

بانک خاورمیانه
Middle East Bank

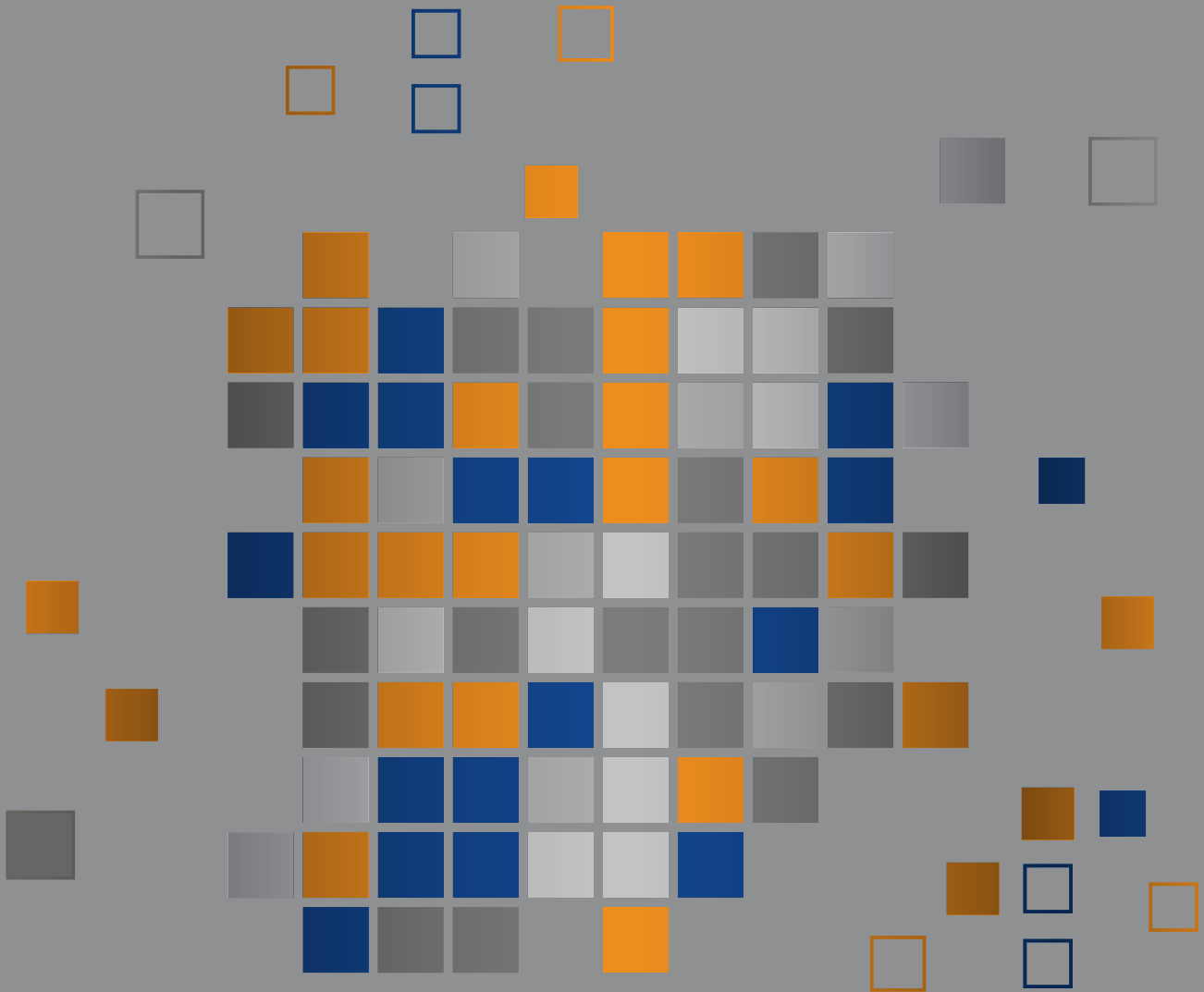

گزارش سالانه

سال مالی منتهی به

۲۹ اسفند

۱۴۰۲

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

به نام خدا

گزارش سالانه

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

اقدام عمده مالی بانک

جدول ۱. اقدام عمده مالی بانک - ارقام به میلیون ریال

۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	
۱۱۷,۶۳۷,۵۷۸	۲۳۹,۹۹۵,۹۲۴	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	مانده خالص تسهیلات اعطایی
۱۷۵,۲۷۹,۰۶۳	۳۳۵,۷۴۲,۸۲۱	۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲	۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷	مانده سپرده‌های دریافتی
۲۰۷,۹۶۹,۸۱۰	۴۰۲,۵۴۶,۹۱۴	۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹	جمع دارایی‌ها
۸,۶۴۷,۶۶۹	۱۶,۶۲۶,۷۰۲	۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۵۱,۶۷۵,۰۲۵	سود خالص
۸۶۵	۱,۱۰۸	۸۲۳	۸۵۴	۱,۰۳۴	سود پایه هر سهم (ریال)
۵۴,۰۴۰,۶۰۶	۹۲,۷۵۳,۰۱۲	۱۲۴,۵۷۰,۶۵۶	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴	مانده ضمانت‌نامه‌های صادر شده
۵,۲۲۸,۸۸۲	۱,۱۴۴,۳۹۰	۳,۰۶۶,۳۳۳	۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۲۳,۲۴۴,۱۸۲	مانده اعتبارات اسنادی گشایش شده
%۱۲/۷۸	%۱۲/۰۸	%۱۳/۵۱	%۱۴/۰۷	%۱۳/۷۰	نسبت کفایت سرمایه (درصد)

* اقدام عمده ارائه شده بر مبنای اطلاعات صورت‌های مالی حسابرسی شده تجدید ارائه شده می‌باشد.

این گزارش به خوانندگان محترم کمک می‌کند تا تصویر روشن‌تری از نحوه فعالیت بانک خاورمیانه پیدا کنند.

- در بخش نخست معرفی کسب‌وکار، تاریخچه‌ای از شروع فعالیت بانک، نگاهی بر استراتژی بانک، مسئولیت‌های اجتماعی و زیست محیطی، سهام و سهامداران، سرمایه انسانی، شعب و نحوه جذب منابع، نحوه ارائه تسهیلات، نقش مدیریت بین‌الملل و شعبه مونیخ، مبارزه با پولشویی و تطبیق قوانین و نقش فناوری اطلاعات آورده شده است. همچنین توضیح ریسک‌های کسب‌وکار، قوانین و مقررات نظارتی حاکم بر فعالیت بانک شامل کفایت سرمایه و کفایت نقدینگی، ریسک‌های کلی بانک و مدیریت آن‌ها، ریسک‌های اقتصادی، امنیت، کنترل‌های داخلی و ریسک‌های شرکت‌های زیرمجموعه بررسی می‌شوند. در انتهای این بخش نیز حاکمیت شرکتی آورده می‌شود.
- در بخش دوم این گزارش مدیریت‌های سرمایه انسانی، بین‌الملل، اعتبارات، عملیات اعتباری و نظارت، تامین مالی بلندمدت، امور شعب، فناوری اطلاعات، ریسک، تطبیق و مبارزه با پولشویی، حسابرسی و کنترل‌های داخلی و عملکرد مالی، گزارش مفصل‌تری را از فعالیت‌های خود در سال ۱۴۰۲ ارائه می‌دهند.
- در بخش سوم گزارش حسابرسان مستقل و صورت‌های مالی بانک به همراه یادداشت‌های توضیحی درج شده است.
- در بخش چهارم این گزارش، افشای ریسک‌های بانک طبق مدل پیمان بازل است که به ارائه گزارشی شفاف از شیوه مدیریت ریسک بانک در انطباق با رکن ۳ بازل می‌پردازد.
- در بخش پایانی عملکرد اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۲ بررسی و تحلیل شده است.

پیام رئیس هیات مدیره

پرویز عقیلی کرمانی
رئیس هیات مدیره

در سال ۱۴۰۲ شرایط دشوار و بی‌ثبات در حوزه اقتصاد و بازار پولی و مالی کشور ادامه داشت و در سطح جهان نیز هنوز اثر سیاست‌های انقباضی بر سطح عمومی قیمت‌ها نمایان نشده بود. البته طبق گزارش مرکز آمار ایران در سال ۱۴۰۲ نرخ رشد اقتصادی به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ به ۴/۵ درصد رسید، اما این رشد تا حد زیادی ناشی از فروش بیشتر نفت و متعاقباً رشد ۱۴/۳ درصدی زیربخش استخراج نفت و گاز طبیعی بود. طبیعتاً با افزایش فروش نفت، در سمت تقاضای اقتصاد نیز رشد ۷/۸ درصدی مخارج مصرفی دولتی به طور قابل توجهی بالاتر از رشد ۱/۴ درصدی مخارج مصرفی خصوصی رقم خورد تا نشان دهد حداقل در کوتاه‌مدت سطح رفاه مردم بهبود چندانی نداشته است. به این مهم باید رشد منفی تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بسیاری از سال‌های دهه ۱۳۹۰ و عدم جبران استهلاک موجودی سرمایه در طول این دهه را اضافه کرد تا به وضعیت نگران‌کننده اقتصاد کشور در بلندمدت نیز پی برد.

با این حال و به پشتوانه رشد اقتصادی متأثر از بخش نفت، بانک مرکزی با استفاده از سیاست کنترل مقداری ترانزنامه بانک‌ها تا حدودی موفق به کنترل نرخ تورم شد، اگرچه روی دیگر سکه این سیاست، محدودیت تأمین مالی بخش خصوصی بود. این در حالی است که مشکلات اصلی اقتصاد ایران از قبیل تحریم‌ها و محدودیت در مبادلات مالی و پولی پابرجا بوده‌اند. به عبارت دیگر، کنترل تورم در این شرایط به قیمت محدودیت بیشتر برای بخش خصوصی به دست آمد، در حالی که تأمین مالی کسری بودجه دولت از طریق انتشار اوراق بدهی، فروش نفت و استقراض از صندوق توسعه ملی با شدت بیشتری در سال ۱۴۰۲ دنبال شد. در این شرایط کاهش درآمد سرانه حقیقی و افت قدرت خرید خانوارها و به موازات، سقوط درصد بیشتری از افراد جامعه به زیر خط فقر متوسط به دور از انتظار نبود.

به این موارد باید عدم شفافیت، ضعف مدیریت مالی و اداری و بی‌ثباتی در بازارهای مختلف را اضافه کرد. ادامه تحریم‌های اقتصادی در سال ۱۴۰۲ و محدودیت در ارتباطات بین‌المللی، چشم‌انداز روشنی برای کسب و کارها فراهم نکرده و سیاست‌های اقتصادی دولت برای اعطای تسهیلات تکلیفی خرد نیز بر صنعت بانکداری کشور تأثیر منفی گذاشته بود.

با وجود چالش‌های سال گذشته خوشبختانه موفق شدیم

کارنامه مثبتی از عملیات بانک را به سهامداران محترم تقدیم کنیم و اهداف پیش‌بینی شده را محقق سازیم. در این سال، سود بعد از کسر مالیات بانک ۵۱،۶۷۵ میلیارد ریال بود که نسبت به سال گذشته ۷۳ درصد رشد داشته است. با ثبت افزایش سرمایه بانک که در مجمع عمومی فوق العاده به تصویب سهامداران محترم رسید سرمایه بانک به ۷۵ هزار میلیارد ریال افزایش یافت. این افزایش از محل سود انباشته تأمین شد تا ضمن حفظ سلامت بانک امکان افزایش ارائه تسهیلات به بنگاه‌های فعال، مولد و موفق اقتصادی کشور فراهم گردد.

ادامه فعالیت‌های بانکداری بین‌الملل در حوزه حواله ارزی و حفظ کارگزاران خارجی، عاملیت بانکی کانال‌های مجاز انتقال ارز و ادامه فعالیت‌ها در حوزه بانکداری سرمایه‌گذاری و عاملیت صندوق توسعه ملی و همچنین افزایش اعطای تسهیلات شاخص‌های مثبتی هستند که در گزارش هیأت مدیره به مجمع محترم به صورت مشروح قابل مشاهده است.

بانک خاورمیانه به دلیل رعایت استانداردهای حرفه‌ای بانکداری و الزام هیأت مدیره بر سلامت و صحت عملیات بانکی، جزو معدود بانک‌هایی است که از نظر رعایت استاندارد کفایت سرمایه حائز امتیاز قابل قبول از نظر استانداردهای بازل بوده و جزو بانک‌های با بالاترین رتبه کفایت سرمایه کشور است.

علی‌رغم محدودیت‌های ناشی از تحریم‌های بانکی، ما تلاش کرده‌ایم برای کمک و حمایت از مشتریان نظام بانکی از تمام امکانات خود در حوزه بین‌الملل برای انجام تجارت در حوزه یورو بخصوص در زمینه تأمین کالاهای اساسی، دارو و سایر کالاهای بشردوستانه استفاده کنیم.

شفافیت و درستی اطلاع‌رسانی فعالیت‌های بانک همواره مدنظر هیأت مدیره بوده و رتبه شفافیت و اطلاع‌رسانی بانک همواره در میان بانک‌های بورسی شاخص بوده است. حدود ۸۷ درصد از سهام بانک خاورمیانه به صورت شناور و آزاد بوده در ۲۳۶ روز معاملاتی در سال ۱۴۰۲ مورد مبادله قرار گرفته است.

بانک خاورمیانه در کنار فعالیت‌های پولی و مالی، مسئولیت اجتماعی سازمان را نیز مدنظر داشته و در زمینه‌های بهداشتی و آموزشی فعال بوده است که گزارش آن در صورت‌های مالی منعکس شده است.

برنامه‌ریزی راهبردی ما در بانک خاورمیانه با توجه به اهداف تعیین شده در برنامه استراتژیک بانک همچنان تمرکز بر حوزه بانکداری شرکتی است و در کنار این برنامه اصلی و ارائه خدمات ارزی و بین‌المللی در توسعه خدمات دیجیتال، ارائه راهکارهای خدمات الکترونیکی ویژه مشتریان حقوقی و حقیقی و طراحی و گسترش سامانه‌های غیرحضوری نیز فعال خواهیم بود.

من و همکارانم اعتقاد داریم در شرایط موجود، حمایت از کسب‌وکار مشتریان جزو اولویت‌های اصلی بانک است و تلاش می‌کنیم راهکارهای مناسبی برای تأمین مالی و ادامه فعالیت آنان ارائه دهیم. ما مصمم هستیم ضمن عبور از

چالش‌ها، کفایت سرمایه بانک را حفظ کرده و با کاهش تسهیلات غیرجاری، افزایش بهره‌وری و تمرکز بیشتر بر درآمدهای کارمزدی، شاهد رشد و تنوع حوزه‌های فعالیت بانک و خدمت‌رسانی بیش از پیش به فعالان اقتصادی و حمایت از تولید و اشتغال در کشورمان باشیم.

دستاوردهایی که در این گزارش ملاحظه می‌کنید نتیجه اعتماد مشتریان محترم، همراهی سهامداران ارجمند، تلاش خالصانه همکاران متخصص و اعضای هیأت‌مدیره بوده است که از یکایک ایشان تشکر می‌کنم. امید داریم در تداوم این راه موجبات افتخار، سرفرازی و خوشنامی بانک خاورمیانه را بیش از پیش فراهم آوریم.

پرویز عقیلی کرمانی

فهرست

بخش اول

معرفی کسب و کار و ریسک‌های بانک خاورمیانه ۷

- ۱. کسب و کار بانک ۹
- ۲. ریسک‌های کسب و کار ۱۸
- ۳. حاکمیت شرکتی ۲۵

بخش دوم

گزارش مدیریت ۳۵

- ۱. سرمایه انسانی ۳۷
- ۲. بین‌الملل ۴۰
- ۳. اعتبارات ۴۲
- ۴. عملیات اعتباری و نظارت ۴۶
- ۵. تامین مالی بلندمدت ۴۸
- ۶. امور شعب ۵۲
- ۷. فناوری اطلاعات ۵۳
- ۸. ریسک ۵۶
- ۹. تطبیق و مبارزه با پولشویی ۶۱
- ۱۰. حسابرسی و کنترل‌های داخلی ۶۷
- ۱۱. عملکرد مالی ۶۹
- ۱۲. سرمایه‌گذاری‌های بانک ۷۶

بخش سوم

گزارش حسابرس مستقل و صورت‌های مالی ۷۹

بخش چهارم

افشای ریسک (افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل) ۲۰۷

- ۱. افشای سرمایه نظارتی ۲۰۹
- ۲. افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR) ۲۲۰

۲۲۵	گزارش اقتصاد ایران
۲۲۷	خلاصه مدیریتی
۲۳۰	۱. بخش واقعی
۲۳۷	۲. بازار نیروی کار
۲۳۹	۳. وضعیت مالی و بودجه دولت
۲۵۳	۴. تراز پرداخت‌های خارجی
۲۵۷	۵. بازار ارز
۲۵۹	۶. بخش پولی و اعتباری
۲۶۳	۷. تورم
۲۶۶	۸. بازار سرمایه
۲۷۱	۹. محیط کسب و کار
۲۷۶	۱۰. نکات کلیدی

بخش اول

معرفی کسب و کار و ریسک‌های بانک خاورمیانه

۱. کسب‌وکار بانک

بانک خاورمیانه در آبان ۱۳۹۱ با مجوز بانک مرکزی ایران با سرمایه اولیه ۴,۰۰۰ میلیارد ریال شروع به کار کرد. فعالیت‌های اصلی بانک خاورمیانه در جذب منابع و ارائه انواع تسهیلات بانکی با هدف تسهیل فعالیت شرکت‌ها و صاحبان کسب‌وکار خلاصه می‌شود. نحوه جذب منابع و ارائه تسهیلات بانکی در بخش‌های مرتبط با توضیح کسب‌وکار آورده شده‌اند. فعالیت بانک خاورمیانه در تسهیل امور بانکی شرکت‌های بازرگانی واردکننده و صادرکننده منجر به تاسیس شعبه مونیخ در کشور آلمان با مجوز نهاد ناظر آلمان شد. اخذ مجوز از نهاد ناظر آلمان برای تاسیس شعبه در مونیخ یکی از نشانه‌های سلامت بانک خاورمیانه چه از نظر حاکمیت شرکتی و تطبیق با مقررات و چه از نظر مالی و سودآوری است. بانک خاورمیانه خود را متعهد به پیشرفت سیستم بانکداری در ایران از طریق پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی بانکداری می‌داند و برای حفظ سلامت بانکی از سودجویی در مواردی مانند نوسان قیمت‌های ارز، کالا، سهام و یا فعالیت‌های بنگاه‌داری و غیربانکی اجتناب می‌کند.

بانک خاورمیانه در طول فعالیت خود سرمایه خود را از محل سود انباشته، مطالبات حال شده سهامداران، سایر اندوخته‌ها و آورده نقدی از ۴,۰۰۰ میلیارد ریال به ۵۰,۰۰۰ میلیارد ریال رسانده است. در پایان سال ۱۴۰۲ جمع دارایی‌های بانک ۱,۰۰۱,۶۶۳,۱۶۹ میلیارد ریال و جمع تعهدات زیر خط ۵۷۱,۸۹۰,۸۱۲ میلیون ریال بوده است.

۱-۱. استراتژی بانک

و شفافیت، عمل‌گرایی، امانت‌داری، قابلیت اتکا، نوآوری و پایداری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی را برای خود تعریف کرده‌ایم.

■ شایسته‌سالاری

- حصول اطمینان از بکارگیری بهترین سرمایه‌های انسانی در سطوح مورد انتظار و با توجه به نیازمندی‌های هر سطح، پرورش این سرمایه‌ها و آماده‌سازی آنها برای عهده‌داری مسئولیت‌های آینده در مسیر شغلی طراحی شده؛
- پایش مستمر شایستگی سرمایه انسانی با در نظر داشتن الگوهای سرآمد عملکردی و مصالحه ناپذیری در برابر میانمایی در هر سطحی.

■ پاسخگویی و شفافیت

- رعایت اصل شفافیت در تمام فرآیندهای بانک و ارائه کلیه اطلاعات مورد نیاز مراجع نظارتی و قانونی در چارچوب قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت بانک؛
- پاسخگو شمردن تمام کارکنان بانک در هر سطحی به ارکان نظارتی داخل بانک و خارج از آن در چارچوب قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت بانک.

■ عمل‌گرایی

- اولویت بخشی به نتیجه محوری از طریق تعریف شفاف و پایش مستمر اهداف؛
- خلافت در ارائه راهکارهای عملی به‌منظور پاسخ‌دهی به نیازهای ذینفعان در چارچوب تطبیق با قوانین و مقررات.

سند استراتژی ۵ ساله بانک خاورمیانه یکی از مهم‌ترین اسناد بالادستی بانک محسوب می‌شود. در این سند هیات‌مدیره بانک، مقصد بانک خاورمیانه، راه رسیدن به این مقصد، راهنما و چراغ راه طی مسیر و ارزش‌های سازمان را برای سیر در این راه طراحی و پیش‌بینی کرده‌اند.

■ چشم‌انداز

همواره مورد اعتمادترین بانک ایران باقی خواهیم ماند.

■ ماموریت

بانک خاورمیانه ماموریت خویش را در خلق ارزش برای تمام ذینفعان، شامل سهامداران، مشتریان و جامعه، به‌گونه‌ای تفکیک‌ناپذیر از نظام حاکمیت شرکتی، زیست‌محیطی و اجتماعی، از طریق توانمندسازی همکارانی متبحر، مطلع و مسئولیت‌پذیر با بکارگیری فناوری‌های نوین در ساختاری شفاف، پاسخگو و قانون‌مند می‌داند.

■ ارزش‌ها

ما در بانک خاورمیانه در راه رسیدن به هدف و چشم‌انداز خود و عمل به ماموریت‌های خویش هفت ارزش بنیادی شایسته‌سالاری، پاسخگویی

- شفافیت در ساختارها، تصمیمات، عملکرد و پایش عملکرد.

■ حوزه‌های تمرکز استراتژیک

موارد زیر، حوزه‌های تمرکز استراتژیک بانک خاورمیانه تحت برنامه استراتژیک کنونی را تشکیل می‌دهند:

- رشد درون‌زا از طریق افزایش سودآوری عملیات، بهینه‌سازی ساختار هزینه‌ها و گسترش عملیات بانکی از طریق طراحی محصولات جدید، گسترش کانال‌های ارائه خدمت و دستیابی به منابع جدید در چارچوب تعیین‌شده جهت حصول اطمینان از تطبیق با قوانین و مقررات و مدیریت موثر ریسک؛
- بهبود محصولات کنونی و تثبیت جایگاه بانک در محیط رقابتی این محصولات، به‌خصوص در حوزه‌های بانکداری شرکتی، مشتریان چندملیتی و امور بین‌الملل؛
- تجدید معماری سازمان به‌منظور تقویت حاکمیت شرکتی، مستندمحوری، شفافیت فرآیندها و نهادسازی که منجر به مقیاس‌پذیری، افزایش بهره‌وری، رقابت‌پذیری و نیل به الگوهای سرآمد عملکردی به‌منظور همپایی با پیشرفت‌های بین‌المللی و سهولت پیوستن به بازار جهانی می‌گردد؛
- پایش و بکارگیری فناوری‌های نوین در راستای چشم‌انداز و مأموریت بانک و همچنین انجام‌گذار دیجیتال جهت حصول اطمینان از مدیریت یکپارچه داده و اطلاعات به‌منظور آمادگی برای استفاده از ظرفیت‌های هوش مصنوعی، مدیریت یکپارچه ریسک، کمی‌سازی موقعیت‌ها و کمک به تصمیم‌گیری جامع‌نگر، شفاف و مسئولانه؛
- ایجاد نظام حاکمیت اجتماعی و زیست‌محیطی جهت در نظر داشتن مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی در تصمیمات عملیاتی، اعتباری و مرتبط با بازار و مدیریت و پایش وضعیت اثرگذاری و عملکرد بانک در این حوزه؛
- انتخاب، جذب، نگهداشت و آموزش سرمایه انسانی با رویکرد جانشین‌پروری با توجه به اصل عدم اتکا به افراد و توسعه فردی و حرفه‌ای همکاران به‌منظور ایجاد گزینه‌های مناسب برای پذیرش مسئولیت‌های راهبردی.

■ اصول استراتژیک

ارکان اساسی چارچوب استراتژی بانک خاورمیانه در نمودار ۱ به تصویر کشیده شده است.

■ امانت‌داری

- سرلوحه قرار دادن مسئولیت بانک در قبال سهامداران، مشتریان، جامعه و محیط‌زیست و رعایت صرفه و صلاح ذینفعان در تصمیمات و عملیات؛
- بهبود مستمر کارکنان به‌منظور احاطه بر محیط کسب‌وکار و حفظ کاردانی حرفه‌ای جهت حصول اطمینان از تشخیص بهترین نحوه عمل برای تسری امانت‌داری حرفه‌ای در تعامل با ذینفعان؛
- بهبود مستمر فرآیندها به‌منظور تضمین انعکاس الزامات تجاری و قانونی روز در آنها جهت طراحی و حفظ ساختاری که در آن عمل صحیح از سوی بانک و کارکنان آن در چارچوب تطبیق قوانین و مقررات و با توجه به صرفه و صلاح ذینفعان در هر شرایطی ممکن، تضمین‌شده و قابل پایش باشد؛
- پایش پیوسته سلامت عملکرد کلیه همکاران در هر سطحی و همچنین فرآیندهای طراحی شده و تحمل صفر در خصوص هر گونه خدشه‌ای بر سلامت عملکرد؛
- آگاهی از فضای تطبیق، پایبندی به قوانین و مقررات و سرلوحه قرار دادن تعهد و پیروی از آنها در همه شرایط و بدون مصالحه‌گری؛
- همکاری کامل و شفاف با نهادهای ناظر.

■ قابلیت اتکا

- رابطه تنگاتنگ و مستمر با مشتریان جهت درک کسب‌وکارشان و همراهی با ایشان در شرایط مختلف؛
- مسئولیت‌پذیری و پرورش توانایی قضاوت و تصمیم‌گیری صحیح برای توانمندسازی ذینفعان؛
- شکل‌دهی به خدمات بر مبنای نیاز مشتریان و پیش‌بینی نیازهای آینده.

■ نوآوری

- بهبود مستمر فرآیندها و نوآوری سازمانی؛
- تسلط به تغییرات فناوری و تعهد به استفاده مقتضی از این تغییرات برای تسهیل فرآیندها و ارائه خدمات نوین به مشتریان؛
- آینده‌نگری جهت پیش‌بینی نیازهای ذینفعان در بستر تغییرات فناوری.

■ پایداری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی

- هم‌راستایی تصمیمات با اصل توسعه پایدار کشور؛
- آگاهی به تأثیرات تصمیمات و هدف‌گذاری صحیح با توجه به جوانب اجتماعی و زیست‌محیطی؛
- تسری معیارهای توسعه پایدار به ذینفعان به‌منظور ایفای نقش موثر در توسعه پایدار با رویکرد بومی؛

۱-۲. مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی

- حمایت مالی تهیه یک دستگاه سونوگرافی، بیمارستان خیریه موسی بن جعفر، مشهد
- حمایت مالی تهیه یک دستگاه OPG، کلینیک آموزش و پرورش استثنایی استان فارس
- حمایت مالی تجهیز اتاق عمل، بیمارستان کودکان مفید
- حمایت مالی تهیه دستگاه اکسیژن‌ساز سانترال، بیمارستان کودکان محک
- حمایت مالی پیوند کلیه
- حمایت مالی تهیه اقلام بهداشتی، موسسه خیریه کهریزک، محمدشهر
- اعطای تسهیلات ازدواج، فرزندآوری و ودیعه مسکن به واجدین شرایط همیاری مراسم غدیر
- توجه ویژه به رشد نیروهای کارآمد خانم در سطوح بالای مدیریتی
- حفظ نسبت جنسیتی برابر در فرآیند جذب نیرو
- آموزش کمک‌های اولیه، امداد و نجات و مقابله با زلزله و حریق به صورت سالانه
- مشارکت در سهم اعضای کانون بانک‌ها برای احداث بیمارستان اسلام‌آباد غرب

حوزه محیط زیست: فعالیت‌های صورت گرفته توسط بانک خاورمیانه در حوزه مسئولیت زیست‌محیطی

- تعدیل روشنایی قسمت اداری و محوطه و تاکید بر استفاده از نور طبیعی
- عدم استفاده از هرگونه نورپردازی در نمای ساختمان و محوطه
- خاموش کردن تاسیسات گرمایشی و سرمایشی بعد از ساعت اداری
- کاهش مصرف کاغذ با طراحی و بهره‌گیری از سامانه‌های الکترونیکی برای مشتریان و همکاران

مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها در زمره مفاهیم اخلاق کسب‌وکار مطرح است و به نقش آنها در بهبود خدمات اجتماعی و زیست‌محیطی مربوط می‌شود. بانک خاورمیانه به‌عنوان سازمانی پاسخگو، برای شفافیت و اطلاع‌رسانی به ذینفعان خود به‌صورت فعال اقدام می‌کند. ما حساسیت و توجه ویژه‌ای به پاسخگویی اجتماعی و حفظ ثبات زیست‌بوم حال و آینده داریم و این دیدگاه را ترویج می‌کنیم. بانک خاورمیانه به‌عنوان یک شرکت فعال در محیط کسب‌وکار ایران و جهان در قبال جامعه پیرامونی خود را مسئول می‌داند و باور دارد دنیای بهتر در گرو تلاش جمعی تمامی افراد، سازمان‌ها، دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی شکل می‌گیرد. این مسئولیت از ملاحظات اقتصادی فراتر می‌رود و فعالیت‌هایی است که پیش‌برنده منافع اجتماعی بوده و فراتر از رعایت الزامات قانونی است. با این نگاه ما در بانک خاورمیانه کوشیده‌ایم در حد توان اقدام‌هایی در راستای مسئولیت اجتماعی خود انجام دهیم و تلاش کنیم سهمی در توسعه پایدار داشته باشیم. به همین دلیل تلاش کرده‌ایم در حوزه‌های اجتماعی، محیط زیست مسئولیت خود را در قبال بزرگ‌ترین ذینفع خود یعنی جامعه ادا کنیم.

بخشی از فعالیت‌های صورت گرفته توسط بانک خاورمیانه به شرح زیر است:

حوزه اجتماعی: فعالیت‌های صورت گرفته توسط بانک خاورمیانه در حوزه مسئولیت اجتماعی برای دوره مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

- حمایت مالی تهیه بن خرید کالا برای افراد کم‌برخوردار توسط بنیاد نیکوکاری سلام
- حمایت تحصیلی از دانشجویان تازه پذیرفته‌شده در مناطق کم‌برخوردار توسط موسسه مهرگیتی
- حمایت مالی تهیه اقلام بهداشتی، کانون بیماران هموفیلی

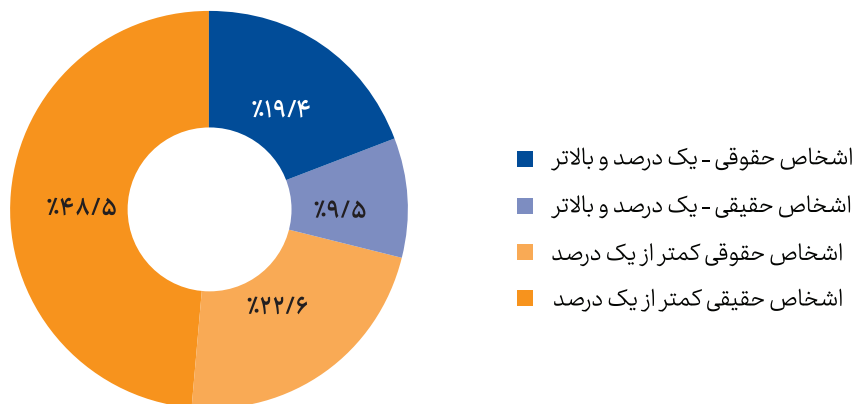
۳-۱. سرمایه و ترکیب سهامداران

کل سهامداران بانک در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹، تعداد ۱۹,۷۱۱ شخص و ترکیب سهامداران بالای یک درصد حقیقی و حقوقی در همین مقطع به شرح زیر می‌باشند.

جدول ۲. ترکیب سهامداران حقیقی و حقوقی در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

درصد مالکیت	تعداد سهام	گروه سهامداران
یک درصد و بالاتر:		
۵/۰	۲,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	شرکت سرمایه‌گذاری تامین آتیه مسکن (سهامی خاص)
۴/۸	۲,۴۱۶,۸۳۸,۴۱۴	شرکت کیاآستاجارت توس (سهامی خاص)
۲/۲	۱,۰۹۸,۱۰۹,۲۸۵	شرکت رادیس (سهامی خاص)
۱/۵	۷۵۴,۹۰۳,۰۴۱	شرکت سرمایه‌گذاری پارس توشه (سهامی عام)
۱/۴	۶۸۰,۳۵۲,۲۳۵	شرکت گروه صنعتی سپاهان (سهامی عام)
۱/۳	۶۲۹,۶۷۳,۰۶۰	شرکت سهامی بیمه ایران (سهامی خاص)
۱/۱	۵۵۴,۱۸۲,۹۱۷	شرکت سرمایه‌گذاری توسعه صنعت و تجارت (سهامی عام)
۱/۱	۵۳۷,۴۹۹,۹۸۶	شرکت سام گروه (سهامی خاص)
۱/۰	۵۰۵,۲۹۴,۴۳۶	شرکت سرمایه‌گذاری ملی ایران (سهامی عام)
۹/۵	۴,۷۵۹,۷۹۳,۰۶۹	اشخاص حقیقی بالای یک درصد
کمتر از یک درصد:		
۲۲/۶	۱۱,۲۹۴,۰۴۲,۲۰۷	اشخاص حقوقی (تعداد ۳۱۳ سهامدار)
۴۸/۵	۲۴,۲۶۹,۳۱۱,۳۵۰	اشخاص حقیقی (۱۹,۳۸۲ سهامدار)
۱۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	جمع

نمودار ۲. ترکیب سهامداران در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

■ بانک از منظر سازمان بورس و اوراق بهادار

گردید. بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ با ۸۹/۸۶ درصد سهام شناور، در رتبه نهم شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران قرار گرفته است

به موجب اطلاعیه شماره ۱۳۰/۵۵۲۸۹ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۰ شرکت بورس و اوراق بهادار تهران، بانک خاورمیانه پس از احراز کلیه شرایط پذیرش از تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ به عنوان چهارصد و نود و یکمین شرکت پذیرفته شده در فهرست نمادهای بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران درج

جدول ۳. وضعیت معاملات و قیمت سهام

سال/دوره مالی منتهی به	تعداد سهام معامله شده	ارزش سهام معامله شده (میلیون ریال)	تعداد روزهای معاملات	ارزش بازار (میلیون ریال)	قیمت سهام در پایان سال/دوره مالی (ریال)	سرمایه (میلیون ریال)
۱۳۹۷/۱۲/۲۹	۲,۰۳۸,۹۷۱,۰۱۷	۴,۸۸۹,۷۱۵	۲۲۹	۲۱,۶۶۵,۰۰۰	۳,۰۹۵	۷,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۸/۱۲/۲۹	۲,۱۲۶,۴۶۸,۶۱۰	۹,۹۲۸,۲۵۹	۲۲۶	۶۹,۶۴۰,۰۰۰	۶,۹۶۴	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۹/۱۲/۳۰	۴,۱۷۴,۵۹۷,۸۵۲	۴۹,۳۰۹,۳۹۸	۲۳۷	۱۴۱,۰۰۰,۰۰۰	۹,۴۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۲,۹۸۴,۹۸۲,۵۹۶	۱۸,۵۰۶,۱۲۹	۲۳۴	۱۳۶,۵۰۰,۰۰۰	۵,۴۶۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۳,۸۹۵,۸۹۶,۹۸۹	۱۷,۷۷۷,۷۹۵	۲۳۳	۱۶۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۶۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۵,۴۸۷,۲۱۸,۹۸۹	۲۲,۷۷۷,۲۰۹	۲۳۶	۱۷۰,۲۵۰,۰۰۰	۳,۴۰۵	۵۰,۰۰۰,۰۰۰

۴-۱. سرمایه انسانی

کلیدی، مدیریت سرمایه انسانی با بهره‌گیری از نظام جبران خدمات شایستگی محور مبتنی بر عملکرد کارکنان، بر ارائه مزایای رفاهی و تسهیلات مالی توجه ویژه‌ای داشته است؛ به‌عنوان نمونه می‌توان به پرداخت کارانه و پاداش فصلی، تسهیلات مسکن، صندوق خدمات درمانی، بیمه عمر و حادثه، کمک‌هزینه‌های ورزشی، آموزش زبان انگلیسی و شرکت در آزمون‌ها و گواهی‌نامه‌های بین‌المللی اشاره کرد.

مدیریت سرمایه انسانی بانک علاوه بر توجه دائم به دغدغه‌های همکاران، تلاش کرده است همگام با تحولات و پیشرفت‌های صنعت بانکداری و دانش و فناوری‌های روز قدم بردارد. از این‌رو، ضمن اتخاذ رویکرد داده‌محور در فرایندهای مربوطه، به پایش و تحلیل مداوم داده‌ها، اطلاعات و عملکرد کارکنان پرداخته است.

به‌طور کلی، مجموع کارکنان رسمی بانک خاورمیانه در انتهای سال ۱۴۰۲ برابر با ۷۲۶ نفر بوده که از این تعداد ۵۲ درصد دارای مدرک لیسانس و ۴۶ درصد دارای مدارک فوق لیسانس و دکترا بوده‌اند.

سرمایه انسانی یکی از عوامل موثر در تغییر و تحولات و توسعه سازمانی محسوب می‌شود. از مهم‌ترین دلایل موفقیت بانک خاورمیانه، می‌توان به بهره‌مندی از سرمایه انسانی مستعد و متخصص در سطح ستاد و شعب اشاره کرد که همواره در راستای ارائه خدمات باکیفیت به مشتریان و تضمین منافع سهامداران گام برمی‌دارند.

عملکرد مطلوب بانک خاورمیانه و روند روبه‌رشد آن به‌خصوص در توسعه منابع و محصولات و پیاده‌سازی حاکمیت شرکتی، با اتکا به سرمایه انسانی متخصص و جذب دانش‌آموختگان برترین دانشگاه‌های ایران میسر بوده است. با توجه به رویکرد مدیران ارشد بانک خاورمیانه در زمینه آموزش و توسعه مداوم کارکنان، مدیریت سرمایه انسانی ضمن انجام نیازسنجی‌های دوره‌ای همگام با نیازهای کسب‌وکاری، بستری مناسب برای آموزش حضوری، مجازی و خودآموزی کارکنان را فراهم کرده است.

به‌علاوه، به‌منظور افزایش سطح رضایت کارکنان و حفظ کارکنان

۵-۱. شعب

خاورمیانه نسبت به شناسایی و جذب مشتریان هدف اقدام و ضمن برگزاری جلسات با ایشان نسبت به شناسایی خدمات مورد نیاز مشتری و مذاکره در خصوص ایجاد بسته‌های خدماتی خاص ایشان اقدام می‌کنند.

بر خلاف دیدگاه رایج که بانک‌ها مجموعه‌ای از خدمات را بطور کلی برای تمام مشتریان خود ارائه می‌دهند، بانک خاورمیانه با شناسایی شرایط و نیازهای مشتریان، خدمات منحصر به فردی برای آن‌ها طراحی و پیاده‌سازی می‌کند. بدین ترتیب به جای این که بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌ها خود را با شرایط بانک تطبیق دهند، بانک خاورمیانه محصولات و خدمات متناسب با نیازهای مشتریان خود را ارائه می‌دهد.

■ خدمات بانکی راه دور

یکی از مهمترین ویژگی‌های بانک خاورمیانه، ارائه کلیه خدمات بانکی با رعایت موارد ایمنی و قانونی بدون نیاز به مراجعه مشتریان به شعبه است. بانک خاورمیانه با ارائه این نوع خدمات به مشتریان ویژه خود که از آن به‌عنوان خدمات بانکی راه دور نام می‌برد، با اختصاص رابطین مالی، شعب بانک را به‌صورت مجازی در محل کار شرکت‌ها مستقر می‌کند. بدین ترتیب حداکثر کارایی در ارتباط با بانک با حداقل مراجعه فیزیکی به شعبه برای مشتریان فراهم می‌گردد. شایان ذکر است مشتریانی که از خدمات بانکی راه دور استفاده می‌کنند بالغ بر ۲۸ درصد از منابع بانک را در اختیار دارند.

بانک خاورمیانه با بکارگیری راهبردهای بانکداری شرکتی، تمرکز اصلی فعالیت‌های خود را بر مشتریان و تسهیلات تخصصی بنا گذاشته است. بر این اساس بانک به جای تمرکز بر توسعه فیزیکی و جغرافیایی شعب، بر استفاده از ابزارهای تخصصی و ارتباط سازمان یافته با مشتریان تاکید دارد. در همین راستا بانک خاورمیانه اقدام به تاسیس ۱۸ شعبه در تهران و سایر شهرستان‌ها و همچنین کشور آلمان نموده است. شعب شهرستان بانک خاورمیانه شامل شعب اصفهان، تبریز، شیراز، مشهد و کرج است. همچنین در سال ۱۳۹۹ شعبه بانکداری دیجیتال در تهران تاسیس و به مجموعه شعب بانک خاورمیانه اضافه شد. شایان ذکر است شعبه بانک خاورمیانه در کشور آلمان در شهر مونیخ مستقر است.

■ جذب منابع

میزان جذب منابع یکی از شاخص‌های اصلی در عملیات بانکی محسوب می‌شود. به عبارت دیگر وظیفه اصلی شعب بانک، جذب منابع غیرفعال خانوارها و بنگاه‌ها به منظور هدایت آن به سوی مصارف اقتصادی و سودمند است. در این راستا بانک خاورمیانه طی سال‌های گذشته با افزایش کیفیت خدمات و جلب رضایت مشتریان، موفق به جذب مشتریان جدید و همچنین افزایش جذب منابع شده است. از آنجا که بانک خاورمیانه تمرکز اصلی فعالیت‌های خود را بر ارائه خدمات بانکداری شرکتی و بانکداری اختصاصی به اشخاص و کسب‌وکارهای موفق قرار داده است (بازار هدف در استراتژی بانک ذکر شده است)، شعب بانک

۶-۱. بانکداری شرکتی

معاونت اعتبارات همواره مشتریان اعتباری خود را از میان آن دسته از شرکت‌ها و صنایع انتخاب می‌کند که دارای فعالیت اقتصادی مشخص با صورت‌های مالی شفاف و حسابرسی شده و همچنین دارای گردش وجه نقد و نسبت‌های مالی قابل قبولند. ضمن توجه به گسترش فعالیت‌های اعتباری و با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی کشور و مشکلات پیش روی نظام بانکی در وصول مطالبات، انتخاب مشتریان با بکارگیری پنج اصل صورت می‌گیرد:

- شناخت اولیه مشتری؛
- شناخت کامل مشتری؛
- نظارت مستمر بر وضعیت مشتری؛
- شناخت مشتریان مشتری اعتباری؛
- شناخت مشتریان وابسته و مرتبط و بررسی حدود کلان آنها.

بانک خاورمیانه با استراتژی بانکداری شرکتی، ضمن تعامل نزدیک با مشتریان و درک ساختار مالی آنان، به نیازهای تامین مالی کوتاه‌مدت و بلندمدت مشتریان در قالب تسهیلات و تعهدات و ارائه سبدی از ابزارهای تامین مالی پاسخ می‌دهد. این بانک علاوه بر ایجاد مزیت رقابتی و افزایش انعطاف‌پذیری با ارائه خدمات تخصصی بانکی، با تخصیص کارشناس اعتباری به هر مشتری به‌منظور همراهی مستمر، ارتباط با مشتریان را مدیریت می‌کند.

دامنه فعالیت بانک خاورمیانه در بانکداری شرکتی در برگیرنده تامین مالی کوتاه‌مدت در قالب اعطای حدود اعتباری و اعتبارات موردی به‌صورت تامین مالی خرید مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات واحدهای تولیدی و صنعتی، تسهیلات از محل وجوه اداره شده، تامین مالی فروش و حساب‌های دریافتی، سرمایه در گردش، زنجیره تامین، تسهیلات کارگزاری، تامین مالی جهت واردات، گشایش اعتبارات اسنادی و صدور انواع ضمانت‌نامه‌های بانکی است.

■ تامین مالی کوتاه‌مدت

همواره هدایت منابع مالی و اعتباری بانک از طریق تامین مالی کوتاه‌مدت و سرمایه در گردش بخش‌های مولد اقتصادی در راستای اجرای سیاست‌های کلان و مقررات ناظر بانک مرکزی و با هدف رونق بخش‌های اقتصادی، جبران کسری نقدینگی و رفع نیازهای واحدهای تولیدی، خدماتی و بازرگانی از جمله اهداف بانک خاورمیانه در طی سال‌های فعالیت خود بوده است.

حسب درخواست مشتریان و اعتبارسنجی و نیازسنجی صورت گرفته و نیز ظرفیت اعتباری برآورد شده، بانک خاورمیانه نسبت به تامین مالی کوتاه‌مدت متقاضیان از طریق اعطای تسهیلات کوتاه‌مدت در قالب انواع عقود اسلامی، ایجاد انواع تعهدات و ارائه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید اقدام می‌نماید. در این راستا استفاده از ظرفیت‌های تامین مالی سرمایه در گردش از طریق سپرده‌گذاری صندوق توسعه ملی از دیگر روش‌های تامین مالی کوتاه‌مدت مشتریان بانک محسوب می‌گردد.

■ تامین مالی بلندمدت

در حال حاضر یکی از فعالیت‌های بانک یافتن مسیری برای تامین مالی بلندمدت متقاضیان می‌باشد. اگرچه محل مصرف عمده تامین مالی بلندمدت مشتریان، طرح‌های توسعه‌ای می‌باشد، لیکن افزایش فعالیت و افزایش سرمایه در گردش پایدار یکی دیگر از نیازهای شرکت‌ها می‌باشد. تامین مالی طرح‌ها عمدتاً از طریق استفاده از منابع صندوق توسعه ملی محقق می‌گردد. طرح‌های واجد شرایط در مدیریت تامین مالی بلندمدت مورد بررسی قرار گرفته و نهایتاً با یک ساختار تسهیلاتی متناسب با ریسک‌ها و شرایط هر طرح تامین مالی می‌گردند.

جهت پذیرش تامین مالی طرح‌ها، بانک اقدام به بررسی درخواست‌ها در دو مرحله می‌کند. در مرحله نخست ریسک‌های غیرقابل پوشش مورد بررسی قرار می‌گیرند تا در صورت مشاهده، موضوع عدم امکان همکاری در اسرع وقت به متقاضیان اعلام گردد. در مرحله بررسی جامع، جنبه‌های اقتصادی، فنی، مالی و زیست محیطی طرح‌ها مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت با توجه به سطح و نوع ریسک‌های پروژه، ساختار اعطای تسهیلات، ساختار بازپرداخت، وثایق و تضامین مقتضی جهت پوشش این ریسک‌ها در نظر گرفته می‌شوند.

همچنین جهت تامین مالی بلندمدت بنگاه‌های فعال، بررسی درخواست‌های ضمانت اوراق بدهی (صکوک) صورت می‌پذیرد. در حال حاضر امکان انتشار صکوک مختلفی مانند اجاره و مرابحه وجود دارد.

همچنین بانک خاورمیانه با الگوگیری از تجربیات موفق سایر کشورها، حساب امین را برای تامین مالی پروژه‌های ساختمانی از طریق پیش‌فروش واحدها به سرمایه‌گذاران ارائه کرده است. در این سازوکار، متقاضیان وجوه مربوط به پیش‌خرید املاک را به حساب امین نزد بانک واریز کرده و بانک این وجوه را به تناسب پیشرفت پروژه به سازنده پرداخت می‌کند. به این ترتیب دو هدف اصلی این حساب شامل اطمینان سازنده از تامین مالی پروژه در زمان‌های مورد نیاز و اطمینان متقاضیان از وجود تضمین بانکی برای پوشش ریسک پیش‌خرید، برآورده خواهد شد.

■ بانکداری بین‌المللی

ماموریت بانک خاورمیانه در حوزه ارزی شامل ایجاد امکانات لازم جهت ارائه انواع خدمات مطلوب ارزی به مشتریان، برقراری و توسعه روابط کارگزاری و مبادلات ارزی با بانک‌ها و موسسات خارجی و مدیریت بهینه منابع و مصارف ارزی بانک است.

بانک خاورمیانه در سال ۱۳۹۷ پس از افتتاح شعبه مونیخ آلمان، توانست با شروع فعالیت خود به‌عنوان تنها بانک فعال ایرانی در اروپا، حجم گسترده‌ای از امور مرتبط با نقل و انتقالات مالی واردکنندگان، بدون واسطه و با حداقل هزینه را به انجام رساند.

موقعیت ممتاز کسب شده بانک خاورمیانه در سال‌های اخیر و همچنین شهرت بین‌المللی ایجاد شده، موجب انتخاب این بانک توسط بسیاری از مشتریان ارزی شده است. در این راستا افتتاح حساب برای فعالین اقتصادی کشور در این شعبه در کنار وجود شبکه کارگزاری فعال در کشورهای امارات، چین، هند، ترکیه و اروپا کمک شایانی در تسهیل تجارت خارجی نموده است.

همچنین علیرغم تحریم‌های بازدارنده، بانک خاورمیانه در راستای حفظ رسالت خود در زمینه واردات کالاهای اساسی از جمله غذا و دارو، تجهیزات پزشکی و نهادهای کشاورزی، در سال ۱۴۰۲ نیز توانست با تمرکز بر مزیت رقابتی خود به این امر ادامه دهد.

۱-۷. رعایت قوانین و مقررات و مبارزه با پولشویی

بوده و نسبت به رعایت آن پایبند باشند. به همین منظور مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی به عنوان واحدی مستقل برای شناسایی و پیشگیری از ریسک تطبیق (عدم رعایت و/یا نقض) قوانین و مقررات در ارتباط با عملیات و فعالیت‌های بانکی به ایفای وظایف محوله می‌پردازد.

استراتژی اصلی بانک خاورمیانه رعایت کامل قوانین و مقررات داخلی و احترام به استانداردهای بین‌المللی است. این امر مستلزم انجام اقدامات لازم برای شکل‌گیری درست فرهنگ تطبیق است تا تمامی کارکنان در هر رده شغلی به خوبی از مقررات حوزه فعالیت خود آگاه

مهمترین اهداف این مدیریت، حفظ حقوق مشتریان در چارچوب قوانین و مقررات، جلوگیری از نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات، افزایش شفافیت در عملیات و فعالیت‌های بانکی، کاهش زیان‌های ناشی از قصور و تقصیر در رعایت قوانین و مقررات، ترویج فرهنگ رعایت قوانین و مقررات و حفظ شهرت و اعتبار بانک است. مشروح فعالیت‌های این مدیریت در بخش مربوطه تشریح شده است.

شناسایی ریسک‌های پراهمیت در حوزه‌های مرتبط به‌ویژه در حوزه مقررات احتیاطی، پولشویی، تامین مالی تروریسم و جرایم مالی به منظور حفظ شهرت بانک و پیشگیری از وقوع و/یا کاهش اثرات مخرب آنها از وظایف عمده این مدیریت است و سیاست‌های عمده آن در دو حوزه اصلی پایش مستمر رعایت قوانین و مقررات و نظارت دائمی در حوزه جرایم مالی متمرکز شده است.

۸-۱. فناوری اطلاعات

بانکداری را قادر می‌سازد تا با تغییر انتظارات مشتریان، الزامات نظارتی و پویایی بازار سازگار شود.

معاونت فناوری اطلاعات بانک نیز هم‌راستا با جهت‌گیری استراتژیک تعیین شده از سوی کمیته عالی فناوری اطلاعات و با تکیه بر توسعه درون‌سازمانی سامانه جامع بانکداری و سایر نرم‌افزارهای حوزه بانکداری تلاش می‌کند که در این مسیر راهبردی حرکت کند و با ارائه سرویس‌های پایدار در کانال‌های یکپارچه و توسعه شبکه سرویس‌های مالی در قالب واسط برنامه‌نویسی کاربردی، زیرساخت و پلتفرم انطباق‌پذیر با راهبردهای کسب‌وکار را فراهم کند.

در دنیای کنونی که با پیشرفت‌های خیره‌کننده فناوری و تغییر در انتظارات مشتریان شناخته می‌شود، صنعت بانکداری دچار تغییرات شگرف شده و با چالش‌های جدیدی مواجه است. در این پارادایم مشتریان به‌طور فزاینده‌ای خواستار تجربه‌های بانکی یکپارچه، ساده و شخصی شده در کانال‌ها و دستگاه‌های متعدد هستند و استراتژی‌های بانکداری سنتی نیز جای خود را به استراتژی‌های دیجیتال مقدم^۱ داده است. در پاسخ به این تغییرات پویا، فناوری اطلاعات به عنوان سنگ بنای تمایز استراتژیک و مزیت رقابتی برای بانک‌ها ظاهر شده و نقش آن از فناوری پشتیبان کسب‌وکار^۲ به توانمندساز کسب‌وکار^۳ و پیشران^۴ صنعت تغییر یافته است و به‌طورکلی به‌عنوان یک کاتالیزور رشد و تعالی عملیاتی، صنعت

1. Digital First Strategy
2. Business Supporters
3. Business Enablers
4. Business Drivers

۲. ریسک‌های کسب و کار

ریسک‌هایی که بانک خاورمیانه با آنها مواجه است در چهار گروه اصلی دسته‌بندی می‌شوند: ریسک‌های اعتباری، ریسک‌های بازار، ریسک‌های عملیاتی و ریسک‌های نقدینگی. به طور خلاصه ریسک‌های اعتباری از عدم بازپرداخت به موقع تعهدات مشتریان، ریسک‌های بازار از تغییرات قیمت‌ها و ریسک‌های نقدینگی از عدم قابلیت بانک در نقد کردن دارایی‌ها برای پرداخت به موقع بدهی‌هایش ناشی می‌شود. ریسک‌های عملیاتی طیف گسترده‌ای از ریسک‌ها ناشی از عملیات بانک را شامل می‌شود که در بخش ریسک از بخش ۲ این گزارش توضیحات بیشتری درباره آنها داده شده است.

واحد مدیریت ریسک بانک، بخشی از خط دوم دفاعی است که مسئولیت کمک به شناسایی ریسک‌ها توسط خط اول دفاعی و گزارش دهی به هیات مدیره، مدیران ارشد و کلیه ذی‌نفعان در مورد وضعیت ریسک‌های بانک را بر عهده دارد. شناسایی ریسک‌های بانک و درجه اهمیت آن‌ها برای سپرده‌گذاران خرد کار مشکل و پیچیده‌ای است. بنابراین نهادهای ناظر، بانک‌ها را ملزم به افشای ریسک‌ها و رعایت قوانین و مقرراتی می‌نمایند که تا حد زیادی اطمینان خاطر را برای سپرده‌گذاری در نزد بانک‌ها فراهم می‌کند. در اینجا خلاصه‌ای از قوانین و مقررات حاکم بر بانک‌ها از نظر شناسایی ریسک‌ها و سپس خلاصه‌ای از ریسک‌های بانک خاورمیانه ارائه می‌شود.

■ قوانین و مقررات نظارتی

بانک خاورمیانه (ستاد مرکزی و تمامی شعب در سراسر ایران) تحت شمول قوانین و مقررات حاکم بر جمهوری اسلامی ایران در حوزه فعالیت‌ها و عملیات بانکداری و نیز استانداردها و ضوابط بین‌المللی فعالیت مینماید. این حوزه گسترده، تمامی قوانین و مقررات مصوب نهادهای ذی‌صلاح در خصوص عملیات و فعالیت‌های بانکی، بورس اوراق بهادار، مالیات، مبارزه با پولشویی، مبارزه با تامین مالی تروریسم، مقررات ضد فساد و غیره را در بر می‌گیرد. شعبه بانک در کشور آلمان علاوه بر مجموعه یاد شده مشمول قوانین و مقررات لازم الاجرا در این کشور و اتحادیه اروپا هم هست.

صورت‌های مالی بانک خاورمیانه طبق مقررات بانک مرکزی و سازمان بورس ایران تهیه و در سامانه کدال بارگزاری می‌شوند. طبق مقررات بانک مرکزی، ۱۵ درصد منابع بانک خاورمیانه نزد بانک مرکزی به عنوان سپرده قانونی نگهداری می‌شود. ۱/۵ درصد تسهیلات جاری به عنوان ذخیره عام، ۱۰ درصد تسهیلات سررسید گذشته، ۲۰ درصد تسهیلات معوق و ۵۰ درصد تسهیلات مشکوک‌الوصول به عنوان ذخیره خاص در صورت درآمدها و هزینه‌های بانک لحاظ می‌شوند.

علاوه بر تهیه صورت‌های مالی طبق مقررات بانک مرکزی ایران، بانک خاورمیانه اقدام به تهیه صورت‌های مالی طبق استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) می‌نماید. یکی از مهم‌ترین تفاوت‌ها در این دو نوع گزارشگری، نحوه محاسبه ارزش منصفانه و ذخیره تسهیلات است.

■ ریسک تسهیلات

مجموع تسهیلات پرداختی بانک خاورمیانه در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۴۰۲ به اشخاص حقیقی و حقوقی برابر ۶۹۶,۹۴۵,۶۰۱ میلیون ریال است که از مجموع تسهیلات اعطایی به ارز ۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵ میلیون ریال از

منابع صندوق توسعه ملی و ۸,۲۸۷,۷۶۷ میلیون ریال از منابع داخلی بانک می‌باشد که از این میزان ۶۵ درصد در حوزه صنعت تولیدی، ۲۰ درصد به شرکت‌های بازرگانی، ۴ درصد به شرکت‌های خدماتی و ۱۱ درصد به سایر صنایع تخصیص یافته است. در این بین سهم اشخاص حقیقی ۵ درصد پرتفو تسهیلات بوده است. همچنین تعهدات زیر خطی بانک برابر ۵۷۱,۸۹۰,۸۱۲ میلیون ریال است.

۲۰ مشتری بزرگ بانک حدود ۳۰,۲ درصد تسهیلات بانک خاورمیانه را به خود اختصاص می‌دهند (به استثنای تسهیلات صندوق توسعه ملی) که امکان زیان ناشی از خطر نکول این تسهیلات گیرندگان بزرگ وجود دارد. برای پوشش این خطر، بانک خاورمیانه دقت بسیار بالایی در شناخت وضعیت مالی، رتبه‌بندی و اندازه‌گیری احتمال نکول تسهیلات گیرندگان و همچنین اخذ وثایق کافی انجام می‌دهد. ریسک‌های ناشی از تمرکز منابع در بخش کفایت نقدینگی این گزارش بررسی شده‌اند.

بانک خاورمیانه با انتخاب استان‌های صنعتی سعی کرده تا با حداقل تعداد شعب بیشترین پوشش از مناطق جغرافیایی را داشته باشد و مشتریان بزرگ فعال در صنایع گوناگون با تمرکز بر صنایع غذا و دارو جذب نماید. همچنین با محدود نگه داشتن تعداد شعب، ضمن حفظ کیفیت ارائه خدمات، تلاش شده منابع بانک صرف کسب و کار اصلی بانک گردد.

جدول ۴، نمایی از وضعیت پورتفوی تسهیلات بانک در صنایع مختلف را در پایان سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

جدول ۴. تسهیلات پرداختی در صنایع مختلف (به استثنای تسهیلات صندوق توسعه ملی)

صنعت	درصد کل تسهیلات
نوشیدنی، مواد غذایی و دخانیات	۲۲/۵۰
بهداشت و دارو	۲۰/۶۰
اقلام مصرفی و اقلام مصرفی بادوام	۱۰/۰۰
معادن و فلزات	۶/۹۰
خودرو و قطعه سازی	۶/۷۰
سایر صنایع	۵/۸۰
مالی	۵/۶۰
شخص حقیقی	۴/۹۰
مواد شیمیایی، پلاستیک و رابر	۴/۰۰
تجهیزات صنعتی	۲/۵۰
ساختمان‌سازی و صنایع وابسته	۲/۲۰
نفت و گاز و پالایش	۲/۲۰
خدمات و محصولات ارتباطات و زیرساخت ارتباطات	۲/۰۰
جنگل‌داری، صنایع کاغذی و چوبی	۱/۹۰
خدمات حمل و نقل	۰/۹۰
خدمات توزیع برق و خدمات توزیع آب	۰/۸۰
انرژی: برق	۰/۵۰
سایر	

*در مجموع حدود ۳ درصد تسهیلات در وضعیت غیرجاری قرار دارد.

می‌گردند، بررسی دقیق و همه جانبه درخواست‌ها و وضع شرایط نظارتی و کنترلی مناسب است.

اداره نظارت، تحت مدیریت عملیات اعتباری و نظارت، بر مبنای مصوبات صادره، وظیفه پایش مستمر وضعیت استفاده‌کنندگان از تسهیلات را بر عهده دارد. ترکیب بررسی دقیق و پایش مستمر، موجب کنترل ریسک‌های ناشی از اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات درازمدت می‌گردد.

■ ریسک بازار

جدول ۵ نشان‌دهنده میزان ریسک بازار بانک خاورمیانه در پورترفوی وضعیت باز ارزی، ریسک نرخ بهره در پورترفوی اوراق قرضه، ریسک نرخ بهره در پورترفوی تسهیلات و سپرده و ریسک تغییر قیمت سهام تجاری است.

لازم به ذکر است با توجه به ایجاد واحد مستقل بانکداری سرمایه‌گذاری در بانک خاورمیانه و ماهیت درازمدت تسهیلات اعطایی و تعهدات ایجاد شده از سوی مدیریت مذکور، حداکثر تلاش برای بررسی درخواست‌ها در این واحد به شکلی دقیق صورت می‌پذیرد. در مرحله نخست تأثیر اعطای تسهیلات بر نسبت‌های ریسک و حدود مقرر در سند اشتهای ریسک‌پذیری مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت همخوان بودن اعطای تسهیلات با حدود مقرر، نسبت به بررسی جامع درخواست اقدام می‌گردد. در بررسی جامع، با توجه ویژه به پیش‌بینی صورت‌های مالی، جریان‌های نقدی و تحلیل حساسیت جریان‌های نقدی نسبت به متغیرهای مهم محیطی انجام شده و معیار تصمیم‌گیری قرار می‌گیرد. همچنین در بررسی درخواست‌ها از چارچوب ارائه شده در استاندارد بازل ۳ ناظر بر تامین مالی تخصصی نیز استفاده می‌گردد.

استراتژی این مدیریت برای کنترل ریسک ناشی از تسهیلات درازمدت که عموماً مبلغ بالاتری نیز داشته و باعث افزایش ریسک ناشی از تمرکز

جدول ۵. خلاصه محاسبات مربوط به ریسک بازار

نام پورتنفوی	میلیون ریال	توضیحات
پورتنفوی وضعیت بازار	۳,۶۷۶,۳۹۰	ارزش در معرض خطر ۱۰ روزه با درجه اطمینان ۹۹ درصد
ریسک نرخ بهره بر ارزش پورتنفوی اوراق قرضه	۵۱۷,۳۰۳	کاهش در ارزش با فرض شیفت ۱ درصد افزایش موازی در نرخ بهره
ریسک نرخ بهره بر درآمد پورتنفوی تسهیلات و سپرده	(۱۲۷,۷۹۶)	کاهش در درآمد ناشی از بهره با فرض شیفت ۱ درصد افزایش موازی در نرخ بهره
پورتنفوی سهام و ریسک سهام	۰	در انتهای ۱۴۰۲ بانک دارای پورتنفوی سهام نمی‌باشد

■ اثر شرایط اقتصادی بر روی ریسک‌ها

عوامل مختلفی مانند تحولات نرخ بهره، نرخ ارز، قوانین مالیاتی، قوانین تجاری، نحوه تامین کسری بودجه دولت، نوسانات بازار سرمایه، تحولات بازار مسکن و غیره می‌توانند اثرات قابل توجهی بر ترانزنامه بانک خاورمیانه و میزان سودآوری آن در سال‌های آتی داشته باشند. پس از خروج آمریکا از برجام و اعمال مجدد تحریم‌ها علیه ایران در اردیبهشت ۱۳۹۷ از سوی این کشور، بازارهای ایران با نوسانات شدیدی روبرو شدند. رشد افسارگسیخته نرخ تورم و کاهش جدی سطح تولید ناخالص داخلی در بخش‌های مختلف به ویژه نفت و صنعت در سال‌های اخیر نتیجه بازگشت مجدد تحریم‌ها بود. با توجه به شرایط سیاسی فعلی، افق پیش‌رو در مورد نتیجه مذاکرات فعلی و رفع تحریم‌ها بسیار مبهم بوده و بنابراین در آینده نزدیک به نظر می‌رسد شرایط نامطمئن شدید فعلی ادامه داشته باشد. اعمال برخی سیاست‌های داخلی با هدف کنترل شدت اثرات منفی تحریم‌ها بر اقتصاد داخلی، تنها به افت صادرات غیرنفتی و کاهش انگیزه فعالیت تولیدکنندگان و صادرکنندگان در زمان تحریم‌ها منجر شد. همچنین اعمال سیاست‌های متعدد و بعضاً متضاد در بازه‌های زمانی کوتاه‌مدت در بازارهای مختلف، به تشدید فضای بی‌ثباتی اقتصادی دامن زده است. با توجه به این که بخش مهمی از پورتنفوی تسهیلاتی بانک خاورمیانه به صنایع غذایی و دارویی اختصاص دارد از ریسک‌های ذکر شده تا حدی مصون مانده است.

نرخ سود بانکی در ایران به صورت دستوری و از سوی شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود. این فرآیند فارغ از ایجاد محدودیت برای بانک‌ها در راستای حداکثرسازی کارایی تجهیز و تخصیص منابع، مشکلات دیگری را نیز برای شبکه بانکی ایجاد می‌کند. نرخ سود اسمی در سال ۱۴۰۲ برای سپرده‌های یک ساله حداکثر ۲۰ درصد و برای تسهیلات حداکثر ۲۳ درصد تعیین شده بود. این در حالی است که نرخ تورم سالانه طبق اعلام مرکز آمار در سال‌های اخیر همواره بالاتر از نرخ سود سپرده بوده است.

سود تسهیلات در شرایط فعلی نیز منجر به ایجاد مازاد تقاضای تسهیلات شده و بانک‌ها را از بازدهی حداکثری تجهیز منابع باز می‌دارد. در عین حال عامل حفظ نرخ سود بازار بین بانکی در محدوده هماهنگ با نرخ‌های مصوب شورای پول و اعتبار، رشد قابل توجه پایه پولی بوده که تبعات تورمی شدیدی را به دنبال خواهد داشت. به این ترتیب با منفی‌تر شدن نرخ‌های واقعی سود بانکی این چرخه معیوب با شدت بیشتری ادامه خواهد یافت. از طرفی شکاف موجود میان دارایی‌ها و بدهی‌های سیستم بانکی و اثر تشدیدکننده پرداخت سود بیشتر به سپرده‌ها بر این شکاف، سیاست‌گذار پولی را در مورد افزایش نرخ سود سیستم بانکی محتاط کرده است.

یکی دیگر از مهم‌ترین مواردی که می‌تواند بر نرخ بهره در سال ۱۴۰۳ تأثیرگذار باشد، وضعیت مالی دولت و چگونگی تامین مالی کسری بودجه است. در سال‌های اخیر انتشار اوراق بدهی دولتی مهم‌ترین منبع تامین مالی کسری بودجه دولت بوده است. انتظار می‌رود این ابزار در سال ۱۴۰۳ بیشتر مورد استفاده قرار گیرد، چرا که بخش عمده‌ای از هزینه‌های دولت اجتناب‌ناپذیر بوده و در مقابل درآمدهای نفتی دولت در پی تحریم‌های آمریکا به شدت محدود شده است. به دنبال تشدید کسری بودجه دولت و انتشار اوراق در حجم بالا برای تامین مالی آن، نرخ بهره در بازار افزایش خواهد یافت. به همین دلیل بانک مرکزی انگیزه دارد با انجام عملیات بازار باز و از طریق انتقال این بدهی به ترانزنامه خود، نسبت به کنترل و کاهش نرخ بهره در بازار اقدام کند. اعمال این سیاست انبساطی می‌تواند به رشد بیشتر نقدینگی و تورم منجر شده و حتی شوک‌های ارزی بیشتری را رقم بزند. البته در سال‌های اخیر، برداشت دولت از منابع صندوق توسعه ملی به یکی دیگر از راه‌های اصلی تامین مالی کسری بودجه تبدیل شده است. با توجه به عدم دسترسی بانک مرکزی به منابع این صندوق در پی اعمال تحریم‌های آمریکا، برداشت دولت از این صندوق مشابه استقراض از بانک مرکزی بوده و به رشد قابل توجه پایه پولی از محل رشد خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی منجر خواهد شد. اما از آنجایی که این دارایی‌های خارجی در دسترس بانک مرکزی نیست، امکان فروش آنها برای کنترل نرخ ارز و نرخ تورم وجود ندارد. بنابراین این فرآیند به افزایش بیشتر نقدینگی و تورم خواهد انجامید و نرخ بهره واقعی را منفی‌تر از پیش خواهد کرد. به همین دلیل انتظار می‌رود که در سال ۱۴۰۲ یا سال بعد از آن نرخ بهره اسمی افزایش بیشتری یابد. افزایش نرخ بهره می‌تواند از یک سو باعث تبدیل بیشتر سپرده‌های دیداری و کوتاه‌مدت به بلندمدت شده و به افزایش هزینه‌های تامین مالی بانک منجر شود و از سوی دیگر نیاز بانک به نقدینگی را کاهش دهد. برآیند این دو اثر نشان‌دهنده تأثیرپذیری سودآوری بانک از تحولات نرخ بهره در آینده خواهد بود.

تحولات نرخ ارز نیز به طرق مختلف بر ترانزنامه و سودآوری بانک خاورمیانه در سال‌های آتی اثرگذار است. وضعیت نرخ ارز در سال ۱۴۰۳ وابستگی زیادی به سیاست‌های اتخاذ شده از سوی سیاست‌گذاران ارزی و دیپلماسی بین‌المللی کشور دارد. در حال حاضر نرخ ارز در بازار آزاد منطبق با تئوری برابری قدرت خرید نیست و از آن فراتر رفته است. بسیاری از سیاست‌های اجرا شده از قبیل تخصیص نرخ ارز با نرخ رسمی ترجیحی به واردات برخی کالاها و پیمان‌سپاری صادرکنندگان در کنار انواع ممنوعیت‌های صادراتی، به شکل‌گیری این حالت کمک کرده‌اند. موارد دیگری از قبیل پیشی گرفتن رشد نقدینگی از رشد سطح عمومی قیمت‌ها نیز می‌توانند در رخ دادن این وضعیت اثرگذار باشند. با این حال انتظار می‌رود که تئوری برابری قدرت خرید در بلندمدت برقرار باشد.

بانک دچار زیان در صورت های مالی شود. مجموع این نیروها نیز درجه تأثیرپذیری ترانزنامه و سودآوری بانک از تحولات نرخ ارز در آینده را تعیین خواهد کرد.

دولت برای پوشش مخارج جاری خود در سال ۱۴۰۳ روی انتشار اوراق و فروش اموال و دارایی‌های خود حتی بیشتر از ظرفیت و امکان تحقق آنها حساب باز کرده است. استفاده از منابع صندوق توسعه ملی و حتی استفاده از تنخواه‌گردان خزانه نیز در قانون بودجه در نظر گرفته شده است و برای پوشش بخشی از این زیان چاره‌ای جز صرف نظر کردن از مخارج جاری و عمرانی غیرالزامی یا بدون اولویت نیست. در عین حال افزایش تورم انتظاری و تشدید کسری بودجه دولت، به منفی‌تر شدن نرخ سود واقعی سپرده‌های بانکی دامن زده و از طریق تبدیل سپرده‌های غیردیداری به دیداری، علاوه بر کاهش پایداری منابع بانک‌ها، منجر به بروز آشفتگی در بازارهای دارایی شده است.

برای این منظور یا باید نرخ تورم افزایش یابد، یا نرخ ارز کاهش یابد و یا هر دو. بررسی روند متغیرهای اقتصادی از قبیل حجم نقدینگی و تغییر نسبت پول به شبه پول و همچنین بررسی شرایط ساختاری و نهادی از قبیل مشکلات موجود در ترانزنامه بانک‌ها و صندوق‌های بازنشستگی، از احتمال افزایش نرخ تورم و حتی تضعیف بیشتر پول ملی در مقابل سایر ارزهای بین‌المللی حکایت دارد. با این حال اصلاح سیاست‌های ارزی دولت، از قبیل حذف کامل نرخ ارز ترجیحی، حذف بازار ثانویه و یکسان‌سازی نرخ ارز، رفع پیمان‌سپاری ارزی صادرکنندگان و تسهیل موانع صادراتی می‌توانند اثر کاهشی بر نرخ ارز داشته باشند. برآیند این دو اثر تعیین‌کننده نرخ ارز در سال ۱۴۰۳ خواهد بود. در صورت رشد نرخ ارز، از یک سو دارایی‌های ارزی بانک افزایش خواهد یافت و از سوی دیگر ریسک نکول تسهیلات ریالی و ارزی افزایش می‌یابد این درحالیست که با کاهش نرخ ارز با توجه به اینکه نرخ تسعیر دارایی‌های ارزی جهت تهیه صورت‌های مالی به مراتب پایین‌تر از نرخ بازار بوده است انتظار نمی‌رود

۲-۱. کنترل‌های داخلی

مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیریت امنیت، مدیریت بازرسی و بخش‌هایی از کارکرد مدیریت‌های مالی، پشتیبانی ارزی و مدیریت امور شعب خط دوم دفاعی را تشکیل می‌دهند.

خط سوم دفاعی: مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی به‌عنوان خط سوم دفاعی نقش اطمینان بخشی در خصوص اثربخشی کنترل‌های داخلی و ارائه گزارش به هیات‌مدیره و مدیریت ارشد در خصوص میزان موفقیت خطوط اول و دوم دفاعی در استقرار کنترل‌های داخلی و مواجهه با ریسک‌ها را برعهده دارد.

به عبارت دیگر، فعالیت‌های کنترل‌های داخلی بانک شامل فعالیت‌های پیشگیرانه به‌منظور جلوگیری و فعالیت‌های کشف‌کننده (تخلف، تقلب، اشتباه، عدم رعایت و غیره) به‌منظور کشف، طراحی و به مرحله اجرا درآمده‌اند و دربرگیرنده کنترل اقدامات در فعالیت‌های اجرایی، کنترل شبکه‌های ارتباطی و سیستم‌های اطلاعاتی و نیز سیستم گزارشگری مالی و کنترل‌های مربوط به تبعیت از مقررات است. از آنجایی که فعالیت‌های کنترل‌های داخلی، رویه‌هایی مانند فعالیت‌های روزانه هستند که درون سیستم کنترل داخلی واقع می‌شوند لذا با تغییر در فرایندهای روزانه جاری و عملیاتی، تغییر یافته و با رویه‌های اجرایی مشخص شده در بانک از انعطاف‌پذیری مناسب و به‌موقع جهت همسو شدن با تغییرات برخوردار هستند. به‌منظور تحکیم نظام کنترل‌های داخلی موارد زیر به‌طور مستمر، مورد توجه قرار می‌گیرد:

- تدوین، تصویب، به‌روزرسانی و بازنگری مستمر خط‌مشی‌ها، رویه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی و نظارت بر اجرای آنها؛
- ایجاد سازوکارهای مورد نیاز برای شناسایی و مدیریت ریسک‌های موجود و نظارت مستمر و موثر بر آنها؛

تغییرات سریع محیط اقتصادی و رقابتی، تغییر تقاضا و سلیقه مشتریان و رشد تکنولوژی از منظر کمیته نظارت بازل نیازمند اتخاذ رویه‌هایی است تا به تحقق برنامه‌های مدیریت و اهداف سازمان در پاسخگویی به این تغییرات یاری رساند. راهکار بانک خاورمیانه در وضعیت تغییر و پیشرفت محصولات و خدمات در صنعت خدمات مالی و مواجه شدن موسسات مالی با مجموعه‌ای از فشارهای داخلی و خارجی، ایجاد یک استراتژی کنترلی جامع است. کنترل‌های داخلی، فرآیندهایی است که توسط هیات‌مدیره بانک به‌منظور حصول اطمینان از اثربخشی و کارایی عملیات، قابل اعتماد بودن گزارش‌های مالی و رعایت قوانین و مقررات برقرار شده است. به‌منظور حصول اطمینان از کارکرد مطلوب نظام کنترل‌های داخلی، هیات‌مدیره و مدیریت ارشد بانک، مدل سه خط دفاعی - پیشنهاد شده توسط انجمن بین‌المللی حساب‌سازان داخلی و انجمن مدیران ارشد - را اتخاذ نموده‌اند تا بتوانند به فعالیت‌های نظارتی و اطمینان بخشی به نحو مطلوبی اتکا نمایند. بر این اساس:

خط اول دفاعی: تمامی مدیران و کارکنانی که در حوزه‌های عملیاتی کار می‌کنند را در بر می‌گیرد. آنان موظفند تا ریسک‌های حوزه خود را شناسایی و کنترل‌های لازم برای رویارویی مناسب و موثر با آنها را به کار گیرند. مدیران ارشد این واحدها، مسئولیت اجرای کنترل‌ها و مدیریت ریسک و اعمال نظارت‌های لازم در قالب نظام کنترل‌های داخلی را برعهده دارند.

خط دوم دفاعی: مشتمل بر واحدهای مختلفی است که وظیفه نظارت، کنترل و حصول اطمینان از رعایت را برعهده داشته و در صورت ناکارا شدن فرآیندهای کنترلی ترسیم شده در خط اول دفاعی یا در غیاب آنها، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌شوند. این واحدها در تعامل با یکدیگر به بهبود و ارتقاء کارکردها در سطح بانک یاری می‌رسانند. مدیریت ریسک،

توسط کارکنان شاغل در کلیه بخش‌های بانک به ویژه کارکنان شاغل در واحدهای صف به‌عنوان خط اول دفاعی؛

- بهره‌برداری از سامانه کشف تخلفات کارکنان به‌منظور کشف هرگونه تراکنش مشکوک که یکی از طرف‌های آن (انتقال‌دهنده یا انتقال‌گیرنده) از کارکنان بانک باشد؛
- بهره‌برداری از سامانه افشای محرمانه تخلفات که با حفظ محرمانگی و بدون شناسایی هویت گزارش‌دهنده امکان گزارش هرگونه نقص یا ناکارآمدی یا عدم پایبندی به دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی جاری بانک را برای کارکنان در کلیه سطوح فراهم نموده است.

- بهبود ارتباطات و جریان صحیح و به‌موقع اطلاعات قابل اتکا و بهبود نظام گزارشگری و اطلاع‌رسانی به‌موقع و قابل اتکا به مراجع ذی‌ربط؛
- حصول اطمینان از پایبندی کلیه سطوح بانک به قوانین و مقررات، الزامات نظارتی، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها و اجرای موثر آنها.
- از طرف دیگر در راستای استقرار نظام کنترل‌های داخلی کارا و اثربخش در بانک، علاوه بر ایجاد نظام حاکمیت شرکتی و تشکیل واحدها و کمیته‌های تخصصی مربوطه، اقدامات ذیل جهت مدیریت ریسک‌های مترتب بر عملیات و حصول اطمینان از استقرار نظام کنترل‌های داخلی در بانک صورت پذیرفته است:
- بهره‌برداری از سامانه گزارشگری ریسک عملیاتی در راستای شناسایی، مدیریت و نظارت بر ریسک‌های عملیاتی، متکی بر روش خود ارزیابی

۲-۲. امنیت

اطلاعات طراحی و اجرا می‌شود. به همین منظور، مدیریت امنیت بانک خاورمیانه با تمرکز بر آموزش کارکنان به عنوان آخرین حلقه در زنجیره امنیت، آموزش‌هایی ارائه می‌دهد که شامل مدیریت رمز عبور، آگاهی از فیشینگ و تکنیک‌های مهندسی اجتماعی است. این مدیریت، با رویکرد جامع به امنیت، سعی در کاهش خطرات دارد و از یکپارچگی سیستم‌ها و داده‌ها محافظت می‌کند.

مرکز عملیات امنیت بانک فعالیت‌های شکار تهدید را به صورت منظم انجام می‌دهد تا به صورت پیشگیرانه نشانه‌های ممکن از فعالیت مشکوک در سیستم‌ها و شبکه‌های بانک شناسایی نماید. این فرآیند شامل استفاده از تکنیک‌های پیشرفته برای تحلیل لاگ‌ها و رویدادها و شناسایی تهدیدات احتمالی است که ممکن است توسط سایر تدابیر امنیتی نادیده گرفته شده باشند. مرکز عملیات امنیت به‌طور مداوم اقدام به نظارت و تحلیل تمامی فعالیت‌های شبکه، سرورها، کلاینت‌ها، پایگاه‌های داده، برنامه‌های کاربردی و سایر سیستم‌ها می‌کند و هر فعالیت غیرمعمولی که ممکن است به وقوع یک حادثه امنیتی منجر شود، به سرعت تشخیص داده و شناسایی می‌شود.

بانک خاورمیانه با ترکیب راهکارهای فناورانه و فرآیندهای منسجم، سیستم پاسخگویی به حوادث را به منظور شناسایی، تحلیل و پاسخ به حوادث امنیتی راه‌اندازی کرده است. بانک خاورمیانه با هدف مقابله با حملات سایبری، مدیریت ریسک امنیت اطلاعات، همچنین به منظور انطباق با الزامات مراجع ذی صلاح نظیر بانک مرکزی، مرکز مدیریت امن الکترونیکی کاشف، مرکز مدیریت راهبردی افتا و استانداردهای جهانی و رویه‌های موردنیاز، روند اجرایی مدیریت حوادث را پیاده‌سازی کرده و توسعه می‌دهد و تمامی حملات سایبری و فعالیت‌های مشکوک را به نهادهای امنیتی مربوطه اطلاع‌رسانی می‌کند.

علاوه بر این اقدامات دفاعی، برنامه‌های تیم قرمز جهت ارزیابی اثربخشی کنترل‌های امنیتی و رویه‌های واکنش به حوادث اجرا می‌شود. در این راستا، مدیریت امنیت با شبیه‌سازی حملات دنیای واقعی مانند فیشینگ یا بدافزارها، نقاط ضعف را شناسایی و وضعیت دفاعی را بهبود می‌بخشد.

با توجه به افزایش رو به رشد تهدیدات امنیتی در دنیای دیجیتال و اهمیت بیشتر خدمات بانکی که اکثراً در سطح فناوری اطلاعات ارائه می‌شود، حفاظت از این دارایی‌های گرانبها و امنیت فناوری اطلاعات در سطوح مختلف بسیار حیاتی است. بانک خاورمیانه با رعایت الزامات قانونی، دستورالعمل‌های بانک مرکزی، تصمیمات شورای عالی امنیت فضای تبادل اطلاعات، حراست کل کشور و سازمان پدافند غیرعامل، به منظور ارتقاء سطح امنیت صنعت بانکداری در کشور، اقدامات لازم را انجام داده است.

برای حفاظت از دارایی‌های اطلاعاتی و اطمینان از ارائه یک محیط امن برای دسترسی به اطلاعات، بانک خاورمیانه سیستم مدیریت امنیت اطلاعات را پیاده‌سازی کرده و به صورت مستمر آن را بهبود می‌بخشد. این سیستم، که بر پایه استانداردهای بین‌المللی امنیتی در حوزه مالی مانند PCI DSS و ISO/IEC ۲۷۰۰۱ ایجاد شده است، با توجه به نتایج گزارشات ارزیابی ریسک امنیت اطلاعات و بر اساس ممیزی‌های منظم، ارزیابی‌ها و اقدامات پیشگیرانه و اصلاحی، همواره سعی دارد زیرساخت‌های اطلاعاتی بانک را تقویت نماید. تمامی فعالیت‌های این حوزه در راستای ارتقای بهره‌وری فرآیندهای امنیت اطلاعات در بانک به صورت دوره‌ای در جلسات کمیته راهبری امنیت با حضور مدیرعامل و مدیران ارشد بانک، گزارش و بررسی می‌شوند. همچنین اقدامات لازم به منظور دریافت گواهینامه ISO ۲۷۰۰۱:۲۰۲۲ مطابق با الزامات مراجع ذیصلاح نظیر بانک مرکزی صورت پذیرفته است.

این بانک، با رویکرد مدیریت آسیب‌پذیری‌ها و تهدیدات امنیتی، چارچوب گسترده‌ای برای ارزیابی امنیت زیرساخت‌ها و سامانه‌های اطلاعاتی در حوزه کسب و کار بانک ایجاد کرده است. همچنین، بر اساس این چارچوب، متدولوژی‌های مشخصی برای ارزیابی و شناسایی آسیب‌پذیری‌ها در زیرساخت‌های ارتباطی و سیستمی، برنامه‌های موبایل و سرویس‌های وب تدوین و اجرا نموده است. به‌علاوه، تمامی آسیب‌پذیری‌های امنیتی جدید همواره و مطابق با فیدهای آسیب‌پذیری^۱ پایش شده و برای کاهش ریسک امنیت اطلاعات اقدامات لازم انجام می‌شود.

برای افزایش آگاهی در حوزه امنیت سایبری، برنامه‌های آگاهی رسانی امنیت

1. Vulnerability Feeds

می‌شود و نتایج به منظور برطرف کردن آسیب‌پذیری‌ها به آن‌ها اعلام می‌شود.

اقدامات صورت گرفته توسط بانک خاورمیانه در زمینه امنیت اطلاعات برای حفظ امنیت دارایی‌های اطلاعاتی نشان از تعهد آن نسبت به امنیت و حریم شخصی اطلاعات مشتریان و سایر ذینفعان دارد.

در بانک خاورمیانه، دریافت سرویس از اشخاص ثالث و اختصاص حقوق دسترسی به آن‌ها بر اساس چارچوب حقوقی مشخص انجام می‌شود و تمامی نیازها و محدودیت‌های دسترسی اشخاص ثالث در ابعاد فیزیکی، سیستمی، فرآیندی، فناوری و منابع اطلاعاتی بانک به صورت دقیق و شفاف در چارچوب قرارداد تبیین می‌شود. قبل از ارائه خدمات توسط اشخاص ثالث، ارزیابی امنیتی آسیب‌پذیری‌های مرتبط با خدمات توسط بانک خاورمیانه انجام

۳-۲. کفایت سرمایه

هر میزان که این نسبت بزرگتر باشد نشان‌دهنده سلامت برای پوشش ریسک‌ها به منظور جلوگیری از تحمیل زیان به سپرده‌گذاران است. به طور خلاصه، سرمایه قابل قبول شامل سرمایه آورده توسط صاحبان سهام، ذخیره قانونی، سود انباشته، و سایر ذخایر قابل قبول از جمله ذخیره عام تسهیلات هستند. سرمایه قابل قبول شامل کسوراتی از جمله دارایی‌های نامشهود نیز می‌شود. برای محاسبه ریسک‌های بانک، هر دارایی بانک ضریب خاص خود را می‌گیرد که در مقدار دارایی ضرب و با هم جمع می‌شوند. هر چقدر که دارایی کم‌ریسک‌تر باشد ضریب ریسک کمتر و هر چه ریسک بیشتر باشد ضریب ریسک بزرگتری به آن دارایی اعمال می‌شود. محاسبه ریسک‌های بازار و ریسک‌های عملیاتی نسبتاً پیچیده هستند و در بخش ۲ گزارش سالانه در زیر بخش مربوط به ریسک، توضیح کافی برای آنها داده شده است. بانک خاورمیانه نسبت کفایت سرمایه را طبق استاندارد بانک مرکزی ایران و به طور داوطلبانه طبق برداشت خود از پیمان بازل منتشر می‌کند.

■ مقررات مربوطه به کفایت سرمایه در ایران

در ایران این نهاد نظارتی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است که بانک‌ها را ملزم می‌کند محاسبات کفایت سرمایه خود و اجزاء تشکیل دهنده محاسبه را هر سال بر طبق بخشنامه مربوطه بانک مرکزی منتشر کنند.

تسهیلات‌دهندگان به یک شرکت می‌توانند میزان زیان‌های غیرمنتظره در اثر وقایع غیرمنتظره را که یک شرکت می‌تواند از محل سرمایه شرکت (حقوق صاحبان سهام) بدون وارد کردن زیان به تسهیلات‌دهندگان تحمل کند، اندازه بگیرند. بنابراین تسهیلات‌دهندگان از روی میزان سرمایه و ساختار آن می‌توانند تصمیم بگیرند که تا چه حد مایل به پذیرفتن ریسک عدم بازگشت تمامی و یا بخشی از تسهیلات خود به شرکت هستند.

چون برای سپرده‌گذاران خرد امکان ارزیابی ریسک بانک محدود است، در سیستم بانکداری، ارزیابی سرمایه بانک و ریسک عدم بازگشت سپرده‌ها به عهده نهاد نظارتی است که مجوز فعالیت بانک را صادر می‌کند. به این ترتیب سپرده‌گذاران خرد با اطمینان به قابلیت نهاد نظارتی در اندازه‌گیری ریسک، اقدام به سپرده‌گذاری نزد بانک می‌نمایند. اطمینان سپرده‌گذاران خرد به نهاد نظارتی باعث ثبات سیستم بانکی کشور می‌شود. یکی از معیارهایی که نهادهای نظارتی برای اجازه ادامه فعالیت یک بانک تعیین می‌کنند، کفایت سرمایه بانک است که نشان دهنده قابلیت بانک در جذب شوک‌های غیرمنتظره بدون صدمه زدن به سپرده‌گذاران است.

محاسبه کفایت سرمایه به طور کلی یک کسر است که صورت کسر نشان‌دهنده سرمایه قابل قبول بانک و مخرج کسر نشان‌دهنده میزان ریسک‌های دارایی‌های بانک، ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی است.

جدول ۶. خلاصه محاسبات کفایت سرمایه بانک خاورمیانه طبق بخشنامه بانک مرکزی - ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۷۹,۷۷۲,۰۴۸	۱۲۷,۷۷۳,۸۸۷	سرمایه لایه ۱ بعد از کسورات سرمایه‌ای
۸۵,۷۹۳,۱۶۴	۱۳۷,۹۰۹,۲۳۸	سرمایه لایه ۱ و لایه ۲ بعد از کسورات مربوط
۶۰,۹۷۸۴,۲۷۸	۱,۰۰۱,۵۳۴,۸۸۲	دارایی‌های موزون شده شامل تعهدات زیر خطی بعد از تبدیل و سرمایه مورد نیاز برای ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی
%۱۳/۱۰	%۱۲/۸۰	نسبت سرمایه لایه ۱ (درصد)
%۱۴/۱۰	%۱۳/۸۰	نسبت کفایت سرمایه (درصد)

■ پیمان‌های بازل مربوطه به کفایت سرمایه

مدل استاندارد بازل برای کفایت سرمایه در طبقه‌بندی دارایی‌ها و ضرایب ریسک است. برای بانک خاورمیانه، در مدل داخلی بنیانی (F-IRB) ضریب ریسک تسهیلات به جای یک عدد ثابت از طریق اندازه‌گیری احتمال نکول هر یک از تسهیلات‌گیرندگان بدست می‌آید؛ برای آشنایی با جزئیات محاسبات مدل‌های داخلی کفایت سرمایه لطفاً به بخش گزارش مدیریت ریسک در بخش ۲ همین گزارش مراجعه فرمایید.

علاوه‌بر استاندارد بانک مرکزی برای محاسبه کفایت سرمایه، بانک خاورمیانه محاسبات کفایت سرمایه خود را مطابق مدل استاندارد، و مدل داخلی مورد تایید کمیته بازل، Foundation Internal Rating Based Approach (F-IRB)، انجام می‌دهد. تفاوت اصلی استاندارد بانک مرکزی و

جدول ۷. خلاصه محاسبات کفایت سرمایه بانک خاورمیانه طبق مدل استاندارد بازل ۳ و متمم سال ۱۷ و ۲۰ - ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۸۳,۸۱۲,۴۹۱	۱۳۳,۴۷۴,۲۷۸	سرمایه لایه ۱ بعد از کسورات سرمایه‌ای
۹۱,۲۰۷,۲۷۰	۱۴۴,۰۰۶,۴۵۱	سرمایه لایه ۱ و لایه ۲ بعد از کسورات مربوط
۶۳۵,۲۷۴,۸۱۸	۱,۰۵۹,۴۴۱,۹۳۳	دارایی‌های موزون شده شامل تعهدات زیر خطی بعد از تبدیل و سرمایه مورد نیاز برای ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی
%۱۳/۲۰	%۱۲/۶۰	نسبت سرمایه لایه ۱ (درصد)
%۱۴/۴۰	%۱۳/۶۰	نسبت کفایت سرمایه (درصد)

محاسبات کفایت سرمایه طبق مدل داخلی، آزمون بحران ناشی از ریسک اعتباری، محاسبات مربوط به کفایت نقدینگی و سایر بحث‌های مرتبط با مدیریت ریسک در بخش دوم این گزارش به اطلاع می‌رسد.

۳. حاکمیت شرکتی

در بانک خاورمیانه، توجه به استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی، اصلی اساسی است. هیات‌مدیره، با آگاهی کامل از استانداردهای بین‌المللی و ضوابط داخلی آن اقدام به سیاست‌گذاری نموده و با اتخاذ سیاست‌ها و راهبردهای لازم و نظارت بر استقرار و پیاده‌سازی آن در سطوح مختلف بانک، نقشی فعال در حصول اطمینان از صحت و سلامت مالی و حفظ حقوق تمامی ذینفعان ایفا می‌نماید.

۳-۱. هیات‌مدیره

هیات‌مدیره بانک خاورمیانه متشکل از هفت عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل است که در مجمع عمومی عادی سالانه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۹ توسط سهامداران انتخاب شده‌اند.

علیرضا لگزائی

عبدالکریم قوامی فر

غلامعلی کامیاب

پرویز عقیلی کرمانی

جواد جوادی

امیرحسین امین آزاد

مجید نورمحمدی

■ اعضای هیات‌مدیره

پرویز عقیلی کرمانی رئیس هیات‌مدیره

تحصیلات

دکترای امور مالی (رشته فرعی اقتصاد)، دانشگاه ویسکانسین (مدیسون)، آمریکا
کارشناسی ارشد MBA، دانشگاه ویسکانسین (مدیسون)، آمریکا

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل، بانک خاورمیانه
عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل، بانک کارآفرین
عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل، شرکت سرمایه‌گذاری صنایع ایران (سهامی عام)
رئیس هیات‌مدیره، شرکت کارگزاری بورسیران (سهامی خاص)

غلامعلی کامیاب نایب رئیس هیات‌مدیره

تحصیلات

کارشناسی ارشد MBA، آمریکا
کارشناسی حسابداری، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

رئیس هیات‌مدیره، بانک خاورمیانه
معاون ارزی، بانک مرکزی
معاون امور بین‌الملل، بانک مرکزی
مدیرکل عملیات و تعهدات ارزی، بانک مرکزی
مدیرعامل، شرکت ملی انفورماتیک
معاون مدیرعامل، بانک سامان

جواد جوادی عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل

تحصیلات

کارشناسی ارشد EMBA، دانشگاه آلتو، فنلاند
کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه شهید بهشتی
کارشناسی مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل، بانک خاورمیانه
معاون مدیرعامل، بانک کارآفرین
مدیر امور مالی و سرمایه‌گذاری، بانک کارآفرین

مجید نورمحمدی عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت گرایش مالی، دانشگاه تهران
کارشناسی مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

معاون مدیرعامل در امور مالی، بانک خاورمیانه
مدیر امور مالی، بانک کارآفرین
معاون سرمایه‌گذاری، شرکت سرمایه‌گذاری سپه
مدیر امور مالی، شرکت خدمات انفورماتیک
حسابرس ارشد، سازمان حسابرسی
عضو هیات‌مدیره، شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه
عضو هیات‌مدیره، شرکت داده پردازان سیمای آفتاب

امیرحسین امین آزاد عضو هیات‌مدیره

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه علم و صنعت ایران
کارشناسی مدیریت دولتی، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

رئیس کمیته حسابرسی، بانک خاورمیانه
مشاور مالی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
مشاور رئیس، پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
مدیرکل نظارت بر بانک‌ها و موسسات اعتباری، بانک مرکزی
مدیرکل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی، بانک مرکزی
مدیر اداره مطالعات و مقررات بانکی، بانک مرکزی

عبدالکریم قوامی فر عضو هیات‌مدیره

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت علوم بانکی، موسسه عالی بانکداری
کارشناسی ریاضی، دانشگاه تربیت معلم

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل، بانک ملت
قائم‌مقام مدیرعامل، بانک ایران زمین
مشاور و معاون، پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
مشاور و معاون مدیرعامل، موسسه اعتباری ثامن

علیرضا لگزائی عضو هیات‌مدیره و معاون مدیرعامل در برنامه‌ریزی و توسعه سازمانی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت علوم بانکی، موسسه عالی بانکداری ایران
کارشناسی مدیریت امور بانکی، موسسه عالی بانکداری ایران

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل، بانک ملت
معاون برنامه‌ریزی و تحول و عضو هیات‌عامل، بانک ملت
معاون فناوری اطلاعات و عضو هیات‌عامل، بانک تجارت
عضو کارگروه بانکداری دیجیتال، وزارت امور اقتصادی و دارایی
عضو هیات‌مدیره، گروه فناوران هوشمند بهسازان فردا
عضو هیات‌مدیره، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه ایران
عضو هیات‌مدیره، شرکت کارت اعتباری ایران کیش
عضو هیات‌مدیره، موسسه فی بانک مالزی

■ اعضای علی‌البدل هیات‌مدیره

مسعود سلطان‌زالی بگلو عضو علی‌البدل هیات‌مدیره و معاون مدیرعامل

در اعتبارات و بانکداری شرکتی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه شهید بهشتی
کارشناسی مدیریت صنعتی، دانشگاه شهید بهشتی

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره، بانک خاورمیانه
مدیرعامل و عضو هیات‌مدیره، شرکت سیدگردان آسمان
مدیرعامل و عضو هیات‌مدیره، شرکت تامین سرمایه بانک ملت
معاون مالی و اداری، پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
معاون عملیات و نظارت، بورس کالای ایران

■ هیات‌عامل

جواد جوادی مدیرعامل

شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در همین صفحه و در توضیح اعضای هیات‌مدیره آورده شده است.

مجید نورمحمدی قائم‌مقام مدیرعامل

شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در همین صفحه و در توضیح اعضای هیات‌مدیره آورده شده است.

وحید آزمون معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب

تحصیلات

کارشناسی مدیریت صنعتی، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

مدیر بانکداری الکترونیک و توسعه محصول، بانک خاورمیانه
مدیر امور شعب، بانک خاورمیانه
رئیس چندین شعبه، بانک کارآفرین
رئیس حسابداری، شرکت تولیدی ریسندگی و بافندگی زابل

■ مدیران اجرایی و مشاوران

هیات مدیره و هیات‌عامل با تفویض اختیار به مدیران اجرایی بانک و نظارت مستمر بر عملکرد آنان، از اجرای صحیح سیاست‌های بانک و در نتیجه حاکمیت شرکتی موثر اطمینان حاصل می‌کنند. اسامی مدیران اجرایی بانک و شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی آنان به شرح زیر است:

مهدی نجاتی مشاور اجرایی مدیرعامل در امور انفورماتیک

تحصیلات

دکترای علوم کامپیوتر، یونیورسیتی کالج، لندن - انگلستان
کارشناسی ارشد علوم کامپیوتر، دانشگاه استانفورد، انگلستان
کارشناسی علوم کامپیوتر، دانشگاه هاتفیلد، انگلستان

برخی سوابق اجرایی

معاون مدیرعامل در توسعه سیستم‌ها و تکنولوژی، بانک خاورمیانه
مدیر اجرایی طرح پیاده‌سازی سیستم بانکداری آفرین، بانک کارآفرین
رئیس هیات مدیره، شرکت خدمات انفورماتیک
نایب رئیس هیات مدیره و عضو موظف هیات مدیره، شرکت ملی انفورماتیک

علی خلیلی سادات لو مشاور مدیرعامل در امور حقوقی

تحصیلات

کارشناسی حقوق، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

وکیل پایه یک دادگستری و عضو کانون وکلای دادگستری مرکز
وکیل، بانک صنعت و معدن
وکیل، بانک کارآفرین
کارشناس رسمی دادگستری در امور شرکت‌ها و علائم تجاری و اختراعات

بنفشه ادبی مدیر عملیات اعتباری

تحصیلات

کارشناسی مهندسی کامپیوتر سخت افزار، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

معاون مدیر عملیات اعتباری و نظارت، بانک خاورمیانه
رئیس دایره اعتبارات، بانک کارآفرین

مجید اخوان مدیر اعتبارات ۱

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه علوم و تحقیقات
کارشناسی حسابداری، دانشگاه پیام نور

برخی سوابق اجرایی

معاون مدیر اعتبارات، بانک خاورمیانه
سرپرست اداره اعتبارات، بانک اقتصاد نوین
معاون اداره اعتبارات، بانک اقتصاد نوین

مسعود سلطان زالی بگلو معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی
شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در همین صفحه و در توضیح اعضای
علی‌البدل هیات مدیره آورده شده است.

علیرضا لگزائی معاون مدیرعامل در برنامه‌ریزی و توسعه سازمانی
شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در همین صفحه و در توضیح اعضای
هیات مدیره آورده شده است.

سعید عابدی معاون مدیرعامل در توسعه سیستم‌ها و تکنولوژی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه تربیت مدرس
کارشناسی مهندسی کامپیوتر گرایش نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

مدیر ارشد فناوری اطلاعات، بانک خاورمیانه
مدیرعامل، شرکت سیمای آفتاب
مدیر ارشد فنی، شرکت سیمای آفتاب

فائزه محمدی معاون مدیرعامل در امور مالی

تحصیلات

دکتری حسابداری، دانشگاه تهران
کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه الزهرا
حسابدار رسمی

برخی سوابق اجرایی

مدیر گزارشات، حسابداری ارزی و سهام، بانک خاورمیانه
معاون مدیر امور مالی، بانک خاورمیانه
حسابرس ارشد، موسسه حسابرسی بیات رایان

تانیا یغمایی معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل

تحصیلات

کارشناسی زبان فرانسه گرایش مترجمی، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

مدیرعامل، صرافی بانک خاورمیانه
مشاور مدیرعامل در امور ارزی و بین‌الملل، بانک توسعه صادرات
عضو هیات مدیره، بانک توسعه صادرات
مشاور مدیرعامل در امور ارزی و بین‌الملل، بانک تجارت

سیاوش اسدی قجرلو مدیر برنامه‌ریزی و نوآوری

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر گرایش نرم‌افزار، دانشگاه مولتی‌مدیامالری
کارشناسی مهندسی کامپیوتر- گرایش نرم‌افزار، موسسه آموزش عالی شمال
برخی سوابق اجرایی
سرگروه توسعه و بهبود فرآیندهای بانکداری الکترونیک، بانک کارآفرین

مرتضی اکبریور مدیر تحلیل و آنالیز

تحصیلات

کارشناسی مهندسی کامپیوتر نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
مدیر تحلیل و آنالیز، شرکت سیمای آفتاب
مدیر پروژه، شرکت رایان اقتصاد نوین
برنامه نویسی ارشد، شرکت SMZ آلمان

محمد اکبری پور اله آباد مدیر توسعه نرم‌افزار

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر گرایش نرم‌افزار، دانشگاه اراک
کارشناسی مهندسی کامپیوتر- گرایش نرم‌افزار، دانشگاه پیام نور
برخی سوابق اجرایی
برنامه‌نویس، شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب
سرپرست نرم‌افزار، شرکت شوکا (شبکه ویدئو کنفرانس ایران)
برنامه‌نویس، شرکت به‌پرداز جهان

هدیه تبریزی مدیر اعتبارات ۲

تحصیلات

کارشناسی ارشد EMBA، دانشگاه آلتو، فنلاند
کارشناسی مترجمی زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
رئیس شعبه، بانک خاورمیانه
رئیس چندین شعبه، بانک کارآفرین

امیر جعفری مدیر امنیت

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر، دانشگاه شفیلدهالام انگلستان
کارشناسی مهندسی کامپیوتر، دانشگاه خوارزمی
برخی سوابق اجرایی
مدیر امنیت اطلاعات، شرکت سیمای آفتاب
کارشناس شبکه و ارتباطات، گروه مپنا
مدیر طراحی امنیت، شرکت آسان اندیش رایانه

غلامرضا حسنعلی‌زاده مدیر امور حقوقی

تحصیلات

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی
کارشناسی حقوق قضایی، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون و سرپرست مدیریت امور حقوقی، بانک خاورمیانه
وکیل پایه یک دادگستری و مشاور حقوقی

محمد مهدی خلجی مدیر سازمان و روش‌ها

تحصیلات

کارشناسی مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر سازمان و روش‌ها، بانک خاورمیانه
کارشناس و سرگروه عملیات بانکی، بانک کارآفرین

سحر خلیل نژاد مدیر برنامه‌ریزی و نظارت اعتباری

تحصیلات

DBA، دانشگاه تهران
کارشناسی ارشد MBE، دانشگاه صنعتی امیرکبیر
کارشناسی زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
رئیس اداره مشتریان چندملیتی، بانک خاورمیانه
مدیر پشتیبانی بین‌الملل، بانک خاورمیانه

اردشیر دادگر سرپرست برنامه‌ریزی و توسعه فناوری اطلاعات

تحصیلات

کارشناسی ارشد صنایع، دانشگاه علم و صنعت
کارشناسی صنایع (تولید صنعتی)، آزاد تهران جنوب
برخی سوابق اجرایی
کارشناس پیکربندی، شرکت رایان بورس
کارشناس تجزیه و تحلیل و پیاده‌سازی فرآیندهای سازمانی، خدمات
انفورماتیک نوین کیش

فرزانه رجائی سلماسی مدیر ارشد تطبیق و مبارزه با پولشویی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی ارشد هنر (موسیقی)، دانشگاه هنر
کارشناسی مهندسی کامپیوتر (سخت‌افزار)، دانشگاه صنعتی امیرکبیر
برخی سوابق اجرایی
رئیس دایره بانکداری الکترونیک، بانک سامان
رئیس دایره امنیت اطلاعات، بانک سامان

مجید رحیمی مدیر تامین مالی بلندمدت

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی شیمی، دانشگاه علم و صنعت
کارشناسی مهندسی شیمی، دانشگاه صنعتی شریف
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر تامین مالی بلندمدت، بانک خاورمیانه
مدیر پروژه، شرکت مهندسی مشاور نگر اندیش

حسین سلطان آبادی سرپرست تحقیقات اقتصادی

تحصیلات

کارشناسی ارشد علوم اقتصادی-محض، دانشگاه مازندران
کارشناسی علوم اقتصادی-اقتصاد نظری، دانشگاه مازندران
برخی سوابق اجرایی
معاون سردبیر، ماهنامه اقتصاد ایران

محسن سلطانی محمدی مدیر عملیات

تحصیلات

کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات- گرایش تجارت الکترونیک، دانشگاه قم
کارشناسی مهندسی کامپیوتر نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

مدیر عملیات، شرکت داده پردازی سیمای آفتاب
معاون عملیات، شرکت داده پردازی سیمای آفتاب
کارشناس ارشد مدیریت پایگاه داده، بانک کارآفرین

غلامرضا صادق ویشکایی مدیر ارشد امور بازرسی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران
کارشناسی مدیریت صنعتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی
عضو هیات مدیره، شرکت بیمه کارآفرین
عضو هیات مدیره، شرکت صرافی کارآفرین
مدیر بازرسی، بانک کارآفرین
مدیر حسابرسی، بانک کارآفرین
مدیر مالی، بانک کارآفرین
سرپرست حسابرسی در موسسات حسابرسی

مریم طالب بیدختی مدیر سیستم‌های جانبی

تحصیلات

کارشناسی مهندسی کامپیوتر نرم‌افزار، دانشگاه بوعلی سینا
برخی سوابق اجرایی

مدیر فنی، شرکت بهسا راهکار نوین
مدیر اینترنت بانک فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین

پوینده عابدی مدیر ارشد عملیات ارزی

تحصیلات

کارشناسی ارشد بازاریابی، دانشگاه بیرمنگهام- انگلستان
کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه علامه طباطبائی
کارشناسی مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

مدیر ارتباط با مشتریان در بین‌الملل، بانک خاورمیانه
معاون مدیر امور بین‌الملل، بانک خاورمیانه
معاون دایره اعتبار اسنادی، بانک کارآفرین

محمدرضا عارفی پور مدیر پشتیبانی بین‌الملل

تحصیلات

کارشناسی حسابداری، موسسه علوم بانکی
برخی سوابق اجرایی

رئیس اداره امور شبکه و گسترش فعالیت‌های ارزی، بانک تجارت
رئیس واحد ارزی، بانک تجارت
رئیس دایره حوالجات، بانک تجارت

حمیدرضا عاکفی مقدم مدیر امور مالی

تحصیلات

کارشناسی حسابداری، دانشگاه علوم اقتصادی
برخی سوابق اجرایی

معاون مدیر امور مالی، بانک خاورمیانه
معاون دایره بودجه و گزارشات، بانک کارآفرین
حسابرس، موسسه حسابرسی دایراییان
حسابرس، موسسه حسابرسی راده
حسابرس، موسسه حسابرسی سخن حق

امیراردلان علاءالدینی مدیر سرمایه انسانی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت سیستم‌های اطلاعاتی، دانشگاه شهید بهشتی
کارشناسی مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

معاون مدیر سرمایه انسانی، بانک خاورمیانه
سرپرست برنامه ریزی و مطالعات منابع انسانی، یکی از شرکت‌های گروه سایپا

مجید علی مددی مدیر خدمات نوین

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه پیام نور
کارشناسی مهندسی فناوری اطلاعات، دانشگاه جامع علمی کاربردی

برخی سوابق اجرایی

مدیر خدمات الکترونیک، شرکت سیمای آفتاب
مسئول توسعه نرم‌افزار خدمات بین‌الملل، بانک کارآفرین

علی فرزاد جم سرپرست امور شعب

تحصیلات

کارشناسی ارشد اقتصاد-علوم اقتصادی، دانشگاه تهران
کارشناسی اقتصاد-نظری، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

رئیس شعبه، بانک خاورمیانه
معاون شعبه، بانک خاورمیانه
کارشناس اعتباری، بانک خاورمیانه
حسابدار، شرکت شمس

آرش فلکی سرپرست تضمین کیفیت

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی فناوری اطلاعات-مدیریت سیستم‌های
اطلاعاتی، دانشگاه صنعتی مالک اشتر

کارشناسی کامپیوتر نرم‌افزار، دانشگاه علم و صنعت

برخی سوابق اجرایی

معاون طرح و برنامه و بودجه، ایزایران
عضو هیات مدیره، آریا همراه سامانه
مدیرعامل، شرکت صنایع کامپیوتری ایران

علیرضا قدمیاری مدیر تحلیل سیستم‌های کسب و کار

تحصیلات

کارشناسی ارشد کامپیوتر نرم افزار، دانشگاه صنعتی امیرکبیر

کارشناسی کامپیوتر سخت افزار، دانشگاه شیراز

برخی سوابق اجرایی

معاون پروژه‌های ارزی، بهسازان ملت

معاون مدیرعامل، بهسازان ملت

حسین کرمی مدیر ارشد ریسک

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی سیستم‌های اقتصادی-اجتماعی (گرایش

اقتصاد)، دانشگاه صنعتی شریف

کارشناسی مهندسی مکانیک، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

مدیر توسعه محصول، شرکت سیمای آفتاب

عضو کمیته سرمایه‌گذاری، شرکت کارگزاری بانک کشاورزی

کارشناس ارشد تحلیل و ریسک، شرکت سرمایه‌گذاری مدیران هما

کارشناس تحلیل و ریسک، شرکت تامین سرمایه نوین

محسن کریمی مدیر ارتباطات

تحصیلات

کارشناسی ارشد علوم ارتباطات، دانشگاه آزاد اسلامی

کارشناسی زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

رئیس اداره بازاریابی و ارتباط با مشتریان، بانک کارآفرین

رئیس اداره روابط عمومی، بانک کارآفرین

قائم‌مقام مدیرعامل و مدیر بازرگانی، موسسه نشرآوران

هنگامه مقدس‌پور مدیر ارشد حسابرسی و کنترل‌های داخلی

تحصیلات

دکتری حسابداری، دانشگاه تهران

کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه تهران

کارشناسی حسابداری، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

مدیرعامل در گروه تحلیل‌گران کسب و کار پترو آروین

قائم‌مقام مدیر پروژه و مدیر اجرایی در پروژه‌های Diligence Due، دانشگاه

صنعت نفت

مشاور مدیر مالی، بانک ملت

مدیر مالی، شرکت نفت طاهرین

مدیر مالی، شرکت پارس پترولیوم

رضا مهدوی وزیری مدیر هوش تجاری

تحصیلات

کارشناسی مهندسی کامپیوتر- گرایش نرم افزار، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

مدیر واحد هوش تجاری، شرکت سیمای آفتاب

کارشناس ارشد انبار داده، شرکت سیمای آفتاب

لاله مهادپی مدیر تدارکات و پشتیبانی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی سیستم‌های اقتصادی-اجتماعی، دانشگاه

علوم و فنون مازندران

کارشناسی ریاضی کاربردی در کامپیوتر، دانشگاه صنعتی امیرکبیر

برخی سوابق اجرایی

معاون سیستم‌های نرم‌افزاری در واحد فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین

رئیس اداره عملیات واحد فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین

رئیس اداره توسعه سیستم‌های بانکی واحد فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین

حمید نوری خشک‌ناب مدیر ارشد بانکداری دیجیتال

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه صنعتی شریف

کارشناسی علوم کامپیوتر، دانشگاه تبریز

برخی سوابق اجرایی

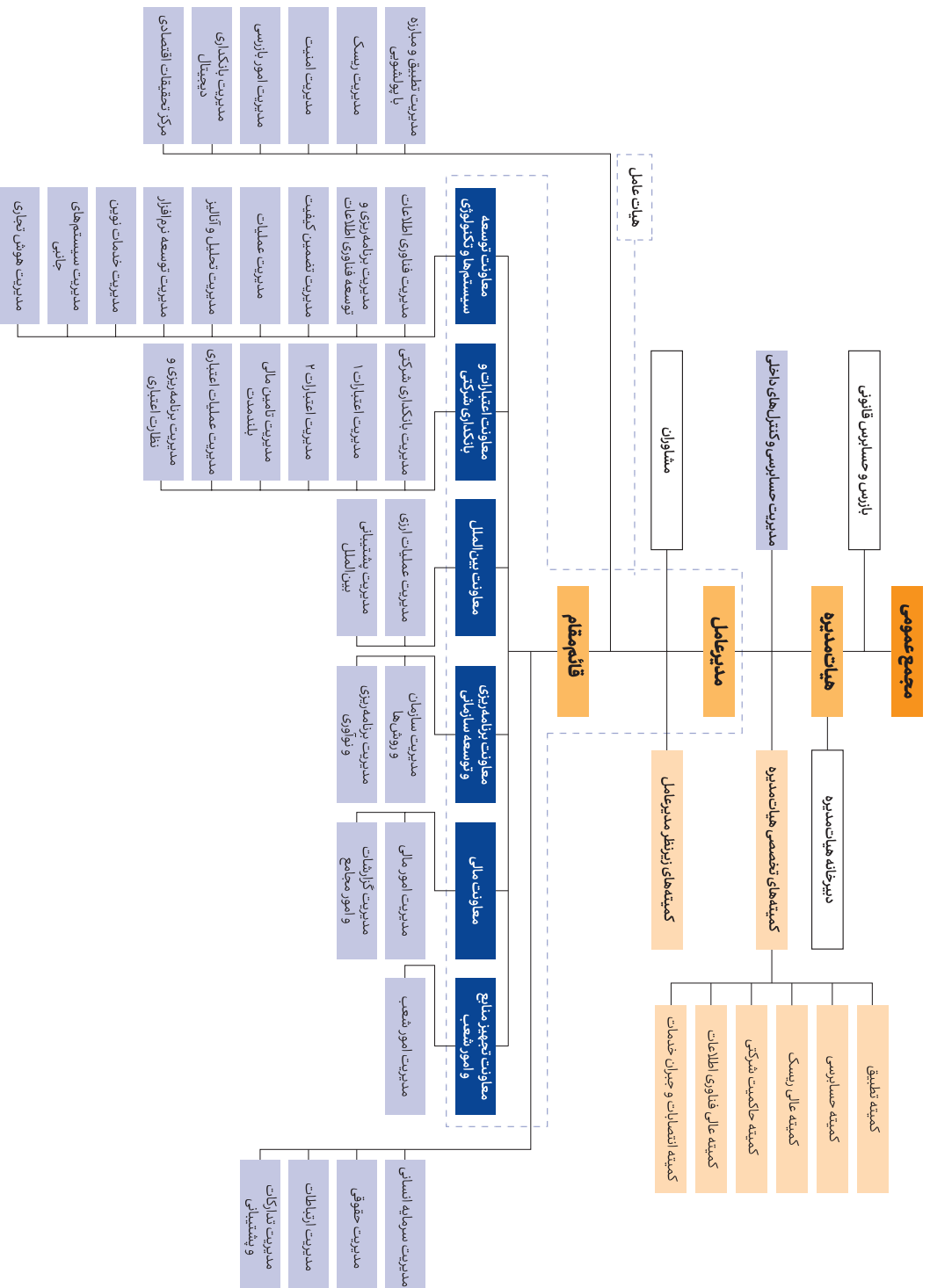
مدیر توسعه نرم‌افزار، بانک خاورمیانه

مدیر توسعه نرم‌افزار، شرکت سیمای آفتاب

مدیر توسعه نرم‌افزار، بانک کارآفرین

مشاور فناوری اطلاعات، بانک قوامین

مشاور فناوری اطلاعات، شرکت پرداخت سایان

۲-۳. کمیته‌های تخصصی

در راستای استقرار الزامات حاکمیت شرکتی و در اجرای مندرجات «دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در موسسات اعتباری غیردولتی» و همچنین «دستورالعمل حاکمیت شرکتی ناشران ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار» و به منظور افزایش کارایی و اثربخشی و تمرکز بر حوزه‌های خاص، هیات‌مدیره بانک خاورمیانه کمیته‌های تخصصی زیر را با منشور مصوب و شرح وظایف دقیق ایجاد کرده است:

■ کمیته انتصابات و جبران خدمات

این کمیته با هدف استقرار اصول حاکمیت شرکتی و رعایت دستورالعمل‌های مربوطه، تشکیل شده است تا مسئولیت‌های هیات مدیره را در زمینه اطمینان از استقرار و افزایش اثربخشی در جذب، ارتقا و جبران خدمات نیروی انسانی، به درستی و با دقت انجام دهد. هدف اصلی کمیته، تدوین سیاست‌های کارآمد برای انتخاب و بکارگیری مدیران شایسته و همچنین استقرار نظام جبران خدمات کارآمد و نظارت بر حسن اجرای این سیاست‌ها است. تصمیمات این کمیته در خصوص اعضای هیات مدیره، مدیرعامل، هیات عامل و مدیران ارشد واحدهای حاکمیت شرکتی اجرایی است و مسائل مربوط به سایر کارکنان در کمیته‌ای دیگر بررسی می‌شود. اعضای این کمیته شامل سه یا پنج نفر از اعضای غیراجرایی هیات مدیره و اعضای مستقل است.

■ کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات)

یکی از اقدامات اساسی برای استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی، تشکیل کمیته‌های تخصصی هیات‌مدیره برای ایفای صحیح و مناسب وظایفی است که هیات‌مدیره در جهت انجام وظیفه هدایت و راهبری بانک بر عهده دارد. کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات)، یکی از این کمیته‌های تخصصی است که برای انجام صحیح و دقیق مسئولیت هیات‌مدیره در خصوص نظارت بر کفایت و اثربخشی مدیریت ریسک تطبیق در چارچوب سیاست‌های کلان بانک و برنامه تطبیق ایجاد شده است. منظور از ریسک تطبیق، ریسک‌هایی است که از عدم رعایت قوانین و مقررات و استانداردهای لازم‌الاجرا اعم از داخلی و بین‌المللی در عملیات و فعالیت‌های بانک به وجود می‌آید. مسئولیت اصلی این کمیته که برای حصول اطمینان از حسن اجرای فعالیت‌های بانک در لایه دوم دفاعی ایجاد شده است، نظارت بر برنامه‌ها، سیاست‌ها و رویه‌های بانک در مورد رعایت قوانین و مقررات و ارزیابی انطباق با آنها است. بررسی و پایش وضعیت رعایت الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در کنار سایر قوانین و مقررات، و اصول و خط‌مشی‌هایی که بانک باید از آنها تبعیت نماید نیز بر عهده این کمیته است.

منشور مصوب کمیته، در فواصل زمانی مشخص و پیرو ابلاغ مقررات جدید مورد بازنگری قرار گرفته و اصلاحات انجام شده به تصویب هیات‌مدیره می‌رسد. در حال حاضر یک عضو از اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره، و دو عضو

مستقل اعضای این کمیته را تشکیل می‌دهند. مدیر ارشد واحد تطبیق و مبارزه با پولشویی، به عنوان دبیر کمیته در جلسات حضور دارد. حسب دستورالعمل‌ها و صلاحیت اعضای کمیته، ممکن است سایر مدیران یا افراد دیگری نیز به عنوان عضو مدعو وبدون حق رای در جلسات شرکت کنند. در سال گذشته این کمیته همراستا با سیاستها و استراتژی بانک با برگزاری جلسات منظم و دوره‌های نسبت به ایفای وظایف خود اقدام نموده است. این اقدامات شامل تایید اسناد جدید تهیه‌شده برای تصویب در هیات‌مدیره، تایید اصلاحات و تغییرات مستندات موجود جهت به‌روزرسانی و افزایش اثربخشی آنها، نظارت بر حسن اجرا مقررات با بررسی مستمر استقرار الزامات مقرراتی جدید و بررسی موارد نقض و/یا عدم رعایت مقررات و ارائه گزارش‌های موردنیاز به هیات‌مدیره بوده است.

■ کمیته حاکمیت شرکتی

پایبندی به ثبات و سلامت بانکی، نیازمند استقرار روش‌های روزآمد و اثربخشی است که در تجربیات موسسات مالی بزرگ، اثربخشی خود را به اثبات رسانده‌اند. اتخاذ تدابیر پیشگیرانه برای مقابله با ریسک‌های سیستماتیک احتمالی و فراهم نمودن زمینه‌های استحکام برای کاهش هزینه بحران‌های مالی و دور نگاه داشتن بانک از آسیب احتمالی به حسن شهرت، توجه به استقرار الزامات اساسی ناظر بر حاکمیت شرکتی در افزایش شفافیت و پاسخگویی اجتناب‌ناپذیر می‌سازد.

بانک خاورمیانه در راستای ایفای وظایف خود و در جهت افزایش ثروت و ایجاد ارزش افزوده اقتصادی برای سهامداران، همراستا با ایفای مسئولیت‌های اجتماعی در برابر جامعه، همواره در تحقق منافع تمامی ذی‌نفعان کوشا و مصمم بوده است. با توجه به تعهد هیات‌مدیره در تحقق بخشیدن به این امر مهم، توجه به استقرار صحیح و کارآمد الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی مطلوب و نظارت مستقیم بر تحقق آن دارای اهمیت ویژه‌ای است. به همین دلیل و در جهت هماهنگ‌سازی اقدامات مورد نیاز برای استقرار این الزامات و ایجاد همکاری لازم بین واحدهای اجرایی الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در راستای فعالیت سایر بخش‌ها، کمیته حاکمیت شرکتی متشکل از تعدادی از اعضای هیات‌مدیره، رئیس کمیته‌های تطبیق و ریسک و حسابرسی داخلی، معاون مالی، معاون فناوری اطلاعات، مدیر ارشد واحد مدیریت ریسک، مدیر ارشد واحد تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیر ارشد واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی ایجاد شده است تا به بررسی و ارزیابی کفایت خط‌مشی‌ها و رویه‌های بانک و واحدهای تابعه در ساختار گروهی در خصوص حاکمیت شرکتی، انجام هماهنگی‌های لازم در این موضوع و سایر وظایف محوله براساس منشور مصوب هیات‌مدیره بپردازد. رئیس کمیته از میان اعضای غیراجرایی توسط هیات‌مدیره برگزیده می‌شود و جلسات آن به صورت مستمر جهت ایفای وظایف محوله برگزار می‌گردد. این کمیته در راستای ایفای وظایف خود، در سال گذشته، طبق زمانبندی تعیین شده در سالهای قبل برای مستندسازی و ایجاد یا اصلاح ساختارهای لازم اقدامات لازم را به انجام رسانده و تدوین اسناد لازم در

■ کمیته عالی فناوری اطلاعات

کمیته عالی فناوری اطلاعات مرجع تخصصی و عالی‌ترین مقام حکمرانی فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه است که بر پایه دستورالعمل «حداقل الزامات ناظر بر ریسک فناوری اطلاعات موسسات اعتباری» بانک مرکزی و بند (۸) صورت‌جلسه تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۰۸ هیات‌مدیره، با هدف سیاست‌گذاری، نظارت کلان و تصمیم‌سازی راهبردی در حوزه فناوری اطلاعات تشکیل شده و مسئولیت‌های زیر را برعهده دارد:

- تصمیم‌سازی برای هیات‌مدیره بانک در خصوص راهبردهای کلان و استراتژیک حوزه فناوری اطلاعات؛
- بررسی پیشنهادهای بهبود فرآیندهای کلیدی فناوری اطلاعات؛
- نظارت کلان بر تصمیمات اخذ شده در حوزه فناوری اطلاعات از طریق پایش شاخص‌های عملیاتی (KPIs).

این کمیته زیر نظر هیات‌مدیره فعالیت می‌کند و مدیرعامل، یک نفر از اعضای غیر اجرایی هیات‌مدیره، سه عضو مستقل و متخصص در حوزه فناوری اطلاعات اعضای این کمیته هستند. ریاست کمیته برعهده عضو غیر اجرایی هیات‌مدیره و دبیر آن معاون فناوری اطلاعات بانک است.

■ سایر کمیته‌ها

- **کمیته نیروی انسانی و جبران خدمات**
اعضا: یک یادو عضو هیات‌مدیره، قائم‌مقام مدیرعامل، مدیر سرمایه‌انسانی
- **کمیته آموزش**
اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل، مدیر سرمایه انسانی، یک نفر از معاونین مدیرعامل، یک نفر از مدیران امور، یک نفر عضو خبره و مستقل
- **کمیته آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها**
اعضا: مدیر سازمان و روش‌ها، مدیر امور شعب، مدیر امور مالی، مدیر تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیر امور بازرسی و مدیر امور حقوقی
- **کمیته اعتباری مرکز**
اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی، معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب و مدیر اعتبارات/مدیر تامین مالی بلندمدت
- **کمیته عالی اعتباری**
اعضا: مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، دو نفر عضو هیات‌مدیره، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی و مدیر اعتبارات/مدیر تامین مالی بلندمدت
- **کمیته بازاریابی و روابط عمومی**
اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل (رئیس کمیته)، مدیر ارتباطات (دبیر کمیته)، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب، معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی و مدیر سازمان و روش‌ها

این خصوص برای طرح و تصویب در هیات‌مدیره را به اتمام رسانیده است. بازنگری و انجام اصلاحات دوره‌ای مورد نیاز و تلاش در جهت بهبود ساختارها و کارآمدی آنها در دستور کار است و نظارت بر حسن اجرای این امور به طور مستمر مورد پایش قرار می‌گیرد.

■ کمیته حسابرسی

این کمیته با توجه به الزام بخشنامه شماره م/ب/۱۱۷۲ مورخ ۱۳۸۶/۰۳/۳۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان "رهنمودهایی برای نظام کنترل‌های داخلی در موسسات اعتباری" و همچنین وفق ماده ۱۰ دستورالعمل کنترل‌های داخلی سازمان بورس و اوراق بهادار مصوب ۱۳۹۱/۰۲/۱۶، در تاریخ ۱۳۹۲/۰۹/۱۷ تشکیل و منشور فعالیت آن در همان تاریخ مورد تصویب هیات‌مدیره بانک قرار گرفت. این کمیته که به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان نظارتی بر حسن اجرای حاکمیت شرکتی، فرآیند گزارشگری مالی، ساختار کنترل داخلی، عملکرد حسابرس داخلی و فعالیت‌های حسابرس مستقل بوده و به نیابت از هیات‌مدیره و از طریق اطمینان‌بخشی نسبت به پاسخگویی بانک، از منافع سرمایه‌گذاران و سپرده‌گذاران صیانت می‌نماید.

هدف از تشکیل این کمیته کمک به ایفای مسئولیت نظارتی هیات‌مدیره و بهبود آن برای کسب اطمینان معقول از موارد زیر است:

- اثربخشی فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی؛
- سلامت گزارشگری مالی؛
- اثربخشی حسابرسی داخلی؛
- استقلال حسابرس مستقل و اثربخشی حسابرسی مستقل؛
- رعایت قوانین، مقررات و الزامات.

■ کمیته عالی ریسک

بر اساس رهنمودهای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و اصول حاکمیت شرکتی بازل ۳، کمیته عالی ریسک بانک خاورمیانه متشکل از یک عضو از اعضای غیر اجرایی هیات‌مدیره به‌عنوان رئیس کمیته، حداکثر یکی از اعضای اجرایی هیات‌مدیره یا مدیرعامل، و سایر اعضای مستقل است که وظایف زیر را برعهده دارد.

- سیاست‌گذاری نحوه شناسایی و اندازه‌گیری ریسک‌های عمده بانک شامل ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، بازار و عملیاتی و نیز ریسک‌های دیگری نظیر تمرکز در سپرده‌ها و تسهیلات، حقوقی و شهرت بانک؛
- بررسی فرآیندهای شناسایی ریسک‌ها و کنترل‌ها و تمهیدات لازم برای کاهش و مقابله با خطرهای احتمالی؛
- ایجاد فرآیندهای لازم برای بررسی و اندازه‌گیری کفایت سرمایه؛
- بررسی روش‌های مدیریت سرمایه با توجه به نتایج ناشی از محاسبات کفایت سرمایه؛
- تعیین حد برای هر یک از ریسک‌های بانک و فرآیندهای مربوطه در صورت عبور بانک از حدود تعیین شده؛ و
- توصیه به هیات‌مدیره برای تصویب آیین‌نامه‌های داخلی در ارتباط با مدیریت ریسک.

• **کمیته بازرسی**

اعضا: مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر امور بازرسی، مدیر سازمان و روش‌ها، مدیر ریسک و مدیر حسابرسی و کنترل‌های داخلی

• **کمیته راهبری امنیت**

اعضا: مدیرعامل (رئیس کمیته)، قائم‌مقام مدیرعامل (نایب رئیس و عضو)، معاون تجهیز منابع و امور شعب (عضو)، نماینده هیات مدیره -معاون برنامه ریزی و توسعه سازمانی (عضو)، مدیر ریسک (عضو)، مدیر امور بازرسی (عضو)، مدیر امنیت (دبیر کمیته)

• **کمیته رسیدگی به شکایات**

اعضا: یک نفر از اعضای هیات مدیره، مدیر ارتباطات، مدیر سازمان و روش‌ها و مدیر امور بازرسی (دبیر کمیته)

• **کمیسیون تخصصی ساختمان**

اعضا: مدیرعامل (رئیس)، دو عضو هیات مدیره، معاون مدیرعامل در امور شعب و پشتیبانی، مدیر تدارکات و پشتیبانی، فرد یا افراد خارج از بانک با تأیید رئیس کمیته با حق رأی، رئیس اداره ساختمان (دبیر بدون حق رأی)

• **کمیسیون عالی معاملات**

اعضا: مدیرعامل (رئیس)، معاون مدیرعامل در امور شعب و پشتیبانی، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر تدارکات و پشتیبانی (دبیر)، مدیر حقوقی

• **کمیسیون معاملات**

اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل (رئیس)، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر امور حقوقی و مدیر تدارکات و پشتیبانی (دبیر)

• **کمیته تدارکات**

اعضا: مدیر تدارکات و پشتیبانی، رئیس اداره تدارکات/ رئیس اداره خدمات/ رئیس اداره ساختمان (رئیس کمیته) و کارشناس (دبیر کمیته)

• **کمیته وصول مطالبات**

اعضا: مدیرعامل، یک عضو هیات مدیره، قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی، مدیران اعتبارات، مدیر عملیات اعتباری، مدیر امور حقوقی، مدیر امور مالی

• **کمیته مدیریت ریسک‌های عملیاتی**

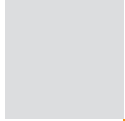
اعضا: مدیر ریسک، مدیر امور بازرسی، مدیر سازمان و روش‌ها، مدیر امور شعب، مدیر عملیات اعتباری، نماینده معاونت بین‌الملل، مدیر تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیر حسابرسی و کنترل‌های داخلی (به‌عنوان عضو ناظر و بدون حق رأی) و مدیر یا مدیران مدعو بر اساس انتخاب رئیس کمیته

• **کمیته ریسک نقدینگی**

اعضا: مدیر ریسک، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر امور مالی، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب، معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی

• **کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار**

اعضا: معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب (نماینده مدیرعامل) (رئیس کمیته)، مدیر فنی (مدیر سرمایه انسانی)، نماینده انجمن صنفی (کارکنان)، مسئول ایمنی (دبیر کمیته) و نماینده کمیته اجرایی

بخش دوم

گزارش مدیریت

۱. سرمایه انسانی

با اعتقاد به نقش بی‌بدیل سرمایه انسانی در پیشرفت و تحقق اهداف راهبردی بانک خاورمیانه، تمرکز بر جذب و آموزش دانش‌آموختگان مستعد دانشگاه‌های برتر کشور در کنار بهره‌گیری از مدیران مجرب همواره از اولویت‌های مدیریت سرمایه انسانی بوده است. در این بخش ضمن مرور ماموریت مدیریت سرمایه انسانی، گزارشی در خصوص آمار کارکنان، روش‌های جذب و استخدام، آموزش و توانمندسازی کارکنان و امور رفاهی و درمانی ارائه خواهیم داد.

۱-۱. ماموریت سرمایه انسانی

قرار داده است. همچنین حفظ و ارتقای سلامت کارکنان و ایجاد روحیه نشاط و سرزندگی در آنان همواره از دغدغه‌های این مدیریت بوده است.

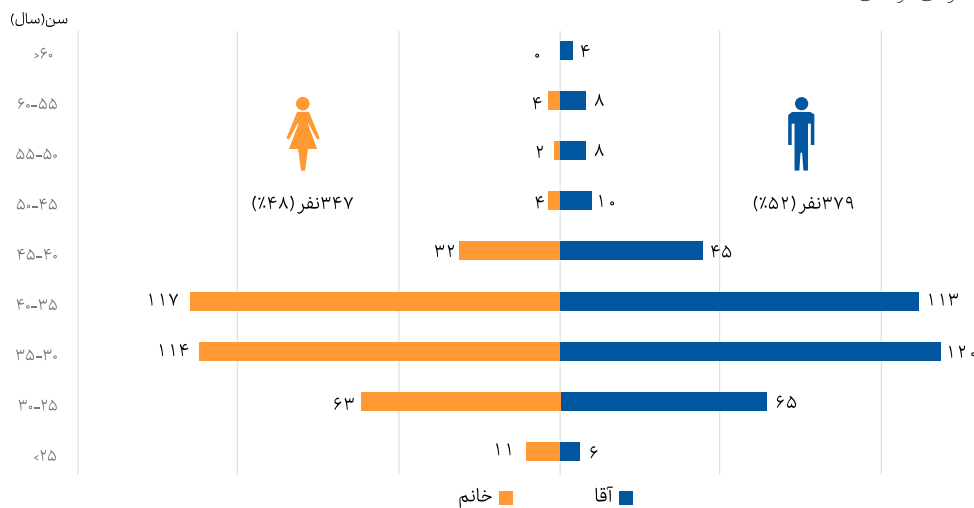
آمار کارکنان و توزیع جمعیتی آنان در ستاد و شعب در پایان سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۲ به شرح زیر است:

جذب و نگهداری سرمایه انسانی شایسته و توانمند نمودن آنها برای انجام فعالیت‌های تعریف شده در راستای تحقق اهداف بانک از جمله ماموریت‌های اصلی مدیریت سرمایه انسانی است. این مدیریت ضمن آموزش و ارتقای شایستگی‌های کارکنان در راستای ایجاد ارزش‌آفرینی برای بانک، استعدادیابی و جانشین‌پروری برای مشاغل کلیدی را مدنظر

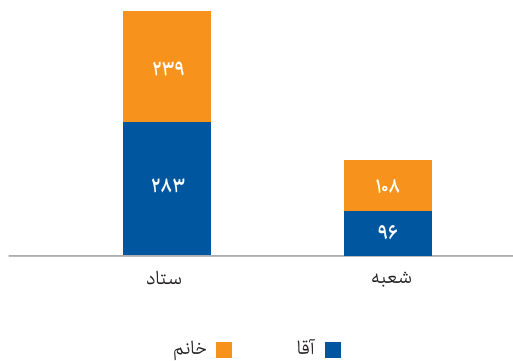
جدول ۱. آمار کارکنان و چگونگی نسبت توزیع آنان در ستاد و شعب در پایان سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲

سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	سال ۱۴۰۰	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۲	محل خدمت
۳۲۸	۳۷۵	۴۱۶	۴۵۰	۵۲۲	ستاد
۱۲۱	۱۲۷	۱۳۶	۱۴۶	۱۵۰	شعب و دفاتر استان تهران
۴۸	۵۰	۵۰	۵۳	۵۴	شعب و دفاتر شهرستان‌ها
۹	۱۰	۸	۱۲	۱۲	شعبه خارج از کشور
۵۰۶	۵۶۲	۶۱۰	۶۶۱	۷۳۸	جمع

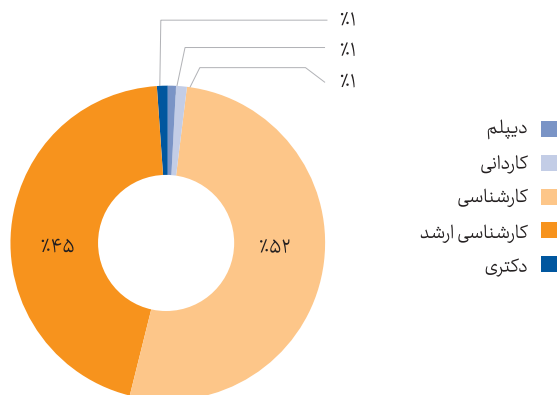
نمودار ۱. هرم سنی جمعیت سازمان در سال ۱۴۰۲

نمودار ۲. توزیع نیروی انسانی به تفکیک جنسیت در شعب و ستاد در سال ۱۴۰۲

نمودار ۳. توزیع نیروی انسانی به تفکیک مدرک تحصیلی در سال ۱۴۰۲

* یادداشت: آمار و اطلاعات ۱۲ نفر از کارکنان شعبه خارج از کشور در نمودارهای توزیع نیروی انسانی (نمودار ۱ الی ۳) محاسبه نشده‌اند.

بستریهای مناسب برای آموزش‌های تلفیقی حضوری-مجازی و برگزاری آزمون‌های تخصصی، نیروی انسانی بانک در راستای تامین منافع همه ذینفعان توانمند شوند. بر اساس نیازهای آموزشی، ۱۹۹ دوره آموزشی با سرانه ۳۴ نفر-ساعت در زمینه‌های مدیریتی، بانکداری، اعتباری، امنیت انتظامی و سایبری، مالی و حسابداری، عملیات ارزی، نرم افزارهای داخلی بانک، دستورالعمل‌های بانک مرکزی، حقوق بانکی، تطبیق و مبارزه با پولشویی، اقتصاد پول و بانکداری، ریسک، حسابرسی، بازرسی و مهارت‌های نرم، برنامه‌ریزی و به اجرا درآمده است.

■ اموررفاهی و درمانی

از آنجا که سلامت و رفاه حال کارکنان از اولویتهای اساسی بانک است، مدیریت سرمایه انسانی در سال ۱۴۰۲ اقداماتی از جمله انجام معاینات و چکاپ سلامت، صندوق درمان برای همکاران و خانواده‌های آنان، تحت پوشش قراردادن کلیه کارکنان از لحاظ بیمه عمر و حادثه، پرداخت کمک هزینه‌های ورزشی، اعطای تسهیلات مسکن و کارت اعتباری کارکنان را در دستور کار قرار داده است.

■ جذب و خروج نیرو

بانک خاورمیانه به منظور به‌کارگیری نیروی انسانی مورد نیاز خود از طریق پایگاه داده استخدامی خود و به‌روزرسانی مداوم آن و نیز ارائه فراخوان در وب سایت رسمی بانک و سامانه‌های حرفه‌ای جذب و استخدام، سعی در ایجاد فرصت برابر برای متقاضیان داشته است و با توجه به شایستگی‌های رفتاری، مهارت‌ها و توانمندی‌های افراد نسبت به انتخاب و استخدام بهترین و شایسته‌ترین فارغ‌التحصیلان و افراد باسابقه در صنعت بانکداری اقدام می‌کند.

در فرآیند استخدام بانک، از روش‌ها و ابزارهای متنوع مانند تست‌های استعدادسنجی و روانشناسی و انجام مصاحبه‌های رفتاری و فنی، اطمینان لازم از استخدام نیروهای شایسته و کارآمد حاصل می‌گردد. به‌علاوه، عملکرد کارکنان جدید طی ۳ ماه دوره آزمایشی با دقت بررسی می‌شود تا تطابق مهارت‌های فرد با نیازهای شغل مورد ارزیابی قرار گیرد.

مدیریت سرمایه انسانی توجه ویژه‌ای به جانشین‌پروری در مشاغل کلیدی دارد و همواره به‌دنبال پرورش نیروهای مناسب برای تصدی این‌گونه مشاغل می‌باشد.

■ آموزش و توسعه کارکنان

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مدیریت سرمایه انسانی، توانمندسازی کارکنان و مدیران جهت دستیابی به اهداف راهبردی بانک می‌باشد. در سال ۱۴۰۲ تلاش شده است همانند سال‌های گذشته با فراهم نمودن

۲. بین الملل

در شرایط فعلی ارائه بهتر خدمات ارزی به مشتریان به منظور تسهیل فرآیندهای عملیات ارزی و تسریع در واردات کالاهای بشردوستانه (غذا، دارو، و تجهیزات پزشکی) از الویت‌های اصلی بانک خاورمیانه و به تبع آن معاونت بین الملل بوده است. در این راستا این معاونت سعی نموده از طریق تجهیز منابع (چه از محل صندوق توسعه ملی و منابع بانک) به اعطای تسهیلات ارزی، و ایجاد بستری امن و سریع به پرداخت حوالجات و بروات ارزی، و پشتیبانی اعتبار اسنادی و ضمانت‌نامه‌های ارزی در حوزه تجارت خارجی رسالت خود در ایجاد رضایتمندی مشتریان فعلی و جذب مشتریان جدید به انجام رساند. به همین منظور خلاصه اقدامات انجام شده که نتیجه هم‌اندیشی مدیران محترم و اهتمام همکاران این معاونت بوده است به شرح ذیل می‌باشد.

جدول ۲. عملکرد معاونت بین الملل - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۲	۱۴۰۱
تسهیلات از محل منابع بانک	۱۳۶,۸۵۷/۹	۶۰,۶۶۳,۳۴۰/۸
تسهیلات از محل صندوق توسعه	۰/۰	۳,۵۴۵,۱۰۱/۳
گشایش اعتبار اسنادی ارزی	۴,۵۶۳,۴۱۷/۱	۰/۰
صدور ضمانت‌نامه	۰/۰	۰/۰
گشایش اعتبار اسنادی داخلی	۰/۰	۰/۰
حوالجات ارزی صادره عادی	۳۷۷,۳۴۵,۹۲۹/۷	۲۴۵,۴۴۰,۶۷۱/۵
حوالجات ارزی تیک تعهدی	۲۸۹,۵۸۸,۱۳۸/۷	۲۳۸,۷۲۱,۸۰۰/۸
حوالجات ارزی وارده	۴۷,۵۴۷,۷۵۰/۵	۳۵,۴۵۴,۳۰۰/۳
بروات ارزی	۲۶۴,۳۱۳/۳	۹,۱۹۶,۱۲۹/۰

و نیز رسیدگی به تعهدات ارزی مشتریان به منظور صیانت از منابع ارزی کشور، قابل دستیابی نبوده است.

شایان ذکر است که ارقام فوق در راستای تحقق اهداف سال ۱۴۰۲ جز از طریق پشتیبانی روابط بین الملل و کارگزاری، خزانه‌داری و معاملات ارزی

۲-۱. کارگزاری و روابط بین الملل

هیچ واسطه و با حداقل هزینه انجام پذیرفته است. در این راستا افتتاح حساب برای فعالین اقتصادی کشور در این شعبه در کنار وجود شبکه کارگزاری فعال در کشورهای امارات، چین، هند، ترکیه و اروپا کمک شایانی در تسهیل تجارت خارجی نموده است.

در حال حاضر، تسهیل مناسبات بانکی بین المللی جز با برقراری روابط کارگزاری هوشمندانه برای ارائه خدمات بهتر و ایمن‌تر به مشتریان امکان پذیر نخواهد بود. به این ترتیب پس از افتتاح شعبه مونیخ این بانک در آلمان در سال ۱۳۹۷، به عنوان اولین و مهم‌ترین شعبه فعال بانک‌های خصوصی ایرانی در اروپا، تراکنش‌های مالی واردکنندگان، بدون

۲-۲. خزانه‌داری و معاملات ارزی

نگاهداشت وجوه ارزی و مدیریت منابع و مصارف ارزی بانک در راستای خط‌مشی‌های تعیین شده از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا. و هیئت‌مدیره محترم بانک، همواره در الویت قرار داشته است.

۲-۳. رفع تعهدات ارزی

میلیارد یورو رفع تعهد ارزی در سامانه پرتال بانک مرکزی صورت پذیرفته است به طوری که درصد تعهدات ایفا نشده بانک در حدود ۰/۶ درصد بوده است.

رفع تعهدات ارزی در سریع‌ترین زمان ممکن و به حداقل رساندن تعهدات ارزی ایفا نشده‌ی مشتریان از اهم فعالیت‌های پشتیبانی مدیریت بین‌الملل است. در همین راستا در سال ۱۴۰۲ حدود ۶۲۵/۱

۳. اعتبارات

معاونت اعتبارات بانک خاورمیانه در راستای اجرای سیاست‌ها و خط‌مشی اعتباری بانک در جهت هدایت منابع و به‌کارگیری انواع ابزارهای مالی با هدف تامین مالی کوتاه‌مدت و بلندمدت، ارائه خدمات و پیشبرد فعالیت‌های اعتباری متقاضیان واجد شرایط با عنایت به سودآوری و میزان ریسک محتمل، تشکیل شده است. این معاونت سعی نموده است از طریق ارائه خدمات متنوع ریالی و ارزی شامل اعطای انواع تسهیلات، صدور انواع ضمانت‌نامه، گشایش اعتبارات اسنادی و غیره و همچنین بازاریابی و جذب مشتریان بالقوه، به افزایش درآمدزایی و سودآوری بانک پردازد. کلیه فعالیت‌هایی که مرجع مصوبه‌های آنها معاونت اعتبارات بانک خاورمیانه بوده است، به‌عنوان عملکرد این معاونت در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۳. خلاصه عملکرد معاونت اعتبارات در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیارد ریال

مانده	شرح عملکرد
۴۵۵,۵۱۴	تسهیلات ریالی*
۱۸۰,۹۴۴	تسهیلات ارزی
۴۶۱,۹۰۶	ضمانت‌نامه‌های ریالی
۱۷,۷۵۴	ضمانت‌نامه‌های ارزی
۲۳,۲۴۴	اعتبارات اسنادی ریالی
-	اعتبارات اسنادی ارزی
۶۳۶,۴۵۸	جمع تسهیلات (ریالی/ارزی)
۵۰۲,۹۰۴	جمع تعهدات (ریالی/ارزی)

* مانده تسهیلات ریالی، مانده اصل تسهیلات (بدون سود و جرائم) است.

نسبت به اخذ وثایق ارزنده اقدام می‌نماید لیکن همواره تلاش همکاران این معاونت اعطای تسهیلات بر مبنای عملکرد اعتباری و گردش وجه نقد متقاضیان و نه نوع وثایق دریافتی بوده است.

معاونت اعتبارات ضمن توجه به منافع و مصالح بانک، طی فرآیند اعتبارسنجی مشتریان، ریسک آنها را شناسایی نموده و متناسب با ظرفیت اعتباری مشتریان به هنگام اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات،

جدول ۴. ارزش وثایق بانک در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیارد ریال

ارزش	شرح وثایق
۱۷۱,۸۰۱	وثایق ملکی
۱۲۳,۰۹۶	چک‌های وصولی*
۱۷۸,۱۹۳	سهام بورسی و اوراق بهادار
۳,۹۹۳,۵۷۹	چک شرکت با تضمین سهام‌دار
۲۲,۰۲۵	سفته
۷,۲۳۷	اموال منقول
۸۰,۳۷۰	کارخانه و ماشین‌آلات

* چک‌های وصولی شامل چک‌های واگذار شده یا سررسید حداکثر ۱۸۰ روز از تاریخ سررسید

۱-۳. ترکیب تسهیلات و تعهدات معاونت اعتبارات به تفکیک بنگاه

جدول زیر ترکیب تسهیلات و تعهدات معاونت اعتبارات را با توجه به اندازه بنگاه‌ها نشان می‌دهد، که بیانگر حرکت بانک در مسیر اهداف استراتژیک خود یعنی بانکداری شرکتی می‌باشد. در این میان، بنگاه‌های اقتصادی بزرگ ۷۱ درصد از سهم تسهیلات، ۷۸ درصد از سهم ضمانت‌نامه‌ها و ۶۷ درصد از سهم اعتبارات اسنادی را در اختیار دارند.

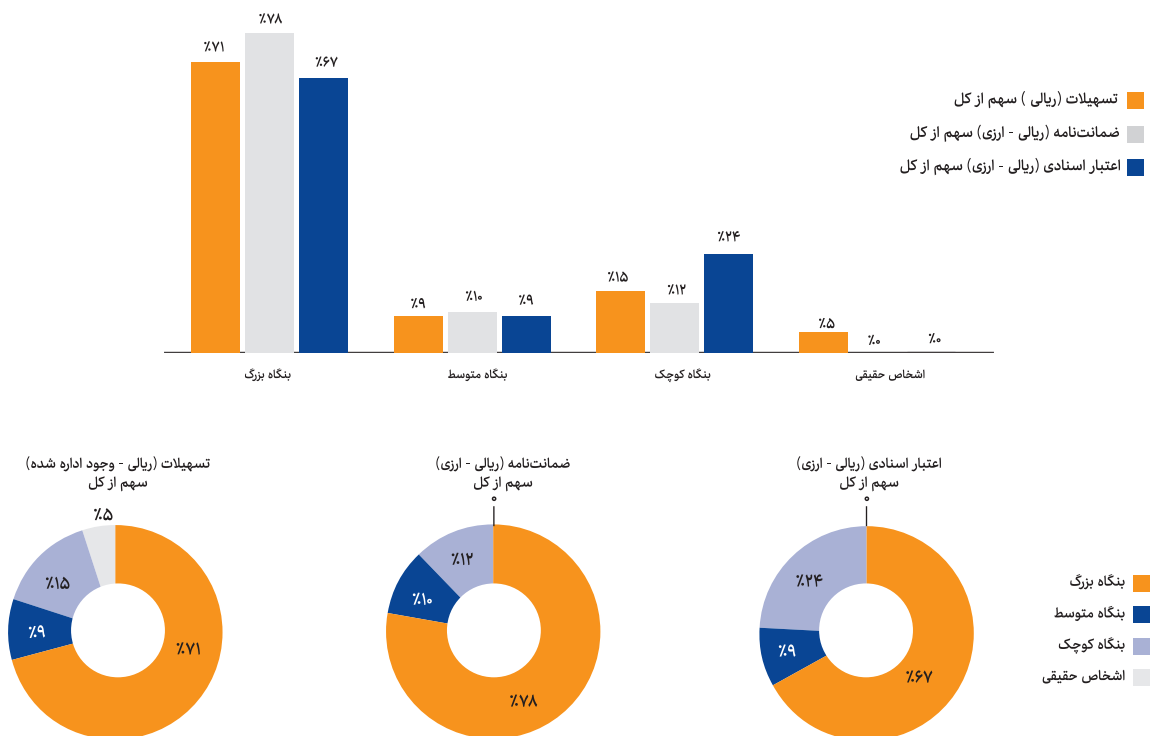
بانک خاورمیانه در راستای ایفای وظایف خویش و در جهت افزایش ثروت و ایجاد ارزش افزوده اقتصادی برای سهامداران، همراستا با ایفای مسئولیت‌های اجتماعی در برابر جامعه، همواره در تحقق منافع تمامی ذینفعان کوشا و مصمم بوده است. با توجه به تعهد هیات‌مدیره در تحقق بخشیدن به این امر مهم، توجه به استقرار صحیح و کارآمد الزامات حاکمیت شرکتی مطلوب و نظارت مستقیم بر تحقق آن دارای اهمیت ویژه‌ای است.

جدول ۵. ترکیب تسهیلات و تعهدات مدیریت اعتبارات

اعتبار اسنادی (ریالی - ارزی)			ضمانت‌نامه (ریالی - ارزی)			تسهیلات (ریالی)					
۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
تعداد مشتری	مبلغ کل (میلیارد ریال)	سهم از کل (درصد)	تعداد مشتری	مبلغ کل (میلیارد ریال)	سهم از کل (درصد)	تعداد مشتری	مبلغ کل (میلیارد ریال)	سهم از کل (درصد)	تعداد مشتری	مبلغ کل (میلیارد ریال)	سهم از کل (درصد)
۱۵	۷,۶۹۳	۳۰	۳۰	۱۶۳,۹۱۴	۷۸	۱۹۷	۲۳۰,۹۶۱	۲۳۵	۹	۴۱,۰۲۹	۷۸
۲	۲,۲۷۴	۹	۶	۳۳,۲۶۴	۱۴	۵۱	۳۰,۶۷۳	۷۷	۱۵	۷۱,۰۷۱	۱۵۴
۵	۱۵,۶۱۷	۶۱	۱۹	۴۷,۶۲۳	۱۳۹	۱۹	۶۶,۳۵۱	۱۶۹	۵	۲۱,۶۶۹	۲۴۶۶۱
۰	۰	۰	۰	۳۶۳	۲۳	۰	۱۳,۰۰۵	۱۷۱۶۶	۵	۴۵۵,۵۱۴	۲۵۱۷۰
۲۲	۲۵,۵۸۴	۱۰۰	۵۱	۲۴۵,۱۶۴	۳۵۴	۴۲۰	۳۴۰,۹۹۰	۱۷۶۴۷	۱۰۰	۴۵۵,۵۱۴	۲۵۱۷۰

* دسته‌بندی بنگاه‌های اقتصادی بر اساس تعداد کارکنان شرکت صورت می‌گیرد: (۱) بزرگ: بیش از ۱۰۰ نفر، (۲) متوسط: بیش از ۵۰ نفر و کمتر از ۱۰۰ نفر، (۳) کوچک: کمتر از ۵۰ نفر

نمودار ۴. ترکیب تسهیلات و تعهدات مدیریت اعتبارات

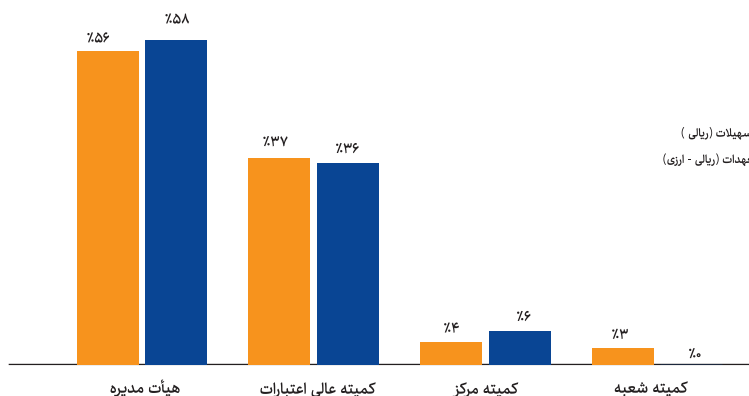

جدول ۶ تمرکز تسهیلات و تعهدات بانک بر اساس ارکان اعتباری تصویب‌کننده مصوبات نشان می‌دهد.

جدول ۶. ترکیب تسهیلات بانک بر اساس ارکان اعتباری در تاریخ ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ - ارقام به میلیارد ریال

مشتريان	تعهدات (ریالی-ارزی)		تسهیلات (ریالی)		هیات‌مدیره کمیته عالی اعتبارات کمیته مرکز کمیته شعبه
	تعداد	سهم مانده از کل (درصد)	جمع مانده	سهم مانده از کل (درصد)	
۱	۱۷۸	۶۸	۱۸۵,۴۲۵	۵۷	هیات‌مدیره
۲	۲۷۶	۲۵	۶۶,۳۹۴	۳۴	کمیته عالی اعتبارات
۲	۲۹۵	۵	۱۳,۴۵۷	۸	کمیته مرکز
۹۵	۱۷۱۱۹	۲	۵,۴۷۲	۱	کمیته شعبه

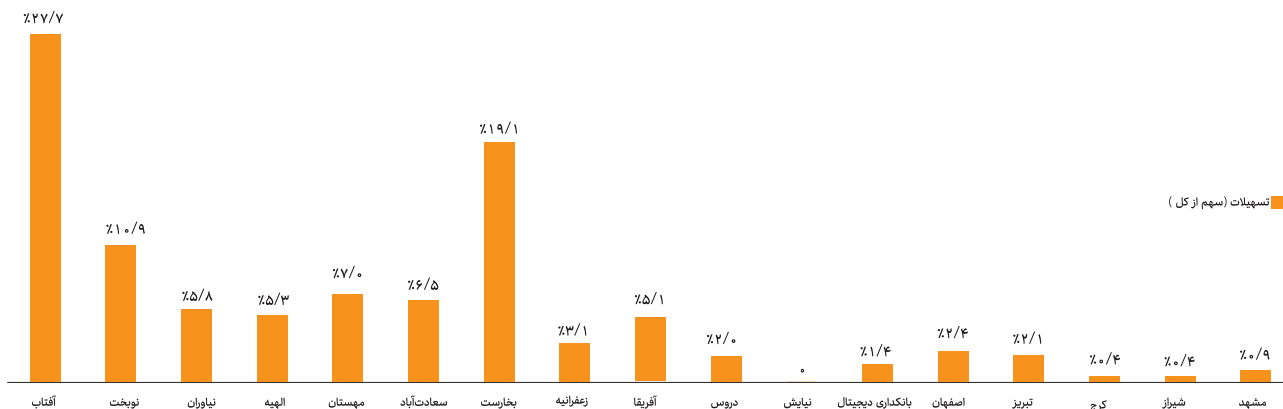
نمودار ۵. ترکیب تسهیلات بانک بر اساس ارکان اعتباری در تاریخ ۲۹/۱۲/۱۴۰۲

توزیع مشتریان دارای تسهیلات ریالی-وجوه اداره‌شده بانک در شعب

نمودار ۷ توزیع مشتریان دارای تسهیلات ریالی-وجوه اداره شده در شعب مختلف بانک را در پایان سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد. منظور از شعبه مشتری، شعبه تعریف‌کننده مشتری است.

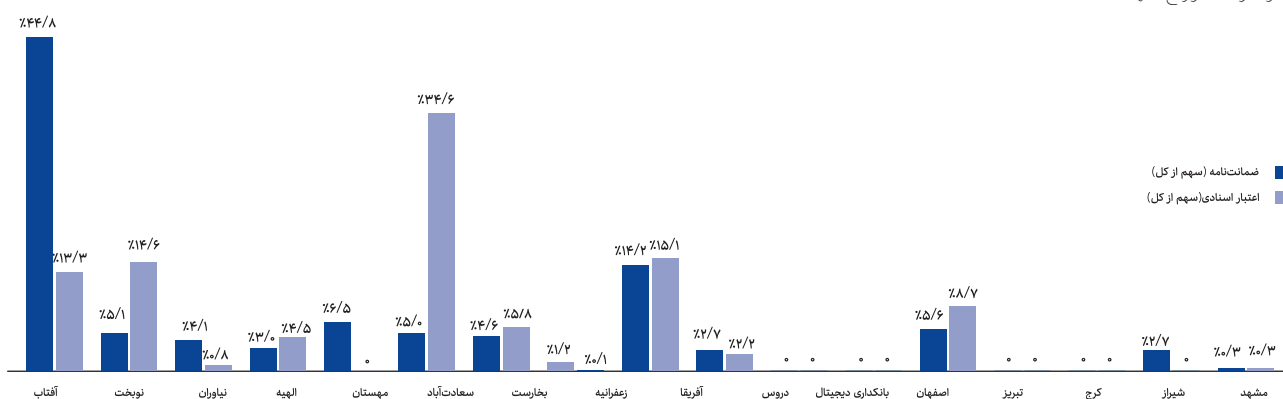
نمودار ۶. توزیع تسهیلات

توزیع مشتریان دارای تعهدات ریالی و ارزی بانک (ضمانت نامه/اعتبارات اسنادی) در شعب

نمودار زیر توزیع مشتریان دارای تعهدات (ضمانت نامه/اعتبارات اسنادی) ریالی و ارزی در شعب مختلف بانک را در پایان سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد. منظور از شعبه مشتری، شعبه تعریف کننده مشتری است.

نمودار ۷. توزیع تعهدات

۲-۳. توزیع مشتریان اعتباری بر مبنای فعالیت اقتصادی

و تعهدات به هفت بخش تولید صنعتی، بازرگانی، خدمات، ساختمان، کشاورزی، معدن و سایر تقسیم می‌شود. طبق دسته‌بندی اشاره شده، در سال ۱۴۰۲ بخش صنعت بیش از ۶۰ درصد از کل تسهیلات اعطائی و بخش ساختمان بیش از ۲۸ درصد از کل تعهدات را به خود تخصیص داده است.

از مهم‌ترین اهداف بانک خاورمیانه پیشرو بودن در ارائه خدمات بانکداری شرکتی و پوشش کلیه بخش‌های مولد اقتصادی از طریق تعامل نزدیک با شرکت‌ها، درک ساختار مالی آنها و رفع نیازهای این مشتریان با ارائه سبکی از ابزارهای تامین مالی می‌باشد. جدول ذیل توزیع مشتریان اعتباری بر مبنای فعالیت اقتصادی آنها بر اساس کدهای ISIC نشان می‌دهد. زمینه فعالیت مشتریان دارای تسهیلات

جدول ۷. توزیع مشتریان اعتباری بر مبنای فعالیت اقتصادی - ارقام به میلیارد ریال

مانده تسهیلات (ریالی)*	سهم از کل (درصد)	مانده تعهدات (ریالی-ارزی)	سهم از کل (درصد)
صنعت	۲۷۲,۳۷۶	۱۳۶,۶۴۵	۲۷
بازرگانی	۸۶,۶۹۷	۵۰,۷۸۶	۱۰
خدمات	۵۰,۲۵۳	۵۵,۷۶۲	۱۱
ساختمان	۸,۳۵۳	۱۳۸,۵۲۰	۲۸
کشاورزی	۱,۴۴۹	-	۰
معدن	۱۴,۷۱۷	۱۲۰,۹۳۲	۲۴
سایر	۲۱,۶۶۹	۲۵۹	۰
جمع	۴۵۵,۵۱۴	۵۰۲,۹۰۴	۱۰۰

* مانده تسهیلات ریالی، مانده اصل تسهیلات (بدون سود و جرائم) است.

۴. عملیات اعتباری و نظارت

این مدیریت در راستای سیاست بانکداری شرکتی بانک خاورمیانه و با هدف تمرکز بر امور اعتباری مشتریان عمده در ستاد تشکیل شده است. سازوکار طراحی شده برای این مدیریت به گونه‌ای است که ضمن افزایش دقت و سرعت در خدمت‌رسانی به مشتریان بانک، نظارت بر انجام این خدمات را تسهیل خواهد نمود. این مدیریت زیر نظر معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی فعالیت نموده که متشکل از چهار اداره عملیات اعتباری، اداره پایش و ارزیابی پروژه‌ها، اداره وثایق و تضامین و اداره پشتیبانی عملیات، آمار و گزارش‌ها است.

تسهیلات، صدور ضمانت‌نامه ریالی و غیره می‌شود. در جدول شماره ۸، بخشی از عملکرد این اداره از ابتدای فروردین سال ۱۴۰۲ تا پایان اسفند ماه همان سال بیان شده است.

اداره عملیات اعتباری وظیفه بررسی، احراز و اجرای تقریباً تمامی مصوبات ارکان اعتباری را در چارچوب شرایط ابلاغیه‌های اعتباری، رویه‌های داخلی و دستورالعمل‌های بانک مرکزی ج.ا.ا، برعهده دارد که شامل واریز

جدول ۸. گزارش عملکرد سال ۱۴۰۲ اداره عملیات اعتباری

وضعیت / نوع	مبلغ (میلیون ریال)	درصد تغییرات	تعداد	درصد تغییرات
گردش تسهیلات ریالی				
مانده تسهیلات در ابتدای سال	۲۷۹,۸۷۲,۱۹۳	٪۴۰	۳,۱۵۵	٪۲۴
تسهیلات اعطا شده طی سال (جدول ۹)	۱,۱۹۸,۷۸۷,۴۳۸	٪۵۰	۶,۱۱۶	٪۱۵
تسهیلات تسویه شده طی سال	۱,۰۹۸,۳۸۸,۰۷۵	٪۵۳	۵,۵۹۰	٪۱۹
مانده تسهیلات در پایان سال	۳۸۰,۲۷۱,۵۵۷	٪۳۶	۳,۶۸۱	٪۱۷
تسهیلات اعطا شده طی سال				
مرایحه	۱,۰۴۳,۰۴۲,۲۹۱	٪۵۳	۵,۱۲۵	٪۱۸
فروش اقساطی	۴,۳۱۹,۷۴۴	٪۹۰-	۲۹	٪۹۲-
جعاله	۷,۴۳۳,۶۱۰	٪۷۶-	۲۰	٪۹۱-
مشارکت مدنی	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	٪۱۰۰	۹	٪۱۰۰
خرید دین	۱۲۹,۹۹۱,۷۹۳	٪۱۹۷	۹۳۳	٪۱۴۶
جمع	۱,۱۹۸,۷۸۷,۴۳۸	٪۵۰	۶,۱۱۶	٪۱۵
گردش ضمانت‌نامه ریالی				
مانده ضمانت‌نامه‌ها در ابتدای سال	۲۴۴,۲۲۱,۱۱۸	٪۱۳۴	۴,۵۲۷	٪۴۱
ضمانت‌نامه‌های صادره طی سال (جدول ۵)	۴۰۳,۸۱۰,۴۲۶	٪۱۲۲	۴,۴۱۹	٪۵۶
ضمانت‌نامه‌های ابطال شده طی سال	۱۳۹,۹۶۸,۸۹۲	٪۲۳۵	۱,۹۳۹	٪۲۸
مانده ضمانت‌نامه‌ها در پایان سال	۵۰۸,۰۶۲,۶۵۲	٪۱۰۸	۷,۰۰۷	٪۵۵
ضمانت‌نامه‌های صادره طی سال				
پیش پرداخت	۱۵۲,۲۷۰,۲۸۱	٪۱۶۲	۵۶۹	٪۴۱
حسن انجام کار	۶۳,۵۲۹,۵۳۱	٪۴۲	۶۲۳	٪۳۰
شرکت در مناقصه یا مزایده	۵۳,۶۸۸,۴۶۷	٪۱۵۲	۱,۱۸۱	٪۲۹
تعهد پرداخت	۹۷,۷۴۹,۰۷۹	٪۱۵۰	۱۲۷	٪۹۵
استرداد کسور وجه الضمان	۸,۸۵۴,۱۹۳	٪۳۸۰	۸۳	٪۵۴
گمرکی	۲۷,۷۱۸,۸۷۴	٪۶۸	۱,۸۳۶	٪۱۰۲
جمع	۴۰۳,۸۱۰,۴۲۶	٪۱۲۲	۴,۴۱۹	٪۵۶
گردش اعتبار اسنادی ریالی				
مانده اعتبار اسنادی‌ها در ابتدای سال	۲۱,۴۶۹,۵۷۵	٪۱۰۰	۴۳	٪۱۰۰
اعتبار اسنادی صادره طی سال (جدول ۷)	۱۱۰,۳۱۵,۴۰۵	٪۳۰۹	۳۵۲	٪۵۶۴
اعتبار اسنادی ابطال شده طی سال	۱۱۰,۶۳۷,۰۹۲	٪۱۹۱۴	۲۲۳	٪۲۱۳۰
مانده اعتبار اسنادی‌ها در پایان سال	۲۱,۱۴۷,۸۸۸	٪۱-	۱۷۲	٪۳۰۰
اعتبار اسنادی‌های صادره طی سال				
اعتبار اسنادی دیداری (SIR)	۹,۲۹۲,۷۸۵	٪۳۱۰	۲۴	٪۳۰۰
اعتبار اسنادی مدت‌دار (LCR)	۱۰۱,۰۲۲,۶۲۰	٪۳۰۹	۳۲۸	٪۵۹۸
جمع	۱۱۰,۳۱۵,۴۰۵	٪۳۰۹	۳۵۲	٪۵۶۴

احراز شروط ابلاغیه اعتباری این طرح‌ها، واریز تسهیلات/ انعقاد قرارداد فی‌مابین، کنترل هزینه‌کرد طرح در چارچوب بودجه‌بندی و زمانبندی مصوب و نظارت بر تعهدات شرکت از ابتدای انعقاد قرارداد تا زمان تسویه کامل تسهیلات و ایفای تعهدات را برعهده دارد. در جدول ۲ به‌طور خلاصه عملکرد این اداره در سال ۱۴۰۲ به ازای منابع مختلف تامین مالی، بیان شده است.

همچنین بانک خاورمیانه بر اساس سیاست‌های اتخاذ شده خود، اقدام به تامین مالی طرح‌های بلندمدت برخی از شرکت‌ها از طریق منابعی غیر از منابع داخلی می‌نماید. در تامین‌های مالی مذکور که شامل اعطای تسهیلات از صندوق توسعه ملی و ضمانت پرداخت اوراق منتشر شده در بازار سرمایه است، بانک عمدتاً رکن ضامن را برعهده دارد و بازپرداخت اصل و فرع تسهیلات/ اوراق را تضمین می‌نماید. اداره پایش و ارزیابی پروژه‌ها به عنوان یکی از ادارات مدیریت عملیات اعتباری، وظیفه

جدول ۹. گزارش عملکرد اداره پایش و ارزیابی پروژه‌ها طی سال ۱۴۰۲

وضعیت/ منبع تامین مالی	سپرده‌گذاری ارزی صندوق توسعه ملی (میلیون دلار)	عملیات ارزی صندوق توسعه ملی (میلیون دلار)	سپرده‌گذاری ریالی صندوق توسعه ملی (میلیارد ریال)	ضمانت اوراق منتشر شده در بازار سرمایه (میلیارد ریال)
مانده طرح‌ها در ابتدای سال	۳۷۰	۶۲	۶۱۳۰	۹۱۴۰
اعطا شده/ منعقد شده طی سال	۰	۰	۵۵۰	۲۳۵۰۰
تسویه شده طی سال	۰	۷	۰	۰
مانده طرح‌ها در پایان سال	۳۷۰	۵۵	۶۶۸۰	۳۲۶۴۰

روزانه و مغایرت‌گیری خدمات ارائه شده، پیگیری مطالبات، تهیه و ارائه گزارش‌های موردی و ادواری، بررسی و بهبود رویه‌های اجرایی، شناسایی مشکلات سیستمی و ارائه راهکار به منظور حل آنها را در مدیریت عملیات اعتباری برعهده دارد که در جدول ۳ بخشی از عملکرد این اداره در سال ۱۴۰۲ اعلام شده است.

ضمناً باید گفت، مدیریت عملیات اعتباری بر اساس مصوبات اعتباری، وظیفه ترهین و وثایق ملکی، توثیق اوراق بهادار، اخذ و نگهداری تضامین مشتریان (شامل چک و سفته)، به‌عنوان پشتوانه کلیه بدهی‌ها و تعهدات ریالی و ارزی را از طریق اداره وثایق و تضامن برعهده دارد.

در نهایت، اداره پشتیبانی عملیات، آمار و گزارش‌ها وظیفه بازبینی

جدول ۱۰. گزارش بخشی از عملکرد اداره عملیات، آمار و گزارش‌ها طی سال ۱۴۰۲

دسته‌بندی پروژه‌های سیستمی	تعریف شده	انجام شده	در حال انجام
خطاهای ثبت شده عملیاتی	۷۸	۵۳	۲۵
نیازمندی‌ها در سیستم دیتامیت	۸۳	۳۸	۴۵
نیازمندی‌ها در سیستم کارم	۱۶	۶	۱۰
نیازمندی‌ها در سیستم هوش تجاری	۱۰	۶	۴

۵. تامین مالی بلندمدت

۵-۱. سابقه و اهداف

مهم‌ترین واسطه‌های مالی جهت تامین منابع مورد نیاز طرح‌ها فعالند.

به منظور تامین مالی بلندمدت طرح‌ها، استفاده از منابع خارج از بانک (صندوق توسعه ملی، خطوط اعتباری خارجی) و همچنین پوشش نیاز مشتریان بانک در خدمات بانکی مرتبط با بازار سرمایه، بانک خاورمیانه با هدف افزایش درآمدهای کارمزدی خود، اقدام به تشکیل مدیریت تامین مالی بلندمدت کرده است.

افزایش میزان درآمدهای متنوع کارمزدی با پذیرش سطح قابل قبولی از ریسک از مهم‌ترین اهداف بانک خاورمیانه در سال مورد گزارش بوده است. افزایش رقابت در میان بانک‌های کشور و کاهش چشمگیر درآمدهای مشاع، بیش از پیش توجه بانک‌ها را به لزوم کسب درآمدهای کارمزدی معطوف کرده است. امروزه شیوه تامین منابع مالی مورد نیاز فعالیت‌های اقتصادی بر مبنای نیازهای متقاضیان، از طریق بانک‌ها و بازار سرمایه صورت می‌پذیرد. در کشورهایی مانند ایران که اقتصادی بانک پایه داشته و بازار سرمایه توسعه یافته‌ای ندارند، بانک‌ها به عنوان

۵-۲. خدمات مدیریت تامین مالی بلندمدت

مجموعه خدمات بانک در مدیریت تامین مالی بلندمدت به شرح زیر است:

- اعطای تسهیلات سندیکایی؛
- اعطای تسهیلات ارزی از محل منابع خطوط اعتباری خارجی؛
- مشارکت در تامین مالی طرح‌های ساختمانی در قالب حساب امین؛
- ارائه خدمات مشاوره‌ای به شرکت‌ها در حوزه‌های تامین مالی، ارزش‌گذاری، مدیریت دارایی‌وبدهی و همچنین تجدید ساختار.

در ادامه گزارش خدمات ارائه شده در مدیریت تامین مالی بلندمدت شرح داده خواهد شد.

- اعطای تسهیلات ارزی از محل عاملیت/ سپرده‌گذاری منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک خاورمیانه؛
- اعطای تسهیلات ربالی از محل سپرده‌گذاری منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک خاورمیانه؛
- تامین مالی شرکت‌ها از طریق ضمانت اوراق بدهی؛
- انتشار اوراق گواهی سپرده خاص

۵-۳. عملکرد اعطای تسهیلات ارزی از محل عاملیت/ سپرده‌گذاری منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک خاورمیانه

فعال به مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار با صندوق توسعه ملی است. همچنین این بانک در قالب انعقاد قراردادهای عاملیت با صندوق توسعه ملی طی چند سال اخیر، نسبت به تامین مالی طرح‌های ایجاد و توسعه‌ای اقدام نموده است. تسهیلات ارزی پرداخت شده از این محل در سال‌های مختلف در جدول ۱۱ قابل مشاهده است.

به منظور تامین مالی بلندمدت طرح‌های بخش خصوصی، تعاونی و موسسات عمومی غیردولتی، منابع ارزی صندوق توسعه ملی در قالب قراردادهای عاملیت و سپرده‌گذاری در اختیار بانک‌های مورد وثوق صندوق قرار می‌گیرد. این منابع پس از انجام بررسی‌های کارشناسی لازم، در چارچوب نظام نامه پرداخت تسهیلات ارزی به متقاضیان واجد شرایط تخصیص داده می‌شود. بانک خاورمیانه دارای قرارداد سپرده‌گذاری ارزی

جدول ۱۱. تسهیلات ارزی از محل منابع صندوق توسعه ملی - ارقام به میلیون دلار

سال	موضوع تامین مالی	مبلغ مصوب	مبلغ استفاده شده
۱۳۹۴	طرح تولید کنسانتره فسفات - تسویه شده	۳/۳	۲/۳
۱۳۹۴	طرح تولید کاتالیست های FCC و RFCC	۲۲/۴	۲۲/۳
۱۳۹۵	گسترش میادین گازی مشترک	۳۰۰/۰	۳۰۰/۰
۱۳۹۵	گسترش میادین نفتی مشترک	۲۰۰/۰	۲۰۰/۰
۱۳۹۵	طرح تولید کود دی آمونیوم فسفات - تسویه شده	۱۲/۰	۳/۷
۱۳۹۵	طرح تولید مبدل های تک لوله ای	۱۳/۶	۱۳/۶
۱۳۹۷	طرح احداث واحد الفین	۱۸۷/۹	۲۰/۳
۱۴۰۱	طرح تولید بریکت آهن اسفنجی	۶/۹	۶/۹
۱۴۰۲	طرح تولید پلی اتیلن سنگین (HDPE)	۴۰/۰	۰/۰
جمع		۷۸۶/۱	۵۶۹/۱

۴-۵. عملکرد اعطای تسهیلات ریالی از محل سپرده گذاری منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک خاورمیانه

به متقاضیان واجد شرایط می نمایند. تسهیلات ریالی مصوب و پرداخت شده از محل سپرده گذاری ریالی صندوق نزد این بانک به شرح جدول ۱۲ است.

صندوق توسعه ملی بخشی از منابع ریالی خود را نزد بانک های مورد اعتماد سپرده گذاری می کند. این بانک ها نیز در چارچوب نظامنامه پرداخت تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی اقدام به اعطای تسهیلات

جدول ۱۲. تسهیلات ریالی از محل سپرده گذاری ریالی صندوق توسعه ملی - ارقام به میلیارد ریال

سال	موضوع تامین مالی	مبلغ مصوب	مبلغ استفاده شده تا پایان سال ۱۴۰۲
۱۳۹۷	تولید شمش فولادی (بیلت)	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۱۳۹۷	تولید محصولات سلولزی-تسویه شده	۶۰۰	۶۰۰
۱۳۹۷	تولید محصولات شیمیایی	۵۰۰	۵۰۰
۱۳۹۷	احداث نیروگاه خورشیدی	۲۰۰	۲۰۰
۱۳۹۹	تولید فیلم کست ریخته گری	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۱۴۰۰	تولید محصولات غذایی	۸۰۰	۵۷۸
۱۴۰۰	تولید محصولات دارویی	۲۰۰	۲۰۰
۱۴۰۰	احداث آب شیرین کن*	۳,۵۲۰	۲,۸۳۲
۱۴۰۱	تولید پوکه کپسول ژلاتینی	۵۰۰	۵۰۰
۱۴۰۲	تولید فرآورده های نیمه ساخته دارویی**	۶۳۰	۲۰۰
جمع		۸,۹۵۰	۷,۶۱۰

۵-۵. تامین مالی شرکت‌ها از طریق ضمانت اوراق بدهی

درخواست‌های تامین مالی شرکت‌ها براساس ابزارهای مبتنی بر بدهی را برعهده دارد تا در صورت تایید این درخواست‌ها توسط ارکان اعتباری، بانک رکن ضامن را برای انتشار این اوراق قبول کند. عملکرد این مدیریت در خصوص ضمانت اوراق به شرح جدول ۱۳ است.

رشد بازار سرمایه در ایران، بهبود سازوکارهای این بازار و آشنایی بیشتر بنگاه‌های اقتصادی با روش‌های مختلف تامین مالی باعث شده است که بنگاه‌های دارای اعتبار و اندازه مناسب، منابع مالی موردنیاز خود را با هزینه کمتر از طریق انتشار مستقیم اوراق بدهی در بازار سرمایه، تجهیز کنند. مدیریت تامین مالی بلندمدت بانک خاورمیانه بررسی

جدول ۱۳. ضمانت اوراق تامین مالی - ارقام به میلیارد ریال

سال	نام متقاضی	محل تامین مالی	مبلغ مصوب	مبلغ منتشرشده	توضیحات
۱۳۹۹	شرکت داروسازی دکتر عبیدی (سهامی عام)	صکوک اجاره	۷۲۶	۶۳۹	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
۱۴۰۰	شرکت صنعتی آما(سهامی عام)	صکوک مرابحه	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
	شرکت کاشی و سرامیک حافظ (سهامی عام)	صکوک اجاره	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
	شرکت توسعه صنعتی مشفق(سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
	شرکت تولیدی فاران شیمی تویسرکان (تعاونی)	صکوک مرابحه	۵۰۰	۵۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
۱۴۰۱	شرکت فناوران ایده پرداز صبا (سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
	شرکت فعال در صنعت تولید مواد شیمیایی	صکوک مرابحه	۴,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنعت آلومینیوم	صکوک مرابحه	۵,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	ایبان دارو (سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	اوراق ۵ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد
	داروسازی دکتر عبیدی (سهامی عام)	صکوک مرابحه	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	اوراق ۵ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد
	داروسازی روزین (سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۲,۵۰۰	۲,۵۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد
	نقشبند چاپ تبریز (سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۶,۰۰۰	۴,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد
	بسپار شیمی سپیدان (سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد
	صنایع الکترونیک مادیران (سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد
	صنایع لوازم خانگی مادیران (سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد
	صنایع پمپ آبارا (سهامی خاص)*	صکوک مرابحه	۲,۵۰۰	۱,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد.
۱۴۰۲	مدیریت منابع تجاری ایده گستران زمان- پخش ممتاز (سهامی خاص)*	صکوک مرابحه	۲,۵۰۰	۱,۵۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد.
	بلور نوری تازه (سهامی خاص)*	صکوک مرابحه	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	اوراق ۳ ساله با نرخ سود ۲۳ درصد منتشر شد.
	شرکت فعال در صنعت خرده فروشی**	صکوک مرابحه	۳,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنایع فلزی**	صکوک مرابحه	۴,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنعت روانکاری**	صکوک مرابحه	۲,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنعت دارو**	صکوک مرابحه	۶,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنعت دارو**	صکوک مرابحه	۵,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنایع فولادی**	صکوک مرابحه	۱۰,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنعت دارو**	صکوک مرابحه	۱,۵۰۰	۰	اوراق حداکثر ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
جمع کل			۸۲,۲۲۶	۳۷,۱۳۹	
جمع منتشر شده تا سال ۱۴۰۲			۸۲,۲۲۶	۳۲,۶۳۹	

* در زمان تهیه گزارش (سال ۱۴۰۳) اوراق منتشر شده است.

** پس از پذیره نویسی عمومی اوراق مذکور، امکان افزایش اطلاعات بیشتر وجود خواهد داشت.

۵-۶. اعطای تسهیلات سندیکایی

چهار بانک دیگر توسط مدیریت تامین مالی بلندمدت مطرح گردید و مورد تصویب ارکان اعتباری بانک قرار گرفت. در سال ۱۴۰۰ پیرو مصوبه هیات مدیره محترم، موافقت اصولی این بانک در خصوص مشارکت در سندیکای بانکی جهت تامین مالی یکی از طرح‌های توسعه خطوط ریلی شرق کشور صادر گردید و در سال ۱۴۰۱ بخشی از موانع اجرایی مرتفع گردیده است لیکن تا کنون به مرحله پرداخت نرسیده است.

در سال ۱۳۹۷ مدیریت تامین مالی بلندمدت موافقت ارکان اعتباری بانک در خصوص تامین مالی یک طرح پتروشیمی واقع در استان ایلام، از محل منابع صندوق توسعه ملی و از طریق تشکیل سندیکای بانکی شامل بانک خاورمیانه و دو بانک دیگر را اخذ نمود که تا کنون بخشی از آن اعطا شده است. همچنین در سال ۱۳۹۸ پیشنهاد تامین مالی طرح پتروشیمی دیگری واقع در استان هرمزگان، از محل خطوط اعتباری خارجی و از طریق تشکیل سندیکای بانکی شامل بانک خاورمیانه و

۵-۷. اعطای تسهیلات ارزی از محل منابع خطوط اعتباری خارجی

زیادی همراه است، لیکن موضوع تامین چند طرح با استفاده از خطوط اعتباری خارجی توسط مدیریت تامین مالی بلندمدت در حال بررسی می‌باشد.

مدیریت تامین مالی بلندمدت همواره به دنبال استفاده از خطوط اعتباری بین‌المللی جهت پاسخ به نیازهای مشتریان بوده است، اگرچه در این مقطع زمانی خاص و به دلیل شرایط تحریم این موضوع با دشواری‌های

۶. امور شعب

بانک خاورمیانه با استراتژی بانکداری شرکتی، تمرکز اصلی فعالیت‌های خود را بر ارائه خدمات اختصاصی به اشخاص و کسب و کارهای موفق قرار داده است. ارائه خدمات سپرده‌ای، اعتباری و ارزی توسط شعب و در برخی از موارد با هماهنگی ستاد و همکاری معاونت اعتبارات و بین‌الملل بانک خاورمیانه انجام می‌پذیرد. مدیریت امور شعب نیز به عنوان هادی، پشتیبان و رابط شعب با سایر واحدهای ستادی، به اعمال استراتژی و سیاست‌ها و همچنین پایش عملکرد، بهبود کیفیت ارائه خدمات و ارتقای سطح دانش همکاران در شعب می‌پردازد.

بانکداری در سطح بین‌الملل برساند. به تبع آن مدیریت امور شعب نیز تلاش دارد حرکت شعب در راستای راهبرد تجاری بانک را تسهیل کند.

امور شعب بانک خاورمیانه در راستای مشتری‌مداری، اقداماتی از جمله بازدید دوره‌ای از شعب و کنترل کیفیت ارائه خدمات به مشتریان را در دستور کار خود قرار داده است. ارائه خدمات با کیفیت از سوی همکاران و رعایت اصول مشتری‌مداری را می‌توان از عوامل مهم رشد سپرده‌ها در سال ۱۴۰۲ دانست.

بانک خاورمیانه با اتخاذ راهبرد تجاری خود و در چارچوب قوانین و مقررات پولی و بانکی کشور، به‌ویژه قانون عملیات بانکی بدون ربا و آیین‌نامه‌های مرتبط با آن، محصولات و خدمات بانکی را بر اساس نیازمندی‌های بخش‌های مختلف اقتصادی کشور، طراحی و عرضه می‌کند. بانک خاورمیانه با شروع فعالیت خود فصل جدیدی را در حوزه خدمات بانکی کشور گشوده و در تلاش است تا سطح عملیات بانکی را که با شروع فعالیت‌های بانک‌های خصوصی ارتقای قابل توجهی یافته است، به مرزهای تخصصی بالاتر و هم‌تراز با آخرین استانداردهای

جدول ۱۴. تغییرات منابع و مشتریان

پایان سال مالی	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵
تعداد مشتریان بانک	۵۴۱,۵۸۹	۳۴۷,۹۷۸	۲۳۲,۷۳۱	۵۶,۱۷۰	۴۵,۴۶۷	۴۱,۴۰۳	۳۶,۴۶۶	۲۹,۶۶۲
منابع حاصل از سپرده‌های ریالی (میلیارد ریال)	۴۴۷,۸۲۱	۳۵۵,۹۴۸	۲۴۰,۹۸۱	۲۰۸,۲۴۴	۱۰۲,۳۳۴	۶۲,۷۰۴	۵۳,۰۸۲	۴۰,۹۰۲
نرخ سود اسمی سپرده‌های ریالی (درصد)	۱۶/۶۶	۱۰/۸۰	۱۲/۴۳	۱۰/۸۹	۱۰/۵۱	۱۲/۴۴	۱۴/۲۲	۱۶/۹۰

جدول ۱۵. ترکیب منابع - ارقام به میلیارد ریال

منابع	۲۹/۱۲/۱۴۰۲	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۳۹۹/۱۲/۳۰	۱۳۹۸/۱۲/۲۹	۱۳۹۷/۱۲/۲۹
کوتاه مدت	۱۱۹,۶۲۳	۱۱۲,۶۲۰	۹۵,۸۶۷	۶۵,۲۸۹	۴۲,۳۶۵	۲۱,۳۲۹
بلند مدت	۲۵۱,۹۸۴	۱۴۹,۶۴۳	۹۷,۳۲۱	۱۰۴,۲۲۴	۴۲,۸۱۴	۲۸,۸۱۹
جاری	۶۲,۹۶۹	۹۳,۲۶۹	۴۷,۷۹۳	۳۸,۷۳۱	۱۷,۱۶۳	۱۴,۵۵۶

جدول ۱۶. میانگین مبلغ سپرده ریالی - ارقام به میلیارد ریال

میانگین مبلغ سپرده ریالی مشتریان	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷
	۳۷۲,۵۹۹	۳۶۰,۶۸۴	۲۳۱,۶۷۶	۱۷۳,۵۶۱	۸۰,۰۳۰	۵۶,۸۸۸

و انتقال آن به معاونت فناوری اطلاعات تأثیر بسزایی در بهبود و توسعه نرم‌افزارهایی مانند خدمات بانکداری باز، اینترنت بانک و موبایل بانک داشته است.

همچنین در سال ۱۴۰۲ شعب بانک خاورمیانه توانستند با معرفی و ارائه انواع خدمات بانکداری الکترونیک، در جذب و ترغیب مشتریان حقیقی و حقوقی برای به‌کارگیری این نوع خدمات عملکرد موفق‌تری را از خود نشان دهند. امور شعب بانک، با نیازسنجی مناسب از مشتریان

۷. فناوری اطلاعات

محرك‌های محیط فناوریانه در حوزه‌های هوش مصنوعی مولد، تجربه کاربری، تحلیل داده و زنجیره بلوکی از یک‌سو، و ظهور کسب‌وکارهای نوین و ارزش‌های غیرمتمركز از سوی دیگر موجب افزایش فرصت‌ها و ریسک‌های صنعت بانکداری شده و تغییرات گسترده در آینده این صنعت را نوید می‌دهد. همگام با این تغییرات و هم‌راستا با راهبردهای کلان کسب‌وکاری، کمیته عالی فناوری اطلاعات بانک، تمرکز استراتژیک فناوری اطلاعات را در افق زمانی سه‌ساله (۱۴۰۱ تا ۱۴۰۳) بر افزایش ضریب پایداری و کاربست اثربخش فناوری‌های نوین در ایجاد مزیت رقابتی و مشتری محوری تبیین کرده است.

معاونت فناوری اطلاعات نیز تلاش می‌کند تا هم‌راستا با جهت‌گیری و رویکرد استراتژیک تعیین‌شده از سوی کمیته عالی و با تکیه بر توسعه درون‌سازمانی سامانه جامع بانکداری و سایر نرم‌افزارهای حوزه بانکداری در مسیر راهبردی تعیین‌شده حرکت کند و با ارائه سرویس‌های پایدار در کانال‌های یکپارچه و توسعه شبکه سرویس‌های مالی در قالب واسط برنامه‌نویسی کاربردی، زیرساخت و پلتفرم انطباق‌پذیر با راهبردهای کسب‌وکار را فراهم کند. فعالیت‌های فناوری اطلاعات بانک در سال ۱۴۰۲ در پنج محور «معماری و برنامه‌ریزی»، «توسعه نرم‌افزار کوربان‌کنینگ، کانال‌های ارائه خدمات الکترونیکی و سایر نرم‌افزارهای بانکی»، «هوش تجاری و یادگیری ماشین»، «عملیات و پشتیبانی» و «توسعه بانکداری خرد، شرکتی و تجاری در قالب شبکه سرویس‌ها» برنامه‌ریزی و اجرا شده است.

۷-۱. معماری و برنامه‌ریزی

برای اتوماسیون چرخه توسعه نرم‌افزار و مدیریت دانش این حوزه نیز از فعالیت‌های مهم انجام‌شده در اتوماسیون چرخه توسعه تا عملیات نرم‌افزاری است. در این سال سیستم اطلاعاتی مدیریت دارائی‌های نرم‌افزاری و سرویس‌های فناوری اطلاعات با رویکرد سیستم تصمیم‌یار فناوری اطلاعات ایجاد و به بهره‌برداری رسیده است..

برنامه‌های عملیاتی فناوری اطلاعات در سال ۱۴۰۱ بر مبنای برنامه راهبردی مصوب کمیته عالی فناوری اطلاعات تنظیم شده و میزان تحقیق راهبردها بر پایه عملکرد واحدهای سازمانی گزارش شده است. همچنین در سال ۱۴۰۲ مطابق برنامه‌ریزی، فعالیت‌های معماری سازمانی در حوزه فناوری اطلاعات پایان‌یافته و گزارش آن ارائه شده است. توسعه و پشتیبانی مجموعه سیستم‌های جیرا، بیت‌باکت و کانفلوئنس

۷-۲. توسعه نرم‌افزارها و شبکه سرویس‌ها

کوربان‌کنینگ، سوئیچ و سایر نرم‌افزارهای حوزه‌های بانکداری شرکتی، تجاری و خرد یکی از حوزه‌های استراتژیک معاونت فناوری است و در سال ۱۴۰۲ تعداد ۱۸۹۲ درخواست بخش‌های کسب‌وکاری در این زمینه انجام شده و با موفقیت استقرار یافته است.

پیاده‌سازی چک الکترونیکی و ارائه سرویس در کانال‌های ارائه خدمات، ایجاد امکان اخذ کارمزد نیکو در هنگام صدور حواله، اتوماتیک‌سازی محاسبات و فرایندها مانند پرداخت اتوماتیک تفاوت سود قطعی و

پیشبرد راهبرد توسعه درون‌سازمانی نرم‌افزار کوربان‌کنینگ و سایر نرم‌افزارهای حوزه ارزی، ریالی و کانال‌های ارائه خدمات به مشتریان، از یک‌سو امکان ارائه خدمات بانکی یکپارچه به مشتریانی که در پارادایم جدید بانکداری به‌طور فزاینده‌ای خواستار تجربه‌های بانکی شخصی‌شده و یکپارچه در کانال‌ها و دستگاه‌های متعدد هستند را فراهم کرده است و از سوی دیگر سرمایه مادی و معنوی که در نتیجه هم‌افزایی و همکاری فناوری اطلاعات و کسب‌وکار بانک ایجاد می‌شود، موجب تقویت مزیت رقابتی بانک می‌شود. بر همین اساس توسعه قابلیت‌ها و بهبود نرم‌افزار

جدید، ایجاد سرویس‌های چک‌صیادی در موبایل بانک و اینترنت بانک برخی از فعالیت‌های مرتبط در حوزه کانال‌های الکترونیکی ارائه خدمات است.

آغاز و استقرار فاز اول سیستم جامع خدمات بانکی (Super App) نیز یکی دیگر از فعالیت‌های مهم و محوری در حوزه توسعه نرم‌افزار در سال ۱۴۰۲ است. هدف این سیستم ارائه تمام خدمات بانکی به مشتریان هدف در حیطه‌های B۲C، B۲B و B۲B۲C است. بر این اساس در گام اول این پروژه تمام خدمات بانکی به مشتریان حقیقی و مشتریان حقوقی، بدون نیاز به مراجعه حضوری به شعبه و به صورت تمام الکترونیکی ارائه خواهد شد. قابل اشاره است که در سال ۱۴۰۲ نسخه اول این محصول در محیط عملیاتی منتشر و عملیاتی شده است.

علی‌الحساب و به‌روزرسانی اتوماتیک اطلاعات وثایق نوع سهام بورسی، دریافت سیستمی نرخ ارز با استفاده از سرویس ETS، شخصی‌سازی ارتباطات پیامکی برای مشتری، توسعه و استقرار سرویس امضای دیجیتال، پیاده‌سازی سرویس کارتخوان هوشمند ملی و امکان استعمال با کارت ملی، همگام‌سازی نرم‌افزار کوربان‌کنینگ با سوئیفت جدید، ایجاد امکان پرداخت آنی و کاربرد آن در شرکت‌های سیدگردان، بهبود عملکرد و مقیاس‌پذیری سوئیچ کارت و امن‌سازی لایه نرم‌افزار و رفع آسیب‌پذیرهای شناسایی شده برخی از فعالیت‌های مهم در حوزه نرم‌افزار کوربان‌کنینگ و سوئیچ کارت در سال ۱۴۰۲ است.

همچنین تولید و عملیاتی‌سازی برنامه جدید موبایل بانک PWA، توسعه و استقرار کامل خدمات بانکداری اشخاص حقیقی در نرم‌افزار اینترنت بانک

۳-۷. هوش تجاری و یادگیری ماشین

داده محور و تقویت‌شده با هوش مصنوعی، تصمیم‌گیری در حوزه‌های مختلف را تسهیل نموده است. تولید گزارش‌های مورد نیاز واحدهای کسب‌وکار و بهبود و توسعه سیستم‌های پردازش تحلیلی داده، تحلیل ارزش طول عمر مشتری، کشف تراکنش‌های مشکوک و ذینفع واحد، و سامانه‌های مبتنی بر هوش مصنوعی و یادگیری ماشین اهم فعالیت‌های این حوزه فناوری اطلاعات است.

در چشم‌انداز همیشه در تحول صنعت بانکداری، استفاده از قدرت تجزیه و تحلیل داده‌ها برای کسب بینش عملی و هدایت تصمیمات راهبردی به مرکز توجه بانک‌ها درآمده است. بر این اساس معاونت فناوری اطلاعات فعالیت‌های ارتقای سیستم هوش تجاری با رویکرد رشد تدریجی از سطح توصیفی به تحلیلی و پیش‌بینی‌کننده را آغاز کرده و با توسعه ابزارهای تصمیم‌یار

۴-۷. عملیات و پشتیبانی

فراهم کنیم. استقرار رویکرد و فناوری‌های یکپارچه‌سازی مداوم (CI) و تحویل پیوسته (CD) یکی از فعالیت‌های مهم در حوزه عملیات است که در سال ۱۴۰۲ آغاز شده است.

در راستای رویکرد راهبردی کاربرمحوری در توسعه و پشتیبانی سیستم‌های اطلاعاتی، ما توانسته‌ایم از طریق پشتیبانی مداوم ۲۴*۷ و بهبود کارکردی و امنیتی مداوم سکوها و نرم‌افزارها و همچنین بکارگیری سیستم‌های پیش و ارزیابی، شرایط لازم را برای ارائه خدمات امن و بدون وقفه به مشتریان

۵-۷. توسعه بانکداری خرد، شرکتی و تجاری در قالب شبکه سرویس‌ها

استقرار بانکداری به‌مثابه سرویس و پلتفرم سرویس‌های متنوع و انطباق‌پذیر فراهم کرده و بخش عمده‌ای از این سرویس‌ها در سال ۱۴۰۲ به بهره‌برداری رسیده است.

توسعه شبکه سرویس‌های متنوع در قالب واسط برنامه‌نویسی کاربردی (API) و ارائه سرویس‌ها در کانال‌های اینترنت بانک، دیجیتال بانک، موبایل بانک، بانکداری باز و نئوبانک شرایط و زیرساخت لازم را برای

پلتفرم‌های واسط مالی و تجاری، نیز یکی از فعالیت‌های مهم در سال ۱۴۰۲ است که به صورت پیشرو و همگام با روندهای جهانی انجام شده است.

توسعه و استقرار وب‌سرویس‌های چک الکترونیکی (چکاد)، چکاوک، سامانه سیاق، بهره‌برداری از سرویس پست در بستر سیتاد، آماده‌سازی نسخه ۲،۲ سامانه یکپارچه مدیریت اوراق و اتصال سامانه گمرک به سامانه دپتامیت جهت صدور/ تمدید/ ابطال ضمانت‌نامه برخی از مهم‌ترین فعالیت‌های انجام شده در حوزه استقرار سرویس‌های حاکمیتی، مالی و نظارتی بانک مرکزی است که در این سال عملیاتی شده است.

این اقدامات، که همگام با روندهای جهانی، امکان ارائه خدمات مالی مبتنی بر API را برای بانک فراهم ساخته، در سه بخش «سرویس‌های بانکداری خرد»، «وب‌سرویس‌های بانکداری شرکتی و تجاری»، و «وب‌سرویس‌های حاکمیتی، مالی نظارتی بانک مرکزی» توسعه و استقرار یافته است.

در سال ۱۴۰۲ تعداد ۲۲ سرویس جدید خدمات کارت در حوزه بانکداری خرد توسعه داده شده و از طریق کانال‌های ارائه خدمات در اختیار مشتریان قرار گرفته و وب‌سرویس‌های بورس کالا در این سال تکمیل و به صورت عملیاتی به بهره‌برداری رسیده است. همچنین ارائه وب‌سرویس‌های بانکداری خرد در قالب خدمات مالی تعبیه شده در

۱. ریسک

۱-۱. کلیات مدیریت ریسک

جدول ۱۷. چکیده نسبت‌های مهم ریسک در پایان سال مالی ۱۴۰۲ - ارقام به درصد

نسبت‌های مهم	مقدار
نسبت تسهیلات مشکوک الوصول به کل تسهیلات*	۱/۴۰
نسبت سرمایه لایه ۱ (بر اساس بازل ۳)**	۱۲/۶۰
مجموع سرمایه لایه ۱ و ۲ (بر اساس بازل ۳)**	۱۳/۶۰
نسبت اهرمی بازل ۳***	۱۱/۴۰
نسبت تسهیلات به سپرده‌ها****	۹۵
نسبت پوشش نقدینگی (LCR)****	۵۵/۲

* یادداشت ۲-۷-۳-۵۲ صورت‌های مالی

** بر اساس گزارش افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل^۱

*** یادداشت ۲-۵-۴-۵۲ صورت‌های مالی

**** بر اساس افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR) مطابق با پایه ۳ بازل^۲

در سال گذشته بانک در راستای استراتژی بانکداری شرکتی خود تامین مالی سرمایه در گردش و سایر نیازهای مالی بنگاه‌های اقتصادی و صاحبان مشاغل را ادامه داد. حاکمیت شرکتی قوی، ضوابط محتاطانه در اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات، هزینه‌های عملیاتی پایین، به همراه نیروی انسانی متخصص، سبب شده است تا بانک خاورمیانه جایگاه خود را به‌عنوان یک بانک پیشرو و پربازده تثبیت نماید.

مدیریت ریسک کارا بخش جدایی‌ناپذیر در مدل کسب‌وکار بانک خاورمیانه است و در درازمدت کمک شایانی به موفقیت سازمان می‌نماید. از همین رو بانک اقدام به تهیه و تدوین چارچوب سیاست‌ها و رویه‌های جامع جهت شناسایی، ارزیابی، پایش و در نهایت کنترل تمام ریسک‌های قابل توجه در سازمان نموده است. اهداف واحد مدیریت ریسک در تدوین و نظارت بر چارچوب فوق عبارتند از سودآوری درازمدت بر مبنای کسب‌وکار محتاطانه و ایجاد قابلیت کشف مداوم ریسک‌ها و کاهش زیان‌های ناشی از ریسک‌ها.

۱-۲. چارچوب حاکمیتی مدیریت ریسک

برای کنترل ریسک‌ها و توصیه به مدیرعامل و هیات‌مدیره در خصوص حدود پذیرش ریسک‌های قابل کنترل برگزار می‌شود. کمیته عالی ریسک شامل یک عضو از اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره به‌عنوان رئیس کمیته، حداکثر یکی از اعضای اجرایی هیات‌مدیره یا مدیرعامل، و سایر اعضای مستقل و مدیر ارشد واحد ریسک به‌عنوان دبیر کمیته است. مدیر ارشد ریسک موظف است اعضا را از مسائل مربوط به انواع ریسک (عملیاتی، اعتباری، نقدینگی، بازار و غیره) آگاه نماید. همچنین مسئولیت اجرا و پیگیری مصوبات و راهکارهای ارائه شده توسط کمیته عالی ریسک بر عهده مدیر ارشد ریسک است.

هیات‌مدیره بانک بر اجرای قوانین مرتبط با حاکمیت شرکتی جهت حصول اطمینان از فعالیت‌های بانک همراستا با استراتژی‌های کلان، مطابق با اشتباهات ریسک‌پذیری و تحت نظارت واحد مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی نظارت دارد.

کمیته عالی ریسک به‌طور منظم با هدف‌های سیاست‌گذاری و توصیه برای ایجاد سازوکارهای شناسایی ریسک‌ها، روش‌های اندازه‌گیری ریسک‌های شناخته شده، ایجاد تمهیدات لازم برای کاهش ریسک‌ها، ارائه توصیه‌های لازم

1. Pillar 3 Regulatory Capital Disclosure

2. Pillar 3 Liquidity Coverage Ratio (LCR) Disclosure

بدین ترتیب کلیه واحدهای بانک خاورمیانه که در ۳ خط دفاعی مدیریت ریسک قرار دارند، موظف به اجرای رویه‌های شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت و پایش ریسک‌های خود (از جمله ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و بازار) بوده و موظف هستند در این راستا گزارش‌های مربوطه را تهیه نمایند.

بانک خاورمیانه استراتژی خود را در مدیریت ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و بازار بر اساس سند استراتژی مدیریت ریسک تنظیم نموده است. بر این اساس تمرکز بانک:

۱. در مدیریت ریسک اعتباری، تفکیک پرتفو دارایی‌ها بر اساس صنعت، وثایق، تنوع تسهیلات گیرندگان و رتبه ریسک اعتباری می‌باشد؛

۲. در مدیریت ریسک نقدینگی، استفاده بهینه از نقدینگی همراه با ایجاد پوشش مطلوب در بازه‌های زمانی مشخص و متعدد تمرکز اصلی بانک می‌باشد. در این راستا روش‌های سنتی نظیر میزان دارایی‌ها به بدهی‌ها، شکاف نقدینگی^۱ و نسبت میزان سپرده‌ها به تسهیلات و همچنین روش‌های نوین نظیر نسبت پوشش نقدینگی^۲ و نسبت خالص منابع پایدار^۳ به منظور اندازه‌گیری و مدیریت ریسک نقدینگی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۳. در مدیریت ریسک‌های عملیاتی، بر اساس روش^۴ RCSA، خود ارزیابی و کنترل فرآیندها را انجام می‌دهد. همچنین بانک در خصوص بررسی و تصویب محصولات و خدمات جدید، از فرآیند میان رشته‌ای^۵ NPSP استفاده می‌نماید.

۴. در مدیریت ریسک بازار اثر تغییرات انواع نرخ‌های سود بر سودآوری بانک مورد بررسی قرار می‌گیرد. بانک خاورمیانه با رصد مداوم شرایط اقتصادی، حساسیت درآمد ناشی از تغییر موازی در نرخ سود دارایی‌های بدهی‌ها بانک (IRRBB) را اندازه‌گیری و مدیریت می‌نماید. همچنین بانک حساسیت درآمد ناشی از تغییر موازی در نرخ بازده اوراق‌های بهادار سریع‌المعامله بر ارزش پورتفولیو بانک (IRRBT) را اندازه‌گیری و مدیریت می‌نماید. همچنین بانک به منظور ارزیابی و مدیریت ریسک‌های ناشی از نوسانات در نرخ ارز و ارزش بازار سهام بر سودآوری خود از روش ارزش در معرض خطر (VaR) استفاده می‌نماید. اطلاعات بیشتر در بخش «ساختار و وظایف واحد مدیریت ریسک» در گزارش «افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل» در دسترس می‌باشد.

از دیگر کمیته‌هایی که جهت کنترل ریسک و بهبود بازدهی در بانک تشکیل می‌شوند می‌توان به کمیته هیات‌مدیره، هیات‌عامل، کمیته مدیریت دارایی و بدهی و کمیته‌های اعتباری اشاره نمود.

بانک خاورمیانه در جهت تحکیم حاکمیت مدیریت ریسک، به صورت مداوم سند خط‌مشی مدیریت ریسک خود را بازنگری و به‌روزرسانی می‌کند. سیاست‌گذاری مدیریت ریسک محور بانک، بر اساس ۲۰ اصل استاندارد COSO^۱ تنظیم شده است. سیاست‌های مندرج در خط‌مشی مدیریت ریسک بر پایه پنج دسته کلی حاکمیت شرکتی، استراتژی، کارایی، بازنگری و گزارش‌دهی طبقه‌بندی شده و تمام سطوح مدیریتی و کارشناسی بانک را ملزم به رعایت موارد مندرج می‌نماید. بر این اساس مدیریت ریسک در قالب حاکمیت شرکتی بانک خاورمیانه شامل سه لایه دفاعی زیر تعریف می‌شود.

۱. لایه اول دفاعی شامل واحدهایی است که در پیشبرد کسب‌وکار بانک ریسک می‌پذیرند و یا به‌طور مستقیم با مشتریان در ارتباط هستند و عملیات اجرایی بانک را انجام می‌دهند. مسئولیت شناسایی، اندازه‌گیری و مدیریت ریسک‌ها و اجرای سیاست‌های مقابله با ریسک برعهده واحدهای تعریف شده در خط اول دفاعی است. واحدهای خط اول دفاعی وظیفه دارند ریسک واحد عملیاتی خود را همگام با سیاست ریسک تعیین شده نگاه داشته و ریسک‌های مربوطه را در محدوده‌های تعیین شده برای شاخص‌های ریسک، کنترل و مدیریت نمایند.

۲. واحد مدیریت ریسک و واحد مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی در لایه دوم دفاعی قرار می‌گیرند و وظیفه تعیین استانداردها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌هایی برای اجرا توسط خط اول مدیریت ریسک را برعهده دارند. خط دوم دفاعی وظیفه نظارت مستقل و مستمر بر خط اول دفاعی در راستای اجرای مراحل شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت و کنترل ریسک را برعهده دارد. همچنین خط دوم دفاعی وظیفه آموزش و اختیار نظارت مستقل بر خط اول دفاعی در راستای اجرای مراحل شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت و کنترل ریسک را برعهده دارد.

۳. واحد مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی لایه سوم دفاعی محسوب می‌شود. حسابرس داخلی بازوی اجرایی هیات‌مدیره محسوب می‌شود و بررسی و حصول اطمینان در ارتباط با اثربخشی مدیریت ریسک و کنترل را به‌صورت مستقل به هیات‌مدیره فراهم می‌نماید.

1. COSO - Enterprise Risk Management Integrating with Strategy and Performance (2017)

2. Liquidity Gap

3. Liquidity Coverage Ratio (LCR)

4. Net Stable Funding Ratio (NSFR)

5. Risks and Controls Self-Assessment

6. New Product and Services Process

۳-۸. ارزیابی داخلی بر اساس روش SREP

- ارزیابی مدل کسب و کار بانک به صورت مداوم؛
- ارزیابی حاکمیت شرکتی و مدیریت ریسک بانک؛
- ارزیابی ریسک‌های سرمایه بانک ناشی از عملیات اعتباری، عملیات بازار؛
- ریسک‌های عملیاتی و ریسک نرخ سود بر دارایی‌ها و بدهی‌های بانک؛ و
- استفاده از فرآیند نظارت ICAAP به منظور تعیین میزان سرمایه پایه مورد نیاز.

ارزیابی ریسک نقدینگی بانک ناشی از ریسک نقدینگی کوتاه‌مدت و پایداری منابع، همراه با استفاده از فرآیند نظارت ILAAP به منظور تعیین سپر نقدینگی لازم از موارد ارزیابی داخلی می‌باشد.

بانک خاورمیانه خود را متعهد کرده است که علاوه بر مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا. رهنمودهای بازل در مورد رویه‌های ارزیابی داخلی را متناسب با شرایط داخلی خود پیاده‌سازی کند. در این راستا دستورالعمل‌های جامع چهارگانه مدیریت ریسک (از جمله ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و بازار) بر اساس استاندارد^۱ SERP منتشر شده توسط نهاد قانون‌گذاری بانک‌های اروپایی^۲، تهیه و تنظیم گردیده است. تمرکز استاندارد مذکور بر بهینه‌سازی پرتفوی دارایی‌های بانک بر مبنای ریسک بوده و سیستم گزارش دهی و پایش ریسک‌ها بر اساس سطوح مختلف مدیریتی تنظیم می‌نماید. بر اساس این استاندارد رویه‌های زیر اجرا می‌شود:

۴-۸. اشتباهات ریسک

چرخه‌های اقتصادی و حفظ شهرت بانک است. سند چارچوب اشتباهات ریسک به طور سالانه توسط هیات‌مدیره و با کمک واحد مدیریت ریسک مورد بازبینی قرار می‌گیرد. حصول اطمینان از اجرایی شدن این سند برعهده هیات‌مدیره می‌باشد.

محدودیت‌های در نظر گرفته شده در سند اشتباهات ریسک بانک خاورمیانه در جدول زیر ارائه گردیده است.

اشتهای ریسک بیانگر میزان ریسکی است که بانک حاضر به قبول آن جهت نیل به اهداف کسب و کار خود است. ریسک‌های اساسی شامل ریسک‌های اعتباری، ریسک نقدینگی، ریسک‌های عملیاتی، ریسک‌های بازار و ریسک شهرت است. چارچوب اشتباهات ریسک محدودیت‌هایی را با توجه به وضعیت کفایت سرمایه، پوشش نقدینگی و ریسک‌های تمرکز، اعمال می‌کند. هدف نهایی این سند کاهش نوسانات در درآمد بانک و حصول اطمینان از داشتن ساختار سرمایه‌ای و نقدینگی قوی در

1. Supervisory Review and Evaluation Process
2. European Banking Authority (EBA)

جدول ۱۸. محدودیت‌های کلیدی ریسک - ارقام به درصد

حدود ریسک (درصد)			شاخص
محدوده بحران	محدوده احتیاطی	محدوده ایمن	
کفایت سرمایه			
<۱۰٫۵	>۱۰٫۵	>۱۳	حداقل کفایت سرمایه بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا.
<۱۰٫۵	>۱۰٫۵	>۱۳	حداقل کفایت سرمایه بر اساس استانداردهای بین‌المللی
<۶٫۵	>۶٫۵	>۸	کفایت سرمایه درجه ۱ طبق استانداردهای بین‌المللی
<۶٫۵	>۶٫۵	>۸	حداقل کفایت سرمایه لایه ۱ بر اساس مقررات بانک مرکزی
<۱۰۰	>۱۰۰	>۱۲۰	نسبت سرمایه نظارتی به سرمایه اقتصادی ^۱
<۶	>۶	>۱۰	نسبت حقوق صاحبان سهام به کل دارایی‌ها
<۴	>۴	>۷٫۵	نسبت اهرمی بازل
ریسک اعتباری			
>۲۵	<۲۵	<۱۰	نسبت تسهیلات بزرگترین ذینفع واحد پس از کسر وثایق سپرده نقدی و یا ضمانت مستقیم دولتی به سرمایه درجه ۱*
>۱۵	<۱۵	<۸	نسبت مجموع تسهیلات اشخاص مرتبط پس از کسر وثایق سپرده نقدی و یا ضمانت مستقیم دولتی به سرمایه درجه ۱
>۴۰	<۴۰	<۲۵	نسبت مجموع تسهیلات ۲۰ ذینفع واحد پس از کسر وثایق سپرده نقدی و یا ضمانت مستقیم دولتی به کل تسهیلات*
>۵	<۵	<۲	نسبت مطالبات مشکوک‌الوصول به کل تسهیلات*
>۱۰	<۱۰	<۵	نسبت مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول به کل تسهیلات
> تورم	< تورم	< تورم	نسبت سود خالص به حقوق صاحبان سهام
< ۳	> ۳	> ۲	زیان اعتباری انتظاری
ریسک نقدینگی			
>۸۵	<۸۵	<۸۰	نسبت تسهیلات ریالی به کل سپرده‌های ریالی
<۱۵	>۱۵	>۲۰	نسبت اوراق بهادار با درآمد ثابت و سپرده قانونی به کل سپرده‌های ریالی
>۵۰	<۵۰	<۴۰	نسبت مجموع سپرده‌های ۱۰۰ مشتری بزرگ سپرده‌گذار به کل سپرده‌های ریالی
<۹۰	>۹۰	>۱۰۰	نسبت پوشش نقدینگی بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا.
<۱۰۰	>۱۰۰	>۱۱۰	نسبت پوشش نقدینگی بر اساس استانداردهای بین‌المللی
<۱۰۰	>۱۰۰	>۱۱۰	نسبت خالص منابع پایدار بر اساس استانداردهای بین‌المللی
<۳	>۳	>۶	شکاف نقدینگی مثبت ریالی (ماه)
ریسک بازار			
>۲	<۲	<۱	سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت در سهام به کل دارایی‌ها
>۲۰	<۲۰	<۱۰	خالص بدهی ناشی از سپرده بین‌بانکی نسبت به سرمایه نظارتی
>۳	<۳	<۱	دیرین مجموع اوراق بهادار با درآمد ثابت (سال)
<۸۰	>۸۰	>۹۰	نسبت سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار دولتی به کل اوراق بهادار با درآمد ثابت
>۲۰	<۲۰	<۱۰	نسبت سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار شرکتی ^۲ به کل اوراق بهادار با درآمد ثابت
<مقرره	>مقرره	<مقرره	خالص موقعیت باز هر ارز و مجموع ارزها بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا.
<۵	>۵	>۲	حد فردی سرمایه‌گذاری به سرمایه پایه
<۲۰	>۲۰	>۱۵	حد جمعی سرمایه‌گذاری به سرمایه پایه
ریسک عملیاتی			
>۲۵	<۲۵	<۲۰	تعداد ریسک‌های بررسی نشده حوزه فناوری اطلاعات
>۳۰	<۳۰	<۲۵	تعداد ریسک‌های بررسی شده و رفع نشده حوزه فناوری اطلاعات
>۲۵	<۲۵	<۲۰	تعداد ریسک‌های بررسی نشده حوزه فرآیندهای داخلی
>۳۰	<۳۰	<۲۵	تعداد ریسک‌های بررسی شده و رفع نشده حوزه فرآیند داخلی
>۴	<۴	=۳	تعداد فرم‌های بررسی نشده توسعه محصول و خدمات
شعبه مونیخ			
<۴۰	>۴۰	>۵۰	نسبت سرمایه‌گذاری شعبه در اوراق بهادار با درآمد ثابت ناشران خارجی به سرمایه شعبه ^۳

1. Economic capital

* بدون لحاظ اصل منابع و مصارف ناشی از بند «ل» تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۴
 ۲. حداقل رتبه اعتباری اوراق بهادار شرکتی باید بیش از AA باشد.
 ۳. حداقل رتبه اعتباری اوراق بهادار ناشران خارجی باید بیش از BB+ باشد.

اطلاعات بیشتر در خصوص نسبت کفایت سرمایه و پوشش نقدینگی در بخش رکن ۳ بازل در دسترس می‌باشد.

۵-۸. ظرفیت ریسک‌پذیری

سرمایه اقتصادی سرمایه‌ای است که بانک برای پوشش زیان‌های غیرمنتظره خود در نظر می‌گیرد. بانک می‌بایست همواره به‌میزان کافی سرمایه اقتصادی جهت پوشش ریسک‌های خود داشته باشد و هدف از تعیین ظرفیت ریسک‌پذیری، کسب اطمینان از داشتن کافی سرمایه اقتصادی است. تعیین ظرفیت ریسک‌پذیری شامل سه مرحله می‌باشد:

۱. محاسبه پتانسیل ظرفیت ریسک‌پذیری،
۲. برنامه‌ریزی جهت تخصیص سرمایه با توجه به ظرفیت‌ها،
۳. نظارت بر میزان انطباق با ظرفیت ریسک‌پذیری و گزارش‌دهی آن.

۶-۸. استراتژی ریسک

استراتژی ریسک بانک خاورمیانه حول سه محور استراتژی کسب‌وکار، اشتباهات ریسک و ظرفیت ریسک‌پذیری استوار است. واحد مدیریت ریسک مسئول تهیه استراتژی ریسک، به‌روزرسانی و به تصویب هیات‌مدیره رساندن آن در آخرین فصل سال برای سال آتی می‌باشد. کلیه واحدها موظف هستند تمامی فعالیت‌های خود را در انطباق با سند استراتژی ریسک انجام دهند و وضعیت انطباق خود را گزارش دهند.

جهت عملیاتی نمودن موثر استراتژی ریسک دو مفهوم اساسی سرمایه اقتصادی و بازدهی تعدیل شده با ریسک نسبت به سرمایه (RAROC^۱) مدنظر قرار می‌گیرند. RAROC ارزش اقتصادی فعالیت‌های دارای ریسک بانک را تعیین می‌کند. به این ترتیب که هرگونه فعالیتی که بازدهی سرمایه تعدیل شده با ریسک آن بیشتر از هزینه سرمایه‌ای آن باشد ارزش اقتصادی ایجاد می‌نماید. از این رو سرمایه اقتصادی و بازدهی

تعدیل شده نسبت به سرمایه ابزارهای مفیدی جهت پایش و سنجش عملکرد بانک و بهینه نمودن ارزش اقتصادی می‌باشند. در این راستا بانک خاورمیانه به‌منظور بهینه‌سازی پرتفوی ریسک خود، از مدل بهینه‌سازی مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌ها^۲ استفاده می‌نماید.

پس از تصویب استراتژی ریسک توسط هیات‌مدیره، واحد سازمان و روش‌ها مسئولیت تهیه رویه‌ها و بخشنامه‌های مرتبط و ابلاغ آن به واحدهای مربوطه را ابلاغ نماید. مسئولیت‌های واحدهای ریسک‌پذیر (لایه اول دفاعی) و همچنین مسئولیت‌های واحدهای مدیریت ریسک و تطبیق (لایه دوم دفاعی) در رویه‌هایی که در سند استراتژی ریسک تعریف شده است مشخص شده‌اند. سند استراتژی ریسک همچنین مسئولیت‌های مدیران ارشد و هیات‌مدیره را در زمینه‌های ریسک‌های کلیدی تعیین می‌کند.

1. Risk Adjusted Return On Capital (RAROC)

2. Asset-Liability Management

۹. تطبیق و مبارزه با پولشویی

مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی بانک خاورمیانه به منظور اجرای سیاست‌های هیات‌مدیره برای رعایت قوانین، مقررات و استانداردهای لازم‌الاجرا در حوزه عملیات و فعالیت‌های بانکی ایجاد شده و زیر نظر کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات) به ایفای وظایف خود می‌پردازد.

آسیب به حسن شهرت بانک است. دستیابی به این اهداف، مستلزم برنامه‌ریزی‌هایی است که در ادامه تشریح خواهد شد.

نظارت مستمر در حوزه جرائم مالی: تا جرائمی مانند پولشویی، تامین مالی تروریسم، قمار، رشوه، فساد مالی و نیز مسائل مربوط به تحریم‌ها مدنظر قرار گیرد.

خلاصه مهم‌ترین اهدافی که این مدیریت با تاکید بر رعایت قوانین و مقررات در پی دستیابی به آنها است به شرح زیر است:

۱. حفظ حقوق مشتریان و سایر ذینفعان در چارچوب قوانین و مقررات؛
۲. جلوگیری از نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات؛
۳. افزایش شفافیت در عملیات و فعالیت‌های بانک؛
۴. کاهش زیان‌های ناشی از قصور و تقصیر در رعایت قوانین و مقررات؛
۵. فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی و آرایه برنامه‌های آموزشی لازم برای رعایت قوانین و مقررات؛
۶. حفظ شهرت و اعتبار بانک.

انجام صحیح و دقیق مسئولیت هیات‌مدیره در نظارت بر کفایت و اثربخشی مدیریت ریسک تطبیق در چارچوب سیاست‌های کلان بانک و برنامه تطبیق، از طریق این کمیته انجام شده و مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی علاوه بر همراهی با این کمیته در سیاست‌گذاری، وظیفه پیاده‌سازی سیاست‌های مصوب و اجرای موثر الزامات حاکمیت شرکتی را برعهده دارد. این مدیریت علاوه بر اجرای وظایف خود در پایش مستمر حسن اجرای قوانین، مقررات و استانداردهای مربوطه، بر عملکرد مسئولین تطبیق و مبارزه با پولشویی در شعب، واحدهای اجرایی و شرکت‌های تابعه نیز نظارت می‌نماید.

سیاست‌های مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی به طور کلی در دو حوزه اصلی زیر قابل دسته‌بندی است:

پایش مستمر رعایت صحیح قوانین و مقررات: تا اطمینان حاصل شود که قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای ناظر بر عملیات و فعالیت‌های بانکی که با روابط بانک با مشتریان و سایر ذینفعان در ارتباط است به درستی رعایت شده است. هدف اصلی از این امر، کنترل و کاهش ریسک تطبیق، اجتناب از عواقب قانونی احتمالی و

۹-۱. تاریخچه و خلاصه عملیات

برای تمامی کارکنان در حوزه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، برگزاری دوره‌های عمومی مبارزه با کلاهبرداری، رشوه و فساد اشاره کرد. در سال ۱۳۹۷ با توجه به تغییرات شدید نرخ ارز، سیاست‌های بانک مرکزی و تحریم‌های شدیدتر وزارت خزانه‌داری آمریکا، تغییراتی در نحوه ارائه خدمات بین‌المللی از سوی بانک صورت گرفت که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به تمرکز بر چهار گروه اصلی محصولات غذایی، محصولات دارویی، نهاده‌های کشاورزی و تجهیزات پزشکی اشاره کرد. در سال ۱۳۹۸ تمرکز اصلی این مدیریت علاوه بر ایفای وظایف و تعهدات پیشین، بر استقرار و پیاده‌سازی الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی قرار گرفت به گونه‌ای که با برنامه‌ریزی دقیق و همراهی سایر مدیریت‌ها بتواند به استقرار گام به گام این الزامات دست یابد. در سال ۱۳۹۹ در کنار ایفای وظایف محوله، بر استقرار و پیاده‌سازی الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی و شناسایی دقیق‌تر

استراتژی بانک خاورمیانه علاوه بر رعایت قوانین و مقررات مرتبط با عملیات و فعالیت‌های بانک، انطباق با ضوابط و استانداردهای مرتبط در حوزه‌های داخلی و بین‌المللی است. به همین منظور و برای گسترش روابط تجاری بین‌المللی و افتتاح اولین شعبه خارج از ایران در مونیخ، در چند سال گذشته اقدامات پایه‌ای و اصلاحی گسترده‌ای به منظور شکل‌گیری صحیح فرهنگ تطبیق انجام شده است. در این راستا در سال ۱۳۹۵ از خدمات مشاوره‌ای شرکت حسابرسی KPMG (یکی از شرکت‌های بزرگ حسابرسی بین‌المللی) برای ارزیابی اقدامات اصلاحی استفاده شد. در سال ۱۳۹۶، برای بهبود و تکمیل فرآیندهای تطبیق و مبارزه با پولشویی و جرائم مالی، تمرکز این مدیریت بر اقدامات اجرایی در حوزه تطبیق قوانین و مقررات و مبارزه با پولشویی قرار گرفت و اقدامات مهمی صورت گرفت که از آن جمله می‌توان به ارتقای فرآیندها و سیستم‌ها، برگزاری دوره‌های آموزشی عمومی

ساختارهای موجود برای بهبود عملکرد و افزایش اثربخشی آنها ایجاد شد و گام‌های اولیه برای طراحی و ایجاد سامانه‌های مورد نیاز برای احاطه کامل بر مقررات حوزه فعالیت و پایش مستمر آنها برداشته شد. در سال ۱۴۰۲ در راستای افزایش طیف وظایف و مسئولیت‌های این مدیریت و لزوم ایفای این وظایف به صورت تخصصی و با تمرکز بر موضوعات پراهمیت و پریسک، اقدامات لازم برای تغییر ساختار داخلی مدیریت و ایجاد ادارات تخصصی انجام شد تا افزایش کارآمدی و اثربخشی مورد نظر هیات مدیره را محقق نماید.

و صحیح‌تر ریسک‌های ناشی از عدم رعایت قوانین و مقررات پرداخته شد تا با مستندسازی موارد شناسایی شده نسبت به اقدامات لازم برای از بین بردن و/یا کاهش اثرات این ریسک‌ها اقدام شود. در سال ۱۴۰۰ موضوع رسیدگی به تقلب و سوءاستفاده از ابزارهای بانکی در دستور کار قرار گرفت و ضمن مدیریت پروژه کاهش ریسک‌های مزبور با همکاری مدیریت فناوری اطلاعات، سامانه کشف تقلب طراحی و راه‌اندازی شد. در سال ۱۴۰۱ بازرگری و انجام اصلاحات لازم و به‌روزرسانی مستندات تدوین شده در این حوزه با توجه به مقررات جدید ابلاغی به‌صورت جدی پیگیری و تغییراتی در

۹-۲. رعایت قوانین و مقررات (تطبيق)

درباره واحدهای اجرایی تصویب شد، به پیاده‌سازی آن اقدام شده است. همچنین تهیه شناسنامه قوانین و مقررات و چک‌لیست برای مقررات و دستورالعمل‌های پریسک انجام شده و پس از تایید و تصویب در کمیته تطبيق، به مرحله اجرا درآمده و با زمان‌بندی مشخص نسبت به تهیه، تصویب و ابلاغ دستورالعمل داخلی آن اقدام شده است. یکی از اقدامات این مدیریت در سال گذشته، شناسایی دقیق قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در هر ماه و جمع‌آوری آنها در قالب یک بسته واحد همراه با خلاصه الزامات و واحدهای مرتبط است که به صورت ماهانه تهیه و برای تمامی ارکان بانک ارسال می‌گردد.

منظور از رعایت قوانین و مقررات (تطبيق)، عبارت است از بررسی سازگاری عملیات و فعالیت‌های بانک با قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای مرتبط با فعالیت‌های بانکی. بدین منظور در گام اول، لازم است تمامی قوانین، مقررات و استانداردهای کلان لازم‌الاجرا شناسایی شده و سپس گام‌های لازم برای انطباق تمامی فعالیت‌ها با آنها صورت گیرد. در این راستا، قوانین و مقررات در دو سطح داخلی و بین‌المللی مدنظر قرار گرفته است. گام دوم پس از شناسایی، ارزیابی ریسک تطبيق و ارائه سازوکارهای لازم و پیاده‌سازی راهکارهای کنترلی به‌منظور کاهش ریسک‌های مالی، اجتناب از عواقب قانونی احتمالی و پیشگیری از آسیب به حسن شهرت بانک است که تحت عنوان مدیریت ریسک تطبيق شناخته می‌شود.

■ مدیریت ریسک تطبيق

ریسک تطبيق از هرگونه عدم رعایت قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای مربوط به عملیات بانکی از جمله قوانین پایه، مقررات حوزه‌های خاص، مقررات احتیاطی، مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، برنامه‌های تحریم، بیانیه فرهنگ و ارزش‌ها و منشور اخلاق و رفتار حرفه‌ای بانک و سایر حوزه‌هایی که براساس برنامه‌های بانک مورد توجه ویژه است، ناشی می‌شود. مدیریت این ریسک به مفهوم فرآیند شناسایی، ارزیابی، اندازه‌گیری، واکنش مناسب نسبت به این ریسک و نیز پایش مستمر آن است. به همین دلیل، شناسایی ریسک‌های تطبيق و اعمال کنترل به‌منظور کاهش آنها از روش‌های موثر طراحی سیستم تطبيق در بانک خاورمیانه است که از آثار سوء احتمالی و عواقب ناشی از آنها می‌کاهد.

بدیهی است برنامه تطبيق باید متناسب با سیاست‌های جدید بانک و شرایط بیرونی به‌روزرسانی شود. بنابراین یکی از مسئولیت‌های این مدیریت، بازرگری در عملکرد واحد و اعمال تغییرات و اصلاحات متناسب با تغییرات یاد شده به‌صورت دوره‌ای و کاملاً منظم است تا بتوان از افزایش کارایی و اثربخشی اطمینان حاصل کرد. این مدیریت به‌طور مستمر نسبت به ایفای این وظایف اقدام نموده و براساس امکانات و اولویت‌های موجود اقدامات مورد نیاز را به انجام می‌رساند.

■ شناسایی قوانین و مقررات

یکی از مهم‌ترین اقدامات این مدیریت، شناسایی قوانین و مقررات لازم‌الاجرا و به‌روزرسانی آنها است، به‌گونه‌ای که تمامی ضوابطی که برای فعالیت در حوزه‌های مختلف برای بانک لازم‌الاجراست به دقت مشخص شود. علاوه بر این رفع ابهام کارکنان در خصوص مقررات و دستورالعمل‌های ابلاغی جدید برای اجرای دقیق و کارآمد آنها از وظایف این مدیریت است. به‌منظور حصول اطمینان از دریافت، ابلاغ به واحدهای ذیربط و اجرایی شدن تمامی مقررات و دستورالعمل‌های لازم‌الاجرا، پس از این که فرآیند داخلی شناسایی و تخصصی مقررات

با توجه به اهمیت موضوع، فرآیند شناسایی ریسک تطبيق شامل شناسایی نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات و سنجش و اندازه‌گیری آن به‌صورت مستمر ادامه یافته است. به همین دلیل در سال گذشته سیاست بانک در حوزه مدیریت ریسک‌های ناشی از عدم انطباق تدوین، و پس از تایید در کمیته تطبيق به تصویب هیات مدیره رسیده است.

اشاره کرد که با نظارت هیات‌مدیره، متناسب با موضوع به واحدهای مختلف بانک ابلاغ می‌شود. طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی متناسب با فعالیت‌ها، پایش اثربخشی، آزمون و نظارت و استفاده از نرم‌افزارهای مناسب نیز از دیگر کنترل‌های اعمالی است. برنامه‌های کنترلی دقیق‌تر و تخصصی‌تر درباره هر ریسک در اسناد مرتبط پس از کمی‌سازی مدنظر قرار می‌گیرد.

پایش

پایش، یکی از مهم‌ترین بخش‌های برنامه تطبیق است که با هدف کسب اطمینان از اثربخشی اقدامات انجام شده به‌انجام می‌رسد. اثربخشی به این معناست که کنترل‌های اعمال شده تا چه میزان منجر به کاهش ریسک تطبیق در فعالیت‌های بانک شده است. این مدیریت موظف است از انطباق اقدامات اصلاحی انجام شده با قوانین، مقررات و استانداردهای لازم‌الاجرا اطمینان حاصل کند. این امر به‌ویژه در هنگام تغییر یا اصلاح قوانین و مقررات اهمیت می‌یابد؛ جایی که لازم است رویه‌ها و فرآیندها براساس مقررات تازه تغییر یابد و این مدیریت اطمینان حاصل می‌کند که واحد مربوطه به‌درستی به این امر مبادرت ورزیده است.

امر پایش به دو شکل کلی انجام می‌شود: به‌صورت دوره‌ای که براساس آن، در فواصل زمانی مشخص، فعالیت‌ها و رویه‌های کنترلی هر واحد که از اهمیت و ریسک بالاتری برخوردار هستند، مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ و به‌صورت موردی که براساس آن، فعالیت یک واحد به‌عنوان نمونه‌ای از مجموعه اقداماتی که باید به‌درستی انجام شود مدنظر قرار می‌گیرد. تهیه گزارش‌های مربوط به انطباق با قوانین و مقررات و همچنین گزارش نقض قوانین و مقررات ضمن بررسی دقیق موضوع در تعامل با کمیته تطبیق، هیات‌مدیره را از کم‌وکیف موضوع مطلع کرده و برای اتخاذ تصمیم مناسب یاری می‌رساند.

شناسایی ریسک تطبیق

مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی در برنامه‌ای مشخص، با کمک واحدهای اجرایی، به شناسایی ریسک‌های تطبیق پرداخته و آنها را به‌همراه مجموعه‌ای از اطلاعات ضروری به اطلاع کمیته تطبیق و هیات‌مدیره می‌رساند تا حسب مورد، تصمیمات لازم در خصوص هر یک از آنها اتخاذ شده و راهکارهای اجرایی کاهش ریسک توسط این مدیریت پیاده‌سازی شود. نظر به تعدد قوانین، مقررات و استانداردهای موجود، این مدیریت، قوانین و مقررات لازم‌الاجرا را براساس اهمیت و سطح ریسک عدم رعایت آنها طبقه‌بندی نموده و موارد پرریسک‌تر را با اولویت بیشتری بررسی می‌کند. اقدامات لازم در جهت تدوین سند متودولوژی ریسک تطبیق جهت تصویب در هیات‌مدیره و کمیسی‌سازی ریسک‌های پراهمیت در جریان است.

ارزیابی ریسک

پس از شناسایی قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای مربوط به عملیات و فعالیت‌های بانک و به‌دنبال آن شناسایی ریسک تطبیق، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، سطح مخاطره و اهمیتی را که هر ریسک برای بانک ایجاد می‌کند، تعیین و ارزیابی می‌نماید تا براساس آن بتوان اقدامات مقتضی را به انجام رساند. روشن است که هرچه درجه ریسک ارزیابی شده بالاتر باشد، کنترل‌های اعمالی نیز شدیدتر خواهد بود.

اعمال کنترل

منظور از اعمال کنترل، اقدامات اصلاحی مورد تایید هیات‌مدیره است که نسبت به پیاده‌سازی و اجرایی نمودن آنها اقدام می‌شود. از مهم‌ترین انواع این کنترل‌ها می‌توان به تهیه سیاست‌نامه‌ها و اعمال دستورالعمل‌ها

۳-۹. پیاده‌سازی راهکارهای کاهش ریسک تطبیق

آموزش

یکی از وظایف اصلی این مدیریت، آموزش مسائل و موضوعات مرتبط با مقررات و استانداردها در تمامی سطوح بانک با هدف نهادینه کردن فرهنگ تطبیق و آگاه‌سازی تمامی کارکنان از قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای لازم در حوزه فعالیت آنها به‌گونه‌ای است که در هنگام ایفای وظایف خود آگاهانه به رعایت آنها بپردازند. برای دستیابی به این هدف، با توجه به موضوعات پرریسک متعددی که در مورد فعالیت‌های بانک وجود دارد دوره‌های آموزشی مشخصی در سه سطح طراحی شده است. برنامه اجرایی دقیق مربوط به محتوا و گروه‌های هدف با توجه به نیازهای سازمان به‌صورت سالانه در ابتدای هر سال به تصویب کمیته تطبیق می‌رسد.

تهیه و به‌روزرسانی دستورالعمل‌ها

در این راستا سیاست‌های متعددی در حوزه‌های مختلف و پرریسک از جمله حوزه‌های مرتبط با مبارزه با پولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم و همچنین مبارزه با تخلفات و فساد مالی تهیه شده و حسب مورد بازنگری و ویرایش شده است. علاوه بر این با توجه به استراتژی بهبود مستمر، ضمن بازنگری سیاست‌ها و دستورالعمل‌های موجود، مستندات مربوط به ختم‌شده رعایت قوانین و مقررات (سیاست تطبیق) مورد بازنگری قرار گرفته و نسبت به شناسایی و ارزیابی ریسک‌های تطبیق اقدام شده است.

■ بررسی محصولات و خدمات جدید

بررسی ریسک محصولات و خدمات جدید توسط مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی و نیز مدیریت ریسک، یکی از فرآیندهای مهم در بانک خاورمیانه است. بر این اساس ریسک‌های پولشویی، تخلف برای هر محصول و خدمت جدید توسط این مدیریت بررسی می‌شود و در صورت عدم تایید این مدیریت، امکان ارائه خدمت یا محصول موردنظر وجود ندارد. علاوه بر این برخی تغییرات در نحوه استفاده از محصولات و خدمات موجود نیز تنها با موافقت این مدیریت به انجام می‌رسد.

■ استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی

نظر به اهمیت استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی برای ثبات و سلامت فعالیت‌ها و عملیات بانکی، و لزوم پیاده‌سازی دستورالعمل‌های مربوطه، این مدیریت در کنار سایر واحدهای حاکمیت شرکتی اقدامات ویژه‌ای را برای ایجاد ساختار مناسب به انجام رسانیده است. از جمله مستندسازی سیاست‌های مورد نیاز برای استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در حوزه‌های مختلف بانک و نیز شرکت‌های تابعه در ساختارهای گروهی، اصلاح و بازنگری دوره‌های مستندات و همچنین بازنگری آنها بر اساس مقررات موجود. رصد و پایش ساختارهای و نظارت بر حسن اجرای الزامات جهت کارآمدی و اثربخشی نیز به طور مستمر در حال انجام است.

در ادامه برنامه‌های این مدیریت در امر آموزش، در سال گذشته، دوره‌های حضوری مربوط به مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم (مفاهیم پایه مربوطه) در سطح اول و به‌عنوان دوره‌های مقدماتی بدو استخدام، برای تمامی کارکنان برگزار شد. سطح دوم آموزش تخصصی برای کارکنان شعب جهت آشنایی با ضوابط خاص حوزه فعالیت آنها و به‌روزرسانی دانش تخصصی ایشان براساس مقررات ابلاغی جدید در زمانبندی مشخص به انجام رسیده است. سطح سوم آموزش پیشرفته برای مدیران ارشد جهت به‌روزرسانی دانش و آگاهی آنها براساس مقررات جدید نیز برگزار شده است.

■ گزارش دهی

برای افزایش شفافیت و نیز کنترل ریسک‌های شناسایی شده، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، ریسک‌های تطبیق و موارد نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات شناسایی شده را به‌صورت ماهانه به کمیته تطبیق و هر سه ماه یک بار به هیات‌مدیره گزارش می‌دهد. همچنین پس از ارائه گزارش و اتخاذ تصمیم درباره چگونگی رفع موارد عدم رعایت قوانین و مقررات، این مدیریت موظف به اجرای تصمیمات اخذ شده و گزارش دهی در خصوص چگونگی رفع موارد نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات و کاهش ریسک‌ها نیز هست.

۴-۹. مبارزه با جرائم مالی

■ مبارزه با پولشویی

پولشویی یکی از جرایم مالی مهمی است که از طریق کانال‌های مختلف از جمله بانک‌ها به وقوع می‌پیوندد و تبعات زیادی در پی دارد. بدیهی است مبارزه با پولشویی برای مجموعه بانک از اهمیت بسزایی برخوردار است. براساس سیاست‌های موجود، جلب اعتماد و اطمینان مشتریان و به‌تبع آن حسن شهرت بانک، گسترش روابط بین‌المللی، اجتناب از طرح دعوا علیه بانک یا صدور احکام قضایی، پیشگیری از پرداخت جریمه و مجازات از اهداف اساسی بانک خاورمیانه است. به همین دلیل و براساس دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های بانک مرکزی و الزامات مرکز اطلاعات مالی، این مدیریت عملیات کنترلی مختلفی را برای دستیابی به اهداف مورد نظر انجام می‌دهد. بازنگری و به‌روزرسانی مستندات این حوزه، از جمله سیاست‌های مرتبط با مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، در دستور کار سالانه این مدیریت قرار دارد.

■ شناسایی مشتری

مهم‌ترین اقدام در فرآیند مبارزه با پولشویی، اجرای دقیق فرآیند شناسایی مشتری در سطوح و مراحل مختلف ارائه خدمات بانکی از افتتاح حساب تا اعطای تسهیلات و نیز در ارائه سایر خدمات است.

شناسایی، براساس درجه ریسک مشتریان انجام می‌شود. مشتریانی که با توجه به شاخص‌های تعیین شده، به‌عنوان مشتریان با ریسک بالا مشخص شده‌اند، مورد شناسایی مضاعف قرار گرفته و تحت نظارت مستمر هستند. ارائه خدمات به این مشتریان منوط به شناسایی مضاعف و در صورت لزوم تایید مدیرعامل و یا سایر اقدامات احتیاطی است. به‌منظور شناسایی مضاعف، مدارک و مستندات بیشتری جمع‌آوری شده و منشأ پول مشتری نیز به‌طور دقیق مورد شناسایی قرار می‌گیرد.

تمامی مشتریان و ذینفعان خدمات، پیش از شروع ارتباط با بانک، از نظر موضوعات مربوط به تحریم در سامانه جامع تطبیق نیز مورد بررسی قرار می‌گیرند.

واحد مبارزه با پولشویی را متناسب با شاخص‌های اعلامی، تهیه و پس از تصویب در هیات‌مدیره به تایید بانک مرکزی برسانند؛ ۲) ساختار سازمانی واحد مبارزه با پولشویی باید مشتمل بر بخش‌ها یا سمت‌هایی باشد که انجام مأموریت‌های مذکور را برای واحد امکان‌پذیر نماید.

• **دستورالعمل الزامات اجرایی تعیین سطح فعالیت اشخاص حقیقی فاقد شغل و اشخاص حقوقی غیرفعال:** موسسات اعتباری باید نسبت به تعیین سطح فعالیت مورد انتظار اشخاص حقیقی فاقد شغل یا اشخاص حقوقی غیرفعال اقدام نموده و در صورتی که گردش مالی افراد مورد نظر بیش از سطح فعالیت تعیین شده ایشان باشد، نسبت به تماس با مشتری و دریافت مدارک و اسناد مثبت اقدام نموده و مراتب را به بانک مرکزی اعلام نمایند. لازم به ذکر است در مرحله بعدی الزامات مربوط به تعیین سطح فعالیت اشخاص حقیقی شاغل و اشخاص حقوقی فعال ابلاغ خواهد شد.

• **دستورالعمل آموزش مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم:** در راستای پیاده‌سازی و اجرای الزامات بند (۱۳) ماده (۳۸) و ماده (۱۴۵) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی، و بخشنامه شماره ۶/۱۳۰۶/۶۵ مورخ ۱۴۰۸/۲۵ مرکز اطلاعات مالی، با عنایت به تکلیف بانک جهت تهیه، تصویب و اجرای برنامه‌های مستمر برای آموزش و توانمندسازی کارکنان خود جهت مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، «دستورالعمل آموزش مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم»، به تصویب هیات‌مدیره بانک رسید.

• **دستورالعمل مشتریان متوفی:** به منظور تشریح قوانین و مقررات مرتبط با نحوه برخورد با حساب/ حساب‌ها و وجوه مشتریان متوفی، دستورالعمل مشتریان متوفی تهیه و ابلاغ گردید.

• **به‌روزرسانی سیستمی سامانه بانک با توجه به آخرین بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی بانک مرکزی شامل:** پیاده‌سازی سیستمی، محدودسازی تراکنش‌ها و حساب‌های اشخاص مظنون، پیاده‌سازی سیستمی آستانه مجاز مجموع مبالغ برداشت از طریق درگاه‌های غیرحضوری متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی، پیاده‌سازی محدودیت‌های سیستمی اشخاص محجور و پیاده‌سازی سیستمی محدودیت‌های دستورالعمل شفاف‌سازی تراکنش‌های بانکی اشخاص.

■ نرم‌افزار مبارزه با پولشویی

اصول اساسی اعلام شده از سوی کمیته بال برای نظارت بانکی موثر، نظارت‌های حضوری و غیرحضوری را برای کنترل داخلی و نظارت موثر در بانک ضروری می‌داند. در همین راستا از نرم‌افزارهای مختلفی برای دستیابی به اهداف مورد نظر استفاده می‌شود. یکی از مهم‌ترین آنها، پیاده‌سازی و استفاده از نرم‌افزار مبارزه با پولشویی است. این نرم‌افزار که دارای قابلیت‌های روز بین‌المللی در زمینه مبارزه با پولشویی است، مطابق با نیازهای داخلی بومی‌سازی شده است.

■ دسته‌بندی مشتریان و خدمات از نظر

ریسک پولشویی

فعالیت‌های بانک خاورمیانه براساس دیدگاه تطبیق مبتنی بر ریسک انجام می‌شود. در این راستا، مهم‌ترین اقدامات، تعیین، ارزیابی، نظارت و کنترل ریسک‌ها است. در خصوص مشتریان و خدمات با ریسک بالا نیز شناسایی دقیق توام با نظارت مستمر انجام می‌شود. هدف نهایی، مدیریت ریسک‌های مربوط اعم از ریسک‌های بالا، متوسط و پایین با راهکارهای کنترلی متناسب است.

این مدیریت، با توجه به اطلاعات اخذ شده از مشتری، نسبت به ارزیابی ریسک مشتریان براساس عواملی چون سابقه ارتباط با بانک، زمینه فعالیت، شفافیت مالی و تابعیت اقدام نموده و تمامی مشتریان بانک را از نظر ریسک‌های مرتبط با پولشویی طبقه‌بندی می‌کند. این دسته‌بندی در نرم‌افزار مبارزه با پولشویی پیاده‌سازی شده است. تمامی اطلاعات لازم برای محاسبه ریسک پولشویی مشتری از سامانه جامع بانکداری دریافت می‌گردد. با توجه به دسته‌بندی انجام شده، برای مشتریانی که دارای ریسک پولشویی بالاتری هستند، شناسایی مضاعف انجام می‌شود.

■ شناسایی معاملات مشکوک

یکی از وظایف مهم تمامی کارکنان، براساس حوزه وظایف و مسئولیت‌های آنها، آگاهی از معاملات و فعالیت‌های مشکوک و گزارش موارد احتمالی به مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی است که در دوره‌های آموزشی به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته و بر آن تاکید می‌شود. تمامی گزارش‌های مربوط به معاملات و فعالیت‌های مشکوک که از واحدهای اجرایی دریافت شده، همچنین موارد شناسایی شده از طریق سامانه‌های مبارزه با پولشویی بررسی شده و گزارش موارد مشکوک به مرکز اطلاعات مالی ارسال می‌شود.

■ دستورالعمل‌های جدید در حوزه مبارزه با

پولشویی و تامین مالی تروریسم

مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، در راستای ایفای وظایف خود نسبت به شناسایی و ابلاغ دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های بانک مرکزی به واحدهای اجرایی پرداخته و بر حسن اجرای آنها نظارت می‌نماید. از جمله این مقررات می‌توان به آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی اشاره کرد که پیرو ابلاغ آن به شبکه بانکی، طی سال ۱۴۰۲ مقررات و دستورالعمل‌های حایز اهمیتی مشتمل بر موارد ذیل در رابطه با موضوعات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم به شبکه بانکی ابلاغ شده است.

• **دستورالعمل ضوابط اجرایی نحوه تعیین ساختار سازمانی واحد مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم:** این دستورالعمل مشتمل بر تکالیف مهمی است که از جمله اهم آن می‌توان به این موارد اشاره کرد: ۱) موسسات اعتباری مکلفند ساختار سازمانی تفصیلی

■ سامانه جامع تطبیق

به منظور رعایت هرچه بهتر قوانین و مقررات در مورد جرایم مالی به ویژه تحریم‌ها و رعایت احتیاط در ارائه خدمات بانکی به اشخاص مشمول، «سامانه جامع تطبیق» با استفاده از فهرست‌های متعدد تکمیل شده و به اجرا درآمده است. بدین ترتیب سامانه جامع تطبیق مجموعه‌ای ارزنده از اطلاعات مربوط به اشخاص ممنوع است. با استفاده از این سامانه، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی بررسی‌های لازم را در مسائل مربوط به اشخاص موضوع جرایم مالی انجام داده و متناسب با نوع ممنوعیت واکنش لازم را نشان می‌دهد. مهم‌ترین این موارد به شرح زیر است:

- تحریم‌ها؛
- افراد مظنون به پولشویی؛
- لیست سیاه بانک مرکزی؛
- متخلفان (جاعلان و کلاهبرداران)؛
- اینترپل؛
- لیست اعمال منع، محدودیت، پایش و مراقبت در ارائه خدمات به اشخاص اعلام شده توسط مراجع ذیصلاح.

■ گزارش دهی

یکی از وظایف مهم این مدیریت، ارائه گزارش‌های لازم و پاسخگویی به نهادهای نظارتی و قضایی است. در سال گذشته، همانند سال‌های قبل، در راستای ایفای وظایف، تعداد معتناهایی نامه مورد بررسی قرار گرفته و به استعلام‌های مراجع قضایی در کوتاه‌ترین زمان ممکن پاسخ داده شده است.

گزارش‌های مهم موضوع قانون مبارزه با پولشویی و پاسخگویی به مراجع ذیصلاح به شرح زیر است:

- گزارش واريز و جوه نقدی بیش از حد مقرر؛
- گزارش معاملات مشکوک؛
- گزارش ارائه اسناد مثبته جهت تراکنش‌های بالای آستانه تعیین شده؛
- پاسخ به استعلام‌های واحد اطلاعات مالی.

■ نقل و انتقال‌های بین‌المللی

بانک خاورمیانه همواره بر ارائه خدمات بهینه بین‌المللی و توسعه روابط کارگزاری با بانک‌های خارجی به منظور تسهیل نقل و انتقال پول، تاکید داشته و در راستای تسهیل این سیاست به افتتاح شعبه مونیخ اقدام کرده است.

■ بررسی پرونده‌های امور بین‌الملل

با توجه به ریسک بالای خدمات ارزی و شرایط تحریم، پرونده‌های ارزی بانک و به ویژه پیام‌های وارده و صادره سوئیفت بانک با تایید این مدیریت انجام می‌شود.

■ روابط کارگزاری

پیرو دستورالعمل نحوه مدیریت ریسک‌های مرتبط با پولشویی و تامین

مالی تروریسم در روابط کارگزاری بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، یکی از وظایف مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، بررسی ریسک پولشویی و تامین مالی تروریسم در هنگام برقراری رابطه کارگزاری با سایر بانک‌ها است. بدین منظور این مدیریت، به عنوان متولی اجرا دستورالعمل مذکور، ضمن پیاده‌سازی فرآیندهای لازم ریسک‌های پولشویی و تامین مالی تروریسم در روابط کارگزاری را بررسی کرده و نظر خود را اعلام می‌نماید. همچنین این مدیریت مسئولیت تکمیل و به‌روزرسانی پرسشنامه‌های مبارزه با پولشویی سایر بانک‌ها را برعهده دارد.

■ مدیریت مخاطرات قلب و سوء استفاده از ابزار بانکی

با توجه به الزام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص مدیریت مخاطرات قلب و سوء استفاده از ابزار بانکی، این مورد در دستور کار قرار گرفته و ضمن طراحی و پیاده‌سازی قواعدی به منظور شناسایی تراکنش‌های مشکوک، بررسی و اتخاذ تصمیمات لازم برای هر مورد مطابق با مقررات، ارزیابی دوره‌ای ریسک در این حوزه و متعاقباً اقدامات پیشگیرانه لازم صورت می‌پذیرد.

■ سامانه افشای محرمانه تخلفات

موضوع مفاسد سازمان یافته اقتصادی یکی از جدی‌ترین مسائل در هر موسسه مالی است. فساد علاوه بر آثار سوء اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، موجب نارضایتی مشتریان و در نتیجه کاهش اعتماد آنان است. به همین دلیل روش‌ها و ابزارهای گوناگونی برای مواجهه با آن در موسسات مالی بزرگ در نظر گرفته شده است. بدیهی است که وجود مقررات مناسب و اجرای کارآمد و صحیح آنها در واحدهای تخصصی مرتبط ضروری است. علاوه بر آن استفاده از توان نظارتی کارکنان برای کشف و کاهش تخلفات نیز یکی دیگر از ابزارهای قوی موجود در مبارزه با فساد است. این، شیوه‌ای معمول برای آگاهی از وجود فساد است که با تدوین دستورالعمل‌ها و راهکارهای حمایتی مناسب از افشاکندگانشان آن تاثیرات مثبتی در پی خواهد داشت.

به همین دلیل این مدیریت با راه‌اندازی سامانه افشای محرمانه تخلفات، این امکان را فراهم نموده است که هریک از کارکنان در صورت مشاهده هرگونه تخلف، از نقض قوانین و مقررات شکلی گرفته تا بی‌توجهی به دستورالعمل‌های داخلی، شامل رشوه، دستور غیرقانونی مافوق، برخورد نامناسب با همکاران یا مشتریان، را با روشی امن و بدون شناسایی هویت خود و نگرانی از مقابله به مثل یا انتقام‌جویی شخصی فرد متخلف، به واحدهای مسئول گزارش کنند. واحدهای مسئول در این زمینه، که به تفصیل در سند سیاست و رویه اجرایی افشای محرمانه تخلفات مشخص شده است، پس از دریافت گزارش براساس دستورالعمل‌های اجرایی موجود به بررسی آن اقدام نموده و در صورت صحت گزارش، اقدامات مقتضی را به عمل خواهند آورد.

سیاست و رویه‌های اجرایی مربوط به این سامانه برای بازنگری و اصلاح طبق مقررات جدید و همچنین استفاده از تجربیات اجرایی سال‌های گذشته جهت کارآمدی و اثربخشی بیشتر در دستور کار قرار گرفته‌اند.

۱۰. حسابرسی و کنترل‌های داخلی

۱۰-۱. حاکمیت شرکتی

مستقل از خطوط اول و دوم اقدام به بررسی و بهبود اثربخشی عملیات در بانک می‌کند و گزارش‌های خود را به کمیته حسابرسی و هیات‌مدیره ارائه می‌کند. براساس این مدل، واحدهای اجرایی به‌عنوان خط اول دفاعی تلقی می‌شوند و مسئولیت نهایی عملیات و ریسک‌های ناشی از آن را برعهده دارند. واحدهایی مانند مدیریت ریسک و مدیریت تطبیق به‌عنوان خطوط دوم دفاعی مسئولیت نظارت، آموزش، تسهیل عملیات و مدیریت صحیح ریسک‌ها را برعهده دارند و لازم است گزارش‌های خود را حسب مورد به هیات‌مدیره و هیات‌عامل ارائه کنند. بر همین اساس واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی بانک تحت نظارت هیات‌مدیره و کمیته حسابرسی به‌عنوان سومین خط دفاعی در ساختار بانک فعالیت می‌کند.

براساس آخرین رهنمودهای حاکمیت شرکتی کمیته بازل منتشر شده در سال ۲۰۱۵، واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی در بانک‌ها به‌عنوان یکی از ارکان اصول ۱۳ گانه حاکمیت شرکتی معرفی شده است. فعالیت‌های حسابرسی داخلی را می‌توان در حوزه‌های ارزیابی عملکرد، حصول اطمینان از کفایت و اثربخشی سیستم کنترل داخلی، بررسی فرآیند گزارشگری مالی برای حصول اطمینان از کیفیت و درستی ایجاد اطلاعات مالی قابل اتکا، مرتبط، مفید و شفاف برای تصمیم‌گیری و حصول اطمینان از مسئولیت‌پذیری در راهبری شرکتی و پیشگیری، کشف و اصلاح مواردی که بر کیفیت و درستی گزارش‌ها به‌ویژه صورت‌های مالی تأثیرگذار است، خلاصه کرد. براساس مدل سه خط دفاعی، واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی به‌عنوان سومین خط دفاعی به‌صورت کاملاً

۱۰-۲. کمیته حسابرسی

حسابرسی در جلسات ارائه و پس از اصلاح و تصویب در کمیته حسابرسی نسبت به طرح، اصلاح و تصویب توسط هیات‌مدیره بانک در قالب حضور در چهار جلسه هیات‌مدیره اقدام گردید.

کمیته حسابرسی بانک از سال ۱۳۹۲ در بانک تشکیل شده است و در سال ۱۴۰۲ متشکل از ۱ نفر اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره و ۲ نفر از اعضای مستقل و حرفه‌ای، هفت جلسه برگزار نمود. گزارش‌ها توسط مدیر ارشد حسابرسی و کنترل‌های داخلی به‌عنوان دبیر کمیته

۱۰-۳. مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی

مقررات و اصول منتشره انجمن بین‌المللی حسابرسی داخلی اقدام نموده است. مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی در سال ۱۴۰۲ مطابق با برنامه تصویب شده واحد، نسبت به اجرای خدمات اطمینان‌بخشی به هیات‌مدیره اقدام نمود که با حضور مدیر ارشد حسابرسی و کنترل‌های داخلی در چهار جلسه هیات‌مدیره بانک به‌منظور تبیین نتایج یافته‌های هفت جلسه کمیته حسابرسی صورت گرفت.

حسابرسی داخلی یک فعالیت مستقل، اطمینان بخش و واقع بینانه و مشاوره‌ای است که برای ارزش افزایی و بهبود عملیات سازمان طراحی شده است. حسابرسی داخلی با فراهم ساختن رویکردی ساختاریافته و روشمند برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرآیندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی، بانک را در دستیابی به اهدافش یاری می‌کند. واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی در بانک خاورمیانه به‌منظور تحقق این تعریف در سال ۱۳۹۷ از واحد بازرسی منفک و نسبت به رعایت

۴-۱۰. حوزه‌های مورد تمرکز

- گزارش حسابرسی رسیدگی به پنج مقرر از ۲۶ گانه شامل تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط، وضعیت سرمایه‌گذاری‌های بانک، وضعیت اضافه برداشت و NOP برای شش ماه اول سال؛
 - چک لیست تکمیل شده ارزیابی کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی برای سال ۱۴۰۰؛
 - گزارش ارزیابی نظام کنترل‌های داخلی بر مبنای چارچوب کوزو برای ده‌ماهه ۱۴۰۱؛
 - تهیه گزارش‌های خودارزیابی کمیته حسابرسی و واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی؛
 - بررسی پیش‌نویس گزارش حسابرس مستقل برای سال مالی ۱۴۰۰، بررسی پیش‌نویس گزارش موارد ۲۶ گانه بازرسی قانونی برای سال ۱۴۰۰، بررسی نکات و پیگیری به‌منظور برطرف نمودن یا کاهش نکات مطروحه و همچنین بررسی پیش‌نویس گزارش حسابرس مستقل برای ۶ ماهه ۱۴۰۱؛
 - گزارش پیگیری تکالیف مجمع عمومی درخصوص بندهای گزارش بازرسی قانونی برای سال ۱۴۰۰؛
 - بررسی وضعیت عملکرد تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط هر شش ماه یکبار.
- حوزه‌های مورد تمرکز مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی در سال ۱۴۰۲ به شرح زیر بوده است:
 - گزارش نقاط قوت و ضعف کنترل‌های داخلی در فرآیندهای معاونت‌ها/مدیریت‌ها / واحدهای مورد رسیدگی به شرح؛
 - مدیریت تامین مالی بلندمدت؛
 - بخشی از فرآیندهای مدیریت عملیات اعتباری و نظارت؛
 - بخشی از فرآیندهای معاونت اعتبارات؛
 - بخشی از فرآیندهای معاونت امور بین‌الملل؛
 - بخشی از فرآیندهای معاونت مالی؛
 - بخشی از فرآیندهای مدیریت تدارکات و پشتیبانی؛
 - بخشی از فرآیندهای شعب و مدیریت امنیت (صندوق امانات).
 - گزارش پیگیری اقدامات اصلاحی انجام شده در راستای اجرای مصوبه‌های هیات‌مدیره پس از طرح مصوبه‌های کمیته حسابرسی درخصوص:
 - معاونت اعتبارات؛
 - مدیریت سازمان و روش‌ها؛
 - مدیریت عملیات اعتباری و نظارت؛
 - مدیریت حقوقی؛
 - مدیریت ارتباطات؛
 - مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی؛
 - مدیریت گزارشات، حسابداری ارزی و امور سهام.

۱۱. عملکرد مالی

خلاصه‌ای از عملکرد مالی و عملیاتی بانک طی سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ به شرح جداول پیوست است.

۱۱-۱. اقلام عمده ترانزنامه

اقلام عمده ترانزنامه و توضیح مختصری در خصوص برخی از اقلام مزبور به شرح زیر است.

جدول ۱۹. اقلام عمده ترانزنامه - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	درصد افزایش (کاهش) نسبت به سال قبل	درصد افزایش (کاهش) نسبت به سال قبل	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	درصد افزایش (کاهش) نسبت به سال قبل	درصد افزایش (کاهش) نسبت به سال قبل	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
الف) دارایی‌ها							
موجودی نقد	۷۴,۵۶۵,۱۴۷	۷	۳۳	۵۶,۱۷۲,۷۳۹	۸	۵۹	۳۵,۳۲۱,۸۴۲
مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۹۹,۴۹۹,۵۰۰	۱۰	۱۲۸	۴۳,۵۸۶,۴۴۹	۶	(۲)	۴۴,۴۹۱,۶۵۰
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۷۰	۴۰	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۷۴	۴۰	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۳۲,۱۷۱,۱۳۵	۳	۵۶	۲۰,۶۴۵,۸۳۴	۳	(۵۴)	۴۵,۱۸۵,۴۲۶
خالص دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود	۲۱,۴۱۷,۲۲۲	۲	۲۳۸	۶,۳۴۴,۸۱۸	۱	۹	۵,۸۳۶,۰۶۴
سپرده قانونی	۶۰,۳۷۷,۵۶۴	۶	۴۱	۴۲,۷۰۲,۳۷۴	۶	۵۷	۲۷,۱۵۴,۲۲۰
سایر دارایی‌ها	۱۶,۹۹۵,۹۸۶	۲	۱۱۵	۷,۹۱۰,۵۵۱	۱	(۲۴)	۱۰,۳۷۸,۷۸۶
جمع دارایی‌ها	۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹	۱۰۰	۴۹	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱۰۰	۲۹	۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶
ب) بدهی‌ها							
سپرده‌های مشتریان	۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷	۷۳	۳۸	۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۷۹	۳۷	۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲
بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۹۶,۸۴۳,۷۲۶	۱۰	۱۸۱	۳۴,۴۰۶,۸۷۱	۵	(۴۶)	۶۳,۸۲۰,۰۶۵
سایر بدهی‌ها	۴۳,۹۷۸,۲۹۸	۴	۶۶	۲۶,۴۷۷,۷۳۴	۴	۵۳	۱۷,۲۵۹,۵۰۴
جمع بدهی‌ها	۸۷۳,۹۶۶,۸۸۱	۸۷	۴۷	۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳	۸۸	۲۶	۴۶۸,۹۲۳,۳۹۱
ج) حقوق مالکانه							
سرمایه	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۵	۴۳	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۵	۴۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰
تفاوت تسعیر ارز	۳,۶۳۹,۹۹۰	۰	۶۱	۲,۲۶۰,۲۴۰	۰	۸	۲,۰۹۰,۵۶۴
سود انباشته و اندوخته قانونی	۷۳,۳۳۷,۶۷۹	۷	۶۸	۴۳,۶۶۲,۶۵۴	۶	۵۲	۲۸,۷۷۵,۰۸۲
سهام و صرف سهام تحت تملک صندوق بازارگردان اختصاصی (سهام خزانه)	(۲۸۱,۳۸۱)	۰	(۳۳)	(۴۲۲,۲۴۸)	۰	(۵۷)	(۹۸۳,۶۸۱)
جمع حقوق مالکانه	۱۲۶,۶۹۶,۲۸۸	۱۳	۵۷	۸۰,۵۰۰,۶۴۶	۱۲	۴۷	۵۴,۸۸۱,۹۶۵
جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه	۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹	۱۰۰	۴۹	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱۰۰	۲۹	۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶
د) تعهدات مشتریان							
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	۲۳,۲۴۴,۱۸۲	۴	۲	۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۸	۶۴۲	۳,۰۶۶,۳۳۳
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴	۸۴	۹۶	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	۸۵	۹۷	۱۲۴,۵۷۰,۶۵۶
سایر تعهدات مشتریان	۶۸,۱۰۰,۷۱۶	۱۲	۲۵۴	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۷	۲۰۱	۶,۴۱۰,۰۰۵
طرف وجوه اداره شده و موارد مشابه	۸۸۵,۶۰۰	۰	۰	-	۰	۰	-

■ تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی (قبل از کسر ذخیره) شامل مبلغ ۴۷۱,۷۲۴ میلیارد ریال تسهیلات ریالی و ۲۳۶,۹۴۱ میلیارد ریال تسهیلات ارزی می باشد که به ترتیب شاهد افزایش ۳۴/۶ درصدی و افزایش ۵۳/۴ درصدی نسبت به پایان سال گذشته بوده اند. سهم ۷۰ درصدی تسهیلات اعطایی از کل دارایی ها نشان می دهد که ضمن اهتمام بانک در صرف منابع در فعالیت های اصلی یعنی نقش واسطه گری، منابع به گونه ای مدیریت می شود که منافع سهامداران نیز به بهترین شکل رعایت گردد. نسبت تسهیلات غیرجاری به کل تسهیلات با ۳/۹ درصد برای پایان سال ۱۴۰۲ نشان از رعایت و حفظ کنترل های لازم در اعتبارسنجی مشتریان و عدم فدا نمودن دقت و کیفیت جهت دستیابی به رشد بیشتر توسط بانک خاورمیانه می باشد.

■ سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

از مبلغ ۳۲,۱۷۱ میلیارد ریال سرمایه گذاری ها در سهام و سایر اوراق بهادار، مبلغ ۳۱,۰۰۵ میلیارد ریال مربوط به سرمایه گذاری در اوراق مشارکت دولتی و اسناد خزانه اسلامی دولتی می باشد که بانک به منظور مدیریت نقدینگی و کاهش ریسک تامین نقدینگی، بخشی از منابع مازاد خود را با نرخ بازده مناسب در این محل سرمایه گذاری نموده است. همچنین مبلغ ۱,۱۶۷ میلیارد ریال مربوط به سرمایه گذاری های

بلندمدت در شرکت های کارگزاری بانک خاورمیانه، داده پردازان سیمای آفتاب، خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه، بیمه زندگی خاورمیانه و سازوکار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا می باشد.

■ خالص دارایی های ثابت

عمده مانده دارایی های ثابت مربوط به زمین و ساختمان شعب و ساختمان مرکزی بانک می باشد، همچنین سهم ۲ درصدی خالص دارایی های ثابت از کل دارایی ها بیان گر اهتمام بانک بر بکارگیری حداکثر منابع در دارایی های مولد می باشد. لازم به ذکر است دلیل افزایش در خالص دارایی های ثابت در سال ۱۴۰۲ خرید ساختمان ستادی جهت استقرار واحدهای ستادی بوده است. در انتهای سال ۱۴۰۲ از ۱۷ شعبه داخلی، ۱۴ شعبه متعلق به بانک و ۳ شعبه دیگر استیجاری می باشد.

■ سپرده ها

مبلغ سپرده های بانک با احتساب سود پرداختنی با رشد ۳۷/۸ درصدی نسبت به پایان سال قبل بالغ بر ۷۳۳,۱۴۵ میلیارد ریال می باشد. سپرده های ریالی در پایان سال ۱۴۰۲ رشدی معادل ۸۷,۶۸۸ میلیارد ریال (۲۴ درصد) نسبت به پایان سال قبل را تجربه نموده است، که عمدتاً ناشی از ورود سپرده کوتاه مدت عادی، سپرده سرمایه گذاری بلندمدت سه ساله و سپرده نقدی ضمانت نامه ها می باشد، علیرغم افزایش سرمایه طی سال ۱۴۰۲ نسبت سپرده ها به سرمایه بانک از ۱/۶ برابر در سال گذشته به ۱۴/۲ برابر در سال ۱۴۰۲ رسیده است.

۱۱-۲. ارقام عمده سود و زیان

ارقام عمده صورت سود و زیان و توضیح مختصری در خصوص برخی از ارقام مزبور به شرح جدول زیر است.

جدول ۲. ارقام عمده سود و زیان - ارقام به میلیون ریال

شرح	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	درصد به جمع درآمدها	درصد افزایش (کاهش) نسبت به دوره قبل	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	درصد به جمع درآمدها	درصد افزایش (کاهش) نسبت به دوره قبل	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	درصد به جمع درآمدها
الف) درآمدها								
درآمد تسهیلات اعطایی	۹۴,۹۴۷,۲۰۰	۶۸	۵۹	۵۹,۵۷۲,۴۶۰	۷۱	۵۵	۳۸,۳۲۹,۱۱۴	۶۲
درآمد سپرده گذاری در بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی	۷,۴۳۴,۴۰۷	۵	۱۸	۶,۲۷۸,۱۴۴	۸	۲۵	۵,۰۱۸,۱۲۷	۸
درآمد سرمایه گذاری در اوراق بدهی	۵,۲۷۷,۷۳۴	۴	۵	۵,۰۱۸,۵۴۴	۶	(۴۸)	۹,۶۸۸,۹۵۸	۱۶
سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	-	۰	(۱۰۰)	۷۹۸,۰۰۰	۱	۵۳	۱,۶۹۳,۶۳۲	۳
جایزه سپرده قانونی	۴۶۲,۹۹۶	۰	۳۸	۳۳۵,۵۹۲	۰	۳۲	۲۵۳,۴۳۹	۰
درآمد کارمزد	۹,۱۹۸,۳۶۱	۷	۸۱	۵,۰۷۰,۴۱۴	۶	۷۲	۲,۹۵۳,۵۵۵	۵
خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	۶,۸۱۵,۲۷۷	۵	۶۶	۴,۱۰۴,۸۲۱	۵	۱۱۶	۱,۹۰۳,۹۷۰	۳
سود (زیان) سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی	۷۳,۸۴۳	۰	(۶۸)	۲۳۳,۰۶۲	۰	۶۰	۱۴۵,۴۰۷	۰
سایر درآمدها و هزینه های غیرعملیاتی	۱,۲۳۴	۰	(۹۹)	۱۷۱,۰۵۵	۰	۱۴۵۳	۱۱,۰۱۸	۰
سایر درآمد و هزینه های عملیاتی	۱۴,۵۳۲,۹۷۵	۱۰	۷۱۷	۱,۷۷۸,۸۱۰	۲	(۲۲)	۲,۲۷۶,۸۳۱	۴
جمع درآمدها	۱۳۸,۷۴۴,۰۲۷	۱۰۰	۶۶	۸۳,۳۶۰,۹۰۲	۱۰۰	۳۴	۶۲,۲۷۴,۰۵۱	۱۰۰
ب) هزینه ها								
هزینه سود سپرده ها	(۶۷,۵۰۹,۹۶۳)	۴۹	۵۵	(۴۳,۶۴۹,۹۳۴)	۵۲	۲۴	(۳۵,۲۲۶,۷۰۲)	۵۷
هزینه های اداری و عمومی	(۱۰,۰۸۲,۶۵۲)	۷	۶۳	(۶,۱۸۶,۶۵۶)	۷	۵۱	(۴,۰۸۵,۲۰۴)	۷
هزینه مطالبات مشکوک الوصول	(۴,۶۷۶,۰۸۶)	۳	۱۰۰	(۲,۳۴۱,۰۸۳)	۳	۱۴	(۲,۰۴۶,۰۸۴)	۳
هزینه های مالی	-	۰	۰	-	۰	۰	-	۰
هزینه کارمزد	(۷۳۸,۶۹۱)	۱	۵۷	(۴۷۱,۲۴۱)	۱	۳۹	(۳۳۷,۹۸۶)	۱
جمع هزینه ها	(۸۳,۰۰۷,۳۹۲)	۶۰	۵۸	(۵۲,۶۴۸,۹۱۴)	۶۳	۲۶	(۴۱,۶۹۵,۹۷۶)	۶۷
سود پیش از مالیات	۵۵,۷۳۶,۶۳۵	۴۰	۸۱	۳۰,۷۱۱,۹۸۹	۳۷	۴۹	۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۳۳
مالیات بر درآمد	(۴,۰۶۱,۶۱۰)	۳	۳۹۳	(۸۲۴,۴۱۷)	۱	۱۰۰	-	۰
سود خالص	۵۱,۶۷۵,۰۲۵	۳۷	۷۳	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۳۶	۴۵	۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۳۳

■ درآمد تسهیلات اعطایی

درآمد تسهیلات اعطایی به مبلغ ۹۴,۹۴۷ میلیارد ریال نسبت به سال قبل ۵۹ درصد رشد داشته است و از طرفی سهم ۶۸ درصد از کل درآمدهای بانک را به خود اختصاص داده است. از مبلغ ۹۴,۹۴۷ میلیارد ریال، ۸۶,۳۹۲ میلیارد ریال آن مرتبط با درآمد تسهیلات ریالی مشتریان و مابقی عمدتاً مرتبط با تسهیلات ارزی بوده است. لازم به ذکر است، افزایش حجم تسهیلات اعطایی منجر به افزایش درآمد به مبلغ ۱۹,۱۵۸ میلیارد ریال و از طرفی دیگر افزایش نرخ موثر تسهیلات اعطایی منجر به افزایش ۱۵,۱۸۴ میلیارد ریالی در درآمدهای مذکور گردیده است و در نهایت شاهد افزایش ۳۴,۳۴۲ میلیارد ریال در درآمد تسهیلات اعطایی ریالی نسبت به سال گذشته بوده ایم.

■ هزینه سود سپرده‌ها

مجموع منابع ارزی و ریالی در دسترس بانک خاورمیانه با رشد ۳۴/۶ درصدی از ۵۲۸,۰۱۶ میلیارد ریال در پایان اسفند ۱۴۰۱ به ۷۰۸,۳۷۱ میلیارد ریال در پایان سال ۱۴۰۲ افزایش یافته است. با این حال، متوسط مانده سپرده‌های ریالی بانک طی سال ۱۴۰۲ نسبت به سال پیش از آن، با افزایش ۳۱ درصدی

به ۴۱۳,۲۸۲ میلیارد ریال رسیده است. لازم به ذکر است، افزایش حجم سپرده‌ها منجر به افزایش هزینه به مبلغ ۱۰,۵۸۰ میلیارد ریال و از طرف دیگر افزایش نرخ سپرده‌ها منجر به افزایش هزینه سود پرداختی به مبلغ ۱۰,۳۵۰ میلیارد ریال گردیده است. با توجه به محاسبات بانکداری اسلامی در پایان سال ۱۴۰۲ بانک خاورمیانه مبلغ ۷,۲۴۲,۰۹۳ میلیون ریال کسر پرداخت به صاحبان سپرده‌های سرمایه‌گذاری دارد.

■ هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول

مبلغ هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول طی سال ۱۴۰۲ معادل ۴,۶۷۶ میلیارد ریال (سال قبل ۲,۳۴۱ میلیارد ریال) می‌باشد. که از این مبلغ ۱,۶۶۴ میلیارد ریال مربوط به هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول (سال قبل ۳۶۲ میلیارد ریال) و ۳,۰۱۲ میلیارد ریال مربوط به هزینه عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول (سال قبل ۱,۹۷۹ میلیارد ریال) می‌باشد. ذخیره تسهیلات اعطایی، طبق ((دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره مطالبات موسسات اعتباری)) مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه ۱/۲۳۹۰۲۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) در حساب‌ها منظور گردیده است.

۱۱-۳. شاخص‌های مالی و عملیاتی

خلاصه شاخص‌های مالی و عملیاتی بانک برای سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ به شرح جداول پیوست است/

جدول ۲۱. خلاصه شاخص‌های مالی - ارقام به درصد

شرح	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸
نسبت کفایت سرمایه *	۱۳/۷	۱۴/۱	۱۳/۵	۱۲/۱	۱۲/۸
نسبت تسهیلات اعطایی به سپرده‌ها	۹۰	۸۹	۸۸	۷۱	۶۸
نسبت تسهیلات اعطایی به مجموع دارایی‌ها	۷۰	۷۴	۶۸	۶۰	۵۷
(ROA) نرخ بازدهی دارایی‌ها - قبل از کسر مالیات	۶/۷	۵/۱	۴/۴	۶/۱	۵/۶
نرخ بازدهی دارایی‌ها - پس از کسر مالیات (ROA)	۶/۲	۵	۴/۴	۵/۴	۵/۰
نسبت بدهی	۸۷	۸۸	۹۰	۹۱	۹۰
نسبت کل سپرده‌ها به سرمایه - مرتبه	۱۴/۱۷	۱۵/۰۹	۱۵/۴۸	۲۲/۰۷	۱۷/۴
نرخ بازدهی سرمایه (ROC)	۱۰۳	۸۵	۸۲	۱۱۱	۸۶
نرخ بازدهی حقوق مالکانه (ROE)	۵۰	۴۴	۴۵	۵۶	۴۸
نسبت تسهیلات غیر جاری (NPL)**	۳/۹	۲/۸	۱/۳	۱/۱	۲/۳
هزینه سود سپرده‌ها به سود دریافتی از محل تسهیلات و سپرده گذاری و اوراق بدهی	۶۲	۶۱	۶۶	۶۳	۵۸
هزینه سود پرداختی به سپرده‌ها به متوسط سپرده‌های ریالی (نرخ موثر سود پرداختی به سپرده‌ها)	۱۳/۳	۱۰/۸	۱۱/۴	۱۰/۴	۱۰/۵
سود دریافتی به متوسط تسهیلات ریالی (نرخ موثر تسهیلات اعطایی)	۲۲/۵	۱۸/۵	۱۸/۲	۱۸/۵	۱۸/۹
هزینه سود سپرده‌ها به کل هزینه‌ها	۷۸	۸۲	۸۴	۷۵	۷۶
سهم هزینه مطالبات مشکوک الوصول از کل هزینه‌ها	۵/۴	۴/۴	۴/۹	۷/۱	۲/۹
نسبت هزینه کل به درآمد کل	۶۳	۶۴	۶۷	۶۴	۶۱
درآمد تسهیلات به کل درآمدها	۶۸	۷۱	۶۲	۵۳	۵۷
سایر درآمدها به کل درآمدها	۱۰/۵	۲/۳	۳/۷	۸/۸	۵/۱
خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی به کل درآمدها	۴/۹	۴/۹	۳/۱	۷/۳	۹/۵

* محاسبات نسبت کفایت سرمایه از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ طبق بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷ و برای سال ۱۴۰۲ محاسبات بر اساس آخرین بخشنامه ابلاغی بانک مرکزی به شماره ۲/۲۱۷۵۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۰۵ می باشد

** محاسبات نسبت تسهیلات غیرجاری NPL بر اساس بخشنامه شماره ۲/۱۷۲۷۴۵ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۰ بانک مرکزی بر مبنای خالص صورت پذیرفته است

جدول ۲۲. خلاصه شاخص‌های عملیاتی - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸
درآمد به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۷,۷۰۸,۰۰۲	۴,۷۶۳,۴۸۰	۳,۶۶۳,۱۷۹	۲,۸۱۷,۲۶۲	۱,۳۶۸,۷۵۲
سود خالص به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۲,۸۷۰,۸۳۵	۱,۷۰۷,۸۶۱	۱,۲۱۰,۴۷۵	۱,۰۰۷,۶۷۹	۵۴۰,۴۷۹
نسبت سپرده به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۳۹,۳۵۳,۹۵۲	۳۰,۱۷۲,۳۵۸	۲۲,۷۶۲,۰۰۲	۲۰,۰۵۹,۹۳۶	۱۰,۸۸۹,۹۴۵
نسبت تسهیلات به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۳۵,۵۹۷,۴۹۴	۲۶,۷۷۵,۹۷۴	۲۰,۰۸۹,۵۷۰	۱۴,۱۸۳,۶۳۹	۷,۳۹۰,۶۵۱
نسبت درآمد کل به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۱۹۸,۶۳۱	۱۳۱,۲۷۷	۱۰۶,۲۷۰	۸۶,۷۲۵	۴۸,۱۳۲
نسبت سود خالص به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۷۳,۹۸۰	۴۷,۰۶۷	۳۵,۱۱۶	۳۱,۰۲۰	۱۹,۰۰۶
نسبت سپرده‌ها به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۱,۰۱۴,۱۳۲	۸۳۱,۵۲۲	۶۶۰,۳۳۱	۶۱۷,۵۱۷	۳۸۲,۹۴۳
نسبت تسهیلات به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۹۱۷,۳۳۰	۷۳۷,۹۲۱	۵۸۲,۸۰۳	۴۳۶,۶۲۳	۲۵۹,۸۹۱

۱۱-۴. سپرده‌ها

خلاصه عملکرد بانک در حوزه جذب سپرده مشتریان در سالهای ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ به شرح جدول زیر می باشد:

جدول ۲۳. گزارش تجهیز منابع ریالی و ارزی مشتریان - ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		شرح
نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	
۶۹	۳۷۰,۱۲۰,۱۴۸	۶۳	۴۵۷,۸۰۸,۳۸۶	سپرده‌های ریالی
۳۰	۱۵۷,۸۹۶,۱۱۵	۳۴	۲۵۰,۵۶۲,۷۵۷	سپرده‌های ارزی
۱	۴,۱۸۷,۲۲۵	۳	۲۴,۷۷۳,۷۱۵	سود پرداختی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار
۱۰۰	۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۱۰۰	۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷	جمع

جدول ۲۴. گزارش تجهیز منابع ریالی مشتریان - ارقام به میلیون ریال

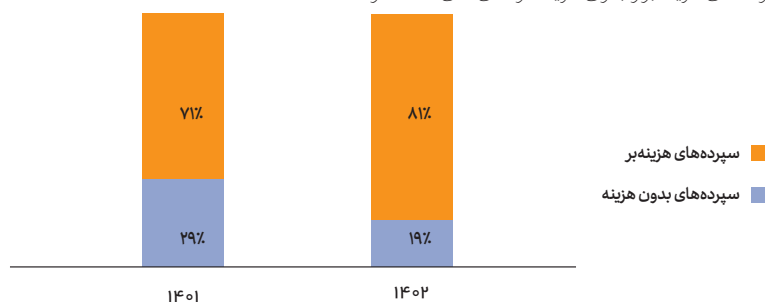
۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹			شرح
نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	تعداد سپرده	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	تعداد سپرده	
۳۰	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	۳۵۱,۸۷۹	۲۶	۱۱۹,۶۰۲,۵۳۷	۵۴۷,۵۶۱	سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت عادی
۰	۴۵۹,۳۷۵	۱۸	۰	۲۱,۱۶۰	۹	سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه
۱۴	۵۱,۱۵۸,۹۸۵	۱,۰۳۷	۷	۳۳,۷۱۴,۸۸۶	۱,۱۳۸	سپرده و گواهی سپرده عام یک‌ساله
۲۶	۹۶,۴۰۲,۷۷۷	۳,۸۰۳	۴	۱۷,۵۳۰,۱۴۷	۱,۷۰۹	سپرده سرمایه‌گذاری بلند مدت دو‌ساله
۱	۲,۰۸۱,۱۶۵	۱۱۵	۴۴	۲۰۰,۷۳۹,۶۴۷	۱,۹۵۷	سپرده سرمایه‌گذاری بلند مدت سه‌ساله
۲۵	۹۳,۲۶۹,۰۹۵	۱۱,۰۹۱	۱۴	۶۲,۹۶۹,۴۸۴	۱۲,۱۹۶	سپرده قرض‌الحسنه جاری
۳	۱۱,۴۲۴,۵۹۷		۵	۲۰,۸۲۰,۴۳۷		سپرده نقدی ضمانت‌نامه‌ها
۱	۲,۱۴۲,۷۰۰		۰	۸۹۰,۰۹۸		پیش دریافت اعتبار اسنادی
۰	۵۶۱,۸۴۲		۰	۱,۵۱۹,۹۹۰		سایر
۱۰۰	۳۷۰,۱۲۰,۱۴۸	۳۶۷,۹۴۳	۱۰۰	۴۵۷,۸۰۸,۳۸۶	۵۶۴,۵۷۰	جمع

جدول ۲۵. گزارش تجهیز منابع ارزی مشتریان - ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹			شرح
نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	تعداد سپرده	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	تعداد سپرده	
۳۹	۶۲,۳۵۸,۰۰۹	۱,۷۴۱	۳۲	۸۱,۵۹۳,۳۳۲	۱,۹۴۹	سپرده قرض‌الحسنه جاری و پس انداز ارزی
۰	۸۰,۳۱۳	۲۴	۰	۱۱۶,۰۳۶	۲۲	سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه ارزی
۵۹	۹۳,۰۴۰,۵۷۳	۲۲۱	۶۰	۱۴۹,۱۸۹,۰۷۰	۱۲۴	سپرده سرمایه‌گذاری بلند مدت ارزی
۰	۴۳۳,۳۸۶		۰	۴۶۳,۳۴۰		سپرده نقدی ارزی ضمانت‌نامه‌ها
۱	۱,۹۸۳,۸۳۴		۸	۱۹,۲۰۰,۹۷۹		سایر*
۱۰۰	۱۵۷,۸۹۶,۱۱۵	۱,۹۸۶	۱۰۰	۲۵۰,۵۶۲,۷۵۷	۲,۰۹۵	جمع

* عمده افزایش در سایر حدودا به مبلغ ۱۷ هزار میلیارد ریال، مربوط به حواله‌های صادره مشتریان می باشد.

نمودار ۸. ترکیب سپرده های هزینه برو بدون هزینه در سال های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

جدول ۲۶. بررسی نوسانات هزینه سود پرداختی به سپرده های ریالی مشتریان بر اساس حجم و نرخ - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
متوسط مانده سپرده ها - روزانه	۴۱۳,۲۸۲,۳۲۶	۳۱۵,۴۰۹,۲۲۰
سود پرداختی به سپرده های ریالی	۵۵,۰۲۴,۱۴۹	۳۴,۰۹۴,۵۰۰
نرخ موزون شده سود سپرده ها (پیش از کسر سپرده قانونی)	%۱۳/۳	%۱۰/۸
افزایش هزینه سود پرداختی به سپرده ها نسبت به دوره قبلی	۲۰,۹۲۹,۶۴۹	۶,۹۸۳,۱۸۱
افزایش سود پرداختی سپرده ها ناشی از حجم	۱۰,۵۷۹,۶۹۹	۸,۸۲۰,۵۲۴
درصد افزایش (کاهش) ناشی از حجم	%۵۰/۵	%۱۲۶/۳
افزایش (کاهش) سود پرداختی سپرده ها ناشی از نرخ	۱۰,۳۴۹,۹۵۰	(۱,۸۳۷,۳۴۳)
درصد افزایش (کاهش) ناشی از نرخ	%۴۹/۵	(۲۶/۳٪)

۵-۱۱. تسهیلات

خلاصه عملکرد بانک در حوزه تسهیلات اعطایی به مشتریان طی دوره مورد گزارش به شرح جدول زیر است.

جدول ۲۷. بررسی نوسانات درآمد تسهیلات اعطای ریالی به مشتریان بر اساس حجم و نرخ - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
متوسط مانده تسهیلات اعطایی-روزانه	۳۹۰,۴۰۶,۳۳۳	۲۷۹,۶۹۵,۱۴۰
متوسط مانده تسهیلات اعطایی جاری و سررسید گذشته-روزانه	۳۷۹,۹۱۸,۷۰۶	۲۷۶,۳۱۸,۶۸۷
سود تسهیلات اعطایی به مشتریان بانک	۸۵,۴۴۰,۱۱۰	۵۱,۰۹۸,۲۳۰
متوسط نرخ سود تسهیلات اعطایی جاری و سررسید گذشته	%۲۲/۵	%۱۸/۵
افزایش درآمد سود تسهیلات اعطایی نسبت به دوره قبلی	۳۴,۳۴۱,۸۸۰	۲۰,۷۰۹,۷۶۹
افزایش (کاهش) سود تسهیلات اعطایی ناشی از حجم	۱۹,۱۵۸,۲۳۲	۱۹,۹۲۰,۶۱۹
درصد افزایش (کاهش) ناشی از حجم	%۵۵/۸	%۹۶/۲
افزایش (کاهش) سود تسهیلات اعطایی ناشی از نرخ	۱۵,۱۸۳,۶۴۷	۷۸۹,۱۵۰
درصد افزایش (کاهش) ناشی از نرخ	%۴۴/۲	%۳/۸

۱۲. سرمایه‌گذاری‌های بانک

خلاصه نتیجه سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله در بازار و سرمایه‌گذاری‌های مستقیم در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ به شرح جدول زیر است.

۱۲-۱. سهام سریع‌المعامله در بازار

جدول ۲۸. سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله در بازار - ارقام به میلیون ریال

شرح	قیمت تمام شده	ارزش جاری	سود تقسیم شده
شرکت سهامی بیمه زندگی خاورمیانه	۲۴۰,۰۰۰	۱,۴۷۴,۵۶۰	۶,۶۰۰

۱۲-۲. سرمایه‌گذاری مستقیم

جدول ۲۹. سرمایه‌گذاری‌های مستقیم - ارقام به میلیون ریال

شرح	تعداد کل سهام	درصد سرمایه پرداخت شده	درصد سهم بانک	قیمت تمام شده
شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵	۱۰۰	۱۰,۵۰۰
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	۷۴۹,۹۹۹,۰۰۰	۱۰۰	۷۵	۶۶۵,۹۳۰
شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه	۴۹۹,۹۹۷,۵۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۴۷,۹۹۹
سازوکار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا	۲۲۰,۰۰۰	۱۰۰	۱۱	۲,۲۰۰

■ شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب

شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب (سهامی خاص) با سرمایه ۳۰ میلیارد ریال در تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۷ و با هدف خریداری و پیاده‌سازی نرم‌افزار جامع بانکداری از یک شرکت خارجی شروع به فعالیت نموده است.

ارائه‌های خدمات تخصصی و مشاوره‌ای و اجرای پروژه در زمینه‌های کامپیوتری، شبکه و الکترونیکی، مکانیزاسیون و اتوماسیون شامل تحلیل و تولید، بهینه‌سازی، پیاده‌سازی سیستم‌های عملیاتی، مدیریتی

و خدماتی، تحلیل، طراحی، منطبق‌سازی، ساخت، تامین، پیاده‌سازی و راهبری سیستم‌های نرم‌افزاری از اهم فعالیت‌های این شرکت می‌باشد.

■ شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه

این شرکت در سال ۱۳۷۴ با نام کارگزاری سهام پویا تاسیس و در سال ۱۳۹۲ به شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه تغییر نام داد. خدمات کارگزاری، معامله‌گری و بازارگردانی، خدمات مالی و مشاوره‌ای از اهم فعالیت‌های این شرکت می‌باشد.

■ شرکت خدمات ارزی و صرافای خاورمیانه

شرکت خدمات ارزی و صرافای خاورمیانه (سهامی خاص) در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۳ به ثبت رسید. خرید و فروش نقدی ارز، مسکوک طلای ضرب شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و انجام عملیات مربوط به حواله‌های ارزی از طریق بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مجاز داخلی و ارائه خدمات ارزی برون‌مرزی از طریق کارگزاران در چهارچوب قوانین و مقررات ارزی از اهم فعالیت‌های تعریف شده برای این شرکت می‌باشد.

■ شرکت سهامی بیمه زندگی خاورمیانه

درخواست تاسیس شرکت بیمه زندگی خاورمیانه در شهریورماه ۱۳۹۱ به تایید شورای عالی بیمه رسیده است و پذیره‌نویسی شرکت نیز در اسفند ماه ۱۳۹۴ از طریق بازار سوم فرابورس انجام شده است. این شرکت در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۵ تاسیس گردید و پس از چند مرحله افزایش سرمایه با سرمایه دو هزار و چهارصد میلیارد ریالی، به ارائه کلیه خدمات بیمه‌ای در بخش بیمه‌های زندگی می‌پردازد.

بخش سوم

۳

گزارش حسابرس مستقل و صورت‌های مالی

بیات رایان

(موسسه حسابرسی)

عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

معمد سازمان بورس و اوراق بهادار

خیابان بخارست ، کوچه پژوهشگاه دوم ،

شماره ۲۲ ، طبقه دوم ، تهران ۱۵۱۴۶۱۳۹۱۸

شماره ثبت: ۱۹۱۰

تلفن: ۸۸۵۰۴۵۸۶-۸

فاکس: ۸۸۱۷۰۲۷۹

پست الکترونیک: Bayatrayan@Bayatrayan.com

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۴/۰۶

شماره: ۱۴۰۳-۰۵۹

گزارش حسابرس مستقل و بازرسی قانونی

به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام

بانک خاورمیانه (سهامی عام)

گزارش حسابرسی صورت های مالی

اظهار نظر مشروط

۱- صورت های مالی تلفیقی و جداگانه بانک خاور میانه (سهامی عام) - ("بانک")، شامل صورت های وضعیت مالی در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲ و صورت های سود و زیان، سود و زیان جامع، تغییرات در حقوق مالکانه و جریان های نقدی برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، و یادداشت های توضیحی ۱ تا ۵۸، توسط این مؤسسه، حسابرسی شده است.

به نظر این مؤسسه، به استثنای آثار موارد مندرج در بند های ۲ و ۳ مبانی اظهار نظر مشروط، صورت های مالی یاد شده در بالا، وضعیت مالی گروه و بانک در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲ و عملکرد مالی و جریان های نقدی گروه و بانک را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، از تمام جنبه های با اهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو منصفانه نشان می دهد.

مبانی اظهار نظر مشروط

۲- در ارتباط با سود تسعیر ارز موضوع یادداشت توضیحی ۱۹ صورت های مالی پیوست، در پایان سال مالی قبل ارقام پولی ارزی بانک مطابق نرخ های ابلاغی بخشنامه ۰۱/۳۱۹۶۱۶ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۵ بانک مرکزی که با نرخ های در دسترس (نرخ حواله ETS) تفاوت داشته تسعیر شده بودند. جهت پایان سال مالی مورد گزارش، بانک مرکزی در ابلاغیه خود نرخ های حواله ETS را مبنای تسعیر مانده های ارزی بانکها قرار داده و مانده های پایان سال جاری مطابق با استاندارد های حسابداری با نرخ های در دسترس تسعیر شده اند، لیکن مابه التفاوت تسعیر ارز تماما به حساب سود و زیان سال جاری منظور شده در صورتیکه تفاوت نرخ مربوط به مانده های ارزی سنوات قبل می بایستی به حساب سود انباشته منظور و مانده های مقایسه ای اول دوره تجدید ارائه می گردید. با توجه به تعدد منابع ارزی در پایان سال قبل و نرخ های ارز مربوطه و در نتیجه مشخص نبودن نرخ ارز در دسترس بصورت قابل اتکا برای مانده های مزبور، تعیین مبلغ دقیق تعدیل لازم از این بابت امکان پذیر نمی باشد.

گزارش حسابرس مستقل و بازرسی قانونی - ادامهبانک خاورمیانه (سهامی عام)

۳- وضعیت مالیاتی بانک در یادداشت ۳۷ صورت‌های مالی پیوست توضیح داده شده است. همانطور که در یادداشت مزبور درج شده، مزاد مالیات‌های مطالبه شده عمدتاً مربوط به تخصیص بخشی از هزینه سود سپرده‌های پرداختی به سپرده‌گذاران به درآمد‌های معاف، برگشت برخی از هزینه‌های جاری، عدم پذیرش سود سپرده‌های پرداختی مزاد بر نرخ‌های سود علی‌الحساب ابلاغی بانک مرکزی ج.ا.ا، تفاوت در روش محاسبه معافیت سود انباشته استفاده شده در افزایش سرمایه و همچنین محاسبه تسعیر اقلام پولی به نرخ‌های مندرج در سامانه سنا می‌باشد. در ارتباط با موارد فوق آرای نیز توسط دیوان عدالت اداری صادر شده است. بانک نسبت به برگ‌های تشخیص یا قطعی صادره جهت سالهای ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۱ اعتراض نموده و موضوع در حال حاضر در مراجع حل اختلاف مالیاتی در جریان رسیدگی می‌باشد. مالیات بر درآمد سال مالی مورد گزارش بر اساس سود ابرازی و کسر معافیت‌های قانونی و همچنین احتساب نرخ صفر مالیاتی جهت بخشی از سود سال ۱۴۰۲ که به منظور افزایش سرمایه در سال ۱۴۰۳ مورد استفاده قرار خواهد گرفت (موضوع بند "ث" ماده ۱۴ از فصل چهارم قانون تامین مالی، تولید و زیر ساخت‌ها مصوب ۱۴۰۲/۱۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی) محاسبه و در حسابها منظور شده است. علاوه بر موارد فوق، از بابت تبصره ۵ ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن، برای سال اول اجرا (شهریور ۱۴۰۰ تا شهریور ۱۴۰۱) برگ مطالبه ای صادر شده که بانک به برگ مطالبه مربوطه اعتراض نموده و مراتب در حال پیگیری می‌باشد. همانطور که در یادداشت‌های توضیحی صورتهای مالی منعکس شده است، وضعیت مطالبه مبلغ فوق از بانک‌ها با ابهاماتی مواجه می‌باشد که احتمال قطعی شدن و پرداخت آن را کاهش می‌دهد.

در شرایط موجود اظهار نظر نسبت به تکافوی ذخیره موجود در حسابها و میزان کسری ذخیره منوط به تکمیل رسیدگی‌ها و تعیین مبلغ قطعی بدهی‌های مالیاتی بانک از بابت سال‌های مالی مذکور توسط مراجع ذیربط می‌باشد.

۴- حسابرسی این مؤسسه طبق استانداردهای حسابرسی انجام شده است. مسئولیت‌های مؤسسه طبق این استانداردها در بخش مسئولیت‌های حسابرس در حسابرسی صورتهای مالی توصیف شده است. این مؤسسه طبق الزامات آیین رفتار حرفه‌ای جامعه حسابداران رسمی ایران، مستقل از گروه است و سایر مسئولیت‌های اخلاقی را طبق الزامات مذکور انجام داده است. این مؤسسه اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب‌شده به عنوان مبنای اظهارنظر مشروط، کافی و مناسب است.

تاکید بر مطلب خاص

۵- وضعیت تمدید سپرده‌های دریافت شده از صندوق توسعه ملی ("صندوق") و تسهیلات اعطا شده از محل این سپرده‌ها در یادداشت توضیحی ۲۵ صورتهای مالی منعکس گردیده، که با پیگیری‌های بعمل آمده توسط بانک تفاهم ۳ جانبه بین صندوق توسعه ملی، شرکت ملی نفت و بانک خاورمیانه انجام شده و تشریفات عملیاتی نمودن تفاهم نامه مزبور در سال ۱۴۰۳ در دست اجرا می‌باشد. مفاد این بند تأثیری بر اظهار نظر این مؤسسه نداشته است.

مسائل عمده حسابرسی

۶- مسائل عمده حسابرسی، مسائلی هستند که بنابر قضاوت حرفه‌ای حسابرس، در حسابرسی صورتهای مالی سال جاری، از بیشترین اهمیت برخوردار بوده‌اند. این مسائل در چارچوب حسابرسی صورتهای مالی بعنوان یک مجموع یگانه و به منظور اظهار نظر در باره صورتهای مالی، مورد توجه و رسیدگی قرار گرفته‌اند و حسابرس، اظهار نظر جداگانه‌ای در باره این مسائل ارائه نمی‌کند. افزون بر مسائل یاد شده در قسمت مبنای اظهار نظر مشروط، مسائل زیر به عنوان مسائل عمده حسابرسی شناسایی شده است که در گزارش حسابرس اطلاع رسانی می‌شود:

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی - ادامه
بانک خاورمیانه (سهامی عام)

نحوه برخورد حسابرس

مسائل عمده حسابرسی

ذخیره گیری جهت تسهیلات اعطایی و مطالبات

روش های حسابرس برای ارزیابی نحوه شناخت و اندازه گیری ذخایر مذکور شامل موارد زیر بوده اما محدود به آنها نبوده است:

کسب شناخت از فرایند طبقه بندی مطالبات و محاسبه ذخیره و رویه های کنترلی موجود مربوط به انجام این فرایند جهت اطمینان نسبت به کفایت این کنترل ها

بررسی و کنترل صحت محاسبات کاربرگ های ارائه شده توسط بانک بر اساس مبانی محاسباتی مندرج در دستورالعمل بانک مرکزی ج.ا.ا.

بررسی کامل بودن اطلاعات استفاده شده در محاسبه ذخائر نظیر لیست و تائق مربوط به تسهیلات

اطمینان از ارزشیابی و تائق توسط کارشناس های رسمی و بررسی نمونه گزارشات کارشناسی (موارد با اهمیت) طبق ضوابط حسابرسی استفاده از کار کارشناس نظیر بررسی دقت و اعتبار داده ها، منطقی بودن مفروضات مورد استفاده، خارج از عرف نبودن نتایج کارشناسی و ...

انجام رسیدگی های تحلیلی جهت نسبت ذخائر به تسهیلات در طبقات مختلف و در مقایسه با صنعت و روند های تاریخی بانک

بررسی نحوه برخورد مناسب با تسهیلات امهالی شامل موضوعات تغییر طبقه بندی

دریافت تاییدیه وکیل به همراه لیست پرونده های حقوقی مربوط به مشتریان جهت بررسی موارد خاص مستلزم احتساب ذخیره با توجه به وضعیت مشتری

رویه حسابداری بانک جهت طبقه بندی و محاسبه ذخیره مطالبات در یادداشت های توضیحی ۶-۷ و ۶-۸ صورتهای مالی افشا شده است. رویه های مذکور طبق "دستورالعمل طبقه بندی داراییهای موسسات اعتباری" (موضوع بخشنامه مب/۲۸۲۲ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۰۵) و "دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره مطالبات موسسات اعتباری" (موضوع بخشنامه شماره ۰۱/۲۳۹۰۲۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳) بانک مرکزی ج.ا.ا. می باشد.

مبلغ ذخیره عمومی و اختصاصی منظور شده در پایان سال مالی جاری جمعا مبلغ ۱۳،۴۶۱ میلیارد ریال می باشد.

جهت اجرای کامل رویه های فوق علاوه بر معیار کمی مدت زمان از نکول تسهیلات، استفاده از معیارهای کیفی نظیر وضعیت مشتری یا وضعیت صنعت جهت طبقه بندی تسهیلات پیش بینی شده است که تعیین این موارد کیفی مبتنی بر برآورد و قضاوت های ذهنی باشد. همچنین برای محاسبه ذخیره از ارزش و تائق تسهیلات استفاده می شود که عمدتا متکی بر گزارشات کارشناسی است. تعیین این ارزشها مبتنی بر مفروضات، مدل های قیمت گذاری و نهایتا قضاوت های ذهنی می باشد. همچنین ساز و کار محاسبات مربوط به ذخیره اختصاصی دارای پیچیدگی های نسبی بوده و نیازمند سطح قابل قبولی از دقت در اجرای رویه ذخیره گیری می باشد.

با توجه به مبلغ ذخیره عمومی و اختصاصی، معیارهای کیفی و روشهای ارزشیابی که در آن از مفروضات، قضاوت و برآورد استفاده می شود و همچنین وجود پیچیدگی در انجام محاسبات، این موضوع بعنوان مسائل کلیدی حسابرس در نظر گرفته شده است.

-۳-

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی - ادامه
بانک خاورمیانه (سهامی عام)

سایر اطلاعات

۷- مسئولیت سایر اطلاعات با هیأت مدیره بانک است. سایر اطلاعات شامل گزارش تفسیری مدیریت است. اظهار نظر این مؤسسه نسبت به صورت‌های مالی، به سایر اطلاعات تسری ندارد و لذا این مؤسسه نسبت به آن هیچ نوع اطمینانی ارائه نمی‌کند. مسئولیت این مؤسسه، مطالعه سایر اطلاعات به منظور تشخیص مغایرت‌های با اهمیت بین سایر اطلاعات و صورت‌های مالی یا شناخت کسب شده توسط حسابرس در جریان حسابرسی، و یا مواردی است که به نظر می‌رسد تحریفی با اهمیتی در سایر اطلاعات وجود دارد. در صورتی که، بر اساس کار انجام شده، به این نتیجه برسد که تحریفی با اهمیت در سایر اطلاعات وجود دارد، باید آن را گزارش کند. همانطور که در مبنای اظهارنظر مشروط عنوان گردیده، این مؤسسه به این نتیجه رسیده که "سایر اطلاعات" از بابت تسعیر مانده‌های ارزی و مالیات بر درآمد به شرح بند‌های ۲ و ۳ تحریف شده است.

مسئولیت هیأت مدیره در قبال صورت‌های مالی

۸- مسئولیت تهیه و ارائه منصفانه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه طبق استانداردهای حسابداری و همچنین طراحی، اعمال و حفظ کنترل‌های داخلی لازم برای تهیه صورت‌های مالی عاری از تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه، بر عهده هیأت مدیره است. در تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک، هیأت مدیره مسئول ارزیابی توانایی بانک به ادامه فعالیت و حسب ضرورت، افشای موضوعات مرتبط با ادامه فعالیت و مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت است، مگر اینکه قصد انحلال بانک یا توقف عملیات آن وجود داشته باشد، یا هیچ راهکار واقع‌بینانه دیگری به جز موارد مذکور وجود نداشته باشد.

مسئولیت‌های حسابرس و بازرس قانونی در حسابرسی صورت‌های مالی

۹- اهداف حسابرس شامل کسب اطمینان معقول از اینکه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، به عنوان یک مجموعه واحد، عاری از تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه است، و صدور گزارش حسابرس شامل اظهارنظر وی می‌شود. اطمینان معقول، سطح بالایی از اطمینان است، اما حتی با انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی ممکن است همه تحریف‌های با اهمیت، در صورت وجود، کشف نشود. تحریف‌ها که ناشی از تقلب یا اشتباه می‌باشند، زمانی با اهمیت تلقی می‌شوند که بطور منطقی انتظار رود، به تنهایی یا در مجموع، بتوانند بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان که بر مبنای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک اتخاذ می‌شود، اثر بگذارند. در چارچوب انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی، بکارگیری قضاوت حرفه‌ای و حفظ نگرش تردید حرفه‌ای در سراسر کار حسابرسی ضروری است، همچنین:

- خطرهای تحریف با اهمیت صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه ناشی از تقلب یا اشتباه، مشخص و ارزیابی می‌شود. روش‌های حسابرسی در برخورد با این خطرها طراحی و اجرا، و شواهد حسابرسی کافی و مناسب به عنوان مبنای اظهارنظر کسب می‌شود. از آنجا که تقلب می‌تواند همراه با تبانی، جعل، حذف عمدی، ارائه نادرست اطلاعات، یا زیرپاگذاری کنترل‌های داخلی باشد، خطر عدم کشف تحریف با اهمیت ناشی از تقلب، بالاتر از خطر عدم کشف تحریف با اهمیت ناشی از اشتباه است.
- از کنترل‌های داخلی مرتبط با حسابرسی به منظور طراحی روش‌های حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهارنظر نسبت به اثربخشی کنترل‌های داخلی گروه و بانک، شناخت کافی کسب می‌شود.

-۴-

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی - ادامهبانک خاورمیانه (سهامی عام)

- مناسب بودن رویه‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری و موارد افشای مرتبط ارزیابی می‌شود.
- بر مبنای شواهد حسابرسی کسب شده، در مورد مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت توسط بانک و وجود یا نبود ابهامی با اهمیت در ارتباط با رویدادها یا شرایطی که می‌تواند تردیدی عمده نسبت به توانایی گروه و بانک به ادامه فعالیت ایجاد کند، نتیجه‌گیری می‌شود. اگر چنین نتیجه‌گیری شود که ابهامی با اهمیت وجود دارد باید در گزارش حسابرس به اطلاعات افشا شده مرتبط با این موضوع در صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک اشاره شود یا، اگر اطلاعات افشا شده کافی نبود، اظهارنظر مؤسسه تعدیل می‌گردد. نتیجه‌گیری‌ها مبتنی بر شواهد حسابرسی کسب شده تا تاریخ گزارش حسابرس است. با این حال، رویدادها یا شرایط آتی ممکن است سبب شود گروه یا بانک، از ادامه فعالیت باز بماند.
- کلیت ارائه، ساختار و محتوای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، شامل موارد افشا، و اینکه آیا معاملات و رویدادهای مبنای تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، به گونه‌ای در صورت‌های مالی منعکس شده‌اند که ارائه منصفانه حاصل شده باشد، ارزیابی می‌گردد.

شواهد حسابرسی کافی و مناسب در مورد اطلاعات مالی شرکت‌های گروه یا فعالیت‌های تجاری درون گروه به منظور اظهار نظر مناسب نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک کسب می‌گردد. حسابرس مسولیت هدایت، سرپرستی و عملکرد حسابرسی گروه است. مسولیت اظهار نظر حسابرس تنها متوجه حسابرس است.

افزون بر این، زمانبندی اجرا و دامنه برنامه‌ریزی شده کار حسابرسی و یافته‌های عمده حسابرسی، شامل ضعف‌های بااهمیت کنترل‌های داخلی که در جریان حسابرسی مشخص شده است، به ارکان راهبری اطلاع‌رسانی می‌شود.

به علاوه، یادداشتی مبنی بر رعایت الزامات اخلاقی مربوط به استقلال به ارکان راهبری ارائه می‌شود، و همه روابط و سایر موضوعاتی که می‌توان انتظار معقولی داشت بر استقلال اثرگذار باشد و، در موارد مقتضی، تدابیر ایمن ساز مربوط به اطلاع آنها می‌رسد.

از بین موضوعات اطلاع‌رسانی شده به ارکان راهبری، آن دسته از مسائلی که در حسابرسی صورت‌های مالی دوره جاری دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند و بنابراین مسائل عمده حسابرسی به شمار می‌روند مشخص می‌شود. این مسائل در گزارش حسابرس توصیف می‌شوند، مگر اینکه طبق قوانین یا مقررات افشای آن مسائل منع شده باشد یا هنگامی که، در شرایط بسیار نادر، مؤسسه به این نتیجه برسد که مسائل مذکور نباید در گزارش حسابرس اطلاع‌رسانی شود زیرا بطور معقول انتظار می‌رود پیامدهای نامطلوب اطلاع‌رسانی بیش از منافع عمومی حاصل از آن باشد.

همچنین این مؤسسه به عنوان بازرس قانونی مسولیت دارد موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قانون تجارت ("قانون تجارت") و مفاد اساسنامه بانک و نیز سایر موارد لازم را به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام گزارش کند.

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی - ادامه
بانک خاورمیانه (سهامی عام)

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی
سایر وظایف بازرس قانونی

۱۰- معاملات مندرج در یادداشت توضیحی ۳-۵۴ صورتهای مالی پیوست بعنوان کلیه معاملات مشمول ماده ۱۲۹ قانون تجارت که طی سال مالی مورد گزارش انجام شده و توسط هیئت مدیره به اطلاع این مؤسسه رسیده، مورد بررسی قرار گرفته است. در مورد معاملات مذکور، مفاد ماده فوق مبنی بر کسب مجوز از هیئت مدیره و عدم شرکت مدیر ذینفع در رأی گیری رعایت شده است. مضافاً نظر این مؤسسه به شواهدی حاکی از اینکه معاملات مزبور با شرایط مناسب تجاری و در روال عادی عملیات بانک انجام نگرفته باشد، جلب نگردیده است.

۱۱- گزارش هیئت مدیره درباره فعالیت و وضع عمومی بانک، موضوع ماده ۲۳۲ قانون تجارت، که بمنظور ارائه به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام تنظیم گردیده مورد بررسی این مؤسسه قرار گرفته است. با توجه به رسیدگیهای انجام شده و با در نظر گرفتن موارد مندرج در بند های ۲ و ۳ مبانی اظهار نظر مشروط، نظر این مؤسسه به مواردی که حاکی از مغایرت اطلاعات مندرج در گزارش مذکور با دفاتر و اسناد و مدارک ارائه شده از جانب هیئت مدیره باشد، جلب نگردید.

سایر مسئولیت های قانونی و مقرراتی حسابرس

۱۲- موارد عدم رعایت الزامات مقرر در قانون پولی و بانکی و نیز بخشنامه ها و مصوبات لازم الاجرا در نظام بانکی به صورت جداگانه به بانک مرکزی ارسال گردیده است.

۱۳- در ارتباط با مفاد "آیین نامه میزان و نحوه دریافت حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده ها"، فرایند محاسبه حق عضویت سال ۱۴۰۱ صندوق ضمانت سپرده ها که در سال ۱۴۰۲ محاسبه و پرداخت می گردد، طبق آیین نامه مزبور توسط این مؤسسه مورد بررسی قرار گرفته است. نظر این مؤسسه به مورد با اهمیتی که حاکی از عدم رعایت مفاد آیین نامه فوق باشد جلب نگردیده است. لازم به توضیح است که اظهار نظر در این خصوص طی گزارش جداگانه ای نیز برای صندوق ضمانت سپرده ها ارسال می گردد.

۱۴- در خصوص رعایت قوانین و مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار ("سازمان")، مفاد بند ۱۰ ماده ۷ "دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت های ثبت شده نزد سازمان" در خصوص افشای صورت‌های مالی حسابرسی شده میان دوره ای ۶ ماهه حسابرسی شرکت‌های فرعی (یک مورد) رعایت نشده است.

۱۵- در ارتباط با مفاد "دستورالعمل حاکمیت شرکتی" شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، به استثنای مفاد تبصره ۲ ماده ۱۴ در خصوص عضو مستقل خارج از هیأت مدیره بودن اکثریت اعضای کمیته‌های بانک (کمیته ریسک و کمیته انتصابات و جبران خدمات) این مؤسسه با مورد با اهمیت دیگری دال بر عدم رعایت مفاد دستورالعمل فوق برخورد ننموده است.

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی - ادامه**بانک خاورمیانه (سهامی عام)**

۱۶- در اجرای تبصره ۴۱ دستورالعمل حاکمیت شرکتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مفاد ماده ۴۰ در خصوص افشای کمک های عام المنفعه و هرگونه پرداخت در راستای مسئولیت های اجتماعی در گزارش تفسیری و گزارش فعالیت هیات مدیره، رعایت شده است.

۱۷- در اجرای ابلاغیه چک لیست کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، چک لیست مزبور مورد ارزیابی این مؤسسه قرار گرفته است. در این خصوص این مؤسسه به مورد بااهمیتی که حاکی از عدم رعایت کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی باشد برخورد نکرده است.

۱۸- در اجرای ماده ۳۳ دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی توسط حسابرسان، رعایت مفاد قانون مزبور و آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی مرتبط، در چارچوب چک لیست رعایت مفاد آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ الحاقی قانون مبارزه با پولشویی ابلاغی مرجع ذیربط و استاندارد های حسابرسی، توسط این مؤسسه مورد بررسی قرار گرفته است. در این خصوص، به دلیل عدم استقرار سامانه ها و بسترهای لازم از سوی سازمان های ذیربط، کنترل رعایت بخش عمده ای از مفاد آیین نامه مزبور توسط این مؤسسه میسر نگردید. لیکن در خصوص موارد محدود قابل کنترل، این مؤسسه به موارد عمده ای که حاکی از عدم رعایت قوانین و مقررات یاد شده باشد، برخورد نکرده است.

لازم به توضیح است در شرایط موجود، اجرای کامل مفاد آیین نامه اجرایی فوق منوط به استقرار سامانه ها و بستر های لازم از سوی سازمان های ذیربط می باشد.

تاریخ: ۰۶ تیرماه ۱۴۰۳

موسسه بیات رایان - حسابداران رسمی

عبدالحسین رهبری
کد عضویت ۸۰۰۳۵۴

محمود عبدلی
کد عضویت ۹۵۲۲۳۴

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
عملیات در حال تداوم			
درآمد تسهیلات اعطایی	۸	۹۴,۹۴۷,۲۰۰	۵۹,۵۷۲,۴۶۰
درآمد سپرده‌گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۹	۷,۴۳۹,۹۳۲	۶,۲۷۸,۵۱۹
درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی	۱۰	۵,۲۷۷,۷۳۵	۵,۰۲۷,۵۹۸
سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۱	-	۶,۷۷۹
جایزه سپرده قانونی	۱۲	۴۶۲,۹۹۶	۳۳۵,۵۹۲
درآمد عملیاتی		۱۰۸,۱۲۷,۸۶۳	۷۱,۲۲۰,۹۴۸
هزینه سود سپرده‌ها	۱۳	(۶۸,۲۶۴,۷۱۴)	(۴۳,۸۹۴,۳۲۰)
سود (زیان) ناخالص		۳۹,۸۶۳,۱۴۹	۲۷,۳۲۶,۶۲۸
درآمد کارمزد	۱۴	۱۰,۸۳۸,۴۵۷	۶,۰۹۰,۰۳۰
هزینه کارمزد	۱۵	(۷۳۸,۶۹۱)	(۴۷۱,۲۴۱)
سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	۱۶	۱۰,۰۴۸,۵۴۲	۶,۷۸۹,۶۹۵
هزینه‌های اداری و عمومی	۱۷	(۱۱,۴۳۸,۶۱۱)	(۶,۸۱۵,۳۶۷)
هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول	۱۸	(۴,۶۷۴,۷۲۶)	(۲,۳۵۶,۴۴۳)
سایر درآمد و هزینه‌های عملیاتی	۱۹	۱۴,۹۳۱,۴۶۲	۱,۷۷۸,۸۱۰
		۱۸,۹۶۶,۴۳۳	۵,۰۱۵,۴۸۴
سود (زیان) عملیاتی		۵۸,۸۲۹,۵۸۲	۳۲,۳۴۲,۱۱۲
سود (زیان) سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی	۲۰	۵۳۵,۲۵۱	۳۸۰,۷۷۵
هزینه‌های مالی		-	-
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	۲۱	۱,۸۶۷	۱۷۱,۶۱۹
سود (زیان) عملیات در حال تداوم قبل از مالیات		۵۹,۳۶۶,۷۰۰	۳۲,۸۹۴,۵۰۶
هزینه مالیات بر درآمد	۳۷	(۴,۸۷۸,۸۱۷)	(۱,۴۰۰,۴۹۱)
سود (زیان) خالص عملیات در حال تداوم		۵۴,۴۸۷,۸۸۳	۳۱,۴۹۴,۰۱۵
عملیات متوقف‌شده		-	-
سود (زیان) خالص عملیات متوقف‌شده		-	-
سود (زیان) خالص		۵۴,۴۸۷,۸۸۳	۳۱,۴۹۴,۰۱۵
سود قابل انتساب به:			
مالکان شرکت اصلی		۵۴,۳۷۱,۸۳۱	۳۱,۳۷۰,۵۱۹
منافع فاقد حق کنترل		۱۱۶,۰۵۲	۱۲۳,۴۹۶
		۵۴,۴۸۷,۸۸۳	۳۱,۴۹۴,۰۱۵
سود (زیان) هر سهم:			
عملیاتی (ریال)		۱,۰۸۰	۶۲۰
غیرعملیاتی (ریال)		۱۰	۱۰
ناشی از عملیات در حال تداوم (ریال)		۱,۰۹۰	۶۳۰
ناشی از عملیات متوقف‌شده (ریال)		-	-
سود (زیان) هر سهم (ریال)	۲۲	۱,۰۹۰	۶۳۰

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان جامع تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۱
سود (زیان) خالص		۵۴,۴۸۷,۸۸۳	۳۱,۴۹۴,۰۱۵
سایر اقلام سود و زیان جامع			
مازاد تجدید ارزیابی دارایی ها		-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۳	۱,۳۷۹,۷۵۰	۱۶۹,۶۷۶
مالیات مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع		-	-
سایر اقلام سود و زیان جامع سال پس از کسر مالیات		۱,۳۷۹,۷۵۰	۱۶۹,۶۷۶
سود (زیان) جامع سال		۵۵,۸۶۷,۶۳۳	۳۱,۶۶۳,۶۹۱
سود جامع سال مالی قابل انتساب به:			
سهام داران شرکت اصلی		۵۵,۷۵۱,۵۸۱	۳۱,۵۴۰,۱۹۵
سهام داران فاقد کنترل		۱۱۶,۰۵۲	۱۲۳,۴۹۶
		۵۵,۸۶۷,۶۳۳	۳۱,۶۶۳,۶۹۱

یادداشت های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت وضعیت مالی تلفیقی
در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

اوقاف به میلیون ریال							
۱۴۰۱/۱/۲۷/۲۹	۱۴۰۲/۱/۲۷/۲۹	یادداشت	بدهی‌ها و حقوق مالکانه	۱۴۰۱/۱/۲۷/۲۹	۱۴۰۲/۱/۲۷/۲۹	یادداشت	دارایی‌ها
			بدهی‌ها				دارایی‌ها
۵۲۹,۵۹۲,۶۹۹	۷۲۹,۸۲۱,۱۵۳	۳۴	سپرده‌های مشتریان	۷۷۱,۳۷۲,۳۰۷	۱۳۱,۷۴۱,۳۳۱	۲۳	دارایی نقد
۳۷,۰۵۱,۳۸۶	۹۹,۰۸۴,۷۹۶	۳۵	بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۴۰,۹۵۲,۴۶۳	۷۷,۳۳۲,۳۹۶	۲۴	مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۶۱,۰۷۴	۸۰,۰۹۷	۳۶	سود سهام پرداختنی	-	-	-	مطالبات از دولت
-	-	-	اوراق بدهی و مشارکت	-	-	-	تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی
۲,۵۱۳,۹۰۱	۵,۲۳۵,۱۹۱	۳۷	مالیات پرداختنی	۴۹۵,۷۳۰,۷۵۴	۶۹۴,۸۴۶,۷۳۴	۲۵	تسهیلات اعطایی و مطالبات فوری و وابسته
۴۳۳,۰۶۳۳۳	۷۲,۶۸۰,۳۵۰	۳۸	نظایر و سایر پرداختنی‌ها	۸۲۸	-	-	مطالبات از شرکت‌های فوری و وابسته
-	-	۲۹	بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های غیرجاری نگهداری‌شده برای فروش	۸۳۳,۲۷۶,۶۲۷	۷۲,۵۲۵,۲۵۲	۲۷	سایر دریافتنی‌ها
-	-	-	بدهی مالیات انتقالی	۲۰,۸۷۵,۰۷۵	۳۲,۳۱۰,۷۹۳	۲۸	سروپایگاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۶۹۱,۰۶۱	۱,۰۶۳,۳۰۵	۳۹	ذخیره مرزای پایانی خدمات و تعهدات بازبینی کارکنان	۶۸۶,۱۰۶	۴۲۵,۵۹۱	۲۹	دارایی‌های غیرجاری نگهداری‌شده برای فروش
۶۱۳,۲۱۶,۴۶۴	۹۰,۷۹۶,۴۸۹۲		جمع بدهی‌ها	۷۳۰,۰۵۱۱	۲۲,۵۱۳,۴۰۷	۳۰	دارایی‌های ثابت مشهود
			حقوق مالکانه	۴۲۹,۰۸۱۰	۱۷۷,۱۲۴	۳۱	دارایی‌های نامشهود
۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰	سرمایه	-	۶,۳۷۷,۵۶۴	۳۲	سپرده قانونی
-	-	-	افزایش سرمایه در جریان	۳,۲۲۳,۴۳۳	۱۲,۸۲۶,۸۹۱	۳۳	دارایی مالیات انتقالی
-	-	-	صرف سهام	-	-	-	سایر دارایی‌ها
۱۳,۵۹۹,۰۳۷	۲۱,۳۶۷,۹۰۱	۴۱	اندرجته قانونی	-	-	-	
۱۹۷,۴۶۱	۲۹۱,۱۳۱	۴۲	سایر اندوخته‌ها	-	-	-	
-	-	-	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها	-	-	-	
۲,۲۶۰,۲۴۰	۳,۶۳۹,۹۹۰	۴۳	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	-	-	-	
۳۲,۹۰۴,۵۳۰	۵۷,۳۷۷,۰۰۵		سود (زیان) انباشته	-	-	-	
(۴۹۴,۷۲۹)	(۴۳۵,۲۹۶)	۴۴	سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازگردانی (سهام خزانه)	-	-	-	
۷۲,۴۸۱	۱۵۳,۹۱۵	۴۵	صرف سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازگردانی (سهام خزانه)	-	-	-	
۸۳,۵۳۹,۰۲۰	۱۳۲,۳۹۴,۶۴۶		جمع حقوق مالکانه قابل انتساب به مالکان شرکت اصلی	-	-	-	
۴۶۶,۹۴۴	۵۴۴,۸۱۸		منافع فاقد حق کنترل	-	-	-	
۸۴,۰۰۵,۹۶۴	۱۳۲,۹۳۹,۴۶۴		جمع حقوق مالکانه	-	-	-	
۶۹۷,۲۲۲,۲۸۸	۱,۰۴۰,۹۰۴,۳۵۶		جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه	۶۹۷,۲۲۲,۲۸۸	۱,۰۴۰,۹۰۴,۳۵۶		جمع دارایی‌ها
۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۲۳,۲۴۴,۱۸۲	۴۸-۱	تعهدات بانک اعتبار اسنادی	۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۲۳,۲۴۴,۱۸۲	۴۸-۱	تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی
۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴	۴۸-۲	تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴	۴۸-۲	تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره
۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۶۸,۱۰۰,۷۱۶	۴۸-۳	سایر تعهدات بانک	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۶۸,۱۰۰,۷۱۶	۴۸-۳	سایر تعهدات مشتریان
-	۸۸۵,۶۰۰	۴۸-۴	وجوه اداره شده و موارد مشابه	-	۸۸۵,۶۰۰	۴۸-۴	طرف وجوه اداره شده و موارد مشابه

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) صورت تغییرات در حقوق مالکانه تلفیقی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۲				۱۴۰۱				
مبلغ در ۱۴۰۲/۱۰/۱	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۴۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	-	-	-	-	-
اصلاح اشتباهات	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تغییر در رویه‌های حسابداری	-	-	-	-	-	-	-	-	-
مبلغ تجدید ارزش شده در ۱۴۰۲/۱۰/۱	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۴۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	-	-	-	-	-
تغییرات حقوق مالکانه در سال ۱۴۰۲	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۴۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	-	-	-	-	-
سود اقالم سود (زیان) جامع	۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۴۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	-	-	-	-	-
سود اقالم سود (زیان) جاری	۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۴۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	-	-	-	-	-
سود حاصل از فروش سهام تحت تسلک اختصاصی بازرگانی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تفاوت تجدید ارزیابی خارجی	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تفاوت تسعیر از عملیات خارجی	-	-	-	-	-	-	-	-	-
آثار مالیاتی سایر اقالم سود (زیان) جامع	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود جامع سال ۱۴۰۲	۱۴۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۴۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	-	-	-	-	-
سود حاصل از فروش سهام تحت تسلک اختصاصی بازرگانی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
انتقال از سایر اقالم حقوق مالکانه به سود و زیان انباشته	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به اندوخته قانونی	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به سایر اندوخته‌ها	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود سهام مصوب	-	-	-	-	-	-	-	-	-
جمع تغییرات اقالم حقوق مالکانه طی سال	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۴۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	-	-	-	-	-
مبلغ در ۱۴۰۲/۱/۱	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	-	-	-
افزایش سرمایه در جریان	-	-	-	-	-	-	-	-	-
افزایش سرمایه ثبت شده	-	-	-	-	-	-	-	-	-
خرید سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازرگانی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازرگانی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود حاصل از فروش سهام تحت تسلک اختصاصی بازرگانی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
انتقال از سایر اقالم حقوق مالکانه به سود و زیان انباشته	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به اندوخته قانونی	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به سایر اندوخته‌ها	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود سهام مصوب	-	-	-	-	-	-	-	-	-
جمع تغییرات اقالم حقوق مالکانه طی سال	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۴۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	-	-	-	-	-
مبلغ در ۱۴۰۱/۱/۱	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	-	-	-
افزایش سرمایه در جریان	-	-	-	-	-	-	-	-	-
افزایش سرمایه ثبت شده	-	-	-	-	-	-	-	-	-
خرید سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازرگانی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازرگانی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود حاصل از فروش سهام تحت تسلک اختصاصی بازرگانی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
انتقال از سایر اقالم حقوق مالکانه به سود و زیان انباشته	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به اندوخته قانونی	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تخصیص به سایر اندوخته‌ها	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود سهام مصوب	-	-	-	-	-	-	-	-	-
جمع تغییرات اقالم حقوق مالکانه طی سال	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۷۲,۴۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	-	-	-	-	-
مبلغ در ۱۴۰۱/۱/۱	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	-	-	-

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱

ادامه

	حقوق سهامداران سهمداران قائد کامل	جمع حقوق قابل انتساب به صاحبان سهام شرکت اصلی	سهام تحت تملك صندوق اختصاصی پارازگردانی (سهام خزانه)	سود(زیان) ایبسته	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	ماز تجدید ارزیابی دارایی‌ها	سایر اندوخته‌ها	اندوخته قانونی	صرف سهام تحت تملك صندوق اختصاصی پارازگردانی (سهام خزانه)	صرف سهام	افزایش سرمایه در جریان	سرمایه	یادداشت
۵۶,۸۲۰,۸۴۰	۳۴۱,۴۳۵	۵۶,۴۷۹,۴۰۵	(۹,۸۳,۶۸۱)	۲۱,۲۱۴,۳۸۱	۲۰,۹۰۵,۶۶۴	-	۹,۰۵۶	۹,۰۶۲,۵۸۱	-	-	-	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۰۱/۷/۲۰/۱ اصلاح اشتباهات تغییر در رویه‌های حسابداری
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۴۰۱/۷/۲۰/۱ ماده تجدید ارز شده در سال ۱۴۰۱
۵۶,۸۲۰,۸۴۰	۳۴۱,۴۳۵	۵۶,۴۷۹,۴۰۵	(۹,۸۳,۶۸۱)	۲۱,۲۱۴,۳۸۱	۲۰,۹۰۵,۶۶۴	-	۹,۰۵۶	۹,۰۶۲,۵۸۱	-	-	-	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰	تغییرات حقوق مالکانه در سال ۱۴۰۱
۳۱,۴۹۴,۰۱۵	۱۲۳,۴۹۶	۳۱,۳۷۰,۵۱۹	-	۳۱,۳۷۰,۵۱۹	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۴۰۱ سود حاصل گزارش شده در صورت‌های مالی سال ۱۴۰۱ اصلاح اشتباهات تغییر در رویه‌های حسابداری
۳۱,۴۹۴,۰۱۵	۱۲۳,۴۹۶	۳۱,۳۷۰,۵۱۹	-	۳۱,۳۷۰,۵۱۹	-	-	-	-	-	-	-	-	سود حاصل تجدید ارزش شده سال ۱۴۰۱ سود حاصل از افزایش سرمایه
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	سود حاصل از فروش سهام تحت تملك صندوق اختصاصی پارازگردانی (سهام خزانه) سود حاصل از فروش سهام تحت تملك صندوق اختصاصی پارازگردانی (سهام خزانه) انتقال از سایر ارقام حقوق مالکانه به سود و زیان ایبسته
۱۶,۹۶۷,۶	-	۱۶,۹۶۷,۶	-	۱۶,۹۶۷,۶	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۳ آثار مالیاتی سایر ارقام سود (زیان) جامع سود جامع سال ۱۴۰۱ افزایش سرمایه در جریان شده افزایش سرمایه در جریان
۳۱,۶۶۳,۶۹۱	۱۲۳,۴۹۶	۳۱,۵۴۰,۱۹۵	-	۳۱,۳۷۰,۵۱۹	۱۶,۹۶۷,۶	-	-	-	-	-	-	-	۴۴ خرید سهام تحت تملك صندوق اختصاصی پارازگردانی (سهام خزانه) فروش سهام تحت تملك صندوق اختصاصی پارازگردانی (سهام خزانه) سود حاصل از فروش سهام تحت تملك صندوق اختصاصی پارازگردانی (سهام خزانه)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۵ انتقال از سایر ارقام حقوق مالکانه به سود و زیان ایبسته
(۲۸۴,۳۹۶)	-	(۲۸۴,۳۹۶)	(۲۸۴,۳۹۶)	(۲۸۴,۳۹۶)	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۱ تخصیص به اندوخته قانونی
۷۷۳,۳۴۸	-	۷۷۳,۳۴۸	۷۷۳,۳۴۸	۷۷۳,۳۴۸	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۲ تخصیص به سایر اندوخته‌ها سود سهام مصوب
۷۲,۴۸۱	-	۷۲,۴۸۱	-	۷۲,۴۸۱	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۱ تخصیص به اندوخته قانونی
-	۶,۳۷۹	(۶,۳۷۹)	(۴,۵۳۷,۸۳۵)	(۴,۵۳۷,۸۳۵)	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۱ تخصیص به اندوخته قانونی
-	۳۵,۶۳۴	(۳۵,۶۳۴)	(۱,۴۲,۵۳۵)	(۱,۴۲,۵۳۵)	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۲ تخصیص به سایر اندوخته‌ها سود سهام مصوب
(۵۰,۴۰۰,۰۰۰)	(۴۰,۰۰۰)	(۵۰,۰۰۰,۰۰۰)	(۵۰,۰۰۰,۰۰۰)	(۵۰,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۱ تخصیص به اندوخته قانونی
(۴,۴۷۸,۵۶۷)	۲,۰۱۳	(۴,۴۸۰,۵۸۰)	۴,۸۸,۹۵۲	(۱,۹۶۸,۰۳۷)	-	-	-	-	-	-	-	-	۴۱ تغییرات ارقام حقوق مالکانه طی سال
۸۴,۰۰۵,۹۶۴	۴۶۶,۹۴۴	۸۳,۵۳۹,۰۲۰	(۴,۹۴,۲۷۹)	۳۷,۹۰۴,۵۳۰	۲,۲۶۰,۲۴۰	-	۱,۰۶۹,۰۱۱	۴,۵۳۱,۴۵۶	۷۲,۴۸۱	-	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۱ ماده تجدید ارزش شده در ۱۴۰۱/۱/۲۹

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) صورت جریان های نقدی تلفیقی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	یادداشت	
				جریان های نقدی حاصل از فعالیت های عملیاتی
				نقد حاصل از عملیات
۳۰,۸۸۳,۰۶۶	۶۹,۷۶۱,۸۱۰	۴۶		پرداخت های نقدی بابت مالیات بر درآمد
(۶۰۲,۹۰۳)	(۲,۱۵۷,۵۲۴)			جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت های عملیاتی
۳۰,۲۸۰,۱۶۳	۶۷,۶۰۴,۲۸۶			جریان های نقد حاصل از فعالیت های سرمایه گذاری
				پرداخت های نقدی برای تحصیل دارایی های ثابت مشهود
(۲,۲۴۳,۵۹۲)	(۱۵,۸۳۰,۸۲۲)			دریافت های نقدی حاصل از فروش دارایی های ثابت مشهود
۶۶۶	-			پرداخت های نقدی برای تحصیل دارایی های نامشهود
(۲۵۹,۷۳۰)	(۳۶۱,۶۸۰)			دریافت های نقدی حاصل از فروش دارایی های نامشهود
-	-			دریافت های نقدی حاصل از واگذاری سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی
-	۲۳۹,۰۷۴			پرداخت های نقدی برای تحصیل سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی
-	-			دریافت های نقدی حاصل از فروش دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
۱۹۰,۰۰۰	-			پرداخت های نقدی برای تحصیل دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
-	-			دریافت های نقدی حاصل از سود سهام مرتبط با فعالیت های غیربانکی
۶,۶۰۰	۲۸۴,۷۵۰			دریافت های نقدی حاصل از سود سایر سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی
-	۱۱,۴۴۲			جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت های سرمایه گذاری
(۲,۳۰۶,۰۵۶)	(۱۵,۶۵۷,۲۳۶)			جریان خالص ورود (خروج) نقد قبل از فعالیت های تامین مالی
۲۷,۹۷۴,۱۰۷	۵۱,۹۴۷,۰۵۰			جریان های نقدی حاصل از فعالیت های تامین مالی
				دریافت های نقدی حاصل از افزایش سرمایه
-	-			دریافت های نقدی حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
۸۴۵,۸۲۷	۳۰۸,۶۰۳			پرداخت های نقدی برای خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
(۲۸۴,۳۹۶)	(۱۶۷,۷۳۵)			دریافت های نقدی حاصل از صرف سهام
-	-			پرداخت های نقدی بابت سود سهام
(۴,۹۹۳,۳۰۲)	(۷,۰۵۵,۹۷۷)			پرداخت های نقدی بابت اصل اقساط اجاره سرمایه ای
-	-			پرداخت های نقدی بابت سود اجاره سرمایه ای
-	-			خالص جریان ورود (خروج) نقد ناشی از فعالیت های تامین مالی
(۴,۴۳۱,۸۷۱)	(۶,۹۱۵,۱۰۹)			مبادلات غیرنقدی
۱۰۰,۵۵۶	۱۵۹,۴۸۵	۴۷		

یادداشت های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۱
عملیات در حال تداوم			
درآمد تسهیلات اعطایی	۸	۹۴,۹۴۷,۲۰۰	۵۹,۵۷۲,۴۶۰
درآمد سپرده‌گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۹	۷,۴۳۴,۴۰۷	۶,۲۷۸,۱۴۴
درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی	۱۰	۵,۲۷۷,۷۳۴	۵,۰۱۸,۵۴۴
سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۱	-	۷۹۸,۰۰۰
جایزه سپرده قانونی	۱۲	۴۶۲,۹۹۶	۳۳۵,۵۹۲
درآمد عملیاتی			
هزینه سود سپرده‌ها	۱۳	(۶۷,۵۰۹,۹۶۳)	(۴۳,۶۴۹,۹۳۴)
سود (زیان) ناخالص		۴۰,۶۱۲,۳۷۴	۲۸,۳۵۲,۸۰۶
درآمد کارمزد	۱۴	۹,۱۹۸,۳۶۱	۵,۰۷۰,۴۱۴
هزینه کارمزد	۱۵	(۷۳۸,۶۹۱)	(۴۷۱,۲۴۱)
سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	۱۶	۶,۸۱۵,۲۷۷	۴,۱۰۴,۸۲۱
هزینه‌های اداری و عمومی	۱۷	(۱۰,۰۸۲,۶۵۲)	(۶,۱۸۶,۶۵۶)
هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول	۱۸	(۴,۶۷۶,۰۸۶)	(۲,۳۴۱,۰۸۳)
سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی	۱۹	۱۴,۵۳۲,۹۷۵	۱,۷۷۸,۸۱۰
		۱۵,۰۴۹,۱۸۴	۱,۹۵۵,۰۶۵
سود (زیان) عملیاتی			
سود (زیان) سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی	۲۰	۷۳,۸۴۳	۳۰,۳۰۷,۸۷۱
هزینه‌های مالی		-	۲۳۳,۰۶۳
سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	۲۱	۱,۲۳۴	۱۷۱,۰۵۵
سود (زیان) عملیات در حال تداوم قبل از مالیات		۵۵,۷۳۶,۶۳۵	۳۰,۷۱۱,۹۸۹
هزینه مالیات بر درآمد	۳۷	(۴,۰۶۱,۶۱۰)	(۸۲۴,۴۱۷)
سود (زیان) خالص عملیات در حال تداوم		۵۱,۶۷۵,۰۲۵	۲۹,۸۸۷,۵۷۲
عملیات متوقف شده			
سود (زیان) خالص عملیات متوقف شده		-	-
سود (زیان) خالص		۵۱,۶۷۵,۰۲۵	۲۹,۸۸۷,۵۷۲
سود (زیان) هر سهم:			
عملیاتی (ریال)		۱,۰۳۳	۵۹۰
غیرعملیاتی (ریال)		۱	۸
ناشی از عملیات در حال تداوم (ریال)		۱,۰۳۴	۵۹۸
ناشی از عملیات متوقف شده (ریال)		-	-
سود (زیان) هر سهم (ریال)	۲۲	۱,۰۳۴	۵۹۸

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان جامع جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۱
سود (زیان) خالص		۵۱,۶۷۵,۰۲۵	۲۹,۸۸۷,۵۷۲
سایر اقلام سود و زیان جامع			
مازاد تجدید ارزیابی دارایی ها		-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۳	۱,۳۷۹,۷۵۰	۱۶۹,۶۷۶
مالیات مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع		-	-
سایر اقلام سود و زیان جامع سال پس از کسر مالیات		۱,۳۷۹,۷۵۰	۱۶۹,۶۷۶
سود (زیان) جامع سال		۵۳,۰۵۴,۷۷۵	۳۰,۰۵۷,۲۴۸

یادداشت های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت وضعیت مالی جداگانه
در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

رقم به میلیون ریال	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	یادداشت	بدهی‌ها و حقوق مالکانه	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	یادداشت	دارایی‌ها
				بدهی‌ها				دارایی‌ها
				سپرده‌های مشتریان	۵۶,۱۷۲,۷۳۹	۷۴,۵۴۵,۱۴۷	۲۳	موجودی نقد
۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷			بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۴۳,۵۸۶,۴۴۹	۹۹,۴۹۹,۵۰۰	۲۴	مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۳۴,۴۰۶,۸۷۱	۹۶,۸۴۳,۷۲۶			سود سهام پرداختنی	-	-		مطالبات از دولت
۶۱,۰۷۴	۸۰,۰۹۷			اوراق بدهی و مشارکت	-	-		تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی
-	-			مالیات پرداختنی	۴۹۶,۲۳۵,۹۷۴	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۲۵	مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
۱,۸۷۵,۹۶۴	۴,۴۱۷,۹۸۵			ذخایر و سایر برداشتنی‌ها	۱,۰۰۷,۵۰۷	۸۰۰,۳۲۲	۲۶	مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
۲۳,۹۱۱,۹۹۰	۳۸,۵۱۰,۹۴۹			بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش	۳۰,۳۹۶,۱۳	۳۰,۰۰۳,۶۳۵	۲۷	سایر دریافتنی‌ها
-	-			بدهی مالیات انتقالی	۲۰,۶۳۵,۸۳۴	۳۲,۱۷۱,۱۳۵	۲۸	سرویس‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
-	-			ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان	۶۸۶,۱۰۶	۴۲۵,۵۹۱	۲۹	دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
۶۲۸,۷۰۶	۹۶۹,۲۶۷			جمع بدهی‌ها	۶,۱۱۶,۹۶۷	۲۱,۲۴۹,۰۴۲	۳۰	دارایی‌های ثابت مشهود
۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳	۸۷۳,۹۶۶,۸۸۱				۲۲۷,۸۵۱	۱۶۸,۱۸۰	۳۱	دارایی‌های نامشهود
				حقوق مالکانه	-	-		سپرده قانونی
۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰			سرمایه	۳,۱۷۷,۳۲۵	۱۲,۷۶۶,۴۳۸	۳۳	دارایی مالیات انتقالی
-	-			افزایش سرمایه در جریان	-	-		سایر دارایی‌ها
-	-			صرف سهام	-	-		
-	-			اندرجسته قانونی	-	-		
۱۳۵,۰۷۸,۹۹۱	۲۱,۲۵۹,۱۴۶			سایر اندوخته‌ها	-	-		
-	-			مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها	-	-		
-	-			تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	-	-		
۲,۲۶۰,۲۴۰	۳,۶۳۹,۹۹۰			سود (زیان) انباشته	-	-		
۳۰,۱۵۴,۷۶۳	۵۲,۰۷۸,۵۳۳			سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	-	-		
(۴۹۴,۷۲۹)	(۴۳۵,۲۹۶)			صرف سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	-	-		
۷۲,۴۸۱	۱۵۳,۹۱۵			جمع حقوق مالکانه	-	-		
۸۰,۵۰۰,۶۴۶	۱۲۶,۶۹۶,۲۸۸			جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه	۵۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱,۰۰۰,۶۴۳,۱۶۹		جمع دارایی‌ها
۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۲۳,۲۴۴,۱۸۲			تسهیلات بانک اعتبار اسنادی	۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۲۳,۲۴۴,۱۸۲	۴۸-۱	تسهیلات مشتریان بابت اعتبار اسنادی
۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴			تسهیلات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	۴۷۹,۶۶۰,۳۱۴	۴۸-۲	تسهیلات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره
۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۶۸,۱۰۰,۷۱۶			سایر تسهیلات بانک	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۶۸,۱۰۰,۷۱۶	۴۸-۳	سایر تسهیلات مشتریان
-	۸۸۵,۶۰۰			وجود اداره شده و موارد مشابه	-	۸۸۵,۶۰۰	۴۸-۴	طرف وجود اداره شده و موارد مشابه

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش‌هایی ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) صورت تغییرات در حقوق مالکانه جداگانه سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

		۱۴۰۲											
		سهم تحت تسلک	صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	سود (زیان) انباشته	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها	سایر اندوخته‌ها	اندوخته قانونی	صندوق سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	صرف سهام	افزایش سرمایه در جریان	سرمایه	یادداشت
۸۰,۵۰۰,۶۴۶	(۴۹۴,۷۲۹)	۳۰,۱۵۴,۷۶۳	۲,۲۶۰,۲۴۰	-	۱۳۵,۰۷۸,۹۱۱	۷۲,۴۸۱	-	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	اصلاح اشتباهات	۱۴۰۲/۱/۰	تغییر در رویه‌های حسابداری	مانده در ۱۴۰۲/۱/۰	۱۴۰۲/۱/۰
-	-	-	-	-	-	-	-	-	مانده تجدید ارائه شده در ۱۴۰۲/۱/۰	تغییرات حقوق مالکانه در سال ۱۴۰۲	سود (زیان) خالص سال ۱۴۰۲	سایر اقلام سود (زیان) جامع	۱۴۰۲/۱/۰
۸۰,۵۰۰,۶۴۶	(۴۹۴,۷۲۹)	۳۰,۱۵۴,۷۶۳	۲,۲۶۰,۲۴۰	-	۱۳۵,۰۷۸,۹۱۱	۷۲,۴۸۱	-	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	تغییرات حقوق مالکانه در سال ۱۴۰۲	سود (زیان) خالص سال ۱۴۰۲	سایر اقلام سود (زیان) جامع	۱۴۰۲/۱/۰	
۵۱,۶۷۵,۰۲۵	-	۵۱,۶۷۵,۰۲۵	-	-	-	-	-	-	سود (زیان) خالص سال ۱۴۰۲	سایر اقلام سود (زیان) جامع	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۳
-	-	-	-	-	-	-	-	-	آثار مالیاتی سایر اقلام سود (زیان) جامع	سود جمع سال ۱۴۰۲	افزایش/کاهش سرمایه‌پذیر شده	افزایش سرمایه در جریان	۴۴
۵۳,۰۵۴,۷۷۵	-	۵۱,۶۷۵,۰۲۵	۱,۳۷۹,۷۵۰	(۱۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	افزایش سرمایه در جریان	سود جمع سال ۱۴۰۲	خرید سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	۴۴
۲۲۷,۱۶۹	(۱,۶۷,۷۳۶)	(۱,۶۷,۷۳۶)	-	-	-	-	-	-	سود حاصل از فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	سود حاصل از فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	انتقال از سایر اقلام حقوق مالکانه به سود و زیان انباشته	تخصیص به اندوخته قانونی	۴۱
۸۱,۴۳۴	-	(۷,۷۵۱,۲۵۵)	-	-	۷,۷۵۱,۲۵۵	-	-	-	تخصیص به سایر اندوخته‌ها	سود سهام موصوف	سود سهام موصوف	جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال	۴۲
(۷,۰۰۰,۰۰۰)	(۷,۰۰۰,۰۰۰)	(۷,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-	-	جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال	مانده در ۱۴۰۲/۱/۲۹	مانده در ۱۴۰۲/۱/۲۹	۱۴۰۲/۱/۲۹	
(۶,۸۵۹,۱۳۳)	۵۹,۴۳۳	(۴۹,۷۵۱,۲۵۵)	-	-	۷,۷۵۱,۲۵۵	۸۱,۴۳۴	-	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال	مانده در ۱۴۰۲/۱/۲۹	مانده در ۱۴۰۲/۱/۲۹	۱۴۰۲/۱/۲۹	
۱۲۶,۶۹۶,۲۸۸	(۴۳۵,۲۹۶)	۵۲,۰۷۸,۵۳۳	۲,۶۳۹,۹۹۰	-	۲۱,۲۵۹,۱۴۶	۱۵۳,۹۱۵	-	۵,۰۰۰,۰۰۰	جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال	مانده در ۱۴۰۲/۱/۲۹	مانده در ۱۴۰۲/۱/۲۹	۱۴۰۲/۱/۲۹	

یادداشت‌های توضیحی همراه بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱

	سهم تحت تسلک	سود (زیان)	تفاوت تسعیر	مازاد تجدید	سایر	اندرجته قانونی	صوف سهم تحت	صرف	افزایش سرمایه	سرمایه	یادداشت
جمع کل	صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خرزانه)	انباشته	ارز عملیات خارجی	ارزیابی دارایی‌ها	اندرجته‌ها	اندرجته قانونی	تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خرزانه)	سهم	در جریان	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	
۵۴,۸۸۱,۹۶۵	(۹۸۳,۶۸۱)	۱۹,۷۵۰,۳۲۶	۲,۰۹۰,۵۶۴	-	-	۹,۰۲۴,۷۵۶	-	-	-	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۰۱/۱۰/۱۰ ماده در ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ اصلاح اشتباهات
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	تغییر در رویه‌های حسابداری
۵۴,۸۸۱,۹۶۵	(۹۸۳,۶۸۱)	۱۹,۷۵۰,۳۲۶	۲,۰۹۰,۵۶۴	-	-	۹,۰۲۴,۷۵۶	-	-	-	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	ماده تجدید ارزش شده در ۱۴۰۱/۱۰/۱۰ تغییرات حقوق مالکانه در سال ۱۴۰۱
۲۹,۸۸۷,۵۷۲	-	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	-	-	-	-	-	-	-	-	سود خالص گزارش شده در صورت‌های مالی سال ۱۴۰۱
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	اصلاح اشتباهات
۲۹,۸۸۷,۵۷۲	-	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	-	-	-	-	-	-	-	-	تغییر در رویه‌های حسابداری
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	سود خالص تجدید ارزش شده سال ۱۴۰۱
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	سایر اقلام سود (زیان) جامع
۱۶۹,۶۷۶	-	-	۱۶۹,۶۷۶	-	-	-	-	-	-	-	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی آثار مالیاتی سایر اقلام سود (زیان) جامع
۳۰,۰۵۷,۲۴۸	-	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۱۶۹,۶۷۶	-	-	-	-	-	-	-	سود جامع سال ۱۴۰۱
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	افزایش کاهش سرمایه ثبت شده
-	-	(۱۰,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-	-	-	-	افزایش سرمایه در جریان
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	خرید سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خرزانه)
(۲۸۴,۳۹۶)	(۲۸۴,۳۹۶)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خرزانه)
۷۷۳,۳۴۸	۷۷۳,۳۴۸	-	-	-	-	-	-	-	-	-	سود حاصل از فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خرزانه)
۷۲,۴۸۱	-	-	-	-	-	-	۷۲,۴۸۱	-	-	-	انتقال از سایر اقلام حقوق مالکانه به سود و زیان انباشته
-	-	(۴,۴۸۳,۱۳۵)	-	-	-	-	-	-	-	-	تخصیص به اندوخته قانونی
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	تخصیص به سایر اندوخته‌ها
(۵,۰۰۰,۰۰۰)	(۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	سود سهام محصور
(۴,۴۳۸,۵۶۷)	۴,۸۸,۹۵۲	(۱۹,۴۸۳,۱۳۵)	-	-	-	۴,۴۸۳,۱۳۵	۷۲,۴۸۱	-	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال
۸۰,۵۰۰,۶۴۶	(۴۹۴,۷۲۹)	۳۰,۱۵۴,۷۶۳	۲,۲۶۰,۲۴۰	-	-	۱۳,۵۰۷,۸۹۱	۷۲,۴۸۱	-	-	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	ماده در ۱۴۰۱/۱۰/۲۹

یادداشت‌های توضیحی همراه بخش جداولی با پذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) صورت جریان های نقدی جداگانه سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	یادداشت	
				جریان های نقدی حاصل از فعالیت های عملیاتی
				نقد حاصل از عملیات
	۲۴,۱۰۶,۴۶۸	۳۲,۹۲۰,۳۶۳	۴۶	پرداخت های نقدی بابت مالیات بر درآمد
	(۱۷۲,۵۰۱)	(۱,۵۱۹,۵۸۸)		
	۲۳,۹۳۳,۹۶۷	۳۱,۴۰۰,۷۷۵		جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت های عملیاتی
				جریان های نقد حاصل از فعالیت های سرمایه گذاری
				پرداخت های نقدی برای تحصیل دارایی های ثابت مشهود
	(۱,۱۳۵,۴۸۴)	(۱۵,۷۱۳,۳۵۶)		دریافت های نقدی حاصل از فروش دارایی های ثابت مشهود
	-	-		پرداخت های نقدی برای تحصیل دارایی های نامشهود
	(۱۲۰,۶۱۳)	(۱۰۰,۸۲۹)		دریافت های نقدی حاصل از فروش دارایی های نامشهود
	-	-		دریافت های نقدی حاصل از واگذاری سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی
	-	-		پرداخت های نقدی برای تحصیل سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی
	-	-		دریافت های نقدی حاصل از فروش دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
۱۹۰,۰۰۰	-	-		پرداخت های نقدی برای تحصیل دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
-	-	-		دریافت های نقدی حاصل از سود سهام مرتبط با فعالیت های غیربانکی
۱۲۶,۶۰۰	۷۳,۸۴۳	-		دریافت های نقدی حاصل از سود سایر سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی
-	-	-		
(۹۳۹,۴۹۷)	(۱۵,۷۴۰,۳۴۲)	-		جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت های سرمایه گذاری
۲۲,۹۹۴,۴۷۰	۱۵,۶۶۰,۴۳۳	-		جریان خالص ورود (خروج) نقد قبل از فعالیت های تامین مالی
				جریان های نقدی حاصل از فعالیت های تامین مالی
				دریافت های نقدی حاصل از افزایش سرمایه
	۸۴۵,۸۲۹	۳۰۸,۶۰۳		دریافت های نقدی حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
(۲۸۴,۳۹۶)	(۱۶۷,۷۳۵)	-		پرداخت های نقدی برای خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
(۴,۹۹۳,۳۰۲)	(۶,۹۸۰,۹۷۶)	-		پرداخت های نقدی بابت سود سهام
-	-	-		دریافت های نقدی حاصل از تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی
-	-	-		پرداخت های نقدی بابت اصل تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی
-	-	-		دریافت های نقدی حاصل از سایر تسهیلات دریافتی
-	-	-		پرداخت های نقدی بابت اصل سایر تسهیلات دریافتی
-	-	-		پرداخت های نقدی بابت سود سایر تسهیلات دریافتی
-	-	-		پرداخت های نقدی بابت سود تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی
-	-	-		دریافت های نقدی حاصل از انتشار اوراق بهادار به استثنای سهام
-	-	-		پرداخت های نقدی بابت اصل اوراق بهادار به استثنای سهام
-	-	-		پرداخت های نقدی بابت سود اوراق بهادار به استثنای سهام
-	-	-		پرداخت های نقدی بابت اصل اقساط اجاره سرمایه ای
(۴,۴۳۱,۸۶۹)	(۶,۸۴۰,۱۰۸)	-		خالص جریان ورود (خروج) نقد ناشی از فعالیت های تامین مالی
۱۸,۵۶۲,۶۰۱	۸,۸۲۰,۳۲۵	-		خالص افزایش (کاهش) در موجودی نقد
۳۵,۳۲۱,۸۴۲	۵۶,۱۷۲,۷۳۹	-		مانده موجودی نقد در ابتدای سال
۲,۲۸۸,۲۹۶	۹,۵۷۲,۰۸۳	-		تأثیر تغییرات نرخ ارز موجودی نقد
۵۶,۱۷۲,۷۳۹	۷۴,۵۶۵,۱۴۷	-		مانده موجودی نقد در پایان سال
۱۰۰,۵۵۶	۱۵۹,۴۸۵	-	۴۷	مبادلات غیرنقدی

یادداشت های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت های مالی است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱. معرفی بانک

۱-۱. تاریخچه فعالیت

بانک خاورمیانه (سهامی عام) به موجب مجوز شماره ۹۱/۱۸۴۹۰۴ مورخ ۱۳۹۱/۰۷/۱۶ صادره توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۹۱/۰۷/۳۰ تحت شماره ۴۳۰۷۹۵ و شناسه ملی ۱۰۳۲۰۸۲۶۱۹۶ نزد اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری تهران ثبت و در تاریخ ۱۳۹۱/۰۸/۱۱ مجوز فعالیت بانک از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا صادر و به صورت یک بانک تجاری به انجام کلیه عملیات بانکی مجاز گردید. سهام بانک در تاریخ ۱۳۹۱/۰۹/۱۵ در شرکت فرا بورس ثبت شد و در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ به عنوان چهارصد و نود و یکمین شرکت پذیرفته شده در فهرست نمادهای بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران درج گردید. مرکز اصلی بانک واقع در خیابان بخارست، نبش خیابان پنجم، پلاک ۲ می‌باشد.

۱-۲. فعالیت اصلی بانک

موضوع فعالیت بانک طبق ماده سه اساسنامه می‌باشد.

۱-۳. تعداد شعب

اطلاعات مربوط به تعداد شعب بانک به شرح زیر می‌باشد:

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
میانگین*	پایان سال	میانگین*	پایان سال	
۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	شعب استان تهران
۵	۵	۵	۵	شعب سایر استان‌ها
۱	۱	۱	۱	شعب خارج از کشور
۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	

* منظور از میانگین، میانگین ماهانه طی سال مورد گزارش می‌باشد.

۱-۴. وضعیت اشتغال

اطلاعات مربوط به تعداد کارکنان بانک به شرح زیر می‌باشد:

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
میانگین*	پایان دوره	میانگین*	پایان دوره	
۴۳۳	۴۵۰	۴۸۶	۵۲۲	دفتر مرکزی
۱۴۱	۱۴۶	۱۴۸	۱۵۰	شعب استان تهران
۵۲	۵۳	۵۴	۵۴	شعب سایر استان‌ها
۹	۱۰	۱۱	۱۱	شعب خارج از کشور
۶۳۵	۶۵۹	۶۹۸	۷۳۷	جمع کل

* منظور از میانگین، میانگین ماهانه طی سال مورد گزارش می‌باشد.

۲. مبانی تهیه صورت‌های مالی

صورت‌های مالی طبق استانداردهای حسابداری و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بر اساس آخرین نمونه ابلاغی آن بانک در فروردین ماه ۱۴۰۱ تهیه شده است. جزئیات رویه‌های حسابداری طی سال در یادداشت‌های توضیحی شماره ۴ الی ۸ ارائه گردیده است.

۲-۱. مبانی تلفیق

صورت‌های مالی تلفیقی حاصل تجمیع اقلام صورت‌های مالی بانک خاورمیانه (سهامی عام) و شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق پس از حذف معاملات و مانده های درون گروهی و سود و زیان تحقق نیافته ناشی از معاملات فی‌مابین است.

شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق شرکت داده پردازان سیمای آفتاب، شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه و شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه می‌باشند. بانک از تاریخ بدست آوردن کنترل تا تاریخی که که کنترل بر شرکت‌های فرعی را از دست می‌دهد، درآمدها و هزینه‌های شرکت فرعی را در صورت‌های مالی تلفیقی منظور می‌کند.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

زمانی که گروه کنترل شرکت فرعی را از دست می‌دهد، سود یا زیانی در صورت سود و زیان تلفیقی شناسایی می‌شود که از تفاوت بین الف) جمع ارزش منصفانه ما به ازای دریافتی و ارزش منصفانه هر گونه منافع باقی‌مانده و ب) مبلغ دفتری خالص دارایی‌ها (شامل سرقفلی)، در تاریخ از دست دادن کنترل، به کسر منافع فاقد حق کنترل محاسبه و به مالکان شرکت اصلی منتسب می‌شود.

۲-۲. سرقفلی تلفیق

ترکیب‌های تجاری با استفاده از روش تحصیل به حساب منظور می‌شود. سرقفلی بر اساس مازاد حاصل جمع مابه ازای انتقال یافته به ارزش منصفانه در تاریخ تحصیل، به علاوه مبلغ هرگونه منافع فاقد حق کنترل در واحد تحصیل شده، و ارزش منصفانه منافع مالکانه قبلی واحد تحصیل کننده در واحد تحصیل شده در تاریخ تحصیل (در ترکیب‌های مرحله‌ای) بر خالص مبالغ دارایی‌های قابل تشخیص تحصیل شده و و بدهی‌های تقبل شده در تاریخ تحصیل، اندازه‌گیری می‌شود و طی ۲۰ سال به روش خط مستقیم مستهلک می‌گردد.

منافع فاقد حق کنترل در تاریخ تحصیل، به میزان سهم متناسبی از مبالغ شناسایی شده خالص دارایی‌های قابل تشخیص واحد تحصیل شده، اندازه‌گیری می‌شود.

سهام شرکت اصلی تحصیل شده توسط شرکت فرعی، به بهای تمام شده در حساب‌ها منظور و در ترازنامه تلفیقی به‌عنوان کاهنده حقوق صاحبان سهام تحت سرفصل سهام شرکت اصلی در مالکیت فرعی منعکس می‌گردد.

۳. واحد پولی عملیاتی و گزارشگری

اقدام صورت‌های مالی با استفاده از واحد پول محیط اقتصادی اصلی محل فعالیت بانک که ریال می‌باشد اندازه‌گیری شده است. این اقلام به‌منظور قابلیت فهم بیشتر بر اساس میلیون ریال ارائه شده است مگر در مواردی که در صورت‌های مالی و یا یادداشت‌های توضیحی صریحاً ذکر گردیده باشد.

۴. قضاوت‌های مدیریت در فرآیند به‌کارگیری رویه‌های حسابداری و برآوردها

در تهیه صورت‌های مالی، مدیریت بانک، قضاوت‌ها، برآوردها و مفروضاتی را در تعیین مبالغ شناسایی شده در صورت‌های مالی به‌کار گرفته است. نتایج واقعی ممکن است متفاوت از برآوردها باشد. این برآوردها و مفروضات زیربنای آن مبتنی بر سوابق تاریخی است و مدیریت به‌طور مستمر آنها را از طریق مقایسه با رخدادهای واقعی بازنگری می‌نماید. اهم حوزه‌هایی که مدیریت از قضاوت‌ها و برآوردها استفاده می‌نماید به شرح زیر است:

۱-۴. کنترل بر شرکت‌های سرمایه‌پذیر شامل شرکت داده پردازان سیمای آفتاب، کارگزاری بانک خاورمیانه، خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه

۲-۴. شناسایی و اندازه‌گیری بدهی‌های احتمالی

۳-۴. سرمایه‌گذاری در انواع اوراق بدهی به‌عنوان سرمایه‌گذاری بلندمدت تلقی شده، لذا رویه حسابداری آن بهای تمام شده به کسر ذخیره کاهش ارزش دائم در نظر گرفته شده است.

۵. مبانی اندازه‌گیری استفاده شده در تهیه صورت‌های مالی

به استثنای سرمایه‌گذاری‌های جاری سریع‌المعامله که بر اساس اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش اندازه‌گیری می‌شود، صورت‌های مالی بر مبنای بهای تمام شده تاریخی تهیه گردیده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۶. اهم رویه‌های حسابداری

۶-۱. سرمایه‌گذاری‌ها

شرکت اصلی	تلفیقی گروه	اندازه‌گیری:
سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت:		
بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها	مشمول تلفیق	سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی
بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها	روش ارزش ویژه	سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته
بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته دائمی هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها	بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها	سایر سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت
سرمایه‌گذاری‌های جاری:		
برای سرمایه‌گذاری در سهام تجاری اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش	برای سرمایه‌گذاری در سهام تجاری اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش	سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار
شناخت درآمد:		
در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ تصویب صورت‌های مالی)	مشمول تلفیق	سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی
در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ تصویب صورت‌های مالی)	روش ارزش ویژه	سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته
در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ صورت وضعیت مالی)	در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ صورت وضعیت مالی)	سایر سرمایه‌گذاری‌های جاری و بلندمدت در سهام شرکت‌ها
در زمان تحقق سود تضمین شده	در زمان تحقق سود تضمین شده	سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار

۶-۲. دارایی‌های ثابت مشهود

۶-۲-۱. دارایی‌های ثابت مشهود بر مبنای بهای تمام شده در حساب‌ها ثبت می‌شود. مخارج بهسازی و تعمیرات اساسی که باعث افزایش قابل ملاحظه در ظرفیت یا عمر مفید دارایی‌های ثابت یا بهبود اساسی در کیفیت بازدهی آنها می‌گردد، به‌عنوان مخارج سرمایه‌ای محسوب و طی عمر مفید باقیمانده دارایی‌های مربوطه مستهلک می‌شود. هزینه‌های نگهداری و تعمیرات جزئی که به‌منظور حفظ یا ترمیم منافع اقتصادی مورد انتظار واحد تجاری در حد استانداردهای عملکرد ارزیابی شده اولیه دارایی انجام می‌شود، هنگام وقوع به‌عنوان هزینه‌های جاری تلقی و به حساب سود و زیان دوره منظور می‌گردد.

۶-۲-۲. استهلاک دارایی‌های ثابت طبق جدول استهلاکات موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱، براساس نرخ‌ها و روش‌های زیر محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌گردد.

نوع دارایی	نرخ استهلاک	روش استهلاک
ساختمان	۲۵ ساله	خط مستقیم
آسانسور و تجهیزات رادیویی	۱۵ درصد	نزولی
تاسیسات	۱۰ و ۶،۸ ساله	خط مستقیم
تاسیسات الکتریکال و مکانیکی	۲۰ و ۱۲ درصد	نزولی
اثاثیه و تجهیزات اداری	۱۰ و ۸،۶،۵،۳ ساله	خط مستقیم
تجهیزات رایانه‌ای	۱۰ و ۸،۶،۵،۳ ساله	خط مستقیم
وسایط نقلیه	۶ ساله	خط مستقیم
بهسازی و نوسازی املاک استیجاری	در طول مدت اجاره	خط مستقیم

۶-۲-۳. برای دارایی‌های ثابتی که طی ماه تحصیل می‌شود و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد، استهلاک از اول ماه بعد محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌شود. در موارد غیرفعال یا بلااستفاده ماندن موقت هر یک از دارایی‌های استهلاک‌پذیر (به استثنای ساختمان و تاسیسات ساختمانی) بیش از شش ماه متوالی در یک دوره مالی، میزان استهلاک آن برای مدت یادشده معادل ۳۰ درصد نرخ استهلاک منعکس در جدول بالا است. در این صورت چنانچه محاسبه استهلاک بر حسب مدت باشد، ۷۰ درصد مدت زمانی که دارایی مورد استفاده قرار نگرفته است، به مدت باقی مانده تعیین شده برای استهلاک دارایی در این جدول اضافه خواهد شد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳-۶. دارایی‌های نامشهود

دارایی‌های نامشهود بر مبنای بهای تمام‌شده در حساب‌ها ثبت می‌شود، نرم‌افزارهای عملیاتی و اداری نیز به‌روش خط مستقیم در سه طبقه، یک ساله، سه ساله و پنج ساله مستهلک می‌گردد.

۴-۶. دارایی‌های غیرجاری نگهداری‌شده برای فروش

۱-۴-۶. دارایی‌های غیرجاری (مجموعه‌های واحد) که مبلغ دفتری آنها، عمدتاً از طریق فروش و نه استفاده مستمر باز یافت می‌گردد، به‌عنوان «دارایی‌های غیرجاری نگهداری‌شده برای فروش» طبقه‌بندی می‌شود. این شرایط تنها زمانی احراز می‌شود که دارایی‌های غیرجاری (مجموعه‌های واحد) جهت فروش فوری در وضعیت فعلی آن، فقط برحسب شرایطی که برای فروش چنین دارایی‌های مرسوم و معمول است، آماده بوده و فروش آن بسیار محتمل باشد و سطح مناسبی از مدیریت، متعهد به اجرای طرح فروش دارایی‌ها (مجموعه‌های واحد) باشد به گونه‌ای که انتظار رود شرایط تکمیل فروش طی یکسال از تاریخ طبقه‌بندی، به استثنای مواردی که خارج از حیطه اختیار مدیریت شرکت است، احراز گردد.

۲-۴-۶. دارایی‌های غیرجاری (مجموعه‌های واحد) نگهداری‌شده برای فروش، به «اقل مبلغ دفتری وخالص ارزش فروش» اندازه‌گیری می‌گردد.

۵-۶. شناسایی درآمد تسهیلات اعطایی، کارمزد و وجه التزام

نحوه شناسایی درآمدهای بانک طبق آخرین ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در مقطع تهیه صورت‌های مالی به شرح زیر است:

نحوه شناسایی	سود و وجه‌التزام تسهیلات اعطایی، کارمزد
	سود تسهیلات اعطایی
تعهدی	جاری/جاری امهالی
تعهدی	سررسیدگذشته/ سررسیدگذشته امهالی
تعهدی	معوق/معوق امهالی
نقدی	مشکوک‌الوصول/مشکوک‌الوصول امهالی
	وجه التزام
تعهدی	جاری/جاری امهالی
تعهدی	سررسیدگذشته/ سررسیدگذشته امهالی
تعهدی	معوق/معوق امهالی
نقدی	مشکوک‌الوصول/مشکوک‌الوصول امهالی
	کارمزد
بر اساس عامل زمان- تعهدی	کارمزد ضمانت‌نامه‌ها و اعتبارات اسنادی صادره
در زمان انجام خدمات - نقدی	کارمزد سایر خدمات بانکی
تعهدی/ نقدی	کارمزد تسهیلات اعطایی قرض‌الحسنه

۶-۶. مبنای تعیین سهم سپرده‌گذاران از درآمد مشاع

در اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب مورخ ۱۳۶۲/۰۶/۰۸ و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرائی قانون مذکور، و با توجه به آخرین ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در مقطع تهیه صورت‌های مالی، درآمد مشاع، مصارف مربوط به منابع مشاع و سهم سپرده‌گذاران از درآمد مشاع محاسبه و در یادداشت ۱۳ افشاء می‌گردد.

۷-۶. طبقه‌بندی تسهیلات اعطایی

تسهیلات اعطایی بانک بر اساس «دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های موسسات اعتباری» مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره مپ/۲۸۲۳ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۰۵ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) با توجه به عوامل زمان تاخیر پرداخت به شرح زیر، وضعیت مالی مشتری و صنعت یا رشته فعالیت مربوط ارزیابی و در یکی از طبقات زیر قرار می‌گیرد. همچنین تسهیلات امهالی در طبقات متناظر امهالی طبقه‌بندی می‌شود.

۱. طبقه جاری (حداکثر تا دو ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
 ۲. طبقه سررسید گذشته (بین ۲ تا ۶ ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
 ۳. طبقه معوق (بین ۶ تا ۱۸ ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
 ۴. طبقه مشکوک‌الوصول (بیش از ۱۸ ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
- * مدیریت هیچگونه قضاوتی خارج از چارچوب بخشنامه فوق‌الذکر در صورت‌های مالی اعمال نمی‌نماید.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۸-۶. ذخیره مطالبات

برای تسهیلات اعطایی طبق "دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره مطالبات موسسات اعتباری" مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۱/۲۳۹۰۲۱ مورخ ۱۴۰۹/۲۳/۱۴ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) ذخیره مربوطه محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌گردد. برخی از احکام دستورالعمل یادشده به شرح زیر است:

۱. ذخیره عمومی معادل ۱/۵ درصد مانده کل تسهیلات در پایان هر سال، به استثنای مانده تسهیلاتی که جهت آن‌ها ذخیره اختصاصی منظور گردیده است، محاسبه می‌شود.
۲. ذخیره اختصاصی نسبت به مانده طبقات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول، پس از کسر نمودن ارزش روزآوری شده وثایق هر مورد با اعمال ضرایب تعیین شده به شرح زیر محاسبه می‌گردد.

طبقه	ضریب
طبقه سررسید گذشته	۱۰ درصد
طبقه معوق	۲۰ درصد
طبقه مشکوک‌الوصول	۵۰ تا ۱۰۰ درصد

* مدیریت هیچگونه قضاوتی خارج از چارچوب بخشنامه فوق‌الذکر در صورت‌های مالی اعمال نمی‌نماید.

۹-۶. ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان

ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان بر اساس یک ماه آخرین حقوق ثابت و مزایای مستمر برای هر سال خدمت آنان محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌شود.

۱۰-۶. تعهدات مزایای بازنشستگی کارکنان

کارکنان بانک تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی هستند. لذا ذخیره‌ای از بابت تعهدات مزایای بازنشستگی در حساب‌ها لحاظ نشده است.

۱۱-۶. تسعیر ارز

۱-۱۱-۶. حساب‌های داخل کشور

اقدام پولی ارزی با نرخ ارز ابلاغ شده توسط بانک مرکزی طی بخشنامه شماره ۳/۶۴۹۲ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۱۸ بر اساس نرخ خرید حواله ETS مرکز مبادله ارز و طلای ایران در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۸ (مبلغ ۴۳۷,۷۳۴ ریال برای هر یورو، ۱,۸۷۷ ریال برای هر دلار آمریکا) در تاریخ صورت وضعیت مالی و اقلام غیرپولی که به بهای تمام‌شده تاریخی بر حسب ارز ثبت شده است با نرخ ارز در تاریخ انجام معامله تسعیر و تفاوت‌های ناشی از تسویه یا تسعیر اقلام پولی ارزی مطابق با آخرین ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در مقطع گزارشگری شناسایی و در صورت سود و زیان گزارش می‌شود. نرخ‌های تسعیر مورد استفاده در تاریخ صورت وضعیت مالی به شرح جدول زیر است:

مانده‌ها و معاملات مرتبط	نوع ارز	نرخ تسعیر	دلیل استفاده از نرخ
اقدام پولی ارزی مرتبط با کالاهای اساسی، ضروری، دارو، ملزومات و تجهیزات پزشکی (فهرست گروه یک موضوع مصوبه ۶۳۷۹۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۱۶ هیات وزیران)	یورو	بانک مرکزی ریال ۴۵,۷۴۷	
اقدام پولی ارزی مرتبط با کالاهای اساسی، ضروری، دارو، ملزومات و تجهیزات پزشکی (فهرست گروه یک موضوع مصوبه ۶۳۷۹۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۱۶ هیات وزیران)	لیر	بانک مرکزی ریال ۱,۳۰۸	
سایر اقلام پولی	دلار	بانک مرکزی ریال ۴۰,۸۷۷	بخشنامه شماره مورخ ۳/۶۴۹۲ بانک مرکزی
سایر اقلام پولی	یورو	بانک مرکزی ریال ۴۳۷,۷۳۴	
سایر اقلام پولی	درهم	بانک مرکزی ریال ۱۰۹,۴۲۹	
سایر اقلام پولی	سایر ارزها	بانک مرکزی نرخ خرید حواله ETS مرکز مبادله ارز و طلای ایران در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۸	
اقدام غیرپولی	یورو	نرخ رسمی یا سامانه الکترونیکی ارزی (ETS) در تاریخ انجام معامله	

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۶-۱۱-۲. حساب‌های ناشی از عملیات خارجی

دارایی‌ها و بدهی‌های عملیات خارجی به نرخ اعلام شده طی شماره ۳/۶۴۹۲ مورخ ۱/۱۸/۱۴۰۳ بانک مرکزی، مبلغ ۴۳۷,۷۳۴ ریال برای هر یورو تسعیر می‌شود. درآمدها و هزینه‌ها به نرخ میانگین دوره تسعیر می‌شوند. تمام تفاوت‌های تسعیر حاصله، در صورت سود و زیان جامع شناسایی و تحت سرفصل حقوق مالکانه در صورت وضعیت مالی طبقه‌بندی می‌شود. مضافاً تفاوت‌های تسعیر که ماهیتاً بخشی از خالص سرمایه‌گذاری در عملیات خارجی را تشکیل می‌دهد در صورت سود و زیان جامع شناسایی و تا زمان واگذاری سرمایه‌گذاری، تحت سرفصل حقوق مالکانه در صورت وضعیت مالی طبقه‌بندی می‌شود.

۶-۱۲. سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)

۶-۱۲-۱. خرید و فروش سهام بانک از طریق صندوق اختصاصی بازارگردانی بر اساس آیین‌نامه حفظ ثبات بازار سرمایه و صیانت از حقوق سرمایه‌گذاران و سهامداران مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار در ۱۳۹۹/۰۶/۲۰ و به منظور افزایش نقدشوندگی برای دارندگان اوراق بهادار و تنظیم عرضه و تقاضای بازار و مدیریت دامنه نوسان قیمت به شرکت‌ها تکلیف گردیده است.

۶-۱۲-۲. سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) به روش بهای تمام شده در تاریخ تحصیل در دفاتر شناسایی و ثبت می‌شود و به عنوان یک رقم کاهشنده در بخش حقوق مالکانه در صورت وضعیت مالی ارائه می‌شود. در زمان خرید، فروش، انتشار یا ابطال ابزارهای مالکانه خود شرکت هیچ سود یا زبانی در صورت سود و زیان شناسایی نمی‌شود. مابه‌ازای پرداختی یا دریافتی باید بطور مستقیم در بخش حقوق مالکانه شناسایی گردد.

۶-۱۲-۳. هنگام فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)، هیچگونه مبلغی در صورت سود و زیان و صورت سود و زیان جامع شناسایی نمی‌شود و مابه‌التفاوت خالص مبلغ فروش و مبلغ دفتری در حساب صرف (کسر) سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) در بخش حقوق مالکانه شناسایی و ثبت می‌شود. در تاریخ گزارشگری، مانده بدهکار در حساب صرف (کسر) سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) به حساب سود (زیان) انباشته منتقل می‌شود. مانده بستانکار حساب مزبور تا میزان کسر سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) منظور شده قبلی به حساب سود (زیان) انباشته، به آن حساب منظور و باقی‌مانده به‌عنوان صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) در صورت وضعیت مالی در بخش حقوق مالکانه ارائه و در زمان فروش کل سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) به حساب سود (زیان) انباشته منتقل می‌شود.

۶-۱۲-۴. هرگاه تنها بخشی از مجموع سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)، واگذار شود، مبلغ دفتری هر سهم بر مبنای میانگین بهای تمام شده مجموع سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) محاسبه می‌شود.

۶-۱۳. مالیات بر درآمد

هزینه مالیات، مجموع مالیات جاری و انتقالی است. مالیات جاری و مالیات انتقالی باید در صورت سود و زیان منعکس شوند، مگر در مواردی که به ارقام شناسایی شده در صورت سود و زیان جامع یا حقوق صاحبان سرمایه مرتبط باشند که به ترتیب باید در صورت سود و زیان جامع یا مستقیماً در حقوق مالکانه شناسایی شوند.

۶-۱۴. هزینه سود سپرده‌ها

هزینه سود سپرده‌ها بر اساس ضوابط ابلاغی از سوی شورای پول و اعتبار در رابطه با نرخ سود سپرده‌ها و نحوه محاسبه آن، شناسایی و گزارش می‌شود.

۶-۱۵. "سایر ارقام" در یادداشت‌های توضیحی

با توجه به تعدد ارقام برخی حساب‌ها، بخشی از ارقام هر یادداشت تحت عنوان "سایر" گزارش گردیده است. موارد مندرج تحت عنوان "سایر"، به لحاظ اندازه و ماهیت، شامل ارقام کم اهمیت است.

۷. تغییر در رویه‌های حسابداری

بانک رویه‌های حسابداری ذکر شده در یادداشت شماره ۶ را با رعایت ثبات رویه در تمامی دوره‌های گزارش شده در صورت‌های مالی ارائه کرده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۲

۸. درآمد تسهیلات اعطایی

ارقام به میلیون ریال	گروه و شرکت اصلی				یادداشت					
	سال مالی منتهی به ۱۳۰۱/۱/۲۰۲۹		سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱/۲۰۲۹		سال مالی منتهی به ۱۳۰۲/۱/۲۰۲۹		سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱/۲۰۲۹			
	جمع	ارز غیرمشاع	ریال	غیرمشاع	جمع	ارز (غیر مشاع)	ریال	غیرمشاع		
۹,۳۸۴,۰۳۸	۶,۸۴۹,۱۷۴	۲,۵۳۴,۸۶۴	-	۲,۵۳۴,۸۶۴	۷,۷۶۹,۰۸۹	۶,۹۰۶,۹۵۳	۸۶۲,۱۳۶	۸۶۲,۱۳۶	جعاله	
۷,۰۴۹,۸۳۸	۲۹۰,۹۵۴	۶,۷۵۸,۸۸۴	-	۶,۷۵۸,۸۸۴	۱,۸۶۳,۶۵۳	۲۷۶,۶۱۷	۱,۵۸۷,۰۳۶	۱,۵۸۷,۰۳۶	فروش اقساطی	
۱۰,۹۶۲۷	۱۰,۹۶۲۷	-	-	۲۲,۴۳۳	۱۰۳,۱۳۲	۱۲۲,۳۰۱	۱۲۲,۳۰۱	-	مشارکت مدنی	
۳۶,۴۱۴,۸۱۷	۶۹۸,۶۶۵	۳۵,۷۱۶,۱۵۲	-	۳۵,۷۱۶,۱۵۲	۶۸,۵۲۱,۲۱۲	۲۷۴,۲۴۵	۶۸,۲۴۶,۹۶۷	-	مراجعه	
۲,۴۴۳,۷۱۰	-	۲,۴۴۳,۷۱۰	-	۲,۴۴۳,۷۱۰	۸۷۰,۱۵۴۸	-	۸۷۰,۱۵۴۸	-	خرید دین	
۳۷۸۸,۹۵۲	۳۳۲,۸۵۸	۳,۴۵۶,۰۹۴	-	۳,۴۵۶,۰۹۴	۶,۵۵۷,۲۶۵	۹۶۶,۱۳۰	۵,۵۹۱,۱۳۵	۵,۵۹۱,۱۳۵	وجه التزام	
۲۷,۱۴۰	-	۲۷,۱۴۰	-	۲۷,۱۴۰	۱۰,۳۷۱۸	-	۱۰,۳۷۱۸	-	بهبه‌کاران کارت اعتباری پرداخت شده	
۱۲,۰۳۱۹	-	۱۲,۰۳۱۹	-	۷۷۴,۰۰۱	۷۷۴,۰۰۱	-	۷۷۴,۰۰۱	-	وجه التزام بدهکاران اعتبارات اسنادی پرداخت شده	
۱۱۴,۷۰۶	۱,۹۷۲	۱۱۲,۷۳۴	-	۹۹,۲۱۲	۹۹,۲۱۲	-	۹۹,۲۱۲	-	وجه التزام بدهکاران ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	
۱۱,۹,۳۱۳	-	۱۱,۹,۳۱۳	-	۳۳۲,۰۶۹	۲۸,۳۵۸	۳۰,۳۷۱۱	۳۰,۳۷۱۱	-	سایر	
۵۹,۵۷۲,۴۶۰	۸,۷۸۳,۲۵۰	۵۱,۷۸۹,۲۱۰	۳۵۲,۳۶۶	۵۰,۹۳۶,۸۴۴	۹۴,۹۴۷,۲۰۰	۸۵,۵۵۴۳۵	۸۶,۳۹۱,۷۶۵	۱,۲۹۹,۲۷۵	۸۵,۰۹۲,۵۴۰	جمع درآمد تسهیلات اعطایی

۸-۱ سود شناسایی شده در تسهیلات ربالی غیر مشاع در عقد مشارکت مدنی مربوط به تسهیلات اعطایی از محل گواهی سپرده سرمایه‌گذاری خاص می‌باشد. لازم به ذکر است مطابق با بند ۱۲ بخش سوم دستورالعمل "انتشار گواهی سپرده مدت‌دار، ویژه سرمایه‌گذاری (خاص)" ابلاغی طی بخشنامه شماره ۲ مورخ ۲۷/۳/۹۰، ۸/۱/۱۴۰۲، محاسبات سود قطعی طرح حداکثر ۵ ماه پس از سررسید گواهی سپرده و ارسال آن به بانک مرکزی جهت بررسی و تأیید نهایی در سال آینده صورت خواهد پذیرفت.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۹. درآمد سپرده‌گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

رقم به میلیون ریال		گروه			
		سال مالی منتهی به ۱۳۰۱/۱/۲۰۲۹		سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱/۲۰۲۹	
		ریال		ریال	
		ارز	مبلغ	ارز	مبلغ
		(غیرمشاع)	جمع	(غیرمشاع)	جمع
جمع					
۶,۲۳۵,۹۳۳	-	۶,۲۳۵,۹۳۳	۷,۳۷۷,۴۵۶	-	۷,۳۷۷,۴۵۶
۴۲,۵۸۶	۴۲,۵۸۶	-	۶۲,۴۷۶	۶۲,۴۷۶	-
۶,۲۷۸,۵۱۹	۴۲,۵۸۶	۶,۲۳۵,۹۳۳	۷,۴۳۹,۹۳۲	۶۲,۴۷۶	۷,۳۷۷,۴۵۶
رقم به میلیون ریال					
شرکت اصلی					
		سال مالی منتهی به ۱۳۰۱/۱/۲۰۲۹		سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱/۲۰۲۹	
		ریال		ریال	
		ارز	مبلغ	ارز	مبلغ
		(غیرمشاع)	جمع	(غیرمشاع)	جمع
جمع					
۶,۲۳۵,۵۵۹	-	۶,۲۳۵,۵۵۹	۷,۳۷۱,۹۳۱	-	۷,۳۷۱,۹۳۱
۴۲,۵۸۵	۴۲,۵۸۵	-	۶۲,۴۷۶	۶۲,۴۷۶	-
۶,۲۷۸,۱۴۴	۴۲,۵۸۵	۶,۲۳۵,۵۵۹	۷,۴۳۴,۴۰۷	۶۲,۴۷۶	۷,۳۷۱,۹۳۱
سود سپرده‌گذاری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی					
سود سپرده‌گذاری نزد بانک‌های خارجی					
درآمد سپرده‌گذاری در سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی					

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱۰. درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی

ارزاق به میلیون ریال	گروه					
	سال مالی منتهی به ۱۳۰۲/۱۲/۲۹			سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
	ریال	ریال	ریال	ریال	ریال	ریال
	ارز (غیرمشاع)	جمع	غیرمشاع	جمع	ارز (غیرمشاع)	جمع
	جمع	جمع	غیرمشاع	جمع	غیرمشاع	جمع
۱,۰۶۳,۸۹۶	-	۱,۰۶۳,۸۹۶	-	۲,۶۲۸,۲۴۹	-	۲,۶۲۸,۲۴۹
۲,۷۱۹,۱۳۰	-	۲,۷۱۹,۱۳۰	-	۲,۴۹۸,۴۸۱	-	۲,۴۹۸,۴۸۱
۳۵۸,۰۰۰	-	۳۵۸,۰۰۰	-	۱۰۸,۰۸۴	-	۱۰۸,۰۸۴
۷,۱۰۳	-	۷,۱۰۳	-	۲۰,۳۰۵	-	۲۰,۳۰۵
۱۳۳,۴۴۸	-	۱۳۳,۴۴۸	-	۱۸,۲۸۱	-	۱۸,۲۸۱
-	-	-	-	۴,۰۳۹	-	۴,۰۳۹
-	-	-	-	۲۹۶	-	۲۹۶
۳۴۲,۵۰۴	-	۳۴۲,۵۰۴	-	-	-	-
۳۹۴,۴۶۳	-	۳۹۴,۴۶۳	-	-	-	-
۹,۰۵۴	-	۹,۰۵۴	-	-	-	-
۵,۰۲۷,۵۹۸	-	۵,۰۲۷,۵۹۸	-	۵,۲۷۷,۷۳۵	-	۵,۲۷۷,۷۳۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱۱. سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	
۷۹۸,۰۰۰	-	-	-	۱۱-۱ سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری
-	-	۶,۷۷۹	-	سود (زیان) حاصل از واگذاری سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری
-	-	-	-	خالص سود (زیان) افزایش (کاهش) ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
۷۹۸,۰۰۰	-	۶,۷۷۹	-	خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

۱۱-۱. سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر تفکیک می‌شود:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه سود سهام شرکت‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	
۷۹۸,۰۰۰	-	-	-	
۷۹۸,۰۰۰	-	-	-	

۱۲. جایزه سپرده قانونی

جایزه سپرده قانونی به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		شرح
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۲۷۱,۱۳۳	۳۸۸,۴۶۹	جایزه سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۶۴,۴۵۹	۷۴,۵۲۷	جایزه سپرده قانونی سایر منابع
۳۳۵,۵۹۲	۴۶۲,۹۹۶	

۱۲-۱. میانگین سپرده قانونی و جایزه متعلقه به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		شرح
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۲۶,۱۶۰,۹۱۵	۳۷,۸۵۳,۵۶۹	میانگین سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۲۷۱,۱۳۳	۳۸۸,۴۶۹	جایزه سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۷,۷۹۴,۰۰۱	۸,۷۳۲,۸۸۱	میانگین سپرده قانونی سایر منابع
۶۴,۴۵۹	۷۴,۵۳۶	جایزه سپرده قانونی سایر منابع

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱۳. هزینه سود سپرده ها

ارقام به میلیون ریال

گروه		یادداشت	شرح
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
درآمدهای مشاع			
۵۰,۹۳۶,۸۴۳	۸۵,۰۹۲,۵۴۰	۸	درآمد تسهیلات اعطایی
۶,۲۳۵,۵۵۸	۷,۳۷۱,۹۳۱	۹	درآمد سپرده گذاری در سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۵,۰۱۸,۵۴۴	۵,۲۷۷,۷۳۴	۱۰	درآمد سرمایه گذاری در اوراق بدهی
۷۹۸,۰۰۰	-	۱۱	خالص سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۲۳۳,۰۶۲	۷۳,۸۴۳	۲۰	سود (زیان) سرمایه گذاری مرتبط با فعالیت های غیربانکی
جمع درآمدهای مشاع			
۶۳,۲۲۲,۰۰۷	۹۷,۸۱۶,۰۴۸		
(۲۳,۲۸۵,۸۵۴)	(۳۳,۲۲۹,۰۱۵)	۱۳-۱	سهم بانک از درآمدهای مشاع
۳۹,۹۳۶,۱۵۳	۶۴,۵۸۷,۰۳۳		سهم سپرده گزاران از درآمدهای مشاع قبل از کسر حق الوکاله
(۵,۴۷۸,۶۴۱)	(۹,۰۳۹,۷۵۵)	۱۳-۲	حق الوکاله
۳۴,۴۵۷,۵۱۲	۵۵,۵۴۷,۲۷۸		سهم سپرده گزاران از درآمدهای مشاع
۲۷۱,۱۳۳	۳۸۸,۴۶۹	۱۲	جایزه سپرده قانونی سپرده های سرمایه گذاری
۳۴,۷۲۸,۶۴۵	۵۵,۹۳۵,۷۴۷		سود قطعی تعلق گرفته به سپرده های سرمایه گذاری
۳۴,۷۲۸,۶۴۵	۵۵,۹۳۵,۷۴۷		سود سپرده های سرمایه گذاری
-	۳۸۶,۳۹۵		سود گواهی سپرده خاص
۸,۹۲۱,۲۸۹	۱۱,۱۸۷,۸۲۱		سود سپرده های ارزی
۲۴۴,۳۸۶	۷۵۴,۷۵۱		خالص هزینه سود پرداخت شده توسط شرکت های فرعی به خارج از گروه و هزینه سود سپرده درون گروهی
۴۳,۸۹۴,۳۲۰	۶۸,۲۶۴,۷۱۴		جمع هزینه سود سپرده ها
۷۲,۷۸۹	۷,۲۴۲,۰۹۳	۱۳-۴	سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده های سرمایه گذاری

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		یادداشت	شرح
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
درآمدهای مشاع			
۵۰,۹۳۶,۸۴۴	۸۵,۰۹۲,۵۴۰	۸	درآمد تسهیلات اعطایی
۶,۲۳۵,۵۵۸	۷,۳۷۱,۹۳۱	۹	درآمد سپرده گذاری در سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۵,۰۱۸,۵۴۴	۵,۲۷۷,۷۳۴	۱۰	درآمد سرمایه گذاری در اوراق بدهی
۷۹۸,۰۰۰	-	۱۱	خالص سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۲۳۳,۰۶۳	۷۳,۸۴۳	۲۰	سود (زیان) سرمایه گذاری مرتبط با فعالیت های غیربانکی
جمع درآمدهای مشاع			
۶۳,۲۲۲,۰۰۹	۹۷,۸۱۶,۰۴۸		
(۲۳,۲۸۵,۸۵۵)	(۳۳,۲۲۹,۰۱۵)	۱۳-۱	سهم بانک از درآمدهای مشاع
۳۹,۹۳۶,۱۵۴	۶۴,۵۸۷,۰۳۳		سهم سپرده گزاران از درآمدهای مشاع قبل از کسر حق الوکاله
(۵,۴۷۸,۶۴۱)	(۹,۰۳۹,۷۵۵)	۱۳-۲	حق الوکاله
۳۴,۴۵۷,۵۱۳	۵۵,۵۴۷,۲۷۸		سهم سپرده گزاران از درآمدهای مشاع
۲۷۱,۱۳۳	۳۸۸,۴۶۹	۱۲	جایزه سپرده قانونی سپرده های سرمایه گذاری
۳۴,۷۲۸,۶۴۶	۵۵,۹۳۵,۷۴۷		سود قطعی تعلق گرفته به سپرده های سرمایه گذاری
۳۴,۷۲۸,۶۴۶	۵۵,۹۳۵,۷۴۷		سود سپرده های سرمایه گذاری
-	۳۸۶,۳۹۵		سود گواهی سپرده خاص
۸,۹۲۱,۲۸۸	۱۱,۱۸۷,۸۲۱		سود سپرده های ارزی
-	-		خالص هزینه سود پرداخت شده توسط شرکت های فرعی به خارج از گروه و هزینه سود سپرده درون گروهی
۴۳,۶۴۹,۹۳۴	۶۷,۵۰۹,۹۶۳		جمع هزینه سود سپرده ها
۷۲,۷۸۹	۷,۲۴۲,۰۹۳	۱۳-۴	سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده های سرمایه گذاری

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱۳-۱. سهم بانک از درآمدهای مشاع

سهم بانک از درآمدهای مشاع به شرح ذیل محاسبه شده است:

۱۳-۱-۱. سهم بانک از درآمدهای مشاع

سال مالی	نسبت منابع بانک به جمع مصارف (۱۳-۱-۲)	درآمدهای مشاع	سهم بانک از درآمدهای مشاع
	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۳۴/۰	۹۷,۸۱۶,۰۴۸	۳۳,۲۲۹,۰۱۵
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۳۶/۸	۶۳,۲۲۲,۰۰۹	۲۳,۲۸۵,۸۵۵

۱۳-۱-۲. توزیع منابع و مصارف مشاع بین سپرده‌گذاران و بانک

ارقام به میلیون ریال

توضیحات	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	شرح
میانگین ۵۲ هفته‌ای	۳۴۶,۹۲۴,۴۹۰	۴۵۶,۳۵۲,۲۴۶	میانگین مصارف مشاع (۱۳-۱-۲-۱)
میانگین ۵۲ هفته‌ای	۲۴۵,۳۰۶,۵۹۳	۳۳۹,۱۷۸,۷۴۶	میانگین مانده سپرده‌های سرمایه‌گذاری (۱۳-۱-۲-۲)
میانگین ۵۲ هفته‌ای	(۲۶,۱۶۰,۹۱۵)	(۳۷,۸۵۳,۵۶۹)	کسر می‌شود سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری
	۲۱۹,۱۴۵,۶۷۸	۳۰۱,۳۲۵,۱۷۷	منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری
	۱۲۷,۷۷۸,۸۱۲	۱۵۵,۰۲۷,۰۶۹	سهم بانک از مصارف مشاع (مازاد منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری)

* سهم منابع بانک از مصارف مشاع عبارتست از مصارف مشاع به کسر منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری؛ در صورتی که مجموع منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری بیش از مصارف مشاع باشد، به مازاد آن، مازاد منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری اطلاق می‌گردد.

۱۳-۱-۲-۱. میانگین مصارف مشاع

ارقام به میلیون ریال

سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	اقدام مصارف مشاع
مبلغ (میانگین)	مبلغ (میانگین)	
۴۰۰,۰۱۲,۰۳۲	۲۸۹,۶۶۱,۲۰۱	خالص مصارف مربوط به تسهیلات
۲۳,۵۷۳,۸۴۹	۲۵,۶۹۱,۷۱۱	خالص مصارف مربوط به اوراق مشارکت
۳۱,۴۷۹,۹۰۴	۲۹,۴۷۳,۹۴۲	خالص مصارف مربوط به سپرده نزد سایر بانک‌ها
۱,۲۸۶,۴۶۱	۲,۰۹۷,۶۳۶	خالص مصارف مربوط به سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۴۵۶,۳۵۲,۲۴۶	۳۴۶,۹۲۴,۴۹۰	جمع مصارف مربوط به عملیات مشاع

۱۳-۱-۲-۲. میانگین مانده سپرده‌های سرمایه‌گذاری

ارقام به میلیون ریال

سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سپرده‌های سرمایه‌گذاری
مبلغ (میانگین)	مبلغ (میانگین)	
۲۳,۴۵۶,۱۴۴	۱۲,۱۹۲,۶۴۸	گواهی سپرده عام
۱۵,۴۶۰,۵۴۳	۱۴,۹۲۲,۰۰۲	سپرده‌های یک‌ساله
۵۶,۴۹۴,۴۵۴	۱۰۹,۸۷۶,۲۶۴	دو ساله
۱۰۱,۰۰۲,۰۵۱	۱۵۷,۲۵۲	سه ساله
۱۳۷,۰۵۶,۸۳۱	۱۰۵,۰۷۶,۶۸۰	سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی
۵,۵۰۹,۲۳۱	۳,۰۲۵,۸۶۵	سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۱۹۹,۴۹۲	۵۵,۸۸۳	سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه
۳۳۹,۱۷۸,۷۴۶	۲۴۵,۳۰۶,۵۹۴	میانگین سپرده‌های سرمایه‌گذاری

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲-۱۳. حق الوکاله

حق الوکاله بانک برای سال مالی ۱۴۰۲ بر اساس آگهی منتشره در روزنامه های کثیرالانتشار، معادل ۳ درصد اعلام گردیده بود و بر همین مبنا محاسبه شده است.

میانگین منابع آزاد سپرده گذاران * نرخ حق الوکاله = مبلغ حق الوکاله

$$۹,۰۳۹,۷۵۵ = ۳\% * ۳۰۱,۳۲۵,۱۷۷$$

۱-۲-۱۳. حق الوکاله اعلام و اعمال شده

ارقام به میلیون ریال

حق الوکاله اعلام شده و اعمال شده*		
مبلغ - میلیون ریال	نرخ - درصد	
۶۲۰,۶۵۰	۳٪	گواهی سپرده عام
۴۱۳,۳۰۱	۳٪	یک ساله
۱,۵۰۱,۴۴۰	۳٪	دو ساله
۲,۶۸۵,۸۹۴	۳٪	سه ساله
۳,۶۴۷,۸۹۲	۳٪	سپرده های کوتاه مدت عادی
۱۶۵,۲۷۷	۳٪	سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۵,۳۰۲	۳٪	سپرده های کوتاه مدت ویژه
۹,۰۳۹,۷۵۶		جمع حق الوکاله سال ۱۴۰۲
۵,۴۷۸,۶۴۲		جمع حق الوکاله سال ۱۴۰۱

* با توجه به پوشش کامل حق الوکاله بانک، حق الوکاله اعلام شده و اعمال شده برابر می باشد.

۳-۱۳. سود علی الحساب پرداختی به سپرده های سرمایه گذاری

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
		سپرده های کوتاه مدت
۷,۴۵۸,۲۸۰	۴,۲۶۶,۹۰۹	سپرده های کوتاه مدت عادی
۸,۱۷۰	۳۲,۴۹۱	سپرده های کوتاه مدت ویژه
		سپرده های بلندمدت
۱,۹۵۱,۱۰۱	۴,۲۹۶,۴۵۳	گواهی سپرده عام
۲,۲۸۰,۵۰۸	۲,۴۳۸,۸۲۰	سپرده های یک ساله
۲۲,۲۹۷,۴۴۰	۱۲,۶۰۲,۴۴۷	دو ساله
۲۶,۲۱۲	۲۳,۷۵۸,۵۳۹	سه ساله
۳۴,۰۲۱,۷۱۱	۴۷,۳۹۵,۶۵۹	جمع
۶۳۴,۱۴۵	۱,۲۹۷,۹۹۶	سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و موسسات اعتباری
۳۴,۶۵۵,۸۵۶	۴۸,۶۹۳,۶۵۵	جمع سود علی الحساب پرداختی به سپرده های سرمایه گذاری

۴-۱۳. سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده های سرمایه گذاری

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		یادداشت
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۳۴,۷۲۸,۶۴۵	۵۵,۹۳۵,۷۴۸	سود قطعی تعلق گرفته به سپرده های سرمایه گذاری
(۳۴,۶۵۵,۸۵۶)	(۴۸,۶۹۳,۶۵۵)	سود علی الحساب پرداختی به سپرده های سرمایه گذاری
۷۲,۷۸۹	۷,۲۴۲,۰۹۳	سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده های سرمایه گذاری

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱۴. درآمد کارمزد

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت	
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
۳۱,۹۸۷	۲۴۵,۳۱۱	۳۱,۹۸۷	۲۴۵,۳۱۱	۱۴-۱	خالص کارمزد عملیات قرض الحسنه
۱۱۹,۳۹۶	۵۰۸,۶۳۷	۱۱۹,۳۹۶	۵۰۸,۶۳۸		اعتبارات اسنادی گشایش یافته
۲,۴۶۴,۶۴۱	۴,۷۰۵,۴۸۱	۲,۴۶۴,۶۴۱	۴,۷۰۵,۴۸۱		ضمانت‌نامه‌های صادره
۷۳۶	۱۰,۸۰۰	۷۳۶	۱۰,۸۰۰		وجوه اداره شده
۲,۱۴۴,۱۰۳	۲,۶۹۹,۱۷۲	۲,۱۴۴,۱۰۳	۲,۶۹۹,۱۷۲		کارمزد اعطاء تسهیلات
۴۸,۹۳۸	۲۳۵,۶۰۸	۴۸,۹۳۸	۲۳۵,۶۰۸		تضمین اوراق مشارکت
۴۸,۰۴۹	۷۸,۴۰۳	۴۸,۰۴۹	۷۸,۴۰۳		طرح شتاب
۲۹,۷۷۸	۲۹,۵۶۵	۲۹,۷۷۸	۲۹,۵۶۵		حق کارشناسی و نظارت طرح از صندوق توسعه ملی
-	-	۱,۰۱۹,۶۱۷	۱,۶۴۰,۰۹۵		کارمزد خرید و فروش سهام
۱۸۲,۷۸۶	۶۸۵,۳۸۴	۱۸۲,۷۸۵	۶۸۵,۳۸۴		سایر خدمات
۵,۰۷۰,۴۱۴	۹,۱۹۸,۳۶۱	۶,۰۹۰,۰۳۰	۱۰,۸۳۸,۴۵۷		جمع درآمد کارمزد

۱-۱۴. خالص کارمزد عملیات قرض الحسنه

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		کارمزد دریافتی تسهیلات اعطایی قرض الحسنه خالص کارمزد عملیات قرض الحسنه
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۳۱,۹۸۷	۲۴۵,۳۱۱	
۳۱,۹۸۷	۲۴۵,۳۱۱	

۱۵. هزینه کارمزد

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		کارمزد سامانه های ملی پرداخت مبتنی بر کارت کارمزد سامانه های ملی پرداخت مبتنی بر حساب کارمزد سامانه های ملی پرداخت مبتنی بر چک کارمزد ارزیابی وثایق سایر جمع هزینه کارمزد
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۳۶۸,۹۶۹	۶۰۵,۲۵۵	
۴۰,۸۱۸	۵۵,۳۹۰	
۳۲,۸۵۳	۴۸,۴۱۵	
۲۴,۵۰۲	۲۹,۰۵۶	
۴,۰۹۹	۵۷۵	
۴۷۱,۲۴۱	۷۳۸,۶۹۱	

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱۶. خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
نتیجه مبادلات ارزی	۷,۴۹۵,۸۴۹	۴,۲۲۵,۱۵۹	۶,۸۱۵,۲۷۷	۴,۱۰۴,۸۲۱
درآمد عملیات صرافی	۲۸۸,۱۴۴,۷۲۳	۱۶۹,۱۶۸,۵۹۷	-	-
بهای تمام شده عملیات صرافی	(۲۸۵,۵۹۲,۰۳۰)	(۱۶۶,۶۰۴,۰۶۱)	-	-
خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	۱۰,۰۴۸,۵۴۲	۶,۷۸۹,۶۹۵	۶,۸۱۵,۲۷۷	۴,۱۰۴,۸۲۱

۱۶-۱. درآمد و بهای تمام شده عملیات صرافی مربوط به خرید و فروش ارز توسط شرکت صرافی بانک خاورمیانه می باشد. به منظور ارائه بهتر و جلوگیری از بیش نمایی عملکرد گروه و گمراه کننده بودن آن، عملیات صرافی به صورت خالص گزارش گردیده است.

۱۷. هزینه های اداری و عمومی

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
هزینه های کارکنان	۷,۱۹۳,۲۷۴	۴,۴۵۶,۹۱۸	۶,۶۱۰,۱۷۶	۴,۰۷۴,۰۹۵
هزینه های اداری	۳,۴۶۱,۸۵۵	۱,۵۹۴,۹۵۹	۲,۷۳۰,۶۹۵	۱,۳۶۵,۲۲۰
هزینه استهلاك	۷۸۳,۴۸۲	۷۶۳,۴۹۰	۷۴۱,۷۸۱	۷۴۷,۳۴۱
جمع هزینه های اداری و عمومی	۱۱,۴۳۸,۶۱۱	۶,۸۱۵,۳۶۷	۱۰,۰۸۲,۶۵۲	۶,۱۸۶,۶۵۶

۱۷-۱. هزینه های کارکنان به شرح زیر تفکیک می شود:

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
حقوق و دستمزد و مزایا	۵,۹۹۲,۱۵۴	۳,۴۶۱,۲۷۹	۵,۴۹۳,۵۴۳	۳,۱۵۹,۹۴۲
بیمه سهم کارفرما	۶۸۸,۴۹۴	۴۳۰,۰۹۹	۶۲۲,۸۰۷	۳۸۶,۸۹۶
مزایای پایان خدمت و بازنشستگی کارکنان	۴۱۸,۵۶۲	۴۹۴,۸۴۵	۴۰۰,۵۱۶	۴۵۶,۹۵۵
سفر و فوق العاده ماموریت	۳۴,۴۳۲	۲۴,۳۶۴	۳۳,۶۷۸	۲۳,۹۷۱
سلامت و درمان کارکنان	۵۹,۶۳۲	۴۶,۳۳۱	۵۹,۶۳۲	۴۶,۳۳۱
جمع هزینه های کارکنان	۷,۱۹۳,۲۷۴	۴,۴۵۶,۹۱۸	۶,۶۱۰,۱۷۶	۴,۰۷۴,۰۹۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲-۱۷. هزینه‌های اداری شامل اقلام زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۸۵,۰۸۲	۲۱۰,۲۹۳	۱۰۲,۴۹۵	۲۲۴,۲۵۳	اجاره
۵,۶۰۹	۹,۵۹۵	۵,۶۰۹	۹,۵۹۵	آموزش و تحقیقات
۷۲,۶۰۰	۱۳۸,۸۵۸	۷۲,۶۰۰	۱۳۸,۸۵۸	ارتباطات و مخابرات
۴,۴۰۵	۱۳,۵۱۶	۲۲,۸۸۵	۳۳,۲۶۴	هزینه بیمه
۱۰,۴۶۴	۱۴,۳۶۰	۱۳,۵۳۱	۱۹,۵۵۹	حق الزحمه حسابرسی
۶۸,۴۴۲	۷۶,۴۶۴	۷۲,۵۵۱	۸۹,۰۳۷	حق مشاوره
۱۲,۲۲۲	۲۴,۷۱۴	۱۲,۶۰۲	۲۵,۴۵۷	حمل و نقل
۱۵,۰۸۹	۲۲,۲۰۴	۱۵,۸۵۰	۲۳,۴۸۴	انرژی و آب
۶۱,۰۶۷	۲۰۷,۳۲۵	۶۲,۰۱۹	۲۰۸,۸۹۴	تعمیر و نگهداری دارایی‌ها
۱۸۵,۵۰۱	۳۲۷,۵۸۷	۱۹۰,۴۵۹	۳۳۵,۷۰۱	ملزومات مصرفی
۲۳,۸۰۰	۳۷,۲۰۰	۳۲,۳۰۰	۴۷,۲۰۰	پاداش هیات مدیره
۴۳۵,۸۵۳	۹۱۷,۴۹۵	۴۴۳,۷۴۲	۹۲۷,۴۶۴	حق الزحمه پرداختی پیمانکاران
۵۲,۴۰۰	۹۵,۷۲۷	۵۲,۴۰۰	۹۵,۷۲۷	حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده
۱,۱۱۷	۱۱,۰۰۶	۲,۴۱۷	۲۲,۵۱۰	حق عضویت در مجامع
۲۲۳,۳۲۵	۲۰۱,۳۱۳	۲۲۳,۳۲۵	۲۰۱,۳۱۳	پشتیبانی سامانه های نرم افزاری
۱۰۸,۲۴۴	۴۲۳,۰۳۸	۲۷۰,۱۷۴	۱,۰۵۹,۵۳۹	سایر
۱,۳۶۵,۲۲۰	۲,۷۳۰,۶۹۵	۱,۵۹۴,۹۵۹	۳,۴۶۱,۸۵۵	جمع هزینه های اداری

۳-۱۷. هزینه استهلاک

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۵۷۶,۰۷۶	۵۸۱,۲۸۱	۵۸۹,۳۹۵	۶۱۸,۶۹۶	استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود
۱۷۱,۲۶۵	۱۶۰,۵۰۰	۱۷۴,۰۹۵	۱۶۴,۷۸۶	استهلاک دارایی‌های نامشهود
۷۴۷,۳۴۱	۷۴۱,۷۸۱	۷۶۳,۴۹۰	۷۸۳,۴۸۲	جمع هزینه استهلاک

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱۸. هزینه مطالبات مشکوک الوصول

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه		یادداشت
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۳۶۲,۳۳۱	۱,۶۶۴,۲۳۹	۳۶۲,۳۳۰	۱۸-۱ هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات
۱,۹۷۸,۷۵۲	۳,۰۱۱,۸۴۷	۱,۹۹۴,۱۱۳	۱۸-۲ هزینه عمومی مطالبات مشکوک الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات
۲,۳۴۱,۰۸۳	۴,۶۷۶,۰۸۶	۲,۳۵۶,۴۴۳	هزینه مطالبات مشکوک الوصول

۱۸-۱. هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات آن به شرح زیر محاسبه شده است:

ارقام به میلیون ریال

سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	گروه و شرکت اصلی				
	جمع	مشکوک الوصول بعد از ۵ سال*	مشکوک الوصول تا ۵ سال	معوق	سررسید گذشته
					خالص تسهیلات و مطالبات غیرجاری قبل از کسر ذخیره مطالبات مشکوک الوصول اشخاص غیردولتی (یادداشت ۲۵-۱)
۱۵,۱۳۰,۶۲۳	۳۰,۲۷۳,۳۰۹	۵۳۹,۷۷۶	۸,۶۷۱,۹۶۶	۱۳,۸۸۰,۱۳۶	۷,۱۸۱,۴۳۱
۴۴۱,۳۷۷	۴۰۵,۹۹۳	۱۰۷,۲۴۳	۲۰۲,۰۲۸	۹۴,۰۲۸	۲,۶۹۴
۱۵,۵۷۲,۰۰۰	۳۰,۶۷۹,۳۰۲	۶۴۷,۰۱۹	۸,۸۷۳,۹۹۴	۱۳,۹۷۴,۱۶۴	۷,۱۸۴,۱۲۵
					کسر می شود ارزش وثایق با اعمال ضریب سپرده های پس انداز و سرمایه گذاری ماشین آلات
(۸۰,۰۰۰)	-	-	-	-	(۲,۲۲۴,۰۲۱)
(۱,۶۲۵,۶۳۷)	(۳,۸۸۵,۷۷۵)	-	(۱,۶۶۱,۷۵۴)	-	(۱۵۲,۴۶۸)
(۹,۰۳۰,۹۷۳)	(۱۵,۳۴۵,۲۳۹)	(۴۰,۵۱۴)	(۴,۹۹۰,۷۹۸)	(۱۰,۱۶۱,۴۵۹)	(۲,۳۷۶,۴۸۹)
(۱۰,۷۳۶,۶۱۰)	(۱۹,۲۳۱,۰۱۴)	(۴۰,۵۱۴)	(۶,۶۵۲,۵۵۲)	(۱۰,۱۶۱,۴۵۹)	(۲,۳۷۶,۴۸۹)
۴,۸۳۵,۳۹۰	۱۱,۴۴۸,۲۸۸	۶۰۶,۵۰۵	۲,۲۲۱,۴۴۲	۳,۸۱۲,۷۰۵	۴,۸۰۷,۶۳۶
		۱۰۰ درصد	۵۰ درصد	۲۰ درصد	۱۰ درصد
۳۷۵,۵۸۴	۶۳۴,۳۳۷	-	۷۹,۴۲۹	۱۶۹,۶۲۵	۳۸۵,۲۸۳
۱,۲۱۰,۰۱۳	۲,۳۲۶,۱۹۴	۶۰۶,۵۰۵	۱,۰۳۱,۲۹۲	۵۹۲,۹۱۶	۹۵,۴۸۱
۱,۵۸۵,۵۹۷	۲,۹۶۰,۵۳۱	۶۰۶,۵۰۵	۱,۱۱۰,۷۲۱	۷۶۲,۵۴۱	۴۸۰,۷۶۴
(۱,۲۲۳,۲۶۷)	(۱,۲۹۶,۲۹۲)	(۲۸۱,۰۹۹)	(۶۷۱,۸۳۷)	(۱۰۲,۴۴۸)	(۲۴۰,۹۰۸)
۳۶۲,۳۳۰	۱,۶۶۴,۲۳۹	۳۲۵,۴۰۶	۴۳۸,۸۸۴	۶۶۰,۰۹۳	۲۳۹,۸۵۶

* بر اساس تبصره سه ماده دو بخشنامه شماره ۱/۲۳۹۰۲۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ بانک مرکزی، برای تسهیلاتی که پس از سپری شدن ۵ سال یا بیشتر از سررسید پرداخت اصل و سود آنها، موسسه اعتباری بنا به دلایل خارج از اراده خود قادر به وصول مطالبات از محل وثایق ماخوذه نمی باشد، مانده کل تسهیلات پس از کسر نمودن ارزش وثایق مذکور در بندهای ۲-۲-۲ الی ۲-۲-۶ بخشنامه مورد اشاره مبنای محاسبه قرار می گیرد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۲

۱-۱-۱۸-۱ اطلاعات مربوط به تسهیلاتی که پس از سپری شدن ۵ سال یا بیشتر از سررسید پرداخت اصل و سود آنها مؤسسه اعتباری بنا به دلیل خارج از اراده خود قادر به وصول مطالبات از محل وثایق مأخوذه نبوده است، به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال		سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹		سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹		سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹				
ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	مطالبات	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول*	مطالبات	وجه‌الائتم و تخیر تادیه دین	سود	اصل	دلایل عدم وصول	نوع وثایق	تاریخ سررسید تسهیلات	نام مشتری
۲۴۸	۱۶,۵۵۳	۲۴۸	۱۶,۵۵۳	۲,۰۳۵	۱۷۶	۱۴,۳۴۲	۱-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۱/۱۲	تسهیلات همکار ۶۳۴,۴۴۳* ۱۰/۵۰/۱۰۶/۴۴۳* در قالب عقد مضاربه
-	-	۳۳	۲,۱۹۹	۲۶۷	۱۱	۱,۹۲۱	۱-۱-۱-۲	املاک و مستغلات	۱۳۹۷/۱/۰۶	تسهیلات همکار ۱۸۸,۲۲۲ ۲/۲۰/۲۰/۲۲۲* در قالب عقد مضاربه و بستهبندی قراردادها
-	-	۵۹	۳,۹۱۴	۴۷۶	۲۱۹	۳,۲۱۹	۱-۱-۱-۲	املاک و مستغلات	۱۳۹۷/۱/۰۶	تسهیلات همکار ۱۸۹,۲۲۲ ۲/۲۰/۲۰/۲۲۲* در قالب عقد مشارکت مدنی و بستهبندی قراردادها
۱۸	۱,۲۰۲	۱۸	۱,۲۰۲	۱۴۶	۷۰	۹۸۶		املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۰۸/۲۸	تسهیلات همکار ۵۱۴,۴۴۳* ۱۰/۵۰/۱۰۶/۴۴۳* در قالب عقد مضاربه
۹۱	۶,۰۹۱	۹۱	۶,۰۹۱	۷۴۲	۳۴۹	۵,۰۰۰		املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۰۹/۱۱	تسهیلات همکار ۵۲۳,۵۳۳ ۱۰/۵۰/۱۰۶/۴۴۳* در قالب عقد مضاربه
۶۴	۴,۲۶۴	۶۴	۴,۲۶۴	۵۲۰	۲۴۴	۳,۵۰۰		املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۰۹/۱۱	تسهیلات همکار ۵۳۳,۵۳۳ ۱۰/۵۰/۱۰۶/۴۴۳* در قالب عقد مضاربه
۱۴	۹۳۸	۱۴	۹۳۸	۱۱۶	۵۴	۷۷۸	۱-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۱۰/۲۶	تسهیلات همکار ۹۰۹,۴۴۳* ۱۰/۵۰/۱۰۶/۴۴۳* در قالب عقد مضاربه
۱۸	۱,۲۱۹	۱۸	۱,۲۱۹	۱۵۰	۶۹	۱,۰۰۰		املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۱۱/۰۳	تسهیلات همکار ۶۱۴,۴۴۳* ۱۰/۵۰/۱۰۶/۴۴۳* در قالب عقد مضاربه
۱۵	۱,۰۲۵	۱۵	۱,۰۲۵	۱۲۷	۵۹	۸۳۹		املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۱۲/۰۱	تسهیلات همکار ۶۵۳,۶۵۳ ۱۰/۵۰/۱۰۶/۴۴۳* در قالب عقد مضاربه
۵۹۸	۳۹,۸۶۶	-	-	-	-	-		املاک و مستغلات	۱۳۹۵/۰۳/۲۷	تسهیلات همکار ۳۹۹,۵۷۰ ۱۰/۵۰/۲۰/۵۱/۶۳۲* در قالب عقد مشارکت مدنی
۱۹۹	۱۳,۲۵۱	-	-	-	-	-		املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۰۷/۲۸	تسهیلات همکار ۲۲۲,۲۲۲ ۲/۲۰/۲۰/۲۲۲* در قالب عقد مشارکت مدنی
۱,۲۶۵	۸۴,۴۱۹	۵۶۱	۳۷,۴۱۵	۴,۵۷۹	۱,۲۵۱	۳۱,۵۸۵		جمع		

* با توجه به پوشش کامل وثایق، تسهیلات فوق‌تذکره مطالبات مشکوک‌الوصول عام منظور گردیده است.

۱-۱-۱-۱۸-۱ پرونده‌های اجرایی حسب دستور مرجع قضایی تا اطلاع ثانوی متوقف و قابلیت پیگیری تا صدور حکم قطعی را ندارند.
۱-۱-۱-۱۸-۱-۲ در خصوص پرونده شرکت تولیدی و بستهبندی فرآورده‌های گوشتی پاک فارس با عنایت به دادنامه شماره ۰۸۸۸۵۹۲۰۰۰۸۸۸۵۹۲۰۰۰ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۰۳ شعبه ۶ دادگاه حقوقی شیراز توقف عملیات اجرایی صادر گردیده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱۸-۲. هزینه عمومی مطالبات مشکوک الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات به شرح زیر محاسبه شده است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۵۰۴,۹۲۹,۰۳۳	۷۰۸,۶۶۵,۰۴۱	تسهیلات اعطایی اشخاص غیردولتی (یادداشت ۱-۲۵)
۲,۵۵۴,۸۹۳	۱۱,۴۰۹,۴۴۵	بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی مدت دار پس از کسر پیش دریافت ها (یادداشت ۱-۳۳)
۱,۰۴۸,۹۸۷	۸۳۹,۶۳۶	مطالبات از شرکت های فرعی و وابسته (یادداشت ۲۵)
۳,۳۵۶,۴۵۶	۳,۲۵۲,۲۱۴	سایر حساب های دریافتنی (یادداشت ۲۶)
		کسر می شود:
(۱۲,۶۶۵,۱۲۴)	(۲۴,۱۵۲,۳۱۵)	مانده تسهیلات اعطایی و مطالباتی که برای آن ها ذخیره اختصاصی منظور شده
۴۹۹,۲۲۴,۲۴۵	۷۰۰,۰۱۴,۰۲۱	مانده مینای محاسبه ذخیره عمومی
۱/۵	۱/۵	ضریب مینای احتساب ذخیره عمومی - درصد
۷,۴۸۸,۳۶۳	۱۰,۵۰۰,۲۱۰	ذخیره عمومی تسهیلات اعطایی و مطالبات
(۵,۵۰۹,۶۱۲)	(۷,۴۸۸,۳۶۳)	کسر می شود: مانده ذخیره عمومی تسهیلات اعطایی و مطالبات در پایان سال قبل
۱,۹۷۸,۷۵۱	۳,۰۱۱,۸۴۷	هزینه عمومی مطالبات مشکوک الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات

۱۹. سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۴,۳۴۴,۸۲۰	۱۴,۷۵۶,۴۹۰	۴,۳۴۴,۸۲۰	۱۵,۱۵۴,۹۷۷	سود (زیان) تسعیر ارز دارایی ها و بدهی های ارزی عملیاتی
(۲,۵۶۶,۰۱۰)	(۲۲۳,۵۱۵)	(۲,۵۶۶,۰۱۰)	(۲۲۳,۵۱۵)	سود (زیان) شعبه خارج از کشور
۱,۷۷۸,۸۱۰	۱۴,۵۳۲,۹۷۵	۱,۷۷۸,۸۱۰	۱۴,۹۳۱,۴۶۲	جمع سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی

۲۰. سود (زیان) سرمایه گذاری مرتبط با فعالیت های غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۲۳۳,۰۶۳	۷۳,۸۴۳	۲۷۲,۷۶۵	۲۹۶,۱۸۸	۲۰-۱ سود سهام شرکت ها و واحدهای صندوق های سرمایه گذاری
-	-	۱۰۸,۰۱۰	۲۳۹,۰۶۳	۲۰-۲ سود (زیان) حاصل از واگذاری سهام شرکت ها و واحدهای صندوق های سرمایه گذاری
۲۳۳,۰۶۳	۷۳,۸۴۳	۳۸۰,۷۷۵	۵۳۵,۲۵۱	

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱-۲۰. سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر تفکیک می‌شود:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	
۶,۶۰۰	۷۱,۹۹۶	۱۷۶,۲۷۹	۲۶۸,۳۰۴	بیمه زندگی خاورمیانه
-	-	۳,۹۲۴	۶,۱۵۲	شرکت سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی
-	-	۳,۴۰۰	۱,۲۴۱	شرکت فولاد مبارکه اصفهان
-	-	-	۲,۶۱۶	صندوق باز نشستگی
-	-	-	۲,۸۶۰	شرکت پالایش بندر عباس
-	-	-	۵۱۴	کشت و دامداری فکا
۲۲۴,۹۸۸	-	-	-	کارگزاری بانک خاورمیانه
-	-	۱,۰۰۸	-	شرکت بورس و اوراق بهادار
-	-	۱,۰۰۰	-	شرکت سرمایه‌گذاری ایران خودرو
-	-	۵,۲۴۰	۳,۰۵۹	سایر
۲۳۱,۵۸۸	۷۱,۹۹۶	۱۹۰,۸۵۱	۲۸۴,۷۴۶	سود سهام شرکت‌ها
۱,۴۷۵	۱,۸۴۷	۷۶,۳۷۴	۱۱,۴۴۲	صندوق سرمایه‌گذاری مشترک افق کارگزاری
-	-	۵,۵۴۰	-	سود سایر صندوق‌ها
۱,۴۷۵	۱,۸۴۷	۸۱,۹۱۴	۱۱,۴۴۲	سود واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری
۲۳۳,۰۶۳	۷۳,۸۴۳	۲۷۲,۷۶۵	۲۹۶,۱۸۸	سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری

۲-۲۰. سود (زیان) حاصل از واگذاری سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

گروه		سود (زیان) ناشی از واگذاری سهام شرکت‌ها - ریال		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	خالص ارزش فروش	تعداد سهام/واحد سرمایه‌گذاری	
سود (زیان)	سود (زیان)			
۱,۳۷۹	۶,۸۱۲	۲,۲۵۵	۶۲۳,۲۱۷	شرکت فولاد مبارکه
۲,۹۲۲	۱۵,۷۱۴	۱,۲۹۳	۶۸,۲۷۸,۵۵۹	شرکت سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی
۴,۰۵۸	۱۱,۰۴۳	۵,۱۶۱	۱,۰۷۰,۰۰۰	شرکت ایران خودرو دیزل
۲,۲۶۰	-	-	-	صنایع مس افق
-	۹,۳۳۶	۱۱۶,۸۶۵	۱۸,۳۸۲,۰۰۰	شرکت سایپا
۴,۶۰۹	۶۱,۴۰۵	۴۴۴,۷۴۵	-	سایر
۱۵,۲۲۸	۱۰۴,۳۱۰	۵۷۰,۳۱۹	۸۸,۳۵۳,۷۷۶	جمع
۷,۰۶۱	۶۸,۱۵۶	۴۴۰,۷۹۲,۰۰	۲۰,۱۶۴,۹۶۳	سود (زیان) ناشی از واگذاری واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری - ریال
۸۱,۲۷۰	۲۶,۴۹۰	۲۲۲,۱۵۹,۰۰	۹,۲۲۷	صندوق سرمایه‌گذاری کاریزما-اهرمی
۱,۷۰۷	-	-	-	صندوق سرمایه‌گذاری افق روشن
-	۱۱,۸۵۷	۹۴,۲۸۷,۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	صندوق سرمایه‌گذاری افرا
-	۴,۶۱۰	۱۲۸,۵۲۵,۰۰	۶۸۹,۰۲۲	صندوق س سلام فارابی
۲,۷۴۴	۲۲,۹۸۴	۶۰,۳۴۶,۰۰	۹,۱۶۰	صندوق پشتوانه طلا ی لوتوس
-	۶۵۶	۵۷۰,۰۰	-	صندوق توسعه بازار
۹۲,۷۸۲	۱۳۴,۷۵۳	۹۴۶,۶۷۹	۲۶,۸۷۲,۳۷۲	سود سایر صندوق‌ها
۱۰۸,۰۱۰	۲۳۹,۰۶۳	۱,۵۱۶,۹۹۸	۱۱۵,۲۲۶,۱۴۸	جمع کل

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۱. سایر درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
سود (زیان) حاصل از فروش دارایی های ثابت مشهود و نامشهود	۶۳۳	۵۶۴	-	-
سود (زیان) حاصل از فروش وثایق تملیکی	-	۱۶۴,۹۵۵	۱۶۴,۹۵۵	-
سایر	۱,۲۳۴	۶,۱۰۰	۱,۲۳۴	۶,۱۰۰
خالص سایر درآمدها و هزینه ها	۱,۸۶۷	۱۷۱,۶۱۹	۱,۲۳۴	۱۷۱,۰۵۵

۲۱-۱. سود (زیان) حاصل از فروش وثایق تملیکی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

بهای تمام شده*	ارزش دفتری	مبلغ فروش	شرکت اصلی	
			سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
-	-	-	سود (زیان)	سود (زیان)
-	-	-	۱۶۴,۹۵۴	-

ساختمان

۲۲. سود هر سهم

۲۲-۱. مبنای محاسبه سود هر سهم

ارقام به میلیون ریال

سود - عملیاتی	گروه		شرکت اصلی	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
سود - عملیاتی	۵۸,۸۲۹,۵۸۲	۳۲,۳۴۲,۱۱۲	۵۵,۶۶۱,۵۵۹	۳۰,۳۰۷,۸۷۲
اثر مالیاتی	(۴,۸۷۸,۴۶۱)	(۱,۳۶۶,۱۶۷)	(۴,۰۶۱,۴۱۲)	(۸۲۳,۴۴۱)
سود - غیر عملیاتی	۵۳,۹۵۱,۱۲۱	۳۰,۹۷۵,۹۴۵	۵۱,۶۰۰,۱۴۷	۲۹,۴۸۴,۴۳۱
اثر مالیاتی	(۳۵۶)	(۳۴,۳۲۴)	(۱۹۷)	(۹۷۶)
سود خالص قبل از مالیات	۵۳,۹۵۰,۷۶۵	۳۰,۹۴۱,۶۲۱	۵۱,۴۰۲,۹۵۰	۲۹,۴۸۳,۴۵۵
اثر مالیاتی	(۴,۸۷۸,۸۱۷)	(۱,۴۰۰,۴۹۱)	(۴,۰۶۱,۶۱۰)	(۸۲۴,۴۱۷)
سود خالص	۴۹,۰۷۱,۹۴۸	۲۹,۵۴۱,۱۳۰	۴۷,۳۴۱,۳۴۰	۲۸,۶۵۹,۰۳۸

تعداد

گروه و شرکت اصلی	
سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

میانگین موزون تعداد سهام عادی

میانگین موزون تعداد سهام

۲۲-۲. با توجه به اینکه افزایش سرمایه ثبت شده از محل سود انباشته مصوب مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۲۹/۴/۱۴۰۲ می باشد، تاریخ دسترسی به منابع مزبور در محاسبات میانگین موزون تعداد سهام عادی به عنوان مبنادر نظر گرفته شده است.

۲۲-۳. سود تقلیل یافته هر سهم

سود تقلیل یافته پایه هر سهم از تقسیم سود متعلق به سهامداران عادی به میانگین موزون تعداد سهام عادی در دست سهامداران پس از تعدیل تاثیر تقلیل دهندگی تمامی سهام عادی بالقوه به دست می آید. در پایان سال ۱۴۰۲ و سال ۱۴۰۱ عامل تقلیل دهنده سود وجود ندارد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۳. موجودی نقد

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۲۰۴,۴۶۰	۱۹۶,۶۹۲	۲۰۴,۴۶۰	۱۹۶,۶۹۲	موجودی صندوق - ریال
۳,۲۶۴,۷۸۰	۳,۹۳۸,۷۱۷	۳,۲۷۲,۳۲۴	۳,۹۴۶,۵۱۰	موجودی صندوق - ارز
۴۰,۷۴۷,۱۴۰	۴۵,۹۰۷,۴۱۳	۴۰,۷۴۷,۱۴۰	۴۵,۹۰۷,۴۱۳	۲۳-۳ سپرده دیداری نزد بانک مرکزی (محدود نشده)
۱۱,۹۵۶,۳۵۹	۲۴,۵۲۲,۳۲۵	۳۲,۹۱۳,۳۸۳	۸۱,۶۹۰,۷۱۶	۲۳-۴ سپرده‌های نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (محدود نشده)
۵۶,۱۷۲,۷۳۹	۷۴,۵۶۵,۱۴۷	۷۷,۱۳۷,۳۰۷	۱۳۱,۷۴۱,۳۳۱	جمع موجودی نقد

۲۳-۱. موجودی صندوق ریالی و ارزی نزد شعب بانک تا سقف ۴,۴۹۵,۸۸۷ میلیون ریال در برابر خطرات احتمالی ناشی از سرقت و آتش سوزی تحت پوشش بیمه‌های کافی قرار گرفته است.

۲۳-۲. موجودی ارزی صندوق بانک شامل ۱,۸۱۲,۰۱۰ دلار آمریکا، ۶,۳۵۸,۴۵۲ یورو، ۶۲۸,۵۵۹ درهم، ۶,۵۰۰ روپیه، ۳۶,۱۱۵ لیر ترکیه، ۳,۵۴۰ یوان چین و ۳۲۴ فرانک سوئیس می‌باشد.

۲۳-۳. سپرده دیداری نزد بانک مرکزی (محدود نشده)

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		سپرده دیداری نزد بانک مرکزی - ریال (محدود نشده)
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۶۹,۸۹۲	۹,۱۳۸	سپرده دیداری نزد بانک مرکزی - ارز (محدود نشده)
۶۴,۹۸۴	۱۶۶,۱۰۷	سپرده دیداری نزد بانک مرکزی سایر کشورها (محدود نشده)
۴۰,۶۱۲,۲۶۴	۴۵,۷۳۲,۱۶۸	جمع سپرده دیداری نزد بانک مرکزی (محدود نشده)
۴۰,۷۴۷,۱۴۰	۴۵,۹۰۷,۴۱۳	

۲۳-۴. سپرده‌های نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (محدود نشده)

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		سپرده‌های دیداری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ریال (محدود نشده)
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۸,۱۰۸	۳۷,۷۰۷	۸۷۴,۳۳۳	۲۳۹,۸۴۸	سپرده‌های دیداری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ارز (محدود نشده)
۶,۸۴۹,۹۹۲	۹,۹۴۸,۶۶۲	۲۶,۹۲۷,۸۷۵	۶۶,۹۱۱,۱۱۳	سپرده‌های مدت دار نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ریال (محدود نشده)
۱,۷۸۹	-	۱۴,۷۰۵	۳,۷۹۹	سپرده‌های دیداری نزد بانک‌های خارجی-ارز (محدود نشده)
۵,۰۹۶,۴۷۰	۱۴,۵۳۵,۹۵۶	۵,۰۹۶,۴۷۰	۱۴,۵۳۵,۹۵۶	جمع سپرده‌های نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (محدود نشده)
۱۱,۹۵۶,۳۵۹	۲۴,۵۲۲,۳۲۵	۳۲,۹۱۳,۳۸۳	۸۱,۶۹۰,۷۱۶	

۲۳-۵. موجودی نزد بانک‌ها که دارای محدودیت برداشت (محدودیت زمانی و سایر محدودیت‌ها) است در قسمت مطالبات از بانک‌ها طبقه‌بندی شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۴. مطالبات از بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
مطالبات از بانک مرکزی	۴۰,۸۰۹	۳۲,۲۶۳	۴۰,۸۰۹	۳۲,۲۶۳
مطالبات از سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۷۷,۲۹۱,۵۸۷	۴۰,۹۲۰,۲۰۰	۹۹,۴۵۸,۶۹۱	۴۳,۵۵۴,۱۸۶
جمع مطالبات از بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۷۷,۳۳۲,۳۹۶	۴۰,۹۵۲,۴۶۳	۹۹,۴۹۹,۵۰۰	۴۳,۵۸۶,۴۴۹

۲۴-۱. موجودی نزد بانک ها که دارای محدودیت برداشت نیست در یادداشت توضیحی موجودی نقد طبقه بندی شده است.

۲۴-۲. مطالبات از بانک مرکزی

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه و شرکت اصلی	
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
سپرده دیداری نزد بانک مرکزی - ارز (محدود شده)	۲۰,۶۱۹	۱,۹۶۱
سپرده دیداری نزد بانک مرکزی سایر کشورها (محدود شده)	۲۴-۲-۱	۲,۸۲۸,۳۴۵
کسر می شود: موجودی امانی بانک مرکزی نزد بانک خاورمیانه (یادداشت ۳۵)	۲۴-۲-۱	(۲,۸۲۸,۳۴۵)
سایر	۲۰,۱۹۰	۳۰,۳۰۲
جمع مطالبات از بانک مرکزی	۴۰,۸۰۹	۳۲,۲۶۳

۲۴-۲-۱. با توجه به اینکه این وجوه از طرف بانک مرکزی تامین شده است مزایا و مخاطرات آن متعلق به بانک نیست، پس از تهاثر با تعهدات مربوطه و به صورت خالص ارائه گردیده است.

۲۴-۳. مطالبات از سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
سپرده های دیداری نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ارز (محدود شده)	۵,۰۵۳,۳۴۵	۲,۴۶۹,۷۵۲	۲۷,۲۲۰,۴۴۹	۵,۱۰۳,۷۳۸
سپرده های مدت دار نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ریال (محدود شده)	۳۸,۴۰۰,۰۰۰	۱۴,۷۰۰,۰۰۰	۳۸,۴۰۰,۰۰۰	۱۴,۷۰۰,۰۰۰
سپرده های مدت دار نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ارز (محدود شده)	۵,۹۳۴,۵۶۴	۶,۵۴۷,۵۸۵	۵,۹۳۴,۵۶۴	۶,۵۴۷,۵۸۵
سپرده های دیداری نزد بانک های خارجی- ارز (محدود شده)	۸۳,۴۲۸,۱۹۲	۵۴,۵۰۶,۱۳۲	۸۳,۴۲۸,۱۹۲	۵۴,۵۰۶,۱۳۲
کسر می شود: موجودی امانی بانک مرکزی نزد بانک خاورمیانه (یادداشت ۳۵)	(۵۵,۷۲۸,۹۰۲)	(۳۷,۳۵۴,۹۲۱)	(۵۵,۷۲۸,۹۰۲)	(۳۷,۳۵۴,۹۲۱)
پرداخت چک های صادره سایر بانک ها	۴۰,۰۰۰	۱۳۷	۴۰,۰۰۰	۱۳۷
مطالبات از سایر بانک ها بابت دستور پرداخت پایا	۳۶,۵۶۴	-	۳۶,۵۶۴	-
سایر	۱۲۷,۸۲۴	۵۱,۵۱۵	۱۲۷,۸۲۴	۵۱,۵۱۵
جمع مطالبات از سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۷۷,۲۹۱,۵۸۷	۴۰,۹۲۰,۲۰۰	۹۹,۴۵۸,۶۹۱	۴۳,۵۵۴,۱۸۶

۲۴-۳-۱. سپرده های مدت دار نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری داخلی مربوط به سپرده اعطایی در بازار بین بانکی بوده که سررسید آنها ۱/۰۵٪ ۱۴۰۳ می باشد.

۲۴-۳-۲. با توجه به اینکه مزایا و مخاطرات بخشی از این وجوه که از طرف بانک مرکزی تامین شده است متعلق به بانک نیست، پس از تهاثر با تعهدات مربوطه و به صورت خالص ارائه گردیده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۵. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی

ارقام به میلیون ریال		گروه								
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹								
خالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	جمع	سود و کاربرد و وجه التزام معوق	سود سال‌های آتی	وجود دریافتی مضاربه و حساب مشترک مشارکت مدنی	مانده وجه التزام دریافتی	مانده سود و کاربرد دریافتی	مانده اصل و سود سال‌های آتی و سود و کاربرد و وجه التزام معوق	فروشی اقساطی
۱۹,۹۶۷,۶۸۱	۵,۸۸۸,۶۰۶	(۸,۶۷۴)	۵,۹۷۸,۲۸۰	(۱۴,۹۲۳)	(۳,۵۳۷,۸۶۷)	-	۷,۳۰۳	۸۲,۴۲۱	۹,۴۴۱,۳۴۶	فروشی اقساطی
۸,۷۴۶,۶۷۲	۶,۲۵۴,۷۲۷	(۹,۵۴۱۳)	۶,۳۵۰,۱۴۰	(۲۰,۲۶۴)	(۴,۴۰۸,۷۹۶)	-	۳,۴۷۸	۵۴۸,۹۵۸	۶,۲۲۲,۸۴۷	حقاله
۲۹۱,۷۵۰	۱۴۵,۶۰۴	(۳۳,۶۴۶)	۱۴۹,۲۵۰	(۱۰,۸۵۸)	-	-	۱۵,۶۵۶	۱۰,۸۵۸	۱۳۳,۵۹۴	مضاربه
۲۰,۹۲۹	۹,۰۸۲,۹۸۶	(۲۴۴,۴۵۸)	۹,۳۲۷,۴۴۴	(۱۴,۳۵۵)	-	-	۲۳,۰۰۲	۱۳۶,۶۵۶	۹,۱۸۲,۱۴۱	مشارکت مدنی
۱۹,۲۵۴,۳۸۴	۶,۸۵۲,۸۰۷	(۱۰,۱۸,۰۶۳)	۶,۷۸۷,۰۸۷	-	(۹,۲۴۶,۳۳۴)	-	۱۱,۱۵۲	۳,۷۲۲,۵۹۴	۷,۳۳۸,۳۴۵۸	خرید دین
۲۹۲,۶۰۷,۱۵۸	۳۶۴,۳۶۴,۰۸۹	(۶,۸۰۸,۳۲۶)	۳۷۱,۱۷۲,۳۲۱	(۸۱۴,۰۳۰)	(۳۷,۰۸۱,۶۶۰)	-	۵۳۵,۶۷۸	۱۰,۱۸۱,۲۸۹	۳۹۸,۳۵۱,۰۴۴	مراجعه
۱,۰۲۹,۵۱۴	۶,۴۹۰,۲۳۹	(۹,۹,۵۳۳)	۶,۵۸۰,۹۷۲	-	(۱,۰۸۷,۹۷۷)	-	-	۳,۶۴۰	۷,۶۷۴,۱۰۹	قرض الحسنه
۱۵۱,۸۰۳,۰۹۵	۲۳۲,۷۲۸,۷۷۳	(۴,۲۱۲,۲۷۹)	۲۳۶,۹۴۱,۰۵۲	-	(۱۷,۰۶۷,۸۱۲)	-	۳۹۵,۶۵۵	۵۴۳,۱۴۳۴۶	۱۹۹,۲۹۸,۸۶۳	تسهیلات اعطایی به ارباب
۴۴۵,۸۶۳	۷۶۴,۴۴۲	(۱۰,۵۵۶,۶۸۱)	۸۷,۰۰۱۰	-	-	-	۱۷,۹۲۳	-	۸۵۲,۰۸۷	بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده
۳۵۴,۵۰۰	۵۱۹,۶۸۰	(۲۹۱,۲۳۰)	۸۱۱,۹۱۰	-	-	-	۱۳,۱۸۲	-	۷۹۸,۷۲۸	بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده
۱,۰۲۰,۸۴۷	۱,۷۷۴,۷۸۱	(۲۷,۳۰۱)	۱,۸۰۲,۰۸۷	(۲۹۸)	(۴۹۶,۸۶۷)	-	۱۰۰	۱۵,۱۸۸	۲,۲۸۳,۹۵۹	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده
۴۹۵,۷۳۰,۷۵۴	۶۹۴,۸۴۶,۷۳۴	(۱۳,۰۱۶,۳۶۷)	۷۰۷,۸۶۳,۱۳۱	(۸۷۴,۷۲۸)	(۶۸,۹۲۳,۳۹۶)	-	۱,۰۲۳,۱۲۹	۶۹,۰۱۵,۹۵۰	۷۰۷,۶۲۲,۱۷۶	

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های تویضی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

رقم به میلیون ریال

ادامه

		شرکت اصلی											
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
خالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	جمع	سود و کاربند و وجه التزام معوق	سود سال‌های آتی	وجود دریافتی مضاربه و حساب مشترک مشارکت مدنی	مانده وجه التزام دریافتی	مانده سود و کاربند و کاربند دریافتی	مانده اصل و سود سال‌های آتی و وجه التزام معوق	یادداشت	فروش اقساطی	فروش اقساطی	فروش اقساطی
۱۹,۹۶۷,۶۸۱	۵,۸۸۸,۶۰۴	(۸۹,۶۷۷)	۵,۹۷۸,۲۸۱	(۱۴,۹۲۳)	(۳,۵۳۷,۸۶۷)	-	۷,۳۰۳	۸۲,۴۲۱	۹,۴۴۱,۳۳۷	-	-	-	-
۹,۲۴۱,۸۹۲	۶,۲۵۴,۷۲۷	(۹۵,۴۱۳)	۶,۳۵۰,۱۴۰	(۲۰,۲۶۶)	(۴۰,۴۰۸,۷۹۶)	-	۳,۴۷۸	۵۴۸,۹۵۸	۶,۲۲۲,۸۴۷	-	-	-	-
۲۹۱,۷۵۰	۱۲۵,۶۰۴	(۲۳,۶۴۶)	۱۴۹,۲۵۰	(۱۰,۸۵۸)	-	-	۱۵,۶۵۵	۱۰,۸۵۹	۱۳۳,۵۹۴	-	-	-	-
۲۰,۹۲۹	۹,۰۸۲,۹۸۷	(۲۴۴,۴۵۸)	۹,۳۲۷,۴۴۵	(۱۴,۳۵۵)	-	-	۲۳,۰۰۳	۱۳۶,۶۵۶	۹,۱۸۲,۱۴۱	-	-	-	-
۱۹,۲۵۴,۳۸۴	۶۶,۸۵۲,۸۰۷	(۱۰,۱۸,۰۶۳)	۶۷,۸۷۰,۸۷۰	-	(۹,۲۴۶,۳۳۴)	-	۱۱,۱۵۴	۳,۷۲۲,۵۹۲	۷۳,۳۸۳,۴۵۸	-	-	-	-
۲۹۲,۶۰۷,۱۵۸	۳۶۵,۱۵۳,۹۷۰	(۶,۸۲۰,۲۶۱)	۳۷۱,۹۷۴,۳۳۱	(۸۱۴,۰۳۰)	(۳۷,۰۸۱,۶۶۰)	-	۵۳۵,۶۷۹	۱۰,۱۸۳,۱۹۸	۳۹۹,۱۵۱,۰۴۴	-	-	-	-
۱,۰۲۹,۵۱۴	۶,۴۹۰,۲۳۹	(۹۹,۵۳۳)	۶,۵۸۹,۷۷۲	-	(۱,۰۸۷,۹۷۷)	-	-	۳,۶۴۰	۷,۶۷۴,۱۰۹	-	-	-	-
۱۵۱,۸۰۳,۰۹۵	۲۳۲,۷۲۸,۷۷۳	(۴,۲۱۲,۲۷۹)	۲۳۶,۹۴۱,۰۵۲	-	(۱۷,۰۶۷,۸۱۲)	-	۳۹۵,۶۵۵	۵۴۳,۱۴,۳۴۶	۱۹۹,۲۹۸,۸۶۳	-	-	-	-
۴۴۵,۸۶۳	۷۶۴,۴۴۲	(۱۰,۵۵۶۸)	۸۷,۰۰۱۰	-	-	-	۱۷,۹۲۳	-	۸۵۲,۰۸۷	-	-	-	-
۳۵۴,۵۰۰	۵۱۹,۶۸۰	(۲۹۲,۲۳۰)	۸۱۱,۹۱۰	-	-	-	۱۳,۱۸۲	-	۷۹۸,۷۲۸	-	-	-	-
۱,۰۲۰,۸۴۷	۱,۷۷۴,۷۸۲	(۲۷,۳۰۱)	۱,۸۰۲,۰۸۳	(۲۹۸)	(۴۹۶,۸۶۷)	-	۱۰۰	۱۵,۱۸۹	۲,۲۸۳,۹۵۹	-	-	-	-
۴۹۶,۲۵۵,۹۷۴	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	(۱۳,۰۲۸,۴۲۹)	۷۰۸,۶۴۵,۰۴۴	(۸۷۴,۷۷۸)	(۶۸,۹۲۳,۳۹۶)	-	۱,۰۲۳,۱۳۲	۶۹,۰۱۷,۸۵۹	۷۰۸,۴۲۲,۱۷۷	-	-	-	-

عمده مانده تسهیلات ارزی مربوط به تسهیلاتی است که در سنوات قبل پیرو بند (ل) تبصره (۲) قانون بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور به مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار از طریق سپردگذاری ارزی صندوق توسعه ملی، بابت اعطای تسهیلات به سازندگان و پیمانکاران خصوصی و تعاونی طرف قرارداد شرکت ملی نفت ایران که توسط آن شرکت معرفی می‌گردند، به بانک خاورمیانه اختصاص یافته است. این مبلغ به طور کامل و در قالب تسهیلات به شرکت‌های معرفی شده از طرف شرکت ملی نفت ایران پرداخت شده است. از مطالبات فوق‌الذکر بابت اصل و سهم سود بانک به ترتیب مبلغ ۱۳۰ و ۵۹ میلیون دلار وصول شده و در پایان سال ۲۰۱۴، مانده اصل و سهم سود بانک به ترتیب معادل ۳۷۰ و ۳۹ میلیون دلار است. لازم به ذکر است بر اساس قرارداد معقده میان بانک و شرکت ملی نفت ایران، بازپرداخت دیون متعلق به موضوع قرارداد های تسهیلات ارزی بین بانک و تسهیلات گیرندگان (اعم از اصل، سود و وجه التزام متعلقه) در سررسید های مربوط طبق شرایط قراردادهای مذکور، توسط شرکت ملی نفت تضمین و تعهد گردیده است. مدت قرارداد اولیه سی و شش ماه بوده که طی الحاقیه ای به مدت دو سال (تا خرداد ماه سال ۱۴۰۰) تمدید شده است. همچنین در سال ۲۰۱۳ تفاهم نامه ای فی مابین صندوق توسعه ملی، شرکت ملی نفت و بانک خاورمیانه در خصوص تمدید قرارداد به مدت چهار سال (از خرداد ماه سال ۱۴۰۰ لغایت خرداد ماه سال ۱۴۰۴) منعقد گردیده است. با توجه به توضیحات فوق از بابت قراردادهای مذکور در سال ۲۰۱۴ مبنای نقدی برای شناسایی درآمد ملاک عمل بوده و از بابت قراردادهای مذکور درآمندی شناسایی نشده است. شایان ذکر است در سال ۲۰۱۳، مبلغ ۱۶ میلیون دلار بابت سهم سود بانک وصول شده و همچنین اقدامات لازم جهت انتشار اوراق مراجعه به مبلغ ۲۰,۰۰۰ میلیارد ریال به منظور بازپرداخت تسهیلات مزبور در جریان می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۵-۱. طبقه‌بندی تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی شرکت اصلی بر اساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع یادداشت توضیحی ۸-۶) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی					
۱۴۰۲/۱۲/۲۹					
جمع	مشکوک‌الوصول	معوق	سررسید گذشته	جاری	
۹,۵۳۱,۰۷۱	۹۳,۰۳۰	-	۲۱۲,۴۰۸	۹,۲۲۵,۶۳۳	فروش اقساطی
۶,۷۷۵,۲۸۳	۲۹۲,۸۴۱	۱,۰۹۱	۶۹	۶,۴۸۱,۲۸۲	جعاله
۱۶۰,۱۰۸	۱۶۰,۱۰۸	-	-	-	مضاربه
۹,۳۴۱,۸۰۰	۲۱۹,۴۹۸	-	۱۲۲,۳۰۲	۹,۰۰۰,۰۰۰	مشارکت مدنی
۷۷,۱۱۷,۲۰۴	-	-	-	۷۷,۱۱۷,۲۰۴	خرید دین
۴۰۹,۸۶۹,۹۲۱	۳,۵۳۶,۹۳۱	۶,۹۵۱,۳۰۵	۶,۹۵۰,۳۳۷	۳۹۲,۴۳۱,۳۴۸	مرابحه
۷,۶۷۷,۷۴۹	۱,۱۰۰	۵۱	۱,۶۸۱	۷,۶۷۴,۹۱۷	قرض الحسنه
۲۵۴,۰۰۸,۸۶۴	۵,۳۲۹,۷۶۰	۷,۶۱۲,۰۸۴	۶۳۱,۲۱۲	۲۴۰,۴۳۵,۸۰۸	تسهیلات اعطایی به ارز
۸۷۰,۰۱۰	۹۳,۹۲۷	-	-	۷۷۶,۰۸۳	بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده
۸۱۱,۹۱۰	۲۸۸,۱۸۹	-	-	۵۲۳,۷۲۱	بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده
۲,۲۹۹,۲۴۸	۱۹۷	۸۸۶	۷۰۸	۲,۲۹۷,۴۵۷	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده
۷۷۸,۴۶۳,۱۶۸	۱۰,۰۱۵,۵۸۱	۱۴,۵۶۵,۴۱۷	۷,۹۱۸,۷۱۷	۷۴۵,۹۶۳,۴۵۳	جمع ناخالص تسهیلات و مطالبات از اشخاص غیردولتی
					کسر می‌شود
(۶۸,۹۲۳,۳۹۶)	(۵۴۴,۲۳۱)	(۲۶۴,۲۲۴)	(۵۴۳,۲۲۱)	(۶۷,۵۷۱,۷۲۰)	سود سال‌های آتی
(۸۷۴,۷۲۸)	(۲۵۹,۶۰۸)	(۴۲۱,۰۵۷)	(۱۹۴,۰۶۳)	-	سود و کارمزد معوق
۷۰۸,۶۶۵,۰۴۴	۹,۲۱۱,۷۴۲	۱۳,۸۸۰,۱۳۶	۷,۱۸۱,۴۳۳	۶۷۸,۳۹۱,۷۳۳	خالص تسهیلات اعطایی قبل از کسر ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول
(۱۰,۲۷۲,۲۶۸)	(۲۹,۳۵۵)	(۵۲,۹۸۷)	(۱۴,۰۵۰)	(۱۰,۱۷۵,۸۷۶)	ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول
(۲,۷۵۶,۱۶۱)	(۱,۵۱۲,۸۷۱)	(۷۶۲,۵۴۰)	(۴۸۰,۷۵۰)	-	ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول
۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۷,۶۶۹,۵۱۶	۱۳,۰۶۴,۶۰۹	۶,۶۸۶,۶۳۳	۶۶۸,۲۱۵,۸۵۷	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۴,۶۸۵,۹۷۵	۳,۲۰۶,۷۹۸	۵,۸۸۱,۵۸۳	۴۸۲,۴۵۱,۶۱۸	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۲۵-۲. گردش ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول به شرح جدول زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی						
۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
جمع	ذخیره اختصاصی	ذخیره عمومی	جمع	ذخیره اختصاصی	ذخیره عمومی	
۶,۳۴۳,۸۱۴	۹۶۹,۵۹۰	۵,۳۷۴,۲۲۴	۸,۷۰۳,۰۶۱	۱,۳۱۳,۲۸۰	۷,۳۸۹,۷۸۱	مانده ابتدای سال
-	-	-	-	-	-	باز یافت شده
-	-	-	-	-	-	سوخت شده
۲,۳۵۹,۲۴۷	۳۴۳,۶۹۰	۲,۰۱۵,۵۵۷	۴,۳۲۵,۳۶۸	۱,۴۴۲,۸۸۱	۲,۸۸۲,۴۸۷	افزایش یا کاهش طی سال
۸,۷۰۳,۰۶۱	۱,۳۱۳,۲۸۰	۷,۳۸۹,۷۸۱	۱۳,۰۲۸,۴۲۹	۲,۷۵۶,۱۶۱	۱۰,۲۷۲,۲۶۸	مانده پایان سال

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۵-۳. تسهیلات اعطایی به ارز به تفکیک منابع پرداختی

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی					
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
جمع	جمع	مشکوک الوصول	معوق	سررسید گذشته	جاری
۱۷,۹۳۴,۳۹۰	۸,۲۸۷,۷۶۷	-	۷,۰۶۲,۳۲۰	-	۱,۲۲۵,۴۴۷
-	۲,۴۳۶,۲۰۷	-	-	-	۲,۴۳۶,۲۰۷
۱۳۳,۸۶۸,۷۰۵	۲۲۲,۰۰۴,۷۹۹	۴,۵۹۴,۳۹۲	-	۶۲۲,۲۳۶	۲۱۶,۷۸۸,۱۷۱
۱۵۱,۸۰۳,۰۹۵	۲۳۲,۷۲۸,۷۷۳	۴,۵۹۴,۳۹۲	۷,۰۶۲,۳۲۰	۶۲۲,۲۳۶	۲۲۰,۴۴۹,۸۲۵

* مبلغ ارائه شده در جدول فوق به صورت خالص پس از کسر ذخائر مربوطه (مطابق با یادداشت ۲۵) می باشد.

۲۵-۴. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی بر حسب زمان سررسید و نرخ سود

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی							
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹					
جمع	جمع	کمتر از ۱۲ درصد	۱۲ تا ۱۵ درصد	۱۵ تا ۱۸ درصد	۱۸ تا ۲۱ درصد	۲۱ تا ۲۴ درصد	۲۴ درصد و بیشتر
۲۶,۷۷۷,۲۹۶	۳۵,۴۲۷,۶۵۸	۸,۷۱۴,۷۷۲	۳۳۱	۵,۹۴۳,۳۰۲	۱۰۹,۶۲۱	۲۰,۵۰۷,۰۹۹	۱۵۲,۵۳۳
۴۴۹,۵۳۵,۷۱۶	۶۳۳,۴۷۶,۵۸۰	۲۰۹,۹۰۲,۰۸۰	۵۲,۹۵۹	۱,۸۲۱,۱۷۹	۳۶۵,۵۲۳	۴۱۲,۲۱۲,۵۳۸	۹,۱۲۲,۳۰۱
۷,۳۴۳,۷۰۱	۱۳,۱۲۷,۴۲۷	۸,۳۷۷,۹۳۹	۱,۰۱۹,۹۹۰	۲,۰۵۱,۰۲۷	-	۱,۶۷۸,۴۷۱	-
۲۱,۲۷۲,۳۲۲	۲۶,۶۳۳,۳۷۹	۲۱,۹۹۰,۵۳۱	۱,۱۷۴,۴۸۲	۲,۱۹۸,۴۰۸	-	۱,۲۶۹,۹۵۸	-
۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵	۷۰۸,۶۶۵,۰۴۴	۲۴۸,۹۸۵,۳۲۲	۲,۲۴۷,۷۶۲	۱۲,۰۱۳,۹۱۶	۴۷۵,۱۴۴	۴۳۵,۶۶۸,۰۶۶	۹,۲۷۴,۸۳۴
(۷,۳۸۹,۷۸۱)	(۱۰,۲۷۲,۲۶۸)	(۳,۵۴۴,۱۲۴)	(۳۳,۷۱۱)	(۱۳۶,۰۷۳)	(۷,۱۲۷)	(۶,۴۱۳,۸۰۰)	(۱۳۷,۴۳۳)
(۱,۳۱۳,۲۸۰)	(۲,۷۵۶,۱۶۱)	(۸۵۶,۶۲۸)	(۱۰۶)	(۷۳۶,۰۱۱)	-	(۱,۰۵۰,۸۰۱)	(۱۱۲,۶۱۵)
۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۲۴۴,۵۸۴,۵۷۰	۲,۲۱۳,۹۴۵	۱۱,۱۴۱,۸۳۲	۴۶۸,۰۱۷	۴۲۸,۲۰۳,۴۶۵	۹,۰۲۴,۷۸۶	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۱۶۰,۷۵۰,۸۳۹	۱,۵۹۰,۸۶۷	۱۷,۲۵۰,۴۸۸	۲۱۴,۳۸۶,۶۸۴	۱۰۲,۰۶۸,۰۳۱	۱۷۹,۰۶۵

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۲۵-۴-۱. مبلغ ۹,۱۲۲,۳۰۱ میلیون ریال در ستون ۲۴ درصد و بیشتر مربوط به تسهیلات اعطایی (شامل اصل و سود دریافتی) از محل گواهی سپرده مدت دار، ویژه سرمایه گذاری (خاص) براساس نامه شماره ۰۲/۲۷۶۲۰ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۱ بانک مرکزی می باشد.

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵-۲۵. خالص مبلغ دفتری تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی به تفکیک نوع وثیقه

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی						
۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
خالص	ذخیره مطالبات	مانده	خالص	ذخیره مطالبات	مانده	
۲۱۰,۸۹۲	(۱۰,۶۷۴)	۲۲۱,۵۶۶	۴۸۱,۳۷۰	(۹,۲۳۳)	۴۹۰,۶۰۳	سپرده
۱,۶۳۱	(۲۵)	۱,۶۵۶	۴۸۰,۵۴۷	(۷,۳۱۸)	۴۸۷,۸۶۵	اوراق مشارکت و سایر اوراق بدهی با تضمین دولت و بانک مرکزی
۱۱۰,۳۵۹	(۱,۶۸۱)	۱۱۲,۰۴۰	۹۶۴,۰۵۷	(۱۴,۶۸۱)	۹۷۸,۷۳۸	اوراق مشارکت و سایر اوراق بدهی با تضمین سایر بانک‌ها
۱۶,۸۶۳,۰۱۱	(۲۵۶,۷۹۷)	۱۷,۱۱۹,۸۰۸	۴۹,۹۵۸,۹۱۷	(۷۶۰,۷۹۶)	۵۰,۷۱۹,۷۱۳	سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار
۲۷,۴۳۵,۸۷۵	(۶۸۹,۱۶۱)	۲۸,۱۲۵,۰۳۶	۱۶۲,۲۷۰,۲۴۳	(۲,۸۶۰,۷۲۶)	۱۶۵,۱۳۰,۹۶۹	زمین و ساختمان
۱,۱۷۰,۶۶۷	(۱۷,۸۲۷)	۱,۱۸۸,۴۹۴	۹,۴۳۰,۵۱۰	(۱۴۳,۶۱۲)	۹,۵۷۴,۱۲۲	ماشین آلات
۴۴۹,۷۰۸,۲۰۸	(۷,۷۱۲,۷۲۷)	۴۵۷,۴۲۰,۹۳۵	۴۷۱,۵۰۹,۹۵۷	(۹,۲۴۸,۶۲۸)	۴۸۰,۷۵۸,۵۸۵	چک و سفته و چک‌های وصولی و قرارداد لازم‌الاجرا
۴۹۵,۵۰۰,۶۴۳	(۸,۶۸۸,۸۹۲)	۵۰۴,۱۸۹,۵۳۵	۶۹۵,۰۹۵,۶۰۱	(۱۳,۰۴۴,۹۹۴)	۷۰۸,۱۴۰,۵۹۵	جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات دارای وثیقه
۷۲۵,۳۳۱	(۱۴,۱۶۹)	۷۳۹,۵۰۰	۵۴۱,۰۱۴	(۱۵,۳۹۴)	۵۵۶,۴۰۸	تسهیلات و مطالبات بدون وثیقه
۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	(۸,۷۰۳,۰۶۱)	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	(۱۳,۰۶۰,۳۸۸)	۷۰۸,۶۹۷,۰۰۳	جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

گردش تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی

جمع	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده	بدهکاران بابت ضمانت نامه‌های پرداخت شده	بدهکاران بابت اعتبار استنادی پرداخت شده	تسهیلات اعطایی به ازر	قرض الحسنه	مراجعه	خرید دین	مشارکت مدنی	مضایبه	جعاله	فروش اقساطی	
۴۶۸,۷۰۵,۴۸۷	۱,۰۲۸,۸۴۹	۳۵۸,۷۴۲	۴۴۶,۷۲۳	۱۲۷,۳۳۴,۵۱۷	۱,۰۴۴,۷۴۷	۲۹,۰۲۹۳,۰۵۳	۱۸,۳۸۴,۳۲۱	۴۴۳,۴۵۶	۳۱۲,۰۶۱	۹,۱۲۰,۸۸۷	۱۹,۸۳۷,۷۲۱	اصل تسهیلات اعطایی مانده در ۱۳/۱۲/۲۹
۲,۱۲۹,۰۲۱,۰۱۵	۱,۶۰۲,۴۵۴	۱۱,۱۲۳,۳۴۳	۳۳۴,۳۵۰,۷۴۰	۴۰۷,۰۲۷۵	۵,۸۵۳,۰۸۰	۱,۹۳۵,۹۰۶,۲۰۲	۱۱۵,۳۲۷,۲۳۷	۹,۰۰۰,۰۰۰	-	۵,۷۳۵,۷۱۰	۶,۲۹۸,۶۴۰	اعطایی طی سال وصولی طی سال
(۲,۰۲۷,۰۷۷,۵۸۸)	(۸۴۵,۵۰۹)	(۱۰,۶۸۳,۳۵۷)	(۳۳,۰۱۹,۷۱۰)	(۱۷,۸۷۸,۸۸۰)	(۳۱۰,۶۹۵)	(۱,۸۶۴,۹۳۳,۰۰۱)	(۶,۶۲۲,۸۴۴)	(۲۷۵,۶۷۰)	(۱,۸۹۱,۳۲۵)	(۹,۰۵۸,۸۹۳)	(۲,۰۲۳۷,۸۰۴)	تاثیر تسعیر طی سال
۶۷,۹۷۵,۱۳۹	-	-	-	۶۷,۹۷۵,۱۳۹	-	-	-	-	-	-	-	مانده در ۱۳/۱۲/۲۹
۶۳۸,۶۲۴,۰۵۳	۱,۷۸۶,۷۹۴	۷۹۸,۷۲۸	۸۵۲,۰۸۷	۱۸۲,۲۳۱,۰۵۱	۶,۵۸۶,۱۳۲	۳۶۱,۲۵۵,۳۵۴	۶۴,۱۳۷,۱۲۴	۹,۱۶۷,۷۸۶	۱۲۲,۷۳۶	۵,۷۹۷,۷۰۴	۵,۸۸۸,۵۵۷	
۳۶,۲۲۳,۵۴۹	۷,۶۵۴	۴,۹۸۴	۷,۸۷۴	۲۶,۹۸۱,۵۴۷	۶۵۵	۷,۱۸۹,۳۱۷	۱,۱۶۲,۸۶۷	۹۷,۲۲۹	۶۸,۷۵۶	۲۶۱,۷۶۵	۴۴,۹۰۱	فرغ تسهیلات اعطایی مانده در ۱۳/۱۲/۲۹
۹۵,۱۹۲,۵۱۱	۲۲۸,۵۷۱	۹۹,۲۱۲	۷۷۳,۰۰۱	۸,۵۵۵,۳۳۴	۲۴۶,۸۳۳	۷۳,۰۷۰,۱۰۹	۸,۷۸۶,۸۸۳	۳۱۹,۲۲۹	۲۶,۰۳۳	۹۳۷,۲۹۰	۱,۹۱۹,۵۲۶	افزایش طی سال
(۸۲,۰۳۸,۲۰۸)	(۲۲,۰۹۳۶)	(۹۱,۰۱۴)	(۷۶۳,۹۵۲)	(۱,۴۹۰,۱۱۹)	(۲۴۳,۸۲۸)	(۶۹,۵۴۰,۵۴۹)	(۶,۲۱۵,۹۹۴)	(۲۵۶,۷۹۹)	(۳۰۲,۶۷۵)	(۶۴۱,۶۱۹)	(۲,۲۲۰,۷۰۳)	وصولی طی سال تاثیر تسعیر طی سال
۲,۰۶۶,۳۱۳۹	-	-	-	۲,۰۶۶,۳۱۳۹	-	-	-	-	-	-	-	مانده در ۱۳/۱۲/۲۹
۷۰,۰۴۰,۹۹۱	۱۵,۲۸۹	۱۳,۱۸۲	۱۷,۹۲۳	۵۴۷۱,۰۰۰۱	۳,۶۴۰	۱۰,۷۱۸,۸۷۷	۳,۷۳۳,۷۴۶	۱۵۹,۶۵۹	۲۶,۵۱۴	۵۵۲,۳۳۶	۸۹,۷۲۴	

ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول

مانده در ۱۳/۱۲/۲۹ ۱۴۰,۹۴۳
باز یافت شده
سویخت شده طی سال
افزایش با کاهش طی سال جاری
مانده در ۱۳/۱۲/۲۹ ۱۴۰,۷۱۱
وجود دریافتی ثابت مضاربه
حساب مشترک مشارکت مدنی

خالص تسهیلات اعطایی

مانده در ۱۳/۱۲/۲۹ ۱۴۰,۹۴۳
مانده در ۱۳/۱۲/۲۹ ۵,۸۸۸,۵۵۷

* فرغ تسهیلات شامل سود تسهیلات اعطایی و وجه التزام تاخیر تادیه دین می باشد.

لازم به توضیح است سود طبقه بعد از معوق و وجه التزام تسهیلات مطابق رويه مندرج در یادداشت ۵-۶ در حساب‌ها منظور نشده است.
با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های قرضی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱-۶-۲۵. گردش فرج تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی

جمع	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده	بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	بدهکاران بابت اعتبار استنادی پرداخت شده	تسهیلات اعطایی به از	قرض الحسنه	مربوطه	خرید دین	مشارکت مدنی	مضاربه	جعاله	فروش اقساطی	سود دریافتی تسهیلات اعطایی
۳۵,۶۳۳,۲۶۴	۷,۶۱۹	-	-	۲۶,۸۷۱,۲۲۴	۶۵۵	۶,۸۶۶,۹۱۹	۱,۱۵۹,۹۲۴	۳۴,۱۲۹	۳۱,۰۲۹	۲۵۱,۵۰۵	۴۲۰,۲۶۰	مانده در ۱/۱/۲۲ ۱۴۰۲
۸۷,۷۶۱,۰۲۶	۲۲۷,۶۹۹	-	-	۷,۵۸۹,۳۰۴	۲۴۵,۸۲۸	۶۸,۲۴۹,۵۱۷	۸۷۰,۱,۵۴۷	۱۲۲,۳۰۱	-	۸۹۰,۴۳۹	۱,۲۳۴,۳۹۱	افزایش طی سال
(۷۴,۸۹۴,۶۲۵)	(۲۲۰,۱۲۹)	-	-	(۶۵۴,۳۷۶)	(۲۲۲,۸۳۳)	(۶۴,۹۳۳,۲۳۸)	(۶,۱۳۸,۸۷۹)	(۱۹,۷۷۴)	(۲۰,۱۷۰)	(۵۹۲,۹۸۶)	(۲۰,۷۲,۲۳۰)	وصولی طی سال
۲۰,۵۰۸,۱۹۴	-	-	-	۲۰,۵۰۸,۱۹۴	-	-	-	-	-	-	-	تاثیر تسعیر طی سال
۶۹,۰۱۷,۸۵۹	۱۵,۱۸۹	-	-	۵۴,۳۱۴,۳۲۶	۲۶۰	۱۰,۱۸۳,۱۹۸	۳,۷۲۲,۵۹۲	۱۳۶,۶۵۶	۱۰,۸۵۹	۵۴۸,۹۵۸	۸۲,۴۲۱	مانده در ۱/۱/۲۲ ۱۴۰۲

وجه التزام دریافتی تسهیلات اعطایی

۵۸۰,۲۸۵	۳۵	۴,۹۸۴	۷,۸۷۴	۱۱۰,۳۲۳	-	۳۲۲,۳۹۸	۲,۹۴۳	۶۳,۱۰۰	۳۷,۷۲۷	۱۰,۲۶۰	۲۰,۶۴۱	مانده در ۱/۱/۲۲ ۱۴۰۲
۷,۴۳۱,۴۸۵	۸۷۲	۹۹,۲۱۲	۷۷۴,۰۰۱	۹۶۶,۱۳۰	۱,۰۰۵	۴,۸۲۰,۵۹۲	۸۵,۳۲۶	۱۹۶,۹۲۸	۲۶,۰۴۳	۴۱,۸۵۱	۱۵۵,۱۳۵	افزایش طی سال
(۷,۱۴۳,۵۸۳)	(۸۰۷)	(۹۱,۰۱۴)	(۷۶۲,۹۵۲)	(۸۳۵,۷۴۳)	(۱,۰۰۵)	(۴,۶۰۷,۳۱۱)	(۷۷,۱۱۵)	(۲۳۷,۰۲۵)	(۲۸۲,۵۰۵)	(۴۸,۶۳۳)	(۱۹۸,۴۷۳)	وصولی طی سال
۱۵۴,۹۴۵	-	-	-	۱۵۴,۹۴۵	-	-	-	-	-	-	-	تاثیر تسعیر طی سال
۱,۰۲۳,۱۳۲	۱۰۰	۱۳,۱۸۲	۱۷,۹۲۳	۳۹۵,۶۵۵	-	۵۳۵,۶۷۹	۱۱,۱۵۴	۲۳۰,۰۰۳	۱۵,۶۵۵	۲,۴۷۸	۷,۳۰۳	مانده در ۱/۱/۲۲ ۱۴۰۲

فرج تسهیلات اعطایی

۳۶,۲۳۳,۵۴۹	۷,۶۵۴	۴,۹۸۴	۷,۸۷۴	۲۶,۹۸۱,۵۴۷	۶۵۵	۷,۱۸۹,۳۱۷	۱,۱۶۲,۸۶۷	۹۷,۲۲۹	۶۸,۷۵۶	۲۶۱,۷۶۵	۴۴۰,۹۰۱	مانده در ۱/۱/۲۲ ۱۴۰۲
۷۰,۰۴۰,۹۹۱	۱۵,۲۸۹	۱۳,۱۸۲	۱۷,۹۲۳	۵۴,۶۱۰,۰۰۱	۳۶۰	۱۰,۷۱۸,۸۷۷	۳,۷۳۳,۷۶۶	۱۵۹,۶۵۹	۲۶,۵۱۴	۵۵۲,۴۳۶	۸۹,۷۲۴	مانده در ۱/۱/۲۲ ۱۴۰۲

با توجه به این رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۷-۲۵. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی به تفکیک نوع مشتری

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی						
۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
خالص	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	مبلغ ناخالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	مبلغ ناخالص	
-	-	-	-	-	-	اشخاص حقیقی-وابسته*
-	-	-	-	-	-	اشخاص حقوقی-وابسته
۲,۳۰۸,۹۷۷	(۳۵,۲۶۶)	۲,۳۴۴,۲۴۳	۴,۴۶۱,۵۸۵	(۶۸,۰۴۶)	۴,۵۲۹,۶۳۱	کارکنان
۱۱,۰۹۱,۹۸۹	(۱۸۳,۸۶۹)	۱۱,۲۷۵,۸۵۸	۱۷,۶۳۷,۹۰۴	(۲۹۱,۸۴۲)	۱۷,۹۲۹,۷۴۶	اشخاص حقیقی-سایر
۴۸۲,۸۲۵,۰۰۸	(۸,۴۸۳,۹۲۶)	۴۹۱,۳۰۸,۹۳۴	۶۷۳,۵۳۷,۱۲۶	(۱۲,۶۶۸,۵۴۱)	۶۸۶,۲۰۵,۶۶۷	اشخاص حقوقی-سایر
<u>۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴</u>	<u>(۸,۷۰۳,۰۶۱)</u>	<u>۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵</u>	<u>۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵</u>	<u>(۱۳,۰۲۸,۴۲۹)</u>	<u>۷۰۸,۶۰۸,۱۸۶</u>	جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

* مبنای تعیین اشخاص وابسته، حدود تبیین شده در استانداردهای حسابداری است. با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۸-۲۵. تسهیلات اعطایی به شرکت های فرعی و وابسته به شرح زیر است:

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
جمع	جمع	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	غیرجاری	جاری	متوسط موزون نرخ سود
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	درصد
<u>۴۹۵,۲۲۱</u>	<u>۷۸۹,۸۸۰</u>	<u>(۱۲,۰۲۹)</u>	-	<u>۸۰۱,۹۰۹</u>	۲۳

شرکت های فرعی (تابعه)
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارزاق به میلیون ریال

شرکت اصلی

۱۴۰۱/۱۲/۲۹

خالص	ذخیره مطالبات مشکوکی‌الوصول	جمع	سود سهام پرداختی	سود سهام دریافتی	قرض‌الحسنه فی‌مابین	علی‌الحساب پرداختی	علی‌الحساب دریافتی	فروش خدمات	خرید خدمات	خرید دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها	فروش دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها	نام شرکت فرعی / وابسته
(۱۰,۰۹۳)	(۳۷۵)	(۷۱۸)	-	-	-	۲۴,۹۷۶	-	-	(۲۵,۶۹۴)	-	-	شرکت داده پردازان سیمای آفتاب
۸۲۸	(۱۳)	۸۴۱	-	-	-	۸۴۱	-	-	-	-	-	شرکت بیمه زندگی خاورمیانه
۷۸۶,۱۹۶	(۱۱,۹۷۳)	۷۹۸,۱۶۹	-	۷۹۸,۰۰۰	-	۱۶۹	-	-	-	-	-	شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه
۲۲۱,۵۷۶	(۳,۳۷۴)	۲۲۴,۹۵۰	-	۲۲۵,۰۰۰	-	-	-	-	(۵۰)	-	-	شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه
۱,۰۰۷,۵۰۷	(۱۵,۷۳۵)	۱,۰۲۳,۲۴۲	-	۱,۰۲۳,۰۰۰	-	۲۵,۹۸۶	-	-	(۲۵,۷۳۴)	-	-	جمع مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
												خالص سود (زیان) معاملات
												۱۹۱,۷۲۸

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲-۲۶. طبقه‌بندی مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته بر اساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع یادداشت توضیحی ۸-۶) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی					
۱۴۰۲/۱۲/۲۹					
جمع	مشکوک‌الوصول	معوق	سررسید گذشته	جاری	
۸۱۲,۹۱۷	-	-	-	۸۱۲,۹۱۷	مطالبات از شرکت‌های فرعی-ریالی
-	-	-	-	-	مطالبات از شرکت‌های وابسته-ریالی
-	-	-	-	-	مطالبات از شرکت‌های فرعی-ارزی
-	-	-	-	-	مطالبات از شرکت‌های وابسته-ارزی
۸۱۲,۹۱۷	-	-	-	۸۱۲,۹۱۷	خالص مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته قبل از کسر ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول
(۱۲,۵۹۵)	-	-	-	(۱۲,۵۹۵)	ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول
-	-	-	-	-	ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول
۸۰۰,۳۲۲	-	-	-	۸۰۰,۳۲۲	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۱,۰۰۷,۵۰۷	-	-	-	۱,۰۰۷,۵۰۷	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

۲۷. سایر دریافتی‌ها

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی				گروه				یادداشت
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
خالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	مانده طلب	خالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	مانده طلب	
۸۸,۴۸۲	۳۰۶,۰۷۱	(۴,۶۶۱)	۳۱۰,۷۳۲	۸۸,۴۸۲	۳۰۶,۰۷۱	(۴,۶۶۱)	۳۱۰,۷۳۲	سود تحقق یافته اوراق مشارکت
-	۱۰۵,۲۱۶	(۱,۶۰۲)	۱۰۶,۸۱۸	۷۷,۲۳۰	۱۷۲,۶۲۲	(۱,۶۰۲)	۱۷۴,۲۲۴	مطالبات از کارکنان
۲,۹۵۱,۱۳۱	۲,۵۹۲,۳۴۸	(۲۴۲,۳۱۶)	۲,۸۳۶,۶۶۴	۸,۱۹۸,۰۵۵	۶,۸۷۳,۸۳۲	(۲۴۲,۳۱۶)	۷,۱۱۶,۱۴۸	بدهکاران موقت ۲۷-۱
۳,۰۳۹,۶۱۳	۳,۰۰۳,۶۳۵	(۲۴۸,۵۷۹)	۳,۲۵۲,۲۱۴	۸,۳۶۳,۷۶۷	۷,۳۵۲,۵۲۵	(۲۴۸,۵۷۹)	۷,۶۰۱,۱۰۴	جمع سایر حساب‌های دریافتی

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱- ۲۷. مانده بدهکاران موقت به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی		گروه		شرکت اصلی	
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
	مانده طلب	خالص	مانده طلب	خالص	مانده طلب	خالص	مانده طلب	خالص
اقلام مرتبط با تسهیلات								
هزینه‌های دادرسی و وصول مطالبات	۱۲۳,۲۵۴	۱۰۴,۶۳۷	۱۴۵,۷۹۹	۵۷,۲۸۶	۱۲۳,۲۵۴	۱۰۴,۶۳۷	۱۴۵,۷۹۹	۵۷,۲۸۶
جمع اقلام مرتبط با تسهیلات	۱۲۳,۲۵۴	۱۰۴,۶۳۷	۱۴۵,۷۹۹	۵۷,۲۸۶	۱۲۳,۲۵۴	۱۰۴,۶۳۷	۱۴۵,۷۹۹	۵۷,۲۸۶
اقلام غیرمرتبط با تسهیلات								
اوراق مرابحه وزارت جهاد کشاورزی	۵۶,۰۰۰	-	۵۶,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۵۶,۰۰۰	-	۵۶,۰۰۰	۲۸,۰۰۰
مشتریان شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	۳,۶۱۱,۸۰۳	۳,۶۱۱,۸۰۳	۴,۷۰۷,۷۸۱	۴,۷۰۷,۷۸۱	-	-	-	-
مطالبات از اشخاص حقوقی	۲,۱۳۰,۳۰۸	۲,۰۹۸,۶۸۷	۲,۴۲۵,۲۴۵	۲,۳۸۹,۹۴۳	۲,۱۰۸,۰۵۷	۲,۰۷۶,۴۳۶	۲,۳۵۱,۵۵۳	۲,۳۱۶,۲۵۱
مطالبات از اشخاص حقیقی	۲۹۸,۶۲۸	۱۶۸,۰۸۵	۴۸۰,۹۸۶	۳۴۶,۰۹۶	۲۹۸,۶۲۸	۱۶۸,۰۸۵	۴۸۰,۹۸۶	۳۴۶,۰۹۶
سایر	۸۹۶,۱۵۵	۸۹۰,۶۲۰	۶۹۷,۷۳۹	۶۶۸,۹۴۹	۲۴۸,۷۲۵	۲۴۳,۱۹۰	۲۳۲,۲۸۸	۲۰۳,۴۹۸
جمع اقلام غیرمرتبط با تسهیلات	۶,۹۹۲,۸۹۴	۶,۷۶۹,۱۹۵	۸,۳۶۷,۷۵۱	۸,۱۴۰,۷۶۹	۲,۷۱۱,۴۱۰	۲,۴۸۷,۷۱۱	۳,۱۲۰,۸۲۷	۲,۸۹۳,۸۴۵
مانده بدهکاران موقت	۷,۱۱۶,۱۴۸	۶,۸۷۳,۸۳۲	۸,۵۱۳,۵۵۰	۸,۱۹۸,۰۵۵	۲,۸۳۴,۶۶۴	۲,۵۹۲,۳۴۸	۳,۲۶۶,۶۲۶	۲,۹۵۱,۱۳۱

۲- ۲۷. طبقه‌بندی سایر حساب‌های دریافتی بر اساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع یادداشت توضیحی ۸-۶) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

	شرکت اصلی			
	جاری	سررسید گذشته	معوق	مشکوک‌الوصول
سود تحقق یافته اوراق مشارکت	۳۱۰,۷۳۲	-	-	-
مطالبات از کارکنان	۱۰۶,۸۱۸	-	-	-
بدهکاران موقت	۲,۴۲۸,۶۷۱	۲,۶۹۴	۹۴,۰۲۸	۳۰۹,۲۷۱
خالص سایر حساب‌های دریافتی قبل از کسر ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	۲,۸۴۶,۲۲۱	۲,۶۹۴	۹۴,۰۲۸	۳۰۹,۲۷۱
ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول	(۴۲,۶۹۳)	(۳۸)	(۱,۴۱۰)	(۶۵)
ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول	-	(۱۴)	(۵)	(۲۰۴,۳۷۳)
مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۲,۸۰۳,۵۲۸	۲,۶۴۲	۹۲,۶۱۳	۱۰۴,۸۵۲
مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۲,۸۷۱,۳۵۴	۱,۰۶۰	۱,۴۰۳	۱۶۵,۷۹۶

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۸. سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

ارقام به میلیون ریال

گروه						یادداشت
۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
جمع	بلندمدت	جاری	جمع	بلندمدت	جاری	
۱۹۱,۸۴۷	۲۲۰	۱۹۱,۶۲۷	۶۰۵,۷۸۷	۵۰	۶۰۵,۷۳۷	۲۸-۱ سرمایه‌گذاری جاری در سهام سریع‌المعامله در بازار
۷۰۳,۰۹۳	۷۰۳,۰۹۳	-	۸۹۹,۳۹۵	۸۹۹,۳۹۵	-	۲۸-۲ سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام
۱۹,۹۸۰,۱۳۵	۵۸۶,۴۸۳	۱۹,۳۹۳,۶۵۲	۳۱,۸۰۵,۶۱۱	۲,۵۸۱,۴۰۹	۲۹,۲۲۴,۲۰۲	۲۸-۳ سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار
۲۰,۸۷۵,۰۷۵	۱,۲۸۹,۷۹۶	۱۹,۵۸۵,۲۷۹	۳۳,۳۱۰,۷۹۳	۳,۴۸۰,۸۵۴	۲۹,۸۲۹,۹۳۹	جمع سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی						یادداشت
۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
جمع	بلندمدت	جاری	جمع	بلندمدت	جاری	
-	-	-	-	-	-	۲۸-۱ سرمایه‌گذاری جاری در سهام سریع‌المعامله در بازار
۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	-	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	-	۲۸-۲ سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام
۱۹,۴۷۹,۲۰۵	۸۵,۵۵۳	۱۹,۳۹۳,۶۵۲	۳۱,۰۰۴,۵۰۶	۱,۷۸۰,۳۰۴	۲۹,۲۲۴,۲۰۲	۲۸-۳ سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت
۲۰,۶۴۵,۸۳۴	۱,۲۵۲,۱۸۲	۱۹,۳۹۳,۶۵۲	۳۲,۱۷۱,۱۳۵	۲,۹۴۶,۹۳۳	۲۹,۲۲۴,۲۰۲	جمع سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

۲۸-۱ سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله در بازار به شرح زیر است:

۲۸-۱-۱ سرمایه‌گذاری جاری در سهام سریع‌المعامله در بازار

گروه						
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹				
بهای تمام‌شده	ارزش بازار	خالص ارزش فروش	بهای تمام شده	درصد سرمایه‌گذاری	تعداد سهام	منشاء ایجاد
۸,۶۰۲	۲۶۶,۱۲۶	۲۶۳,۷۴۴	۲۳۰,۹۴۷	%۱	۱۰۰,۰۴۷,۳۳۳	سهم شرکت‌های پذیرفته شده در بورس سایپا
۱۳۸,۳۳۷	۲۳,۲۱۱	۲۳,۰۰۳	۲۵,۰۹۸	%۰	۱۹,۵۵۴,۰۲۸	سرمایه‌گذاری تامین اجتماعی
۱۶,۵۱۱	۱۶,۳۶۵	۱۶,۲۱۸	۱۸,۷۵۵	%۰	۵,۷۲۰,۰۰۰	تامین سرمایه خلیج فارس
-	۲۴,۱۹۱	۲۳,۹۷۵	۲۳,۸۶۳	%۰	۱۰,۱۳۸,۷۶۵	بانک ملت
-	۲۱,۲۹۰	۲۱,۱۰۰	۲۷,۴۱۳	%۰	۱,۲۱۳,۱۳۰	سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی کشوری
-	۱۴,۶۰۲	۱۴,۴۷۱	۱۳,۸۵۶	%۰	۷,۲۰۰,۰۰۰	بانک صادرات
-	۱۸,۱۲۶	۱۷,۹۶۳	۲۱,۷۴۱	%۰	۱,۶۳۰,۰۰۰	شرکت پالایش نفت بندرعباس
-	۱۹,۵۲۰	۱۹,۳۴۵	۲۱,۴۵۸	%۰	۶,۳۹۱,۴۷۹	ایران خودرو دیزل
-	۵۷,۵۹۱	۵۷,۰۷۵	۶۸,۹۵۵	%۰	۷,۱۱۸,۷۵۰	فراپورس ایران
-	۷۸,۳۰۶	۷۷,۶۰۵	۲۷,۲۹۵	%۰	۱۳,۳۱۷,۳۰۴	بورس اوراق بهادار
-	۱۶,۴۹۳	۱۶,۳۴۵	۲۵,۴۹۰	%۰	۱۵,۱۳۰,۷۴۰	پارس خودرو
-	۳۱,۹۲۲	۳۱,۶۳۷	۳۲,۵۹۹	%۰	۶۲۹,۰۱۳	سیمان ارومیه
-	۱۰,۰۳۰	۹,۹۴۰	۱۱,۲۹۷	%۰	۴۷۲,۰۱۱	سوزمیران
۲۸,۱۷۷	۶۳,۱۳۸	۶۲,۵۷۳	۵۶,۹۷۰			سایر
۱۹۱,۶۲۷	۶۶۰,۹۱۱	۶۵۴,۹۹۴	۶۰۵,۷۳۷			جمع
-	-	-	-			اضافه (کسر) می‌شود:
-	-	-	-			تعدیل بهای تمام‌شده
۱۹۱,۶۲۷	۶۶۰,۹۱۱	۶۵۴,۹۹۴	۶۰۵,۷۳۷			جمع سرمایه‌گذاری جاری در سهام سریع‌المعامله در بازار

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۸-۱-۲. سرمایه گذاری بلندمدت در سهام سریع المعامله در بازار

گروه		گروه		گروه		گروه		گروه	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
ارزش بازار	خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار	خالص مبلغ دفتری	کاهش ارزش انباشته	بهای تمام شده	درصد سرمایه گذاری	تعداد سهام	منشاء ایجاد	
۱۲۲,۲۳۹	۱۵۰	-	-	-	-	-	-	-	سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس
۱,۱۱۳	۵۰	۶,۸۲۵	۵۰	-	۵۰	-	۶,۸۲۵,۰۰۰	خرید	شرکت بورس اوراق بهادار تهران
۲۳,۵۸۷	۲۰	-	-	-	-	-	-	-	شرکت سپرده گذاری مرکزی و تسویه وجوه
-	-	-	-	-	-	-	-	-	سهام شرکت های پذیرفته شده در فرابورس
-	-	-	-	-	-	-	-	-	شرکت فرابورس
۱۴۶,۹۳۹	۲۲۰	۶,۸۲۵	۵۰	-	۵۰	-	-	-	افزافه (کسر) می شود:
									تعدیل بهای تمام شده
									جمع سرمایه گذاری بلند مدت در سهام سریع المعامله در بازار

۲۸-۲. سرمایه گذاری بلندمدت در سایر سهام به شرح زیر است:

گروه		گروه		گروه		گروه		گروه	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار*	خالص مبلغ دفتری	کاهش ارزش انباشته	بهای تمام شده / ارزش ویژه	درصد سرمایه گذاری	تعداد سهام	منشاء ایجاد		
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	درصد				شرکت بیمه زندگی خاورمیانه
۷۰۰,۸۹۳	۱,۹۸۵,۷۶۰	۸۹۷,۱۹۵	-	۸۹۷,۱۹۵	۲۰	۴۷۹,۹۹۹,۹۹۶	تاسیس	۲۸-۲-۱	
۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	۱۱	۲۲۰,۰۰۰	تاسیس		سازوکار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا
۷۰۳,۰۹۳	۱,۹۸۵,۷۶۰	۸۹۹,۳۹۵	-	۸۹۹,۳۹۵					جمع سرمایه گذاری بلندمدت در سایر سهام

۲۸-۲-۱. سهم گروه از خالص دارایی های شرکت وابسته

گروه		گروه		گروه	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۵۳۱,۲۱۴	۷۰۰,۸۹۱	۵۳۱,۲۱۴	۷۰۰,۸۹۱	۵۳۱,۲۱۴	مانده در ابتدای سال
۱۷۶,۲۷۹	۲۶۸,۳۰۴	۱۷۶,۲۷۹	۲۶۸,۳۰۴	۱۷۶,۲۷۹	سهم از سود خالص شرکت وابسته
(۶,۶۰۰)	(۷۲,۰۰۰)	(۶,۶۰۰)	(۷۲,۰۰۰)	(۶,۶۰۰)	سود دریافتی / دریافتی طی دوره
۷۰۰,۸۹۳	۸۹۷,۱۹۵	۷۰۰,۸۹۳	۸۹۷,۱۹۵	۷۰۰,۸۹۳	مانده در پایان دوره/سال

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲-۲۸. خلاصه اطلاعات مالی شرکت وابسته:

ارقام به میلیون ریال

گروه							
۱۴۰۱/۱۲/۲۹				۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
سود خالص	جمع درآمدها	جمع بدهی‌ها	جمع دارایی	سود خالص	جمع درآمدها	جمع بدهی‌ها	جمع دارایی‌ها
۸۸۱,۳۹۲	۹,۲۴۰,۷۲۸	۷,۷۰۵,۱۷۴	۱۱,۱۰۷,۸۴۸	۱,۳۷۸,۰۰۴	۹,۹۳۹,۸۲۵	۱۳,۱۳۲,۵۰۸	۱۷,۴۹۵,۵۱۲
شرکت بیمه زندگی خاورمیانه							
شرکت اصلی							
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹				یادداشت	
خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار	خالص مبلغ دفتری	کاهش ارزش انباشته	بهای تمام شده	درصد سرمایه‌گذاری	تعداد سهام	منشاء ایجاد
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	درصد		
۶۶۵,۹۳۰	-	۶۶۵,۹۳۰	-	۶۶۵,۹۳۰	۷۵	۷۴۹,۹۹۹,۰۰۰	خرید
۱۰,۵۰۰	-	۱۰,۵۰۰	-	۱۰,۵۰۰	۱۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	تاسیس
۲۴۷,۹۹۹	-	۲۴۷,۹۹۹	-	۲۴۷,۹۹۹	۱۰۰	۴۹۹,۹۹۷,۵۰۰	خرید و تاسیس
۲۴۰,۰۰۰	۱,۹۸۵,۷۶۰	۲۴۰,۰۰۰	-	۲۴۰,۰۰۰	۲۰	۴۷۹,۹۹۹,۹۹۶	تاسیس
۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	۱۱	۲۲۰,۰۰۰	تاسیس
۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۹۸۵,۷۶۰	۱,۱۶۶,۶۲۹	-	۱,۱۶۶,۶۲۹			جمع سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام

* به استثناء شرکت بیمه زندگی خاورمیانه برای سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت بانک در سهام سایر شرکت‌ها ارزش بازار قابل‌اتکایی در دسترس نیست.

۲-۲۸. در تاریخ ترازنامه معادل ۳۵ درصد سرمایه‌گذاری در شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب پرداخت گردیده است

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۸-۳. سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

ناشر	یادداشت	منشاء ایجاد	نوع اوراق	متوسط نرخ سود (درصد)	وضعیت	گروه		شرکت اصلی	
						۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
دولت و شرکت های دولتی									
وزارت امور اقتصاد و دارایی	۲۸-۳-۱	خرید	اسناد خزانه اسلامی		آزاد	۳۶,۲۳۸	۸,۶۱۸,۱۷۰	۳۶,۲۳۸	۸,۶۱۸,۱۷۰
وزارت امور اقتصاد و دارایی	۲۸-۳-۱	خرید	اسناد خزانه اسلامی		به عنوان وثیقه عملیات بازار باز	۱۷,۵۱۳,۹۴۰	۲,۵۵۶,۸۰۰	۱۷,۵۱۳,۹۴۰	۲,۵۵۶,۸۰۰
وزارت امور اقتصاد و دارایی	۲۸-۳-۲	خرید	اوراق بدهی و مشارکت	٪۱۵	آزاد	-	۱۳,۴۴۶,۱۶۸	-	۱۳,۴۴۶,۱۶۸
وزارت امور اقتصاد و دارایی	۲۸-۳-۲	خرید	اوراق بدهی و مشارکت	۱۸٪, ۲۰٪, ۵	به عنوان وثیقه عملیات بازار باز	-	۴,۹۴۵,۸۴۷	-	۴,۹۴۵,۸۴۷
واسط مالی اردیبهشت یکم		خرید	منفعت	٪۱۸	آزاد	-	۲,۰۰۰,۰۰۰	-	۲,۰۰۰,۰۰۰
اوراق مشارکت مراجعه دولت		خرید	مشارکت	٪۲۰	آزاد	-	۴۹۵	-	-
بانک ها									
بانک رفاه کارگران	۲۸-۳-۳	خرید	اوراق بدهی و مشارکت		آزاد	-	۱,۱۳۳,۵۲۷	-	۱,۱۳۳,۵۲۷
بانک تجارت	۲۸-۳-۳	خرید	اوراق بدهی و مشارکت		آزاد	-	۲۱۶,۷۰۱	-	۲۱۶,۷۰۱
سایر شرکت ها و صندوق های سرمایه گذاری									
صندوق سرمایه گذاری مشترک افق کارگزاری بانک خاورمیانه	۲۸-۳-۴	خرید	واحدهای سرمایه گذاری ممتاز	٪۱۸	آزاد	۲۵۹,۶۵۸	۱۱۱,۱۹۰	۲۵۹,۶۵۸	۷,۰۰۰
صندوق سرمایه گذاری مشترک افق روشن خاورمیانه		خرید	واحدهای سرمایه گذاری ممتاز		آزاد	۲,۱۶۰	۲,۱۶۰	۲,۱۶۰	۱,۱۶۰
صندوق سرمایه گذاری توسعه بازار سرمایه		خرید	واحدهای سرمایه گذاری عادی		آزاد	۵۲۰,۱۳۹	۳۹۵,۲۴۵	-	-
صندوق س سهامی کاریزما اهرمی		خرید	واحدهای سرمایه گذاری عادی		آزاد	۴,۴۳۰	-	-	-
صندوق واسطه گری مالی یکم سهام		خرید	واحدهای سرمایه گذاری عادی		آزاد	۲۲,۸۷۸	-	-	-
جمع سرمایه گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت						۳۱,۸۰۵,۶۱۱	۱۹,۹۸۰,۱۳۵	۳۱,۰۰۴,۵۰۶	۱۹,۴۷۹,۲۰۵

۲۸-۳-۱. اسناد خزانه اسلامی اوراق بهاداری بدون کوپن هستند که وزارت امور اقتصادی و دارایی به نمایندگی از دولت منتشر می کند.

۲۸-۳-۲. اسناد خزانه اسلامی و اوراق بدهی و مشارکت با وضعیت "به عنوان وثیقه عملیات بازار باز" با شماره ۵۲ مورخ ۲۸/۱۲/۱۴۰۲ به تاریخ سررسید ۲۰/۱/۱۴۰۳ می باشد.

۲۸-۳-۳. اوراق منتشره توسط بانک رفاه کارگران با نام -گواهی اعتبار مولد رفاه ۲۰۱- و بانک تجارت با نام -گام بانک تجارت ۲۰۴- اوراق بهادار بدون کوپن هستند.

۲۸-۳-۴. نرخ سود مندرج در جدول فوق نرخ بازده پیش بینی شده سالانه صندوق می باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴-۲۸. سرمایه‌گذاری به تفکیک فعالیت‌های بانکی و غیربانکی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی			
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
مازاد بر حدود مقرر	ارزش دفتری	مازاد بر حدود مقرر	ارزش دفتری
سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های بانکی و سایر فعالیت‌های مجاز			
-	۲۴۷,۹۹۹	-	۲۴۷,۹۹۹
-	۱۰,۵۰۰	-	۱۰,۵۰۰
-	۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰
-	۱۶,۱۲۰,۸۱۶	-	۳۰,۹۹۶,۳۴۶
-	۲,۰۰۰,۰۰۰	-	-
-	۱,۱۳۳,۵۲۷	-	-
-	۲۱۶,۷۰۲	-	-
-	۱۹,۷۳۱,۷۴۴	-	۳۱,۲۵۷,۰۴۵
جمع			
سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی			
-	۶۶۵,۹۳۰	-	۶۶۵,۹۳۰
-	۲۴۰,۰۰۰	-	۲۴۰,۰۰۰
-	۷,۰۰۰	-	۷,۰۰۰
-	۱,۱۶۰	-	۱,۱۶۰
-	۹۱۴,۰۹۰	-	۹۱۴,۰۹۰
-	۲۰,۶۴۵,۸۳۴	-	۳۲,۱۷۱,۱۳۵

* به موجب ماده ۱۰ دستورالعمل سرمایه‌گذاری‌ها (بخشنامه شماره ۱۷/۲۳۹۰ - مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۴)، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار (به استثنای سهام) منتشره و یا تضمین شده توسط دولت یا بانک مرکزی از شمول حدود این دستورالعمل مستثنی می‌باشد.

۵-۲۸. بر اساس مقررات ابلاغی بانک مرکزی ناظر بر سرمایه‌گذاری‌های بانکی و موسسات اعتباری غیربانکی (دستورالعمل سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار) در تاریخ صورت وضعیت مالی، این بانک دارای ۹۱۴,۰۹۰ میلیون ریال سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی می‌باشد. بدیهی است هرگونه سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی مشمول مجازات‌های موضوع ماده ۱۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و سایر قوانین و مقررات مرتبط، خواهد شد. لازم به ذکر است مطابق با مصوبه هیئت مدیره مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۲۹، فروش سرمایه‌گذاری‌های غیربانکی پس از اخذ گزارش کارشناسی دادگستری، تصویب گردیده است. بانک در اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳، اقدام به مکاتبه با کارشناسان رسمی دادگستری در خصوص ارزشیابی سهام شرکت‌های تابعه خود نموده است.

۶-۲۸. حدود مجاز سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های بانکی و سایر فعالیت‌های مجاز موضوع دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

سرمایه نظارتی بانک	۷۸,۶۸۶,۳۹۹
حد مجاز سرمایه‌گذاری هر شخص حقوقی (۵ درصد سرمایه نظارتی)	۳,۹۳۴,۳۲۰
حد مجاز مجموع سرمایه‌گذاری‌ها (۲۰ درصد سرمایه نظارتی)	۱۵,۷۳۷,۲۸۰
واحد سازمانی مسئول اجرای آیین نامه	اداره سهام

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲۹. دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش و بدهی های مرتبط با دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۶۸۶,۱۰۶	۴۲۵,۵۹۱	۲۹-۱ وثایق تملیکی
۶۸۶,۱۰۶	۴۲۵,۵۹۱	جمع
-	-	زیان کاهش ارزش انباشته
۶۸۶,۱۰۶	۴۲۵,۵۹۱	دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
-	-	بدهی های مرتبط با دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش

۲۹-۱. وثایق تملیکی

ترکیب مانده وثایق تملیکی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی						
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	فروش/ واگذاری طی دوره	تملیک شده طی دوره	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	فروش/ واگذاری طی دوره	"تملیک شده طی دوره"	۱۴۰۱/۰۱/۰۱
۴۲۵,۵۹۱	(۴۲۰,۰۰۰)	۱۵۹,۴۸۵	۶۸۶,۱۰۶	(۲۲,۰۰۰)	۱۰۰,۵۵۶	۶۰۷,۵۵۰
۴۲۵,۵۹۱	(۴۲۰,۰۰۰)	۱۵۹,۴۸۵	۶۸۶,۱۰۶	(۲۲,۰۰۰)	۱۰۰,۵۵۶	۶۰۷,۵۵۰
-	-	-	-	-	-	-
۴۲۵,۵۹۱	-	-	۶۸۶,۱۰۶	-	-	۶۰۷,۵۵۰

غیرمنقول

مسکونی

جمع

کاهش ارزش انباشته

خالص وثایق تملیکی

۲۹-۱-۱. تجزیه سنی مانده وثایق تملیکی غیرمنقول به شرح زیر می باشد:

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۱۰۰,۵۵۶	۲۶۰,۰۴۱	کمتر از یک سال از تاریخ تملیک
۱۱۹,۵۵۰	۱۱۹,۵۵۰	یک سال تا دو سال از تاریخ تملیک
۴۶۶,۰۰۰	۴۶,۰۰۰	بیش از دو سال از تاریخ تملیک
۶۸۶,۱۰۶	۴۲۵,۵۹۱	مانده وثایق تملیکی غیرمنقول

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳۰. دارایی‌های ثابت مشهود

ارقام به میلیون ریال

گروه								
جمع	سفرشات و پیش‌پرداخت‌های سرمایه‌ای	دارایی‌های در دست تکمیل	بهبودی و نوسازی املاک استیجاری	اثاثه و منصوبات	وسایل نقلیه	تاسیسات و تجهیزات	ساختمان	زمین
بهای تمام‌شده								
۶,۹۲۶,۶۸۹	۹۹۳,۱۸۲	۶۱۸,۶۱۴	۷۷,۸۳۴	۲۸۷,۹۰۲	۴۳,۱۰۳	۱,۴۷۱,۱۶۵	۱,۲۶۲,۷۷۴	۲,۱۷۲,۱۱۵
۲,۲۴۳,۶۷۸	۱۴۱,۵۴۲	۶۷۱,۱۴۱	۵,۶۴۵	۶۴,۳۷۴	۱۴,۰۰۰	۲۵۹,۸۶۰	۱,۰۸۷,۱۱۶	-
(۲,۸۲۹)	-	-	-	(۲۲۴)	-	(۲,۶۰۵)	-	-
-	-	(۲۳,۳۶۰)	-	-	-	۷,۹۵۲	۱۵,۴۰۸	-
۲,۰۷۸	-	-	-	۲,۰۷۸	-	-	-	-
۹,۱۶۹,۶۱۶	۱,۱۳۴,۷۲۴	۱,۲۶۶,۳۹۵	۸۳,۴۷۹	۳۵۴,۱۳۰	۵۷,۱۰۳	۱,۷۳۶,۳۷۲	۲,۳۶۵,۲۹۸	۲,۱۷۲,۱۱۵
۱۵,۸۲۹,۷۵۳	۱۴۹,۱۵۳	۶۱۶,۲۷۰	۲۶,۹۹۹	۲۷۵,۶۴۶	۱۰,۱۹۰	۹۸۷,۸۵۸	۹,۶۹۶,۸۴۴	۴,۰۶۶,۷۹۳
(۶,۸۹۸)	-	-	-	(۵,۳۹۸)	(۲۸)	(۱,۴۷۲)	-	-
-	(۸۰۹,۰۰۰)	(۲۳۴,۴۵۵)	۳,۳۷۰	-	-	۱۴,۳۷۸	(۳۶۱,۴۵۹)	۱,۳۸۷,۱۶۶
۷,۹۶۷	-	-	-	۷,۹۶۷	-	-	-	-
۲۵,۰۰۰,۴۳۸	۴۷۴,۸۷۷	۱,۶۴۸,۲۱۰	۱۱۳,۸۴۸	۶۳۲,۳۴۵	۶۷,۲۶۵	۲,۷۳۷,۱۳۶	۱۱,۷۰۰,۶۸۳	۷,۶۲۶,۰۷۴
استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته								
۱,۲۸۱,۳۷۱			۷۲,۹۷۰	۱۵۰,۲۳۳	۱۹,۲۳۳	۶۵۳,۰۳۵	۳۸۵,۹۰۰	
۵۸۹,۴۳۲			۷,۳۵۵	۳۲,۳۹۹	۶,۶۰۷	۴۴۰,۴۴۲	۱۰۲,۶۲۹	
(۲,۷۲۷)			-	(۲۰۲)	-	(۲,۵۲۵)	-	
۱,۰۲۹			-	۱,۰۲۹	-	-	-	
			۸۰,۳۲۵	۱۸۳,۴۵۹	۲۵,۸۴۰	۱,۰۹۰,۹۵۲	۴۸۸,۵۲۹	
۶۱۹,۷۲۸			۹,۷۳۹	۵۰,۸۰۳	۹,۰۱۹	۴۰۵,۱۱۳	۱۴۵,۰۵۴	
(۶,۳۸۰)			-	(۴,۸۸۰)	(۲۸)	(۱,۴۷۲)	-	
۴,۵۷۸			-	۴,۵۷۸	-	-	-	
۲,۴۸۷,۰۳۱			۹۰,۰۶۴	۲۳۳,۹۶۰	۳۴,۸۳۱	۱,۴۹۴,۵۹۳	۶۳۳,۵۸۳	
ارزش دفتری								
۵,۶۴۵,۳۱۸	۹۹۳,۱۸۲	۶۱۸,۶۱۴	۴,۸۶۴	۱۳۷,۶۶۹	۲۳,۸۷۰	۸۱۸,۱۳۰	۸۷۶,۸۷۴	۲,۱۷۲,۱۱۵
۷,۳۰۰,۵۱۱	۱,۱۳۴,۷۲۴	۱,۲۶۶,۳۹۵	۳,۱۵۴	۱۷۰,۶۷۱	۳۱,۲۶۳	۶۴۵,۴۲۰	۱,۸۷۶,۷۶۹	۲,۱۷۲,۱۱۵
۲۲,۵۱۳,۴۰۷	۴۷۴,۸۷۷	۱,۶۴۸,۲۱۰	۲۳,۷۸۴	۳۹۸,۳۸۵	۳۲,۴۳۴	۱,۲۴۲,۵۴۳	۱۱,۰۶۷,۱۰۰	۷,۶۲۶,۰۷۴

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

ادامه

شرکت اصلی										
	جمع	سفرشاتو پیش‌پرداخت‌های سرمایه‌ای	دارایی‌های در دست تکمیل	بهسازی و نوسازی املاک استیجاری	اثاثه و منسوبات	وسایل نقلیه	تاسیسات و تجهیزات	ساختمان	زمین	
بهای تمام‌شده										
	۶,۷۹۳,۷۲۲	۹۹۳,۱۸۲	۶۱۸,۶۱۴	۷۷,۸۳۵	۲۵۹,۴۷۸	۳۹,۸۸۱	۱,۴۴۹,۳۸۵	۱,۲۱۴,۵۷۳	۲,۱۴۰,۷۷۴	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۱
	۱,۱۳۴,۴۷۰	۱۴۱,۵۴۲	۶۷۱,۱۴۱	۵,۶۴۵	۶۲,۱۶۴	-	۲۵۳,۲۰۶	۷۷۲	-	افزایش طی دوره
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	فروش رفته
	-	-	(۲۳,۳۶۰)	-	-	-	۷,۹۵۲	۱۵,۴۰۸	-	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
	۲,۰۷۸	-	-	-	۲,۰۷۸	-	-	-	-	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
	۷,۹۳۰,۲۷۰	۱,۱۳۴,۷۲۴	۱,۲۶۶,۳۹۵	۸۳,۴۸۰	۳۲۳,۷۲۰	۳۹,۸۸۱	۱,۷۱۰,۵۴۳	۱,۲۳۰,۷۵۳	۲,۱۴۰,۷۷۴	مانده در ۱/۱۲/۲۹/۱۴۰۱
	۱۵,۷۱۱,۰۰۰	۱۴۹,۱۵۳	۶۱۶,۲۷۰	۲۶,۹۹۹	۲۱۳,۸۴۳	-	۹۴۱,۰۹۸	۹,۶۹۶,۸۴۴	۴,۰۶۶,۷۹۳	افزایش طی دوره
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	فروش رفته
	-	(۸۰۹,۰۰۰)	(۲۳۴,۴۵۵)	۳,۳۷۰	-	-	۱۴,۳۷۸	۳۷۲,۰۵۴	۶۵۳,۶۵۳	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
	۷,۹۶۷	-	-	-	۷,۹۶۷	-	-	-	-	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
	۲۳,۶۴۹,۲۳۷	۴۷۴,۸۷۷	۱,۶۴۸,۲۱۰	۱۱۳,۸۴۹	۵۴۵,۵۳۰	۳۹,۸۸۱	۲,۶۶۶,۰۱۹	۱۱,۲۹۹,۶۵۱	۶,۸۶۱,۲۲۰	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹
استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته										
	۱,۲۳۶,۱۶۱			۷۲,۹۶۹	۱۳۵,۴۸۵	۱۶,۹۴۹	۶۴۲,۲۵۶	۳۶۸,۵۰۲		مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۱
	۵۷۶,۱۱۳			۷,۳۵۵	۲۸,۷۰۰	۵,۱۲۱	۴۳۴,۲۳۶	۱۰۰,۷۰۱		استهلاک دوره
	-			-	-	-	-	-		سایر نقل و انتقالات و تغییرات
	۱,۰۲۹			-	۱,۰۲۹	-	-	-		آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
	۱,۸۱۳,۳۰۳			۸۰,۳۲۴	۱۶۵,۲۱۴	۲۲,۰۷۰	۱,۰۷۶,۴۹۲	۴۶۹,۲۰۳		مانده در ۱/۱۲/۲۹/۱۴۰۱
	۵۸۲,۳۱۳			۹,۷۳۹	۴۲,۰۱۷	۵,۰۳۸	۳۹۵,۷۷۲	۱۲۹,۷۴۷		استهلاک دوره
	-			-	-	-	-	-		زیان کاهش ارزش
	۴,۵۷۹			-	۴,۵۷۹	-	-	-		آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
	۲,۴۰۰,۱۹۵			۹۰,۰۶۳	۲۱۱,۸۱۰	۲۷,۱۰۸	۱,۴۷۲,۲۶۴	۵۹۸,۹۵۰		مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹
ارزش دفتری										
	۵,۵۵۷,۵۶۱	۹۹۳,۱۸۲	۶۱۸,۶۱۴	۴,۸۶۶	۱۲۳,۹۹۳	۲۲,۹۳۲	۸۰۷,۱۲۹	۸۴۶,۰۷۱	۲,۱۴۰,۷۷۴	در ۱۴۰۱/۱۰/۱۰
	۶,۱۱۶,۹۶۷	۱,۱۳۴,۷۲۴	۱,۲۶۶,۳۹۵	۳,۱۵۶	۱۵۸,۵۰۶	۱۷,۸۱۱	۶۳۴,۰۵۱	۷۶۱,۵۵۰	۲,۱۴۰,۷۷۴	در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
	۲۱,۲۴۹,۰۴۲	۴۷۴,۸۷۷	۱,۶۴۸,۲۱۰	۲۳,۷۸۶	۳۳۳,۷۲۰	۱۲,۷۷۳	۱,۱۹۳,۷۵۵	۱۰,۷۰۰,۷۰۱	۶,۸۶۱,۲۲۰	در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

۱- ۳- بر اساس مقررات ابلاغی بانک مرکزی ناظر بر نصاب و نگهداری اموال مازاد (نسبت خالص دارایی‌های ثابت)، در تاریخ گزارشگری مالی این مؤسسه اعتباری فاقد اموال مازاد بر حدود مقرر می‌باشد. بدیهی است، هرگونه اموال مازاد مشمول مجازات‌های موضوع ماده ۱۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و سایر قوانین و مقررات مرتبط خواهد شد.

۲- ۳- دارایی ثابت مشهود بانک تا ارزش ۱۵,۶۶۷۰ میلیارد ریال در مقابل خطرات احتمالی ناشی از حریق، سیل و زلزله و غیره از پوشش بیمه ای برخوردار است.

۳- ۳- اقدامات لازم جهت اخذ اسناد مالکیت ساختمان دفتر مرکزی در حال پیگیری است.

۴- ۳- عمده دلیل افزایش مبلغ دارایی‌های غیر منقول بابت خرید ملک ساختمان بخارست ششم به مبلغ ۱۲,۰۰۰ میلیارد ریال می‌باشد.

۵- ۳- عمده مبالغ مربوط به تغییر طبقه‌بندی از دارایی در جریان به دارایی ثابت مربوط به املاک خیابان مقدسی اردبیل و مشهد به مبلغ ۲,۵۷۰ میلیارد ریال می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳۱. دارایی‌های نامشهود

ارقام به میلیون ریال

گروه				
نرم‌افزار	توسعه نرم‌افزار	حق امتیاز استفاده از خدمات عمومی	جمع	
				بهای تمام‌شده
۶۵۲,۷۴۶	۳۲۰,۸۸۳	۸,۷۹۳	۹۸۲,۴۲۲	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۱
۱۸۳,۵۲۱	۱۰,۴۹۴	۱۷۱	۱۹۴,۱۸۶	افزایش طی دوره
۱۰,۹۴۰	(۱۰,۹۴۰)	-	-	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
-	۶۵,۵۴۴	-	۶۵,۵۴۴	آثار تفاوت های تسعیر ارز
۸۴۷,۲۰۷	۳۸۵,۹۸۱	۸,۹۶۴	۱,۲۴۲,۱۵۲	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۱۰۸,۰۹۶	۶۸۶	۱,۳۱۳	۱۱۰,۰۹۵	افزایش طی دوره
-	-	(۸)	(۸)	فروش رفته
۶۸۶	(۶۸۶)	-	-	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
-	۲۵۱,۵۹۲	-	۲۵۱,۵۹۲	آثار تفاوت های تسعیر ارز
۹۵۵,۹۸۹	۶۳۷,۵۷۳	۱۰,۲۶۹	۱,۶۰۳,۸۳۱	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹
				استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته
۴۵۴,۲۷۶	۲۴۷,۰۹۷		۷۰۱,۳۷۳	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۱
۱۷۲,۰۸۵	۷۳,۳۴۰		۲۴۵,۴۲۵	استهلاک دوره
-	۶۵,۵۴۴		۶۵,۵۴۴	آثار تفاوت های تسعیر ارز
۶۲۶,۳۶۱	۳۸۵,۹۸۱		۱,۰۱۲,۳۴۲	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۱۶۲,۷۷۳	-		۱۶۲,۷۷۳	استهلاک دوره
-	۲۵۱,۵۹۲		۲۵۱,۵۹۲	آثار تفاوت های تسعیر ارز
۷۸۹,۱۳۴	۶۳۷,۵۷۳	-	۱,۴۲۶,۷۰۷	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹
				ارزش دفتری
۱۹۸,۴۷۰	۷۳,۷۸۶	۸,۷۹۳	۲۸۱,۰۴۹	در ۱/۱۰/۱۴۰۱
۲۲۰,۸۴۶	-	۸,۹۶۴	۲۲۹,۸۱۰	در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۱۶۶,۸۵۵	-	۱۰,۲۶۹	۱۷۷,۱۲۴	در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

ادامه

شرکت اصلی				
جمع	حق امتیاز استفاده از خدمات عمومی	توسعه نرم افزار	نرم افزار	
				بهای تمام شده
۹۷۵,۰۸۵	۸,۶۲۰	۳۲۰,۸۸۴	۶۴۵,۵۸۱	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۱
۱۹۳,۹۵۴	۱۶۴	۱۰,۴۹۴	۱۸۳,۲۹۶	افزایش طی دوره
-	-	(۱۰,۹۴۰)	۱۰,۹۴۰	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
۶۵,۵۴۴	-	۶۵,۵۴۴	-	آثار تفاوت های تسعیر ارز
<u>۱,۲۳۴,۵۸۳</u>	<u>۸,۷۸۴</u>	<u>۳۸۵,۹۸۲</u>	<u>۸۳۹,۸۱۷</u>	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۱۰۰,۸۲۹	۱,۱۴۱	۶۸۶	۹۹,۰۰۲	افزایش طی دوره
-	-	-	-	فروش رفته
-	-	(۶۸۶)	۶۸۶	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
۲۵۱,۵۹۲	-	۲۵۱,۵۹۲	-	آثار تفاوت های تسعیر ارز
<u>۱,۵۸۷,۰۰۴</u>	<u>۹,۹۲۵</u>	<u>۶۳۷,۵۷۴</u>	<u>۹۳۹,۵۰۵</u>	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹
				استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته
۶۹۶,۵۸۲		۲۴۷,۰۹۸	۴۴۹,۴۸۴	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۱
۲۴۴,۶۰۶		۷۳,۳۴۰	۱۷۱,۲۶۶	استهلاک دوره
۶۵,۵۴۴		۶۵,۵۴۴	-	آثار تفاوت های تسعیر ارز
<u>۱,۰۰۶,۷۳۲</u>		<u>۳۸۵,۹۸۲</u>	<u>۶۲۰,۷۵۰</u>	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۱۶۰,۵۰۰		-	۱۶۰,۵۰۰	استهلاک دوره
-		-	-	فروش رفته
۲۵۱,۵۹۲		۲۵۱,۵۹۲	-	آثار تفاوت های تسعیر ارز
<u>۱,۴۱۸,۸۲۴</u>	<u>-</u>	<u>۶۳۷,۵۷۴</u>	<u>۷۸۱,۲۵۰</u>	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹
				ارزش دفتری
<u>۲۷۸,۵۰۳</u>	<u>۸,۶۲۰</u>	<u>۷۳,۷۸۶</u>	<u>۱۹۶,۰۹۷</u>	در ۱/۱۰/۱۴۰۱
<u>۲۲۷,۸۵۱</u>	<u>۸,۷۸۴</u>	<u>-</u>	<u>۲۱۹,۰۶۷</u>	در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
<u>۱۶۸,۱۸۰</u>	<u>۹,۹۲۵</u>	<u>-</u>	<u>۱۵۸,۲۵۵</u>	در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹

۳۲. سپرده قانونی

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی

۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۴۲,۷۰۲,۳۷۴	۶۰,۳۷۷,۵۶۴

سپرده قانونی - سپرده های شعب سرزمین اصلی

۱- ۳۲. سپرده قانونی تودیع شده نزد بانک مرکزی در اجرای بند ۳ ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی و براساس نرخ های تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار، محاسبه گردیده و مورد تایید بانک مرکزی قرار گرفته است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳۳. سایر دارایی‌ها

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه		یادداشت		
	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
۲,۵۱۶,۵۶۹	۱۱,۲۳۸,۳۰۳	۲,۵۱۶,۵۶۹	۱۱,۲۳۸,۲۹۹	۳۳-۱	خالص بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی
-	-	-	-		املاک و مستغلات غیرعملیاتی
۱۷۶,۵۷۶	۴۵۹,۲۷۸	۱۷۶,۵۷۶	۴۵۹,۲۷۸		ودیه ساختمانهای استیجاری
۸۸,۹۹۶	۱۲۷,۴۴۱	۸۸,۹۹۶	۱۲۷,۴۴۱		موجودی ملزومات
۲۴۱	۲۹۹	۲۴۱	۲۹۹		تمبر مالیاتی
-	-	۳۰,۸۷۲	۲۸,۸۶۱	۳۳-۲	سرقفلی تلفیق-خالص
۳۹۴,۹۴۳	۹۴۱,۱۱۷	۴۳۰,۱۷۹	۹۷۲,۷۱۳		سایر
<u>۳,۱۷۷,۳۲۵</u>	<u>۱۲,۷۶۶,۴۳۸</u>	<u>۳,۲۴۳,۴۳۳</u>	<u>۱۲,۸۲۶,۸۹۱</u>		جمع سایر دارایی‌ها

۳۳-۱. خالص بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی و بروات

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		یادداشت
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۲,۸۶۶,۲۵۸	۱۲,۲۶۶,۱۸۷	بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی مدت‌دار (ریال)
۹,۱۵۴	-	بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی دیداری (ارز)
۲۰,۹۸۸	-	بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی دیداری (ریال)
<u>۲,۸۹۶,۴۰۰</u>	<u>۱۲,۲۶۶,۱۸۷</u>	جمع بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی
		کسر می‌شود:
(۳۳۹,۴۰۹)	(۸۵۶,۷۴۲)	پیش دریافت و میان دریافت اعتبارات اسنادی مدت‌دار (ریال)
(۲۰,۰۹۹)	-	پیش دریافت اعتبارات اسنادی دیداری (ریال)
(۳۸,۳۲۳)	(۱۷۱,۱۴۲)	ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول
<u>۲,۵۱۶,۵۶۹</u>	<u>۱۱,۲۳۸,۳۰۳</u>	خالص بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی

۳۳-۱-۱. سررسید اعتبارات اسنادی حداکثر شش ماهه می‌باشد که بر اساس مفاد بخشنامه‌ها و قوانین بانک مرکزی تسویه می‌شود.

۳۳-۱-۲. گردش ذخیره عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول به شرح جدول زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		مانده ابتدای سال
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۳۱,۹۰۲	۳۸,۳۲۳	بازیافت شده
(۳۱,۹۰۲)	(۳۸,۳۲۳)	افزایش یا کاهش طی سال
<u>۳۸,۳۲۳</u>	<u>۱۷۱,۱۴۲</u>	مانده پایان دوره

۳۳-۲. سرقفلی

ارقام به میلیون ریال

گروه		بهای تمام‌شده در ابتدای سال
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۴۰,۲۲۵	۴۰,۲۲۵	استهلاک انباشته در ابتدای سال
(۷,۳۴۲)	(۹,۳۵۳)	مانده ارزش دفتری در ابتدای سال
۳۲,۸۸۳	۳۰,۸۷۲	استهلاک سال
(۲,۰۱۱)	(۲,۰۱۱)	مانده پایان دوره
<u>۳۰,۸۷۲</u>	<u>۲۸,۸۶۱</u>	

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳۴. سپرده های مشتریان

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه		یادداشت		
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹			
۱۸۵,۰۶۵۴	۱,۴۶۳,۸۳۸	۲۳,۳۰۹,۳۲۸	۱,۴۶۳,۸۳۸	۳۴-۱	مشتریان حقیقی
۴۱۵,۳۱۰	۶۳۱,۵۶۰	۴۱۵,۳۱۰	۶۳۱,۵۶۱	۳۴-۲	سپرده های دیداری و مشابه
۴۰,۳۶۵	۳۵,۱۰۶	۴۰,۳۶۵	۳۵,۱۰۶	۳۴-۳	سپرده های پس انداز و مشابه
۲,۳۰۶,۳۲۹	۲,۱۳۰,۵۰۴	۲۳,۷۶۵,۰۰۳	۲,۱۳۰,۵۰۵		سایر سپرده ها
					جمع سپرده مشتریان حقیقی
۱۲۳,۷۶۳,۹۲۹	۱۱۷,۶۶۴,۳۸۰	۱۰۲,۱۰۳,۵۱۰	۱۱۶,۲۵۰,۵۲۲	۳۴-۱	مشتریان حقوقی
۳۲,۱۴۲,۸۸۷	۴۵,۲۳۹,۸۴۷	۲۹,۸۲۰,۱۴۶	۴۳,۷۹۶,۹۸۰	۳۴-۲	سپرده های دیداری و مشابه
۱۳,۹۶۰,۳۱۸	۲۲,۴۲۲,۹۲۹	۱۳,۹۵۸,۱۸۷	۲۲,۳۹۵,۰۳۵	۳۴-۳	سپرده های پس انداز و مشابه
۱۶۹,۸۶۷,۱۳۴	۱۸۵,۳۲۷,۱۵۶	۱۴۵,۸۸۱,۸۴۳	۱۸۲,۴۴۲,۵۳۷		سایر سپرده ها
۳۶۰,۰۳۰,۰۲۵	۵۴۵,۶۸۷,۱۹۷	۳۵۹,۹۴۵,۸۵۳	۵۴۵,۲۴۸,۱۱۱	۳۴-۴	جمع سپرده های مشتریان حقوقی
۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷	۵۲۹,۵۹۲,۶۹۹	۷۲۹,۸۲۱,۱۵۳		سپرده های سرمایه گذاری مدت دار مشتریان
					جمع سپرده های مشتریان

۳۴-۱. سپرده های دیداری و مشابه مشتریان حقیقی و حقوقی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه			
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
۹۳,۲۶۹,۰۹۵	۶۲,۹۶۹,۴۸۳	۹۳,۰۸۲,۳۴۶	۶۱,۵۵۵,۶۲۵	سپرده های قرض الحسنه جاری - ریال
۲۹,۷۹۹,۸۱۲	۳۵,۷۲۱,۹۲۵	۲۹,۷۹۹,۸۱۲	۳۵,۷۲۱,۹۲۵	سپرده های قرض الحسنه جاری - ارزی
۳۸۸,۶۵۵	۹۷۶,۱۵۰	۳۸۸,۶۵۵	۹۷۶,۱۵۰	انواع چک های بانکی فروخته شده
۱,۹۶۵,۳۷۲	۱۹,۱۳۶,۶۱۸	۱,۹۵۰,۳۷۶	۱۹,۱۳۶,۶۱۸	حواله های عهده بانک - ارز
۱۸,۴۶۲	۶۴,۳۶۱	۱۸,۴۶۲	۶۴,۳۶۱	بستانکاران موقت - ارز
۱۷۳,۱۸۷	۲۵۹,۶۸۱	۱۷۳,۱۸۷	۲۵۹,۶۸۱	بستانکاران موقت - ریال
۱۲۵,۶۱۴,۵۸۳	۱۱۹,۱۲۸,۲۱۸	۱۲۵,۴۱۲,۸۳۸	۱۱۷,۷۱۴,۳۶۰	جمع سپرده های دیداری و مشابه مشتریان

۳۴-۲. سپرده های پس انداز و مشابه مشتریان حقیقی و حقوقی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه			
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
۳۲,۵۵۸,۱۹۷	۴۵,۸۷۱,۴۰۷	۳۰,۲۳۵,۴۵۶	۴۴,۴۲۸,۵۴۱	سپرده های قرض الحسنه پس انداز - ارز

۳۴-۳. سایر سپرده ها

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه			
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
۱۱,۴۲۴,۵۹۷	۲۰,۸۲۰,۴۳۸	۱۱,۴۲۲,۴۶۶	۲۰,۷۹۲,۵۴۴	سپرده نقدی ضمانت نامه ها - ریال
۴۳۳,۳۸۶	۴۶۳,۳۴۰	۴۳۳,۳۸۶	۴۶۳,۳۴۰	سپرده نقدی ضمانت نامه ها - ارز
۲,۱۴۲,۷۰۰	۸۹۰,۰۹۸	۲,۱۴۲,۷۰۰	۸۹۰,۰۹۸	پیش دریافت اعتبارات اسنادی - ریال
-	۲۸۴,۱۵۹	-	۲۸۴,۱۵۹	سایر
۱۴,۰۰۰,۶۸۳	۲۲,۴۵۸,۰۳۵	۱۳,۹۹۸,۵۵۲	۲۲,۴۳۰,۱۴۱	جمع سایر سپرده ها

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴-۳۴. سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار				
سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت	۴۰۱,۱۷۳,۷۵۰	۲۴۲,۶۸۳,۵۰۰	۴۰۱,۱۷۳,۷۵۰	۲۴۲,۶۸۳,۵۰۰
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت عادی	۱۱۹,۱۶۳,۴۵۱	۱۱۲,۵۳۵,۴۴۰	۱۱۹,۱۶۳,۴۵۱	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه	۱۳۷,۱۹۵	۵۳۹,۶۸۸	۱۳۷,۱۹۵	۵۳۹,۶۸۸
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۳۷,۳۸۴,۹۹۴	۲۲,۴۴۲,۱۰۰	۳۷,۳۸۴,۹۹۴	۱۹,۷۹۷,۵۸۵
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار	۵۵۷,۸۵۹,۳۹۰	۳۷۸,۲۰۰,۷۲۸	۵۵۷,۸۵۹,۳۹۰	۳۷۵,۶۴۰,۳۸۵
سود پرداختی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار				
سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت	۲۳,۸۷۹,۱۲۹	۴,۱۰۸,۴۶۰	۲۳,۸۷۹,۱۲۹	۴,۱۰۸,۴۶۰
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت عادی	۸۸۹,۳۷۹	۷۷,۲۹۶	۸۸۹,۳۷۹	۷۷,۲۹۶
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه	۵,۲۰۷	۱,۴۶۹	۵,۲۰۷	۱,۴۶۹
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۳۴۰,۲۱۴	۳۸۵,۹۵۰	۳۴۰,۲۱۴	۳۸۵,۹۵۰
جمع سود پرداختی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار	۲۵,۱۱۳,۹۲۹	۴,۵۷۳,۱۷۵	۲۵,۱۱۳,۹۲۹	۴,۵۷۳,۱۷۵
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار	۵۸۲,۹۷۳,۳۱۹	۳۸۲,۷۷۳,۹۰۳	۵۸۲,۹۷۳,۳۱۹	۳۸۰,۲۱۳,۵۶۰
کسر می‌شود: اصل و سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (انتقال به "بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی" یادداشت شماره ۳۵)	(۳۷,۷۲۵,۲۰۸)	(۲۲,۸۲۸,۰۵۰)	(۳۷,۷۲۵,۲۰۸)	(۲۰,۱۸۳,۵۳۵)
سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار مشتریان	۵۴۵,۲۴۸,۱۱۱	۳۵۹,۹۴۵,۸۵۳	۵۴۵,۲۴۸,۱۱۱	۳۶۰,۰۳۰,۰۲۵

۴-۳۴-۱. سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار به تفکیک ریال و ارز

ارقام به میلیون ریال

	گروه					
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
	ریال	ارز	جمع	ریال	ارز	جمع
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۱۳,۹۴۱,۰۷۰	۲۳,۴۴۳,۹۲۴	۳۷,۳۸۴,۹۹۴	۲,۶۴۴,۵۱۵	۱۹,۷۹۷,۵۸۵	۲۲,۴۴۲,۱۰۰
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت عادی	-	-	۱۱۹,۱۶۳,۴۵۱	-	-	۱۱۲,۵۳۵,۴۴۰
سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه	۲۰۰	۸۱,۳۰۶	۸۱,۵۰۶	۱,۶۵۰	۵۴,۳۱۴	۵۵,۹۶۴
تا سه ماهه	۲۰۰	۳۴,۷۳۰	۳۵,۶۹۰	۴۵۷,۷۲۵	۲۵,۹۹۹	۴۸۳,۷۲۴
بیش از سه تا شش ماهه	-	-	-	-	-	-
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه	۲۱,۱۶۰	۱۱۶,۰۳۶	۱۳۷,۱۹۶	۴۵۹,۳۷۵	۸۰,۳۱۳	۵۳۹,۶۸۸
سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت						
گواهی سپرده عام	۱۲,۵۶۱,۰۰۲	-	۱۲,۵۶۱,۰۰۲	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	-	۳۴,۷۰۱,۹۳۵
گواهی سپرده خاص*	۹,۹۶۹,۹۸۲	-	۹,۹۶۹,۹۸۲	-	-	-
یک ساله	۱۱,۱۸۳,۹۰۲	۴۹۴,۵۸۰	۱۱,۶۷۸,۴۸۲	۱۶,۴۵۷,۰۵۰	۵۴۰,۵۷۳	۱۶,۹۹۷,۶۲۳
دو ساله	۱۷,۵۳۰,۱۴۷	-	۱۷,۵۳۰,۱۴۷	۹۶,۴۰۲,۷۷۷	-	۹۶,۴۰۲,۷۷۷
سه ساله	۲۰۰,۷۳۹,۶۴۶	۱۴۸,۶۹۴,۴۹۰	۳۴۹,۴۳۴,۱۳۶	۲,۰۸۱,۱۶۵	۹۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۹۶۲,۶۶۵
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلند مدت	۲۵۱,۹۸۴,۶۷۹	۱۴۹,۱۸۹,۰۷۰	۴۰۱,۱۷۳,۷۴۹	۱۴۹,۶۴۲,۹۲۷	۹۳,۰۴۰,۵۷۳	۲۴۲,۶۸۳,۵۰۰
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار	۳۸۵,۱۱۰,۳۶۰	۱۷۲,۷۴۹,۰۳۰	۵۵۷,۸۵۹,۳۹۰	۲۶۵,۲۸۲,۲۵۷	۱۱۲,۹۱۸,۴۷۱	۳۷۸,۲۰۰,۷۲۸

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی						
۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
جمع	ارز	ریال	جمع	ارز	ریال	
۱۹,۷۹۷,۵۸۵	۱۹,۷۹۷,۵۸۵	-	۳۵,۱۴۳,۹۲۴	۲۳,۴۴۳,۹۲۴	۱۱,۷۰۰,۰۰۰	سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	-	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	۱۱۹,۶۰۲,۵۳۷	-	۱۱۹,۶۰۲,۵۳۷	سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه
۵۵,۹۶۴	۵۴,۳۱۴	۱,۶۵۰	۸۱,۵۰۶	۸۱,۳۰۶	۲۰۰	تا سه ماهه
۴۸۳,۷۲۴	۲۵,۹۹۹	۴۵۷,۷۲۵	۵۵,۶۹۰	۳۴,۷۳۰	۲۰,۹۶۰	بیش از سه تا شش ماهه
۵۳۹,۶۸۸	۸۰,۳۱۳	۴۵۹,۳۷۵	۱۳۷,۱۹۶	۱۱۶,۰۳۶	۲۱,۱۶۰	جمع سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه سپرده های سرمایه گذاری بلندمدت
۳۴,۷۰۱,۹۳۵	-	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	۱۲,۵۶۱,۰۰۲	-	۱۲,۵۶۱,۰۰۲	گواهی سپرده عام
-	-	-	۹,۹۶۹,۹۸۲	-	۹,۹۶۹,۹۸۲	گواهی سپرده خاص*
۱۶,۹۹۷,۶۲۳	۵۴۰,۵۷۳	۱۶,۴۵۷,۰۵۰	۱۱,۶۷۸,۴۸۲	۴۹۴,۵۸۰	۱۱,۱۸۳,۹۰۲	یک ساله
۹۶,۴۰۲,۷۷۷	-	۹۶,۴۰۲,۷۷۷	۱۷,۵۳۰,۱۴۷	-	۱۷,۵۳۰,۱۴۷	دو ساله
۹۴,۵۸۱,۱۶۵	۹۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۸۱,۱۶۵	۳۴۹,۴۳۴,۱۳۶	۱۴۸,۶۹۴,۴۹۰	۲۰۰,۷۳۹,۶۴۶	سه ساله
۲۴۲,۶۸۳,۵۰۰	۹۳,۰۴۰,۵۷۳	۱۴۹,۶۴۲,۹۲۷	۴۰۱,۱۷۳,۷۴۹	۱۴۹,۱۸۹,۰۷۰	۲۵۱,۹۸۴,۶۷۹	جمع سپرده های سرمایه گذاری بلند مدت
۳۷۵,۶۴۰,۳۸۵	۱۱۲,۹۱۸,۴۷۱	۲۶۲,۷۲۱,۹۱۴	۵۵۶,۰۵۷,۴۰۶	۱۷۲,۷۴۹,۰۳۰	۳۸۳,۳۰۸,۳۷۶	جمع سپرده های سرمایه گذاری مدت دار

۱-۴-۳۴. سپرده های سرمایه گذاری مدت دار برحسب زمان سررسید و نرخ سود

ارقام به میلیون ریال

گروه								
۱۴۰۱/۱۲/۲۹				۱۴۰۲/۱۲/۲۹				
جمع	جمع	۱۰ درصد و کمتر	۱۳ تا ۱۰ درصد	۱۳ تا ۱۶ درصد	۱۶ تا ۱۹ درصد	۲۲ تا ۱۹ درصد	بیش از ۲۲ درصد	
۲۸۸,۱۳۶,۶۸۹	۱۱۹,۱۶۳,۴۵۰	۱۱۹,۱۶۳,۴۵۰	-	-	-	-	-	بدون سررسید
۸۱,۴۲۵,۲۲۴	۲۲۸,۸۳۰,۷۸۱	۱۷۲,۷۴۹,۰۲۹	۲۰۰	۱,۹۳۳,۵۵۶	۱,۲۴۳,۷۸۰	۲۳,۱۵۲,۱۷۰	۲۹,۷۵۲,۰۴۶	۱۴۰۳
۳,۷۸۸,۸۱۵	۴,۸۴۰,۰۸۷	۲۰۰,۰۰۰	-	۱,۵۰۰,۰۰۰	-	۲,۵۷۵,۵۱۲	۵۶۴,۵۷۵	۱۴۰۴
۴,۸۵۰,۰۰۰	۲۰۵,۰۲۵,۰۷۲	-	-	۲,۸۵۰,۰۰۰	-	۲,۱۸۵,۰۰۰	۱۹۹,۹۹۰,۰۷۲	۱۴۰۵ و پس از آن
۳۷۸,۲۰۰,۷۲۸	۵۵۷,۸۵۹,۳۹۰	۲۹۲,۱۱۲,۴۷۹	۲۰۰	۶,۲۸۳,۵۵۶	۱,۲۴۳,۷۸۰	۲۷,۹۱۲,۶۸۲	۲۳۰,۳۰۶,۶۹۳	جمع سپرده های سرمایه گذاری بلند مدت
۳۷۸,۲۰۰,۷۲۸	۲۲۷,۶۵۳,۹۰۹	۱,۰۰۱,۶۵۰	۷,۵۲۰,۹۰۷	۵۶,۴۹۴,۳۰۶	۱۳,۱۷۳,۲۹۹	۷۲,۳۵۶,۶۵۷	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی								
۱۴۰۱/۱۲/۲۹				۱۴۰۲/۱۲/۲۹				
جمع	جمع	۱۰ درصد و کمتر	۱۳ تا ۱۰ درصد	۱۳ تا ۱۶ درصد	۱۶ تا ۱۹ درصد	۲۲ تا ۱۹ درصد	بیش از ۲۲ درصد	
۲۸۸,۲۲۰,۸۶۱	۱۱۹,۶۰۲,۵۳۶	۱۱۹,۶۰۲,۵۳۶	-	-	-	-	-	بدون سررسید
۷۸,۷۸۰,۷۰۹	۲۲۸,۵۸۹,۷۱۱	۱۷۲,۷۴۹,۰۲۹	۲۰۰	۱,۹۳۳,۵۵۶	۱,۲۴۳,۷۸۰	۲۳,۱۵۲,۱۷۰	۲۷,۵۱۰,۹۷۶	۱۴۰۳
۳,۷۸۸,۸۱۵	۴,۸۴۰,۰۸۷	۲۰۰,۰۰۰	-	۱,۵۰۰,۰۰۰	-	۲,۵۷۵,۵۱۲	۵۶۴,۵۷۵	۱۴۰۴
۴,۸۵۰,۰۰۰	۲۰۵,۰۲۵,۰۷۲	-	-	۲,۸۵۰,۰۰۰	-	۲,۱۸۵,۰۰۰	۱۹۹,۹۹۰,۰۷۲	۱۴۰۵ و پس از آن
۳۷۵,۶۴۰,۳۸۵	۵۵۶,۰۵۷,۴۰۶	۲۹۲,۵۵۱,۵۶۵	۲۰۰	۶,۲۸۳,۵۵۶	۱,۲۴۳,۷۸۰	۲۷,۹۱۲,۶۸۲	۲۲۸,۰۶۵,۶۲۳	جمع سپرده های سرمایه گذاری بلند مدت
۳۷۵,۶۴۰,۳۸۵	۲۲۷,۷۳۸,۰۸۱	۱,۰۰۱,۶۵۰	۷,۵۲۰,۹۰۷	۵۳,۸۴۹,۷۹۱	۱۳,۱۷۳,۲۹۹	۷۲,۳۵۶,۶۵۷	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱-۲-۳۴. گردش سپرده‌های سرمایه‌گذاری ریالی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی				گروه				
مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	بازپرداخت سپرده‌ها طی دوره	سپرده‌های جذب شده طی دوره	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	بازپرداخت سپرده‌ها طی دوره	سپرده‌های جذب شده طی دوره	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱۲,۵۶۱,۰۰۲	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	۱۲,۵۶۱,۰۰۲	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	۱۲,۵۶۱,۰۰۲	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	۱۲,۵۶۱,۰۰۲	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	گواهی سپرده عام
۹,۹۶۹,۹۸۲	۱۶۰,۰۰۱۹	۱۰,۱۳۰,۰۰۱	-	۹,۹۶۹,۹۸۲	۱۶۰,۰۰۱۹	۱۰,۱۳۰,۰۰۱	-	گواهی سپرده خاص*
۱۱,۱۸۳,۹۰۲	۳۰,۰۵۰,۱۶۲	۲۴,۷۷۷,۰۱۴	۱۶,۴۵۷,۰۵۰	۱۱,۱۸۳,۹۰۲	۳۰,۰۵۰,۱۶۱	۲۴,۷۷۷,۰۱۳	۱۶,۴۵۷,۰۵۰	یک ساله
۱۷,۵۳۰,۱۴۷	۷۹,۵۹۳,۳۶۸	۷۲۰,۷۳۸	۹۶,۴۰۲,۷۷۷	۱۷,۵۳۰,۱۴۷	۷۹,۵۹۳,۳۶۸	۷۲۰,۷۳۸	۹۶,۴۰۲,۷۷۷	دو ساله
۲۰۰,۷۳۹,۶۴۶	۱۹۹,۸۶۷,۵۹۷	۳۹۸,۵۲۶,۰۷۸	۲,۰۸۱,۱۶۵	۲۰۰,۷۳۹,۶۴۶	۱۹۹,۸۶۷,۵۹۷	۳۹۸,۵۲۶,۰۷۸	۲,۰۸۱,۱۶۵	سه ساله
۱۱۹,۶۰۲,۵۳۷	۸,۰۶۱,۹۵۵,۷۷۹	۸,۰۶۸,۹۳۸,۷۰۴	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	۱۱۹,۱۶۳,۴۵۱	۸,۰۶۲,۳۱۰,۶۹۳	۸,۰۶۸,۹۳۸,۷۰۴	۱۱۲,۵۳۵,۴۴۰	سپرده‌های کوتاه مدت عادی
۲۱,۱۶۰	۴۵۶,۴۱۵	۱۸,۲۰۰	۴۵۹,۳۷۵	۲۱,۱۶۰	۴۵۶,۴۱۵	۱۸,۲۰۰	۴۵۹,۳۷۵	سپرده‌های کوتاه مدت ویژه
۱۱,۷۰۰,۰۰۰	۲۴۴,۶۴۵,۰۰۰	۲۵۶,۳۴۵,۰۰۰	-	۱۳,۹۴۱,۰۷۰	۲۸۱,۶۰۴,۰۹۵	۲۹۲,۹۰۰,۶۵۰	۲,۶۴۴,۵۱۵	سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی
۳۸۳,۳۰۸,۳۷۶	۸,۶۵۱,۴۳۰,۲۷۵	۸,۷۷۲,۰۱۶,۷۳۷	۲۶۲,۷۲۱,۹۱۴	۳۸۵,۱۱۰,۳۶۰	۸,۶۸۸,۷۴۴,۲۸۳	۸,۸۰۸,۵۷۲,۳۸۶	۲۶۵,۲۸۲,۲۵۷	مانده سپرده‌های سرمایه‌گذاری ریالی

۱-۲-۳۴. گردش سپرده‌های سرمایه‌گذاری ارزی

گروه و شرکت اصلی						
مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	بازپرداخت سپرده‌ها	سپرده‌های جذب شده طی دوره	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
معادل ریالی	معادل ریالی	مبلغ ارزی	مبلغ ارزی	مبلغ ارزی	مبلغ ارزی	
۹۲,۸۲۲,۳۷۳	۱۴۹,۰۵۱,۳۸۴	۳۷۰,۸۸۸,۰۶۷	۴۰۱,۴۱۷	-	۳۷۱,۲۸۹,۴۸۴	سپرده‌های بلندمدت دلار
۲۰۳,۴۵۱	۱۲۹,۲۱۴	۲۹۵,۱۸۸	۴۷۲,۵۵۰	-	۷۶۷,۷۳۸	یورو
۱۴,۷۵۲	۸,۴۷۲	۷۷,۴۲۴	۱۴۰,۲۰۰	-	۲۱۷,۶۲۴	درهم
						سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی و ویژه
۱۸,۹۱۳	۲۱,۹۲۳	۵۴,۵۵۰	۲۱,۱۰۰	-	۷۵,۶۵۰	دلار
۶۱,۴۰۰	۹۴,۱۱۳	۲۱۵,۰۰۰	۱۶,۷۰۰	-	۲۳۱,۷۰۰	یورو
						سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی
۱۹,۷۹۷,۵۸۲	۲۳,۴۴۳,۹۲۴	۵۳,۵۵۷,۴۶۷	۱۳۱,۱۵۰,۴۰۲	۱۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۴,۷۰۷,۸۶۹	یورو
۱۱۲,۹۱۸,۴۷۱	۱۷۲,۷۴۹,۰۳۰					جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری ارزی

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴-۱-۳۴. ترکیب سپرده‌گذاران سپرده‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر می‌باشد:

شرکت اصلی			
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
مبلغ	تعداد سپرده‌گذار	مبلغ	تعداد سپرده‌گذار
میلیون ریال		میلیون ریال	
۱۷۷,۸۱۷,۳۰۵	۳,۷۶۲	۲۶۶,۲۰۴,۲۵۲	۴,۲۲۶
۸۴,۹۰۴,۶۰۹	۳۴۲,۹۹۹	۱۰۵,۴۰۴,۱۲۴	۵۳۵,۹۶۲
-	-	۱۱,۷۰۰,۰۰۰	۲
۲۶۲,۷۲۱,۹۱۴	۳۴۶,۷۶۱	۳۸۳,۳۰۸,۳۷۶	۵۴۰,۱۹۰
۹۲,۵۴۵,۸۳۴	۴	۱۴۸,۷۷۰,۱۴۰	۴
۵۷۵,۰۵۴	۱۳۶	۵۳۴,۹۶۶	۷۱
۱۹,۷۹۷,۵۸۳	۵	۲۳,۴۴۳,۹۲۴	۵
۱۱۲,۹۱۸,۴۷۱	۱۴۵	۱۷۲,۷۴۹,۰۳۰	۸۰
۳۷۵,۶۴۰,۳۸۵	۳۴۶,۹۰۶	۵۵۶,۰۵۷,۴۰۶	۵۴۰,۲۷۰

سپرده‌های ریالی
اشخاص حقوقی
اشخاص حقیقی
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
جمع سپرده‌های ریالی
سپرده‌های ارزی
اشخاص حقوقی
اشخاص حقیقی
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
جمع سپرده‌های ارزی
جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار

۴-۲-۳۴. سود پرداختی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار به شرح ذیل می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی				
مانده در	سود پرداختی طی	تفاوت سود قطعی و	سود علی‌الحساب	مانده در
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	دوره	علی‌الحساب	طی دوره	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۸۸۹,۳۸۱	(۴,۱۲۳,۷۹۲)	۶۶۸,۹۶۷	۴,۲۶۶,۹۱۰	۷۷,۲۹۶
۵,۲۰۷	(۳۳,۸۴۷)	۵,۰۹۴	۳۲,۴۹۱	۱,۴۶۹
۶۸۱,۰۰۷	(۴,۶۳۸,۹۷۳)	۶۷۳,۵۹۸	۴,۲۹۶,۴۵۳	۳۴۹,۹۲۹
۳۸,۷۰۳	(۳۴۷,۶۹۲)	-	۳۸۶,۳۹۵	-
۲۶۴,۳۴۰	(۲,۵۰۰,۸۵۴)	۱۹۳,۷۵۴	۲,۴۳۸,۸۲۰	۱۳۲,۶۲۰
۲,۰۴۳,۵۳۱	(۱۲,۸۹۱,۸۹۹)	۱,۹۷۵,۸۱۳	۱۲,۶۰۲,۴۴۷	۳۵۷,۱۷۰
۴,۴۶۵,۵۸۳	(۲۳,۰۲۴,۸۲۰)	۳,۷۲۴,۸۶۷	۲۳,۷۵۸,۵۳۹	۶,۹۹۷
۸	-	-	-	۸
۱۲,۵۱۵	(۱,۲۸۵,۴۸۱)	-	۱,۲۹۷,۹۹۶	-
۱۶,۷۱۳,۶۵۴	۵,۱۹۵,۷۶۱	-	۷,۸۷۰,۲۰۷	۳,۶۴۷,۶۸۶
۲۵,۱۱۳,۹۲۹	(۴۳,۶۵۱,۵۹۷)	۷,۲۴۲,۰۹۳	۵۶,۹۵۰,۲۵۸	۴,۵۷۳,۱۷۵

سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی
سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه
گواهی سپرده عام
سپرده‌های یک‌ساله
سپرده‌های دو‌ساله
سپرده‌های سه‌ساله
سپرده‌های پنج‌ساله
سپرده‌های مدت‌دار بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی
سپرده‌های ارزی
جمع سود پرداختی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱-۲-۴-۳۴. با توجه به بخشنامه شماره ۹۴/۶۹۳۸۳ مورخ ۱۳۹۴/۰۳/۲۰ رویه تعیین سهم هر یک از انواع سپرده‌های سرمایه‌گذاری از مابه التفاوت سود قطعی و علی الحساب در جلسه شماره ۴۳۳ مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۷ هیئت مدیره مصوب گردید.

درصد

نرخ قطعی	مابه التفاوت نرخ قطعی تخصیص داده شده	متوسط نرخ سود علی الحساب طی سال*	نسبت تسهیم مابه التفاوت سود قطعی و علی الحساب
۳/۶	۰/۵	۳/۱	۹/۲
۱۸/۸	۲/۶	۱۶/۳	۰/۱
۲۱/۲	۲/۹	۱۸/۳	۹/۳
۲۲/۴	۳/۰	۱۹/۴	۲/۷
۲۵/۸	۳/۵	۲۲/۳	۲۷/۳
۲۷/۲	۳/۷	۲۳/۵	۵۱/۴
			۱۰۰

* براساس میانگین ۵۲ هفته مانده سپرده‌های سرمایه‌گذاری

۳۵. بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه		یادداشت
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۴۰,۶۶۹,۷۵۷	۵۰,۳۳۴,۳۰۲	۴۰,۶۶۹,۷۵۷	۵۰,۳۳۴,۳۰۲
۴,۸۴۹,۴۱۰	۱۰,۶۹۲,۴۱۱	۴,۸۴۹,۴۱۰	۱۰,۶۹۲,۴۱۱
۱۶۳,۹۲۸	-	۱۶۳,۹۲۸	-
۲,۵۱۲,۶۰۲	۴۳,۲۳۷,۵۷۶	۲,۵۱۲,۶۰۲	۴۳,۲۳۷,۵۷۶
(۴۵,۵۱۹,۱۶۸)	(۵۸,۵۵۷,۲۴۷)	(۴۵,۵۱۹,۱۶۸)	(۵۸,۵۵۷,۲۴۷)
۲,۶۷۶,۵۲۹	۴۵,۷۰۷,۰۴۲	۲,۶۷۶,۵۲۹	۴۵,۷۰۷,۰۴۲
بانک مرکزی			
سپرده دیداری - ارز			
سپرده مدت‌دار - ارز			
بدهی بابت خرید ارز			
تسهیلات دریافتی - ریال			
کسر می‌شود موجودی امانی بانک مرکزی نزد بانک خاورمیانه (یادداشت ۲۳)			
جمع بدهی به بانک مرکزی			
بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی			
سپرده‌های دیداری - ریال			
سپرده‌های دیداری - ارز			
بدهی به سایر بانک‌ها بابت دست‌پدری‌های پایا			
بدهی به بانک‌ها بابت مبادلات شتابی			
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری (انتقالی از "سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار")			
سود پرداختی سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری (انتقالی از "سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار")			
جمع بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی			
جمع بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی			

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳۶. سود سهام پرداختنی

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی					
مانده در ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	تفاوت با تسهیلات کارکنان	سود سهام پرداختنی طی سال	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سود سهام مصوب	سود نقدی هر سهام (ریال)
۱۱,۳۸۹	-	(۱,۲۲۹)	۱۲,۶۱۸	۵,۳۸۰,۰۰۰	سنوات قبل
۴,۹۴۶	-	(۱,۹۹۹)	۶,۹۴۵	۲,۰۰۰,۰۰۰	سال منتهی به ۱۳۹۸/۱۲/۲۹
۸,۶۵۹	-	(۲,۵۷۷)	۱۱,۲۳۶	۳,۰۰۰,۰۰۰	سال منتهی به ۱۳۹۹/۱۲/۳۰
۱۸,۴۷۰	-	(۱۱,۸۰۵)	۳۰,۲۷۵	۵,۰۰۰,۰۰۰	سال منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۳۶,۶۳۳	(۱۳,۴۷۵)	(۶,۹۴۹,۸۹۲)	-	۷,۰۰۰,۰۰۰	سال منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۸۰,۰۹۷	(۱۳,۴۷۵)	(۶,۹۶۷,۵۰۲)	۶۱,۰۷۴		جمع

۳۷. مالیات پرداختنی

ارقام به میلیون ریال

گروه				شرکت اصلی	
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۲,۴۴۵,۹۷۱	۱,۶۵۴,۴۵۱	۱,۸۷۵,۹۶۴	۱,۲۲۴,۰۴۸	مانده در ابتدای سال	
۴,۷۶۶,۳۷۵	۱,۳۹۴,۴۲۳	۴,۰۶۱,۶۱۰	۸۲۴,۴۱۷	هزینه مالیات بر درآمد سال جاری	
۱۸۰,۳۷۰	۶۷,۹۳۰	-	-	ذخیره احتیاطی مازاد	
(۲,۱۵۷,۵۲۵)	(۶۰۲,۹۰۳)	(۱,۵۱۹,۵۸۹)	(۱۷۲,۵۰۱)	تادیه شده طی سال	
۵,۲۳۵,۱۹۱	۲,۵۱۳,۹۰۱	۴,۴۱۷,۹۸۵	۱,۸۷۵,۹۶۴	ذخیره مالیات عملکرد متعلقه	
-	-	-	-	پیش پرداخت های مالیاتی	
۵,۲۳۵,۱۹۱	۲,۵۱۳,۹۰۱	۴,۴۱۷,۹۸۵	۱,۸۷۵,۹۶۴	مانده در پایان سال	

۳۷-۱. خلاصه وضعیت مالیات پرداختنی برای سال های ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۲ به شرح زیر می باشد:

ارقام به میلیون ریال

نحوه تشخیص	۱۴۰۲/۱۲/۲۹						سود (زیان) ابرازی	سال مالی
	مانده پرداختنی	مانده پرداختنی	پرداختی	قطعی	تشخیصی	ابرازی		
رسیدگی به دفاتر	-	-	۱۳۹,۷۱۸	۳۲۷,۸۷۹	۳۲۷,۸۷۹	۱۳۹,۷۱۸	۹۳۱,۴۵۴	۱۳۹۴
رسیدگی به دفاتر	-	-	۱۷۳,۲۷۹	-	۵۱۴,۸۲۱	۱۷۳,۲۷۹	۸۶۶,۳۹۷	۱۳۹۵
رسیدگی به دفاتر	-	-	۲۷۵,۷۱۸	۵۵۶,۲۷۹	۶۷۶,۸۳۶	۲۷۵,۷۱۸	۱,۸۳۸,۱۲۳	۱۳۹۶
رسیدگی به دفاتر	-	-	۵۷۳,۴۵۴	-	۱,۱۸۵,۱۳۱	۴۰۰,۹۵۲	۳,۸۲۳,۰۱۵	۱۳۹۷
رسیدگی به دفاتر	-	-	۱,۰۳۲,۴۹۱	-	۲,۰۸۸,۶۷۵	۱,۰۳۲,۴۹۱	۶,۸۸۳,۲۷۶	۱۳۹۸
رسیدگی به دفاتر	-	-	۱,۶۱۹,۱۵۷	-	۳,۰۶۷,۰۱۰	۱,۶۱۹,۱۵۸	۹,۱۹۹,۷۶۱	۱۳۹۹
	-	-	-	-	۲,۲۶۲,۲۰۴	-	۹,۰۵۰,۰۷۸	۱۴۰۰
	۸۲۴,۴۱۷	-	۱,۵۱۹,۵۸۸	-	۷,۳۱۹,۳۶۰	۸۲۴,۴۱۷	۲۰,۱۵۲,۶۰۹	۱۴۰۱
	-	۴,۰۶۱,۶۰۹	-	-	-	۴,۰۶۱,۶۰۹	۵۰,۳۸۵,۰۵۶	۱۴۰۲
	۱,۰۵۱,۵۴۷	۳۵۶,۳۷۶	-	-	-	-	-	ذخیره احتیاطی مازاد
	۱,۸۷۵,۹۶۴	۴,۴۱۷,۹۸۵	-	-	-	-	-	ذخیره مالیات قبل از پیش پرداخت
	-	-	-	-	-	-	-	پیش پرداخت های مالیاتی
	۱,۸۷۵,۹۶۴	۴,۴۱۷,۹۸۵						

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲-۳۷. در محاسبه مالیات سال ۱۴۰۲ بانک از معافیت مالیاتی تبصره ۷ ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم استفاده نموده همچنین لازم به ذکر است مالیات بر درآمد سال مالی مورد گزارش براساس سود ابرازی و کسر معافیت‌های قانونی و همچنین احتساب نرخ صفر مالیاتی جهت بخشی از سود سال ۱۴۰۲ که به منظور افزایش سرمایه در سال ۱۴۰۳ مورد استفاده قرار خواهد گرفت (موضوع بند ۱۴ ماده ۱۴ از فصل چهارم قانون تامین مالی، تولید و زیرساخت‌ها مصوب ۱۴۰۲/۱۲/۲۲ و ابلاغیه ۱۴۰۳/۰۲/۱۱ مجلس شورای اسلامی) محاسبه و در حساب‌ها منظور شده است.

۳-۳۷. مالیات بر درآمد بانک تا پایان سال ۱۳۹۳ قطعی و تسویه شده است. جمع مبالغ پرداختی در پایان سال مورد گزارش بابت سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۱، بالغ بر ۱۱,۹۸۷,۹۵۳ میلیون ریال کمتر از مجموع برگ‌های تشخیص مالیاتی صادره توسط اداره امور مالیاتی به شرح زیر است. بانک نسبت به نحوه صدور برگ تشخیص سال‌های مزبور اعتراض نموده است و پرونده در مراحل مختلف داوری مالیاتی در حال رسیدگی است. از این بابت ذخیره احتیاطی لازم طبق نظر مدیریت در حساب ذخیره مالیات و سود انباشته لحاظ شده است.

ارقام به میلیون ریال

مالیات پرداختی	مالیات تشخیصی/قطعی	مزاد مورد مطالبه اداره امور مالیاتی
۵,۳۳۳,۴۰۵	۱۷,۳۲۱,۳۵۹	۱۱,۹۸۷,۹۵۴

عمده اختلاف فی مابین مالیات ابرازی و تشخیصی سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۱ مربوط به مواردی از قبیل غیر قابل قبول دانستن بخشی از هزینه سود پرداختی به سپرده‌گذاران، تخصیص بخشی از سود سپرده‌های پرداختی به سپرده‌گذاران به درآمد‌های معاف از مالیات و غیرمشمول، عدم اعمال بخشودگی مالیاتی موضوع تبصره ۷ ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم، عدم اعمال کامل نرخ صفر مالیاتی در خصوص افزایش سرمایه و محاسبه تسعیر اقلام پولی به نرخ مندرج در سامانه نیما در مقاطع گزارشگری می‌باشد. در خصوص هزینه سود پرداختی به سپرده‌گذاران، طبق رای مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۰۱ هیات عمومی مبنی بر پذیرش تمامی سود پرداختی، موضوع به نفع بانک‌ها تعیین تکلیف شده است. همچنین به استناد مصوبه جلسه چهل و دوم ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۴ محاسبه و اخذ سود ناشی از تسعیر دارایی‌های ارزی بر مبنای نرخ بخشنامه اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به سازمان امور مالیاتی تکلیف گردیده و همچنین طبق رای دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۰۰۰۰۲۴۹۳۶۸ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۴ این موضوع تایید شده است؛ به علاوه با توجه به آنکه بانک مرکزی در پایان سال ۱۴۰۲ نرخ تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی را معادل نرخ مرکز مبادله ارز و طلای ایران ابلاغ نموده است، لذا اختلاف در این زمینه در پایان سال ۱۴۰۲ به نفع بانک‌ها خاتمه می‌یابد. لازم به توضیح است موارد فوق از طریق قانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی در حال پیگیری است.

۴-۳۷. برگ تشخیص برای قانون رفع موانع تولید سال‌های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۴۰۱ به ترتیب ۴۷,۰۸۱، ۳۲,۷۰۴ و ۱۰۷,۲۰۹ میلیون ریال صادر شده است که در این خصوص اعتراض به سازمان امور مالیاتی تسلیم شده است.

۵-۳۷. اجزای اصلی هزینه مالیات بر درآمد به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	مالیات مربوط به صورت سود و زیان:
		عملیات در حال تداوم:
۸۲۴,۴۱۷	۴,۰۶۱,۶۰۹	مالیات جاری
۸۲۴,۴۱۷	۴,۰۶۱,۶۰۹	هزینه مالیات بر درآمد سال جاری
-	-	هزینه مالیات بر درآمد سال‌های قبل
۸۲۴,۴۱۷	۴,۰۶۱,۶۰۹	هزینه مالیات بر درآمد عملیات در حال تداوم

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	مالیات متوقف شده:
-	-	مالیات جاری
-	-	هزینه مالیات بر درآمد سال جاری
-	-	هزینه مالیات بر درآمد سال‌های قبل
-	-	هزینه مالیات بر درآمد/اثر مالیاتی عملیات متوقف شده

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	مالیات مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع:
-	-	مالیات جاری
-	-	مالیات انتقالی مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳۷-۶. صورت تطبیق هزینه مالیات بر درآمد و حاصل ضرب سود حسابداری در نرخ (های) مالیات قابل اعمال به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	یادداشت
۳۰,۷۱۱,۹۸۹	۵۵,۷۳۶,۶۳۴	سود عملیات در حال تداوم قبل از مالیات
-	-	سود (زیان) عملیات متوقف شده قبل از مالیات
۳۰,۷۱۱,۹۸۹	۵۵,۷۳۶,۶۳۴	سود حسابداری قبل از مالیات
۴,۹۱۳,۹۲۰	۸,۹۱۷,۸۶۲	هزینه مالیات بر درآمد عملیات در حال تداوم و عملیات متوقف شده محاسبه شده با نرخ مالیات قابل اعمال ۱۶ درصد (سال ۱۴۰۱ با نرخ مالیات قابل اعمال ۱۶ درصد)
		اثر درآمدهای معاف از مالیات (یادداشت ۲-۳۷):
	(۴,۰۰۰,۰۰۰)	۳۷-۵-۱ افزایش سرمایه موضوع بند ۳ فصل چهارم قانون تامین مالی تولید و زیرساخت ها
(۸۰۲,۹۶۷)	(۸۴۴,۴۳۷)	سود اوراق مشارکت
(۱۶۴,۹۷۰)	(۱۱,۸۱۵)	سود سرمایه‌گذاری ها
(۲,۴۰۰,۰۰۰)	-	۳۷-۵-۲ افزایش سرمایه موضوع بند ۵ تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۲
(۲۶,۳۹۳)	-	درآمد حاصل از فروش اموال غیرمنقول
(۶۹۵,۱۷۳)	-	سایر درآمدهای معاف
۸۲۴,۴۱۷	۴,۰۶۱,۶۱۰	هزینه مالیات بر درآمد محاسبه شده با نرخ موثر مالیات ۷,۶ درصد (سال ۱۴۰۱ با نرخ موثر مالیات ۲,۷ درصد)
۸۲۴,۴۱۷	۴,۰۶۱,۶۱۰	هزینه مالیات بر درآمد عملیات در حال تداوم
-	-	هزینه مالیات بر درآمد/اثر مالیاتی عملیات متوقف شده

۳۷-۶-۱. به موجب بند بند ۳ فصل چهارم قانون تامین مالی تولید و زیرساخت ها، به منظور فراهم ساختن زمینه سرمایه‌گذاری عموم مردم در انواع طرح (پروژه) های تولیدی یا زیربنایی و طرح های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ترویج فرهنگ سرمایه‌گذاری غیر مستقیم با هدف کاهش هزینه‌های تامین مالی، مالیات درآمد آن بخش از سود تقسیم نشده شرکت‌ها که به حساب سرمایه انتقال می‌یابد مشمول نرخ صفر مالیاتی است.

۳۷-۶-۲. به موجب بند ۵ تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ به منظور تشویق سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بازار بورس و فرابورس و ترغیب آن‌ها به عدم تقسیم بخش بیشتری از سود اکتسابی و استفاده از منابع حاصل برای افزایش سرمایه و در نتیجه توسعه بخش های تولیدی و ایجاد فرصت های جدید شغلی در سال ۱۴۰۲ مالیات درآمد آن بخش از سود تقسیم نشده شرکت‌های مذکور که به حساب سرمایه انتقال می‌یابد مشمول نرخ صفر مالیاتی است.

۳۷-۷. مطابق با مفاد تبصره ۵ ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن، سازمان امور مالیاتی موظف است در صورت عدم رعایت موضوع این ماده، در قالب بودجه سنواتی، مالیاتی برابر بیست درصد تعهد انجام نشده را از بانک‌ها و موسسات اعتباری مستنکف، اخذ نماید. سازمان امور مالیاتی برای سال اول اجرای قانون (سال ۱۴۰۱)، مالیات موضوع تبصره مزبور را به مبلغ ۷,۶۵۰ میلیارد ریال از بانک خاورمیانه مطالبه نموده و اعتراض بانک نسبت به برگ مطالبه مزبور در هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی در جریان است. لازم به توضیح است مطابق با دستورالعمل اجرایی اعطای تسهیلات موضوع قانون جهش تولید مسکن که با همکاری بانک مرکزی و وزارت راه و شهرسازی مصوب و به بانک‌های عامل ابلاغ شده است، هرگونه تقاضا برای دریافت تسهیلات باید در سامانه وزارت راه و شهرسازی ثبت گردد. لذا از جمله الزامات قانون مزبور، تقاضا محور بودن آن است و تحقق و اجرای این قانون در وهله نخست مستلزم وجود تقاضای موثر در چارچوب ثبت نام متقاضیان و طی ترتیبات مقرر در دستورالعمل اجرایی است. این بانک هیچ محدودیتی برای اختصاص منابع نداشته لیکن در سال اول اجرای قانون مزبور که موضوع صدور برگ مطالبه مالیاتی است، به دلیل عدم معرفی متقاضی از طریق سامانه وزارت و شهرسازی امکان انجام تکالیف قانونی برای بانک میسر نبوده است. لذا سازمان امور مالیاتی بدون عنایت به اینکه امکان اجرای حکم قانونی ناشی از عدم معرفی افراد واجد شرایط از طرف وزارت راه و شهرسازی بوده و بانک در این زمینه مستنکف از اجرای قانون نیست، مبادرت به صدور برگ مطالبه مالیات نموده و اعتراض بانک در مراحل دادرسی مالیاتی در جریان می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳۸. ذخایر و سایر پرداختی‌ها

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
۱۵,۶۱۲,۸۵۲	۲۰,۶۵۹,۹۰۸	۱۵,۶۱۲,۸۵۲	۲۰,۶۵۹,۹۰۸	۳۸-۱	تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی
۲,۸۶۶,۲۵۸	۱۲,۴۳۷,۰۰۷	۲,۸۶۶,۲۵۸	۱۲,۴۳۷,۰۰۷	۳۸-۲	بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی مدت‌دار - ریال
۹,۱۵۴	-	۹,۱۵۴	-		بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی دیداری - ارز
۲۰,۹۸۸	-	۲۰,۹۸۸	-		بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی دیداری - ریال
۱,۶۹۷,۳۴۷	۳,۷۲۲,۵۳۶	۱,۶۹۷,۳۴۷	۳,۷۲۲,۵۳۶		حصه تحقق نیافته کارمزد و درآمد دریافتی (کارمزد و درآمد سال‌های آینده)
۶۲,۶۴۱	۴۲,۲۳۹	۶۲,۶۴۱	۴۲,۲۳۹		سپرده حسن انجام پیمانکاران
۱۷۶,۹۴۰	۲۰۳,۸۳۸	۱۹۰,۵۱۲	۲۱۶,۳۰۸		حق بیمه پرداختی
۵۲,۴۰۰	۹۵,۷۲۷	۵۲,۴۰۰	۹۵,۷۲۷		حق عضویت پرداختی صندوق ضمانت سپرده‌ها
۴۲,۲۸۷	۴۴,۲۴۳	۳۵۵,۳۶۵	۱۳۷,۶۶۸		مالیات‌های تکلیفی پرداختی
۱۷۲,۴۱۹	۲۱۸,۰۰۹	۱۸۳,۲۴۶	۲۳۲,۱۷۵		ذخیره بازخرید مرخصی
-	-	۲,۱۰۸,۶۲۰	۲,۴۶۷,۰۸۵		جاری مشتریان کارگزاری
-	-	۱۵,۱۴۴,۸۴۶	۳۱,۵۷۷,۷۴۲		جاری مشتریان صرافی
۳,۱۹۸,۷۰۴	۱,۰۸۷,۴۴۲	۵,۰۰۲,۱۱۴	۱,۰۹۱,۹۵۵		سایر
<u>۲۳,۹۱۱,۹۹۰</u>	<u>۳۸,۵۱۰,۹۴۹</u>	<u>۴۳,۳۰۶,۳۴۳</u>	<u>۷۲,۶۸۰,۳۵۰</u>		جمع ذخایر و سایر بدهی‌ها

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳۸-۱. تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی در تاریخ ترازنامه به شرح زیر است:

گروه و شرکت اصلی									
۱۴۰۱/۱۲/۲۹					۱۴۰۲/۱۲/۲۹				
مانده تسهیلات		مانده تسهیلات		نرخ سود		تعداد		مبلغ دریافتی	
میلیون ریال		میلیون ریال		درصد		اقساط		نوع ارز	
مانده تسهیلات به ارزش		مانده تسهیلات به ارزش		تسهیلات به ارزش		سررسید نهایی		تاریخ دریافت	
-	-	-	-	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۶/۲۴	دلار	۱,۲۳۳,۰۳۶
-	-	-	-	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۶/۳۱	دلار	۱,۰۷۱,۹۷۴
-	-	-	-	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۸/۰۵	دلار	۴۱۰,۹۰۴
۴۱۴,۹۹۵	۱,۶۵۹,۹۷۹	-	-	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۸/۱۲	دلار	۲,۰۶۳,۱۰۴
۵۱۹,۷۱۹	۲,۰۷۸,۸۷۴	-	-	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۸/۲۶	دلار	۲,۰۷۸,۸۷۴
۱۲۰,۰۹۶	۴۸۰,۳۸۳	-	-	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۹/۰۸	دلار	۴۸۰,۳۸۳
۲۶۶,۹۱۸	۱,۰۶۷,۶۷۲	۱۱,۷۰۱	۲۹,۱۱۵	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۹/۱۷	دلار	۱,۰۶۷,۶۷۲
۱۴۰,۳۲۷	۵۶۱,۳۱۰	۲۲۵,۵۷۸	۵۶۱,۳۱۰	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۱۱/۱۳	دلار	۵۶۱,۳۱۰
۹۹۷,۲۴۷	۳,۹۸۸,۹۸۹	۱,۶۰۳,۰۸۳	۳,۹۸۸,۹۸۹	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۱۲/۰۳	دلار	۳,۹۸۸,۹۸۹
۴۹۹,۳۱۲	۱,۹۹۷,۲۴۷	۸۰۲,۶۴۸	۱,۹۹۷,۲۴۷	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۱۲/۱۸	دلار	۱,۹۹۷,۲۴۷
۴۵۰,۷۶۳	۱,۸۰۳,۰۵۱	۷۲۴,۶۰۵	۱,۸۰۳,۰۵۱	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۲/۰۷	دلار	۱,۸۰۳,۰۵۱
۱۱۸,۹۸۱	۴۷۵,۹۲۲	۱۹۱,۲۶۲	۴۷۵,۹۲۲	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۲/۲۸	دلار	۴۷۵,۹۲۲
۲۳۶,۲۶۷	۹۴۵,۰۷۰	۳۷۹,۸۰۲	۹۴۵,۰۷۰	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۳/۰۴	دلار	۹۴۵,۰۷۰
۴۲۰,۱۴۲	۱,۶۸۰,۵۶۸	۶۷۵,۳۸۲	۱,۶۸۰,۵۶۸	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۶/۱۶	دلار	۱,۶۸۰,۵۶۸
۱۴۴,۵۳۵	۵۷۸,۱۴۰	۲۳۲,۳۴۱	۵۷۸,۱۴۰	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۷/۰۶	دلار	۵۷۸,۱۴۰
۱۵۱,۹۰۹	۶۰۷,۶۳۴	۲۴۴,۱۹۴	۶۰۷,۶۳۴	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۸/۰۷	دلار	۶۰۷,۶۳۴
۹۵۶,۵۲۳	۳,۸۲۶,۰۹۰	۱,۵۳۷,۶۱۸	۳,۸۲۶,۰۹۰	۴/۰	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۴۰۰/۰۷/۱۹	دلار	۳,۸۲۶,۰۹۰
۲,۴۳۳,۵۴۱	۹,۷۳۴,۱۶۴	۲,۸۴۵,۶۵۲	۷,۰۸۰,۹۰۳	۲/۰	۷	۱۴۰۳/۰۹/۲۷	۱۳۹۶/۱۰/۰۱	دلار	۱۳,۷۲۹,۴۴۱
۱۳۸,۵۹۸	۵۵۴,۳۹۰	۲۲۲,۷۹۷	۵۵۴,۳۹۰	۲/۰	۷	۱۴۰۳/۰۹/۲۷	۱۳۹۸/۰۹/۲۷	دلار	۵۵۴,۳۹۰
۴,۰۶۰	۱۶,۲۴۰	۶,۵۲۷	۱۶,۲۴۰	۳/۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۳۹۹/۱۲/۰۶	دلار	۱۶,۲۴۰
۳۹,۵۷۹	۱۵۸,۳۱۷	۶۳,۶۲۴	۱۵۸,۳۱۷	۳/۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۳۹۹/۱۲/۰۶	دلار	۱۵۸,۳۱۷
۱۰,۳۸۴	۴۱,۵۳۷	۱۶,۶۹۳	۴۱,۵۳۷	۳/۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۳۹۹/۱۲/۲۴	دلار	۴۱,۵۳۷
۱۱۶,۸۰۵	۴۶۷,۲۲۱	۱۸۷,۷۶۶	۴۶۷,۲۲۱	۳/۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۳۹۹/۱۲/۲۴	دلار	۴۶۷,۲۲۱
۴,۹۱۲,۴۸۰	۱۹,۶۴۹,۹۲۲	۷,۸۹۶,۸۵۲	۱۹,۶۴۹,۹۲۲	۳/۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۴۰۰/۰۱/۲۸	دلار	۱۹,۶۴۹,۹۲۲
۱,۲۵۹,۸۳۳	۳,۴۷۳,۴۲۸	۱,۳۹۵,۸۹۱	۳,۴۷۳,۴۲۸	۵/۵	*	۱۴۰۶/۱۰/۱۷	۱۴۰۱/۱۰/۱۷	دلار	۳,۴۷۳,۴۲۸
۱,۲۵۹,۸۳۸	۳,۴۷۳,۴۴۱	۱,۳۹۵,۸۹۲	۳,۴۷۳,۴۴۱	۵/۵		۱۴۰۶/۱۰/۱۷	۱۴۰۱/۱۱/۱۰	دلار	۳,۴۷۳,۴۴۱
۱۵,۶۱۲,۸۵۲	۵۹,۳۱۹,۵۹۰	۲۰,۶۵۹,۹۰۸	۵۱,۴۰۸,۵۳۵					جمع تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی	

* در خصوص تسهیلات مانایی دریافتی از صندوق توسعه ملی (دو ردیف آخر)، از آنجایی که هنوز دوران مشارکت به پایان نرسیده است، تعداد اقساط فعلا مشخص نمی باشد.

۳۸-۲. بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی مدت دار به مبلغ ۱۲,۴۳۷ میلیارد ریال مربوط به اعتبارات اسنادی مدت داری است که اسناد آن تحویل خریدار گردیده و بانک پرداخت آن را در سررسید تعهد کرده است. به طور معمول، بانک در سررسید نسبت به تامین وجه از خریدار و پرداخت آن اقدام می کند.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳۹. ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۳۲۷,۶۰۷	۶۲۸,۷۰۶	۳۶۳,۹۰۸	۶۹۱,۰۶۱	مانده در ابتدای سال
(۴۸,۳۴۳)	(۵۹,۹۵۵)	(۵۳,۶۹۹)	(۷۱,۲۷۹)	پرداخت شده طی سال
۳۴۹,۴۴۲	۴۰۰,۵۱۶	۳۸۰,۸۵۲	۴۴۳,۵۲۳	ذخیره تامین شده طی سال
۶۲۸,۷۰۶	۹۶۹,۲۶۷	۶۹۱,۰۶۱	۱,۰۶۳,۳۰۵	مانده در پایان سال

۴۰. سرمایه

سرمایه بانک در بدو تاسیس مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (شامل تعداد ۴,۰۰۰ میلیون سهم به ارزش اسمی هر سهم ۱,۰۰۰ ریال) بوده است که طی چند مرحله به شرح زیر به مبلغ ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (شامل تعداد ۵۰ میلیون سهم به ارزش اسمی هر سهم ۱,۰۰۰ ریال) در پایان سال مالی منتهی ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ افزایش یافته است.

محل افزایش سرمایه	مبلغ سرمایه جدید		درصد افزایش سرمایه	تاریخ ثبت افزایش سرمایه
	میلیون ریال	میلیون ریال		
		۴,۰۰۰,۰۰۰		سرمایه بانک بدو تاسیس
مطالبات حال شده و آورده نقدی	۵,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۵	۱۳۹۶/۰۴/۲۱
سود انباشته	۶,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۰	۱۳۹۶/۱۰/۰۶
سود انباشته	۷,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۶/۶	۱۳۹۷/۱۲/۰۶
سود انباشته و سایر اندوخته‌ها	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۴۲/۸	۱۳۹۸/۰۸/۰۱
سود انباشته	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۰	۱۳۹۹/۰۶/۱۹
سود انباشته	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۶/۶۶	۱۴۰۰/۰۹/۰۸
سود انباشته	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰	۱۴۰۱/۱۰/۱۱
سود انباشته	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۲/۸۵	۱۴۰۲/۱۰/۰۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱- ۴/ ترکیب سهامداران در تاریخ صورت وضعیت مالی به شرح زیر است:

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
درصد مالکیت	تعداد سهام	درصد مالکیت	تعداد سهام
درصد		درصد	یک درصد و بالاتر
۵/۰	۱,۷۴۶,۳۵۲,۷۴۴	۵/۰	شرکت سرمایه گذاری تامین آتیه مسکن (سهامی خاص)
۴/۸	۱,۶۹۱,۷۸۶,۹۰۱	۴/۸	شرکت کیا آستاجارت توس (سهامی خاص)
۲/۵	۸۷۴,۹۹۹,۹۸۸	۲/۵	شخص حقیقی
۱/۸	۶۲۸,۵۹۲,۷۷۹	۲/۲	صندوق سرمایه گذاری مشترک افق کارگزاری بانک خاورمیانه
۱/۶	۵۶۳,۹۸۲,۵۰۳	۱/۵	شرکت رادبیس (سهامی خاص)
۱/۵	۵۲۸,۴۳۲,۱۳۲	۱/۴	شرکت سرمایه گذاری پارس توشه (سهامی عام)
۱/۴	۴۷۶,۲۴۶,۵۶۸	۱/۳	شرکت گروه صنعتی سپاهان (سهامی عام)
۱/۳	۴۶۰,۴۹۷,۳۸۴	۱/۳	شخص حقیقی
۱/۳	۴۵۰,۷۲۹,۹۹۳	۱/۳	شخص حقیقی
۱/۳	۴۴۰,۷۷۱,۱۴۵	۱/۲	شرکت سهامی بیمه ایران (سهامی خاص)
۱/۲	۴۲۵,۵۴۷,۴۹۳	۱/۲	شخص حقیقی
۱/۲	۴۱۸,۷۲۷,۱۳۱	۱/۱	شرکت سرمایه گذاری توسعه صنعت و تجارت (سهامی عام)
۱/۱	۳۷۶,۲۴۹,۹۹۳	۱/۱	شرکت سام گروه (سهامی خاص)
۱/۰	۳۶۱,۶۷۶,۰۰۰	۱/۰	شخص حقیقی
۱/۰	۳۶۱,۰۴۹,۷۶۱	۱/۰	شخص حقیقی
۱/۰	۳۵۸,۰۳۴,۰۶۹	۱/۰	شرکت گروه رام (سهامی خاص)
۱/۰	۳۵۳,۷۰۶,۱۰۸	۱/۰	شرکت سرمایه گذاری ملی ایران (سهامی عام)
			سایرین (کمتر از یک درصد)
۲۰/۳	۷,۱۱۷,۸۵۴,۴۵۷	۲۲/۶	۱۱,۲۹۴,۰۴۲,۲۰۷
۴۹/۶	۱۷,۳۶۴,۷۶۲,۸۵۱	۴۸/۵	۲۴,۲۶۹,۳۱۱,۳۵۰
۱۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

۲- ۴/ صورت تطبیق تعداد سهام اول سال و پایان دوره:

تعداد سهام

شرکت اصلی	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۲۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

مانده ابتدای سال
افزایش سرمایه از محل سود انباشته
مانده پایان سال

۳- ۴/ سهام شرکت در مالکیت واحدهای فرعی و وابسته

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
درصد مالکیت	تعداد سهام	درصد مالکیت	تعداد سهام
۰/۱	۳۳,۹۲۹,۲۱۵	۰/۱	۳۷,۰۰۰,۷۹۱
۰/۱	۳۳,۹۲۹,۲۱۵	۰/۱	۳۷,۰۰۰,۷۹۱

شرکت بیمه زندگی خاورمیانه
جمع

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴-۴. نسبت کفایت سرمایه بانک در تاریخ صورت وضعیت مالی معادل ۱۳,۷ درصد می‌باشد که این نسبت بر مبنای الزامات ابلاغی بانک مرکزی ج.ا.ا. حداقل معادل ۸ درصد تعیین گردیده است. بنابراین این بانک در تاریخ صورت وضعیت مالی حداقل نسبت کفایت سرمایه را احراز نموده است. اطلاعات تفصیلی در این خصوص به شرح یادداشت شماره ۷-۵۱ (مدیریت سرمایه) افشاء گردیده است.

۴۱. اندوخته قانونی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۹,۰۲۴,۷۵۶	۱۳,۵۰۷,۸۹۱	۹,۰۶۷,۵۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	مانده در ابتدای سال
۴,۴۸۳,۱۳۵	۷,۷۵۱,۲۵۵	۴,۵۳۱,۴۵۶	۷,۷۶۸,۸۶۴	انتقال از سود قابل تخصیص
۱۳,۵۰۷,۸۹۱	۲۱,۲۵۹,۱۴۶	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	۲۱,۳۶۷,۹۰۱	مانده در پایان سال

۴۱-۱. طبق مفاد بند الف ماده ۳۳ قانون پولی و بانکی و ماده ۸ و ۱۰ اساسنامه بانک، معادل ۱۵ درصد سود خالص هر سال پس از کسر زیان‌های وارده در سال‌های قبل به‌عنوان اندوخته قانونی در نظر گرفته می‌شود. منظور نمودن اندوخته قانونی تا زمانی که معادل سرمایه بانک شود، الزامی بوده و پس از آن اختیاری می‌باشد.

۴۲. سایر اندوخته‌ها

سایر اندوخته‌ها در صورت وضعیت مالی تلفیقی، مربوط به شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه می‌باشد که به موجب ابلاغیه شماره ۲۷۳/۲۰۰۲۰ مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۱۸ سازمان بورس اوراق بهادار از سود انباشته به این سرفصل منتقل شده و تا زمان ادامه فعالیت شرکت غیر قابل تقسیم است و با رعایت ضوابط و مقررات سازمان بورس اوراق بهادار و اخذ مجوز از سازمان بورس قابل انتقال به سرمایه می‌باشد.

۴۳. تفاوت تسعیر ارز

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۲,۲۶۰,۲۴۰	۳,۶۳۹,۹۹۰	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی در کشور آلمان
۲,۲۶۰,۲۴۰	۳,۶۳۹,۹۹۰	جمع
-	-	نتیجه تغییرات قانونی نرخ ارز
۲,۲۶۰,۲۴۰	۳,۶۳۹,۹۹۰	تفاوت تسعیر ارز

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴۴. سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)

خرید و فروش سهام بانک از طریق صندوق بازارگردان اختصاصی بر اساس آیین نامه حفظ ثبات بازار سرمایه و صیانت از حقوق سرمایه‌گذاران و سهامداران مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار در ۱۳۹۹/۰۶/۲۰ و به منظور افزایش نقد شوندگی برای دارندگان اوراق بهادار و تنظیم عرضه و تقاضای بازار و مدیریت دامنه نوسان قیمت به شرکت‌ها تکلیف گردیده است. ماحصل صرف سهام ناشی از فروش سهام مزبور معادل مبلغ ۱۵۳,۹۱۵ میلیون ریال صرف سهام بوده است که در حقوق صاحبان سهام طبقه‌بندی گردیده است.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱			۱۴۰۲			
مبلغ	تعداد	کسر ناشی از فروش	صرف ناشی از فروش	مبلغ	تعداد	
۲۸۴,۳۹۶	۱۱۹,۰۶۹,۴۲۰	-	-	۱۶۷,۷۳۵	۳۵,۷۹۵,۹۲۹	خرید طی سال
(۷۷۳,۳۴۸)	(۱۸۳,۰۵۳,۳۳۶)	-	۸۱,۴۳۴	(۲۲۷,۱۶۸)	(۳۸,۵۳۴,۶۴۳)	فروش طی سال
(۴۸۸,۹۵۲)	(۶۳,۹۸۳,۹۱۶)	-	۸۱,۴۳۴	(۵۹,۴۳۳)	۲,۵۰۴,۸۲۲	خالص خرید (فروش) طی سال
۹۸۳,۶۸۱	۱۷۱,۱۲۲,۶۷۷			۴۹۴,۷۲۹	۱۰۷,۱۳۸,۷۶۱	مانده در ابتدای سال
۴۹۴,۷۲۹	۱۰۷,۱۳۸,۷۶۱			۴۳۵,۲۹۶	۱۰۹,۶۴۳,۵۸۳	مانده در پایان سال

۴۵. صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
مبلغ	مبلغ	مبلغ	تعداد	
-	-	۷۲,۴۸۱	۱۸۳,۰۵۳,۳۳۶	مانده در ابتدای سال
۷۲,۴۸۱	۱۸۳,۰۵۳,۳۳۶	۸۱,۴۳۴	۳۸,۵۳۴,۶۴۳	سود حاصل از فروش
۷۲,۴۸۱	۱۸۳,۰۵۳,۳۳۶	۱۵۳,۹۱۵	۲۲۱,۵۸۷,۹۷۹	مانده در پایان سال

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴۶. نقد حاصل از عملیات

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۲۹,۸۸۷,۵۷۱	۵۱,۶۷۵,۰۲۵	۳۱,۴۹۴,۰۱۵	۵۴,۴۸۷,۸۸۳	سود (زیان) خالص
تعدیلات				
۷۴۷,۳۴۱	۷۴۱,۷۸۱	۷۶۳,۴۹۰	۷۸۳,۴۸۲	هزینه استهلاک
۸۲۴,۴۱۷	۴,۰۶۱,۶۱۰	۱,۴۰۰,۴۹۱	۴,۸۷۸,۸۱۷	هزینه مالیات بر درآمد
۳۰۱,۰۹۹	۳۴۰,۵۶۱	۳۲۷,۱۵۳	۳۷۲,۲۴۴	خالص افزایش (کاهش) ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان
(۱۷۱,۰۵۶)	(۱,۲۳۴)	(۱۷۱,۶۱۹)	(۱,۸۶۷)	خالص سایر (درآمدها) و هزینه‌های غیرعملیاتی
-	-	-	۲۳۹,۰۶۳	زیان (سود) ناشی از فروش سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت غیربانکی
(۲۳۳,۰۶۲)	(۷۳,۸۴۳)	(۳۸۰,۷۷۵)	۲۹۶,۱۸۸	(سود) سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری (مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی)
(۲,۲۸۸,۲۹۶)	(۹,۵۷۲,۰۸۳)	(۲,۲۸۸,۲۹۶)	(۹,۵۷۲,۰۸۳)	زیان (سود) تسعیر ارز موجودی نقد
۲۹,۰۶۸,۰۱۴	۴۷,۱۷۱,۸۱۷	۳۱,۱۴۴,۴۵۹	۵۱,۴۸۳,۷۲۷	جمع
تغییرات در دارایی‌ها و بدهی‌های عملیاتی				
(۲۹,۴۱۳,۱۹۱)	۶۲,۴۳۶,۸۵۵	(۲۸,۷۱۸,۶۷۹)	۶۲,۰۳۳,۴۱۰	افزایش (کاهش) بدهی به بانکها و سایر موسسات اعتباری به استثنای تسهیلات دریافتی
۱۴۴,۳۵۹,۶۶۶	۲۰۰,۹۴۱,۳۶۹	۱۴۴,۳۶۶,۹۲۴	۲۰۰,۲۲۸,۴۵۴	افزایش (کاهش) سپرده‌های مشتریان
۸,۲۵۸,۵۱۷	۱۴,۵۹۸,۹۵۹	۱۶,۲۹۷,۰۹۶	۲۹,۳۷۴,۰۰۷	افزایش (کاهش) حقه عملیاتی ذخایر و سایر بدهی‌ها
(۲,۳۱۸,۸۹۰)	(۵۵,۹۱۳,۰۵۱)	(۲,۳۱۸,۸۹۱)	(۳۶,۳۷۹,۹۳۳)	کاهش (افزایش) مطالبات از بانکها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی
(۱۴۰,۷۸۸,۶۰۷)	(۱۹۹,۴۱۰,۶۴۱)	(۱۴۱,۰۳۲,۱۳۶)	(۱۹۹,۱۱۵,۹۸۰)	کاهش (افزایش) تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی
۲۴,۵۳۹,۵۹۲	(۱۱,۵۲۵,۳۰۱)	۲۴,۵۹۶,۰۴۴	(۱۲,۴۳۵,۷۱۸)	کاهش (افزایش) سرمایه‌گذاری در سهام
۸۷۲,۷۵۵	۲۰۷,۱۸۵	۳۷۵,۲۳۶	۸۲۸	کاهش (افزایش) مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
(۷۸,۵۵۶)	۲۶۰,۵۱۵	(۷۸,۵۵۶)	۲۶۰,۵۱۵	دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش
۴,۷۱۰,۸۳۶	۳۵,۹۷۸	۱,۹۹۶,۴۹۰	۱,۰۱۱,۲۴۲	کاهش (افزایش) حقه عملیاتی سایر حساب‌های دریافتی
(۱۵,۵۴۸,۱۵۴)	(۱۷,۶۷۵,۱۹۰)	(۱۵,۵۴۸,۱۵۴)	(۱۷,۶۷۵,۱۹۰)	کاهش (افزایش) سپرده قانونی
۴۴۴,۴۸۶	(۸,۲۰۸,۱۳۲)	(۵۷۸,۶۵۵)	(۹,۰۲۳,۵۵۲)	کاهش (افزایش) حقه عملیاتی سایر دارایی‌ها
(۴,۹۶۱,۵۴۶)	(۱۴,۲۵۱,۴۵۴)	(۲۶۱,۳۹۳)	۱۸,۲۷۸,۰۸۳	جمع
۲۴,۱۰۶,۴۶۸	۳۲,۹۲۰,۳۶۳	۳۰,۸۸۳,۰۶۶	۶۹,۷۶۱,۸۱۰	نقد حاصل از عملیات

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴۷. معاملات غیرنقدی

معاملات غیرنقدی عمده طی سال به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت	
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
۱۰۰,۵۵۶	۱۵۹,۴۸۵	۱۰۰,۵۵۶	۱۵۹,۴۸۵	۴۷-۱	تملیک دارایی در قبال تسهیلات اعطایی
۱۰۰,۵۵۶	۱۵۹,۴۸۵	۱۰۰,۵۵۶	۱۵۹,۴۸۵		جمع مبادلات غیرنقدی

۴۷-۱. در سال مالی مورد گزارش دارایی های زیر به تملیک بانک درآمده است.

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی						
نوع دارایی تملیکی	نوع رابطه مشتری	مبلغ طلب در زمان تملیک	"ارزش کارشناسی دارایی تملیک شده"	پرداختی توسط مشتری/ بخشودگی توسط بانک	پرداختی بابت مازاد ارزش کارشناسی دارایی تملیک شده"	مانده (بدهی) پس از تملیک
ملک مسکونی	مشتری غیرمرتبط	۱۹۱,۴۶۹	(۱۵۹,۴۸۵)	(۳۱,۹۸۴)	-	-
جمع		۱۹۱,۴۶۹	(۱۵۹,۴۸۵)	(۳۱,۹۸۴)	-	-

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴۸. اقلام زیر خط

۴۸-۱. تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی ریالی به شرح زیر می‌باشد:

گروه و شرکت اصلی							
مانده در پایان سال		واریز (ابطال) شده طی سال		گشایش شده طی سال		مانده در ابتدای سال	
تعداد	میلیون ریال	تعداد	میلیون ریال	تعداد	میلیون ریال	تعداد	میلیون ریال
۶۶۷,۱۱۷	۷	(۸,۶۷۰,۶۲۸)	(۱۸)	۷,۸۷۶,۶۰۹	۲۰	۱,۴۶۱,۱۳۳	۵
۲۲,۵۷۷,۰۶۵	۱۷۸	(۹۳,۱۴۰,۳۵۷)	(۱۷۹)	۹۴,۴۳۹,۹۸۰	۳۰۸	۲۱,۲۷۷,۴۴۴	۴۹
۲۳,۲۴۴,۱۸۲	۱۸۵	(۱۰۱,۸۱۰,۹۸۵)	(۱۹۷)	۱۰۲,۳۱۶,۵۸۹	۳۲۸	۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۵۴

۴۸-۲. تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره ارزی و ریالی

۴۸-۲-۱. صورت وضعیت تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های ارزی به شرح زیر می‌باشد:

گروه و شرکت اصلی			
۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
معادل ریالی	مبلغ ارزی	معادل ریالی	مبلغ ارزی
۱۹,۳۰۳,۴۸۹	۷۲,۸۴۳,۳۵۳	۱۱,۹۶۳,۱۸۱	۲۷,۳۲۹,۷۹۶
۳,۷۳۷,۵۲۶	۱۴,۹۵۰,۱۰۳	۵,۷۹۱,۰۷۷	۱۴,۴۱۰,۰۷۳
۲۳,۰۴۱,۰۱۵		۱۷,۷۵۴,۲۵۸	

یورو
دلار آمریکا
جمع تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های ارزی

۴۸-۲-۲. تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره ریالی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۲۲۲,۱۲۲,۹۲۲	۴۶۱,۹۰۶,۰۵۶

تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌های صادره ریالی

۴۸-۳. سایر تعهدات بانک به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۱۴,۹۷۵,۶۸۴	۵۹,۱۴۶,۲۳۵
۴,۲۷۲,۲۴۷	۷,۰۶۴,۱۲۱
۱۴,۷۱۳	۱,۸۹۰,۳۶۰
۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۶۸,۱۰۰,۷۱۶

تعهدات بابت تضمین اوراق مشارکت
تعهدات بابت کارت‌های اعتباری
سایر
جمع سایر تعهدات

۴۸-۴. وجوه اداره شده و موارد مشابه به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹
-	۸۸۵,۶۰۰
-	-
-	۸۸۵,۶۰۰

تسهیلات اعطایی از محل وجوه اداره شده
وجوه اداره شده مصرف نشده
جمع وجوه اداره شده و موارد مشابه

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴۸-۵. تعهدات ایجاد شده بابت اعتبارات اسنادی و ضمانت نامه ها به تفکیک نوع وثیقه

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	انواع اصلی وثایق
۲۲,۰۴۴,۱۳۱	۴,۲۷۸,۶۳۹	سپرده
۴,۴۲۰	۱۸,۹۰۹	اوراق مشارکت و سایر اوراق بدهی با تضمین سایر بانک ها
-	۵,۵۱۴	سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار
-	۱۲,۵۱۰,۹۳۹	زمین و ساختمان
۲۳۲,۸۰۱,۴۱۶	۴۷۲,۲۴۳,۰۵۱	چک و سفته و قرارداد لازم الاجرا
۲۵۴,۸۴۹,۹۶۷	۴۸۹,۰۵۷,۰۵۲	جمع تعهدات دارای وثیقه
۱۳,۰۵۲,۵۴۷	۱۳,۸۴۷,۴۴۴	تعهدات ایجاد شده بدون وثیقه
۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	۵۰۲,۹۰۴,۴۹۶	جمع تعهدات ایجاد شده بابت اعتبارات اسنادی و ضمانت نامه ها

۴۹. تعهدات سرمایه ای و بدهی های احتمالی و دارایی های احتمالی

۴۹-۱. تعهدات سرمایه ای ناشی از قراردادهای منعقد و مصوب در تاریخ صورت وضعیت مالی به شرح زیر است:

همانطور که در یادداشت ۳-۲-۲۸ اشاره شده است، در تاریخ صورت وضعیت مالی مبلغ تعهد شده سرمایه گذاری شرکت داده پردازان سیمای آفتاب مبلغ ۱۹,۵۰۰ میلیون ریال می باشد.

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	شرح
۱۹,۵۰۰	۱۹,۵۰۰	مبلغ تعهد شده سرمایه گذاری در شرکت ها

۴۹-۲. بدهی های احتمالی

بدهی اعلامی سازمان تامین اجتماعی مربوط به بازرسی از دفاتر قانونی سال مالی ۱۴۰۱ به مبلغ ۴۶,۶۰۴ در تاریخ ۲۰/۱۴/۱۴۰۲ به بانک ابلاغ شد که پس از اعتراض به هیئت بدوی در مورخ ۲۰/۱۴/۱۸ به مبلغ ۴۶,۵۰۹ میلیون ریال تقلیل یافت. از این مبلغ ۲۳,۵۰۰ میلیون ریال سپرده بیمه نزد بانک موجود می باشد. رای هیئت بدوی نیز در مورخ ۳۰/۱۴/۰۹ مورد اعتراض جهت رسیدگی در هیئت تجدید نظر قرار گرفت.

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	شرح
-	۴۶,۵۰۹	سازمان تامین اجتماعی

۵۰. رویدادهای بعد از صورت وضعیت مالی

از تاریخ صورت وضعیت مالی تا تاریخ تایید صورت های مالی، رویداد با اهمیتی که مستلزم افشا در صورتهای مالی باشد (طبق بخش پنجم ضوابط ناظر بر حداقل استانداردهای شفافیت و انتشار عمومی اطلاعات توسط موسسات اعتباری)، رخ نداده است.

۵۱. سود سهام پیشنهادی

۵۱-۱. پیشنهاد هیات مدیره برای تقسیم سود، مبلغ ۱۷,۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (مبلغ ۳۵۰ ریال برای هر سهم) است.

۵۱-۲. هیات مدیره با توجه به افزایش سرمایه پیشنهاد شده و مبلغ قابل انتقال به سرمایه از محل سود انباشته و همچنین میزان سود در دسترس برای تقسیم سود، این پیشنهاد را ارائه نموده است.

۵۱-۳. منابع مالی لازم برای پرداخت سود از محل نقدینگی بانک تامین خواهد شد.

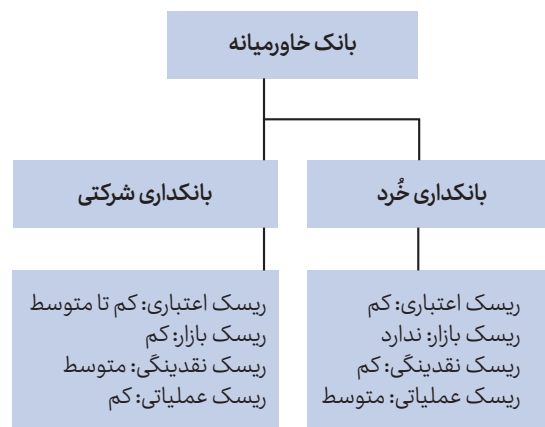
بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵۲. تشریح ریسک‌های بانک

بانک در معرض ریسک‌های زیر قرار دارد:

- ریسک اعتباری
- ریسک نقدینگی
- ریسک بازار
- ریسک عملیاتی

میزان تاثیرپذیری بخش‌های مختلف کسب‌وکار بانک از ریسک‌های مالی تاثیرگذار به شرح نمودار ذیل می‌باشد.
۵۲-۱. نمودار رابطه بین بخش‌های مختلف کسب‌وکار و ریسک‌های اصلی که هر واحد با آن‌ها مواجه است.

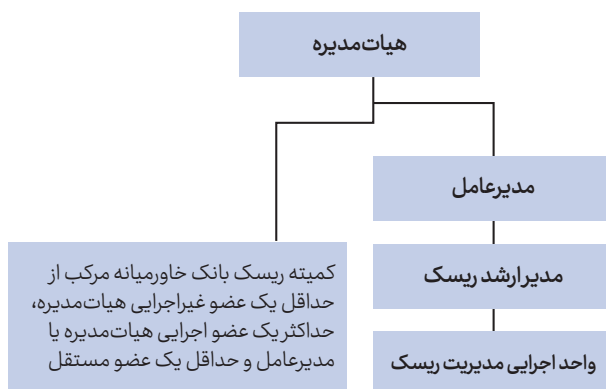
۵۲-۲. چارچوب و نمودار ساختار مدیریت ریسک

مدیریت ریسک در بانک خاورمیانه شامل "کمیته ریسک" و واحد اجرایی "مدیریت ریسک" می‌باشد. کمیته ریسک وضعیت ریسک کسب‌وکار بانک را به هیات‌مدیره گزارش می‌دهد و از اعضای منتخب هیات‌مدیره و مدیریت ریسک تشکیل می‌شود. کمیته ریسک مسئول سیاست‌گذاری جهت ایجاد سازوکارهای شناسایی ریسک‌های کسب‌وکار بانک، اندازه‌گیری ریسک‌های شناخته شده، ایجاد تمهیدات لازم برای کاهش ریسک‌ها، ارائه توصیه‌های لازم برای کنترل ریسک‌ها و توصیه به مدیرعامل و هیات‌مدیره در مورد حدود پذیرش ریسک‌های قابل کنترل است. ساختار کمیته ریسک به طوری طراحی شده که استقلال مدیریت ریسک از سایر واحدهای بانک را تضمین می‌کند.

واحد اجرایی مدیریت ریسک با سرپرستی مدیر ارشد ریسک و تحت نظر مدیرعامل، مسئول اجرای سیاست‌های کمیته ریسک می‌باشد و در تصمیم‌گیری‌ها، سیاست‌گذاری‌ها و تهیه گزارش‌ها به هیات‌مدیره کمک می‌نماید و مستقیماً به مدیرعامل پاسخگو می‌باشد. ساختار کمیته ریسک و واحد اجرایی مدیریت ریسک طبق رهنمودهای بانک مرکزی ج.ا.ا. و منطبق با اصول ۱۳ گانه حاکمیت شرکتی بازل ۳ سال ۲۰۱۴ میلادی پایه‌گذاری شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

نمودار ساختار مدیریت ریسک

۳-۵۲. ریسک اعتباری

۱-۳-۵۲. تعریف ریسک اعتباری

هرگونه عدم توانایی یا تمایل مشتریان اعتباری در باز پرداخت اصل و سود تسهیلات یا ایفای تعهدات به نحوی که منجر به تحمیل هزینه و کاهش درآمد بانک گردد، به عنوان ریسک اعتباری شناخته می شود.

۲-۳-۵۲. سیاست ها و خط مشی های اعتباری

بانک خاورمیانه سیاست های اعتباری خود را در چارچوب قوانین و مقررات مصوب بانک مرکزی ج.ا.ا. ایران تعریف می کند. رویکرد عمده بانک خاورمیانه ارائه خدمات و تسهیلات بانکی به شرکت های حقوقی خصوصا جهت برآورد نیازهای سرمایه در گردش و خدمات بانکی بین المللی می باشد. به همین ترتیب تسهیلات به اشخاص حقیقی عمدتا در قالب کسب و کار و در جهت برآورد نیازهای سرمایه در گردش و خدمات بانکی بین المللی اعطا می شوند. فعالیت های بین المللی بانک نیز در قالب تسهیلات مربوط به سرمایه در گردش شرکت های واردکننده و یا صادر کننده مواد اولیه و محصولات تمام شده صورت می گیرد. در شرایط خاص بانک خاورمیانه ممکن است برای تضمین پروژه های ملی به صورت سندیکایی ورود پیدا کند. اشخاص حقیقی می توانند برای کسب و کار خود و عمدتا در جهت برآورد نیازهای سرمایه در گردش و خدمات بانکی بین المللی درخواست ارائه بدهند.

سیاست های کمی بانک در اعطای اعتبار در زیر فهرست شده اند:

اصول کلی اعتبارسنجی مشتریان:

۱. شناسایی مشتری، اهلیت سنجی و اعتبارسنجی دقیق به نحوی که اعتبارسنجی بعمل آمده مبین میزان توان و ظرفیت اعتباری مشتری باشد و تسهیلات و تعهدات اعطایی بیش از ظرفیت اعتباری مشتری نبوده و محل مصرف تسهیلات و محل بازپرداخت تسهیلات صریحا مشخص و توسط بانک پایش گردد.
۲. مصوبات اعتباری صادره دارای مدت اعتبار حداکثر یک ساله بوده و شعبه مکلف است به صورت ادواری و با اخذ مستندات مالی و عملیاتی لازم، نسبت به تجدید و یا عنداللزوم تغییر شرایط یا لغو مصوبات اعتباری صادره اقدام نماید.
۳. نرخ تسهیلات، نوع و میزان وثایق به سابقه اعتباری مشتری بستگی دارد. همچنین مشتریان خوش حساب و دارای سپرده در بانک خاورمیانه و یا مشتریان با حساب های جاری فعال ممکن است از تخفیف های ویژه ای بهره مند شوند.
۴. حصول اطمینان از اعتبار، سهل البیع بودن، قابلیت نقل و انتقال، بالا بودن درجه نقدشوندگی و بلا معارض بودن کلیه وثایق ارائه شده توسط مشتری جهت استیفای حقوق بانک در صورت عدم ایفای تعهدات از سوی مشتری.
۵. اخذ چک های وصولی ناشی از معاملات تجاری به عنوان یکی از پوشش های مناسب جهت حصول اطمینان از انتقال وجوه درآمدی کسب و کار به حساب مشتری در بانک و همچنین اطلاع از کیفیت طرف های تجاری مشتری اعتباری بانک. در این راستا کمیته اعتباری می بایست نسبت به شناسایی طرف های تجاری مشتری اعتباری بانک اقدام نموده و با ذکر نام ایشان در مصوبه و ابلاغیه اعتباری قبول چک های وصولی پشتیبان را محدود به طرف های تجاری خوشنام و متعهد نموده و بطور مستمر پایش نماید تا مبالغ و سررسید چک های وصولی در چارچوب قابل قبول باشد.
۶. نظر به اهمیت کارکرد مشتریان با بانک خاورمیانه، بانک بطور ادواری نسبت به بررسی مطلوب بودن وضعیت فعالیت حساب های مشتری اطمینان حاصل می نماید.
۷. پایش عملکرد مشتری و بررسی ادواری نسبت به سنجش وضعیت اعتباری، و حصول اطمینان از مطلوبیت وضعیت مشتری در طول دوره همکاری با بانک.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۸. مشتریان متقاضی تسهیلات از نظر ریسک اعتباری ارزیابی می‌شوند و با توجه به درجه اعتباری مشتری، میزان و شرایط تسهیلات توسط کمیته‌های اعتباری تعیین می‌گردند.

۹. رتبه‌بندی مشتریان بخش مهمی از سیاست‌های اعتباری بانک خاورمیانه را تشکیل می‌دهد. وضعیت مالی (حسابرسی شده) و شفافیت عملکرد مالی مشتری، سهم به سزایی در بهبود رتبه اعتباری مشتری دارند.

۱۰. میزان و کیفیت وثایق و تضامین دریافتی از مشتریان مطابق با رتبه اعتباری مشتری تعیین می‌شود؛ به طوری که مشتریان با رتبه اعتباری پایین ملزم به ارائه میزان وثایق بیشتری در مقایسه با مشتریان با رتبه اعتباری بالا می‌باشند.

۱۱. انتظار می‌رود متوسط درجه اعتباری مشتریان بالاتر از B- قرار بگیرد.

۱۲. به طور کلی صدور مصوبات اعتباری بانک خاورمیانه به طور متمرکز در ستاد صورت می‌گیرد.

۱۳. طبق سیاست بانک، علاوه بر اعتبارسنجی که توسط مدیریت اعتبارات بانک صورت می‌پذیرد، تمام درخواست‌های اعتباری مشتریان باید توسط مدیریت ریسک اعتبارسنجی شده و به اطلاع مدیریت اعتبارات برسد تا در قالب رتبه اعتباری اولیه و تفصیلی در تصمیمات اعتباردهی و اخذ تضامین مورد توجه قرار بگیرد.

۱۴. مدیریت ریسک به صورت ادواری وضعیت تمرکز تسهیلات و تضامین اخذ شده را رصد نموده و به مدیرعامل و کمیته ریسک گزارش می‌دهد. همچنین مدیریت ریسک گزارش‌های متنوعی از تمرکز تسهیلات بر اساس صنایع مختلف و یا دسته‌بندی بر اساس ماهیت حقیقی و حقوقی مشتری و یا در دیگر قالب‌ها به فراخور نیاز به کمیته ریسک ارائه می‌نماید.

۳-۲-۵. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک اعتباری

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه‌ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد، علاوه بر ریسک‌های اعتباری، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند.

۳-۲-۴. حدود اختیارات سطوح مختلف سازمانی برای تصویب تسهیلات و تعهدات

به طور کلی صدور مصوبات اعتباری بانک خاورمیانه به طور متمرکز در ستاد صورت می‌گیرد. با توجه به میزان اعتبار درخواستی، مصوبات می‌توانند در سطوح ذیل صورت بگیرند:

۱- شعب: بر اساس وثایق نوع اول، برای تسهیلات تا سقف ۴ میلیارد ریال (در صورت ارائه "سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه/ بلند مدت" و یا "اوراق صندوق سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت کارگزاری بانک خاورمیانه" تا سقف ۵۰ میلیارد ریال) و برای تعهدات تا سقف ۸ میلیارد ریال و براساس وثایق نوع دوم، برای تسهیلات تا سقف ۲ میلیارد ریال و تعهدات تا سقف ۴ میلیارد ریال (از آنجا که رویکرد بانک خاورمیانه ارائه خدمات بانکی به مشتریان شرکتی می‌باشد، کمیته اعتباری شعب می‌بایست از حدود اختیارات فوق در راستای جذب، تحکیم و گسترش مشتریان سپرده‌گذار موجود شعبه بهره‌گیری نمایند).

۲- کمیته مرکز اعتبارات: بر اساس وثایق نوع اول و دوم، برای تسهیلات تا ۱ درصد سرمایه نظارتی و برای تعهدات (بدون اعمال ضریب) تا ۲ درصد سرمایه نظارتی.

۳- کمیته عالی اعتبارات: بر اساس وثایق نوع اول و دوم، برای تسهیلات تا ۱۰ درصد سرمایه نظارتی و برای تعهدات (بدون اعمال ضریب) تا ۲ درصد سرمایه (مجموع تسهیلات و تعهدات اعطایی با اعمال ضرایب نمی‌بایست از ۱۰ درصد سرمایه نظارتی تجاوز نماید).

۴- هیات‌مدیره: حدود اختیارات هیات‌مدیره در اعطای تسهیلات/تعهدات افزون بر مجموع تسهیلات و تعهدات کمیته عالی اعتباری تسهیلات و تعهدات کلان، اشخاص مرتبط، سندیکائی و کنسرسیومی می‌باشد.

۳-۲-۵. روش‌های کاهش ریسک اعتباری

در حال حاضر با توجه به عدم وجود ابزار مالی مناسب، تنها روش کاهش ریسک اعتباری اخذ تضامین و وثایق می‌باشد که با صلاحدید نهاد تصمیم‌گیرنده و با توجه به بررسی‌های واحد ریسک از صورت‌های مالی مشتریان و تعیین رتبه اعتباری توسط واحد ریسک، سابقه رفتاری مشتری، عدم سابقه بدحسابی در بانک‌های دیگر، بازدید کارشناسان اعتباری از محل کسب و کار و نظارت بر مصرف وام از ابزارهای مهم بانک برای کاهش ریسک اعتباری هستند. همچنین حضور وکلای خبره در بانک برای بررسی و تنظیم قراردادهای پیگیری‌های لازم توسط وکلای بانک به کاهش ریسک اعتباری بانک کمک شایانی می‌کند.

۳-۲-۶. فرآیند اعتبار سنجی مشتریان

بیش از ۹۵ درصد مشتریان تسهیلات بانک خاورمیانه را اشخاص حقوقی تشکیل می‌دهند و اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی اکثراً در قالب یک فعالیت اقتصادی درآمدزا مربوط به کسب و کار مشتری صورت می‌گیرد.

علاوه بر رعایت مقررات بانک مرکزی، باید کلیه متقاضیان تسهیلات توسط مدیریت ریسک اعتبارسنجی شوند و این کار باید به‌طور مستقل از بخش اعتبارات صورت گیرد. رتبه‌بندی ریسک اعتباری مشتریان بر اساس چهار مورد عمده زیر صورت می‌گیرد: ۱- سه سال صورت‌های مالی حسابرسی شده، ۲- برآورد مدیریت ریسک از جریان وجوه نقد شرکت برای پرداخت اصل و سود وام‌های کوتاه مدت از محل درآمدهای عادی شرکت، ۳- موارد کیفی از قبیل برآورد توان

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

رقابتی و قابلیت مدیریتی و ۴- سابقه خوش حسابی

خلاصه فرآیند اعطای تسهیلات به شرکت ها و یا اشخاص حقیقی دارای کسب و کار به ترتیب زیر است:

- ۱- ارائه درخواست، اطلاعات، مدارک و مستندات مورد نیاز بانک توسط مشتری از طریق سامانه یکپارچه مدیریت اعتبارات (CARM) که در وب سایت بانک قرار دارد (<http://carm.middleeastbank.ir>). این موارد شامل اطلاعات ثبتی شرکت و مدیران، مجوزهای فعالیت، سوابق فعالیت، اطلاعات مالی می باشد.
- ۲- پس از تکمیل اطلاعات توسط مشتری، کارشناس اعتباری اطلاعات را بررسی کرده و در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر و یا جهت رفع ابهامات با مشتری تماس برقرار می کند.
- ۳- پس از تکمیل گزارش کارشناسی، رتبه اعتباری اولیه در سامانه یکپارچه مدیریت اعتبارات (CARM) محاسبه می شود. سپس کارشناس اعتباری اقدام به پاسخگویی یک سری پرسش های از پیش تعریف شده می نماید که منجر به تعدیل رتبه اعتباری (رتبه اعتباری تعدیل شده) می شود.
- ۴- همزمان رتبه بازپرداخت مشتری نزد بانک در سامانه مذکور محاسبه می گردد.
- ۵- در نهایت از ترکیب رتبه اعتباری پس از تعدیل و رتبه بازپرداخت، رتبه اعتباری نهایی مشتری محاسبه می گردد.
- ۶- رتبه اعلام شده توسط مدیریت ریسک به عنوان یکی از شاخص های مورد نیاز جهت تصمیم گیری برای اعطای اعتبار و اخذ وثایق قرار می گیرد.
- ۷- اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی به ندرت صورت می پذیرد و در برخی موارد که شخص دارای یک فعالیت اقتصادی مشخص و قابل رصد است، اظهارنامه مالیاتی و رتبه بازپرداخت نزد بانک مبنای تصمیم گیری جهت اعطای اعتبار قرار می گیرد.
- ۸- نسبت مالکانه برای مشتریان شرکتی بایستی حداقل منطبق با مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران باشد.

۳-۲-۵. تحلیل کیفیت اعتباری

کیفیت دارایی های بانک شامل تسهیلات و تعهدات و سرمایه گذاری ها، نوع و مبلغ وثایق اخذ شده و کفایت وثایق اخذ شده (نسبت مانده تسهیلات اعطایی به ارزش روزآوری شده وثایق-LTV) از منظر ریسک اعتباری در جداول ۱-۷-۳-۵ الی ۵-۳-۷-۵ نمایش داده شده است.

۱-۷-۳-۵. جدول تحلیل کیفیت اعتباری تسهیلات و تعهدات اعطایی و سرمایه گذاری ها بر اساس رتبه بندی اعتباری داخلی بانک

جدول تحلیل کیفیت اعتباری بدون در نظر گرفتن ارزش وثایق و بر مبنای بررسی صورت های مالی، توان پرداخت اصل و سود وام و نحوه پرداخت مشتریان در گذشته تهیه شده است. وام های "درجه ۱- ریسک کم" تسهیلاتی هستند که مشتریان در گذشته بدهی خود را به موقع در سررسید پرداخت نموده اند و در مجموع از رتبه اعتباری B تا AAA برخوردار هستند. همچنین تسهیلات ارزی از منابع صندوق توسعه ملی در این طبقه لحاظ شده است. وام های "درجه ۲- ریسک متوسط" وام هایی هستند که مشتریان بدهی خود را به موقع در سررسید پرداخت نموده اند و در مجموع از رتبه اعتباری CCC- تا B- برخوردار هستند. وام های "درجه ۳- ریسک زیاد" عبارتند از وام هایی که مشتریان بدهی خود را به موقع در سررسید پرداخت نموده اند و در مجموع از رتبه اعتباری C تا CC برخوردار هستند به همراه کلیه تسهیلات سررسید گذشته و معوق. وام های "درجه ۴ در آستانه سوخت شدن" وام هایی هستند که در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ در موقعیت مشکوک الوصول قرار گرفته اند.

در مورد درجه ریسک تعهدات برای هر مشتری، همان درجه ریسک تخصیصی به تسهیلات آن مشتری منظور گردیده است. در مورد سرمایه گذاری ها، سرمایه گذاری های بلند مدت به عنوان درجه ریسک کم و سرمایه گذاری های کوتاه مدت (شامل شرکت های بورسی و فرابورسی) به عنوان درجه ریسک متوسط لحاظ شده است.

ارقام به میلیون ریال

تحلیل کیفیت اعتباری

تسهیلات اعطایی به مشتریان	سرمایه گذاری ها		تعهدات بابت ضمانت ها و اعتبار اسنادی	
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
درجه ۱- ریسک کم	۳۶۹,۴۷۱,۵۲۵	۳۷۱,۵۰۳,۴۳۴	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹
درجه ۲- ریسک متوسط	۳۰۹,۳۶۰,۵۹۲	۱۱۳,۴۲۸,۴۵۹	-	-
درجه ۳- ریسک زیاد	۱۴,۷۳۰,۳۸۸	۱۴,۴۰۲,۵۸۵	-	-
درجه ۴- در آستانه سوخت شدن	۱۵,۱۰۲,۵۳۹	۵,۵۹۴,۵۵۷	-	-
جمع مبلغ ناخالص	۷۰۸,۶۶۵,۰۴۴	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹
ذخیره کاهش ارزش	(۱۳,۰۲۸,۴۲۹)	(۸,۷۰۳,۰۶۱)	-	-
خالص مبلغ دفتری	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹

* سرمایه گذاری ها شامل هر نوع اوراق بهادار با ویژگی حقوق مالکیت نظیر انواع سهام می باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵۲-۳-۷-۲. جدول تحلیل کیفیت اعتباری تسهیلات اعطایی به مشتریان بر اساس طبقات دارایی‌ها

ارقام به میلیون ریال

	تسهیلات اعطایی به مشتریان		تعهدات بابت ضمانت‌ها و اعتبار اسنادی	
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
جاری	۶۷۸,۳۹۱,۷۳۰	۴۸۹,۷۹۸,۴۱۲	۵۰۲,۹۰۴,۴۹۶	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴
سررسید گذشته	۷,۱۸۱,۴۳۱	۶,۱۳۶,۵۶۰	-	-
معوق	۱۳,۸۸۰,۱۳۸	۳,۳۲۵,۹۳۴	-	-
مشکوک الوصول	۹,۲۱۱,۷۴۴	۵,۶۶۸,۱۲۹	-	-
جمع مبلغ ناخالص	۷۰۸,۶۶۵,۰۴۳	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵	۵۰۲,۹۰۴,۴۹۶	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴
ذخیره کاهش ارزش	(۱۳,۰۲۸,۴۲۸)	(۸,۷۰۳,۰۶۱)	-	-
خالص مبلغ دفتری	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۵۰۲,۹۰۴,۴۹۶	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴

۵۲-۳-۷-۳. کیفیت اعتباری اوراق مشارکت و نظایر آن

ارقام به میلیون ریال

تحلیل کیفیت اعتباری	
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
منتشره توسط دولت و بانک مرکزی	
وزارت امور اقتصادی و دارایی	۳۰,۹۹۶,۳۴۶
واسطه مالی اردیبهشت یکم (با مسئولیت محدود)	-
جمع	۳۰,۹۹۶,۳۴۶
منتشره توسط بخش غیردولتی	
صندوق سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت-افق خاورمیانه	۷,۰۰۰
بانک رفاه کارگران	۱,۱۳۳,۵۲۷
بانک تجارت	۲۱۶,۷۰۲
صندوق سرمایه‌گذاری مشترک افق روشن خاورمیانه	۱,۱۶۰
جمع	۸,۱۶۰
جمع کل	۳۱,۰۰۴,۵۰۶

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴-۷-۳-۵۲. نوع و مبلغ وثایق اخذ شده از مشتریان اعتباری

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	انواع اصلی وثایق
			تسهیلات اعطایی به مشتریان حقیقی
	۳۷,۱۲۳	۱۷,۳۶۴	اوراق مشارکت/ صکوک
	۸۸۶,۲۲۰	۲,۵۱۴,۱۲۰	اوراق سهام سریع المعامله
	۱۹۲,۳۲۷	۸۰,۸۵۸	سپرده
	۱۰,۲۴۸,۰۶۲	۱۳,۷۰۱,۵۷۶	املاک و مستغلات
	۱۷,۲۹۶,۲۲۴	۲۳,۳۰۸,۵۸۹	چک
	۲,۱۴۱,۱۰۱	۴,۵۵۴,۶۷۲	سفته
	۱۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	ماشین الات
	۱۴,۲۴۷,۹۶۱	۲۰,۳۳۰,۴۹۸	قرارداد لازم الاجرا
	<u>۴۵,۰۶۱,۰۱۸</u>	<u>۶۴,۵۱۹,۶۷۷</u>	جمع وثایق مشتریان حقیقی
			تسهیلات اعطایی به مشتریان حقوقی
	۷۱۰,۴۷۶	۶۵۲,۲۲۶	اوراق مشارکت/ صکوک
	۹۸,۵۷۷,۶۵۱	۲۰۱,۴۵۶,۴۹۳	اوراق سهام سریع المعامله
	۶,۹۶۴,۵۲۱	۸,۲۹۹,۰۴۵	سپرده
	۱۳۵,۹۴۶,۴۰۰	۱۴۶,۷۹۶,۴۸۶	املاک و مستغلات
	۲,۱۰۱,۶۳۶,۶۶۷	۲,۳۰۸,۲۸۹,۲۰۲	چک
	۱۳,۶۵۲,۶۵۳	۷,۵۷۷,۵۱۸	سفته
	۴۶۸,۸۲۲,۳۲۳	۵۳۲,۸۳۹,۸۴۸	قرارداد لازم الاجرا
	۱۲,۲۲۹,۹۹۰	۱۲,۲۲۹,۹۹۰	ماشین الات
	<u>۲,۸۳۸,۵۴۰,۶۸۱</u>	<u>۳,۲۱۸,۱۴۰,۸۰۸</u>	جمع وثایق مشتریان حقوقی
	<u>۲,۸۸۳,۶۰۱,۶۹۹</u>	<u>۳,۲۸۲,۶۶۰,۴۸۵</u>	جمع وثایق اخذ شده از مشتریان اعتباری

* مبلغ ذکر شده، ارزش تریهینی وثایق بر اساس گزارش کتبی کارشناس بانک می باشد.

۵-۷-۳-۵۲. مانده تسهیلات بر اساس نسبت مانده تسهیلات (به کسر ذخایر) به ارزش نقد روزآوری شده وثایق

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	شرح
			تسهیلات اعطایی به مشتریان حقیقی
	۱۲,۰۵۰,۵۱۵	۱۸,۳۷۰,۵۴۲	کمتر از ۵۰ درصد
	۶۸,۸۷۸	۹۰۵,۷۰۰	۵۱ تا ۷۰
	۵۹,۳۱۹	۲,۵۰۰,۷۹۵	۷۱ تا ۹۰
	۳۳,۵۳۴	۲۷۰,۹۷۳	۹۱ تا ۱۰۰
	<u>۱,۱۸۸,۷۲۰</u>	<u>۵۱,۴۷۹</u>	بالاتر از ۱۰۰ درصد
	<u>۱۳,۴۰۰,۹۶۶</u>	<u>۲۲,۰۹۹,۴۸۹</u>	جمع
			تسهیلات اعطایی به مشتریان حقوقی
	۳۶۰,۲۰۷,۶۶۰	۴۶۶,۹۴۲,۱۸۸	کمتر از ۵۰ درصد
	۱,۳۸۱,۲۵۲	۷۳۱,۴۰۶	۵۱ تا ۷۰
	۷۶۰,۹۶۴	-	۷۱ تا ۹۰
	۳,۵۴۳,۸۹۶	۴,۵۹۴,۳۹۲	۹۱ تا ۱۰۰
	<u>۱۱۶,۹۳۱,۲۳۶</u>	<u>۲۰۱,۲۶۹,۱۴۰</u>	بالاتر از ۱۰۰ درصد
	<u>۴۸۲,۸۲۵,۰۰۸</u>	<u>۶۷۳,۵۳۷,۱۲۶</u>	جمع
	<u>۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴</u>	<u>۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵</u>	جمع کل

* مبلغ مورد نظر در محاسبات، ارزش تریهینی روزآوری شده وثایق و با در نظر گرفتن ضرایب نقدشوندگی ذکر شده در بخشنامه طبقه بندی دارایی ها و ذخیره گیری می باشد. در این جدول افشای پوشش وثایق در اختیار بانک برای مانده بدهی مشتریان مد نظر می باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۸-۳-۵۲. تمرکز ریسک اعتباری

بیشترین تمرکز ریسک اعتباری در بانک خاورمیانه به اعطای تسهیلات کوتاه مدت تامین سرمایه در گردش شرکت‌های تولیدی، بازرگانی، پیمانکاری و یا صاحبان کسب و کار می‌باشد. شرکت‌های کارگزاری هم بخشی از مشتریان تسهیلات بانک را تشکیل می‌دهند که به شرط تمرکز عملیات خود در بانک، برای سهولت فعالیت مشتریان خود اقدام به اخذ تسهیلات از بانک خاورمیانه می‌کنند. به‌طور کلی پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی شرکت باید موید امکان بازپرداخت اصل و سود تسهیلات دریافتی از محل وجوه نقد عملیاتی شرکت باشد. بنابر این تمرکز ریسک اعتباری در مورد تسهیلات شخصی، تسهیلات مسکن، تسهیلات مصرفی و یا پروژه‌های بلند مدت در سطح حداقلی است. هرچند ممکن است برای پروژه‌های ملی، بانک خاورمیانه برای تضمین سودآوری پروژه به‌طور سندیکیایی با همکاری سایر بانک‌ها اقدام کند.

مدیریت ریسک در حال حاضر اشخاص حقیقی را بر مبنای صورت‌های مالی رتبه بندی نمی نماید ولی پوشش ریسک از طرق دیگر مانند شناخت مشتری، سابقه فعالیت و خوش حسابی با بانک خاورمیانه و سایر بانک‌ها و اخذ تضامین صورت می‌گیرد. مدیریت ریسک در حال گسترش مدل‌های داخلی برای پوشش لیزینگ‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صرافی‌ها و اشخاص حقیقی نیز می‌باشد.

متقاضیان تسهیلات باید به‌طور متوسط دارای رتبه اعتباری B و بالاتر باشند. طبق تعریف، مشتری با رتبه B قابلیت بازپرداخت تسهیلات دریافتی را در حال حاضر دارد هر چند شرایط بد اقتصادی کشور ممکن است باعث شود حتی این مشتریان با مشکلاتی روبرو شوند. گستره اعتبارسنجی مشتریان بانک خاورمیانه از AA تا C می‌باشد. متوسط اعتبار مشتریان بدون توجه به میزان وثایق در حدود B تا BB می‌باشد.

وثایق اخذ شده از متقاضیان با درجه اعتباری کمتر از متوسط بسیار بیشتر از وثایق اخذ شده از متقاضیان با درجه اعتباری بالای متوسط (B تا AA) می‌باشد. وثایق اخذ شده با توجه به رتبه متقاضی، اطمینان لازم را در مدیریت ریسک بانک ایجاد می‌کند که زیان مورد انتظار کمتر از یک درصد باشد.

در صورت افزایش قابل توجه تمرکز تسهیلات و یا تعهدات در یک بخش خاص، بانک سعی در کنترل و یا کاهش تسهیلات و تعهدات در آن بخش می‌کند. مدیریت ریسک در دوره‌های متناوب گزارش‌هایی در زمینه تمرکز تسهیلات در بخش‌های مختلف را به کمیته ریسک/ هیأت مدیره ارائه می‌نماید.

میزان پذیرش ریسک اعتباری در بانک خاورمیانه با توجه به مانده تسهیلات و سپرده‌ها و با توجه به دیگر ریسک‌های موجود تغییر می‌کند. مثلاً در صورتی که نسبت تسهیلات به سپرده‌ها از حدود تقریبی ۸۵٪ تجاوز کند، بانک سعی می‌کند با انتخاب دقیق‌تر مشتریان این نسبت را کاهش دهد و موقعیت نقدینگی خود را در شرایط مطلوب نگاه دارد. همچنین اگر بانک مشاهده کند که ضریب ریسک متوسط تسهیلات (با توجه به محاسبات کفایت سرمایه بازل-۳) از حد معمول تجاوز کرده است، به مشتریان با کیفیت اعتباری بالاتر ارجحیت لازم داده می‌شود.

اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات با در نظر گرفتن روابط بین اشخاص که به نحوی از انحا با یکدیگر دارای وابستگی می‌باشند و با رعایت آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان مصوب شورای پول و اعتبار انجام می‌گیرد.

۱-۸-۳-۵۲. جدول توزیع بخش اقتصادی تسهیلات و سرمایه‌گذاری در سهام و تمرکز درون یا برون مرزی آن

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	تسهیلات اعطایی		سرمایه‌گذاری در سهام		تعهدات بابت ضمانت‌ها و اعتبار اسنادی	
		۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
مبلغ دفتری		۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۵۰۲,۹۰۴,۴۹۶	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴
میزان تسهیلات براساس بخش‌های اقتصادی							
صنعت	۵۳-۳-۸-۱-۱	۴۷۹,۰۳۷,۰۹۶	۳۲۹,۲۵۵,۱۱۲	-	-	۱۳۶,۰۷۱,۸۳۴	۱۲۰,۸۱۲,۲۴۵
مسکن		۱۱,۸۴۲,۰۱۸	۱۵,۳۱۵,۶۲۵	-	-	۱۳۸,۵۱۹,۷۰۷	۲۹,۷۸۹,۲۹۶
بازرگانی		۹۴,۵۰۱,۷۳۱	۸۹,۶۶۶,۷۴۱	-	-	۵۱,۸۱۸,۵۰۹	۳۷,۱۴۹,۰۹۵
خدمات		۵۱,۲۵۴,۵۸۳	۵۱,۱۴۴,۵۰۰	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۵۵,۷۶۱,۸۲۴	۳۷,۸۳۶,۳۴۰
کشاورزی		۱,۵۶۴,۶۰۲	۲,۵۱۹,۷۲۱	-	-	-	-
معدن		۴۸,۲۵۲,۹۰۲	۵,۴۸۴,۰۵۳	-	-	۱۲۰,۴۷۳,۴۹۵	۴۱,۹۴۱,۴۸۷
بانک‌ها		۹,۱۸۳,۶۸۳	۲,۸۴۰,۲۲۲	-	-	۲۵۹,۱۲۷	۳۷۴,۰۵۱
سایر		۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۵۰۲,۹۰۴,۴۹۶	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴
جمع							
میزان تسهیلات/تعهدات بر اساس داخل و خارج از کشور							
داخل کشور		۶۹۵,۶۳۵,۹۷۷	۴۹۶,۲۲۵,۰۰۰	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۵۰۲,۹۰۴,۴۹۶	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴
خارج کشور		۶۳۸	۹۷۴	-	-	-	-
جمع		۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۵۰۲,۹۰۴,۴۹۶	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱-۱-۸-۳-۵۲. توزیع تسهیلات، تعهدات و سرمایه گذاری ها بر اساس نوع صنعت به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال		شرح
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
تسهیلات		
		خودرو و قطعات
۱۹,۹۵۹,۹۱۷	۲۶,۰۳۱,۷۰۴	صنایع معدنی و فلزی
۲۶,۳۲۳,۴۵۸	۳۳,۸۳۱,۶۸۴	صنایع پتروشیمی، شیمیایی و فرآورده های نفتی
۲۲,۸۲۱,۱۵۴	۳۵,۸۱۸,۷۳۴	غذایی و دارویی
۸۹,۸۳۲,۱۸۷	۱۴۱,۶۶۶,۱۵۱	انرژی
۱۲۷,۰۱۷,۶۷۶	۱۶۴,۴۷۰,۵۸۳	پیمانکاری
۲,۲۳۶,۷۳۰	۳,۱۲۸,۰۰۲	مخابرات، رایانه و صنایع وابسته
۳,۹۰۲,۱۶۸	۵,۶۲۷,۴۷۰	سایر
۳۷,۱۶۱,۸۲۲	۶۸,۴۶۲,۷۶۸	جمع
۳۲۹,۲۵۵,۱۱۲	۴۷۹,۰۳۷,۰۹۶	تعهدات
		خودرو و قطعات
۲۸,۰۰۴,۹۵۰	۱۶,۸۲۲,۶۱۳	صنایع معدنی و فلزی
۳۸,۷۱۵,۰۸۶	۴۷,۵۲۷,۱۲۵	صنایع پتروشیمی، شیمیایی و فرآورده های نفتی
۱,۸۹۸,۵۱۸	۳,۱۰۸,۲۰۸	غذایی و دارویی
۹,۰۱۷,۶۳۸	۱۲,۶۹۱,۵۳۲	انرژی
۲۵,۴۴۱,۰۶۸	۲,۶۹۸,۵۸۰	پیمانکاری
۵۷۳,۷۸۱	۸۲۱,۱۲۱	مخابرات، رایانه و صنایع وابسته
۳۳۰,۹۳۳	۹۹۸,۸۲۳	سایر
۱۶,۸۳۰,۲۷۱	۵۱,۴۰۳,۸۳۲	جمع
۱۲۰,۸۱۲,۲۴۵	۱۳۶,۰۷۱,۸۳۴	جمع کل
۴۵۰,۰۶۷,۳۵۷	۶۱۵,۱۰۸,۹۳۰	

۱-۲-۸-۳-۵۲. جدول توزیع تسهیلات بر اساس عقود مشارکتی و مبادله ای و نوع مشتری

۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		شرح
مانده تسهیلات در پایان دوره		تسهیلات اعطایی طی دوره		
نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	
٪۳	۲۲,۰۸۴,۹۶۲	٪۵	۹۹,۳۹۰,۹۱۱	مشتریان حقیقی
٪۹۷	۶۵۲,۷۴۶,۷۵۱	٪۹۵	۲,۰۲۰,۶۳۰,۱۰۴	مشتریان حقوقی
٪۹۷	۶۷۴,۸۳۱,۷۱۳	٪۱۰۰	۲,۱۲۰,۰۲۱,۰۱۵	جمع
٪۰	۱۴,۵۲۷	٪۰	-	مشتریان حقیقی
٪۱۰۰	۲۰,۷۹۰,۳۷۵	٪۰	۹,۰۰۰,۰۰۰	مشتریان حقوقی
٪۳	۲۰,۸۰۴,۹۰۲	٪۰	۹,۰۰۰,۰۰۰	جمع
٪۱۰۰	۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	٪۱۰۰	۲,۱۲۹,۰۲۱,۰۱۵	جمع کل
۱۴۰۱/۱۲/۲۹				
مانده تسهیلات در پایان دوره		تسهیلات اعطایی طی دوره		شرح
نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	
٪۳	۱۳,۳۵۹,۰۸۰	٪۴	۴۷,۹۴۰,۴۲۳	مشتریان حقیقی
٪۹۷	۴۷۴,۰۵۷,۴۶۰	٪۹۶	۱,۲۳۶,۸۷۴,۱۷۳	مشتریان حقوقی
٪۹۸	۴۸۷,۴۱۶,۵۴۰	٪۱۰۰	۱,۲۸۴,۸۱۴,۵۹۶	جمع
٪۰	۴۱,۸۸۶	٪۰	-	مشتریان حقیقی
٪۱۰۰	۸,۷۶۷,۵۴۸	٪۱۰۰	۱,۹۶۲,۰۱۰	مشتریان حقوقی
٪۲	۸,۸۰۹,۴۳۴	٪۰	۱,۹۶۲,۰۱۰	جمع
٪۱۰۰	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	٪۱۰۰	۱,۲۸۶,۷۷۶,۶۰۶	جمع کل

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۹-۳-۵۲. نحوه مدیریت تسهیلات و مطالبات غیرجاری

نظر به اهمیت نظارت و پیگیری بهنگام مطالبات بانک، کمیته ای تحت عنوان "کمیته وصول مطالبات بانک خاورمیانه" در مرداد ماه ۱۳۹۳ به ریاست مدیرعامل بانک و با حضور قائم مقام بانک، مشاور امورحقوقی مدیرعامل، معاون مدیرعامل در اعتبارات، مدیران اعتبارات، مدیر امور مالی، مدیر امور حقوقی و رئیس عملیات اعتباری تشکیل گردید. جلسات این کمیته بصورت هفتگی برگزار میگردد.

تصمیمات کمیته وصول مطالبات بانک در قالب صورتجلسات هفتگی ضبط و نگهداری گردیده و جهت پیگیری بعدی در دستور کار واحدهای ذربط قرار میگردد. لازم بذکر است مطالبات بانک از تاریخ سررسید (دو ماه پیش از ورود به طبقه مطالبات سررسید گذشته) در دستور کار کمیته وصول مطالبات قرار داده می‌شود تا با توجه به اهمیت و حساسیت امر، نسبت به استعلام وضعیت مشتری و اتخاذ تصمیم لازم اقدام گردد.

در صورت عدم نتیجه گیری از پیگیری‌ها انجام شده با مشتری، پرونده به امور حقوقی بانک ارجاع میگردد و پس از ارجاع پرونده به مدیریت حقوقی، اقدامات اجرایی و قضایی برطبق قوانین و مقررات انجام و پیگیری می‌گردد و بر حسب مورد منجر به تملیک و یا نقد نمودن مطالبات می‌گردد. در صورتیکه در جلسه مزایده ثبتی و قضایی خریداری جهت شرکت ننماید بانک بر اساس مصلحت، شش‌دانگ اموال وثیقه یا بازداشتی را تملیک و یا بر اساس میزان مطالبات خود با مالک، شریک می‌گیرد. پس از تملیک وثیقه و یا مورد بازداشت توسط بانک خاورمیانه، اموال تملیک شده منطبق با قوانین بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از طریق مزایده عمومی به فروش رسیده و نقد می‌گردد.

۹-۳-۵۲. جدول گردش تسهیلات و مطالبات غیرجاری

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۲/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹			جمع
	اصل	سود	وجه التزام	اصل	سود	وجه التزام	
مانده تسهیلات غیرجاری در ابتدای سال	۱۴,۵۷۰,۸۱۶	۱۹۱,۶۳۰	۳۶۸,۱۷۷	۱۵,۱۳۰,۶۲۳	۲۲۵,۰۹۷	۱۸۵,۰۸۸	۵,۶۹۴,۹۰۸
انتقال یافته به غیرجاری در طی سال	۵۲,۷۵۸,۱۳۱	۳,۶۴۱,۰۰۹	۱,۷۵۲,۳۹۱	۵۸,۱۵۱,۵۳۱	۷۴۹,۹۲۴	۷۵۲,۷۲۵	۲۶,۹۵۳,۱۰۴
افزایش ناشی از تسعیر	۴,۷۷۸,۸۹۶	۱۷۲,۲۵۹	۱۳۹,۵۳۰	۵,۰۹۰,۶۸۵	۲۰,۳۹۹	-	۷۴۱,۸۱۰
تسهیلات غیرجاری تسویه شده طی سال	(۳۵,۶۲۳,۴۰۵)	(۲,۱۰۵,۶۶۴)	(۱,۴۷۲,۳۰۷)	(۳۹,۲۰۱,۳۷۶)	(۵۰۹,۵۸۸)	(۴۶۸,۸۶۱)	(۱۱,۳۱۶,۷۹۰)
وصول نقدی	(۶۰,۰۰۰)	(۴,۷۰۹)	(۷,۹۳۰)	(۷۲,۶۳۹)	(۱,۷۹۶)	(۳,۸۹۸)	(۳۹,۱۱۸)
وصول شده با تملیک دارایی	(۸,۱۱۱,۹۴۳)	(۵۷۱,۳۴۲)	-	(۸,۶۸۳,۲۸۵)	(۲۹۲,۴۰۶)	-	(۶,۸۰۶,۴۱۴)
استمهال	(۱۳۹,۴۴۷)	(۲,۷۸۱)	-	(۱۴۲,۲۲۸)	-	(۹۶,۸۷۷)	(۹۶,۸۷۷)
بخشش جرائم	۲۸,۱۷۳,۰۴۸	۱,۳۲۰,۴۰۲	۷۷۹,۸۶۱	۳۰,۲۷۳,۳۱۱	۱۹۱,۶۳۰	۳۶۸,۱۷۷	۱۵,۱۳۰,۶۲۳
مانده تسهیلات و مطالبات غیرجاری در پایان سال	۲۸,۱۷۳,۰۴۸	۱,۳۲۰,۴۰۲	۷۷۹,۸۶۱	۳۰,۲۷۳,۳۱۱	۱۹۱,۶۳۰	۳۶۸,۱۷۷	۱۵,۱۳۰,۶۲۳

۹-۳-۵۲. توزیع تسهیلات و مطالبات غیرجاری بر اساس بخش‌های اقتصادی

ارقام به میلیون ریال

توزیع بخشی تسهیلات و مطالبات غیرجاری	مانده غیرجاری تسهیلات اعطایی		ذخیره خاص مطالبات مشکوک‌الوصول		خالص تسهیلات و مطالبات غیرجاری	
	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
صنعت	۱۹,۸۲۲,۱۳۹	۹,۸۴۲,۹۴۳	(۱,۱۴۷,۹۴۳)	(۶۶۵,۹۴۱)	۱۸,۶۷۴,۱۹۶	۹,۱۷۷,۰۰۲
مسکن	۱,۴۴۲,۷۳۸	۱,۷۹۵,۲۰۴	(۷۹,۴۲۹)	(۲۰۴,۸۸۰)	۱,۳۶۳,۳۱۰	۱,۵۹۰,۳۲۴
بازرگانی	۵,۸۶۸,۱۴۱	۱,۵۷۰,۸۹۷	(۱,۱۱۴,۹۹۲)	(۴۱۰,۳۱۲)	۴,۷۵۳,۱۴۹	۱,۱۶۰,۵۸۵
خدمات	۱,۲۰۲,۰۵۳	۳۹,۸۶۶	(۳۸۹,۸۷۹)	-	۸۱۲,۱۷۴	۳۹,۸۶۶
کشاورزی	۶۰۷,۷۷۲	۵۳۸,۴۸۳	-	-	۶۰۷,۷۷۲	۵۳۸,۴۸۳
سایر	۱,۳۳۰,۴۶۸	۱,۳۴۳,۲۳۰	(۲۳,۹۱۸)	(۳۲,۱۴۷)	۱,۳۰۶,۵۴۹	۱,۳۱۱,۰۸۳
جمع	۳۰,۲۷۳,۳۱۱	۱۵,۱۳۰,۶۲۳	(۲,۷۵۶,۱۶۱)	(۱,۳۱۳,۲۸۰)	۲۷,۵۱۷,۱۵۰	۱۳,۸۱۷,۳۴۳

۹-۳-۵۳. مانده دارایی‌های تملیکی

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
املاک و مستغلات مسکونی	۴۲۵,۵۹۱	۶۸۶,۱۰۶

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱-۳-۵۲. میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری دارایی‌های بانک مبلغ ۶۷,۹۸۶,۴۲۸ میلیون ریال می‌باشد. محاسبات این میزان سرمایه در جدول ۱-۱-۱۰-۳-۵۲ ارائه شده است.

۱-۱-۱۰-۳-۵۲. جدول محاسبه میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۵۱۱,۸۱۵,۵۱۲	۸۴۹,۸۳۰,۳۵۴	جمع دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری
%۸	%۸	ضریب (درصد)
۴۰,۹۴۵,۲۴۱	۶۷,۹۸۶,۴۲۸	سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک اعتباری

۵۲-۴. ریسک نقدینگی

۱-۴-۵۲. تعریف ریسک نقدینگی

ریسک نقدینگی از عدم توانایی بانک در انجام تعهدات کوتاه‌مدت خود ناشی می‌شود. ریسک نقدینگی معمولاً به علت نداشتن دارایی‌های کافی با درجه نقدشوندگی بالا و عدم توانایی بانک در نقد کردن سایر دارایی‌ها در زمان کم برای انجام تعهدات کوتاه‌مدت تشدید می‌شود.

۲-۴-۵۲. سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مدیریت ریسک نقدینگی

برای کنترل ریسک نقدینگی و یا اطمینان از قابلیت انجام تعهدات کوتاه‌مدت بانک لازم است که سیاست‌های مدیریت دارایی‌ها و تامین منابع بانک ترسیم شود.

سیاست مدیریت دارایی‌های بانک خاورمیانه مانند سال‌های قبل بر مبنای وام دادن کوتاه مدت به شرکت‌ها و برقراری رابطه بلند مدت با مشتریان شرکتی استوار است. در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ پورتفوی تسهیلات بانک (قبل از اعمال ذخیره کاهش ارزش) نزدیک به ۷۰٪ کل دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهد. بخش مهم پورتفوی تسهیلات بانک شامل وام‌های کوتاه مدت برای تامین مالی سرمایه در گردش شرکت‌ها و اشخاص حقیقی دارای کسب و کار برای خرید مواد اولیه، فروش اقساطی تخصیص یافته است که ۵۰٪ کل دارایی بانک را تشکیل می‌دهد. همچنین تسهیلات بانک شامل وام‌های بلند مدت (تسهیلات صندوق توسعه ملی) ۲۵٪ کل دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهد. مشتریان شرکتی بر مبنای صورت‌های مالی، بررسی جریان و جوه نقد و قابلیت مشتری برای پرداخت اصل و سود تسهیلات از محل درآمدهای شرکت از نظر ریسک اعتباری رتبه بندی می‌شوند. بانک خاورمیانه دارای سیاست حداقلی در زمینه سرمایه‌گذاری در شرکت‌های بوری و فرابورسی است لذا در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ پورتفوی سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت کمتر از ۵٪ دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهند که شامل شرکت‌های بیمه عمر و زندگی خاورمیانه، کارگزاری بانک خاورمیانه و صرافی و خدمات ارزی خاورمیانه جهت تسهیل انجام نیازهای مالی غیربانکی مشتریان، بعلاوه یک شرکت تکنولوژی اطلاعات برای توسعه سیستم‌های بانکی و شرکت ساز و کار ویژه تجارت می‌شود. با توجه به شرایط اقتصادی، در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ بانک خاورمیانه همانند سال‌های گذشته به سیاست محافظه‌کارانه خود در مدیریت نقدینگی ادامه داده و ۱۱٪ از کل دارایی‌های خود را با قابلیت نقدشوندگی بالا (شامل: دارایی‌های نقد و معادل نقد، اوراق مشارکت و مشابه آن دارای بازار معامله نقدی فعال) نگه داشته است. حدود ۲٪ از دارایی‌های بانک شامل دارایی‌های ثابت، دارایی‌های نامشهود و سایر دارایی‌ها بوده است که برای فعالیت‌های اصلی بانک به کار رفته‌اند. تامین منابع بانک خاورمیانه از سه طریق صورت می‌گیرد: ۱- جریان وجوه نقد مشتریان شرکتی و افراد وابسته شرکت‌های مشتری ۲- افرادی که برای مدیریت دارایی‌هایشان با بانک خاورمیانه دارای روابط نزدیک و بلندمدت هستند، ۳- سایر افراد دارای سپرده‌های خرد.

۳-۴-۵۲. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک نقدینگی

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه‌ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد علاوه بر ریسک نقدینگی، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند.

۴-۴-۵۲. روش سنجش ریسک نقدینگی (شامل مبانی و مفروضات)

سنجش ریسک نقدینگی بر مبنای چند مدل سنتی و مدل‌های بازل-۳ صورت می‌گیرد. مدل‌های سنتی شامل نسبت‌های سپرده‌ها به تسهیلات، نسبت دارایی‌های نقد شونده بالا به کل دارایی‌ها، و شکاف نقدینگی میشوند. مدل‌های بازل ۳ شامل نسبت پوشش نقدینگی و نسبت منابع پایدار میشوند. نسبت پوشش نقدینگی قابلیت بانک برای پوشش خروج سپرده‌ها در شرایط بحرانی برای مدت ۳۰ روز را نشان می‌دهد. طبق دستورالعمل "حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی موسسات اعتباری" بانک مرکزی، این نسبت باید حداقل ۱۰۰٪ باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵-۴-۵۲. سازوکارهای کنترل و پایش ریسک نقدینگی

برای اطمینان از حرکت بانک در جهت سیاست‌های ترسیم شده در بند ۲-۴-۵۲ و کنترل ریسک نقدینگی و مدیریت منابع و مصارف، مدیریت مالی هر روز یک گزارش از وضعیت سپرده‌ها، وام‌های اعطایی، انواع دارایی‌ها و بدهی‌های بانک، سودآوری دارایی‌ها و هزینه‌های منابع در اختیار مدیران ارشد بانک قرار میدهد. هر هفته وضعیت منابع و مصارف با حضور مدیران ارشد بانک مطالعه و تصمیم‌گیری‌های لازم برای پیشرفت امور گرفته می‌شوند. مدیریت ریسک در زمان‌های مقتضی گزارش‌هایی در زمینه محاسبات شکاف نقدینگی، نسبت پوشش نقدینگی و نسبت منابع پایدار بانک به مدیران ارشد بانک و هیات مدیره ارائه میدهد. با توجه به حدود تعیین شده برای انواع نسبت‌های مالی از جمله نسبت‌های نقدینگی، تصمیم‌های لازم برای مدیریت نقدینگی گرفته می‌شوند. در مورد ریسک نقدینگی این تصمیم‌ها می‌تواند شامل کاهش و یا افزایش حجم تسهیلات و در مقابل افزایش یا کاهش دارایی‌های نقد شونده بانک شود. بانک خاورمیانه تلاش دارد نسبت تسهیلات به منابع بانک بیش از ۸۵٪ نباشد. در مورد شکاف نقدینگی بانک پیوسته توازن مثبت قابل توجهی در دوره کمتر از سه ماه نگه می‌دارد.

۱-۵-۴-۵۲. ذخایر نقدینگی

جدول زیر ترکیب ذخایر نقدینگی بانک را نشان می‌دهد:

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
مانده نزد بانک مرکزی	۴۵,۹۰۷,۴۱۳	۴۰,۷۴۷,۱۴۰
نقد و مانده نزد سایر بانک‌ها	۲۸,۶۵۷,۷۳۴	۱۵,۴۲۵,۵۹۹
اوراق منتشر شده دولتی	۳۰,۹۹۶,۳۴۶	۱۸,۱۲۰,۸۱۷
اوراق منتشر شده غیردولتی	۸,۱۶۰	۱,۳۵۸,۳۸۸
جمع	۱۰۵,۵۶۹,۶۵۳	۷۵,۶۵۱,۹۴۴

۲-۵-۴-۵۲. جدول نسبت‌های نقدینگی

ارقام به درصد

ابتدای سال	میانگین دوره	حداکثر طی دوره	حداقل طی دوره	پایان دوره	
۱۱	۹	۱۱	۸	۱۱	دارایی نقد و معادل نقد به کل دارایی‌ها
۱۳	۱۳	۱۵	۱۱	۱۵	دارایی نقد و معادل نقد به کل سپرده‌ها
۱۱	۸	۱۰	۳	۸	خالص دارایی‌های نقدی به کل سپرده‌ها*
۹۱	۹۶	۱۰۲	۸۹	۹۸	تسهیلات به کل سپرده‌ها
۲۰۴	۱۸۶	۲۰۷	۱۶۷	۱۷۴	تسهیلات به سپرده‌های یک‌ساله و بالاتر
۴۹	۴۲	۴۹	۳۶	۳۷	سپرده‌های فرار به کل سپرده‌ها**

- نقد و معادل نقد عبارتست از موجودی نقد، اوراق مشارکت و مشابه آن که دارای بازار معامله نقدی فعال می‌باشد.
* خالص دارایی‌های نقدی عبارتست از نقد و معادل نقد، اوراق سرمایه‌گذاری که دارای بازار فعال معامله نقدی هستند منهای سپرده بانک‌ها، اوراق بدهی انتشار یافته، سایر استقراض‌ها و تعهداتی که تا یک ماه بعد سررسید می‌شوند.
** سپرده‌های فرار شامل سپرده‌هایی می‌باشد که سررسید قراردادی ندارند نظیر سپرده قرض‌الحسنه جاری، پس‌انداز و کوتاه‌مدت می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵-۴-۵. تحلیل سررسید دارایی ها و بدهی ها

جدول زیر سررسید دارایی ها و بدهی های مالی بانک را بر اساس تاریخی که احتمال می رود مطالبه و یا تسویه شوند نشان می دهد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹							
مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص	مانده قبل از کسر ذخایر
دارایی ها							
۷۴,۵۶۵,۱۴۷	۷۴,۵۶۵,۱۴۷	-	-	-	-	-	۷۴,۵۶۵,۱۴۷
۹۹,۴۹۹,۵۰۰	۹۹,۴۹۹,۵۰۰	-	-	-	-	-	۹۹,۴۹۹,۵۰۰
۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۵۶,۶۷۱,۰۰۹	۳۱۹,۱۵۷,۷۵۸	۲۵۱,۰۳۷,۴۲۰	۲۳,۰۰۸,۴۹۶	۸,۴۳۴,۰۲۳	۳۷,۳۲۷,۰۰۹	۷۰۸,۶۶۵,۰۴۰
۳۲,۱۷۱,۱۳۵	۱,۱۶۰	-	۲۹,۲۱۶,۰۴۲	۱,۷۸۰,۳۰۴	۱,۱۶۶,۶۲۹	۷,۰۰۰	۳۲,۱۷۱,۱۳۵
۸۱۲,۹۱۶	۷۶۰,۸۰۸	-	-	۳۹,۵۱۴	-	-	۸۱۲,۹۱۶
۳,۲۵۲,۲۱۴	۱,۱۴۳,۱۸۲	۲۲,۶۹۸	۳۲۰,۱۱۹	۱,۴۱۱,۸۷۴	۱۰۵,۱۸۴	۵۷۸	۳,۲۵۲,۲۱۴
۴۲۵,۵۹۱	-	-	-	۴۲۵,۵۹۱	-	-	۴۲۵,۵۹۱
۲۱,۲۴۹,۰۴۲	-	-	-	-	-	۲۱,۲۴۹,۰۴۲	۲۱,۲۴۹,۰۴۲
۱۶۸,۱۸۰	-	-	-	-	-	۱۶۸,۱۸۰	۱۶۸,۱۸۰
۶۰,۳۷۷,۵۶۴	۵۵۹,۶۱۶	۷۸۷,۹۸۵	۷,۲۳۶,۹۳۵	۴۵,۶۵۸,۴۵۲	۳,۳۹۶,۹۲۹	۲,۷۳۷,۶۴۷	۶۰,۳۷۷,۵۶۴
۱۲,۹۳۷,۵۷۹	۶,۶۲۳,۴۲۲	۳,۸۵۷,۲۸۵	۷۵۸,۱۶۸	۵۸۶,۸۶۷	-	۹۴۰,۶۹۶	۱۲,۹۳۷,۵۷۹
۱,۰۱۴,۱۲۳,۹۰۸	۲۳۹,۸۲۳,۸۴۴	۳۲۳,۸۲۵,۷۲۶	۲۸۸,۵۶۸,۶۸۴	۷۲,۹۱۱,۰۹۸	۱۳,۱۰۲,۷۶۵	۶۲,۴۳۱,۰۵۲	۱,۰۱۴,۱۲۳,۹۰۸
بدهی ها							
۹۶,۸۴۳,۷۲۶	۹۶,۸۴۳,۷۲۶	(۷۲,۳۱۰,۴۰۸)	(۲,۴۶۹,۴۶۵)	-	-	-	(۹۶,۸۴۳,۷۲۶)
۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷	(۹۳,۷۳۵,۵۴۹)	(۲۰۳,۷۶۹,۷۴۱)	(۸۰,۸۱۶,۶۴۵)	(۲۷۶,۱۷۵,۹۰۴)	(۷۸,۳۸۲,۰۰۲)	(۲۶۵,۰۱۶)	(۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷)
(۸۰,۰۹۷)	(۸۰,۰۹۷)	-	-	-	-	-	(۸۰,۰۹۷)
(۴,۴۱۷,۹۸۵)	-	-	(۴,۰۶۱,۶۰۹)	-	-	(۳۵۶,۳۷۶)	(۴,۴۱۷,۹۸۵)
(۳۸,۵۱۰,۹۴۹)	(۷,۸۳۰,۷۸۹)	(۴,۵۸۹,۱۲۰)	(۳,۰۷۹,۵۴۰)	(۷,۱۸۴,۱۹۳)	(۸,۱۷۱,۴۶۰)	(۷,۶۵۵,۸۴۷)	(۳۸,۵۱۰,۹۴۹)
(۹۶۹,۲۶۷)	-	-	-	-	-	(۹۶۹,۲۶۷)	(۹۶۹,۲۶۷)
(۸۷۳,۹۶۶,۸۸۱)	(۱۷۳,۹۵۶,۸۴۳)	(۲۳۰,۴۲۲,۷۱۴)	(۹۰,۴۲۷,۲۵۹)	(۲۸۳,۳۶۰,۰۹۷)	(۸۶,۵۵۳,۴۶۲)	(۹,۲۴۶,۵۰۶)	(۸۷۳,۹۶۶,۸۸۱)
۱۲۶,۶۹۶,۲۸۸	-	-	-	-	-	-	(۱۴۰,۱۵۷,۰۲۷)
(۲۸,۵۵۰,۲۶۱)	(۱,۷۳۵,۸۰۸)	(۵,۶۵۳,۰۱۶)	(۱۸,۲۰۹,۳۰۹)	(۲,۵۷۲,۹۵۵)	(۳۷۹,۱۷۳)	-	(۲۸,۵۵۰,۲۶۱)
(۱,۰۴۲,۶۷۴,۱۶۹)	(۱۷۵,۶۹۲,۶۵۱)	(۲۳۶,۰۷۵,۷۳۰)	(۱۰۸,۶۳۶,۵۶۸)	(۲۸۵,۹۳۳,۰۵۲)	(۸۶,۵۵۳,۴۶۲)	(۱۳۶,۳۲۱,۹۶۷)	(۱,۰۴۲,۶۷۴,۱۶۹)
۶۴,۱۳۱,۱۹۳	۶۴,۱۳۱,۱۹۳	۸۷,۷۴۹,۹۹۶	۱۷۹,۹۳۲,۱۱۶	(۲۱۳,۰۲۱,۹۵۴)	(۷۳,۴۵۰,۶۹۷)	(۷۳,۸۹۰,۹۱۵)	۶۴,۱۳۱,۱۹۳
۶۴,۱۳۱,۱۹۳	۶۴,۱۳۱,۱۹۳	۱۵۱,۸۸۱,۱۸۹	۳۳۱,۸۱۳,۳۰۵	۱۱۸,۷۹۱,۳۵۱	۴۵,۳۴۰,۶۵۴	(۲۸,۵۵۰,۲۶۱)	۶۴,۱۳۱,۱۹۳
۴۷	۶۴	۱۳۲	۱۵۷	-۵۴	-۵۴	-	۴۷
۴۷	۱۱۲	۲۴۴	۸۷	۳۳	-۲۱	-	۴۷
۸۲	۱۱۲	۲۲۹	-۲۷۱	-۹۳	-۹۴	-	۸۲
۸۲	۱۹۳	۴۲۲	۱۵۱	۵۸	-۳۶	-	۸۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹								
مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص	مانده قبل از کسر ذخایر	
دارایی‌ها								
۵۶,۱۷۲,۷۳۹	۵۶,۱۷۲,۷۳۹	-	-	-	-	-	۵۶,۱۷۲,۷۳۹	موجودی نقد
۴۳,۵۸۶,۴۴۹	۴۳,۵۸۶,۴۴۹	-	-	-	-	-	۴۳,۵۸۶,۴۴۹	مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری
۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۵۹,۳۲۹,۶۸۰	۲۲۷,۰۵۱,۷۶۴	۱۵۸,۲۸۸,۱۷۰	۱۵,۲۲۸,۴۵۸	۵,۳۹۶,۱۴۸	۳۰,۹۳۱,۷۵۴	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۳	تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی
۲۰,۶۴۵,۸۳۴	۱,۱۳۴,۶۸۷	۱,۸۵۸,۵۹۰	۱۶,۳۹۳,۳۷۵	۸۵,۵۵۳	۱,۱۶۶,۶۲۹	۷,۰۰۰	۲۰,۶۴۵,۸۳۴	سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۱,۰۲۳,۲۴۲	-	-	۱,۰۰۷,۵۰۷	-	-	-	۱,۰۲۳,۲۴۲	مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
۳,۳۵۶,۴۵۴	۱,۳۲۶,۰۲۲	-	۱۹۳,۵۰۰	۱,۴۹۴,۴۱۲	-	۲۵,۶۷۹	۳,۳۵۶,۴۵۴	سایر حساب‌های دریافتی
۶۸۶,۱۰۶	-	-	-	۶۸۶,۱۰۶	-	-	۶۸۶,۱۰۶	دارایی غیر جاری نگهداری شده برای فروش
۶,۱۱۶,۹۶۷	-	-	-	-	-	۶,۱۱۶,۹۶۷	۶,۱۱۶,۹۶۷	دارایی‌های ثابت مشهود
۲۲۷,۸۵۱	-	-	-	-	-	۲۲۷,۸۵۱	۲۲۷,۸۵۱	دارایی‌های نامشهود
۴۲,۷۰۲,۳۷۴	۱,۱۲۵,۵۸۲	۱,۹۳۹,۳۸۸	۱۲,۸۵۹,۶۳۷	۱۵,۹۹۸,۴۲۷	۱۰,۷۷۱,۹۰۲	۷,۴۳۸	۴۲,۷۰۲,۳۷۴	سپرده قانونی
۳,۲۱۵,۶۴۸	۱,۹۸۲,۹۰۰	۵۴۵,۲۴۸	۸۹,۵۷۷	۱۷۷,۰۹۲	-	۳۸۲,۵۰۸	۳,۲۱۵,۶۴۸	سایر دارایی‌ها
۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱۶۴,۶۵۸,۰۵۹	۲۳۱,۳۹۴,۹۹۰	۱۸۸,۸۳۱,۷۶۶	۳۳,۶۷۰,۰۴۸	۱۷,۳۳۴,۶۷۹	۳۷,۶۹۹,۱۹۷	۶۸۲,۶۶۲,۶۹۷	جمع دارایی‌ها
بدهی‌ها								
۳۴,۴۰۶,۸۷۱	۱۴,۲۲۳,۳۳۶	۱۱۳,۶۰۴,۵۱۱	۲,۹۶۹,۷۵۴	۳,۶۰۹,۲۷۰	-	-	۳۴,۴۰۶,۸۷۱	بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری
۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۶۰,۱۳۶,۱۹۱	۱۲۷,۵۸۵,۴۸۰	۱۱۲,۰۲۶,۸۱۵	۱۳۸,۶۸۹,۴۶۹	۹۳,۵۸۷,۸۲۷	۱۷۷,۷۰۶	۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	سپرده‌های مشتریان
۶۱,۰۷۴	۶۱,۰۷۴	-	-	-	-	-	۶۱,۰۷۴	سود سهام پرداختی
۱,۸۷۵,۹۶۴	-	-	۸۲۴,۴۱۸	-	-	۱,۰۵۱,۵۴۶	۱,۸۷۵,۹۶۴	ذخیره مالیات عملکرد
۲۳,۹۱۱,۹۹۰	۵,۳۱۳,۲۰۰	۸۴۵,۱۹۱	۱,۲۰۱,۷۹۶	۶,۷۰۵,۵۹۳	۵,۰۸۳,۴۴۸	۴,۷۶۲,۷۶۲	۲۳,۹۱۱,۹۹۰	ذخایر و سایر بدهی‌ها
۶۲۸,۷۰۶	-	-	-	-	-	۶۲۸,۷۰۶	۶۲۸,۷۰۶	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان و تعهدات بازنشستگی کارکنان
۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳	۷۹,۷۳۳,۸۰۱	۱۴۲,۰۳۵,۱۸۲	۱۱۷,۰۲۲,۷۸۳	۱۴۹,۰۰۴,۳۳۲	۹۸,۶۷۱,۲۷۵	۶,۶۲۰,۷۲۰	۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳	جمع بدهی‌ها
۸۹,۵۷۴,۶۰۴	-	-	-	-	-	۸۰,۵۰۰,۶۴۶	۸۹,۵۷۴,۶۰۴	جمع حقوق صاحبان سهام
۱۴,۳۵۸,۲۵۸	۶۳۸,۶۶۷	۳,۶۹۶,۳۹۵	۹,۰۶۹,۶۷۹	۶۹,۰۱۰۲	-	۲۶۳,۴۱۵	۱۴,۳۵۸,۲۵۸	جمع خروجی نقدی ناشی از اقلام زیر خط
۶۹۷,۰۲۰,۹۵۵	۸۰,۳۷۲,۴۶۸	۱۴۵,۷۳۱,۵۷۷	۱۲۶,۰۹۲,۴۶۲	۱۴۹,۶۹۴,۴۳۴	۹۸,۶۷۱,۲۷۵	۸۷,۳۸۴,۷۸۱	۶۹۷,۰۲۰,۹۵۵	جمع بدهی‌ها، حقوق صاحبان سهام و اقلام زیر خط
۴۹,۶۸۵,۵۸۴	۸۴,۲۸۵,۵۹۱	۸۵,۶۶۳,۴۱۳	۶۲,۷۳۹,۳۰۴	۱۱۶,۰۲۴,۳۸۶	۸۱,۳۳۶,۵۹۶	۴۹,۶۸۵,۵۸۴	۴۹,۶۸۵,۵۸۴	شکاف
۱۴,۳۵۸,۲۵۸	۸۴,۲۸۵,۵۹۱	۱۶۹,۹۴۹,۰۰۴	۲۳۲,۶۸۸,۳۰۸	۱۱۶,۶۶۳,۹۲۲	۳۵,۳۲۷,۳۲۶	۱۴,۳۵۸,۲۵۸	۱۴,۳۵۸,۲۵۸	شکاف انباشته
-۵۸	۹۸	۱۰۰	۷۳	-۱۳۵	-۹۵	-۵۸	-۵۸	نسبت شکاف به سرمایه نظارتی (درصد)
-۱۷	۹۸	۱۹۸	۲۷۱	۱۳۶	۴۱	-۱۷	-۱۷	نسبت شکاف انباشته به سرمایه نظارتی (درصد)
-۹۴	۱۵۹	۱۶۲	۱۱۹	-۲۲۰	-۱۵۴	-۹۴	-۹۴	نسبت شکاف به سرمایه نظارتی مبنای محاسبه نسبت‌های احتیاطی (درصد)
-۲۷	۱۵۹	۳۲۲	۴۴۰	۲۲۱	۶۷	-۲۷	-۲۷	نسبت شکاف انباشته به سرمایه نظارتی مبنای محاسبه نسبت‌های احتیاطی (درصد)

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵-۴-۵-۲. تحلیل سررسید قراردادی بدهی های مالی

جدول زیر سررسید بدهی های مالی را بر اساس سررسید قید شده در قرارداد نشان می دهد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹						
بدون سررسید مشخص	بالاتر از ۵ سال	۱ الی ۵ سال	بین ۳ ماه الی ۱ سال	بین ۱ الی ۳ ماه	کمتر از یک ماه	مبلغ دفتری
بدهی ها						
-	-	-	(۲,۴۶۹,۴۶۵)	(۲۲,۰۶۳,۸۵۳)	(۷۲,۳۱۰,۴۰۸)	(۹۶,۸۴۳,۷۲۶)
(۲۵۰,۵۷۹,۶۸۳)	(۸۲۱,۲۷۷)	(۲۱۴,۵۰۲,۰۵۳)	(۵۰,۶۸۶,۹۳۷)	(۱۷۱,۶۳۹,۶۴۳)	(۴۴,۹۱۵,۲۶۴)	(۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷)
(۳,۵۳۹,۷۶۲)	(۸,۱۷۱,۴۶۰)	(۶,۵۹۱,۶۵۰)	(۱,۷۸۰,۴۰۷)	(۳۸۵,۳۳۸)	(۱۹۱,۲۹۱)	(۲۰,۶۵۹,۹۰۸)
(۲۵۴,۱۱۹,۴۴۵)	(۸,۹۹۲,۷۳۷)	(۲۲۱,۰۹۳,۷۰۳)	(۵۴,۹۳۶,۸۰۹)	(۱۹۴,۰۸۸,۸۳۴)	(۱۱۷,۴۱۶,۹۶۳)	(۸۵۰,۶۴۸,۴۹۱)
جمع						

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹						
بدون سررسید مشخص	بالاتر از ۵ سال	۱ الی ۵ سال	بین ۳ ماه الی ۱ سال	بین ۱ الی ۳ ماه	کمتر از یک ماه	مبلغ دفتری
بدهی ها						
-	-	(۳,۶۰۹,۲۷۰)	(۲,۹۶۹,۷۵۴)	(۱۳,۶۰۴,۵۱۱)	(۱۴,۲۲۳,۳۳۶)	(۳۴,۴۰۶,۸۷۱)
(۲۴۱,۲۶۰,۱۴۵)	(۴,۰۸۶,۵۵۴)	(۷۷,۸۱۸,۳۱۷)	(۷۶,۳۱۱,۷۲۵)	(۱۰۱,۰۴۷,۴۱۸)	(۳۱,۶۷۹,۳۲۹)	(۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸)
(۲,۷۹۵,۲۷۸)	(۵,۰۸۳,۳۰۹)	(۶,۳۴۹,۷۶۰)	(۱,۰۴۵,۷۷۹)	(۲۲۶,۳۵۵)	(۱۱۲,۳۷۱)	(۱۵,۶۱۲,۸۵۲)
(۲۴۴,۰۵۵,۴۲۳)	(۹,۱۶۹,۸۶۳)	(۸۷,۷۷۷,۳۴۷)	(۸۰,۳۲۷,۲۵۸)	(۱۱۴,۸۷۸,۲۸۴)	(۴۶,۰۱۵,۰۳۶)	(۵۸۲,۲۲۳,۲۱۱)
جمع						

جدول زیر سررسید بدهی های مالی ارزی را بر اساس سررسید قید شده در قرارداد نشان می دهد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹						
بدون سررسید مشخص	بالاتر از ۵ سال	۱ الی ۵ سال	بین ۳ ماه الی ۱ سال	بین ۱ الی ۳ ماه	کمتر از یک ماه	مبلغ دفتری
بدهی ها						
-	-	-	(۲,۴۶۹,۴۶۵)	(۲۲,۰۶۳,۸۵۳)	(۱۶,۹۷۷,۹۸۰)	(۴۱,۵۱۱,۲۹۸)
(۲۰۲,۳۰۹)	(۴۳۷,۴۶۲)	(۴۱,۰۵۹)	(۴۷۳,۰۷۳)	(۱۸۸,۸۹۶,۳۰۴)	(۷۶,۸۹۸,۵۰۵)	(۲۶۶,۹۴۸,۷۱۲)
(۳,۵۳۹,۷۶۲)	(۸,۱۷۱,۴۶۰)	(۶,۵۹۱,۶۵۰)	(۱,۷۸۰,۴۰۷)	(۳۸۵,۳۳۸)	(۱۹۱,۲۹۱)	(۲۰,۶۵۹,۹۰۸)
(۳,۷۴۲,۰۷۱)	(۸,۶۰۸,۹۲۲)	(۶,۶۳۲,۷۰۹)	(۴,۷۲۲,۹۴۵)	(۲۱۱,۳۴۵,۴۹۵)	(۹۴,۰۶۷,۷۷۶)	(۳۲۹,۱۱۹,۹۱۸)
جمع						

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹						
بدون سررسید مشخص	بالاتر از ۵ سال	۱ الی ۵ سال	بین ۳ ماه الی ۱ سال	بین ۱ الی ۳ ماه	کمتر از یک ماه	مبلغ دفتری
بدهی ها						
-	-	(۳,۶۰۹,۲۷۰)	(۲,۹۶۹,۷۵۴)	(۱۳,۶۰۴,۵۱۱)	(۱۱,۳۶۷,۶۱۴)	(۳۱,۵۵۱,۱۴۹)
(۱۱۳,۲۳۶)	(۲۲۲,۵۴۴)	(۲۳,۳۵۰)	(۴۹۳,۶۴۲)	(۱۱۰,۷۷۵,۸۶۳)	(۴۹,۵۲۹,۲۱۶)	(۱۶۱,۱۵۷,۸۵۱)
(۲,۷۹۵,۲۷۸)	(۵,۰۸۳,۳۰۹)	(۶,۳۴۹,۷۶۰)	(۱,۰۴۵,۷۷۹)	(۲۲۶,۳۵۵)	(۱۱۲,۳۷۱)	(۱۵,۶۱۲,۸۵۲)
(۲,۹۰۸,۵۱۴)	(۵,۳۰۵,۸۵۳)	(۹,۹۸۲,۳۸۰)	(۴,۵۰۹,۱۷۵)	(۱۲۴,۶۰۶,۷۲۹)	(۶۱,۰۰۹,۲۰۱)	(۲۰۸,۳۲۱,۸۵۲)
جمع						

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵۲-۴-۶. برنامه مقابله با بحران (آزمون تنش کفایت نقدینگی)

به خاطر شرایط خاص اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۲ و چند سال گذشته که بانک خاورمیانه تاسیس شده است، بانک اصولاً سیاست بسیار محافظه کارانه‌ای با دید وضعیت بحرانی در مدیریت نقدینگی و حفظ سرمایه در پیش گرفته است. برای اطلاع از این سیاست‌ها می‌توان به بندهای ۲-۴-۵ و ۴-۴-۵ مراجعه کرد.

شکاف انباشته در کمتر از ۳ ماه برابر ۱۵۱,۸۸۱,۱۸۹ میلیون ریال است که ۱۱۲٪ سرمایه پایه بانک است و این نشان می‌دهد که بانک از نظر نقدینگی در کمتر از سه ماه در شرایط خوبی قرار دارد.

۵۲-۵. ریسک بازار

۱-۵-۲. تعریف ریسک بازار

ریسک بازار ناشی از سه عامل زیر می‌باشد:

۱- تغییر ارزش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت بانک در سهام شرکت‌های بورسی و فرا بورسی، ۲- تغییر نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات، ۳- تغییر قیمت ارزها. بانک در تاریخ ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ مبلغ قابل توجهی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت در سهام شرکت‌های بورسی و فرا بورسی نداشته است.

ریسک تغییر نرخ بهره بخش کوچکی از ریسک‌های بانک را تشکیل می‌دهد و علت آن دستوری بودن نرخ سود سپرده‌ها و نرخ سود تسهیلات برای همه بانک‌های فعال در ایران است و با توجه به اینکه بانک سرمایه‌گذاری قابل توجهی در سهام ندارد مهمترین مؤلفه ریسک بازار برای بانک خاورمیانه در سال ۱۴۰۲ ریسک نرخ ارز می‌باشد.

ریسک تغییر نرخ ارز بانک خاورمیانه ناشی از تعهدات مربوط به اسناد اعتباری و یا حواله‌های مشتریان وارد کننده است. بانک خاورمیانه به معاملات ارزی برای بهره برداری از تغییرات احتمالی قیمت ارز ورود پیدا نمی‌کند.

۲-۵-۲. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک بازار

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه‌ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد علاوه بر ریسک بازار، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند.

۳-۵-۲. روش سنجش ریسک بازار

برای سنجش ریسک بازار ناشی از سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در سهام شرکت‌ها، از مدل بازل ۳ و مدل شارپ استفاده می‌شود. طبق مدل بازل ۳ در صورت استفاده از مدل داخلی باید از روش "ارزش در خطر" استفاده کرد. مقدار ارزش در معرض خطر باید برای افق ۱۰ روزه و درجه اعتماد ۹۹٪ محاسبه شود. همچنین باید به طور روزانه محاسبه ارزش در خطر صورت بگیرد و متوسط ۶۰ روز گذشته به دست آید. سپس ارزش در معرض خطر متوسط ۶۰ روز قبل از روز مربوط به گزارش و ارزش در خطر در روز گزارش مقایسه و بزرگتر این دو عدد انتخاب شوند. سپس عدد ارزش در معرض خطر در $x+3$ ضرب شود که x می‌تواند بین ۰ تا ۱ قرار بگیرد. با توجه به شرایط پورتفوی مقدار $x=1$ فرض می‌شود. با توجه به این روش محاسبه، ضریب ریسک برای پورتفوی سهام به دست می‌آید.

۴-۵-۲. تحلیل ارزش در معرض خطر سرمایه‌گذاری در سهام و سایر سرمایه‌گذاری‌های دارای بازار

میزان ارزش در معرض خطر برای سرمایه‌گذاری در سهام و سایر سرمایه‌گذاری‌های دارای قیمت بازار با زیان مورد انتظار ظرف مدت ۱۰ روز با احتمال ۱٪ طبق روش تک دارایی ارائه می‌شود.

محاسبه ارزش در معرض خطر طبق متد واریانس - کوواریانس (ظرف مدت ۱۰ روز و احتمال ۱٪)

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹		
	تغییر احتمالی در قیمت بازار (درصد)	تأثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار (درصد)	تأثیر در سود و زیان
سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله	•	-	•	-
سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار	•	-	•	-

* در خصوص اوراق بهادار نوسانات قیمتی بسیار محدود است و صرفاً زمانی که انتظارات نرخ بهره به شکل محسوسی تغییر نماید ارزش آن‌ها ممکن است با کاهش روبرو شود. لذا تنها می‌توان در سناریوهای مختلف کاهش/افزایش نرخ بهره زیان پرتفو اوراق را محاسبه نمود. شایان ذکر است بخش قابل توجهی از اوراق تا سررسید نگهداری می‌شود و اساساً برای آن‌ها نمی‌توان زیان/سود متصور بود.

در خصوص بیمه خاورمیانه نیز قیمت ثبت شده در دفاتر به مراتب پایین تر از قیمت بازار است (کمتر از ۲۵٪ قیمت بازار) و در کوتاه‌مدت نمی‌توان از این بابت زیانی برای بانک متصور بود.*

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵-۵۲. تحلیل ارزش در معرض خطر نرخ ارز
وضعیت ارزی بانک در پایان سال ۱۴۰۱ به شرح زیر است:

۱۴۰۲/۱۲/۲۹							
دلار آمریکا	یورو	درهم امارات	پوند انگلیس	فرانک سوئیس	بین ژاپن	سایر ارزها	
۳,۱۶۷,۸۹۶	۳۸,۰۸۶,۹۷۰	۵۹,۰۵۲,۶۰۳	-	۳۶,۱۷۱	۳۳۶,۶۵۳		موجودی نقد
۵۰۰,۰۰۰	۱۴۶,۴۲۵,۰۴۴	۳۵,۲۶۲,۷۲۳	-	۱۶,۲۲۹	-		مطالبات از بانک ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی
۵۶۱,۳۹۴,۵۳۸	۲۳,۰۳۹,۹۹۹	۱۱,۳۶۳,۱۷۴	-	-	-		تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی
-	-	-	-	-	-		سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
-	-	-	-	-	-		مطالبات از شرکت های فرعی و وابسته
۶,۸۵۸	۱۴,۱۹۷	۱,۱۰۹	-	-	-		سایر دریافتی ها
-	-	-	-	-	-		دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش
-	-	-	-	-	-		دارایی های ثابت مشهود
-	-	-	-	-	-		دارایی های نامشهود
-	-	-	-	-	-		سپرده قانونی
-	۵,۱۶۰	-	-	-	-		سایر دارایی ها
۵۶۵,۰۶۹,۲۹۲	۲۰۷,۵۷۱,۳۷۰	۱۰۵,۶۷۹,۶۰۹	-	۵۲,۴۰۰	۳۳۶,۶۵۳		جمع دارایی های ارزی
-	-	-	-	-	-		تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی
۱۴,۴۱۰,۰۷۳	۲۶,۶۴۱,۸۱۴	-	-	-	-		تعهدات مشتریان بابت ضمانت نامه های صادره
-	-	-	-	-	-		سایر تعهدات مشتریان
۱۴,۴۱۰,۰۷۳	۲۶,۶۴۱,۸۱۴	-	-	-	-		جمع تعهدات ارزی مشتریان
۵۷۹,۴۷۹,۳۶۵	۲۳۴,۲۱۳,۱۸۴	۱۰۵,۶۷۹,۶۰۹	-	۵۲,۴۰۰	۳۳۶,۶۵۳		جمع دارایی های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان
۲۳۲,۸۷۹,۴۲۹	۱۰۲,۵۲۳,۰۷۳	۱۱,۵۶۴,۴۱۴	-	۲۳,۸۲۱	۹۰۸	۵,۱۹۸,۴۷۱	معادل ریالی جمع دارایی های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان - میلیون ریال
-	(۸۷,۰۲۰,۲۳۲)	(۳,۴۲۹)	-	-	-	-	بدهی به بانک ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی
(۴۷۳,۲۳۹,۲۸۲)	(۵۵,۳۱۴,۶۴۲)	(۳۰,۷۵۵,۸۶۳)	-	(۱۶,۲۲۹)	-	-	سپرده های مشتریان
-	-	-	-	-	-	-	سود سهام پرداختنی
-	-	-	-	-	-	-	مالیات عملکرد پرداختنی
(۵۱,۴۰۸,۵۳۵)	(۳۱,۳۷۴,۰۷۵)	(۵,۱۳۱,۹۹۰)	-	-	-	-	ذخایر و سایر پرداختنی ها
-	-	-	-	-	-	-	بدهی های مرتبط با دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش
-	-	-	-	-	-	-	ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان
(۵۲۴,۶۴۷,۸۱۷)	(۱۷۳,۷۰۸,۹۴۹)	(۳۵,۸۹۱,۲۸۲)	-	(۱۶,۲۲۹)	-	-	جمع بدهی های ارزی
-	-	-	-	-	-	-	تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی
(۱۴,۴۱۰,۰۷۳)	(۲۷,۳۲۹,۷۹۶)	-	-	-	-	-	تعهدات بانک بابت ضمانت نامه های صادره
-	-	-	-	-	-	-	سایر تعهدات بانک
(۱۴,۴۱۰,۰۷۳)	(۲۷,۳۲۹,۷۹۶)	-	-	-	-	-	جمع تعهدات ارزی بانک
(۵۳۹,۰۵۷,۸۹۰)	(۲۰۱,۰۳۸,۷۴۵)	(۳۵,۸۹۱,۲۸۲)	-	(۱۶,۲۲۹)	-	-	جمع بدهی های ارزی و تعهدات ارزی بانک
(۲۱۶,۶۳۴,۹۶۸)	(۸۸,۰۰۱,۴۹۴)	(۳,۹۲۷,۵۴۷)	-	(۷,۳۷۸)	-	(۴,۱۴۴,۳۶۲)	معادل ریالی جمع بدهی های ارزی و تعهدات ارزی بانک - میلیون ریال
۴۰,۴۲۱,۴۷۵	۳۳,۱۷۴,۴۳۹	۶۹,۷۸۸,۳۲۷	-	۳۶,۱۷۱	۳۳۶,۶۵۳	-	خالص وضعیت باز ارزی مثبت (منفی) هر ارز در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۱۶,۲۴۴,۴۶۱	۱۴,۵۲۱,۵۷۹	۷,۶۳۶,۸۶۷	-	۱۶,۴۴۳	۹۰۸	۱,۰۵۴,۱۰۹	معادل ریالی خالص وضعیت باز هر ارز در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ - میلیون ریال
٪۱۲	٪۱۱	٪۶	٪۰	٪۰	٪۰	٪۱	وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ - درصد
٪۲۱	٪۱۸	٪۱۰	٪۰	٪۰	٪۰	٪۱	وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت های احتیاطی در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ - درصد

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ادامه

۱۴۰۱/۱۲/۲۹						
سایر ارزها	ین ژاپن	فرانک سوئیس	پوند انگلیس	درهم	یورو	دلار آمریکا
	۴۶۰,۶۵۳	۳۵,۸۵۱	-	۱۴,۰۳۶,۳۷۶	۲۹,۱۶۴,۱۲۹	۵,۶۹۹,۱۹۳
	-	۱۶,۲۲۹	-	۴,۳۶۳,۵۰۵	۱۲۳,۴۷۸,۸۰۱	-
	-	-	-	۱۱,۴۳۱,۶۰۹	۶۵,۷۸۲,۴۶۲	۵۴۱,۶۸۵,۵۴۰
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	۲۴,۳۸۱,۳۷۱	۱۱,۴۳۵,۱۶۶	۳,۱۵۴,۷۴۶
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	۲۰۸,۶۱۰	-
	۴۶۰,۶۵۳	۵۲,۰۸۰	-	۵۴,۲۱۲,۸۶۱	۲۳۰,۰۶۹,۱۶۸	۵۵۰,۵۳۹,۴۷۹
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	۷۱,۱۴۲,۲۸۵	۱۴,۹۵۰,۱۰۳
	-	-	-	-	-	۱
	-	-	-	-	۷۱,۱۴۲,۲۸۵	۱۴,۹۵۰,۱۰۴
	۴۶۰,۶۵۳	۵۲,۰۸۰	-	۵۴,۲۱۲,۸۶۱	۳۰۱,۲۱۱,۴۵۳	۵۶۵,۴۹۹,۵۸۳
	۶,۶۲۶,۸۰۵	۸۶۸	۱۳,۹۶۲	۳,۷۲۷,۶۲۳	۷۹,۸۹۲,۲۴۳	۱۴۲,۳۶۸,۲۶۲
	-	-	-	(۳,۴۲۹)	(۳۳,۴۰۳,۲۲۵)	-
	-	(۱۶,۲۲۹)	-	(۱۷,۸۸۹,۵۵۷)	(۱۴۲,۹۰۵,۷۷۵)	(۴۴۵,۰۸۸,۱۵۴)
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	(۵,۷۰۹)	(۱۰,۷۱۳,۸۸۳)	(۵۹,۳۱۹,۵۹۱)
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-
	-	(۱۶,۲۲۹)	-	(۱۷,۸۹۸,۶۹۵)	(۱۸۷,۰۲۲,۸۸۳)	(۵۰۴,۴۰۷,۷۴۵)
	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	(۷۲,۸۴۳,۳۵۳)	(۱۴,۹۵۰,۱۰۳)
	-	-	-	-	-	(۱)
	-	-	-	-	(۷۲,۸۴۳,۳۵۳)	(۱۴,۹۵۰,۱۰۴)
	-	(۱۶,۲۲۹)	-	(۱۷,۸۹۸,۶۹۵)	(۲۵۹,۸۶۶,۲۳۶)	(۵۱۹,۳۵۷,۸۴۹)
	(۳,۸۰۲,۷۲۳)	(۴,۳۵۱)	-	(۱,۲۱۳,۲۶۳)	(۶۸,۸۱۹,۷۹۲)	(۱۳۰,۶۲۵,۳۱۸)
	۴۶۰,۶۵۳	۳۵,۸۵۱	-	۳۶,۳۱۴,۱۶۶	۴۱,۳۴۵,۲۱۷	۴۶,۱۳۱,۷۳۴
	۲,۸۲۴,۰۸۲	۸۶۸	۹,۶۱۱	۲,۵۱۴,۳۶۰	۱۱,۰۷۲,۴۵۱	۱۱,۷۴۲,۹۴۴
	۳	۰	۰	۰	۳	۱۳
	۵	۰	۰	۰	۵	۲۱
						۲۲

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱-۵-۵-۵. خلاصه وضعیت باز ارزی

۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۲۸,۱۶۴,۳۱۶	۳۹,۴۷۴,۳۶۷	وضعیت باز مثبت تمامی ارزشها - میلیون ریال
۲۸,۱۶۴,۳۱۶	۳۹,۴۷۴,۳۶۷	وضعیت باز ارزی - میلیون ریال
%۳۳	%۲۹	وضعیت باز مثبت تمامی ارزشها نسبت به سرمایه نظارتی - درصد
%۵۳	%۵۰	وضعیت باز مثبت تمامی ارزشها نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی نافذ - درصد

۲-۵-۵-۵. تحلیل تاثیر ریسک نرخ ارز بر سود و زیان

روش ۱ (ارزش در خطر استفاده از مدل تک دارایی)

با توجه به روش‌های ارزش در خطر (VaR) با استفاده از مدل‌های «تک دارایی» و «واریانس-کوواریانس» سنجش ریسک بازار منتخب بانک و درصد تغییر احتمالی حاصل از آن در نرخ ارز، میزان ارزش در معرض خطر برای خالص دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در جدول زیر ارائه شده است:
در هرکدام از سناریوها ارزش در معرض خطر برای مدت ۱۰ روز و با سطح اطمینان ۹۹ درصد محاسبه شده است.

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		نوع ارز	۱۴۰۲/۱۲/۲۹		نوع ارز
تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار		تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار	
میلیون ریال	درصد		میلیون ریال	درصد	
۱,۵۳۴,۵۴۸	(-۳,۰۳)	دلار آمریکا	۱,۲۴۶,۱۰۶	(-۳,۰۳)	دلار آمریکا
۲,۸۱۶	(-۱۰,۰۱)	فرانک سوئیس	۳,۹۱۸	(-۱۰,۰۱)	فرانک سوئیس
۱,۳۳۶,۰۳۰	(-۹,۰۹)	یورو	۳,۰۴۴,۷۱۴	(-۹,۰۹)	یورو
۸۸	(-۹,۰۹)	ین ژاپن	۲۱۱	(-۹,۰۹)	ین ژاپن
۴۷۸,۰۰۶	(-۴,۰۴)	درهم	۸۰۸,۱۵۸	(-۴,۰۴)	درهم
۶۳۸,۶۵۲	(-۹,۰۹)	یوان چین	-	(-۹,۰۹)	یوان چین
۸۸,۸۳۴	(-۶,۰۶)	سایر ارزها	۲۲۳,۱۸۷	(-۶,۰۶)	سایر ارزها
۴,۰۷۸,۹۷۴			۵,۳۲۶,۲۹۴		جمع

روش ۲ (ارزش در معرض خطر با استفاده از مدل واریانس-کوواریانس)

با توجه به روش‌های ارزش در خطر (VaR) با استفاده از مدل‌های «تک دارایی» و «واریانس-کوواریانس» سنجش ریسک بازار منتخب بانک و درصد تغییر احتمالی حاصل از آن در نرخ ارز، میزان ارزش در معرض خطر برای خالص دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در جدول زیر ارائه شده است:
در هرکدام از سناریوها ارزش در معرض خطر برای مدت ۱۰ روز و با سطح اطمینان ۹۹ درصد محاسبه شده است.

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		نوع ارز	۱۴۰۲/۱۲/۲۹		نوع ارز
تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار		تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار	
میلیون ریال	درصد		میلیون ریال	درصد	
۱,۵۳۴,۵۴۸	(-۳,۰۳)	دلار آمریکا	۱,۲۴۶,۱۰۶	(-۳,۰۳)	دلار آمریکا
۲,۸۱۶	(-۱۰,۰۱)	فرانک سوئیس	۳,۹۱۸	(-۱۰,۰۱)	فرانک سوئیس
۱,۳۳۶,۰۳۰	(-۹,۰۹)	یورو	۳,۰۴۴,۷۱۴	(-۹,۰۹)	یورو
۸۸	(-۹,۰۹)	ین ژاپن	۲۱۱	(-۹,۰۹)	ین ژاپن
۴۷۸,۰۰۶	(-۴,۰۴)	درهم	۸۰۸,۱۵۸	(-۴,۰۴)	درهم
۶۳۸,۶۵۲	(-۹,۰۹)	یوان چین	-	(-۹,۰۹)	یوان چین
۸۸,۸۳۴	(-۶,۰۶)	سایر ارزها	۲۲۳,۱۸۷	(-۶,۰۶)	سایر ارزها
۴,۰۷۸,۹۷۴		جمع	۵,۳۲۶,۲۹۴		جمع
(۱,۵۶۴,۳۰۵)		تاثیر تنوع‌پذیری	(۱,۶۴۹,۹۰۴)		تاثیر تنوع‌پذیری
۲,۵۱۴,۶۶۹			۳,۶۷۶,۳۹۰		

مقادیر ارائه شده در این یادداشت براساس میانگین انحراف معیار روزانه نرخ اعلامی بانک مرکزی و نرخ ارز سنا در ۲۴ ماه گذشته محاسبه گردیده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵۲-۵-۶. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار

۵۲-۵-۶-۱. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار با استفاده از روش تک دارایی

ارقام به میلیون ریال

مجموع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار	ریسک ارز		ریسک سهام		روش اندازه‌گیری
	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	
۲۱,۳۰۵,۱۷۷	۲۱,۳۰۵,۱۷۷	۵,۳۲۶,۲۹۴	-	-	مدل نرمال VaR

۵۲-۵-۶-۲. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار با استفاده از روش واریانس-کوواریانس

ارقام به میلیون ریال

مجموع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار	ریسک ارز		ریسک سهام		روش اندازه‌گیری
	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	
۱۴,۷۰۵,۵۶۰	۱۴,۷۰۵,۵۶۰	۳,۶۷۶,۳۹۰	-	-	مدل نرمال VaR

* این مقدار سرمایه طبق دستورالعمل بازل جهت محاسبه سرمایه مورد نیاز ریسک نوسانات نرخ ارز و معادل ۴ برابر ارزش در معرض خطر ۱۰ روزه سبد دارایی‌های ارزی محاسبه شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۷-۵-۲۵. تحلیل شکاف بین دارایی ها و بدهی های حساس به نرخ سود

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹						
مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	غیر حساس به نرخ
دارایی ها						
۷۴,۵۶۵,۱۴۷	-	-	-	-	-	۷۴,۵۶۵,۱۴۷
موجودی نقد	-	-	-	-	-	-
۹۹,۴۹۹,۵۰۰	-	-	-	-	-	۹۹,۴۹۹,۵۰۰
مطالبات از بانک ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	-	-	-	-	-	-
۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	۵۴,۵۷۲,۱۴۳	۳۲۱,۲۵۶,۶۲۴	۲۵۱,۰۳۷,۴۲۰	۲۳,۰۰۸,۴۹۶	۸,۴۳۴,۰۲۳	۳۷,۳۲۷,۹۰۹
تمهيلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱,۱۶۰	-	۲۹,۲۱۶,۰۴۲	۱,۷۸۰,۳۰۴	۱,۱۶۶,۶۲۹	۷,۰۰۰
۸۰۰,۳۲۲	-	-	-	-	-	۸۰۰,۳۲۲
مطالبات از شرکت های فرعی وابسته	-	-	-	-	-	-
۳,۰۰۳,۶۳۵	-	-	-	-	-	۳,۰۰۳,۶۳۵
سایر دریافتی ها	-	-	-	-	-	-
۴۲۵,۵۹۱	-	-	-	-	-	۴۲۵,۵۹۱
دارایی غیر جاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-
۲۱,۲۴۹,۰۴۲	-	-	-	-	-	۲۱,۲۴۹,۰۴۲
دارایی های ثابت مشهود	-	-	-	-	-	-
۱۶۸,۱۸۰	-	-	-	-	-	۱۶۸,۱۸۰
دارایی های نامشهود	-	-	-	-	-	-
۶۰,۳۷۷,۵۶۴	۵۳۹,۱۹۸	۷۵۸,۴۹۰	۷,۴۵۲,۱۸۹	۴۷,۲۳۹,۵۳۰	۳,۵۱۴,۵۵۹	۸۷۳,۵۹۸
سپرده قانونی	-	-	-	-	-	-
۱۲,۷۶۶,۴۳۸	-	-	-	-	-	۱۲,۷۶۶,۴۳۸
سایر دارایی ها	-	-	-	-	-	-
جمع دارایی ها	۱۵۴,۶۱۲,۰۰۱	۳۲۲,۰۱۵,۱۱۴	۲۸۷,۷۰۵,۶۵۱	۷۲,۰۲۸,۳۳۰	۱۳,۱۱۵,۲۱۱	۱۵۱,۱۸۶,۸۶۲
بدهی ها						
۹۶,۸۴۳,۷۲۶	(۷۲,۳۱۰,۴۰۸)	(۲۲,۰۶۳,۸۵۳)	(۲,۴۶۹,۴۶۵)	-	-	-
بدهی به بانک ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	-	-	-	-	-	-
۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷	(۹۳,۷۳۵,۵۴۹)	(۲۰۳,۷۶۹,۷۴۱)	(۸۰,۸۱۶,۶۴۵)	(۲۷۶,۱۷۵,۹۰۴)	(۷۸,۳۸۲,۰۰۲)	(۲۶۵,۰۱۶)
سپرده های مشتریان	-	-	-	-	-	-
۸۰۰,۰۹۷	-	-	-	-	-	(۸۰,۰۹۷)
سود سهام پرداختی	-	-	-	-	-	-
(۴,۴۱۷,۹۸۵)	-	-	-	-	-	(۴,۴۱۷,۹۸۵)
مالیات عملکرد پرداختی	-	-	-	-	-	-
(۳۸,۵۱۰,۹۴۹)	(۱۹۲,۱۴۴)	(۳۸۵,۳۳۸)	(۱,۷۸۰,۴۰۷)	(۶,۵۹۱,۶۵۰)	(۸,۱۷۸,۶۲۳)	(۲۱,۳۸۲,۷۸۷)
ذخایر و سایر پرداختی ها	-	-	-	-	-	-
(۹۶۹,۲۶۷)	-	-	-	-	-	(۹۶۹,۲۶۷)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان و تعهدات بازنشستگی کارکنان	-	-	-	-	-	-
جمع بدهی ها	(۸۷۳,۹۶۶,۸۸۱)	(۱۶۶,۲۳۸,۱۰۱)	(۸۵,۰۶۶,۵۱۷)	(۲۸۲,۷۶۷,۵۵۴)	(۸۶,۵۶۰,۶۲۵)	(۲۷,۱۱۵,۱۵۲)
جمع حقوق مالکانه	(۱۲۶,۶۹۶,۲۸۸)	-	-	-	-	(۱۲۶,۶۹۶,۲۸۸)
جمع بدهی ها و حقوق مالکانه	(۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹)	(۱۶۶,۲۳۸,۱۰۱)	(۸۵,۰۶۶,۵۱۷)	(۲۸۲,۷۶۷,۵۵۴)	(۸۶,۵۶۰,۶۲۵)	(۱۵۳,۸۱۱,۴۴۰)
شکاف	(۱۱,۶۲۶,۱۰۰)	۹۵,۷۹۶,۱۸۲	۲۰۲,۶۳۹,۱۳۴	(۲۱۰,۷۳۹,۲۲۴)	(۷۳,۴۴۵,۴۱۴)	(۲,۶۲۴,۵۷۸)
شکاف انباشته	(۱۱,۶۲۶,۱۰۰)	۸۴,۱۷۰,۰۸۲	۲۸۶,۸۰۹,۲۱۶	۷۶,۰۶۹,۹۹۲	۲,۶۲۴,۵۷۸	-

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

ادامه

۱۴۰۱/۱۲/۲۹						
مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	غیر حساس به نرخ
دارایی‌ها						
۵۶,۱۷۲,۷۳۹	-	-	-	-	-	۵۶,۱۷۲,۷۳۹
موجودی نقد	-	-	-	-	-	-
۴۳,۵۸۶,۴۴۹	-	-	-	-	-	۴۳,۵۸۶,۴۴۹
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	-	-	-	-	-	-
۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۵۹,۳۲۹,۶۸۱	۲۲۷,۰۵۱,۷۶۴	۱۵۸,۲۸۸,۱۷۰	۱۵,۲۲۸,۴۵۸	۵,۳۹۶,۱۴۸	۳۰,۹۳۱,۷۵۳
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	-	-	-	-	-	-
۲۰,۶۴۵,۸۳۴	۱,۱۳۴,۶۸۷	۱,۸۵۸,۵۹۰	۱۶,۳۹۳,۳۷۵	۸۵,۵۵۳	۱,۱۶۶,۶۲۹	۷,۰۰۰
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	-	-	-	-	-	-
۱,۰۰۷,۵۰۷	-	-	-	-	-	۱,۰۰۷,۵۰۷
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته	-	-	-	-	-	-
۳,۰۳۹,۶۱۳	-	-	-	-	-	۳,۰۳۹,۶۱۳
سایر دریافتی‌ها	-	-	-	-	-	-
۶۸۶,۱۰۶	-	-	-	-	-	۶۸۶,۱۰۶
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش	-	-	-	-	-	-
۶,۱۱۶,۹۶۷	-	-	-	-	-	۶,۱۱۶,۹۶۷
دارایی‌های ثابت مشهود	-	-	-	-	-	-
۲۲۷,۸۵۱	-	-	-	-	-	۲۲۷,۸۵۱
دارایی‌های نامشهود	-	-	-	-	-	-
۴۲,۷۰۲,۳۷۴	۱,۰۳۳,۷۶۰	۱,۶۳۲,۳۶۲	۱۱,۹۴۴,۸۸۲	۱۶,۲۶۴,۶۸۱	۱۰,۹۵۳,۰۹۱	۸۷۳,۵۹۸
سپرده قانونی	-	-	-	-	-	-
۳,۱۷۷,۳۲۵	-	-	-	-	-	۳,۱۷۷,۳۲۵
سایر دارایی‌ها	-	-	-	-	-	-
۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱۰۵,۰۸۴,۵۷۷	۲۳۰,۵۴۲,۷۱۶	۱۸۶,۶۲۶,۴۲۷	۳۱,۵۷۸,۶۹۲	۱۷,۵۱۵,۸۶۸	۱۰۲,۲۴۰,۴۵۹
جمع دارایی‌ها						
بدهی‌ها						
(۳۴,۴۰۶,۸۷۱)	(۱۴,۲۲۳,۳۳۶)	(۱۳,۶۰۴,۵۱۱)	(۲,۹۶۹,۷۵۴)	(۳,۶۰۹,۲۷۰)	-	-
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی	-	-	-	-	-	-
(۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸)	(۶۰,۱۳۶,۱۹۰)	(۱۲۷,۵۸۵,۴۸۰)	(۱۱۲,۰۲۶,۸۱۵)	(۱۳۸,۶۸۹,۴۶۹)	(۹۳,۵۸۷,۸۲۸)	(۱۷۷,۷۰۶)
سپرده‌های مشتریان	-	-	-	-	-	-
(۶۱,۰۷۴)	-	-	-	-	-	(۶۱,۰۷۴)
سود سهام پرداختی	-	-	-	-	-	-
(۱,۸۷۵,۹۶۴)	-	-	-	-	-	(۱,۸۷۵,۹۶۴)
مالیات عملکرد پرداختی	-	-	-	-	-	-
(۲۳,۹۱۱,۹۹۰)	(۱۱۲,۳۷۰)	(۲۲۶,۳۵۵)	(۱,۰۲۰,۰۱۷)	(۶,۳۴۹,۹۲۶)	(۵,۰۸۳,۳۰۹)	(۱۱,۱۲۰,۰۱۳)
ذخایر و سایر پرداختی‌ها	-	-	-	-	-	-
(۶۲۸,۷۰۶)	-	-	-	-	-	(۶۲۸,۷۰۶)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان و تعهدات بازنشستگی کارکنان	-	-	-	-	-	-
(۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳)	(۷۴,۴۷۱,۸۹۶)	(۱۴۱,۴۱۶,۳۴۶)	(۱۱۶,۰۱۶,۵۸۶)	(۱۴۸,۶۴۸,۶۶۵)	(۹۸,۶۷۱,۱۳۷)	(۱۳,۸۶۳,۴۶۳)
جمع بدهی‌ها						
(۸۰,۵۰۰,۶۴۶)	-	-	-	-	-	(۸۰,۵۰۰,۶۴۶)
جمع حقوق مالکانه						
(۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹)	(۷۴,۴۷۱,۸۹۶)	(۱۴۱,۴۱۶,۳۴۶)	(۱۱۶,۰۱۶,۵۸۶)	(۱۴۸,۶۴۸,۶۶۵)	(۹۸,۶۷۱,۱۳۷)	(۹۴,۳۶۴,۱۰۹)
جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه						
۳,۰۶۱۲,۶۸۱	۸۹,۱۲۶,۳۷۰	۸۹,۱۲۶,۳۷۰	۷۰,۶۰۹,۸۴۱	(۱۱۷,۰۶۹,۹۷۳)	(۸۱,۱۵۵,۲۶۹)	۷,۸۷۶,۳۵۰
شکاف	-	-	-	-	-	-
۳,۰۶۱۲,۶۸۱	۱۱۹,۷۳۹,۰۵۱	۱۱۹,۷۳۹,۰۵۱	۱۹۰,۳۴۸,۸۹۲	۷۳,۲۷۸,۹۱۹	(۷,۸۷۶,۳۵۰)	-
شکاف انباشته						

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵۲-۶. ریسک عملیاتی

۵۲-۶-۱. تعریف ریسک عملیاتی

زیان‌های احتمالی ناشی از تعریف ناکامل فرآیندهای داخلی بانک و یا عدم انجام صحیح این فرآیندها به‌طور عمدی و یا غیر عمدی؛ زیان‌های ناشی از کارافتادن، بدکارکردن، و یا از بین رفتن سامانه نرم افزاری بانکی، زیان‌های ناشی از وقایع خارج از بانک؛ و یا زیان‌های ناشی از مسائل حقوقی به‌عنوان ریسک‌های عملیاتی بانک شناخته میشوند. لازم به ذکر است زیان‌های ناشی از تصمیمات استراتژیک و یا صدمه دیدن حسن شهرت بانک به‌عنوان ریسک عملیاتی شناخته نمی‌شوند.

۵۲-۶-۲. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک عملیاتی

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه‌ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد علاوه بر ریسک‌های عملیاتی، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند. به علاوه بانک اقدام به استخدام مشاورین مجرب در زمینه بررسی‌های ریسک‌های عملیاتی می‌نماید که با همکاری سایر کارشناسان ریسک، بخش‌های مختلف بانک را از نظر عملیاتی بررسی و گزارش تهیه می‌نمایند.

۵۲-۶-۳. تدابیر پیش‌گیرانه از وقوع خطاهای عمدی و سهوی انسانی

مدیریت بازرسی داخلی بانک، مدیریت تطبیق و مدیریت ریسک هر یک به‌طور جداگانه یا با همکاری یکدیگر در اجرای درست آئین نامه‌های داخلی بانک نظارت خاص خود را دارند و گزارش‌های مربوط به مشکلات پیش آمده و یا روش‌های بهبود فرآیندها را در کمیته‌های مربوط به خود در هیات مدیره مطرح میکنند. مدیریت سرمایه انسانی دوره‌های آموزشی برای آشنایی کارمندان با مقررات و آئین نامه‌های بانک برگزار میکند و به تناوب اقدام به امتحان میزان آشنایی کارمندان با آئین نامه‌ها میکند. همچنین کارمندان موظف به امضاء تعهد نامه برای انجام وظایف به‌طور صحیح از نظر اخلاقی و منطبق با قوانین و مقررات هستند. همچنین مدیران مسئول خطاهای احتمالی کارمندان واحد خود میباشند و اثر بخشی مدیران از نظر کم بودن خطاهای انسانی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۵۲-۶-۴. تمهیدات مقابله با بحران

بحران‌های ناشی از عملیات بانکی را میتوان به گروه‌های زیر تقسیم بندی کرد: بحران ناشی از اختلال در سیستم‌های امنیتی اطلاعاتی، بحران ناشی از اختلال در خطوط ارتباطات اطلاعاتی، بحران ناشی از صدمه دیدن فیزیکی سیستم‌های اطلاعاتی بانک، بحران ناشی از عدم دسترسی فیزیکی کارمندان بانک به محل فعالیت خود برای راه اندازی سیستم‌های بانکی. برای مقابله با این مشکلات بانک خاورمیانه اقدام به ایجاد چند سیستم اطلاعاتی مشابه کرده در تهران کرده که از نظر فیزیکی به‌طور جداگانه در ساختمان‌های متفاوت قرار دارند و به‌طور همزمان اطلاعات بانک را به‌صورت کپی مشابه نگه میدارند. همچنین بانک در حال ایجاد یک سایت برای وقایع فاجعه‌آمیز در خارج از تهران است که اطلاعات با چند ساعت تاخیر کپی می‌شود. سایت فاجعه سرویس‌های حداقلی برای حل مشکلات بحرانی مشتریان را ارائه میدهد. همچنین بانک خاورمیانه متناوباً دوره‌های آموزشی و مانورهای عملیاتی برای وقایع بحرانی فیزیکی برگزار میکند.

۵۲-۶-۵. روش سنجش ریسک عملیاتی

در خصوص سنجش ریسک‌های عملیاتی، برای محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک‌های عملیاتی از مدل شاخص پایه‌ای که طی بخشنامه بانک مرکزی مورخ ۲۰۲۰/۰۵/۱۴ ابلاغ شده، استفاده شده است. بدین ترتیب ۱۵٪ متوسط درآمدهای عملیاتی سه سال اخیر بانک به‌عنوان سرمایه موردنیاز یک ساله جهت پوشش ریسک عملیاتی بانک در نظر گرفته می‌شود. جهت برآورد کل دارایی‌های موزون شده، عدد مذکور را در عدد ۱۲٫۵ (معکوس ۸ درصد به‌عنوان حداقل نسبت کفایت سرمایه قابل قبول) ضرب نموده و عدد حاصله به‌عنوان ریسک موزون شده عملیاتی بانک در نظر گرفته و به دارایی‌های موزون شده بانک اضافه می‌گردد.

۵۲-۶-۶. سازوکارهای کنترل و پایش ریسک عملیاتی

واحد مدیریت ریسک گزارش‌هایی ارائه میکنند که در کمیته ریسک و هیئت مدیره بررسی میشوند و طبق توصیه‌های گزارش شده، دستورات لازم برای ایجاد کنترل‌های بهتر از طریق کمیته ریسک و مدیر عامل بانک صادر میشوند. همچنین مدیریت‌های بازرسی داخلی، تطبیق و حقوقی نظارت خاص خود را بر عملیات بانکی اعمال میکنند و مدیریت ریسک را از مشکلات احتمالی در عملیات بانکی مطلع میکنند، و مدیریت ریسک از طریق گزارش‌های ارائه شده به کمیته ریسک تمهیدات لازم برای رفع مشکلات را به اجرا درمی‌آورد. گزارش‌های دوره‌ای از نتیجه اعمال کنترل‌های جدید به اطلاع کمیته ریسک میرسد و کمیته ریسک دستورات لازم برای کم کردن ریسک‌های عملیاتی را صادر میکند.

۵۲-۶-۷. میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی

با توجه به روش مورد عمل بانک در سنجش ریسک عملیاتی سرمایه در معرض خطر این ریسک به شرح جدول ذیل می‌باشد.

ارقام به میلیون ریال

روش اندازه‌گیری	سرمایه در معرض ریسک عملیاتی
روش شاخص پایه	۶,۸۲۳,۸۸۱

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵۲-۷. مدیریت سرمایه

۱- ۵۲-۷. سرمایه نظارتی

سرمایه پایه بانک در پایان سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ معادل ۱۳۶,۱۱۳,۲۲۷ میلیون ریال می‌باشد.

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
سرمایه لایه یک		
سرمایه پرداخت شده (منابع تامین شده توسط سهامداران)	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰
صرف سهام	-	-
سود (زیان) انباشته	۵۲,۰۷۸,۵۳۳	۳۰,۱۵۴,۷۶۳
اندرخته قانونی	۲۱,۲۵۹,۱۴۶	۱۳,۵۰۷,۸۹۱
اندرخته احتیاطی	-	-
سایر اندرخته‌ها	۳,۷۹۳,۹۰۵	۲,۳۳۲,۷۲۱
جمع سرمایه لایه یک قبل از اعمال تعدیلات نظارتی	۱۲۷,۱۳۱,۵۸۴	۸۰,۹۹۵,۳۷۵
کسر می‌شود: تعدیلات نظارتی		
بهای تمام شده سهام تحت تملک صندوق بازارگردان اختصاصی	(۴۳۵,۲۹۶)	(۴۹۴,۷۲۹)
دارایی‌های نامشهود به استثنای «سرقفلی محل کسب و پیشه (حق کسب و پیشه)»	(۱۶۸,۱۸۰)	(۲۲۷,۸۵۱)
حداقل بهای تمام شده سرمایه‌گذاری متقابل در سهام مؤسسات اعتباری و یا نهادهای مالی غیرتابعه	(۱۲۰,۴۴۷)	(۱۵۶,۱۶۲)
خالص ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های خارج از حدود مقرر ۵٪	(۳۹۶,۸۲۲)	(۳۷۸,۹۶۴)
سایر تعدیلات به تشخیص بانک مرکزی	-	-
جمع تعدیلات نظارتی	(۱,۱۲۰,۷۴۵)	(۱,۲۵۷,۷۰۶)
سرمایه لایه یک پس از اعمال تعدیلات نظارتی	۱۲۶,۰۱۰,۸۳۹	۷۹,۷۳۷,۶۶۹
سرمایه لایه دو		
ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول عام تا سقف ۲۵/۱ درصد دارایی‌های موزون شده به ریسک	۱۰,۵۰۰,۲۱۰	۶,۳۹۷,۶۹۴
جمع سرمایه لایه دو	۱۰,۵۰۰,۲۱۰	۶,۳۹۷,۶۹۴
کسر می‌شود: تعدیلات نظارتی		
ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های خارج از حدود مقرر ۵٪	(۳۹۶,۸۲۲)	(۳۷۸,۹۶۴)
سرمایه لایه دو پس از اعمال تعدیلات نظارتی	۱۰,۱۰۳,۳۸۸	۶,۰۱۸,۷۳۰
کسر می‌شود: فزونی سرمایه لایه دو نسبت به سرمایه لایه یک	-	-
سرمایه نظارتی	۱۳۶,۱۱۴,۲۲۷	۸۵,۷۵۶,۳۹۹
سرمایه نظارتی نافذ	۷۸,۶۸۶,۳۹۹	۵۲,۸۵۵,۰۰۳

* محاسبات سرمایه نظارتی و دارایی‌های موزون شده به ریسک بانک در ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ طبق بخشنامه شماره ۲/۲۱۷۵۸ مورخ ۲۷/۰۲/۱۴۰۲ و برای سال ۱۴۰۱ طبق بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

سرمایه نظارتی نافذ بانک برای محاسبه نسبت‌های احتیاطی تا تاریخ تصویب صورت‌های مالی بر اساس صورت‌های مالی حسابرسی شده سال ۱۴۰۱، معادل ۷۸,۶۸۶,۳۹۹ مبلغ میلیون ریال می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۷-۲-۵۲- تخصیص سرمایه

۱-۲-۷-۵۲- جمع دارایی‌های موزون شده به ریسک اعتباری در پایان دوره مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ معادل ۸۴۹,۸۳۰,۳۵۴ میلیون ریال می‌باشد.

۱۴۰۲/۱۲/۲۹		شرح			
سرمایه مورد نیاز	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	ضریب ریسک	ضریب تبدیل شده	ضریب تبدیل	مبلغ
میلیون ریال	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال
-	-	-	۴,۱۳۵,۴۰۹	-	۴,۱۳۵,۴۰۹
-	-	-	۶۰,۳۷۷,۵۶۴	-	۶۰,۳۷۷,۵۶۴
-	-	-	۲۱۶,۰۵۴	-	۲۱۶,۰۵۴
۶۷۶,۹۲۲	۸۴۶۱,۵۲۱	۲۰	۴۲,۳۰۷,۶۰۳	۴۲,۳۰۷,۶۰۳	۴۲,۳۰۷,۶۰۳
۴۸,۰۶۳	۶۰۰,۷۸۹	۳۰	۲,۰۰۲,۶۳۰	۲,۰۰۲,۶۳۰	۲,۰۰۲,۶۳۰
۴۸۹,۶۳۷	۶,۱۲۰,۴۶۷	۴۰	۱۵,۳۰۱,۱۶۸	۱۵,۳۰۱,۱۶۸	۱۵,۳۰۱,۱۶۸
۱۱۵,۹۰۱	۱,۴۴۸,۷۶۲	۷۰	۲,۰۶۹,۶۶۰	۲,۰۶۹,۶۶۰	۲,۰۶۹,۶۶۰
۱,۴۴۲,۹۶۹	۱۸,۰۴۹,۶۰۸	۱۰۰	۱۸,۰۴۹,۶۰۸	۱۸,۰۴۹,۶۰۸	۱۸,۰۴۹,۶۰۸
۱۲,۰۹۹,۶۸۰	۱۵۱,۲۴۵,۹۹۶	۷۵	۲۰۱,۶۶۱,۳۲۸	۲۰۱,۶۶۱,۳۲۸	۲۰۱,۶۶۱,۳۲۸
۲,۶۶۳,۹۱۶	۴۵,۷۹۸,۹۵۵	۱۰۰	۶۷,۸۱۷,۶۵۶	۶۷,۸۱۷,۶۵۶	۶۷,۸۱۷,۶۵۶
۲۴۴۸,۰۹۲۷	۳,۶,۰۱۱,۵۸۴	۱۵۰	۲۹۹,۲۹۹,۴۳۹	۲۹۹,۲۹۹,۴۳۹	۲۹۹,۲۹۹,۴۳۹
۱۲,۰۷۰	۱۵۰,۸۷۶	۵۰	۱,۲۰۷,۰۰۹	۱,۲۰۷,۰۰۹	۱,۲۰۷,۰۰۹
۳۸۴,۸۷۰	۴,۸۱۰,۸۷۲	۷۵	۷,۸۴۰,۱۶۲	۷,۸۴۰,۱۶۲	۷,۸۴۰,۱۶۲
۲,۹۹۶,۲۶۲	۳۷,۴۵۳,۲۷۷	۱۰۰	۵۵,۷۳۲,۲۴۸	۵۵,۷۳۲,۲۴۸	۵۵,۷۳۲,۲۴۸
۱,۰۳۵,۹۵۳	۱۲,۹۴۹,۴۱۰	۱۵۰	۱۳,۲۱۳,۹۲۶	۱۳,۲۱۳,۹۲۶	۱۳,۲۱۳,۹۲۶
۳۴,۷۹۰	۴۳۴,۸۷۰	۲۰۰	۸۰,۴۹۱,۵	۸۰,۴۹۱,۵	۸۰,۴۹۱,۵
۸۸۵,۸۷۸	۱۱,۰۷۳,۴۷۹	۱۵۰	۸,۴۹۹,۸۱۳	۸,۴۹۹,۸۱۳	۸,۴۹۹,۸۱۳
۳,۲۶۱	۴۰,۷۶۱	۵۰	۸۱,۵۲۱	۸۱,۵۲۱	۸۱,۵۲۱
۸۲,۱۴۶	۱,۰۲۶,۸۲۲	۹۰	۱,۶۲۷,۲۴۴	۱,۶۲۷,۲۴۴	۱,۶۲۷,۲۴۴

موجودی نقد (صندوق و وجه در راه‌آری و ریالی)

سپرده قانونی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مطالبات از بانک مرکزی

مطالبات در قالب تسهیلات سپردگندگی و خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری - کفایت سرمایه بالاتر از ۸

مطالبات در قالب تسهیلات سپردگندگی و خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری - کفایت سرمایه ۵ تا ۸

مطالبات در قالب تسهیلات سپردگندگی و خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری - کفایت سرمایه ۳ تا ۵

مطالبات در قالب تسهیلات سپردگندگی و خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری - کفایت سرمایه ۱ تا ۳

مطالبات در قالب تسهیلات سپردگندگی و خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری - کفایت سرمایه کمتر از ۱

موسسات و شرکت‌های دولتی و نهادها و موسسات عمومی غیردولتی در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار (و با مطالبات به تضمین نهادهای مکتوب - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

مطالبات از سایر شرکت‌ها در قالب تسهیلات و با مشارکت حقوقی - بدون رتبه اعتباری

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

		۱۴۰۲/۱۲/۲۹			
سرمایه مورد نیاز	دارایی ها و تعهدات موزون به ریسک	ضریب ریسک	مبلغ تعدیل شده	ضریب تعدیل	مبلغ
میلیون ریال	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال
۱۷,۵۳۱	۲۱۹,۱۴۲	۱۲۰	۱۸۲,۶۱۸		۳۵۷,۸۷۴
۱۹۲,۰۶۸	۲۴۰,۰۸۴۵	۹۰	۲۱۶,۶۷۶,۶۰۶		۲,۲۶۴,۹۲۲
۵۲۹,۵۶۹	۶,۶۱۹,۶۱۴	۱۰۰	۶,۶۱۹,۶۱۴		۸,۲۲۱,۲۸۹
۲۴۶,۲۳۶	۳,۰۷۷,۹۵۲	۵۰	۱,۵۳۸,۹۷۶		۸,۴۶۴,۲۸۲
۳,۲۲۳,۵۵۴	۴,۰۲۹۴,۴۲۱	۱۵۰	۲۶,۸۶۲,۹۴۷		۲۶,۸۶۲,۹۴۷
۱,۵۶۴	۱۹,۵۵۴	۱۰۰	۱۹,۵۵۴		۱۹,۵۵۴
۲۵,۳۸۶	۳۱۷,۳۲۶	۵۰	۱۵۸,۶۶۳		۶۳۴,۶۵۱
۶۵,۰۳۳	۸۱۲,۹۱۶	۱۰۰	۸۱۲,۹۱۶		۸۱۲,۹۱۶
۲۲۷,۶۹۸	۲,۸۴۶,۲۲۱	۱۰۰	۲,۸۴۶,۲۲۱		۲,۸۴۶,۲۲۱
۱,۶۹۹,۹۲۳	۲۱,۲۴۹,۰۴۲	۱۰۰	۲۱,۲۴۹,۰۴۲		۲۱,۲۴۹,۰۴۲
۱,۱۳۳,۵۸۹	۱۴,۱۶۹,۸۶۲	۱۰۰	۱۴,۱۶۹,۸۶۲		۱۴,۱۶۹,۸۶۲
-	-	-	۴۵,۷۳۲,۱۶۸		۴۵,۷۳۲,۱۶۸
-	-	-	۱۸,۲۴۲		۱۸,۲۴۲
۴۹,۷۶۳	۶۲۲,۰۴۲	۲۰	۳۱۱,۰۲۰۹		۳,۱۱۰,۲۰۹
۱,۶۹۲	۲۱,۱۵۱	۵۰	۱۰,۵۷۶		۴۲,۳۰۱
۱,۰۲۲,۱۵۳	۱۲,۷۷۶,۹۱۷	۱۰۰	۱۲,۷۷۶,۹۱۷		۱۲,۷۷۶,۹۱۷
۲,۲۵۸,۰۸۹	۲۸,۲۲۶,۱۱۴	۱۰۰	۲۸,۲۲۶,۱۱۴		۲۸,۲۲۶,۱۱۴
۸۸۸,۸۵۴	۱۱,۱۱۰,۶۷۶	۱۰۰	۱۱,۱۱۰,۶۷۶		۲۲,۳۵۴,۲۰۵
۶,۱۵۵,۹۵۰	۷۶,۹۴۹,۳۶۹	۱۰۰	۷۶,۹۴۹,۳۶۹		۴۵۸,۳۷۶,۵۳۸
۱,۰۷۶,۴۵۲	۱۳,۴۵۵,۶۵۱	۱۰۰	۱۳,۴۵۵,۶۵۱		۵۹,۱۴۶,۲۲۵
۷۱۶,۳۶۰	۸,۹۵۴,۴۸۱	۱۰۰	۸,۹۵۴,۴۸۱		۸,۹۵۴,۴۸۱
۶۷,۹۸۶,۴۳۰	۸۴,۹۸۳,۰۳۵۴				

مطالبات از سایر شرکت ها در قالب اضماعی تسهیلات و بی مشارکت حقوقی و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰ میلیارد ریال تا ۲ میلیارد ریال - B تا BB+
مطالبات از سایر شرکت ها در قالب اضماعی تسهیلات و بی مشارکت حقوقی و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۱۰۰ میلیارد ریال تا ۲ میلیارد ریال - بدون رتبه اعتباری
مطالبات از سایر شرکت ها در قالب اضماعی تسهیلات و بی مشارکت حقوقی و اشخاص حقیقی با مبلغ تسهیلات کمتر از ۲ میلیارد (تسهیلات خرد) - بدون رتبه اعتباری
مانده اصل و سود تسهیلات اضماعی بابت خرید و تعمیرات املاک مسکونی که ملک مسکونی در رهن موسسه اعتباری باشد
خالص مطالبات غیر جاری (اصل و سود و وجه التزام به کسر ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲۰٪ مانده مطالبات غیر جاری
خالص مطالبات غیر جاری (اصل و سود و وجه التزام به کسر ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲۰٪ مانده مطالبات غیر جاری
مطالبات از شرکت های فرعی و وابسته (جاری و قاعد ماهیت تسهیلاتی باشد)
سایر حساب های دریافتی (جاری باشد)
خالص دارایی های ثابت
سایر اقلام بالای خط ارزنامه
مطالبات مشتمل بر سربرده گذاری و تسهیلات اضماعی از سایر دولت ها، بانک های مرکزی و نهادهای عمومی غیر دولتی در سایر کشورهای رتبه اعتباری AA- تا AAA+
مطالبات مشتمل بر سربرده گذاری و تسهیلات اضماعی از سایر کشورهای رتبه اعتباری AA- تا AAA+
مطالبات مشتمل بر سربرده گذاری و تسهیلات اضماعی از سایر کشورهای رتبه اعتباری AA- تا AAA+
مطالبات مشتمل بر سربرده گذاری و تسهیلات اضماعی از سایر کشورهای رتبه اعتباری AA- تا AAA+
مطالبات مشتمل بر سربرده گذاری و تسهیلات اضماعی از سایر کشورهای رتبه اعتباری AA- تا AAA+
مطالبات مشتمل بر سربرده گذاری و تسهیلات اضماعی از سایر کشورهای رتبه اعتباری AA- تا AAA+
مطالبات مشتمل بر سربرده گذاری و تسهیلات اضماعی از سایر کشورهای رتبه اعتباری AA- تا AAA+
تسهیلات بابت اعتبارات استنادی صادر یا تایید شده که دارای موضوع آن وثیقه اعتبار نیست پس از کسر پیش دریافت
تسهیلات بابت ضمانت نامه های صادر شده پس از کسر سربرده نقدی
تسهیلات بابت ضمانت نامه های متعلقه معاملات تضمین انواع محرک از جمله اوراق مشارکت
سایر تسهیلات

ادامه

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۱۴۰۱/۱۱/۲۲۹

سرمایه مورد نیاز	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	ضریب ریسک	مبلغ تعدیل شده	ضریب تعدیل	مبلغ	شرح
میلیون ریال	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
-	-	-	۲,۴۶۹,۲۴۰	-	۲,۴۶۹,۲۴۰	موجودی نقد صندوق و وجوه در راه ارای و ربانی)
-	-	-	۴۲,۷۰۲,۳۷۴	-	۴۲,۷۰۲,۳۷۴	سپرده قانونی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
-	-	-	۱۶۷,۱۳۸	-	۱۶۷,۱۳۸	مطالبات از بانک مرکزی
۱,۱۱۲,۱۱۴	۱۳,۹۰۱,۴۲۳	۵۰	۲۷,۸۰۲,۸۴۶	۲۷,۸۰۲,۸۴۶	۲۷,۸۰۲,۸۴۶	مطالبات از موسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای و موسسات عمومی غیردولتی (در قالب تسهیلات سپرده‌گذاری و خرید اوراق بهادار)
۴,۷۴۱,۷۰۸	۵۹,۲۷۱,۳۵۳	۵۰	۱۱,۸۵۴,۷۰۵	۱۱,۸۵۴,۷۰۵	۱۱,۸۵۴,۷۰۵	مطالبات از موسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای و موسسات عمومی غیردولتی (در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار) و مطالبات به تفصیل به نهادهای ملگور
۳,۸۶۰,۱۲۷	۴,۸۴۶,۵۹۴	۱۵۰	۳,۲۱۷,۷۲۹	۷,۹۱۲,۶۰۳	۷,۹۱۲,۶۰۳	اصل تسهیلات عقود مشارکتی (مشارکت منی، مضاربه، مساقات، مزارعه) سایر اشخاص حقیقی و حقوقی
۴۱,۷۱۲	۵۲۱,۳۹۸	۲۰۰	۲۶۰,۶۹۹	۲۶۰,۶۹۹	۲۶۰,۶۹۹	مشارکت حقوقی (سرمایه‌گذاری در سهام غیرتجاری در سایر شرکت‌ها بعد از کسر ذخیره کاهش ارزش سهام تا حدود مقرر در دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار)
۱۰۳,۴۹۵	۱,۲۹۳,۶۹۳	۵۰	۲,۵۸۷,۳۸۶	۵,۳۷۰,۹۹۸	۵,۳۷۰,۹۹۸	مانده اصل و سود نسبت تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی بابت املاک مسکونی در رهن، موسسه اعتباری باشد
۱۵۶,۸۱۵	۱,۹۶۰,۱۸۷	۷۵	۲,۶۰۳,۵۸۲	۳,۰۲۵,۳۴۹	۳,۰۲۵,۳۴۹	مانده اصل و سود نسبت تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی به اشخاص حقیقی و حقوقی (اداری حداکثر ۱۰۰ نفر نیروی کار) که اصل تسهیلات اعطایی حداکثر ۲۰ میلیارد ریال باشد
۱۸,۷۴۲,۵۰۴	۲۳۴,۲۸۱,۲۹۸	۱۰۰	۲۳۴,۲۸۱,۲۹۸	۳۴۸,۹۲۹,۲۰۳	۳۴۸,۹۲۹,۲۰۳	مانده اصل و سود نسبت تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی به هر شخص (اعم از حقیقی و حقوقی) که در رهندهای فوق‌الذکر نمی‌گیرد
۱,۵۷۳,۸۵۵	۱۹,۶۷۳,۱۸۳	۱۵۰	۱۳,۱۱۵,۴۵۵	۱۳,۱۱۵,۴۵۵	۱۳,۱۱۵,۴۵۵	خالص مطالبات غیرجاری (اصل و سود و وجه التزام به کسب ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲۰٪ / مانده مطالبات غیرجاری
۵۶,۷۱۸	۷۰,۸,۹۷۶	۱۰۰	۷۰,۸,۹۷۶	۷۰,۸,۹۷۶	۷۰,۸,۹۷۶	خالص مطالبات غیرجاری (اصل و سود و وجه التزام به کسب ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲۰٪ / مانده مطالبات غیرجاری
۱۹۹	۲,۳۸۴	۵۰	۴,۹۶۸	۴,۹۶۸	۴,۹۶۸	خالص مطالبات غیرجاری (اصل و سود و وجه التزام به کسب ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲۰٪ / مانده مطالبات غیرجاری
۸۱,۸۵۹	۱,۰۲۳,۲۴۲	۱۰۰	۱,۰۲۳,۲۴۲	۱,۰۲۳,۲۴۲	۱,۰۲۳,۲۴۲	مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته (جاری و فاقد ماهیت تسهیلاتی باشد)
۶۵۶,۵۳۳	۸,۲۰۶,۶۶۶	۱۰۰	۸,۲۰۶,۶۶۶	۸,۲۰۶,۶۶۶	۸,۲۰۶,۶۶۶	سایر حساب‌های دریافتی (جاری باشد)
۴۸۹,۳۵۷	۶,۱۱۶,۹۶۷	۱۰۰	۶,۱۱۶,۹۶۷	۶,۱۱۶,۹۶۷	۶,۱۱۶,۹۶۷	خالص دارایی‌های ثابت
۸۰۶,۱۰۵	۱۰,۰۷۶,۳۰۹	۱۰۰	۱۰,۰۷۶,۳۰۹	۱۰,۰۷۶,۳۰۹	۱۰,۰۷۶,۳۰۹	سایر اقدام بانکی خط صورت وضعیت مالی
-	-	۰	۴۰,۶۱۲,۲۶۴	۴۰,۶۱۲,۲۶۴	۴۰,۶۱۲,۲۶۴	مطالبات تسهیلاتی با خرید اوراق بهادار از سایر دولتها، بانک‌های مرکزی و نهادهای عمومی غیردولتی در سایر کشورهای تریه اعتباری AA- تا AAA-
-	-	۰	۱,۰۳۹۶	۱,۰۳۹۶	۱,۰۳۹۶	مطالبات ناشی از سپردن‌گذاری و تسهیلات با خرید اوراق بهادار از گروه بانک توسعه اسلامی و نهادهای زیرمجموعه آن از جمله شرکت بیمه اسلامی سرمایه‌گذاری و شرکت بیمه صادراتی و گروه بانک جهانی شامل بانک بین‌المللی توسعه و توسعه و شرکت‌های تامین مالی بین‌المللی، بانک توسعه آسیا و بانک توسعه آفریقا
۱۲,۹۴۴	۱۶۱,۸۰۶	۲۰	۸۰,۹۰۲۸	۸۰,۹۰۲۸	۸۰,۹۰۲۸	مطالبات تسهیلاتی با خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورهای تریه اعتباری AA- تا AAA-
۴,۶۹۹	۵۸,۷۳۳	۵۰	۱۱۷,۴۶۵	۱۱۷,۴۶۵	۱۱۷,۴۶۵	مطالبات تسهیلاتی با خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورهای تریه اعتباری AA- تا AAA-
۶۵۹۱,۶۵۵	۸,۲۴۵,۶۹۱	۱۰۰	۸,۲۴۵,۶۹۱	۸,۲۴۵,۶۹۱	۸,۲۴۵,۶۹۱	مطالبات تسهیلاتی با خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورهای تریه اعتباری AA- تا AAA-

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

		۱۴۰۱/۲/۲۹			
سرمایه مورد نیاز	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	ضریب ریسک	مبلغ تعدیل شده	ضریب تعدیل	مبلغ
میلیون ریال	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال
-	-	۱۵۰	-	-	-
۱۰,۵۸۰,۶۸۳	۱۳,۲۳۳,۵۳۵	۱۰۰	۱۳,۲۳۳,۵۳۵	۱۳,۲۳۳,۵۳۵	۱۳,۲۳۳,۵۳۵
۸۲۳,۸۳۵	۱۰,۲۹۷,۹۳۹	۱۰۰	۱۰,۲۹۷,۹۳۹	۵۰	۲۰,۵۹۵,۸۷۸
۸,۴۹۴,۳۳۹	۱,۰۶,۱۷۹,۲۳۷	۱۰۰	۱,۰۶,۱۷۹,۲۳۷	۵۰	۲۳۳,۳۰۵,۹۵۳
۵۹۹,۰۲۷	۷,۴۸۷,۸۴۲	۱۰۰	۷,۴۸۷,۸۴۲	۵۰	۱۴,۹۷۵,۶۸۴
۳۲۲,۹۵۷	۴,۲۸۶,۹۵۹	۱۰۰	۴,۲۸۶,۹۵۹	۱۰۰	۴,۲۸۶,۹۵۹
۴۰,۹۴۵,۲۴۱	۵۱,۱۸۱,۵۱۲				

مطالبات تسهیلاتی با خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای ملی سایر کشورهای منطقه اعتباری پایین-B مطالبات تسهیلاتی با خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای ملی سایر کشورهای منطقه اعتباری پایین-B تعهدات بابت اعتبارات استنادی صادر یا تأیید شده‌ای که کالای موضوع آن وثیقه اعتبار نیست پس از کسر پیش دریافت تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌های صادر شده پس از کسر سبده نقدی تعهدات بابت قراردادهای منعقد شده معاملات و تضمین انواع صکوک از جمله اوراق مشارکت سایر تعهدات

اقدام بالای خط در ۱/۴۰/۲۹/۱۴۰۲ انجام حسب نوع وثایق دریافتی بر اساس ماده ۱۲ بخشنامه ۴۳۶۷۵/۸/۳۹۸ مورخ ۱۷/۱۲/۱۳۹۸ تعدیل می‌گردند و سپس در ضرایب ریسک ضرب می‌شوند.
اقدام زیر خط در ۱/۴۰/۲۹/۱۴۰۲ اعتبار بر اساس ضرایب تعدیل با اقدام بالای خط هم ردیف شده سپس حسب نوع وثایق دریافتی بر اساس ماده ۱۲ بخشنامه ۴۳۶۷۵/۸/۳۹۸ مورخ ۱۷/۱۲/۱۳۹۸ تعدیل می‌گردند و در نهایت با ضرایب ریسک مربوطه موزون می‌شوند...

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲-۷-۵۲. جمع دارایی های موزون شده به ریسک بازار در پایان دوره مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ مبلغ ۶۱,۳۴۵,۲۹۳ میلیون ریال می باشد.

۱۴۰۲/۱۲/۲۹			شرح
میزان سرمایه لازم	ضریب ریسک	مبلغ	
میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
-	۸	-	سهام تجاری
۱,۵۴۹,۸۱۷	۵	۳۰,۹۹۶,۳۴۶	مجموع بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری- ریسک خاص
-	-	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید یک ماه و کمتر از آن
-	۰,۲	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱ تا ۳ ماه
۳۵,۸۷۹	۰,۴	۸,۹۶۹,۷۸۲	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳ تا ۶ ماه
۱۴۱,۷۲۴	۰,۷	۲۰,۲۴۶,۲۶۱	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۶ تا ۱۲ ماه
۲۲,۲۵۴	۱,۲۵	۱,۷۸۰,۳۰۴	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱ تا ۳ سال
-	۱,۷۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳ تا ۲ سال
-	۲,۲۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳ تا ۴ سال
-	۲,۷۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۴ تا ۵ سال
-	۳,۲۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۵ تا ۷ سال
۳,۱۵۷,۹۴۹	۸	۳۹,۴۷۴,۳۶۷	وضعیت باز مثبت تمامی ارزها یا قدر مطلق وضعیت باز منفی تمامی ارزها هرکدام که بیشتر است
۴,۹۰۷,۶۲۳			جمع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار
۱۲,۵			ضریب
۶۱,۳۴۵,۲۹۳			دارایی موزون شده به ریسک بازار

۱۴۰۱/۱۲/۲۹			شرح
میزان سرمایه لازم	ضریب ریسک	مبلغ	
میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
-	۸	-	سهام تجاری
۹۷۳,۵۵۲	۵	۱۹,۴۷۱,۰۴۶	مجموع بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری- ریسک خاص
-	-	۱,۱۳۳,۵۲۷	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید یک ماه و کمتر از آن
۳,۷۱۷	۰,۲	۱,۸۵۸,۵۹۰	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱ تا ۳ ماه
۱۹,۷۱۴	۰,۴	۴,۹۲۸,۵۱۷	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳ تا ۶ ماه
۸۰,۲۵۴	۰,۷	۱۱,۴۶۴,۸۵۸	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۶ تا ۱۲ ماه
۱,۰۶۹	۱,۲۵	۸۵,۵۵۳	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱ تا ۲ سال
-	۱,۷۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۲ تا ۳ سال
-	۲,۲۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳ تا ۴ سال
-	۲,۷۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۴ تا ۵ سال
-	۳,۲۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۵ تا ۷ سال
۲,۲۵۳,۱۴۵	۸	۲۸,۱۶۴,۳۱۶	وضعیت باز مثبت تمامی ارزها یا قدر مطلق وضعیت باز منفی تمامی ارزها هرکدام که بیشتر است
۳,۳۳۱,۴۵۲			جمع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار
۱۲,۵			ضریب
۴۱,۶۴۳,۱۵۳			دارایی موزون شده به ریسک بازار

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳-۷-۵۲. جمع دارایی‌های موزون شده به ریسک عملیاتی در پایان دوره مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ مبلغ ۸۵,۲۹۸,۵۱۶ میلیون ریال می‌باشد.

۱۴۰۲/۱۲/۲۹			شرح
میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی	ضریب ریسک	مبلغ	
میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
۶,۸۲۳,۸۸۱	۱۵	۴۵,۴۹۲,۵۴۲	میانگین مجموع درآمدهای سه سال اخیر بانک
۱۲,۵			ضریب
۸۵,۲۹۸,۵۱۶			دارایی موزون شده به ریسک عملیاتی

۱۴۰۱/۱۲/۲۹			شرح
میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی	ضریب ریسک	مبلغ	
میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
۴,۴۹۰,۷۸۰	۱۵	۲۹,۹۳۸,۵۳۱	میانگین مجموع درآمدهای سه سال اخیر بانک
۱۲,۵			ضریب
۵۶,۱۳۴,۷۴۶			دارایی موزون شده به ریسک عملیاتی

۳-۷-۵۲. نسبت کفایت سرمایه

نسبت کفایت سرمایه بانک در پایان دوره مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ ۱۳,۷٪ درصد می‌باشد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		شرح
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
۸۵,۷۵۶,۳۹۹	۱۳۶,۱۱۴,۲۲۷			سرمایه نظارتی
۵۱۱,۸۱۵,۵۱۲	۸۴۹,۸۳۰,۳۵۴			دارایی موزون شده به ریسک اعتباری
۴۱,۶۴۳,۱۵۳	۶۱,۳۴۵,۲۹۳			دارایی موزون به ریسک بازار
۵۶,۱۳۴,۷۴۶	۸۵,۲۹۸,۵۱۶			دارایی موزون به ریسک عملیاتی
۶۰۹,۵۹۳,۴۱۱	۹۹۶,۴۷۴,۱۶۳			جمع دارایی‌ها و تعهدات موزون شده برحسب ریسک
				نسبت سرمایه لایه یک به دارایی موزون به ریسک - درصد
		٪۱۳,۱	٪۱۲,۶	نسبت کفایت سرمایه - درصد
		٪۱۴,۱	٪۱۳,۷	

۴-۷-۵۲. درجه اهرمی

درجه اهرمی عبارتست از جمع حقوق مالکانه به دارایی‌های بانک. درجه اهرمی بانک در دوره مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ ۱۲,۷٪ درصد می‌باشد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		شرح
۸۰,۵۰۰,۶۴۶	۱۲۶,۶۹۶,۲۸۸			
۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹			جمع دارایی‌ها
٪۱۲,۰	٪۱۲,۷			درجه اهرمی - درصد

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵۳. بخش های عملیاتی

۵۳-۱. مبنای تقسیم بندی بخش ها

۵۳-۲. اطلاعات درباره بخش های عملیاتی قابل گزارش

اطلاعات مرتبط با هر یک از بخش های قابل گزارش در جدول زیر ارائه گردیده است. سود قبل از مالیات بخش به عنوان معیار عملکرد بخش مورد استفاده قرار گرفته است.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹			شرح
جمع	بانکداری بین الملل	خزانه داری و عملیات بانکداری ریالی	
			درآمدهای کسب شده از خارج بانک
۱۰۸,۱۲۲,۳۳۷	۹,۳۶۳,۵۵۳	۹۸,۷۵۸,۷۸۴	درآمد تسهیلات اعطایی و سپرده گذاری
(۶۷,۵۰۹,۹۶۳)	(۷,۸۷۰,۲۰۹)	(۵۹,۶۳۹,۷۵۴)	هزینه سود سپرده ها
۴۰,۶۱۲,۳۷۴	۱,۴۹۳,۳۴۴	۳۹,۱۱۹,۰۳۰	خالص درآمد تسهیلات و سپرده گذاری
			درآمد کارمزد
۹,۱۹۸,۳۶۱	۸۱۷,۱۸۸	۸,۳۸۱,۱۷۳	هزینه کارمزد
(۷۳۸,۶۹۱)	-	(۷۳۸,۶۹۱)	خالص درآمد کارمزد
۸,۴۵۹,۶۷۰	۸۱۷,۱۸۸	۷,۶۴۲,۴۸۲	
			خالص سود (زیان) سرمایه گذاری ها
۷۳,۸۴۳	-	۷۳,۸۴۳	خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی
۶,۸۱۵,۲۷۷	۶,۸۱۵,۲۷۷	-	سایر درآمدهای عملیاتی
۱۴,۵۳۲,۹۷۵	۱۴,۵۳۲,۹۷۵	-	جمع درآمد سپرده گذاری، ارزی و سایر درآمدهای عملیاتی
۲۱,۴۲۲,۰۹۵	۲۱,۳۴۸,۲۵۲	۷۳,۸۴۳	خالص درآمدهای کسب شده از خارج بانک
۷۰,۴۹۴,۱۳۹	۲۳,۶۵۸,۷۸۴	۴۶,۸۳۵,۳۵۵	خالص درآمدهای بین بخش های بانک
-	(۴۹۳,۲۴۶)	۴۹۳,۲۴۶	جمع درآمدهای بخش های عملیاتی بانک
۷۰,۴۹۴,۱۳۹	۲۳,۱۶۵,۵۳۸	۴۷,۳۲۸,۶۰۱	هزینه های مطالبات مشکوک الوصول بخش عملیاتی
(۴,۶۷۶,۰۸۶)	(۱,۷۳۲,۰۴۹)	(۲,۹۴۴,۰۳۷)	سایر هزینه های مستقیم قابل انتساب به بخش عملیاتی
(۷,۴۰۳,۴۸۴)	(۱,۳۳۶,۴۳۱)	(۶,۰۶۷,۰۵۳)	سود (زیان) هر بخش قبل از هزینه های عمومی غیر قابل انتساب
۵۸,۴۱۴,۵۶۹	۲۰,۰۹۷,۰۵۸	۳۸,۳۱۷,۵۱۱	هزینه های عمومی غیر قابل انتساب به بخش ها
(۲,۶۷۷,۹۳۴)			سود (زیان) قبل از مالیات
۵۵,۷۳۶,۶۳۵			

۲-۵۳. اطلاعات درباره بخش‌های عملیاتی قابل گزارش (ادامه)

اطلاعات مرتبط با هر یک از بخش‌های قابل گزارش در جدول زیر ارائه گردیده است. سود قبل از مالیات بخش به عنوان معیار عملکرد بخش مورد استفاده قرار گرفته است.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹			شرح
جمع	بانکداری بین‌الملل	خزانه داری و عملیات بانکداری ریالی	
۷۱,۲۰۴,۷۴۰ (۴۳,۶۴۹,۹۳۴)	۸,۴۴۶,۱۵۵ (۵,۵۵۰,۶۳۲)	۶۲,۷۵۸,۵۸۵ (۳۸,۰۹۹,۳۰۲)	درآمدهای کسب شده از خارج بانک درآمد تسهیلات اعطایی و سپرده گذاری هزینه سود سپرده‌ها خالص درآمد تسهیلات و سپرده گذاری
۲۷,۵۵۴,۸۰۶	۲,۸۹۵,۵۲۳	۲۴,۶۵۹,۲۸۳	
۵,۰۷۰,۴۱۴ (۴۷۱,۲۴۱)	۴۲۶,۷۳۴ -	۴,۶۴۳,۶۸۰ (۴۷۱,۲۴۱)	درآمد کارمزد هزینه کارمزد خالص درآمد کارمزد
۴,۵۹۹,۱۷۳	۴۲۶,۷۳۴	۴,۱۷۲,۴۳۹	
۱,۰۳۱,۰۶۳ ۴,۱۰۴,۸۲۱ ۱,۷۷۸,۸۱۱	- ۴,۱۰۴,۸۲۱ ۱,۷۷۸,۸۱۱	۱,۰۳۱,۰۶۳ - -	خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری ها خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی سایر درآمدهای عملیاتی
۶,۹۱۴,۶۹۵	۵,۸۸۳,۶۳۲	۱,۰۳۱,۰۶۳	جمع درآمد سپرده‌گذاری، ارزی و سایر درآمدهای عملیاتی
۳۹,۰۶۸,۶۷۴	۹,۲۰۵,۸۸۹	۲۹,۸۶۲,۷۸۵	خالص درآمدهای کسب شده از خارج بانک
-	(۳۴۰,۸۵۷)	۳۴۰,۸۵۷	خالص درآمدهای بین بخش‌های بانک
۳۹,۰۶۸,۶۷۴	۸,۸۶۵,۰۳۲	۳۰,۲۰۳,۶۴۲	جمع درآمدهای بخش‌های عملیاتی بانک
(۲,۳۴۱,۰۸۳)	(۱۱۹,۳۱۹)	(۲,۷۲۱,۷۶۴)	هزینه های مطالبات مشکوک‌الوصول بخش عملیاتی
(۴,۹۲۱,۳۶۲)	(۷۸۶,۱۷۵)	(۴,۱۳۵,۱۸۷)	سایر هزینه های مستقیم قابل انتساب به بخش عملیاتی
۳۱,۸۰۶,۲۲۹	۷,۹۵۹,۵۳۸	۲۳,۸۴۶,۶۹۱	سود (زیان) هر بخش قبل از هزینه های عمومی غیر قابل انتساب
(۱,۰۹۴,۲۳۹)			هزینه های عمومی غیر قابل انتساب به بخش ها
۳۰,۷۱۱,۹۹۰			سود (زیان) قبل از مالیات

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳-۵۳. تمرکز جغرافیایی اقلام عمده دارایی ها و بدهی ها و درآمدها

در ارائه اطلاعات جغرافیایی، اقلام دارایی ها بر مبنای محل استقرار، درآمدها و بدهی ها بر مبنای محل اقامت طرف حساب بانک در نواحی جغرافیایی گزارش می شود.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹							
جمع	سایر	ترکیه	عمان	سوئیس	چین	آلمان	ایران
دارایی ها							
۷۴,۵۶۵,۱۴۷	۱۷۱,۷۴۲	۴۳۱,۶۳۴	۲۹۸,۲۵۶	۱,۹۴۲,۳۹۱	۱۵,۲۸۵	۵۸,۵۲۴,۹۰۷	۱۳,۱۸۰,۹۳۲
۹۹,۴۹۹,۵۰۰	۱,۳۱۸,۸۴۲	۲۴,۱۴۲,۲۷۷	۱,۵۳۳,۰۳۷	۴,۳۱۸,۰۹۲	۱,۷۷۶,۰۴۴	۱۷,۴۵۲,۸۹۱	۴۸,۹۵۸,۳۱۷
۶۹۵,۶۳۶,۶۱۵	-	-	-	-	-	۶۴۷	۶۹۵,۶۳۵,۹۶۸
۳۲,۱۷۱,۱۳۵	-	-	-	-	-	-	۳۲,۱۷۱,۱۳۵
۸۰۰,۳۲۲	-	-	-	-	-	-	۸۰۰,۳۲۲
۳,۰۰۳,۶۳۵	-	-	-	-	-	-	۳,۰۰۳,۶۳۵
۴۲۵,۵۹۱	-	-	-	-	-	-	۴۲۵,۵۹۱
۲۱,۲۴۹,۰۴۲	-	-	-	-	-	۸,۹۲۶	۲۱,۲۴۰,۱۱۶
۱۶۸,۱۸۰	-	-	-	-	-	-	۱۶۸,۱۸۰
۶۰,۳۷۷,۵۶۴	-	-	-	-	-	-	۶۰,۳۷۷,۵۶۴
۱۲,۷۶۶,۴۳۸	-	-	-	-	-	۳۳۳,۳۴۶	۱۲,۴۳۳,۰۹۲
۱,۰۰۰,۶۶۳,۱۶۹	۱,۴۹۰,۵۸۴	۲۴,۵۷۳,۹۱۱	۱,۸۳۱,۲۹۳	۶,۲۶۰,۴۸۳	۱,۷۹۱,۳۲۹	۷۶,۳۲۰,۷۱۷	۸۸۸,۳۹۴,۸۵۲
جمع دارایی ها							
بدهی ها							
(۹۶,۸۴۳,۷۲۶)	-	-	-	-	-	-	(۹۶,۸۴۳,۷۲۶)
(۷۳۳,۱۴۴,۸۵۷)	-	-	-	-	-	(۳۴,۲۲۴,۳۶۶)	(۶۹۸,۹۲۰,۴۹۱)
(۸۰,۰۹۷)	-	-	-	-	-	-	(۸۰,۰۹۷)
(۴,۴۱۷,۹۸۴)	-	-	-	-	-	-	(۴,۴۱۷,۹۸۴)
(۳۸,۵۱۰,۹۴۹)	-	-	-	-	-	(۱۷۵,۵۳۱)	(۳۸,۳۳۵,۴۱۸)
(۹۶۹,۲۶۷)	-	-	-	-	-	-	(۹۶۹,۲۶۷)
(۸۷۳,۹۶۶,۸۸۰)	-	-	-	-	-	(۳۴,۳۹۹,۸۹۷)	(۸۳۹,۵۶۶,۹۸۳)
۵۱,۵۹۹,۹۴۸	-	-	-	-	-	(۲۲۳,۵۱۵)	۵۱,۸۲۳,۴۶۳
۷۵,۰۷۷	-	-	-	-	-	-	۷۵,۰۷۷
خالص سود عملیاتی							
خالص سایر درآمدها و هزینه ها							

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹							
جمع	سایر	ترکیه	عمان	اسپانیا	چین	آلمان	ایران
دارایی‌ها							
۵۶,۱۷۲,۷۳۹	۶۶۰,۱۷۰	۶۰۷,۹۳۶	۱۸۴,۹۶۷	۹,۵۹۸	۹,۸۰۱	۴۴,۲۳۶,۲۶۲	۱۰,۴۶۴,۰۰۵
موجودی نقد							
۴۳,۵۸۶,۴۴۹	۸۲۲,۰۷۶	۴,۹۹۰,۸۴۳	-	۱,۳۹۴,۸۸۵	۱,۳۸۸,۹۰۹	۹,۱۴۵,۱۴۴	۲۵,۸۴۴,۵۹۲
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی							
۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	-	-	-	-	-	۹۸۹	۴۹۶,۲۲۴,۹۸۵
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی							
۲۰,۶۴۵,۸۳۴	-	-	-	-	-	-	۲۰,۶۴۵,۸۳۴
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار							
۱,۰۰۷,۵۰۷	-	-	-	-	-	-	۱,۰۰۷,۵۰۷
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته							
۳,۰۳۹,۶۱۳	-	-	-	-	-	-	۳,۰۳۹,۶۱۳
سایر دریافتی‌ها							
۶۸۶,۱۰۶	-	-	-	-	-	-	۶۸۶,۱۰۶
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش							
۶,۱۱۶,۹۶۷	-	-	-	-	-	۶,۱۰۱	۶,۱۱۰,۸۶۶
دارایی‌های ثابت مشهود							
۲۲۷,۸۵۱	-	-	-	-	-	-	۲۲۷,۸۵۱
دارایی‌های نامشهود							
۴۲,۷۰۲,۳۷۴	-	-	-	-	-	-	۴۲,۷۰۲,۳۷۴
سپرده قانونی							
۳,۱۷۷,۳۲۵	-	-	-	-	-	۳۷۶,۷۳۶	۲,۸۰۰,۵۸۹
سایر دارایی‌ها							
۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱,۴۸۲,۲۴۶	۵,۵۹۸,۷۷۹	۱۸۴,۹۶۷	۱,۴۰۴,۴۸۳	۱,۳۹۸,۷۱۰	۵۳,۷۶۵,۲۳۲	۶۰۹,۷۵۴,۳۲۲
جمع دارایی‌ها							
بدهی‌ها							
(۳۴,۴۰۶,۸۷۱)	-	-	-	-	-	-	(۳۴,۴۰۶,۸۷۱)
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی							
(۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸)	-	-	-	-	-	(۲۹,۶۹۲,۲۲۵)	(۵۰۲,۵۱۱,۲۶۳)
سپرده‌های مشتریان							
(۶۱,۰۷۴)	-	-	-	-	-	-	(۶۱,۰۷۴)
سود سهام پرداختنی							
(۱,۸۷۵,۹۶۴)	-	-	-	-	-	-	(۱,۸۷۵,۹۶۴)
مالیات عملکرد پرداختنی							
(۲۳,۹۱۱,۹۹۰)	-	-	-	-	-	(۹۷,۴۰۵)	(۲۳,۸۱۴,۵۸۵)
ذخایر و سایر پرداختنی‌ها							
(۶۲۸,۷۰۶)	-	-	-	-	-	-	(۶۲۸,۷۰۶)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان و تعهدات بازشستگی کارکنان							
(۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳)	-	-	-	-	-	(۲۹,۷۸۹,۶۳۰)	(۵۶۳,۲۹۸,۴۶۳)
جمع بدهی‌ها							
۲۹,۴۸۳,۴۵۴	-	-	-	-	-	(۲,۵۶۶,۰۰۹)	۳۲,۰۴۹,۴۶۳
جمع درآمدهای عملیاتی							
۴۰۴,۱۱۸	-	-	-	-	-	-	۴۰۴,۱۱۸
خالص سایر درآمدها و هزینه‌ها							

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵۴. معاملات با اشخاص مرتبط

۱- ۵۴. تغییرات سهامداران عمده (بالای یک درصد)
طی دوره مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ تغییر در ترکیب سهامداران عمده بالای یک درصد وجود نداشته است.
۲- ۵۴. معاملات با مدیران

رقم به میلیون ریال																
۱۴۰۱		۱۴۰۲														
درآمد	مبلغ وثیقه	درآمد	مبلغ وثیقه	نوع وثیقه	مانده در پایان دوره	حداکثر مانده طی دوره	مبلغ معامله در سال	آیا مشمول مفاد ماده ۱۲۹ ق.ت می‌باشند؟	نام شرکت طرف معامله	نوع معامله	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات خودرو	کارت اعتباری	بانک
(هزینه)	(هزینه)	(هزینه)	(هزینه)													
-	-	۵۳	۱,۱۹۲	سهام	۱,۳۲۲	۱,۳۸۷	-	✓	بانک	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن
-	-	۱۷۷	-	-	-	۱۶,۱۳۴	۱۶,۱۳۴		بانک	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن
۳۱۹	۱,۵۰۷	-	۳,۶۶۰	قرارداد لازم الاجراء	۱,۰۲۷	۲,۰۱۶	۱,۱۰۳	✓	بانک	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری
۱۹۳	۲,۸۷۰	۱۲۸	۵,۲۴۸	وثیقه ملکی/قرارداد لازم الاجراء	۲,۸۰۰	۲,۸۸۵	-		بانک	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن
۵۹	۳,۸۷	۵۲	۲۵,۰۱۴	چک/قرارداد لازم الاجراء	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	✗	بانک	تسهیلات خودرو	تسهیلات خودرو	تسهیلات خودرو	تسهیلات خودرو	تسهیلات خودرو	تسهیلات خودرو	تسهیلات خودرو
۲۲۲	۱,۸۶۴	۶۰۲	۱۲,۴۰۰	چک/قرارداد لازم الاجراء	۴,۷۱۲	۵,۷۳۲	۴,۷۶۲		بانک	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری	کارت اعتباری
۱,۷۲۵	-	۱,۷۸۹	۱۰,۲۰۰	چک/قرارداد لازم الاجراء وثیقه ملکی	۳۳,۸۷۱	۳۴,۱۳۲	۲۵,۰۰۰		بانک	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن
۲,۵۱۸	۶,۶۲۸	۲,۸۰۱	۱۴,۹,۵۱۴		۴۳,۷۳۲	۷۲,۲۸۶	۵۶,۹۹۹		بانک	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن	تسهیلات مسکن

* در خصوص تسهیلات و کارت اعتباری مبلغ معامله معادل مبلغ اعطایی در طی دوره می‌باشد.
* معاملات با اشخاص مرتبط با توجه به زمان تصدی آن‌ها لحاظ گردیده است.
* کلیه معاملات با اشخاص وابسته در روال عادی معاملات انجام شده و با شرایط حاکم بر معاملات حقیقی تفاوت با اهمیتی نداشته است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۳-۵۴. معاملات با اشخاص وابسته در طی دوره، به شرح ذیل است:

ارواح به میلیون ریال		۱۴۰۲/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹					
ماتده طلب (بدهی)	ماتده طلب (بدهی)	سود (زیان) ناخالص معامله	مبلغ معامله	نحوه تعیین قیمت	آیا مشمول مفاد ماده ۱۲۹ ق.ت.م.ی.باشد؟	موضوع معامله	نوع وابستگی	نام شخص وابسته	گروه
۵۰,۲۷۶,۲۷۰	۸۰,۱۰۹,۰۰۹	۹۶,۳۷۷,۱۰۱	۱۵,۴۹۸,۰۰۰	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	تسهیلات اعطایی مزایحه/رجعاه	شرکت فرعی	شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	واحد تجاری و وابسته
۱۶,۱۱۴	۵۳۷,۹۹۳	۲,۵۳۴	۵۲,۰۸۹	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	صحور ضمانت نامه	شرکت فرعی	شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	واحد تجاری و وابسته
-	-	-	۸,۴۱۸	دستورالعمل سازمان بورس	-	خرید اوراق بهادار	-	-	-
-	۲,۹۴۲,۳۶۷	۱,۷۳۳,۳۸۰	۲۴۹,۵۲۴,۸۹۲	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	مبالغ پرداختی بابت معاملات از*	شرکت فرعی	شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه	واحد تجاری و وابسته
-	۱,۰۲۰	-	-	مجمع عمومی عادی	×	سایر	شرکت فرعی	شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه	واحد تجاری و وابسته
-	۷۹۷,۹۹۶	-	۷۹۷,۹۹۶	مجمع عمومی عادی	-	سود سهام پرداختنی	-	-	-
۸۴۱	(۳۱۶)	-	۸,۵۹۷	طبق قرارداد	×	پرداختی بابت بیمه های پرسنلی بانک	شرکت وابسته	بیمه‌بری خاورمیانه	واحد تجاری و وابسته
-	۹۱۹	-	-	طبق قرارداد	-	پرداخت هزینه‌های تأسیس	هیات مدیره مشترک	گروه مالی طاووس خاورمیانه	-
-	۴,۵۸۹۳	-	۵۲,۰۰۰	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	✓	تسهیلات اعطایی مزایحه	هیات مدیره مشترک	شرکت سیندگران آسمان	-
-	۱۳,۹۹۰	۱,۵۸	۱۳,۹۹۰	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	-	صحور/تعمیر ضمانت نامه	هیات مدیره مشترک	شرکت سیندگران آسمان	-
۱۴,۱۳۶	۵۴,۸۱۱	۲,۱۳۲۸	۳۱۷,۵۰۰	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	تسهیلات اعطایی مزایحه/رجعاه	سهامدار بالای ۵ درصد	شرکت سرمایه‌گذاری صنایع ایران	واحد تجاری و وابسته
۷,۲۹۶	۸,۱۰۶	۱,۵۰	-	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	-	صحور ضمانت نامه	سهامدار بالای ۵ درصد	شرکت سیندگران آسمان	واحد تجاری و وابسته
۱۰,۱۶۳	-	۴,۱۷	-	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	-	تسهیلات اعطایی مزایحه	سهامدار بالای ۵ درصد	شرکت قندمروشد	واحد تجاری و وابسته
۴۷,۵۱۸	۵۴,۲۷۷	۱۴,۳۲۱	۱۰۰,۰۰۰	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	تسهیلات اعطایی مزایحه	سهامدار بالای ۵ درصد	شرکت قندمروشد	واحد تجاری و وابسته
۷,۵۱۲	۴۱,۸۱۵	۴۴۳	۴۵,۸۹۲	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	تسهیلات اعطایی مزایحه	سهامدار بالای ۵ درصد	شرکت قندمروشد	واحد تجاری و وابسته
-	۳,۳۷	۳,۵۵	۴,۰۰۰	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	صحور ضمانت نامه	سهامدار بالای ۵ درصد	شرکت قندمروشد	واحد تجاری و وابسته
۲,۴۳۰	۱۵,۰۹۴	۳۱	۱۱,۷۱۴	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	صحور ضمانت نامه	سهامدار بالای ۵ درصد	شرکت قندمروشد	واحد تجاری و وابسته
۶۰,۱۵۰۹	۸۳۳,۸۸۶	۱۷۳,۸۶۸	۶۲,۷۲۰,۰۰۰	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	تسهیلات اعطایی مزایحه/رجعاه	سهامدار بالای ۵ درصد	شرکت قندمروشد	واحد تجاری و وابسته
۴۵,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۶,۷۴۵	-	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	×	صحور ضمانت نامه	سهامدار بالای ۵ درصد	شرکت قندمروشد	واحد تجاری و وابسته
-	۱۱۹,۴۴۶	-	۳۴۱,۱۴۰	طبق مصوبه شورای پول و اعتبار	✓	تسهیلات اعطایی مزایحه/رجعاه	طبق آیین نامه بورس	بانک بینک دارویی صبح	واحد تجاری و وابسته

* معاملات ارز با صرافی خاورمیانه مربوط به خرید و فروش ارز برای مشتریان بانک و صرافی می‌باشد.

کلیه معاملات با اشخاص وابسته در طول عادی معاملات انجام شده و با شرایط حاکی بر معاملات حقیقی تفاوت با اهمیتی نداشته است. مبلغ معامله مربوط به تسهیلات اعطایی به شرکت کارگزاری بابت تسهیلات متعدد است که به صورت کوتاه مدت جهت مشتریان کارگزاری اعلام شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۴-۵۴. مانده حساب اشخاص وابسته که طی سال، معامله ای با آنها انجام نشده، به شرح ذیل است:

۱۴۰۲/۱۲/۲۹					
مانده طلب (بدهی) ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	مانده طلب (بدهی) ۱۴۰۲/۱۲/۲۹	سود (زیان) ناخالص معامله	مبلغ معامله	نوع وابستگی	نام شخص وابسته
(۷۱۸)	۱۳,۹۰۱	-	-	شرکت فرعی	شرکت داده پردازان سیمای آفتاب

۵۵. سود انباشته در پایان سال

تخصیص سود انباشته پایان سال در موارد زیر موقوف به تصویب مجمع عمومی عادی صاحبان سهام می باشد:

ارقام به میلیون ریال

مبلغ	تکالیف قانونی
۵,۱۶۷,۵۰۳	تقسیم حداقل ۱۰ درصد سود خالص سال ۱۴۰۲ طبق ماده ۹۰ اصلاحیه قانون تجارت
۴۰,۴۲۳,۴۰۱	حداکثر سود قابل تقسیم (مانده سود انباشته پایان دوره پس از کسر آثار سود تسعیر)

پیرو بخشنامه شماره ۳/۶۴۹۲ مورخ ۱۴۰۳/۰۱/۱۸ بانک مرکزی سود تسعیر ناشی از تسعیر ارز اقلام پولی با نرخ ۴۳۷,۷۳۴ ریال برای هر یورو و ۱,۸۷۷ ریال برای هر دلار آمریکا (سال قبل ۲۶۵,۰۰۰ ریال برای هر یورو و ۲۵۰,۰۰۰ ریال برای هر دلار آمریکا) به عنوان سود قابل تقسیم محسوب نمی شود و تنها می تواند صرف افزایش سرمایه بانک گردد. این مبلغ برای سال ۱۴۰۲ معادل ۱۱,۶۵۵,۱۳۲ میلیون ریال می باشد که در محاسبه حداکثر سود قابل تقسیم از سود انباشته کسر گردیده است.

مبلغ	پیشنهاد هیات مدیره
۳۵۰	سود سهام پیشنهادی هیات مدیره

۵۶. صورت عملکرد عملیات قرض الحسنه پس انداز ریالی

۱-۵۶. وضعیت مانده منابع و مصارف قرض الحسنه

ارقام به میلیون ریال

منابع قرض الحسنه		
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
-	-	سپرده های قرض الحسنه پس انداز - ریال
۹۳,۲۶۹,۰۹۵	۶۲,۹۶۹,۴۸۳	سپرده های قرض الحسنه جاری - ریال
۹۳,۲۶۹,۰۹۵	۶۲,۹۶۹,۴۸۳	جمع منابع قرض الحسنه
مصارف قرض الحسنه:		
(۱,۰۴۵,۴۰۲)	(۶,۵۸۹,۷۷۲)	تسهیلات اعطایی ریالی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی (قبل از ذخیره)
(۱,۰۴۵,۴۰۲)	(۶,۵۸۹,۷۷۲)	جمع مصارف قرض الحسنه
(۹,۷۹۸,۶۳۲)	(۷,۴۰۰,۹۹۸)	سپرده قانونی منابع قرض الحسنه جاری
(۳۷,۳۰۷,۶۳۸)	(۲۵,۱۸۷,۷۹۳)	ذخیره نقدینگی سپرده های قرض الحسنه جاری (۴۰ درصد)
۴۵,۱۱۷,۴۲۳	۲۳,۷۹۰,۹۲۰	مازاد (کسری) منابع به مصارف قرض الحسنه

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۲-۵۶. خالص کارمزد عملیات قرض‌الحسنه

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۳۱,۹۸۷	۲۴۵,۳۱۱	۱۴-۱ کارمزد دریافتی تسهیلات اعطایی قرض‌الحسنه
۳۱,۹۸۷	۲۴۵,۳۱۱	خالص کارمزد عملیات قرض‌الحسنه

۳-۵۶. طبقه‌بندی تسهیلات قرض‌الحسنه اعطایی بر اساس موضوع تسهیلات

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۹۱۰,۶۱۸	۵,۷۶۹,۶۰۰	ازدواج
۱۳۴,۷۸۴	۸۲۰,۱۷۲	فرزندآوری
۱,۰۴۵,۴۰۲	۶,۵۸۹,۷۷۲	

۴-۵۶. طبقه‌بندی تسهیلات قرض‌الحسنه اعطایی بر اساس نوع مشتری

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۲/۱۲/۲۹	۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۱,۰۴۵,۴۰۲	۶,۵۸۹,۷۷۲	اشخاص حقیقی
۱,۰۴۵,۴۰۲	۶,۵۸۹,۷۷۲	

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توجیهی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

ارقام به میلیون ریال

ادامه

ارزش	نوع	جمع مانده خالص تسهیلات و تسهیلات	تسهیلات				نوع قرارداد	نوع قرارداد با توجه به تسهیلات/بدهی	جمع	غیر جاری	جاری	مبلغ نامدر (بسیار کم و جزو درجی مقابله و حساب مشترک مشارکت مدنی)	اصل مبلغ پرداختی	مصادیق انحصار مرتبط بر اساس فصل دوم آیین نامه	ردیف	نوع شخص					
			خالص تسهیلات یا اعمال صریح تبدیل	خالص تسهیلات	پیش دریافت تسهیلات افزوده	تسهیلات ناخالص											نرخ سود/ کاربرد	مدت تفصیل (روز)	مصادیق انحصار مرتبط بر اساس فصل دوم آیین نامه		
۱,۱۹۳	سهام	۱,۳۲۲	-	-	-	-	تسهیلات فروش اقساطی مسکن - کارکنان	۱,۳۲۲	-	۱,۳۲۲	-	۱,۴۴۳	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقیقی
۱,۱۹۳	سهام	۱,۳۲۲	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۱,۳۲۲	-	۱,۳۲۲	-	۱,۴۴۳	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقیقی
۱۲,۹۳۹	سهام	۱۵,۶۷۸	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۱۵,۶۷۸	-	۱۵,۶۷۸	-	۱۶,۱۵۵	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقیقی
۱۳,۹۳۹	سهام	۱۵,۶۷۸	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۱۵,۶۷۸	-	۱۵,۶۷۸	-	۱۶,۱۵۵	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقیقی
۳,۳۸۰	چک	۶۷۶	۶۷۶	-	-	-	تسهیلات جاری	-	-	-	-	-	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقیقی
۹,۳۷۱	سپرده	۱,۸۷۴	۱,۸۷۴	-	-	-	تسهیلات جاری	-	-	-	-	-	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقیقی
۱۲,۷۵۱	چک/قرارداد لازم الاجرا	۲,۵۵۰	۲,۵۵۰	-	-	-	تسهیلات جاری	-	-	-	-	-	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۱۰,۰۰۰	چک/قرارداد لازم الاجرا	۳۲,۰۳۷	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۳۲,۰۳۷	-	۳۲,۰۳۷	-	۴۰,۰۰۰	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۱۰,۰۰۰	چک/قرارداد لازم الاجرا	۳۲,۰۳۷	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۳۲,۰۳۷	-	۳۲,۰۳۷	-	۴۰,۰۰۰	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۳۹۴	چک/قرارداد لازم الاجرا	۳۰۸	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۳۰۸	-	۳۰۸	-	۳۵۰	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۵۶۴	چک/قرارداد لازم الاجرا	۷۱	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۷۱	-	۷۱	-	۵۰۱	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۲۲۶	چک/قرارداد لازم الاجرا	۱۸۲	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۱۸۲	-	۱۸۲	-	۲۰۱	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۴۳۰	چک/قرارداد لازم الاجرا	۲,۰۶۴	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۲,۰۶۴	-	۲,۰۶۴	-	۲,۰۰۰	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۶۸۹	چک/قرارداد لازم الاجرا	۲۵۱	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۲۵۱	-	۲۵۱	-	۶۱۲	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۱,۱۲۸	چک/قرارداد لازم الاجرا	۳۶۸	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۳۶۸	-	۳۶۸	-	۱,۰۰۲	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۱۰,۰۰۰	چک	۱۰,۰۰۰	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۱۰,۰۰۰	-	۱۰,۰۰۰	-	۱۰,۰۰۰	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۱۷,۰۰۰	ملک	۱,۴۳۹	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۱,۴۳۹	-	۱,۴۳۹	-	۱,۵۴۵	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۲,۵۳۷	سهام	۷,۱۳۷	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۷,۱۳۷	-	۷,۱۳۷	-	۷,۵۸۳	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۲۱,۶۳۷	-	۶۱,۸۲۱	-	-	-	-	تسهیلات جاری	۶۱,۸۲۱	-	۶۱,۸۲۱	-	۲۳,۷۸۵	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی
۸,۱۳۲,۷۳۴	-	۲,۸۶۳,۸۰۴	۲۶۲,۸۸۷	۱,۰۱۴,۳۴۴	۸,۸۵۲,۴	۱,۱۵۳,۰۸۸	تسهیلات جاری	۲,۶۶۰,۹۱۷	-	۲,۶۶۰,۹۱۷	-	۲,۳۱۹,۱۶۰	۹-۲	۸-۲	۷-۲	۶-۲	۴-۲	۳-۲	۲-۲	۱-۲	شخص حقوقی

ارقام به میلیون ریال

مرتبط

سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی
حد مجاز فردی تسهیلات و تسهیلات اشخاص مرتبط (۳ درصد سرمایه نظارتی)
حد مجاز جمعی تسهیلات و تسهیلات اشخاص مرتبط (۴۰ درصد سرمایه نظارتی)

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۲

۵۸. اطلاعات تسهیلات و تعهدات کلان

اطلاعات تسهیلات و تعهدات کلان مطابق مصوبه ۱۶۶ جلسه مورخ ۱۳۹۲/۰۸/۰۷ و اعتبار (بخشنامه شماره ۹۲/۲۴۲۵۵۳ مورخ ۱۳۹۲/۰۸/۱۶ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

ردیف	نوع ذینفع واحد	مانده تسهیلات و تعهدات کلان پس از کسر استثنائات اعمال ضرایب						وضعیت وثیقه
		خالص تسهیلات- میلیون ریال		قیمت تمام شده سهام	تعهدات- میلیون ریال		مجموع تسهیلات، تعهدات بعلاوه قیمت تمام شده سهام (گروه ذینفع واحد)	
		خالص جاری	خالص غیرجاری		خالص	ناخالص		
۱	حقوقی	۸,۱۰۰,۹۱۹	-	۲۸,۲۸۰	۱۴۱,۴۰۰	-	۲۲,۵۵۹,۵۵۷	چک/قرارداد لازم الاجرا
۲	حقوقی	۳,۳۱۴,۰۰۸	-	۲,۲۱۵,۴۸۲	۶,۷۶۲,۷۲۵	-	۳۵,۸۸۳,۲۶۵	ملکی/سپرده/چک/قرارداد لازم الاجرا
۳	حقوقی	۵,۹۴۳,۰۴۷	۳,۱۴۳,۹۱۳	۵۲,۵۷۱	۲۹۲,۲۸۳	-	۲۷,۸۱۳,۱۳۹	ملکی/چک/قرارداد لازم الاجرا
۴	حقوقی	-	-	۹,۴۲۶,۶۴۳	۴۸,۱۲۹,۲۴۴	-	۵۳,۳۰۲,۶۰۹	سپرده/چک
۵	حقوقی	۹,۴۶۵,۷۰۳	-	۳,۴۰۹	۱۸,۹۳۹	-	۲۵,۹۸۴,۱۰۵	ملکی/سپرده/چک/قرارداد لازم الاجرا
۶	حقوقی	۴,۱۷۷,۶۳۷	۴,۰۰۳,۰۳۶	۱,۴۹۸,۸۴۱	۷,۸۸۸,۹۹۱	-	۲۵,۸۲۸,۳۱۷	سفته/برات/چک/قرارداد لازم الاجرا
۷	حقوقی	۹,۲۱۹,۶۰۰	-	۶۰۶,۹۴۷	۳,۱۹۸,۸۸۰	-	۲۳,۴۷۸,۸۸۰	چک/قرارداد لازم الاجرا
۸	حقوقی	۷,۷۲۸,۵۸۱	-	۲,۲۳۸,۸۰۳	۷,۰۵۳,۴۶۲	-	۳۷,۲۲۶,۵۹۹	چک/سهام/قرارداد لازم الاجرا
۹	حقوقی	۱۰,۵۰۷,۷۴۵	-	۴۳۲,۸۵۸	۲,۱۹۱,۹۵۳	-	۴۰,۲۳۵,۲۳۸	ملکی/چک/قرارداد لازم الاجرا
۱۰	حقوقی	۱۰,۹۴۵,۲۴۷	-	-	-	-	۲۲,۵۱۲,۱۲۲	چک/قرارداد لازم الاجرا
۱۱	حقوقی	۳,۰۲۸,۵۲۱	-	۸,۰۴۴,۷۹۰	۴۰,۹۴۳,۰۵۷	-	۴۸,۶۳۰,۸۱۳	سفته/برات/سپرده/چک/قرارداد لازم الاجرا
۱۲	حقوقی	۱۱,۹۴۸,۷۳۲	-	۴۸,۴۰۰	۲۶۰,۰۰۰	-	۳۸,۴۹۸,۲۶۶	ملکی/سپرده/چک/قرارداد لازم الاجرا
۱۳	حقوقی	۱,۰۰۰,۶۱۱	-	۱۱,۳۷۶,۴۰۴	۵۹,۷۶۴,۹۳۳	-	۶۶,۹۹۰,۹۱۹	سفته/برات/سپرده/چک/ملکی/قرارداد لازم الاجرا
۱۴	حقوقی	۱۲,۱۲۴,۹۹۱	-	۷۴۹,۶۱۸	۴,۱۲۰,۱۰۰	-	۴۱,۴۵۰,۱۰۰	ملکی/سپرده/چک/قرارداد لازم الاجرا
۱۵	حقوقی	۸,۶۱۵,۳۸۶	-	۵,۴۴۵,۱۳۳	۱۰,۹۷۹,۳۴۱	-	۶۲,۹۷۱,۰۰۲	سپرده/چک/قرارداد لازم الاجرا
۱۶	حقوقی	۱۵,۴۸۶,۳۳۴	-	۲۰۴,۶۰۷	۱,۲۴۷,۸۱۷	-	۴۷,۴۲۰,۰۰۰	ملکی/چک/قرارداد لازم الاجرا
۱۷	حقوقی	۹,۹۸۴,۹۴۳	-	۵,۷۵۲,۳۳۷	۱۱,۵۰۴,۶۷۴	-	۴۵,۶۸۵,۷۶۰	ملکی/سهام/چک/قرارداد لازم الاجرا
۱۸	حقوقی	-	-	-	-	-	۲۱۲,۱۲۱,۷۸۰	چک/قرارداد لازم الاجرا
مجموع ذینفع		۱۳۱,۵۹۲,۰۰۴	۷,۱۴۶,۹۴۹	۴۸,۱۲۵,۱۲۲	۲۰۴,۴۹۷,۷۹۹	-	۸۷۸,۵۹۲,۴۷۳	-

۷۸,۶۸۶,۳۹۹	سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی بانک در مقطع مورد گزارش
۱۵,۷۳۷,۲۸۰	حد مجاز فردی تسهیلات و تعهدات کلان (۲۰ درصد سرمایه نظارتی)
۶۲۹,۴۹۱,۱۹۱	حد مجاز جمعی تسهیلات و تعهدات کلان (۸ برابر سرمایه نظارتی)*

بخش چهارم

۴

افشای ریسک (افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل)

۱. افشای سرمایه نظارتی

(طبق رکن ۳ بازل)

۱-۱. اصول گزارش

■ درباره بانک

بانک خاورمیانه در سال ۱۳۹۲ در شهر تهران با شماره ثبت ۴۳۰۷۹۵ تاسیس و در سامانه بورس اوراق بهادار تهران (TSE^۱) با نماد "خاور" ثبت شده است. استراتژی کسب و کار این بانک به عنوان یک بانک شرکتی بر پایه تامین مالی و سرمایه گذاری بر مشتریان حقوقی و اشخاص حقیقی دارای درآمد بالا می باشد و با تعداد شعب کم، در تلاش است تا با بکارگیری تکنولوژی، بانکداری از راه دور و استفاده از اینترنت بانک و موبایل بانک به مشتریان خود در سراسر کشور خدمات ارائه نماید. این بانک با تیم مدیریتی قوی به همراه سرمایه انسانی ماهر و با انگیزه، در یک بازه زمانی نسبتاً کوتاه توانسته است خود را به عنوان یکی از سودآورترین بانک های ایران معرفی کند.

■ اصول تلفیق

صورت های مالی تلفیقی بانک شامل حساب های بانک و شرکت های تابعه آن، از جمله شرکت هایی که بانک در آن دارای حق رای بوده و نفوذ قابل توجهی بر تصمیمات عملیاتی و تامین مالی شرکت دارد، می باشد. بنابراین، در صورت های مالی تلفیقی، حساب ها و معاملات بین شرکت ها حذف شده اند. نتایج عملیات شرکت های وابسته از تاریخی که با بانک ذینفع واحد شده اند، در صورت های مالی درج شده است. دارایی هایی که توسط بانک مدیریت ولی در مالکیت بانک نیستند ("custodianship") در صورت های مالی تلفیقی اعمال نمی شوند. تهیه صورت های مالی تلفیقی مطابق با اصول استانداردهای حسابداری ایران است و توسط حسابرسان

مستقل و بازرسی قانونی کنترل می شود و اطلاعات آن در بخش گزارش حسابرس و صورت های مالی حسابرسی شده ارائه گردیده است.

■ افشای و استانداردهای سرمایه نظارتی بازل ۳

بانک خاورمیانه علاوه بر رعایت الزامات سرمایه نظارتی ابلاغ شده توسط بانک مرکزی ایران (CBI)، به طور داوطلبانه کفایت سرمایه خود را مطابق رهنمودهای بازل ۳ ارائه می دهد. بازل ۳ یک چارچوب نظارتی متشکل از سه رکن به شرح زیر می باشد:

- **رکن اول:** کفایت سرمایه و حداقل سرمایه مورد نیاز
- **رکن دوم:** بررسی نظارت بر ارزیابی کفایت سرمایه و راهبردهای بانک ها و موسسات مالی
- **رکن سوم:** ترویج انضباط در بازار از طریق شفافیت و افشای عمومی کفایت سرمایه و نقدینگی

محاسبه کفایت سرمایه مطابق با رهنمودهای بازل ۳ با دو رویکرد استاندارد (Standardized Approach) و رتبه بندی داخلی (IRB^۲) ارائه می شود. همچنین رویکرد رتبه بندی داخلی به رویکرد بنیادی (FIRB^۳) و پیشرفته (AIRB^۴) تقسیم شده است. در حال حاضر بانک خاورمیانه کفایت سرمایه خود را بر اساس رویکردهای Standardized و F-IRB به صورت جزئی برای زیرمجموعه از طبقه های دارایی از جمله تسهیلات شرکتی، تامین مالی پروژه ها از طریق صندوق توسعه ملی^۵ و اقلام زیر خطی ترانزنامه ارائه می کند.

1. Tehran Stock Exchange
2. Internal Rating Based approach
3. Fundamental Internal Rating Based approach
4. Advanced Internal Rating Based approach
5. Specialized lending exposures

۱-۲. ساختار سرمایه

جدول ۱ ترکیب سرمایه بانک را مطابق رویکرد Standardized بازل ۳ در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ نمایش می‌دهد. از آنجا که سرمایه‌گذاری در موسسات مالی کمتر از ۱۰ درصد سرمایه لایه ۱ بوده است، لزومی بر کسر مبلغ مازاد آن از سرمایه لایه مذکور نیست.

بازل ۳ سرمایه را به دو دسته سرمایه لایه ۱ و سرمایه لایه ۲ طبقه‌بندی می‌کند. سرمایه لایه ۱ از سرمایه عادی لایه ۱ (CET1) و سرمایه اضافی لایه ۱ (AT1) تشکیل شده است که در حال حاضر بانک خاورمیانه از ابزارهای سرمایه‌ای که مشمول شرایط AT1 هستند، استفاده نمی‌نماید. بنابراین، سرمایه لایه ۱ بانک خاورمیانه کاملاً از سرمایه CET1 تشکیل شده است. کل سرمایه این بانک، طبق بازل ۳ معادل مبلغ سرمایه لایه ۱ و لایه ۲ است.

جدول ۱. ترکیب سرمایه بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۲/۱۲/۲۹	
۵۰,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه
۵۸,۸۷۵,۵۹۶	سود انباشته
۲۱,۶۳۲,۳۵۸	اندوخته قانونی
۳,۹۳۱,۱۲۱	سایر اندوخته‌ها / منافع فاقد حق کنترل
(۱۷۷,۱۲۴)	دارایی‌های نامشهود
-	سرمایه‌گذاری در نهادهای مالی که بیش از ۱۰ درصد سرمایه لایه یک است
(۸۹۷,۱۹۵)	سایر تعدیلات نظارتی
۱۳۳,۳۶۴,۷۵۶	سرمایه لایه ۱
-	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها
۱۰,۵۳۲,۱۷۳	ذخایر عمومی تا نهایتاً ۱/۲۵ درصد دارایی‌های موزون شده
-	سایر تعدیلات نظارتی
۱۰,۵۳۲,۱۷۳	سرمایه لایه ۲
۱۴۳,۸۹۶,۹۲۹	کل سرمایه طبق رویکرد استاندارد

۱-۳. کفایت سرمایه

هیات‌مدیره بانک همواره بر اجرای ICAAP نظارت دارند. لذا، دپارتمان مدیریت ریسک مرتباً هیات‌مدیره را از میزان سرمایه اقتصادی، کفایت نقدینگی و کفایت سرمایه مطلع نموده و در جهت تقویت روند نظارت ICAAP به آن‌ها کمک می‌کند.

■ نسبت‌های سرمایه نظارتی

بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ دارای سرمایه مناسب و بیش از نیاز سرمایه نظارتی بوده است. نسبت کفایت سرمایه (CAR^۴) مطابق با سه مدل جداگانه اندازه‌گیری و گزارش شده است:

بانک خاورمیانه وضعیت سرمایه را مطابق با میزان ریسک‌پذیری خود (سند اشتباهی ریسک) مدیریت کرده و اطمینان دارد که در هر زمان برای حمایت از فعالیت‌های تجاری در راستای استراتژی کلی کسب‌وکار خود، سرمایه کافی در اختیار دارد. حاکمیت شرکتی بانک، فرآیند مدیریت سرمایه را به‌عنوان یک عامل مهم در تدوین استراتژی کسب‌وکار، اشتباهی ریسک و تعیین محدوده قابل قبول ریسک مدنظر قرار می‌دهد.

مدیریت ریسک بانک، به‌صورت ادواری ارزیابی کفایت سرمایه داخلی (ICAAP^۳) را بر اساس ریسک اکسپوزر فعلی انجام می‌دهد. فرآیند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه، یک ارزیابی موثر از منابع و نیازهای سرمایه‌ای بانک، تحت شرایط عادی و بحرانی اقتصادی می‌باشد.

1. Common Equity Tier 1 Capital
2. Additional Tier 1 Capital
3. Internal Capital Adequacy Assessment Process
4. Capital Adequacy Ratio

طبق دستورالعمل بانک مرکزی، به یادداشت ۳-۷-۵۲ صورت مالی مراجعه شود. جدول ۲ نسبت‌های سرمایه‌ای بانک را مطابق با رویکرد F-IRB و Standardized بازل نشان می‌دهد.

- دستورالعمل بانک مرکزی
- رویکرد Standardised بازل ۳
- رویکرد F-IRB بازل ۳
- جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص محاسبه کفایت سرمایه بانک

جدول ۲. خلاصه‌ای از نسبت‌های سرمایه‌ای نظارتی بازل ۳ در تاریخ ۲۹/۲/۱۴۰۲ - ارقام به میلیون ریال

بازل ۳		
رویکرد F-IRB	رویکرد Standardized	
۱۳۳,۴۷۴,۲۷۸	۱۳۳,۴۷۴,۲۷۸	سرمایه نظارتی
۱۳۹,۵۷۷,۶۸۸	۱۴۴,۰۰۶,۴۵۱	سرمایه لایه ۱
		کل سرمایه
		دارایی‌ها
۱,۰۱۷,۲۳۵,۰۳۲	۱,۰۵۹,۴۴۱,۹۳۳	دارایی‌های موزون شده به ریسک
		نسبت‌های سرمایه‌ای
%۱۳/۱	%۱۲/۶	کفایت سرمایه: حقوق صاحبان سهام / سرمایه لایه ۱
%۱۳/۷	%۱۳/۶	کفایت سرمایه: حقوق صاحبان سهام / کل سرمایه
%۱۱/۴	%۱۱/۴	نسبت اهرمی طبق بازل ۳ ^۱

۱ - سرمایه لایه ۱ تقسیم بر مجموع دارایی‌های بالای خط و دارایی‌های زیر خط پس از اعمال ضریب تبدیل.

(FX) و دارایی‌های در معرض ریسک از نوع کالا می‌باشد. سرمایه مورد نیاز برای ریسک بازار بر اساس دستورالعمل بانک مرکزی (یادداشت ۲-۷-۵۲ صورت‌های مالی) محاسبه شده است. محاسبه دارایی‌های موزون شده به ریسک بازار نسبتاً نزدیک به دستورالعمل‌های تعیین شده در رویکرد استاندارد بازل ۳ (منتشر شده در ژانویه ۲۰۱۹) که با توجه به اقتصاد ایران تعدیل شده است، می‌باشد.

سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عملیاتی بانک، با بکارگیری روش استاندارد به روز شده بازل ۳ (دسامبر ۲۰۱۷)^۲ اندازه‌گیری شده است.

جدول ۳ میزان دارایی‌های موزون شده به ریسک (RWA) را طبق رویکرد Standardized بازل ۳ در تاریخ ۲۹/۲/۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

■ دارایی‌های موزون شده به ریسک

رویکردهای Standardised و F-IRB بازل ۳ شامل برآورد ریسک‌های اعتباری، ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی است.

■ رویکرد استاندارد

جهت تخمین ریسک اعتباری طبق رویکرد استاندارد، دارایی‌های در معرض ریسک اعتباری^۱ با در نظر گرفتن وزن ریسک اعلام شده، در دسته‌ها و زیرمجموعه‌های از پیش تعریف شده بازل ۳ طبقه‌بندی شده‌اند.

ریسک بازار شامل ریسک ناشی از معاملات اوراق بهادار، ارزهای خارجی

1. Credit Exposure

2. Basel 3 - Updated Standardized Measurement Approach (USMA)

جدول ۳. دارایی‌های موزون شده به ریسک طبق رویکرد استاندارد بازل ۳ در تاریخ ۲۹/۱۲/۱۴۰۲ - ارقام به میلیون ریال

گروه ریسک	مقدار قبل از CCF و CRM	مقدار پس از CCF و CRM	دارایی موزون شده به ریسک
سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار دولتی با درآمد ثابت	۳۰,۹۹۶,۳۴۶	۳۰,۹۹۶,۳۴۶	-
بانک‌ها	۷۹,۷۳۰,۶۶۹	۷۹,۷۳۰,۶۶۹	۴۵,۸۸۴,۵۸۷
تسهیلات مشتریان حقوقی	۴۵۳,۷۰۲,۸۲۱	۳۴۶,۱۴۱,۲۵۹	۳۴۴,۴۳۳,۶۸۶
تسهیلات با پشتوانه وثیقه ملکی	۶,۹۶۳,۷۵۴	۶,۹۶۳,۷۵۴	۱,۳۹۲,۷۵۱
تسهیلات مشتریان حقیقی	۳,۴۷۱,۸۳۲	۳,۱۲۹,۱۹۶	۱,۶۱۳,۶۳۷
تامین مالی پروژه‌ها از طریق صندوق توسعه ملی	۲۰۳,۷۹۲,۱۵۷	۲۰۳,۷۹۲,۱۵۷	۲۶۴,۹۳۸,۶۰۴
سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام	۶۰۵,۸۷۸	۶۰۵,۸۷۸	۱,۵۱۴,۶۹۵
سایر دارایی‌ها	۴۳,۲۹۵,۵۳۸	۴۳,۲۹۵,۵۳۸	۳۷,۲۳۶,۳۹۴
تسهیلات غیرجاری	۱۸,۵۴۴,۴۶۴	۱۶,۱۰۲,۲۶۵	۲۳,۶۰۰,۱۳۷
مجموع اقلام بالا خط			۷۲۰,۶۰۵,۶۹۰
تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌های صادر شده	۶۸,۱۰۰,۷۱۶	۶۸,۱۰۰,۷۱۶	۲۱۶,۳۸۷,۶۸۰
تعهدات بابت اعتبار اسنادی (دیداری)	۲۳,۲۴۴,۱۸۲	۵,۶۰۲,۳۶۶	۵,۶۰۲,۳۶۶
تعهدات بابت اعتبار اسنادی (بیوزانس)	-	-	۰
سایر تعهدات	۸۸۵,۶۰۰	۸۸۵,۶۰۰	۸۸,۵۶۰
مجموع اقلام زیر خط			۲۲۲,۰۷۸,۶۰۶
ریسک بازار	۵,۰۷۸,۰۹۰		۶۳,۴۷۶,۱۲۵
ریسک عملیاتی	۴,۲۶۱,۸۱۷		۵۳,۲۷۲,۷۱۳
مجموع دارایی‌های موزون شده به ریسک			۱,۰۵۹,۴۴۱,۹۳۳

■ رویکرد رتبه‌بندی داخلی بنیادی (F-IRB)

علاوه بر رویکرد Standardized بازل ۳، بانک به صورت داوطلبانه وضعیت سرمایه خود را بر اساس رویکرد F-IRB بازل از اطلاعات تاریخی جهت برآورد احتمال نکول (PD) برای تسهیلات‌گیرندگان حقوقی شامل تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی، گزارش می‌دهد.

مدل رتبه‌بندی بانک طبق رویکرد F-IRB محدود به اکسپوژر شرکت‌های تسهیلات‌گیرنده شامل انواع تسهیلات و تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی، ضمانت‌نامه و اعتبارات اسنادی است. جدول ۴ احتمال نکول تاریخی و مقدار اکسپوژر هر دسته از گروه‌های ریسک را به‌عنوان درصدی از پرتفوی تسهیلات به اشخاص حقوقی بانک نشان می‌دهد.

جدول ۴. داده‌های تاریخی احتمال نکول و درصد اکسپوژر شرکت‌های تسهیلات‌گیرنده بر اساس رتبه ریسک - ارقام به درصد

رتبه ریسک	احتمال نکول تاریخی	درصد از کل اکسپوژر پرتفوی تسهیلات شرکتی
A	۰/۵	۳/۴
B	۵/۵	۳۹/۸
BB	۲/۲	۲۶/۶
BBB	۱/۰	۱۲/۴
C/CC	۲۷/۰	۰/۴
CCC	۱۵/۰	۱۰/۴
فاقد رتبه	۱۵/۰	۲/۲
اشخاص حقیقی	۲۱/۰	۴/۹
مجموع		۱۰۰

در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ میانگین موزون رتبه تسهیلات شرکتی بانک که رتبه‌بندی شده‌اند «B» است و کفایت سرمایه بانک طبق رویکرد F-IRB، ۱۳/۷ درصد است که قبلاً در جدول ۲ نمایش داده شده است.

۴-۱. ساختار و وظایف مدیریت ریسک

و سایر اعضای مستقل است. مدیر ارشد ریسک به عنوان دبیر کمیته مسئول اجرای سیاست‌های کمیته عالی ریسک و گزارش ریسک‌های مهم به اعضای کمیته می‌باشد.

واحد ریسک تحت ضوابط و رهنمودهای کمیته ریسک بانک فعالیت می‌نماید و مسئول اجرای سیاست‌های ابلاغی کمیته ریسک می‌باشد. واحد ریسک دارای ۶ کارشناس می‌باشد و این افراد زیر نظر مدیر ارشد ریسک فعالیت می‌کنند.

حسابرس داخلی بانک مستقلاً به هیات‌مدیره گزارش می‌دهد و با انجام آزمایش‌های دوره‌ای به ارزیابی مستقل و کیفیت‌سنجی فرآیندها و انجام کنترل‌های کلیدی در سراسر بانک و همچنین بررسی پورتنفوی اعتباری می‌پردازد.

بانک خاورمیانه برای مدیریت ریسک دارای یک رویکرد سیستماتیک می‌باشد که در چارچوب سند استراتژی ریسک تعریف شده است. جلسه کمیته ریسک بانک (RC) به صورت هفتگی برگزار و در آن گزارشات مربوط به ریسک‌های مهم، حدود ریسک و بازبینی استراتژی ریسک صورت می‌پذیرد. استراتژی ریسک نقش‌ها و مسئولیت‌های مشخصی را برای مدیریت ریسک بیان می‌کند که زمینه را برای تفویض اختیارات به کمیته‌های مختلف و کارمندان اجرایی و همچنین تعیین محدودیت‌های قابل قبول ریسک در رابطه با فعالیت‌های بانک فراهم می‌نماید.

سند بازل با عنوان «رهنمودهای اصول حاکمیت شرکتی برای بانک‌ها»، که در اکتبر ۲۰۱۴ منتشر شده است، پایه و اساس وظایف و مسئولیت‌های کمیته ریسک را تعیین می‌کند. کمیته عالی ریسک بانک خاورمیانه شامل یک عضو از اعضای غیر اجرایی هیات‌مدیره به عنوان رئیس کمیته، حداکثر یکی از اعضای اجرایی هیات‌مدیره یا مدیرعامل،

۵-۱. ریسک اعتباری

به شرکت‌های وابسته (گروه) و همچنین رابطه بلندمدت مشتری با بانک نیز در نظر گرفته می‌شود.

■ سیاست‌های ریسک اعتباری

سیاست اعتباری بانک خاورمیانه از مقررات بانک مرکزی و همچنین دستورالعمل کمیته نظارت بانکی بازل پیروی می‌کند. ظرفیت ریسک‌پذیری اعتباری بانک به نسبت پورتنفوی اعتباری به سپرده‌ها، معیارهای اندازه‌گیری کفایت سرمایه، معیارهای اندازه‌گیری نقدینگی و مقررات بانک مرکزی وابسته است که این موارد در سند اشتباهی ریسک و استراتژی مدیریت ریسک نیز ذکر شده است.

مشتریان حقوقی هسته اصلی مشتریان اعتباری بانک خاورمیانه را تشکیل می‌دهند. همچنین، بانک از صاحبان مشاغل انفرادی که دارای کارت بازرگانی هستند، جهت ارائه تسهیلات استقبال نموده و در تلاش است که روابط بانکی بلندمدت خود را با همه مشتریان اعتباری حفظ کرده و یا توسعه دهد.

رویکرد اساسی بانک خاورمیانه ارائه خدمات و تسهیلات بانکی به مشتریان به‌منظور برآورد نیازهای سرمایه در گردش است. حوزه فعالیت‌های بین‌المللی بانک، عمدتاً مربوط به ارائه تسهیلات سرمایه در گردش و اعتبارات اسنادی به شرکت‌های فعال در بخش مواد غذایی و دارویی جهت واردات مواد اولیه و قطعات مورد نیازشان می‌باشد. در موارد خاص، این بانک در زمینه تامین مالی همگانی نظیر تامین منابع مالی از طریق بازار

زیان ناشی از نکول مشتریان اعتباری بانک در بازپرداخت به موقع تعهداتشان ریسک اعتباری تعریف شده است. از جمله محصولات بانک که در معرض ریسک اعتباری قرار می‌گیرند عبارتند از: وام‌ها، ضمانت‌نامه‌های بانکی، اعتبارات اسنادی، اوراق بهادار و دارایی‌های قابل دادوستد. رویدادهای نامطلوب کلان اقتصادی اخیر در ایران که بر اثر تحریم‌های یکجانبه آمریکا نیز شدت گرفته‌اند، پورتنفوی اعتباری بانک را تحت تأثیر قرار داده است و از اثرات این رویدادها می‌توان به کاهش تولید ناخالص داخلی و مصرف سرانه کشور، همراه با تورم بالا در بازار ناپایدار ارز و همچنین عدم اطمینان در مورد نرخ سود اشاره کرد. افزایش نرخ نکول در بین مشتریان اعتباری بانک منجر به افزایش هزینه‌های پرداختی و ذخیره برای پوشش زیان اعتباری می‌شود.

در بانک خاورمیانه، بررسی ریسک اعتباری برای هر مشتری با ارزیابی اولیه مشخصات مالی، تاریخچه اعتباری، چشم‌انداز کسب‌وکار و ساختار مدیریت و مالکیت مشتری آغاز می‌گردد. با استفاده از مدل‌های رتبه‌بندی تجربی مخصوص هر صنعت و بر اساس داده‌های موجود، به هر مشتری اعتباری رتبه ریسک در محدوده AAA تا C / CC اختصاص داده می‌شود، که این رتبه نشانگر احتمال نکول (PD) مشتری در طول سال مالی آینده است. مدیریت ریسک بانک رتبه‌بندی اعتباری مشتریان را به‌صورت مداوم مورد بررسی قرار می‌دهد تا بر تغییرات وضعیت ریسک مشتریان نظارت داشته باشد.

در ارائه نظرات در خصوص ریسک اعتباری مشتریان، علاوه بر رتبه ریسک، وثیقه، تمرکز در حوزه صنعت، میزان کل خط اعتباری تخصیص داده شده

1. Risk Committee
2. Probability of Default

سرمایه یا صندوق توسعه ملی (NDF) فعالیت می‌نماید.

واحد اعتبارات قبل از ارسال اطلاعات به واحد ریسک ارزیابی اعتباری خود از مشتریان را انجام می‌دهد. بخشی از سیاست ریسک اعتباری، حفظ میانگین رتبه ریسک اعتباری کل پورتنوی بانک بوده که طبق رتبه‌بندی موسسه Moody's، این رتبه بالاتر از «B۲» (مشابه رتبه «B» در S&P) است. مشتریانی که دارای رتبه اعتباری کمتری هستند، برای پوشش احتمال نکول خود، می‌بایست وثایق کافی ارائه دهند. بانک به‌طور مداوم تمرکز تسهیلات کلان را در جهت کاهش ریسک خود بررسی می‌نماید تا نسبت به رعایت محدودیت‌های بانک مرکزی برای «تسهیلات مهم» اطمینان حاصل کند.

■ حدود اختیارات سطوح مختلف سازمانی برای تصویب تسهیلات و تعهدات

تصمیم‌گیری مصوبات اعتباری در بانک خاورمیانه براساس حدود مقرر، در شعب، کمیته اعتباری مرکز، کمیته عالی و هیات‌مدیره انجام می‌شود. یادداشت ۳-۴-۵۲ صورت‌های مالی جزئیات حدود اختیارات برای تصویب اعتبار را بیان می‌کند. برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد مراحل تصویب اعتبار به یادداشت ۲-۳-۵۲ صورت مالی مراجعه شود.

■ دارایی‌های در معرض ریسک اعتباری

جدول ۵. رفتار بازپرداخت تسهیلات‌گیرندگان بر حسب سرفصل‌های جاری و غیرجاری (تسهیلات ریالی) - ارقام به درصد

وضعیت سرفصل	توضیح	درصد از کل مقدار اکسپوزر
جاری	کمتر از دو ماه	۹۵/۹
سررسید گذشته	بین ۲ ماه تا ۶ ماه	۱/۳
معوق	بین ۶ ماه تا ۱۸ ماه	۱/۴
مشکوک‌الوصول	بیش از ۱۸ ماه	۱/۴
کل مشتریان جاری		۱۰۰

■ اوراق بهادار

در ترازنامه تلفیقی منتهی به پایان سال مالی ۱۴۰۱، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار خزانه اسلامی، اوراق قرضه دولتی و اوراق بهادار شرکت‌ها در مجموع ۳۳ هزار میلیارد ریال است. بانک از پورتنوی اوراق بهادار در درجه اول جهت مدیریت ریسک بازر و نقدینگی استفاده می‌کند و همچنین با توجه به شرایط بازار به دنبال اخذ بازده مناسب اقتصادی از این سرمایه‌گذاری‌ها می‌باشد. برای اطلاعات بیشتر در مورد اوراق بهادار بدهی، به یادداشت ۳-۲۸ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

■ سهام

بانک به دلیل ملاحظات مقرراتی و مرتبط با کفایت سرمایه تصمیم بر خروج از پورتنوی خرید و فروش سهام گرفته است لیکن با توجه به

■ کل موجودی دارایی

بر اساس صورت‌های مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۲، کل دارایی‌های تلفیقی بانک تقریباً ۴۳،۰۱۰ هزار میلیارد ریال بوده است که در مقایسه با سال قبل، ۳۴۶ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. عامل اصلی افزایش در کل مانده دارایی‌ها مربوط به افزایش تسهیلات اعطائی ناشی از درخواست‌های اعتباری شرکت‌ها می‌باشد.

■ موجودی نقد و شبه نقد

موجودی نقد، مطالبات از بانک‌ها و اوراق جزو ابزارهای نقدینگی بانک هستند و بانک جهت مدیریت امور نقدینگی خود ترکیب این سه مورد را تعیین می‌نماید.

■ تسهیلات اعطایی

با توجه به ترازنامه، تسهیلات اعطایی به مشتریان تقریباً ۱۰۱ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است که این افزایش ناشی از تقاضای شدید تسهیلات شرکتی می‌باشد.

جدول ۵ تسهیلات را بر اساس وضعیت پرداخت به تفکیک نشان می‌دهد. برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد کیفیت، تمرکز، وثیقه، توزیع صنعت و مدیریت تسهیلات، به یادداشت ۳-۵۲ («ریسک اعتباری») صورت‌های مالی مراجعه کنید.

اقتضای بازار نسبت به معامله و بازرگردانی سهام خود اقدام کرده است. میزان سرمایه‌گذاری‌ها در سهام در تاریخ ۲۹/۱۲/۱۴۰۲، ۱۵۰۰ میلیارد ریال بوده است (این مبلغ در سال پیشین به حدود ۸۹۵ میلیارد ریال رسیده بود). برای اطلاعات بیشتر در مورد سرمایه‌گذاری در سهام به یادداشت ۱-۲۸ و ۲-۲۸ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

■ دارایی‌های زیر خطی

میزان تعهدات زیر خطی ترازنامه بانک در تاریخ ۲۹/۱۲/۱۴۰۲، از حدود ۲۸۷ هزار میلیارد ریال در سال قبل، به ۵۷۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. برای اطلاعات بیشتر در مورد اقلام زیر خطی به یادداشت ۴۸ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

■ کاهش ریسک اعتباری

بانک اندازه و ریسک پورتنوی تسهیلات خود را با متنوع‌سازی پورتنوی از منظر اندازه تسهیلات و تمرکز اعتباری در صنایع مختلف، مدیریت می‌کند. بانک جهت همگام‌سازی کسب‌وکار خود با تغییرات وضعیت اقتصادی داخل و خارج کشور، شیوه‌ها و استانداردهای مدیریت اعتباری خود را به‌صورت پویا مدیریت می‌کند.

بانک بر اساس اعتبار تسهیلات گیرندگان و توانایی آن‌ها در بازپرداخت تعهداتشان، محصولات اعتباری اعطا می‌کند (نه بر اساس صرفاً وثایق و ضمانت‌های ارائه شده). با این وجود، در مواقع لزوم از تضمین اشخاص ثالث و وثیقه برای کاهش ریسک اعتباری استفاده می‌کند و به‌طور منظم بر ارزش وثایق نظارت دارد.

انواع اصلی وثیقه‌های اخذ شده توسط بانک شامل پول نقد، اوراق بهادار قابل فروش، املاک و مستغلات، تجهیزات و چک‌های وصولی تجاری است. استفاده از چک‌های وصولی تجاری به‌عنوان وثیقه، به بانک این امکان را می‌دهد که به‌طور مداوم بر جریان نقدی و عملکرد تجاری تسهیلات گیرنده نظارت داشته باشد. همچنین بانک جهت اطمینان از تحقق به موقع تعهدات اعتباری تسهیلات گیرنده در مقابل بانک، به‌عنوان حمایت اخلاقی، از سهامداران و مدیران اصلی شرکت‌ها ضمانت‌های شخصی وثیقه می‌گیرد (به‌عنوان مثال اقامتگاه‌های اصلی).

طبق بازل ۳، بانک در محاسبه سرمایه نظارتی از تاثیر وثایق در کاهش ریسک اعتباری استفاده کرده است. وثایق واجد شرایط جهت کاهش ریسک اعتباری در درجه اول شامل سپرده‌های نقدی و اوراق بهادار قابل فروش می‌باشد که توسط تسهیلات گیرندگان ارائه می‌شود. همانطور که در جدول ۳ نشان داده شده است (دارایی‌های موزون شده به ریسک طبق رویکرد استاندارد بازل ۳ در تاریخ ۲۹/۱۲/۱۴۰۲)، کاهش اصلی در مقدار اکسپوزر در معرض ریسک، پس از اجرای تکنیک CRM^۲ مربوط به تسهیلات با اشخاص حقیقی، حقوقی و تسهیلات غیرجاری می‌باشد.

■ آزمون بحران

در جدول زیر تاثیر سناریوهای مختلف آزمون بحران بر روی نسبت کفایت سرمایه بانک (CAR) قابل مشاهده است. اکسپوزر اعتباری در آزمون بحران شامل تسهیلات به شرکت‌های حقوقی، تامین مالی پروژه‌ها از طریق صندوق توسعه ملی و تعهدات زیر خطی ترانزنامه می‌باشد که تمامی این‌ها حدود ۷۵ درصد دارایی‌های موزون شده به ریسک^۱ بانک را تشکیل می‌دهد. تسهیلات به بانک‌ها ۸ درصد به اشخاص حقیقی کمتر از ۵ درصد دارایی‌های موزون شده به ریسک بانک را تشکیل می‌دهد و مابقی این دارایی‌ها موزون به ریسک شامل اکسپوزر تسهیلات غیرجاری، دارایی‌های غیر اعتباری و به مقدار محدود سرمایه‌گذاری در سهام است. در زیر مفروضات در نظر گرفته شده جهت آزمون بحران به جزئیات تشریح شده است.

■ توزیع دارایی‌های اعتباری بر اساس نوع صنعت و منطقه جغرافیایی

برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد توزیع جغرافیایی و صنعت دارایی‌های در معرض ریسک اعتباری، به یادداشت‌های ۱-۸-۳-۵۲ "توزیع بخش اقتصادی تسهیلات و سرمایه‌گذاری در سهام و تمرکز درون یا برون مرزی آن" و ۳-۵۳ "تمرکز جغرافیایی اقلام عمده دارایی‌ها و بدهی‌ها و درآمد‌ها" مراجعه کنید.

■ سیستم رتبه‌دهی اعتباری

سیستم رتبه‌دهی اولیه ریسک، شامل تعداد زیادی از مدل‌های رتبه‌بندی تجربی و داخلی است که مبتنی بر صنایع مختلف می‌باشد. چنین مدل‌هایی معمولاً براساس ترکیبی از اطلاعات موجود در صورت‌های مالی همراه با اطلاعات خاص مشتریان و بر اساس داده‌های تاریخی نکول آن‌ها می‌باشد. تیم ریسک اعتباری به‌صورت دوره‌ای مدل‌ها را براساس تجربه تاریخی نکول مشتریان به گونه‌ای می‌سنجد که رتبه‌های ریسک و احتمال نکول مشتریان سازگاری لازم را با دسته‌های مختلف صنعت داشته باشد.

■ تعیین پارامترهای ریسک اعتباری

میزان عملکرد و مناسب بودن پارامترهای ریسک سرمایه بانک به‌طور منظم مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. کیفیت صحت هر پارامتر با مقایسه مقادیر پیش‌بینی شده و نتایج تحقق یافته سنجیده می‌شود. همچنین با سنجش هر پارامتر با استانداردهای خارجی و یا روش‌های اندازه‌گیری جایگزین می‌توان کیفیت صحت پارامترها را تایید نمود.

■ احتمال نکول

احتمال نکول (PD) یک تخمین تجربی از میانگین نرخ نکول یک ساله مشتری در شرایط اقتصادی مختلف است. روش تخمین PDها برای مشتریان اعتباری با رتبه ریسک آن‌ها و تعریف نکول طبق بازل ۳، یکسان است. "نکول" به معنی عدم پرداخت و یا تاخیر بیش از ۹۰ روز مشتریان در بازپرداخت تعهداتشان است.

■ میزان اکسپوزر در معرض نکول

اکسپوزر در معرض نکول (EAD^۱)، میزان مورد انتظار از زیان در صورت نکول مشتری اعتباری می‌باشد. درصد EAD مشتریان اعتباری بر اساس تجربه تاریخی بانک و بررسی‌های آماری محاسبه می‌گردد.

■ زیان در صورت نکول

زیان در صورت نکول یا "LGD" زیان تخمین زده شده‌ای (بر حسب درصدی از EAD) است که بانک در هنگام نکول مشتری اعتباری در افق زمانی یک ساله متحمل آن می‌شود. طبق رویکرد F-IRB بازل، زیان در صورت نکول ۴۵ درصد فرض می‌شود اگرچه LGD تجربی بانک به مراتب کمتر می‌باشد.

1 Exposure-at-Default

2 Credit Risk Mitigation

۳. به جز ریسک بازار و ریسک عملیاتی

جدول ۶. آزمون بحران طبق رویکرد F-IRB - ارقام به درصد

کفایت سرمایه طبق رویکرد F-IRB بازل	وزن ریسک پورتنفوی تسهیلات حقوقی	پورتنفوی تسهیلات حقوقی				سناریو بحران اقتصادی
		C/CC بدون رتبه	CCC	B/BB	BBB و بالاتر	
۱۳/۷	۹۵/۵	۱/۴	۱۴/۲	۸۱/۸	۲/۷	شرایط عادی ^۱
۱۱/۹	۱۱۳/۳	۱۵/۶	۶۵/۲	۱۹/۳	۰/۰	آزمون بحران ۱ (شرایط بحرانی ملایم) ^۲
۹/۵	۱۴۶/۲	۷۸/۱	۱۹/۳	۲/۷	۰/۰	آزمون بحران ۲ (شرایط بحرانی متوسط) ^۳
۹/۰	۱۵۶/۰	۹۷/۴	۲/۷	۰/۰	۰/۰	آزمون بحران ۳ (شرایط بحرانی خیلی شدید) ^۴

۱ - شرایط عادی:

الف. فرض کنید ترکیب دارایی‌ها و وزن ریسک معادل داده‌های صورت‌های مالی منتهی به تاریخ ۲۹/۲/۱۳۹۷ باشد.

۲ - آزمون بحران ۱ (شرایط بحرانی ملایم)

الف. رتبه تسهیلات اعطانی به شرکت‌ها یک رتبه تنزل پیدا کنند. (معادل سه درجه)

ب. همه تسهیلات دارای رتبه +CCC و کمتر، به رتبه C/CC تنزل پیدا کنند.

۳ - آزمون بحران ۲ (شرایط بحرانی متوسط)

الف. رتبه تسهیلات اعطانی به شرکت‌ها دو رتبه تنزل پیدا کنند. (شش درجه)

ب. همه تسهیلات دارای رتبه +B و کمتر به رتبه C/CC تنزل پیدا کنند.

پ. اکسپوزر تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی یک کاردینال تنزل پیدا کند. (مطابق با 'Basel's supervisory slotting criteria for specialized lending')

۴ - آزمون بحران ۳ (شرایط بحرانی شدید)

الف. رتبه تسهیلات اعطانی به شرکت‌ها سه رتبه تنزل پیدا کنند. (نه درجه)

ب. همه تسهیلات دارای رتبه +BB و کمتر به رتبه C/CC تنزل پیدا کنند.

پ. اکسپوزر تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی دو کاردینال تنزل پیدا کند. (مطابق با 'Basel's supervisory slotting criteria for specialized lending')

۱-۶. ریسک بازار

ایران تعدیل شده است، اتخاذ کرده است. برای اطلاعات بیشتر به یادداشت ۲-۲-۷-۵ صورت‌های مالی مراجعه شود.

■ اندازه‌گیری ریسک بازار

علاوه بر گزارش‌های نظارتی، بانک برای اندازه‌گیری و کنترل ریسک بازار از چندین مدل داخلی استفاده می‌کند، از جمله مدل‌هایی بر اساس روش VaR^۳ و تاثیر تغییرات نرخ سود یکسان در تمامی سرسیدها بر روی دارایی‌های نگهداری شده در دفاتر معاملاتی^۴ و غیرمعاملاتی^۵ می‌باشد. میزان اکسپوزر در معرض ریسک بازار که ناشی از ریسک نرخ سود، ارز خارجی و سهام است با استفاده از مدل‌های داخلی اندازه‌گیری و کنترل می‌شوند.

در روش VaR فرض می‌شود که باتوجه به تغییرات تاریخی مشاهده‌شده، حرکت‌های آتی در نرخ بازار قابل پیش‌بینی است. با تخمین VaR و انجام آزمون بحران تحت سناریوهای مختلف کلان اقتصادی میزان آسیب‌پذیری بانک در برابر ریسک مشخص خواهد شد. هدف از این

در این بخش، به ریسک ناشی از تغییر در شرایط بازار و تاثیر منفی بر ارزش دارایی‌ها، بدهی‌ها و سودآوری بانک، اشاره خواهد شد. دارایی‌های قابل دادوستد، اوراق بهادار و سهام و همچنین دارایی‌های در معرض ریسک نرخ ارز (خارجی) در معرض ریسک بازار هستند.

کمیته دارایی‌ها/ بدهی‌ها (ALCO) وظیف مدیریت ریسک بازار را برعهده دارد. در جلسات هفتگی کمیته دارایی‌ها و بدهی‌های بانک، مسائل مربوط به ریسک بازار، به مدیریت ارشد ارائه می‌شود و توصیه‌های لازم در خصوص کنترل این ریسک مطرح می‌گردد. چارچوب ریسک بازار بانک شامل سیاست‌ها، روش‌های اعتبار سنجی و مدل‌های ارزیابی است. واحد مدیریت ریسک به‌طور مداوم با استفاده از رویه‌ها و مدل‌های متنوع ریسک بازار را بررسی و ارزیابی می‌نماید.

■ گزارش‌دهی از ریسک بازار

در حال حاضر بانک برای محاسبه ریسک بازار، رویکردی را شبیه به روش ساده شده بازل^۳ (منتشر شده در ژانویه ۲۰۱۹) که با توجه به اقتصاد

۱. طبق سند بازل تسهیلات اعطایی جهت ایجاد پروژه‌ها به ۵ طبقه دسته بندی می‌شوند. وزن‌های دسته‌های ۱ تا ۴ به ترتیب ۷۰ درصد، ۹۰ درصد، ۱۱۵ درصد و ۲۵۰ درصد می‌باشد و اگر پروژه‌ای در دسته ۵ (نکول) قرار بگیرد می‌باید ذخیره‌ای برابر با کل مبلغ اکسپوزر در نظر گرفته شود و از این رو مبلغ اکسپوزر از سرمایه بانک کاسته می‌شود.

2. Basel 3 Simplified Standardised Approach

3. Value at Risk

4. Interest Rate Risk on Trading Book (IRRBTB)

5. Interest Rate Risk on Banking Book (IRBB)

ریسک نرخ سود روی ارقام معاملاتی (IRRTB)

تنها دارایی قابل دادوستد بانک در تاریخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹، اوراق مشارکت دولتی و غیر دولتی است. با رشد بازار ثانویه اوراق قرضه در ایران، شاهد افزایش قابل توجهی در حجم این اوراق بوده‌ایم و انتظار می‌رود IRRTB بخش بزرگی از ریسک بازار بانک را تشکیل دهد. با توجه به ماهیت این دارایی‌ها، ممکن است ارزش آنها به دلیل طیف وسیعی از عوامل از جمله بازده، نقدینگی بازار، همبستگی بین بازار و نوسانات بازار تغییر کند. جدول زیر تاثیر تغییر موازی نرخ سود دارایی‌های قابل دادوستد را نشان می‌دهد.

آزمون‌ها ارائه مکانیسم هشدار زود هنگام در مورد شوک‌های سیستمیک است. محاسبه VaR با استفاده از انحراف معیار روزانه برای افق ۱۰ روزه و با احتمال یک درصد زیان انجام می‌شود.

ریسک نرخ سود

به دلیل تحولات اخیر بازار بدهی در ایران، بانک با افزایش سطح ریسک نرخ سود مواجه است و ممکن است با رعایت محدودیت‌های نظارتی در نرخ سود، بخشی از منابع خود را از دست دهد.

جدول ۷. آزمون بحران IRRTB: حساسیت ارزش بازار به دلیل تغییر موازی در منحنی بازده - ارقام به میلیون ریال

گروه				ارقام
۴ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۴ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	
				۱۴۰۲/۱۲/۲۹
۵۴۶,۳۰۱	۲۷۲,۰۹۰	۲۵۸,۱۴۶	(۵۱۴,۵۷۷)	اوراق بهادار با درآمد ثابت
				۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۴۱۳,۹۲۶	۲۰۴,۶۹۴	(۲۰۰,۰۲۳)	(۳۹۵,۸۰۹)	اوراق بهادار با درآمد ثابت

ریسک نرخ سود دارایی‌ها و بدهی‌های غیرمعاملاتی (IRRBB)

بانک از نرخ شناور یا از اختیار قابل توجهی در ارائه نرخ سود (به‌عنوان مثال بازپرداخت زود هنگام) در پورتفولی تسهیلات خود استفاده نمی‌کند.

در اثر افزایش در نرخ سود در کوتاه‌مدت سودآوری بانک ممکن است کاهش یابد. جدول ۹ تاثیر تغییر موازی نرخ سود در ارقام غیرمعاملاتی را نشان می‌دهد.

جدول ۸. آزمون بحران IRRBB: حساسیت درآمد به دلیل تغییر موازی در نرخ بهره - ارقام به میلیون ریال

گروه				ارقام
۴ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۴ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	
				۱۴۰۲/۱۲/۲۹
(۱۲,۶۶۷,۴۴۳)	۶,۳۳۳,۷۲۱	(۶,۳۳۳,۷۲۱)	۱۲,۶۶۷,۴۴۲	تسهیلات
۵۴۶,۳۰۱	۲۷۲,۰۹۰	۲۵۸,۱۴۶	(۵۱۴,۵۷۷)	اوراق بهادار با درآمد ثابت
۱,۰۲۶,۷۲۳	۵۱۳,۳۶۲	(۵,۲۹۹,۱۱۶)	(۱۰,۵۹۸,۲۳۲)	سپرده‌ها
(۱۱,۰۹۴,۴۱۹)	۷۷۶,۴۵۹	(۵,۵۴۸,۲۶۹)	۱,۵۵۴,۶۳۳	مجموع
				۱۴۰۱/۱۲/۲۹
(۷,۱۱۹,۷۴۷)	۳,۵۵۹,۸۷۳	(۳,۵۵۹,۸۷۳)	۷,۱۱۹,۷۴۷	تسهیلات
۴۱۳,۹۲۶	۲۰۴,۶۹۴	(۲۰۰,۰۲۳)	(۳۹۵,۸۰۹)	اوراق بهادار با درآمد ثابت
۷۷۳,۵۵۸	۳۸۶,۷۷۹	(۳,۰۰۲,۰۴۶)	(۶,۰۰۴,۰۹۲)	سپرده‌ها
(۵,۹۳۲,۲۶۲)	۳۵۷,۸۰۴	(۲,۹۶۸,۴۰۰)	۷۱۹,۸۴۶	مجموع

1. Interest Rate Risk on Trading Book
2. Interest Rate Risk on Banking Book

■ ریسک نرخ ارز

ریسک نرخ ارز بانک عمدتاً ناشی از تعهدات خارج از ترازنامه مانند اعتبارات اسنادی جهت واردات کالا است. بانک خاورمیانه برای بهره‌برداری از تغییرات احتمالی قیمت ارز وارد معاملات ارزی نمی‌شود اما گاهی اوقات در فاصله زمانی کوتاه، عمدتاً به دلیل انجام تعهدات مربوط به مشتریان خود، موقعیت باز ارزی ایجاد می‌کند. جدول مندرج در یادداشت ۲-۵-۵۲ صورت‌های مالی، اثرات احتمالی بر درآمد بانک را با توجه به ریسک نرخ ارز تحت مدل‌های تک دارایی و واریانس-کواریانس ارزش در معرض خطر (VaR) را نشان می‌دهد. جدول در یادداشت ۶-۵-۵۲ صورت‌های مالی

مقدار سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک نرخ ارز را تحت مدل‌های تک دارایی و واریانس-کواریانس ارزش در معرض خطر (VaR) را نشان می‌دهد.

■ ریسک سهام

پورتنوی سرمایه‌گذاری بانک در تاریخ ۲۹/۱۲/۲۰۲۱ برابر با ۱۵۰۰ میلیارد ریال شامل سرمایه‌گذاری استراتژیک در شرکت بیمه عمر خاورمیانه (در حدود ۸۹۷ میلیارد ریال) بوده است. اطلاعات تکمیلی در یادداشت ۱-۲۸ و ۲-۲۸ صورت‌های مالی در دسترس می‌باشد.

۱-۷. ریسک عملیاتی

هفت نوع ریسک عملیاتی طبق کمیته بازل عبارتند از:

- تخلف داخلی
- سو استفاده خارجی
- ایمنی محیط کاری و فعالیت‌های استخدامی
- مشتریان، محصولات و فعالیت‌های تجاری بانک
- خسارات فیزیکی
- اختلال در سیستم‌ها و امکانات بانک
- شکست در اجرای فرآیندها و خدمات بانکی.

باقی‌مانده را به عنوان ریسک‌های با اهمیت لحاظ می‌کند و در فهرست انبار ریسک^۲ قرار می‌دهد.

با استفاده از RCSA، تا به امروز ریسک‌های عملیاتی متعددی در بخش‌های مختلف بانک و شعب شناسایی شده است.

■ سامانه شناسایی ریسک‌های عملیاتی

سامانه شناسایی ریسک‌های عملیاتی یک سامانه آنلاین است و تمامی پرسنل بانک (کارمندان و مدیران) به آن دسترسی دارند. این سامانه با هدف شناسایی ریسک‌های فرآیندهای بانک جهت پیشگیری از سوء استفاده‌های داخلی و خارجی و همچنین اعمال کنترل‌های مناسب پیاده‌سازی شده است. تا به امروز ریسک‌های متعددی در این سامانه گزارش و مرتفع شده‌اند.

بخش مدیریت ریسک از این دسته‌ها برای شناسایی و ارزیابی ریسک‌های عملیاتی به عنوان بخشی از چارچوب «خودارزیابی ریسک و کنترل (RCSA)» استفاده می‌کند.

■ روش خود ارزیابی ریسک و کنترل (RCSA)

فرایند ارزیابی ریسک عملیاتی از روش خود ارزیابی ریسک و کنترل (RCSA) پیروی می‌نماید، که براساس آن:

- هر یک از شعب و واحدهای ریسک‌پذیر بانک دارای یک نماینده مشخص RCSA هستند که مسئول انجام فرایند ارزیابی درخصوص ریسک‌های واحد خود با همکاری یک کارشناس ریسک می‌باشد.
- نمایندگان تعیین شده RCSA، فراوانی و شدت ریسک‌های عملیاتی شناسایی شده را تعیین کرده و آن‌ها را به دو دسته «ریسک‌های با اهمیت» و «ریسک‌های کم اهمیت» طبقه‌بندی می‌نمایند.
- روسای کلیه واحدهای ریسک‌پذیر (به کمک کارشناس ریسک مربوطه) موظف‌اند کلیه «ریسک‌های با اهمیت» شناسایی شده در واحد خود را بررسی کرده و جهت کاهش ریسک‌ها روش‌های کنترلی پیشنهاد دهند.
- واحد ریسک، پس از بکارگیری روش‌های کنترلی، تمام ریسک‌های

■ فرآیند خدمات و محصولات جدید (CIPSP)^۳

ریسک عملیاتی ناشی از محصولات و خدمات جدید درون بانک و شعب، در یک چارچوب منظم و به کمک دستورالعمل فرآیند خدمات و محصولات جدید بانک (CIPSP)، به درستی شناسایی و کاهش می‌یابد.

■ انبار ریسک

در انبار ریسک‌ها بر اساس ماهیتشان دسته‌بندی، جمع‌آوری و ارزیابی می‌گردند. انبار ریسک بانک خاورمیانه شامل ریسک اعتباری، ریسک بازار، ریسک عملیاتی، ریسک نقدینگی، ریسک تمرکز، ریسک تطبیق با

1. Risks and Controls Self-Assessment
2. Risk Inventory
3. Create and Improve of Product, Services and Process

عملیاتی بانک با استفاده از مولفه ضرر داخلی (ILM)^۴ نیست.

در مدل USMA، میانگین سه ساله هر یک از اجزای زیر استفاده می‌شود:

- درآمد تسهیلات اعطایی، درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل نگه‌داشت تا سررسید، درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل دادوستد و سایر درآمدهای ناشی از بهره
- هزینه سود سپرده‌ها
- دارایی‌های بهره‌زای ترانزانه شامل کل تسهیلات اعطایی، اوراق و سایر دارایی‌های بهره‌زا
- کارمزدها و حق‌العمل
- خالص سود (زیان) از دارایی‌های قابل دادوستد.

جدول زیر محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی با استفاده از روش USMA را نشان می‌دهد.

قوانین و شهرت می‌باشد. در انباره پس از دسته‌بندی بر اساس ماهیت جزئیات ریسک تشریح و اقدامات لازم جهت مواجهه و کاهش آن بیان می‌گردد.

رویکرد اندازه‌گیری استاندارد به‌روزشده

در حال حاضر سرمایه لازم برای پوشش ریسک‌های عملیاتی با استفاده از مدل استاندارد بازل ۳ (USMA)^۱ به‌روزشده با محاسبه شاخص کسب‌وکار بر پایه درآمدها و هزینه‌های بهره‌ای، خدماتی و کارمزدی، و مالی به‌دست می‌آید. مطابق این رویکرد، ابتدا شاخص کسب‌وکار (BI)^۲ بر اساس درآمدها و هزینه‌های بهره‌ای، کارمزدهای دارایی‌های بهره‌زا و سود و زیان حاصل از سرمایه‌گذاری‌های بانک محاسبه شده و سپس مبلغ BI به مولفه تجاری (BIC)^۳ تبدیل می‌شود و مطابق دستورالعمل‌های بازل ۳، سرمایه مورد نیاز ریسک عملیاتی اندازه‌گیری می‌شود. از آنجا که BIC بانک کمتر از ۱ میلیارد یورو است، نیازی به تعدیل سرمایه ریسک

جدول ۹. محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی بر اساس روش USMA - ارقام به میلیون ریال

فاکتورها	زیر فاکتورها	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	میانگین
درآمد تسهیلات اعطایی		۲۴,۶۹۲,۷۵۶	۳۸,۳۲۹,۱۱۴	۵۹,۵۷۲,۴۶۰	۹۶,۲۷۲,۷۴۷	
درآمدهای ناشی از بهره، به جز برای عملیاتی و لیزینگ	درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل نگه‌داشت تا سررسید	۲,۹۲۲,۲۰۶	۵,۰۱۸,۲۴۱	۶,۲۷۸,۵۱۹	۷,۴۳۹,۹۳۲	
	درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل دادوستد	۸,۰۶۰,۴۴۴	۹,۶۹۰,۷۳۷	۵,۰۲۷,۵۹۸	۵,۲۷۷,۷۳۵	
	سایر درآمدهای ناشی از بهره	۱۸۴,۸۹۴	۲۵۳,۴۳۹	۳۳۵,۵۹۲	۴۶۲,۹۹۶	
	حاصل جمع	۳۵,۸۶۰,۳۰۰	۵۳,۲۹۱,۵۳۱	۷۱,۲۱۴,۱۶۹	۱۰۹,۴۵۳,۴۱۰	۶۷,۴۵۴,۸۵۳
هزینه‌های ناشی از بهره، به جز برای عملیاتی و لیزینگ	هزینه سود سپرده‌ها	۲۲,۳۸۲,۸۹۰	۳۵,۴۶۸,۵۱۲	۴۳,۸۹۴,۳۲۰	۶۸,۲۶۴,۷۱۴	۴۲,۵۰۲,۶۰۹
دارایی‌های بهره‌زای ترانزانه	تسهیلات اعطایی، اوراق و سایر دارایی‌های بهره‌زا	۳۰۴,۱۷۷,۰۶۵	۴۱۸,۸۰۸,۳۹۴	۵۱۵,۷۵۱,۸۱۵	۷۲۸,۷۵۱,۲۱۲	۴۹۱,۸۷۲,۱۲۲
درآمد سودهای تقسیمی سرمایه‌گذاری‌ها	درآمد سود سهام و واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری	۶۹,۷۰۹	۱,۷۶۶,۷۷۳	۱,۱۵۲,۰۳۵	۵۳۵,۲۵۱	۸۸۰,۹۴۲
درآمد کارمزدها و حق‌العمل	شامل حق‌الوکاله، گشایش‌های اعتبارات اسنادی و صدور ضمانت‌نامه‌ها	۹,۸۴۳,۵۵۶	۸,۱۵۹,۷۰۹	۶,۰۹۰,۰۳۰	۱۰,۸۳۸,۴۵۷	۸,۷۳۲,۹۳۸
هزینه کارمزدها و حق‌العمل	هزینه کارمزد و هزینه مالی	۲۷۵,۲۸۱	۳۷۴,۳۲۰	۴۷۱,۲۴۱	۷۳۸,۶۹۱	۴۶۴,۸۸۳
سایر درآمدهای عملیاتی	سایر درآمدها از دارایی‌های غیرجاری	-	-	۱۷۱,۶۱۹	۱,۸۶۷	۴۳,۳۷۲
سایر هزینه‌های عملیاتی		-	۲۵۵,۰۵۰	۲,۵۶۶,۰۱۰	۲۲۳,۵۱۵	۷۶۱,۱۴۴
خالص سود (زیان) از دارایی	جمع سود (زیان) تحقق یافته سرمایه‌گذاری‌ها + سود (زیان) خرید و فروش ارز	۲۲۸,۱۴۹	۳,۷۶۰,۲۸۴	۶,۷۸۹,۶۹۵	۱۰,۰۴۸,۵۴۲	-
	خالص سود (زیان) افزایش (کاهش) ارزش سرمایه‌گذاری‌ها	-	-	۶,۷۷۹	-	-
	سود(زیان) تسعیر ارز	۶,۹۱۲,۳۹۶	۲,۵۳۱,۸۸۱	۴,۳۷۱,۵۶۰	۱۵,۹۶۰,۲۵۸	-
	حاصل جمع	۷,۱۴۰,۵۴۵	۶,۲۹۲,۱۶۵	۱۱,۱۶۸,۰۳۴	۲۶,۰۰۸,۸۰۰	۱۲,۶۵۲,۳۸۶
شاخص کسب‌وکار		۳۴,۰۹۴,۵۳۳				
مولفه شاخص کسب‌وکار		۴,۲۶۱,۸۱۷				
سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی		۴,۲۶۱,۸۱۷				

1. Updated Standardized Measurement Approach
 2. Business Indicator
 3. business indicator component
 4. Internal Loss Multiplier

۲. افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR)

بر اساس دستورالعمل حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی بانک مرکزی ج.ا.ا.

۲-۱. اصول افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR)^۱

میزان لازم HQLA ذخیره نمایند تا در زمان بحران‌های مالی، بانک مرکزی به‌عنوان نهاد ناظر زمان کافی داشته باشد تا بتواند اقدامات اصلاحی و موثر در بازار ایجاد نماید. نسبت LCR که به‌صورت درصد بیان می‌شود از تقسیم دارایی HQLA بر میزان برآوردی خالص خروج وجه نقد در یک بازه ۳۰ روز تحت شرایط بحرانی بدست می‌آید.

جهت کسب اطلاعات بیشتر در خصوص مدیریت و تحلیل نقدینگی می‌توان به‌صورت‌های مالی بانک مراجعه نمود:

- جدول نسبت نقدینگی (یادداشت ۲-۵-۴-۵۲)
- تحلیل سررسید دارایی‌ها و بدهی‌ها (یادداشت ۳-۵-۴-۵۲)
- تحلیل سررسید قراردادهای بدهی‌های مالی (یادداشت ۴-۵-۴-۵۲)
- صورت ریز سررسیدهای بدهی‌های مالی ارزی (یادداشت ۲-۴-۵-۴-۵۲)
- برنامه مقابله با بحران (یادداشت ۶-۴-۵۲)

کمپته بازل با هدف ارتقا توانمندی بانک‌ها در تامین نقدینگی خود در شرایط بحرانی موقت در سال ۲۰۱۰، اقدام به انتشار رهنمودهایی تحت عنوان نسبت پوشش نقدینگی ("LCR") نمود. در همین راستا، بانک مرکزی ج.ا.ا. نیز به تدوین و ابلاغ دستورالعمل "حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی موسسات اعتباری" در تاریخ ۷/۲۵/۱۳۹۶ اقدام نمود. مطابق دستورالعمل مذکور، حداقل LCR بانک معادل ۸۰ درصد تعیین گردید و بانک‌ها ملزم شدند تا LCR خود را از سال ابلاغ (۱۳۹۶ ه. ش) و لازم الاجرا شدن شش ماه پس از تاریخ ابلاغ این الزامات، حداقل معادل ۶۰ درصد رعایت نموده و در طی مدت ۴ سال و هر سال معادل ۱۰ درصد این نسبت را افزایش داده تا سال ۱۴۰۱ به نسبت حداقل ۱۰۰ درصد دست یابند. رهنمود LCR، بانک‌ها را موظف می‌نماید میزان لازمی از دارایی‌ها با کیفیت نقدشوندگی بالا ("HQLA")^۲ شامل وجه نقد و سایر دارایی‌های سریع معامله نگهداری نمایند به نحوی که در شرایط بحرانی پاسخگوی نیازهای نقدینگی حداقل ۳۰ روز آن‌ها باشد. پیاده‌سازی رهنمودهای LCR سبب می‌شود که بانک‌ها

۲-۲. اجزای کلیدی LCR

مبنای رهنمودهای بازل وجود دارد. به‌عنوان مثال، در رهنمودهای بازل، سپرده‌های بین‌بانکی با ضریب ۱۰۰ درصد در ورودی و خروجی محاسبات LCR لحاظ می‌گردد در صورتی که بر مبنای دستورالعمل حداقل الزامات ریسک نقدینگی ابلاغی از سوی بانک مرکزی، سپرده‌های بین‌بانکی با ضریب صفر درصد در ورودی محاسبات LCR در نظر گرفته می‌شود و همین امر سبب کاهش قابل توجه LCR نظارتی بانک نسبت به محاسبه بر مبنای رهنمودهای بازل گردیده است.

اجزای اصلی تشکیل دهنده نسبت LCR شامل مقدار و ترکیب دارایی‌های مربوط به HQLA و جریان‌ات ورودی و خروجی وجه نقد (عمدتاً به‌صورت تغییرات در حجم سپرده‌ها، میزان تسهیلات اعطایی و پرتفوی اوراق بانک مشاهده می‌شود) می‌باشد.

LCR بانک خاورمیانه در پایان اسفند ۱۴۰۲ برابر ۵۵/۲ درصد بوده است. شایان ذکر است، اختلاف قابل توجهی بین محاسبه LCR بر مبنای حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی بانک مرکزی و محاسبه LCR بر

1 LCR (Liquidity Coverage Ratio)

2 HQLA (High Quality Liquid Assets)

جدول ۱۰. محاسبه نسبت پوشش نقدینگی - ارقام به میلیون ریال

مبلغ موزون شده	سال مالی ۱۴۰۲
	دارایی‌های با کیفیت نقدشوندگی بالا (HQLA)
۴۳,۸۸۳,۰۲۱	۱ دارایی‌های نقد با کیفیت سطح ۱
۰	۲ دارایی‌های نقد با کیفیت سطح ۲ گروه الف
۰	۳ دارایی‌های نقد با کیفیت سطح ۲ گروه ب
۴۳,۸۸۳,۰۲۱	۴ جمع کل دارایی‌های نقد با کیفیت
۱۰,۴۹۷,۲۸۳	۵ سپرده‌های خرد
۱۴۵,۳۳۹,۴۳۵	۶ سپرده‌های عمده
۲۲,۹۹۸,۴۳۱	۷ هرگونه دیون دیگر نزد بانک که باید ظرف ۳۰ روز آینده پرداخت شوند
۵,۹۵۲,۱۶۱	۸ سایر منابع و تعهدات
۱۸۴,۷۸۷,۳۱۱	۹ جمع کل خروجی‌ها
۲۸,۹۰۷,۹۹۲	۱۰ ورودی ناشی از تسهیلات حقیقی و حقوقی
۴۲,۴۴۱,۰۵۶	۱۲ جریان‌های نقدی ورودی مورد انتظار از موسسات اعتباری ^۱
۳۳,۹۱۸,۲۷۴	۱۳ سایر ورودی‌ها
۱۰۵,۲۶۷,۳۲۲	۱۴ مجموع ورودی‌ها
۴۳,۸۸۳,۰۲۱	۱۵ دارایی‌های با کیفیت نقدشوندگی بالا
۷۹,۵۱۹,۹۸۹	۱۶ خالص جریان‌های نقدی (با لحاظ سقف ورودی ۷۵ درصد خروجی)
۲۵۵,۲٪	۱۷ نسبت پوشش نقدینگی (LCR)

۱. طبق دستورالعمل بانک مرکزی، ردیف مذکور شامل سپرده‌های بانکی شبانه بین بانکی است و در خصوص سپرده‌های شبانه بین بانکی، مطابق دستورالعمل بانک مرکزی، ضرایب ورود صفر لحاظ گردیده است.

۳-۲. اجزای دارایی‌های با نقدشوندگی بالا

مقررات کفایت سرمایه که دارای بازار ثانویه قوی هستند و با ضریب ۱۰۰ درصد موزون می‌گردند.

۲. سطح دو به دو دسته تقسیم می‌گردد:

الف. این سطح، دارایی‌هایی را در برمی‌گیرد که کاهش قیمت آن‌ها در ۳۰ روز گذشته کمتر از ۱۰ درصد باشد و شامل اوراق بهادار سریع‌المعامله (به استثنای سهام عادی) منتشره توسط ۵۰ شرکت فعال تر بورس و اوراق بهادار به استثنای موسسات اعتباری و نهادهای مالی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره نهادها و موسسات عمومی غیردولتی و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین شده توسط دولت‌ها، بانک‌های مرکزی و نهادهای عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه

رویه شناسایی دارایی‌های با نقدشوندگی بالا در بانک خاورمیانه منطبق با رهنمود حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی ابلاغی از سوی بانک مرکزی ج.ا.ی صورت می‌پذیرد و دارایی‌ها را به سه گروه به شرح زیر تقسیم می‌نماید:

۱. سطح یک شامل اسکناس و نقود، سپرده‌های قابل برداشت نزد بانک مرکزی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین شده توسط دولت و یا بانک مرکزی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین شده توسط بانک تسویه بین‌المللی، صندوق بین‌المللی پول و بانک مرکزی اروپا و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین شده توسط دولت‌ها، بانک‌های مرکزی، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه مشمول ضریب ریسک اعتباری صفر درصد مطابق ضوابط ناظر بر

- جهت کسب اطلاع از وضعیت سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار ارزی به یادداشت ۱-۴-۳۴ صورت‌های مالی مراجعه نمایید.
- جهت کسب اطلاع از گردش سپرده‌های سرمایه‌گذاری ارزی به یادداشت ۳-۴-۱-۳ صورت‌های مالی را مطالعه نمایید.
- جهت کسب اطلاع از سررسید بدهی‌های مالی ارزی یادداشت ۲-۴-۵-۴-۵۲ صورت‌های مالی را مطالعه نمایید.
- همچنین یادداشت ۵-۵-۵۲ صورت‌های مالی وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک را نشان می‌دهد.

■ مدیریت ریسک نقدینگی

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است که ریسک‌های ۴ گانه بانک را بررسی و کنترل می‌نماید و از مهم‌ترین فعالیت‌های آن بررسی و کنترل ریسک نقدینگی می‌باشد. واحد مالی بانک، مسئولیت نظارت بر وضعیت روزانه نقدینگی بانک را برعهده دارد و مدیریت روزانه وجه نقد، اوراق بدهی، سپرده‌های بین‌بانکی بانک را برعهده دارد. کمیته دارایی‌ها و بدهی‌های بانک (ALCO)^۱ به همراه کمیته ریسک نقدینگی، سیاست‌ها و مدیریت کلان ریسک نقدینگی را به عهده داشته و به صورت هفتگی برگزار می‌شوند. این کمیته‌ها مدیران ارشد بانک را از آخرین وضعیت نقدینگی بانک و نسبت LCR با خبر نموده و پیشنهادهای خود را ارائه می‌نمایند. مأموریت کمیته ریسک نقدینگی عبارت است از: حصول اطمینان از اعمال موثر مدیریت ریسک نقدینگی، حصول اطمینان از ساختار سازمانی کارا و اثربخش متناسب با اندازه، نوع و پیچیدگی فعالیت‌های بانک در حوزه ریسک نقدینگی، حصول اطمینان از تفکیک وظایف سیاست‌گذاری، اجرایی و نظارتی به‌طور کامل از یکدیگر در حوزه ریسک نقدینگی.

کمیته ریسک نقدینگی به‌صورت هفتگی وضعیت ترازنامه بانک را مورد بررسی قرار داده و بهترین ترکیب دارایی‌ها را با توجه به شرایط فعلی، پیش‌بینی آینده و حدود مقرر ریسک از جمله نقدینگی، کفایت سرمایه، بازار و عملیاتی انتخاب می‌نماید. شاخص‌هایی که بر پایه سودآوری و ریسک بانک محاسبه می‌شوند به‌عنوان ابزار تصمیم‌گیری در این کمیته مورد استفاده قرار می‌گیرند. کمیته ریسک نقدینگی علاوه بر LCR، شاخص‌های کمی زیر را به‌منظور تصمیم‌گیری در خصوص تعیین ساختار بهینه دارایی‌ها، مورد استفاده قرار می‌دهد:

۱. محاسبه ورودی‌ها، خروجی‌ها و تغییر شکاف نقدینگی،
۲. نسبت سپرده‌ها به تسهیلات،
۳. بررسی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی،
۴. بررسی حدود مقرر برای ارزش‌های مهم،
۵. بررسی فهرست منابع تامین مالی،
۶. بررسی نقدشوندگی دارایی‌های سریع‌المعامله،
۷. بررسی صد سپرده‌گذار برتر.

ساختار مدیریت ریسک نقدینگی بانک خاورمیانه به‌منظور مدیریت ریسک نقدینگی به شرح نمودار ۱ است.

جهت اطلاع از نسبت‌های نقدینگی (بجز LCR) به یادداشت ۲-۴-۵-۴-۵۲ صورت‌های مالی "جدول نسبت‌های نقدینگی" مراجعه نمایید.

مشمول ضریب ریسک اعتباری ۲۰ درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه در دسته الف از سطح دوم و با ضریب ۸۵ درصد موزون می‌گردد.

ب. اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره سایر موسسات اعتباری با پشتوانه کالا و دارایی‌های فیزیکی از جمله صکوک رهنی مسکن با ضریب نقدشوندگی ۷۵ درصد مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت سی روز گذشته بیش از ۲۰ درصد نباشد، سهام عادی ۵۰ شرکت فعال‌تر بورس اوراق بهادار به استثنای سهام موسسات اعتباری و نهادهای مالی با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد، مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت سی روز گذشته بیش از ۴۰ درصد نباشد، اوراق بهادار سریع‌المعامله (به استثنای سهام عادی) منتشره سایر شرکت‌های پذیرفته‌شده در سازمان بورس و اوراق بهادار به استثنای موسسات اعتباری و نهادهای مالی با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد، مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت سی روز گذشته بیش از ۲۰ درصد نباشد و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده توسط دولت‌ها، بانک‌های مرکزی، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه مشمول ضریب ریسک اعتباری بیش از ۲۰ درصد و حداکثر ۱۰۰ درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد در دسته ب از سطح دوم و به ترتیب با ضرایب ۷۵ درصد و مابقی ۵۰ درصد موزون می‌گردند.

جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید به یادداشت ۴-۵۲ صورت‌های مالی "مدیریت ریسک نقدینگی" مراجعه نمایید.

■ منابع تامین مالی

تامین منابع مالی بانک خاورمیانه عمدتاً از طریق سپرده‌های مشتریان حقیقی و حقوقی می‌باشد. بر اساس تحلیل و تجربه بانک، بخش قابل توجهی از سپرده‌ها را منابع پایدار تشکیل می‌دهند. واحد مالی مسئول مدیریت نیازهای نقدینگی روزانه بانک می‌باشد. برای مقابله با شرایط بحرانی احتمالی و عبور از آن، بانک خاورمیانه برای حفظ نقدینگی بالا بخشی از منابع خود را به‌صورت تسهیلات روزانه در بازار بین‌بانکی مصرف می‌کند و همچنین این قابلیت را دارد که اوراق بدهی خریداری شده را در بازار ثانویه به فروش برساند.

(جهت کسب اطلاعات بیشتر درباره منابع تامین مالی به یادداشت ۱-۴-۵-۴-۵۲ صورت‌های مالی مراجعه نمایید.)

■ مدیریت منابع ارزی

با توجه به شرایط حاکم کنونی بر اقتصاد ایران عمده دارایی‌ها شامل HQLA و جریانات وجوه نقد به‌صورت ریالی می‌باشند.

1. Asset Liability Committee

■ برنامه‌های مقابله با بحران

واحد مدیریت ریسک جهت پیش‌بینی و برنامه‌ریزی در خصوص مدیریت نقدینگی در شرایط بحران اقدام به ارزیابی سناریوهای بحرانی با تدوین مفروضات مختلف می‌نماید.

بانک خاورمیانه راهکارهای مناسب جهت اندازه‌گیری و مدیریت ریسک نقدینگی خود را برای هر یک از سناریوها، همراه با حدود وظایف و مسئولیت‌های هر واحد عملیاتی، مدیران ارشد و کمیته‌های بانک تعریف نموده است. واحد مدیریت ریسک مسئول طراحی روش‌شناسی کلی سناریوهای ریسک نقدینگی که شامل پارامترها، مفروضات اصلی و راه‌حل‌های احتمالی به‌منظور تبدیل داده‌های ورودی به نتایج مدل‌سازی می‌باشد.

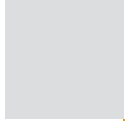
سناریوهای اصلی و بحرانی بانک خاورمیانه به‌منظور مدیریت ریسک نقدینگی به شرح زیر تعریف شده است:

■ سناریو اصلی:

- سناریوی اصلی برای دوره ۳۰ روزه، مطابق ضرایب تعیین شده از ماده ۳۵ تا ماده ۴۱ "دستورالعمل" تهیه می‌گردد ("سناریوی اصلی").
- با توجه به اسناد بالادستی (سند اشتها مصوب هیات‌مدیره)، حد بحرانی برای نسبت پوشش نقدینگی ۹۰ درصد می‌باشد.

■ سناریو جایگزین ۳۰ روزه:

- در بررسی سناریو جایگزین ۳۰ روزه در شرایط بحران، جریان‌های نقد خروجی معادل ۱۲۵ درصد از جریان وجوه نقد تعریف شده در "سناریو اصلی" (بند ۱-۴۰ الی بند ۲۳-۴۰) لحاظ می‌گردد.
- در بررسی سناریو جایگزین ۳۰ روزه در شرایط بحران، جریان‌های نقد ورودی با لحاظ سناریو بحرانی اعتباری محاسبه شده است.

بخش پنجم

گزارش اقتصاد ایران

خلاصه مدیریتی

از سال ۱۳۹۹ به این سو، همواره رشد اقتصادی مثبت در حساب‌های ملی ایران ثبت شده است تا کاهش تولید رخ داده در طول دهه ۹۰ جبران شود. در این راستا، تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۸/۲ درصد بیشتر از سال ۱۳۹۰ بود. به عبارت دیگر، با لحاظ داده‌های تولید ناخالص داخلی سال‌های ابتدایی و انتهایی این دوره دوازده ساله، رشد مرکب سالانه در این دوره حدود ۱/۴ درصد به دست خواهد آمد. البته باید توجه داشت که بر جمعیت ایران در این بازه ۱۲ ساله بیش از ۱۰ میلیون نفر افزوده شده و به این ترتیب درآمد سرانه واقعی ایرانیان (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در طول این دوره ۱۲ ساله تنها حدود ۴ درصد افزایش یافته است.

در این کشور، تولید نفت ایران نیز روندی صعودی در پیش گرفت، به نحوی که در ماه مارس ۲۰۲۴ (تقریباً مطابق با اسفند ۱۴۰۲) به سطح قابل توجه ۳/۲ میلیون بشکه در روز افزایش یافت. قیمت نفت خام سنگین ایران نیز که به دنبال شیوع گسترده ویروس کرونا در سطح جهان، در فروردین ۱۳۹۹ به حدود بشکه‌ای ۱۷ دلار تنزل یافته بود، به تدریج و به ویژه پس از حمله نظامی روسیه به اوکراین در اواخر سال ۱۴۰۰ رو به افزایش گذاشت تا در سال ۲۰۲۲ به طور متوسط به ۹۹/۹ دلار به ازای هر بشکه بالغ شود. با این حال در سال ۲۰۲۳ با کاهش قیمت جهانی نفت، متوسط قیمت نفت سنگین ایران با کاهش ۱۷/۵ درصدی نسبت به سال قبل از آن مواجه شد و به ۸۲/۴ دلار به ازای هر بشکه تنزل یافت. در اسفندماه سال ۱۴۰۲ قیمت هر بشکه نفت خام سنگین ایران معادل معادل ۸۳/۵ دلار بود.

نرخ بیکاری در سال ۱۴۰۲ به نسبت سال ۱۴۰۱ با کاهش ۰/۹ واحد درصدی مواجه شد و به ۸/۱ درصد رسید. همچنین برآوردهای مرکز آمار از شاخص‌های بازار کار کشور از رشد ۰/۴ واحد درصدی نرخ مشارکت در این سال نسبت به سال ۱۴۰۱ و رسیدن به ۴۱/۳ درصد حکایت دارد. سایر شاخص‌های بازار کار همچون نسبت اشتغال (نسبت تعداد افراد شاغل به کل جمعیت در سن کار) و نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان آموزش عالی نیز در این دوره بهبود نشان می‌دهند.

بودجه عمومی دولت در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ معادل ۲۲,۶۳۴ هزار میلیارد ریال تصویب شد که از رشد ۴۸/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ حکایت داشت. همچنین، بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت با رشد ۲۹/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ معادل ۲۸,۸۳۹ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد. عملکرد منابع و مصارف عمومی دولت در این سال نیز معادل ۲۱,۰۴۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده که بسیار نزدیک به رقم مصوب قانون بودجه سال ۱۴۰۲ است. در این مدت، درآمدهای عمومی (درآمدهای مالیاتی و گمرکی و سایر درآمدهای دولت) حدود ۱۰,۸۷۷/۸ هزار میلیارد ریال بوده که نشان‌دهنده تحقق ۱۰۳/۲ درصدی نسبت به مصوب قانون بودجه این سال است. با توجه به هزینه‌های جاری ۱۶,۱۵۰/۰ هزار میلیارد ریالی دولت در همین مدت (تحقق ۱۰۷/۰ درصدی نسبت به مصوب قانون بودجه ۱۴۰۲)، کسری تراز عملیاتی در این دوره به ۵,۲۷۲/۲ هزار میلیارد ریال بالغ شده است.

برآوردهای مقدماتی بانک مرکزی نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۲، کل ارزش افزوده ایجادشده در اقتصاد کشور حدود ۱۳۹,۲۴۳ هزار میلیارد ریال بوده که به قیمت‌های ثابت از رشد اقتصادی مثبت ۴/۵ درصدی حکایت دارد. گروه‌های خدمات، نفت و گاز و نهایتاً صنایع و معادن به ترتیب سهم‌های ۲/۲ واحد درصدی، ۱/۲ واحد درصدی و ۱/۱ واحد درصدی از این رشد اقتصادی داشتند و گروه کشاورزی هیچ مشارکتی در ایجاد این رشد اقتصادی نداشت. در بین گروه‌های عمده اقتصادی، بخش نفت و گاز بیشترین رشد مثبت را در این سال تجربه کرد و با افزایش ۱۴/۷ درصدی ارزش افزوده به قیمت‌های ثابت مواجه شد. این بخش در سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ نیز رشدهای سالانه مثبت قابل توجه حدوداً ۱۰ درصدی را تجربه کرده بود. اطلاعات رسمی از تسهیل تحریم‌های آمریکا علیه ایران وجود ندارد، اما اطلاعات غیررسمی نشان می‌دهد که از نیمه دوم سال ۱۳۹۹ و به موازات تغییر دولت در آمریکا، صادرات نفتی ایران افزایش قابل توجهی را تجربه کرده است. در مقابل، گروه کشاورزی رشد ناچیز ۰/۲ درصدی در سال ۱۴۰۲ داشت.

در سمت تقاضای اقتصاد، روند نزولی هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی (به قیمت‌های ثابت) از سال ۱۴۰۰ به این سو متوقف شد و در سال ۱۴۰۲ نیز رشد مثبت ۴/۱ درصدی را به ثبت رساند. در مقابل، هزینه‌های مصرفی بخش دولتی به قیمت‌های ثابت با کاهش ۱/۷ درصدی در سال ۱۴۰۲ مواجه شد. پس از تجربه کاهش سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران در سال‌های نیمه دوم دهه ۱۳۹۰، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص نیز به موازات رشد مثبت بخش نفت روندی افزایشی به خود گرفت تا رشد مثبت ۷/۲ درصدی را در سال ۱۴۰۲ به ثبت رساند، اگرچه همچنان میزان سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۲ به قیمت‌های ثابت بسیار کمتر از سطح اوایل دهه ۱۳۹۰ بوده است.

بر اساس گزارش‌های اوپک از منابع ثانویه، تولید نفت خام کشور که در نیمه نخست سال ۲۰۱۸ در محدوده ۳/۸ میلیون بشکه در روز در نوسان بود، از نیمه دوم این سال و در پی اعمال تحریم‌های آمریکا به سرعت روندی نزولی به خود گرفت، به نحوی که در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ به حدود ۱/۹ میلیون بشکه در روز فروافتاد. به این ترتیب میزان کل تولید نفت ایران پس از اعمال تحریم‌های جدید آمریکا حتی از میزان صادرات نفتی کشور در دوره برقرار بودن برجام کمتر شد. با این حال به مرور و به ویژه پس از انتخابات آمریکا و روی کار آمدن دولت جدید

نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل ریال ایران از ۵۱۵ هزار ریال در اولین روز معاملاتی سال ۱۴۰۲ به ۵۵۱ هزار ریال در یازدهم اردیبهشت آن سال رسید. این افزایش قیمت دیری نپایید و در اواخر فصل بهار قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد به حدود ۴۷۰ هزار ریال کاهش یافت. از آن مقطع تا پایان پاییز ۱۴۰۲ این نرخ با دامنه کمی در نوسان بود تا نهایتاً به ۴۹۹/۸ هزار ریال برسد. در زمستان سال ۱۴۰۲، همچون زمستان سال ۱۴۰۱، بازار ارز با شوک افزایشی قیمت مواجه شد و دلار آمریکا در مقابل ریال ایران در آخرین روز کاری سال ۱۴۰۲ حدود ۲۸ درصد نسبت به مقطع مشابه سال ۱۴۰۱ تقویت شد. البته به طور کلی قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد در طول سال ۱۴۰۲ شاهد نوسان کمتری نسبت به سال قبل از آن بود. شایان ذکر است در خصوص وقایع بین‌المللی تأثیرگذار بر بازار ارز ایران در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ باید به زبانه کشیدن آتش جنگ در نوار غزه نیز اشاره کرد.

در پایان اسفند ۱۴۰۲ نقدینگی به ۷۸,۷۷۴/۵ هزار میلیارد ریال رسید که حاکی از نرخ رشد ۲۴/۳ درصدی این متغیر پولی نسبت به پایان اسفند سال ۱۴۰۱ است. روند تغییرات نقدینگی نشان می‌دهد نرخ رشد سالانه نقدینگی که در پایان سال ۱۴۰۰ به ۳۹/۰ درصد رسیده بود، طی یک روند کاهشی در پایان سال ۱۴۰۱ به ۳۱/۱ درصد رسید و در سال ۱۴۰۲ نیز با کاهش ۶/۸ واحد درصدی مواجه شد. این کاهش نرخ رشد را می‌توان به سیاست کنترل مقداری ترانزنامه بانک‌ها که از سال ۱۴۰۰ اجرایی شد، نسبت داد. آمار تحولات ماهانه نقدینگی نشان می‌دهد این متغیر عمده پولی در سال ۱۴۰۲ به طور متوسط نرخ رشد ماهانه ۱/۸ درصدی را تجربه کرده که از سقف تعیین شده برای رشد ماهانه دارایی‌های بانک‌ها کمتر است. بررسی عملکرد بانک‌ها در پرداخت تسهیلات نیز در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد در طول این سال در مجموع ۵۶,۴۶۰/۳ هزار میلیارد ریال تسهیلات پرداخت شده که نسبت به سال ۱۴۰۱ معادل ۱۱,۱۹۳/۱ هزار میلیارد ریال افزایش داشته و حاکی از نرخ رشد ۲۴/۷ درصدی این متغیر متناسب با رشد مقداری ترانزنامه بانک‌ها است. بررسی اجزای نقدینگی نشان می‌دهد سپرده‌های کوتاه‌مدت، قرض‌الحسنه پس‌انداز و دیداری در پایان اسفندماه ۱۴۰۲ حدود ۵۳/۴ درصد از نقدینگی سهم داشتند که اگرچه حدود ۴ واحد درصد کمتر از مقطع مشابه سال ۱۴۰۱ است، اما در عمل، بلا بودن این نسبت بیانگر این واقعیت است که افراد انگیزه چندانی برای نگهداشت وجوه خود در قالب سپرده‌های بلندمدت نداشته و وفق تصمیم‌گیری آنها به شدت کوتاه‌مدت بوده است.

در سال ۱۴۰۲ رشد پایه پولی اما بیشتر از رشد نقدینگی رقم خورد که به معنای کاهش ضریب فزاینده نقدینگی است. پایه پولی در پایان سال ۱۴۰۲ به ۱۰,۹۰۶/۳ هزار میلیارد رسید که حاکی از نرخ رشد سالانه ۲۷/۶ درصدی این متغیر مهم پولی است و در مقایسه با نرخ رشد سالانه ۴۲/۹ درصدی در پایان سال ۱۴۰۱، کاهش قابل توجهی را نشان می‌دهد. اخبار منتشرشده از سوی بانک مرکزی حاکی از بازبینی اجزای پایه پولی است که با هدف بهبود دقت و کیفیت آماری این متغیر عمده پولی اعمال شده است.

بررسی روند تغییرات تاریخی نرخ تورم در نیم قرن اخیر نشانگر وجود تورم مزمن در اقتصاد ایران است. آمار نرخ تورم مصرف‌کننده پیش‌تر توسط

در عین حال، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با رشد ۲۵/۱ درصدی، از ۴,۱۹۳/۷ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۱ به ۵,۲۴۶/۲ هزار میلیارد ریال رسیده و عملکرد ۷۱/۶ درصدی نسبت به رقم مصوب قانون بودجه در سال ۱۴۰۲ داشته است. این در حالی است که تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (هزینه‌های عمرانی) با عملکرد ۲,۹۷۰/۰ هزار میلیارد ریالی، تحقق ۷۹/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲ داشته است. به این ترتیب، تراز سرمایه‌ای (خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) در سال ۱۴۰۲ مازاد ۲,۲۷۶/۲ هزار میلیارد ریالی را تجربه کرده است. عملکرد واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۲ معادل ۴,۹۱۶/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده که تحقق ۱۶۶/۱ درصدی را نسبت به قانون بودجه این سال نشان می‌دهد. سهم انتشار اوراق بدهی دولتی از کل واگذاری دارایی‌های مالی در این سال حدود ۵۸/۳ درصد محاسبه شده است. در مقابل، کل تملک دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۲ حدود ۱,۹۲۰/۰ هزار میلیارد ریال ثبت شده است که حدود ۸۸/۰ درصد از آن مربوط به بازپرداخت اصل اوراق بدهی دولتی سررسیدشده است. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۲ به ۲,۹۹۶/۰ هزار میلیارد ریال بالغ شده که معادل ۱۴/۲ درصد از عملکرد منابع و مصارف عمومی است. بانک مرکزی در راستای انتشار اوراق نقدی بدهی دولت برای تأمین مالی بودجه عمومی، در سال ۱۴۰۲ با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی ۳۳ مرحله حراج برگزار کرد. در این فرآیند به طور جمعی حدود ۵,۶۸۳/۱ هزار میلیارد ریال اوراق مرابحه بدهی دولتی با نماد «اراد» عرضه شد که با تقاضای ۴۱۲/۸ هزار میلیارد ریالی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مواجه شد و نهایتاً وزارت امور اقتصادی و دارایی به عنوان عامل اصلی تصمیم‌گیرنده، با ۳۴۱/۴ هزار میلیارد ریال آن موافقت کرد. همچنین ۱,۲۰۹/۸ هزار میلیارد ریال از اوراق بدهی دولتی موضوع حراج، نهایتاً در بازار سرمایه (سامانه مظنه‌گیری سازمان بورس و اوراق بهادار و فرآیند پذیره‌نویسی بدون متعهد) به فروش رسید. بر این اساس در سال ۱۴۰۲، کل اوراق بدهی دولتی معامله‌شده در فرآیند حراج معادل ۱,۵۵۱/۱ هزار میلیارد ریال بود که ۵۰/۵ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۱ محسوب می‌شود. از طرف دیگر، بر اساس گزارش مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، میزان خرید اوراق بدهی دولتی توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در سال ۱۴۰۲ برابر با ۹۰/۱۰ هزار میلیارد ریال عنوان شده است که کاملاً متفاوت با ارقام درج شده در گزارش‌های بانک مرکزی است. مقایسه این ارقام گویای آن است که بانک‌ها حدود ۵۵۹/۶ هزار میلیارد ریال اوراق بدهی دولتی را به جای خرید مستقیم از کارگزاری بانک مرکزی در بازار پول، به صورت غیرمستقیم از بازار سرمایه خریداری کرده‌اند تا سهم بانک‌ها از خرید اوراق بدهی دولتی منتشرشده در سال ۱۴۰۲ به حدود ۵۸/۱ درصد برسد.

آمارهای مربوط به بخش خارجی و موازنه پرداخت‌های کشور نشان می‌دهد از یک سو مازاد حساب جاری از ۱۴/۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ با ۲۷/۵ درصد کاهش به مازاد ۱۰/۳ میلیارد دلاری در سال ۱۴۰۲ رسیده و از سوی دیگر کسری خالص حساب سرمایه با افزایش ۵۴/۲ درصدی به ۲۳/۲ میلیارد دلار بالغ شده است. اما با وجود افزایش چشمگیر کسری حساب سرمایه در سال ۱۴۰۲، به لطف رشد حدوداً سه برابری اشتباهات و از قلم افتادگی‌ها، ذخایر خارجی کشور در این مدت افزایش ۱/۹ میلیارد دلاری را تجربه کرده است.

ریال رسید که حدود ۶۵/۰ درصد از این مقدار به پذیره نویسی (شامل اوراق مرابحه عام دولت) و ۱۹/۵ درصد به اسناد خزانه اسلامی تعلق داشت. برخلاف شرکت‌های بورسی، افزایش سرمایه (به جز تجدید ارزیابی دارایی) با سهم ۱۲/۸ درصدی پس از عرضه اولیه (با سهم ۲/۶ درصدی از کل)، کمترین سهم را از تامین مالی شرکت‌های فرابورسی در سال ۱۴۰۲ داشت. در سال ۱۴۰۲، چهار نماد در بورس و ۱۶ نماد در فرابورس عرضه اولیه شدند. همچنین سهم تامین مالی بازار سرمایه در کل اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۲ برابر با ۱۲/۶ درصد برآورد شده است که این مهم از نقش قابل توجه ۸۷/۴ درصدی سیستم بانکی در تامین مالی اقتصاد ایران حکایت دارد.

چند مؤسسه بین‌المللی به صورت سالانه به ارزیابی درجه آزادی اقتصادی در کشورها می‌پردازند که مؤسسه فریزر و مؤسسه هریتج از مهمترین آنها به شمار می‌روند. آخرین گزارش مؤسسه فریزر که در سال ۲۰۲۳ منتشر شده، حاوی نتایج ارزیابی آزادی اقتصادی ۱۶۵ کشور جهان در سال ۲۰۲۱ است و در آن ایران با کسب رتبه ۱۶۰، نسبت به سال قبل از آن یک پله تنزل داشته است. در واقع تنها کشورهای یمن، سودان، سوریه، زیمبابوه و ونزوئلا به ترتیب وضعیتی بدتر از ایران داشته‌اند. گزارش مؤسسه هریتج نیز درباره وضعیت آزادی اقتصادی نشان می‌دهد که جایگاه ایران در سال ۲۰۲۴ در بین ۱۷۶ کشور مورد مطالعه نسبت به سال قبل تغییر نکرده و همچنان در رتبه ۱۶۹ قرار دارد. تنها کشورهای اریتره، برونئی، زیمبابوه، سودان، ونزوئلا، کوبا و کره شمالی وضعیتی بدتر از ایران داشته‌اند. علاوه بر سازمان‌های بین‌المللی، پایش محیط کسب‌وکار ایران از سوی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نیز به انجام می‌رسد. بر اساس نتایج این گزارش در زمستان ۱۴۰۲، شاخص ملی محیط کسب‌وکار در این مقطع به عدد ۶/۰۴ رسیده است که در مقایسه با شاخص ۶/۱۱ واحدی در زمستان سال ۱۴۰۱، از بهتر شدن نسبی محیط کسب‌وکار در طول سال ۱۴۰۲ حکایت دارد. لازم به ذکر است که این شاخص عددی بین ۰ و ۱۰ است که عدد ۱۰ بدترین وضعیت ممکن را نشان می‌دهد.

دو نهاد بانک مرکزی ایران و مرکز آمار ایران منتشر می‌شود، اما از سال ۱۴۰۱ به بعد تنها مرکز آمار ایران به انتشار رسمی آمار این متغیر کلان اقتصادی می‌پردازد و آمار محاسبه شده از سوی بانک مرکزی صرفاً به طور غیررسمی و پراکنده انتشار می‌یابد. بر اساس آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰، نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده از اوایل سال ۱۴۰۲ روند متفاوتی نسبت به سال پیش از آن طی کرد تا با سیری نزولی به ۴۰/۷ درصد در انتهای این سال برسد. با وجود عدم انتشار رسمی آمار نرخ تورم مصرف‌کننده از سوی بانک مرکزی در سال ۱۴۰۲، بر اساس برخی منابع غیررسمی و به استناد جدول محاسبه تأدیه بدهی و مهریه که شاخص‌های قیمت مصرف‌کننده محاسبه شده بانک مرکزی را در بر می‌گیرد، نرخ تورم سالانه در انتهای سال ۱۴۰۲ معادل ۵۲/۳ درصد بوده که اختلافی معنی‌دار با نرخ تورم اعلام شده از سوی مرکز آمار ایران دارد.

شاخص‌های کل و هم‌وزن بورس اوراق بهادار تهران در طول سال ۱۴۰۲ به ترتیب ۱۲/۰ درصد و ۲۶/۹ درصد افزایش یافتند. ارزش کل بازار بورس اوراق بهادار تهران در انتهای سال ۱۴۰۲ با ۵/۶ درصد افزایش نسبت به انتهای سال ۱۴۰۱ به ۷۹,۴۰۸ هزار میلیارد ریال رسید که حدود ۹۵/۹ درصد از آن متعلق به بازار سهام بود. همچنین ارزش کل معاملات بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، حدود ۴۲/۴ درصد افزایش یافت که تقریباً متناسب با نرخ تورم است. ارزش معاملات سهام، ارزش صندوق‌های قابل معامله، ارزش معاملات بازار اوراق بدهی و ارزش معاملات بازار مشتقه به ترتیب رشدهای ۳۲/۵ درصدی، ۶۶/۸ درصدی، ۱۴/۳ درصدی و ۲۴۸/۲ درصدی را در این سال تجربه کردند. تامین مالی شرکت‌های بورسی در سال ۱۴۰۲ معادل ۲,۸۶۹/۳ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال ۱۴۰۱ از رشد ۵/۱ درصدی حکایت دارد. معادل ۸۷/۰ درصد از این تامین مالی به افزایش سرمایه (به جز تجدید ارزیابی دارایی) مربوط می‌شود و عرضه اولیه با ۰/۵ درصد کمترین سهم را در این زمینه دارد. تامین مالی در فرابورس نیز در سال ۱۴۰۲ با رشد ۵۲/۰ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ به ۳,۷۵۸/۶ هزار میلیارد

۱. بخش واقعی

در سال ۱۴۰۲، اگرچه مشکلات ساختاری اقتصاد ایران از قبیل تحریم‌های آمریکا، کسری بودجه فزاینده، نوسان‌های بازار ارز، فضای نااطمینانی در حوزه‌های مختلف، معضلات نظام بانکی، قوانین غیرشفاف و کم‌ثبات پیش روی فعالان اقتصادی و دخالت‌های بیش از حد دولت در امور مختلف بنگاه‌ها از جمله قیمت‌گذاری دستوری، همچنان ادامه داشتند، اما رشد اقتصادی مثبت قابل توجهی در این سال رقم خورد. در واقع از سال ۱۳۹۹ به این سو، همواره رشد اقتصادی مثبت در حساب‌های ملی ایران ثبت شده است. به این ترتیب، کاهش تولید رخ داده در طول دهه ۹۰ جبران شده و تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۸/۲ درصد بیشتر از سال ۱۳۹۰ بود. به عبارت دیگر، با لحاظ داده‌های تولید ناخالص داخلی سال‌های ابتدایی و انتهایی این دوره دوازده ساله، رشد مرکب سالانه در این دوره حدود ۱/۴ درصد به دست خواهد آمد. البته باید توجه داشت که بر جمعیت ایران در این بازه ۱۲ ساله بیش از ۱۰ میلیون نفر افزوده شده و به این ترتیب درآمد سرانه واقعی ایرانیان (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در طول این دوره ۱۲ ساله تنها حدود ۴ درصد افزایش یافته است.

یافته است تا بیش از یک چهارم رشد اقتصادی این سال مرهون رشد قابل توجه ۱۴/۷ درصدی بخش نفت باشد. اطلاعات غیررسمی نشان تحریم‌های آمریکا علیه ایران وجود ندارد، اما اطلاعات غیررسمی نشان می‌دهد که از نیمه دوم سال ۱۳۹۹ به این سو و به موازات تغییر دولت در آمریکا، صادرات نفتی ایران افزایش قابل توجهی را تجربه کرده است. جدول ۱ جزئیات نرخ رشد اقتصادی سال‌های اخیر را برای گروه‌های اصلی اقتصاد کشور نشان می‌دهد.

برآوردهای مقدماتی بانک مرکزی نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۲، کل ارزش افزوده ایجادشده در اقتصاد کشور حدود ۱۳۹،۲۴۳ هزار میلیارد ریال بوده که به قیمت‌های ثابت از رشد اقتصادی مثبت ۴/۵ درصدی حکایت دارد. البته باید توجه داشت که بدون در نظر گرفتن بخش نفت، رشد اقتصادی به ۳/۶ درصد در سال ۱۴۰۲ تنزل می‌یابد. به عبارت دیگر سهم بخش نفت از رشد اقتصادی که در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ معادل ۰/۸ واحد درصد بود، در سال ۱۴۰۲ به ۱/۲ واحد درصد افزایش

جدول ۱. نرخ رشد اجزای تولید ناخالص داخلی و سهم از رشد آنها به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ و سهم آنها از کل تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری (درصد)

گروه‌های فعالیت	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	سهم از رشد در سال ۱۴۰۲	سهم از کل در سال ۱۴۰۲
گروه کشاورزی	-۰/۲	۱/۱	-۲/۶	۳/۲	۹/۱	-۲/۳	۰/۰	۱۳/۲
گروه نفت	۱۴/۷	۱۰/۰	۹/۶	۹/۶	-۳۶/۲	-۱۸/۴	۱/۲	۸/۵
گروه صنایع و معادن	۴/۵	۶/۵	۱/۱	۷/۳	۱/۰	-۱/۸	۱/۱	۲۸/۷
گروه خدمات	۳/۸	۲/۷	۶/۵	۲/۲	-۰/۳	۰/۱	۲/۲	۴۹/۶
تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (بدون نفت)	۳/۶	۳/۵	۳/۹	۳/۶	۱/۱	-۰/۷	-	۹۱/۵
تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه	۴/۵	۴/۰	۴/۴	۴/۱	-۲/۹	-۳/۰	۴/۵	۱۰۰/۰

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۲ و سری زمانی حساب‌های ملی

و ۱۴۰۲، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص رشدهای مثبت به ترتیب ۶/۷ درصدی و ۷/۲ درصدی را تجربه کرد، اگرچه رقم تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به قیمت‌های ثابت در سال ۱۴۰۲ همچنان بسیار کمتر از سال‌های نیمه نخست دهه ۱۳۹۰ است. رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به شکل ماشین‌آلات در سال ۱۴۰۲ معادل ۷/۹ درصد و به شکل ساختمان معادل ۷/۱ درصد بوده است. جدول ۲ نرخ رشد هزینه ناخالص داخلی را به تفکیک اجزای آن نشان می‌دهد.

در سمت تقاضای اقتصاد نیز روند نزولی هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی (به قیمت‌های ثابت) از سال ۱۴۰۰ به این سو متوقف شده و پس از رشد ۸/۷ درصدی در سال ۱۴۰۱، رشد ۴/۱ درصدی را در سال ۱۴۰۲ به ثبت رسانده است. در مقابل، هزینه‌های مصرفی بخش دولتی به قیمت‌های ثابت پس از کاهش ۳/۶ درصدی در سال ۱۴۰۱، در سال ۱۴۰۲ نیز ۱/۷ درصد منقبض شده است. پس از تجربه تقریباً مستمر کاهش سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران در دهه ۱۳۹۰، در ۲ سال ۱۴۰۱

جدول ۲. نرخ رشد هزینه ناخالص داخلی و اجزای آن به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ و سهم اجزا از کل هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری (درصد)

سهم از کل در ۱۴۰۲	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	
۵۰/۳	-۱/۸	-۴/۷	۰/۵	۳/۹	۸/۷	۴/۱	مصرف خصوصی
۱۲/۹	-۲/۰	-۵/۶	-۰/۹	۸/۳	-۳/۶	-۱/۷	مصرف دولتی
۲۶/۸	-۱۵/۸	-۶/۶	۳/۲	۰/۰	۶/۷	۷/۲	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص
۱۲/۰	-۲/۱/۲	-۱۳/۲	۳/۵	۱۲/۵	۱۵/۴	۷/۹	ماشین‌آلات
۱۴/۴	-۱۱/۴	-۲/۱	۳/۸	-۷/۱	۱/۲	۷/۱	ساختمان
۰/۵	-۲۵/۱	-۱۴/۵	-۹/۶	۵/۴	-۰/۴	-۰/۵	سایر
۲۴/۲	-۰/۴	-۲۰/۶	-۱۲/۸	۵/۲	۸/۲	۱۷/۱	صادرات کالاها و خدمات
۲۸/۰	-۲۷/۲	-۳۱/۶	-۲۹/۷	۲۴/۱	۷/۵	۳/۰	واردات کالاها و خدمات
۱۰۰/۰	-۱/۸	-۳/۱	۳/۳	۴/۷	۳/۸	۵/۰	تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۲ و سری زمانی حساب‌های ملی

۱-۱. گروه کشاورزی

بنابراین انقباض ۲/۱ درصدی زیرگروه کشاورزی، شکار و جنگلداری به قیمت‌های ثابت، عامل اصلی رشد منفی ۲/۲ درصدی کل گروه کشاورزی بوده است. البته در گزارش مرکز آمار، رشد اقتصادی گروه کشاورزی در زمستان سال ۱۴۰۲ مثبت شده، اما انبساط بخش کشاورزی در زمستان نتوانسته است کاهش تولید در سه فصل قبل از آن را جبران کند. این در حالی است که در گزارش بانک مرکزی، رشد بخش کشاورزی در هر چهار فصل سال مثبت، اما ناچیز بوده است. طبق گزارش مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی، صادرات محصولات کشاورزی در سال ۱۴۰۲ معادل ۶/۲ میلیارد دلار بوده که در مقایسه با سال ۱۴۰۱ افزایش ۱۹/۴ درصدی را نشان می‌دهد. از نظر وزنی نیز صادرات محصولات کشاورزی در این سال افزایش ۸/۳ درصدی را تجربه کرده است. پنج محصولی که بیشترین ارزش صادرات کشاورزی ایران را در سال ۱۴۰۲ به خود اختصاص داده‌اند به ترتیب شامل پسته، سیب، خرما، گوجه فرنگی و شیرخشک بوده‌اند. به نظر می‌رسد که سیاست‌های ارزی کشور برای تثبیت قیمت کالاهای اساسی در رشد صادرات محصولات کشاورزی با وجود رشد اقتصادی ناچیز یا حتی منفی این بخش بی‌تأثیر نبوده‌اند.

در آمار حساب‌های ملی ایران، گروه کشاورزی علاوه بر کشاورزی شامل زراعت، باغداری، جنگلداری، شکار، دامداری، مرغداری و ماهیگیری می‌شود. این در حالی است که در گزارش مقدماتی بانک مرکزی از تحولات بخش واقعی در سال ۱۴۰۲، به جزئیات زیرمجموعه‌های گروه کشاورزی اشاره‌ای نشده و صرفاً به طور خلاصه عنوان شده است که تولید محصولات زراعی، باغی و محصولات اصلی دامی در این سال نسبت به سال ۱۴۰۱ به ترتیب معادل ۷/۵ درصد، ۳/۹ درصد و ۴/۵ درصد افزایش یافته است. این میزان افزایش تولید محصولات کشاورزی با رشد اقتصادی ناچیز عنوان شده برای این بخش همخوانی ندارد. همچنین این آمار با گزارش مرکز آمار از حساب‌های ملی نیز تناسب ندارد. در گزارش حساب‌های ملی مرکز آمار ایران گروه کشاورزی صرفاً به دو زیرمجموعه با عناوین «کشاورزی، شکار و جنگلداری» و «ماهیگیری» دسته‌بندی می‌شود. زیرگروه ماهیگیری که سهم بسیار ناچیزی در تولید ناخالص داخلی دارد و ارزش افزوده آن معمولاً با نوسان زیاد همراه بوده و تغییرات آن وابستگی چندانی به تغییرات سایر بخش‌های حساب‌های ملی ندارد، در سال ۱۴۰۲ به قیمت‌های ثابت معادل ۲/۶ درصد منقبض شده است، اما از آنجا که این زیربخش کمتر از ۵ درصد کل گروه کشاورزی را به خود اختصاص داده، تأثیر چندانی روی رشد کل گروه نداشته است.

۱-۲. گروه صنایع و معادن

طبق گزارش بانک مرکزی، گروه صنایع و معادن ۲۸/۷ درصد از تولید ناخالص داخلی را در سال ۱۴۰۲ تشکیل داده است که ۰/۳ واحد درصد کمتر از سال ۱۴۰۱، ۳/۲ واحد درصد کمتر از سال ۱۴۰۰ و ۴/۶ واحد درصد کمتر از سال ۱۳۹۹ محسوب می‌شود. این گروه به پنج زیرمجموعه «صنعت»، «استخراج معدن»، «تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا»، «آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه» و «ساختمان» تقسیم می‌شود که به ترتیب رشد‌های ۴/۴ درصدی، ۴/۴ درصدی، ۲/۴ درصدی، ۲/۱ درصدی و ۷/۱ درصدی را در سال ۱۴۰۲ تجربه کرده‌اند. زیرگروه صنعت از فصل سوم سال ۱۴۰۰ به این سو همواره رشد‌های مثبت را تجربه کرده است، اگرچه رشد این زیربخش در سال ۱۴۰۲ کمتر از سال ۱۴۰۱ بوده است. در گزارش مرکز آمار نیز رشد زیربخش صنعت در سال ۱۴۰۲ معادل ۵/۶ واحد درصد کمتر از سال ۱۴۰۱ رقم خورده است.

در زیرگروه استخراج معدن و طبق گزارش بانک مرکزی، رشد ۴/۴ درصدی تحقق یافته، در حالی که رشد زیربخش «سایر معادن به جز نفت و گاز طبیعی» در گزارش مرکز آمار ۱/۵ درصد عنوان شده است. با این حال هر دو منبع آماری از افزایش رشد مثبت این زیربخش در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل از آن حکایت دارند. در زیرگروه ساختمان (شامل ساختمان‌های مسکونی و غیرمسکونی، جاده‌سازی، سدسازی و موارد

مشابه دیگر) رشد قابل توجه ۷/۱ درصدی برای سال ۱۴۰۲ توسط بانک مرکزی گزارش شده است که از تحرک نسبی در سمت عرضه این زیربخش پس از یک دوره رکود حکایت دارد. داده‌های منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران نیز این مهم را تأیید می‌کنند. طبق گزارش بانک مرکزی، ارزش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در ساختمان مناطق شهری به قیمت‌های جاری ۴۶/۲ درصد افزایش داشته که رشد ۷/۸ درصدی به قیمت‌های ثابت را در پی داشته است. زیرگروه تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا حداقل در دو دهه گذشته جزو معدود بخش‌های حساب‌های ملی بوده که حتی در دوره‌های رکودی نیز معمولاً به رشد خود ادامه داده است و دلیل این امر را می‌توان در رشد نسبتاً یکنواخت جمعیت و نیازهای مصرفی برق و گاز جست و جو کرد. استدلال مشابهی را می‌توان در مورد رشد نسبتاً یکنواخت زیرگروه آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه به کار برد. رشد این دو زیرگروه در سال ۱۴۰۲ به ترتیب معادل ۲/۴ درصد و ۲/۱ درصد بوده است. در نتیجه این تغییر و تحولات، گروه صنایع و معادن با رشد ۴/۵ درصدی در سال ۱۴۰۲ مواجه شده که اگرچه ۲/۰ واحد درصد کمتر از سال ۱۴۰۱ است، اما سهم قابل قبول ۱/۱ واحد درصدی را از رشد اقتصادی ۴/۵ درصدی این سال در پی داشته است. جدول ۳ جزئیات آمار رشد زیرمجموعه‌های گروه صنایع و معادن را نشان می‌دهد.

جدول ۳. نرخ رشد زیرمجموعه‌های گروه صنایع و معادن به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ (درصد)

۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	
-۱/۸	۱/۰	۷/۳	۱/۱	۶/۵	۴/۵	گروه صنایع و معادن
-۵/۶	۸/۱	۱۴/۴	-۰/۴	۲/۸	۴/۴	استخراج معدن
-۳/۲	۰/۴	۷/۲	۳/۳	۹/۵	۴/۴	صنعت
۲/۷	۳/۵	۵/۹	۳/۱	۲/۴	۲/۴	برق، گاز، بخار و تهویه هوا
۰/۴	۳/۹	۲/۶	۵/۲	۳/۳	۲/۱	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه
-۰/۲	-۰/۶	۷/۲	-۶/۹	۱/۲	۷/۱	ساختمان

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۲ و سری زمانی حساب‌های ملی

عمده حدود ۸۴ درصد از ارزش افزوده کارگاه‌های بزرگ صنعتی را به خود اختصاص می‌دهند. داده‌های منتشرشده از سوی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نشان می‌دهد که متوسط شاخص تعدیل فصلی‌شده مدیران خرید (شامخ) در بخش صنعت در طول سال ۱۴۰۲ معادل ۵۲/۱ واحد بوده است. متوسط این شاخص در طول سال قبل از آن معادل ۵۲/۸ واحد رقم خورده بود. باید توجه داشت که این شاخص در هر ماه، تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل را اندازه‌گیری می‌کند و بالاتر از ۵۰ بودن آن نشان‌دهنده بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و پایین‌تر از ۵۰ بودن آن نشان‌دهنده بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. شاخص تعدیل فصلی‌شده بخش صنعت در سال ۱۴۰۲ صرفاً در دو ماه شهریور و آذر کمتر از ۵۰ بوده است. بنابراین در این بخش و در

شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی در سال ۱۴۰۲ که از سوی بانک مرکزی منتشر شده، از رشد سالانه ۳/۸ درصدی حکایت دارد. در بین شش صنعت عمده تولید مواد غذایی، تولید مواد و محصولات شیمیایی، تولید داروها و فرآورده‌های دارویی، تولید محصولات کانی غیرفلزی (شامل سیمان، کاشی و موارد مشابه)، تولید فلزات اساسی و تولید وسایل نقلیه موتوری، شاخص صنایع تولید دارو و فرآورده‌های دارویی و تولید مواد و محصولات شیمیایی به ترتیب رشد‌های منفی ۵/۷ درصدی و ۲/۱ درصدی داشته و چهار گروه دیگر رشد‌های مثبت را تجربه کرده‌اند. در این زمینه بیشترین رشد شاخص با ۱۰/۶ درصد مربوط به تولید وسایل نقلیه موتوری بوده که در سال ۱۴۰۱ نیز بیشترین رشد مثبت را تجربه کرده بود. شایان ذکر است که این شش صنعت

نفت ایران پس از اعمال تحریم‌های آمریکا حتی از میزان صادرات نفتی کشور در دوره برقرار بودن برجام کمتر شد. صادرات نفتی کشور در سال ۱۳۹۶ به طور متوسط معادل ۲/۳ میلیون بشکه در روز بود. شیوع جهانی ویروس کرونا نیز به کاهش تولید نفت ایران دامن زد، اگرچه پس از رفع محدودیت‌های ناشی از این همه‌گیری و البته با توجه به روی کار آمدن دولت دموکرات در آمریکا، تولید نفت ایران نیز روندی صعودی در پیش گرفت تا در نهایت در ماه مارس ۲۰۲۴ (تقریباً مطابق با اسفند ۱۴۰۲) به سطح قابل توجه ۳/۲ میلیون بشکه در روز برسد. این میزان تولید نفت بسیار نزدیک به سطح تولید قبل از خروج آمریکا از توافق هسته‌ای است. تولید نفت ایران به ترتیب در سال‌های ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به طور متوسط معادل ۲/۶ و ۲/۹ میلیون بشکه در روز بود.

آمار صادرات نفت ایران به طور کلی در چند سال اخیر محرمانه تلقی شده است. با این حال طبق برآوردهای صندوق بین‌المللی پول، متوسط صادرات نفت خام ایران در سال ۲۰۲۳ معادل ۱/۴ میلیون بشکه در روز بوده که از افزایش حدوداً ۵۵ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۲ حکایت دارد، اگرچه همچنان کمتر از متوسط ۱/۷ میلیون بشکه در روز برای دوره ۲۰ ساله ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰ محسوب می‌شود.

خبرگزاری رویترز به نقل از داده‌های شرکت اطلاعات انرژی و ردیابی کیپلر (Kpler)، معمولاً تخمینی از صادرات نفتی ایران اعلام می‌کند. بر این اساس، صادرات نفت خام ایران در ماه فوریه ۲۰۲۰ (تقریباً مطابق با بهمن ۱۳۹۸) به حدود ۱۴۰ هزار بشکه در روز فرو افتاده بود که این سطح نازل حتی در زمان جنگ ایران و عراق هم تجربه نشده بود. این وضعیت تا چند ماه به ویژه به دلیل همه‌گیری جهانی ویروس کرونا و کاهش تقاضای جهانی نفت ادامه داشت، اما پس از آن به مرور صادرات نفت ایران افزایش یافت و در دسامبر ۲۰۲۲ به حدود ۱/۱ میلیون بشکه در روز رسید. پس از آن صادرات نفتی ایران افزایش بیشتری یافت تا در مارس ۲۰۲۴ (تقریباً مطابق با اسفند ۱۴۰۲) به سطح ۱/۶۱ میلیون بشکه در روز برسد که پس از صادرات روزانه ۱/۶۸ میلیون بشکه‌ای در ماه مه ۲۰۲۳ (تقریباً مطابق با اردیبهشت ۱۴۰۲)، بیشترین رقم از سال ۲۰۱۸ به این سو محسوب می‌شود. مشتری عمده نفت ایران چین است و علاوه بر دریافت تخفیف قیمتی قابل توجه در خرید نفت از ایران، نحوه پرداخت و جوهه مربوطه نیز چندان مشخص نیست.

قیمت نفت خام سنگین ایران که در فروردین ۱۳۹۸ به ۶۸/۵ دلار به ازای هر بشکه رسیده بود و از خرداد تا دی این سال در محدوده ۶۱ تا ۶۴ دلار در نوسان بود، از بهمن‌ماه این سال کاهش شدیدی را تجربه کرد و در فروردین ۱۳۹۹ در پی شیوع گسترده ویروس کرونا در سطح جهان، حتی به حدود بشکه‌ای ۱۷ دلار هم رسید. با این حال در ماه‌های بعدی قیمت نفت به تدریج رو به افزایش گذاشت و سپس با شروع جنگ روسیه و اوکراین، به رکوردهای جدیدی دست یافت. طبق گزارش اوپک، قیمت نفت سنگین ایران در سال ۲۰۲۲ به طور متوسط به ۹۹/۹ دلار به ازای هر بشکه افزایش یافت، اگرچه این رقم در سال ۲۰۲۳ با کاهش ۱۷/۵ درصدی به ۸۲/۴ دلار به ازای هر بشکه بالغ شد. قیمت هر بشکه نفت سنگین ایران در اسفندماه ۱۴۰۲ (تقریباً مطابق با مارس ۲۰۲۴)، به طور متوسط معادل ۸۳/۵ دلار در هر بشکه بود. نمودار ۱ قیمت و تولید نفت خام ایران را در فاصله سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

طول سال ۱۴۰۲ تقریباً به طور مستمر شاهد بهبود وضعیت بوده‌ایم. مؤلفه‌های اصلی شامخ کل صنعت شامل مقدار تولید محصولات، میزان سفارشات جدید مشتریان، سرعت انجام و تحویل سفارش، موجودی مواد اولیه خریداری‌شده و میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی می‌شوند.

طبق اعلام شرکت ملی صنایع پتروشیمی، تولید محصولات پتروشیمی به عنوان یکی از بزرگترین صنایع کشور در سال ۱۴۰۲ با رشد حدوداً ۷ درصدی نسبت سال ۱۴۰۱، به ۷۴/۳ میلیون تن رسید. این صنعت همچنین ارزآورترین صنعت کشور- بدون در نظر گرفتن صنعت نفت - در سال ۱۴۰۲ بود و پس از آن صنعت فولاد قرار داشت. مجموع تولید فولاد خام و میانی و انواع محصولات فولادی نیز در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل از آن رشد ۴ درصدی داشت. در این سال اگرچه تولید انواع محصولات فولادی تغییر چندانی را نسبت به سال ۱۴۰۱ تجربه نکرد، اما تولید فولاد میانی رشد ۵/۵ درصدی، تولید آهن اسفنجی رشد ۵/۳ درصدی و تولید گندله سنگ آهن رشد ۴/۱ درصدی داشت.

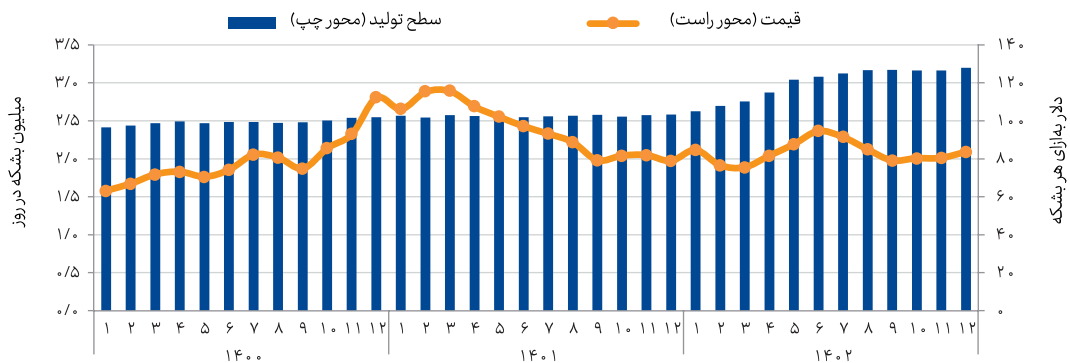
بخش نفت

صنعت نفت که در نیم قرن اخیر همواره از ارکان اصلی اقتصاد کشور بود، در چند سال اخیر با فراز و فرودهای متعددی روبه‌رو شده است. آخرین شوک شدید به بخش نفت کشور در اوایل سال ۱۳۹۷ و در پی اجرایی شدن دور جدید تحریم‌های ایالات متحده اتفاق افتاد که صادرات نفت ایران را بسیار محدود کرد. این محدودیت‌ها به نحوی اجرا شد که کشورهای مختلف قادر باشند به مرور نیاز خود به نفت ایران را کاهش دهند و به همین علت ایالات متحده در ابتدا برخی کشورها را به طور موقت از این تحریم معاف کرد. در نتیجه صادرات و البته تولید نفت ایران هم به مرور روند کاهشی به خود گرفت و ارزش افزوده آن در اقتصاد افت کرد. پس از روی کار آمدن دولت دموکرات در آمریکا، تولید و صادرات نفت ایران نیز به موازات امیدواری به از سرگیری توافق هسته‌ای، به مرور افزایش یافت.

طبق گزارش بانک مرکزی، ارزش افزوده بخش نفت به قیمت‌های جاری در سال ۱۴۰۲ معادل ۸/۵ درصد از کل ارزش افزوده ایجادشده در اقتصاد کشور بوده که اگرچه ۳/۳ واحد درصد کمتر از سال قبل از آن محسوب می‌شود، اما از سهم‌های ۶/۳ درصدی، ۳/۷ درصدی و ۷/۰ درصدی به ترتیب در سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ بیشتر است. شایان ذکر است که این سهم پیش از تحریم‌های جدید آمریکا و در سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۷ به ترتیب برابر ۱۳/۴ درصد، ۱۴/۵ درصد و ۱۳/۵ درصد بوده است.

در پی شرایط خاص بخش نفت کشور در چند سال اخیر، آمار مربوط به تولید و صادرات این بخش به طور رسمی منتشر نشده است. در ارتباط با تولید نفت، بهترین آمار در دسترس مربوط به گزارش‌های اوپک و از منابع ثانویه است. بر اساس این آمار، تولید نفت خام کشور که در نیمه نخست سال ۲۰۱۸ در محدوده ۳/۸ میلیون بشکه در روز در نوسان بود، از نیمه دوم این سال و در پی اعمال تحریم‌های آمریکا به سرعت روندی نزولی به خود گرفت، به نحوی که در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ به حدود ۱/۹ میلیون بشکه در روز فروافتاد. به این ترتیب میزان کل تولید

نمودار ۱. متوسط تولید روزانه نفت خام و متوسط قیمت نفت سنگین ایران

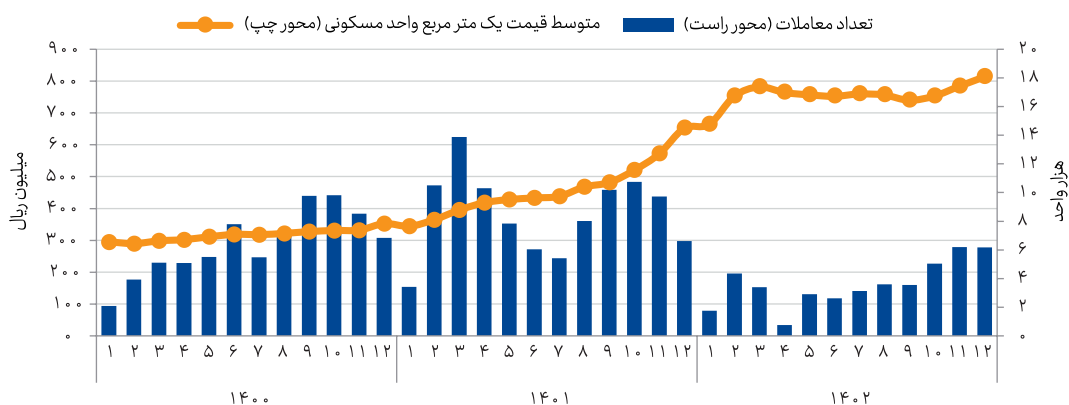
مأخذ: گزارش‌های ماهانه اوپک از بازار نفت، آمار تولید بر اساس منابع ثانویه
یادداشت: داده‌های موجود در گزارش اوپک بر اساس ماه‌های میلادی بوده که در اینجا به طور تقریبی با ماه‌های شمسی جایگزین شده است.

دارد. متوسط حجم معاملات ماهانه ملکی شهر تهران از ۸ هزار و ۵۵۲ واحد مسکونی در سال ۱۴۰۱، با ۵۵/۷ درصد کاهش به ۳ هزار و ۷۹۳ واحد مسکونی در سال ۱۴۰۲ رسید. به این ترتیب رکود معاملات در بازار مسکن، سطح قیمت‌ها در مناطق گران‌بها تر شهر تهران را بیشتر تحت تأثیر قرار داده است. کاهش قابل توجه معاملات واحدهای مسکونی شهر تهران در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال‌های اخیر به گونه‌ای بود که کمترین تعداد معاملات از سال ۱۳۹۱ به این سو در این سال رقم خورد. بر اساس داده‌های بانک مرکزی، مجموع تعداد معاملات مسکن شهر تهران در سال ۱۴۰۲ با حدود ۴۵/۵ هزار معامله نسبت به متوسط سالانه معاملات مسکن شهر تهران در بازه سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۱ با حدود ۱۳۴/۶ هزار معامله، کاهش محسوسی یافته است. نمودار ۲ روند تغییرات قیمت و تعداد معاملات در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ را نشان می‌دهد.

بخش مسکن

طبق آمار منتشر شده توسط بانک مرکزی، متوسط قیمت یک متر مربع زیربنای واحد مسکونی معامله شده^۱ از طریق بنگاه‌های معاملات ملکی شهر تهران از ۶۵۲/۴ میلیون ریال در اسفندماه سال ۱۴۰۱ با ۲۴/۸ درصد افزایش به ۸۱۴/۴ میلیون ریال در اسفندماه سال ۱۴۰۲ رسید. این در حالی است که متوسط قیمت یک متر مربع واحد مسکونی در اسفندماه ۱۴۰۱ نسبت به اسفندماه ۱۴۰۰ حدود ۸۵/۸ درصد افزایش یافته بود. در اسفندماه سال ۱۴۰۲، در بین مناطق ۲۲ گانه شهرداری تهران، بیشترین متوسط قیمت یک متر مربع زیربنای مسکونی معامله شده با ۱،۵۰۶/۸ میلیون ریال به منطقه یک و کمترین آن با ۴۳۲/۲ میلیون ریال به منطقه ۱۸ تعلق داشت. بنابراین، اختلاف قیمت بین این دو منطقه در پایان سال ۱۴۰۲ معادل ۲۴۸/۶ درصد بود که نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ از کاهش ۴۴/۳ واحد درصدی حکایت

نمودار ۲. تعداد معاملات واحدهای مسکونی و متوسط ماهانه قیمت این واحدها در شهر تهران

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش بازار مسکن شهر تهران، شماره‌های مختلف

۱. متوسط قیمت معاملاتی برآورد شده، صرفاً تصویر کلی از تحولات قیمتی در شهر تهران را ارائه می‌کند که با توجه به ناهمگن بودن واحدهای مسکونی معامله شده (به لحاظ ناحیه، محله، طبقه، وضعیت مشاعات همچون پارکینگ، انباری، آسانسور، کیفیت ساخت و سایر عوامل)، لازم است موارد مذکور در مقایسه قیمت‌های محاسبه شده در ماه‌های مختلف به ویژه در سطح مناطق مد نظر قرار گیرد.

درصدی را تجربه کرده است. در نقطه مقابل، سهم معاملات واحدهای مسکونی با عمر بنای بالا در سال ۱۴۰۲ نسبت به دو سال قبل از آن افزایش یافته، به نحوی که سهم معاملات واحدهای بیش از ۲۰ سال ساخت از ۱۳/۷ درصد کل معاملات مسکن در سال ۱۴۰۰ به ۲۲/۳ درصد کل معاملات مسکن سال ۱۴۰۲ رسیده است. جدول ۴ توزیع تعداد آپارتمان‌های مسکونی معامله شده در شهر تهران را بر حسب عمر بنا در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

بررسی توزیع تعداد واحدهای مسکونی معامله شده در شهر تهران به تفکیک عمر بنا در سال ۱۴۰۲ حاکی از آن است که از مجموع ۴۵ هزار و ۵۱۰ واحد مسکونی معامله شده، واحدهای تا ۵ سال ساخت با ۲۹/۰ درصد، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. البته با توجه به روند ساخت‌وساز و فروش واحدهای نوساز، همواره این گروه بیشترین سهم از معاملات مسکن را به خود اختصاص می‌دهد، اگرچه در مقایسه با سال ۱۴۰۰، سهم این گروه از معاملات مسکن کاهش ۴/۵ واحد

جدول ۴. توزیع تعداد آپارتمان‌های مسکونی معامله شده در شهر تهران بر حسب عمر بنا

عمر بنا (سال)	مجموع تعداد معاملات			درصد تغییر ۱۴۰۲ به ۱۴۰۱	سهم از مجموع معاملات (درصد)		
	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰		۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰
تا ۵ سال	۱۳,۲۱۳	۳۰,۹۸۶	۲۵,۸۴۱	-۵۷/۴	۲۹/۰	۳۰/۲	۳۳/۵
۶ تا ۱۰ سال	۷,۶۴۰	۱۷,۴۱۷	۱۶,۲۷۶	-۵۶/۱	۱۶/۸	۱۷/۰	۲۱/۱
۱۱ تا ۱۵ سال	۸,۰۳۳	۱۶,۲۵۲	۱۰,۹۶۸	-۵۰/۶	۱۷/۷	۱۵/۸	۱۴/۲
۱۶ تا ۲۰ سال	۶,۴۸۰	۱۶,۶۴۳	۱۳,۵۶۴	-۶۱/۱	۱۴/۲	۱۶/۲	۱۷/۶
بیش از ۲۰ سال	۱۰,۱۴۴	۲۱,۳۲۰	۱۰,۵۷۳	-۵۲/۴	۲۲/۳	۲۰/۸	۱۳/۷
جمع	۴۵,۵۱۰	۱۰۲,۶۱۸	۷۷,۲۲۲	-۵۵/۷	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش بازار مسکن شهر تهران، شماره‌های مختلف

۳-۱. گروه خدمات

وفنی»، «فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی»، «اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی»، و «فعالیت‌های مالی و بیمه» رشدهای منفی به ترتیب ۷/۷ درصدی، ۶/۴ درصدی، ۳/۵ درصدی و ۰/۷ درصدی را در سال ۱۴۰۲ تجربه کردند. زیرمجموعه «فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی» در هفت سال اخیر همواره با رشد منفی و انقباض مواجه بوده است. سایر زیرمجموعه‌های گروه خدمات همگی رشدهای مثبت را در سال ۱۴۰۲ تجربه کردند که بیشترین آن با ۲۲/۰ درصد به زیرمجموعه «اطلاعات و ارتباطات» تعلق داشته است. این زیرمجموعه در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نیز به ترتیب رشدهای قابل توجه ۱۳/۱ درصدی و ۱۰/۱ درصدی را تجربه کرده بود. جدول ۵ رشد زیرمجموعه‌های گروه خدمات را نشان می‌دهد.

گروه خدمات به عنوان بزرگترین بخش اقتصاد کشور که حدود نیمی از ارزش افزوده اقتصاد در آن ایجاد می‌شود، در سال ۱۴۰۲ از نظر ارزش افزوده ایجاد شده به قیمت‌های ثابت ۳/۸ درصد نسبت به سال قبل از آن رشد کرد. این رقم اگرچه از رشد ۲/۷ درصدی این بخش در سال ۱۴۰۱ بیشتر بود، اما همچنان با رشد قابل توجه ۶/۵ درصدی آن در سال ۱۴۰۰ فاصله داشت. ارزش افزوده این بخش به قیمت‌های ثابت در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۵/۶ درصد بیشتر از سال ۱۳۹۷ بوده و از رشد متوسط سالانه حدود ۲/۹ درصدی در طول این دوره پنج ساله حکایت دارد. باید توجه داشت که در این برهه زمانی بحران شیوع کرونا نیز رخ داده که بیشترین تأثیر را بر بخش خدمات اقتصاد داشته است. در بین زیرمجموعه‌های این گروه، زیربخش‌های «فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی

جدول ۵. نرخ رشد زیرمجموعه‌های گروه خدمات به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ (درصد)

۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	
۰/۱	-۰/۳	۲/۲	۶/۵	۲/۷	۳/۸	گروه خدمات
-۵/۰	-۳/۲	۴/۳	۳/۷	۷/۳	۲/۸	عمده‌فروشی، خرده‌فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری
-۱/۴	۳/۱	-۱/۷	۶/۹	۹/۹	۷/۲	حمل‌ونقل و انبارداری
-۱/۳	-۱۸/۴	-۴۰/۵	۲۸/۲	۲۲/۸	۱۱/۵	فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا
۳۵/۲	۱۹/۱	۳۴/۱	۱۳/۱	۱۰/۱	۲۲/۰	اطلاعات و ارتباطات
۲/۲	۷/۸	۸/۳	-۲/۴	۵/۹	-۰/۷	فعالیت‌های مالی و بیمه
۴/۰	۱/۲	۳/۲	۱/۱	۲/۲	۰/۰	فعالیت‌های املاک و مستغلات
-۱/۴	-۱۷/۹	-۱۵/۷	۱۵/۸	۸/۴	-۷/۷	فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی
-۱۱/۹	-۱۳/۹	-۳/۵	-۲/۰	-۱۰/۷	-۶/۴	فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی
-۱۰/۰	-۴/۰	-۲/۰	۱۰/۷	-۱۱/۱	-۳/۵	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی
۱۱/۳	۵/۸	-۶/۳	۱۴/۲	-۱۱/۶	۸/۱	آموزش
-۱/۲	-۷/۱	-۰/۲	۱۵/۴	۰/۵	۶/۳	بهداشت و مددکاری اجتماعی
۱۷/۸	-۱۵/۵	۰/۴	۱۴/۶	-۱/۸	۲/۳	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۲ و سری زمانی حساب‌های ملی

۲. بازار نیروی کار

از گزارش تابستان ۱۳۹۸ به این سو، جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر مبنای اصلی محاسبات مرکز آمار برای بازار کار قرار گرفت، در حالی که پیش از این مبنای آمارگیری و گزارش شاخص‌های اصلی نیروی کار کشور جمعیت بالای ۱۰ سال بود. آمار منتشر شده از وضعیت بازار کار کشور در سال ۱۴۰۲ از نرخ مشارکت ۴۱/۳ درصدی و نرخ بیکاری ۸/۱ درصدی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در این سال حکایت دارد. بر این اساس، نرخ‌های مشارکت و بیکاری در این سال نسبت به سال ۱۴۰۱ به ترتیب افزایش ۰/۴ واحد درصدی و کاهش ۰/۹ واحد درصدی را تجربه کرده‌اند. نرخ مشارکت که در روندی اکیدا نزولی، با کاهش ۳/۲ واحد درصدی از ۴۴/۱ درصد در سال ۱۳۹۸ به ۴۰/۹ درصد در سال ۱۴۰۱ رسیده بود، سرانجام در سال ۱۴۰۲ روند صعودی به خود گرفته تا به ۴۱/۳ درصد برسد. علاوه بر این، سهم اشتغال ناقص (کار کمتر از ۴۴ ساعت در هفته) رقم ۸/۲ درصد را در این سال ثبت کرده است که نسبت به سال قبل از آن کاهش ۱/۳ واحد درصدی را نشان می‌دهد. همچنین سایر شاخص‌های بازار کار مثل نسبت اشتغال (نسبت تعداد افراد شاغل به کل جمعیت در سن کار) و نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان آموزش عالی در طول این دوره بهبود نشان می‌دهند. بر اساس اظهارات مقامات دولت سیزدهم، عواملی همچون تسهیل در فضای کسب‌وکار، تسهیلات اشتغال‌زایی و حمایت از مشاغل خرد، منجر به بهبود شاخص‌های بازار کار در سال ۱۴۰۲ شده‌اند. این در حالی است که بررسی روند شاخص کل محیط کسب‌وکار (پایش محیط کسب‌وکار ایران توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران) از آغاز به کار دولت سیزدهم (تابستان سال ۱۴۰۰) تا انتهای سال ۱۴۰۲ (زمستان سال ۱۴۰۲) حکایت از بدتر شدن محیط کسب‌وکار در این سال‌ها دارد.

۴/۲ میلیون نفر تنزل یافته بود. در سال ۱۴۰۱، روند جمعیت زنان فعال در بازار کار صعودی شد و به حدود ۴/۳ میلیون نفر رسید. همچنین در سال ۱۴۰۲ روند مذکور تداوم یافته تا به حدود ۴/۶ میلیون نفر برسد. با این حال، نرخ مشارکت حدوداً ۱۴ درصدی بانوان کشور نشان می‌دهد که فارغ از ضعف‌های ساختاری مهارت‌پروری در سیستم آموزشی کشور، فرهنگ، زیرساخت‌ها و موقعیت‌های موجود در بازار کار مناسب و پذیرای ورود زنان نبوده است. این تفاوت در نرخ بیکاری تقریباً در همه سال‌های نیم قرن اخیر تکرار شده و بالا بودن جمعیت غیرفعال بانوان از مهمترین چالش‌های بازار کار کشور بوده است.

علاوه بر این، بیکاری جوانان و قشر تحصیلکرده دانشگاهی کشور نیز نگران‌کننده است. در سال ۱۴۰۲ حدود ۱/۵ میلیون نفر از جمعیت ۱۸ تا ۳۵ ساله کشور موفق به یافتن شغل مورد نظر خود نشدند که گویای نرخ بیکاری ۱۵/۲ درصدی برای این گروه سنی است. این نرخ برای زنان در این گروه سنی به ۲۶/۰ درصد می‌رسد. همچنین نرخ بیکاری در بین فارغ‌التحصیلان آموزش عالی ۱۱/۸ درصد بوده که در بین زنان این گروه به ۲۰/۳ درصد می‌رسد. حدود ۴۱/۳ درصد از کل جمعیت بیکار کشور در سال ۱۴۰۲ دارای تحصیلات عالی بوده‌اند. بالاتر بودن آمار بیکاری در بین جمعیت فارغ‌التحصیل دانشگاهی در مقایسه با متوسط کل جمعیت نشان می‌دهد که ادامه تحصیل در مقاطع تکمیلی نه تنها ورود به بازار کار را تسهیل نکرده، بلکه متناسب و سازگار با ظرفیت بازار کار نبوده و حتی احتمالاً جذب فارغ‌التحصیلان را سخت‌تر کرده است. بنابراین دوره‌های تحصیلات تکمیلی که یک سرمایه‌گذاری نسبتاً بزرگ هم برای دولت و هم خانوارها تلقی می‌شود، برای تعداد قابل توجهی

در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل از آن، در مجموع ۷۵۱/۹ هزار نفر به جمعیت در سن کار افزوده شده است که سهم مردان و زنان از این مقدار به ترتیب ۴۴/۴ درصد (۳۳۳/۶ هزار نفر) و ۵۵/۶ درصد (۴۱۸/۲ هزار نفر) بوده است. همچنین در این سال در مقایسه با سال ۱۴۰۱، حدود ۵۷۳/۵ هزار نفر به جمعیت فعال اضافه شده است که حدود ۷۶/۳ درصد از جمعیت اضافه‌شده در سن کار را پوشش می‌دهد. در این میان، ۳۱۴/۵ هزار نفر از آنها (معادل ۵۴/۸ درصد از کل جمعیت فعال اضافه‌شده ۱۵ ساله و بیشتر) مرد و مابقی زن بوده‌اند. بر این اساس، از کل جمعیت در سن کار کشور در سال ۱۴۰۲، معادل ۴۱/۳ درصد فعال بوده‌اند که افزایش ۰/۴ واحد درصدی نرخ مشارکت را در مقایسه با سال قبل از آن نشان می‌دهد. نرخ مشارکت در سال ۱۴۰۲ اگرچه روند رو به افزایش را تجربه کرده، اما در کل نرخ پایین مشارکت در مقایسه با سایر کشورها یکی از شاخص‌های همیشگی اقتصاد ایران حداقل در چهار دهه اخیر بوده است. این نرخ پایین عمدتاً از جانب جمعیت بانوان کشور ایجاد می‌شود، به طوری که از جمعیت ۳۲/۳ میلیون نفری زنان ۱۵ ساله و بیشتر در ایران، تنها ۴/۶ میلیون نفر قابلیت و تمایل انجام کار را در سال ۱۴۰۲ داشته و به عبارت دیگر مشارکت اقتصادی داشته‌اند. از همین جمعیت اندک نیز ۱۵/۰ درصد بیکار بوده‌اند، در حالی که نرخ بیکاری برای مردان در سال ۱۴۰۲ معادل ۶/۶ درصد رقم خورده است. در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، پس از مدت‌ها بر جمعیت زنان فعال افزوده شده است، در حالی که در سال‌های قبل از آن به طور مستمر بر جمعیت زنان در سن کار افزوده شده و از جمعیت زنان فعال کاسته شده بود. در سال ۱۳۹۷ حدود ۵/۴ میلیون نفر از زنان کشورمان توان و تمایل به انجام کار داشتند، در حالی که این رقم در سال ۱۴۰۰ به

در کشور شاغل بوده‌اند که افزایش حدود ۷۷۴ هزار نفری را در مقایسه با سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. از این جمعیت حدود ۱۴/۴ درصد در بخش کشاورزی، ۳۳/۷ درصد در بخش صنعت و ۵۱/۹ درصد در بخش خدمات اشتغال داشته‌اند. اشتغال بخشی از این جمعیت به اصطلاح ناقص بوده است، به این معنی که به دلایل اقتصادی نظیر افت تولید یا ماندن آن، کمتر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده‌اند، در حالی که خواهان و آماده انجام کار بیشتر بوده‌اند. در سال ۱۴۰۲ حدود ۲/۰ میلیون نفر معادل ۸/۲ درصد از جمعیت شاغل، دارای اشتغال ناقص بوده‌اند که ۱/۳ واحد درصد نسبت به سال ۱۴۰۱ کاهش یافته است. جدول ۶ برخی شاخص‌های مهم بازار کار کشور را در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نشان می‌دهد

از افراد و حداقل از جنبه ورود به بازار کار و کسب درآمد، عایدی مثبتی نداشته است.

افزون بر این، ۲۵/۶ درصد جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله کشور در سال ۱۴۰۲ غیرشاغل و غیرمحصّل بوده‌اند که نسبت به سال ۱۴۰۱ با کاهش ۱/۳ واحد درصدی روبه‌رو شده است. بر این اساس، کل جمعیت جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله کشور در حدود ۱۱/۰ میلیون نفر برآورد می‌شود که تنها حدود ۲/۵ میلیون نفر در این گروه فعال بوده‌اند. از همین جمعیت فعال اندک نیز حدود ۵۴۰/۲ هزار نفر بیکار بوده‌اند تا نرخ بیکاری در این گروه معادل ۲۱/۲ درصد رقم بخورد.

در سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۲۴/۵ میلیون نفر از جمعیت بالای ۱۵ سال

جدول ۶. شاخص‌های اصلی بازار کار ایران به تفکیک جنسیت برای جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

	۱۴۰۱			۱۴۰۲			
	مرد	کل	زن	مرد	کل	زن	
مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	۶۸/۲	۴۰/۹	۱۴/۲	۶۸/۴	۴۱/۳	۱۳/۶	نرخ (درصد)
	۲۱/۷	۲۶/۱	۴/۶	۲۲/۰	۲۶/۶	۴/۳	تعداد (میلیون نفر)
اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	۶۳/۰	۳۷/۲	۱۲/۱	۶۳/۹	۳۷/۹	۱۱/۴	نسبت (درصد)
	۲۰/۱	۲۳/۷	۳/۹	۲۰/۶	۲۴/۵	۳/۷	تعداد (میلیون نفر)
بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر	۷/۷	۹/۰	۱۵/۰	۶/۶	۸/۱	۱۵/۸	نرخ (درصد)
	۱/۷	۲/۳	۰/۷	۱/۵	۲/۱	۰/۷	تعداد (میلیون نفر)
بیکاری جوانان ۱۸ تا ۳۵ ساله	۱۳/۵	۱۶/۳	۲۶/۰	۱۲/۳	۱۵/۲	۲۷/۸	نرخ (درصد)
	۱/۱	۱/۶	۰/۵	۱/۰	۱/۵	۰/۵	تعداد (میلیون نفر)
بیکاری فارغ‌التحصیلان آموزش عالی	۸/۹	۱۲/۹	۲۰/۳	۷/۹	۱۱/۸	۲۱/۹	نرخ (درصد)
	۰/۵	۰/۹	۰/۵	۰/۴	۰/۹	۰/۵	تعداد (میلیون نفر)
سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص زمانی (درصد)	۱۰/۴	۹/۵	۴/۷	۸/۹	۸/۲	۴/۵	
جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر (میلیون نفر)	۳۱/۹	۶۳/۸	۳۲/۳	۳۲/۲	۶۴/۶	۳۱/۹	

مأخذ: مرکز آمار ایران، چکیده نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

۳. وضعیت مالی و بودجه دولت

در دنیای امروز بودجه یکی از مهم‌ترین ابزارهای سیاست‌گذاری و جامع‌ترین بیان اولویت‌های عمومی است. قانون بودجه به دلیل نقش پررنگ دولت در اقتصاد ایران اهمیت مضاعفی دارد. فارغ از نقش منابع درآمدی (از قبیل مالیات) و مصارف جاری و عمرانی دولت بر سایر متغیرهای کلان اقتصادی، الگوی تامین مالی ناترازی بودجه در مواجهه با شوک‌های خارجی همچون تحریم‌های اقتصادی و محدود شدن روابط تجاری با سایر کشورها اهمیت بسزایی دارد.

۳-۱. کلیات لایحه و قانون بودجه ۱۴۰۲

در نظر گرفته شد. به این ترتیب بودجه کل کشور در سال ۱۴۰۲ به ۴۹,۹۴۷ هزار میلیارد ریال بالغ شد که از رشد ۳۶/۷ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ حکایت داشت. صورت وضعیت ارقام کلان قانون بودجه سال ۱۴۰۲ در جدول ۷ نمایش داده شده است.

بودجه عمومی دولت در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ معادل ۲۲,۶۳۴ هزار میلیارد ریال تصویب شد که از رشد ۴۸/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ حکایت داشت. همچنین، بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت با رشد ۲۹/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ معادل ۲۸,۸۳۹ هزار میلیارد ریال

جدول ۷. زیربخش‌های اصلی قانون بودجه سال ۱۴۰۲ (هزار میلیارد ریال-درصد)

شرح	قانون بودجه ۱۴۰۲	لایحه بودجه ۱۴۰۲	قانون بودجه ۱۴۰۱	رشد قانون ۱۴۰۲ نسبت به لایحه ۱۴۰۲	رشد قانون ۱۴۰۲ نسبت به قانون ۱۴۰۱
بودجه کل کشور	۴۹,۹۴۷/۱	۵۱,۰۹۰/۱	۳۶,۵۳۲/۰	-۲/۲	۳۶/۷
بودجه عمومی	۲۲,۶۳۴/۹	۲۱,۶۴۰/۰	۱۵,۲۷۳/۷	۴/۶	۴۸/۲
منابع عمومی	۲۰,۸۲۳/۳	۱۹,۸۴۰/۰	۱۳,۹۴۱/۳	۵/۰	۴۹/۴
درآمدهای اختصاصی	۱,۸۱۱/۶	۱,۸۰۰/۰	۱,۳۳۲/۴	۰/۶	۳۶/۰
بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت	۲۸,۸۳۹/۱	۳۰,۹۷۷/۰	۲۲,۳۱۴/۱	-۶/۹	۲۹/۲

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ و قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

■ بودجه عمومی دولت

دولتی و برداشت از صندوق توسعه ملی) تشکیل شده است. خزانه‌داری این منابع را در سه دسته اعتبارات هزینه‌ای (عمدتاً جبران خدمات کارکنان و پرداخت‌های مربوط به صندوق‌های بازنشستگی)، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) و تملک دارایی‌های مالی (بازپرداخت بدهی‌های قبلی) به مصرف می‌رساند. در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و در نتیجه خوش‌بینی نسبت به رشد درآمدهای نفتی، سهم درآمدهای نفتی از منابع عمومی معادل ۳۰/۰ درصد لحاظ شد. در واقع تنها در سال ۱۳۹۹ بود که سهم درآمدهای نفتی از منابع عمومی افت قابل توجهی داشت و به حدود ۱۰ درصد رسید. پس از آن و در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱، این سهم به ترتیب حدود ۲۷/۳ درصد و ۳۵/۲ درصد در نظر گرفته شد. جدول ۸ جزئیات منابع و مصارف عمومی را در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۲ به تصویر می‌کشد.

بودجه عمومی دولت از دو بخش منابع (یا مصارف) عمومی و درآمدهای اختصاصی (یا مصارف از محل درآمدهای اختصاصی) تشکیل می‌شود. درآمدهای اختصاصی توسط دستگاه‌های دولتی ایجاد شده و در همان دستگاه دولتی ایجادکننده هزینه می‌شوند. به عبارت دیگر این درآمدها وارد منابع متمرکز خزانه‌داری نمی‌شوند و خزانه‌داری نمی‌تواند به توزیع مجدد آنها در سایر بخش‌ها بپردازد. آنچه به طور متمرکز در اختیار دولت و خزانه‌داری قرار می‌گیرد، منابع عمومی است که از سه بخش درآمدهای عمومی (مالیات، حقوق ورودی و درآمد حاصل از مالکیت دولت)، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (عمدتاً صادرات نفت و واگذاری اموال دولتی) و واگذاری دارایی‌های مالی (عمدتاً فروش اوراق بدهی، واگذاری شرکت‌های

جدول ۸. زیربخش‌های منابع و مصارف عمومی در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۲ (هزار میلیارد ریال-درصد)

سهم اجزای مصارف عمومی در قانون ۱۴۰۲	رشد قانون ۱۴۰۲ نسبت به قانون ۱۴۰۱	بودجه سال ۱۴۰۲		مصارف	سهم اجزای منابع عمومی در قانون ۱۴۰۲	رشد قانون ۱۴۰۲ نسبت به قانون ۱۴۰۱	بودجه سال ۱۴۰۲		منابع	
		قانون بودجه سال ۱۴۰۱	لایحه				قانون بودجه سال ۱۴۰۱	لایحه		
۲۲/۵	۵۱/۰	۹,۹۹۰/۱	۱۴,۵۴۳/۰	۱۵,۰۸۸/۴	۵۰/۶	۵۰/۷	۶,۹۹۶/۰	۹,۷۸۱/۹	۱۰,۵۴۰/۸	
-	-	۲,۹۹۹/۴	۴,۰۵۰/۶	-	۴۳/۰	۵۹/۲	۵,۶۱۷/۰	۸,۲۶۲/۹	۸,۹۴۴/۵	
-	-	۶۵۷/۳	۸۱۷/۵	-	۵/۰	۱۹/۵	۸۷۴/۷	۹۶۰/۲	۱,۰۴۵/۴	
-	-	۴۳۴/۶	۰/۳	-	۱/۲	۳۹/۷	۱۸۶/۱	۲۶۵/۸	۲۶۰/۱	
-	-	۸۱/۱	۲۱۲/۸	-	۰/۴	-۷/۱	۸۶/۵	۸۰/۴	۸۰/۴	
-	-	۳۸۲/۲	۲۴۱/۵	-	۱/۰	-۹/۲	۲۳۱/۷	۲۱۲/۶	۲۱۰/۴	
-	-	۳,۲۴۹/۱	۵,۸۶۰/۲	-	-	-	-	-	-	
-	-	۲,۱۸۶/۴	۳,۳۶۰/۱	-	-	-	-	-	-	
-۲۱/۸	۵۱/۹	-۲,۹۹۴/۱	-۴,۷۶۱/۱	-۴,۵۴۷/۶	-	-	-	-	-	
تراز عملیاتی										
۱۸/۰	۴۴/۲	۲,۶۰۱/۲	۳,۲۷۹/۲	۳,۷۵۰/۰	۳۵/۲	۴۱/۴	۵,۱۷۷/۵	۷,۱۱۸/۱	۷,۳۲۲/۵	
-	-	۱,۸۲۳/۲	۲,۰۶۹/۸	-	۳۰/۰	۲۷/۰	۴,۹۱۱/۵	۶,۰۳۸/۱	۶,۲۳۸/۱	
-	-	۳۴۳/۷	۶۳۶/۵	-	۵/۲	۳۱۵/۵	۲۶۱/۰	۱,۰۸۰/۰	۱,۰۸۴/۴	
-	-	۱/۸	۳/۲	-	۰/۰	-	۵/۰	۰/۰	۰/۰	
-	-	۰/۰	۰/۰	-	-	-	-	-	-	
-	-	۰/۱	۰/۲	-	-	-	-	-	-	
-	-	۱۹۱/۹	۹۴/۶	-	-	-	-	-	-	
-	-	۲۴۰/۴	۴۷۴/۹	-	-	-	-	-	-	
خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای										
۱۷/۲	۳۸/۷	۲,۵۷۶/۳	۳,۸۳۸/۹	۳,۵۷۲/۵	۱۴/۲	۶۷/۴	۱,۷۶۷/۹	۲,۹۴۰/۰	۲,۹۶۰/۰	
۹/۵	۴۷/۰	۱,۳۵۰/۱	۲,۰۱۷/۸	۱,۹۸۴/۹	۱۴/۲	۶۷/۴	۱,۷۶۷/۹	۲,۹۴۰/۰	۲,۹۶۰/۰	
۰/۲	۴۰/۶	۲۶/۹	۳۷/۸	۳۷/۸	۹/۰	۸۱/۶	۱,۰۳۰/۰	۱,۸۵۰/۰	۱,۸۷۰/۰	
۸/۲	۴۴/۸	۱,۱۸۲/۵	۱,۷۳۵/۱	۱,۷۱۲/۲	۰/۰	-	۰/۵	۰/۰	۰/۰	
۰/۱	۳۰/۸/۶	۳/۲	۱۳/۲	۱۳/۲	۰/۱	۱۸/۶	۱۵/۶	۱۸/۵	۱۸/۵	
۰/۲	۷۳۳/۳	۴/۸	۵۰/۱	۴۰/۱	۵/۱	۴۹/۳	۷۱۰/۰	۱,۰۶۰/۰	۱,۰۶۰/۰	
۰/۹	۳۶/۹	۱۳۲/۷	۱۸۱/۶	۱۸۱/۶	۰/۱	۶/۵	۱۰/۸	۱۱/۵	۱۱/۵	
-	-	-	-	-	۰/۰	-	۱/۰	۰/۰	۰/۰	
خالص واگذاری دارایی‌های مالی										
۱۰۰/۰	۴۹/۴	۱۳,۹۴۱/۳	۱۹,۸۴۰/۰	۲۰,۸۲۳/۳	۱۰۰/۰	۴۹/۴	۱۳,۹۴۱/۳	۱۹,۸۴۰/۰	۲۰,۸۲۳/۳	

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ و قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

۱۴۰۱ به ۴,۰۵۰/۶ هزار میلیارد ریال رسید که سهم ۲۷/۹ درصدی از هزینه‌های جاری داشت. افزون بر این، فصل رفاه اجتماعی که شامل انواع بیمه‌های اجتماعی کارکنان دولت، کمک‌های رفاهی کارمندان دولت و انواع کمک هزینه‌ها است، با رشد ۸۰/۴ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱، معادل ۴۰/۳ درصد از هزینه‌های جاری را در بر گرفت تا در میان هفت فصل زیرمجموعه این هزینه‌ها، بالاترین سهم را به خود اختصاص دهد. در مجموع، هزینه‌های جاری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ با سهم ۷۳/۳ درصدی از مصارف عمومی، رشد ۴۵/۶ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تجربه کرد. بر این اساس کسری تراز عملیاتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ با افزایش ۵۹/۰ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به ۴,۷۶۱/۱ هزار میلیارد ریال بالغ شد. این مهم نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از هزینه‌های جاری به وسیله درآمدهای عمومی پوشش داده نمی‌شود. شایان ذکر است ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ برابر با ۳,۱۴۶/۱ هزار میلیارد ریال برآورد شد که ۵۵/۰ درصد از آن در دسته هزینه‌های جاری قرار گرفته بود. از میان زیرمجموعه‌های اعتبارات متفرقه، اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت) سهم حدوداً ۴۴/۹ درصدی (برابر با ۱,۴۱۱/۲ هزار میلیارد ریال) داشتند که ۶۲/۹ هزار میلیارد ریال آن به شکل هزینه‌های جاری و مابقی به شکل هزینه‌های عمرانی بودند. حدود ۷۴/۲ درصد از هزینه‌های جاری ردیف‌های موردی (موقت) به ردیف‌هایی از قبیل پاداش پایان خدمت بازنشستگان (۳۲/۰ هزار میلیارد ریال)، اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (۶۵/۰ هزار میلیارد ریال)، پرداخت مابه‌التفاوت قیمت تمام شده برق و فروش آن (۳۰/۰ هزار میلیارد ریال)، برگزاری انتخابات (۱۵ هزار میلیارد ریال) و پرداخت به سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران (۳۰/۴ هزار میلیارد ریال) اختصاص یافت. همچنین در ردیف‌های متفرقه، سود و کارمزد اوراق بهادار داخلی و وام‌های خارجی (شامل تامین هزینه‌های انتشار و حق عاملیت واگذاری اوراق بهادار) مبلغ ۵۲ هزار میلیارد ریال برآورد شد که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ رشد ۵/۵ درصدی را تجربه کرد.

از طرف دیگر، درآمد حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ افزایش ۲۵/۵ درصدی را تجربه کرد. مقرر شد کل درآمدهای نفتی دولت با نرخ ۲۸۵ هزار ریال به ازای هر دلار تسعیر شود. علاوه بر این، منابع حاصل از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی که در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به تبصره ۱۴ منتقل شده و از سرجمع درآمدهای نفتی در منابع عمومی خارج شده بود، در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۱ مجدداً به صورت ضمنی به منابع عمومی و درآمدهای نفتی اضافه شد. این رویه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ تداوم یافت، به گونه‌ای که منابع ناشی از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی با فرض فروش ۱۴۵ هزار بشکه در روز به قیمت ۷۱/۳ دلار (۹۵ درصد فوب)، حدود ۳/۸ میلیارد دلار برآورد شد تا پس از تسعیر با نرخ ۲۸۵ هزار ریال به ازای هر دلار، به ۱,۰۷۴/۷ هزار میلیارد ریال بالغ شود. بنابراین سهم ۸۵/۵ درصدی دولت از این درآمدها معادل ۹۱۸/۹ هزار میلیارد ریال برآورد شد. فروض ضمنی جهت محاسبات دلاری-ریالی منابع نفتی به شرح جدول ۹ قابل ارایه است.

در لایحه پیشنهادی دولت سهم درآمدهای مالیاتی از کل منابع عمومی برابر ۴۱/۶ درصد لحاظ شد که افزایش به ترتیب ۳/۳ واحد درصدی و ۱/۳ واحد درصدی در مقایسه با لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۱ داشت. افزون بر این، این درآمدها در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ رشد ۴۷/۱ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ داشتند. در میان اجزای مالیات اشخاص حقوقی در لایحه بودجه ۱۴۰۲، مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی با سهم ۸۷/۰ درصدی از کل مالیات اشخاص حقوقی، رشد ۱۲۸/۰ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تجربه کرد. با این وجود نسبت عملکرد به مصوب این ردیف درآمدی در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۴۸/۰ درصد ثبت شده بود. بنابراین رشد مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به عملکرد سال ۱۴۰۱ معادل ۵۴/۰ درصد بوده است. همچنین مالیات عملکرد شرکت‌های دولتی در لایحه مزبور نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با افزایش ۱۷۲/۹ درصدی روبه‌رو شد، اگرچه نسبت به عملکرد سال ۱۴۰۱ رشد ۹۶/۹ درصد داشت. علاوه بر این، در لایحه بودجه ۱۴۰۲ و در بخش مالیات بر درآمد، مالیات مشاغل با سهم ۳۵/۹ درصدی از کل مالیات بر درآمد، افزایش ۲۲/۰ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ داشت. تحقق عملکرد پایین این ردیف درآمدی در سال ۱۴۰۱ موجب شده است که رشد این ردیف در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به عملکرد سال ۱۴۰۱ برابر با ۱/۸ درصد ثبت شود. همچنین مالیات بر حقوق کارکنان بخش‌های عمومی و خصوصی به ترتیب با سهم ۲۵/۴ درصدی و ۳۲/۵ درصدی از مالیات بر درآمد، رشدهای ۲۶/۱ درصدی و ۶۷/۶ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تجربه کردند. علاوه بر این، در لایحه مزبور ردیف مالیات بر ثروت در میان اجزای عمده درآمدهای مالیاتی با افزایش ۱۹/۶ درصدی روبه‌رو شد، اگرچه مالیات بر نقل و انتقال سهام کاهش ۱۲/۱ درصدی را نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۱ تجربه کرد که بیانگر برآورد دولت از عدم رونق بازار سرمایه در سال ۱۴۰۲ بود. مالیات بر نقل و انتقال سرفق‌لی در این لایحه اگرچه با رشد ۱۴۳/۴ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ همراه شد، اما نسبت به عملکرد قانون بودجه سال ۱۴۰۱ رشد ۴۰/۲ درصدی داشت. مالیات بر واردات (حقوق ورودی) با رشد ۱۷/۸ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۱ همراه بود و ردیف حقوق ورودی سایر کالاها (با سهم ۶۹/۴ درصد از کل مالیات بر واردات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲) تنها رشد ۶/۹ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تجربه کرد. با این حال حقوق ورودی خودرو در لایحه مزبور با رشد قابل توجه ۶۶/۳ درصدی همراه بود. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، نرخ ۴ درصدی حقوق گمرکی برای کالاهای اساسی و دارو به یک درصد تقلیل یافت. شایان ذکر است که در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۱، این کاهش نرخ حقوق ورودی علاوه بر کالاهای اساسی و دارو شامل تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی و همچنین نهاده‌های کشاورزی و دامی شده بود. با این وجود، به نظر می‌رسد که افزایش قابل توجه حقوق ورودی از سال ۱۴۰۱ به این سو ناشی از تغییر نرخ ارز محاسباتی باشد، چرا که در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰، نرخ رسمی (۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار) مبنای محاسبات قرار گرفته بود.

در بخش هزینه‌های جاری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، فصل جبران خدمات کارکنان با رشد ۳۵/۰ درصدی نسبت به قانون بودجه سال

جدول ۹. منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی

عنوان	قانون ۱۴۰۲	لایحه ۱۴۰۲	قانون ۱۴۰۱	لایحه ۱۴۰۱	درصد تغییر قانون به قانون ۱۴۰۱	درصد تغییر قانون به لایحه ۱۴۰۲
میزان صادرات نفت و میعانات گازی (هزار بشکه در روز)	۱,۲۸۰/۷	۱,۲۱۴/۴	۱,۴۰۰/۰	۱,۲۰۰/۰	-۸/۵	۵/۵
فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی (هزار بشکه در روز)	۱۴۵/۰	۱۴۵/۰	۱۴۵/۰	۱۴۵/۰	۰/۰	۰/۰
قیمت هر بشکه نفت خام (دلار)	۷۵/۰	۷۵/۰	۷۰/۰	۶۰/۰	۷/۱	۰/۰
قیمت فروش هر بشکه میعانات گازی به واحدهای پتروشیمی داخلی (دلار)	۷۱/۳	۷۱/۳	۶۶/۵	۵۷/۰	۷/۱	۰/۰
سهم شرکت نفت از صادرات نفت و میعانات گازی (درصد)	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	-	-
سهم شرکت گاز از خالص صادرات گاز طبیعی (درصد)	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	-	-
سهم صندوق توسعه ملی از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز (درصد)	۴۲/۰	۴۰/۰	۴۰/۰	۴۰/۰	-	-
سهم دولت از صادرات نفت و میعانات گازی (درصد)	۴۳/۵	۴۵/۵	۴۵/۵	۴۵/۵	-	-
سهم دولت از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی (درصد)	۸۵/۵	۸۵/۵	۸۵/۵	۸۵/۵	-	-
سهم دولت از خالص صادرات گاز طبیعی (درصد)	۴۳/۵	۴۵/۵	۴۵/۵	۴۵/۵	-	-
سهم شرکت نفت از فروش میعانات گازی به واحدهای پتروشیمی داخلی (درصد)	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	-	-
نرخ تسعیر درآمدهای ارزی در بودجه (هزار ریال به ازای هر دلار)	۲۸۵/۰	۲۸۵/۰	۲۳۰/۰	۲۳۰/۰	۲۳/۹	۰/۰
خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	۶/۲	۶/۲	۳/۶	۳/۶	۷۴/۱	۰/۰
کل درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی (میلیارد دلار)	۳۵/۱	۳۳/۲	۳۵/۸	۲۶/۳	-۲/۰	۵/۵
کل درآمد حاصل از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی (میلیارد دلار)	۳/۸	۳/۸	۳/۵	۳/۰	۷/۱	۰/۰
سهم صندوق توسعه ملی از کل درآمدهای ارزی (میلیارد دلار)	۱۷/۳	۱۵/۸	۱۵/۷	۱۱/۹	۱۰/۲	۹/۸
سهم شرکت نفت از صادرات نفتی و فروش داخلی خوراک (میلیارد دلار)	۵/۶	۵/۴	۵/۷	۴/۲	-۱/۲	۴/۹
سهم شرکت گاز از کل درآمدهای ارزی خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	۰/۹	۰/۹	۰/۵	۰/۵	۷۴/۱	۰/۰
سهم دولت از کل درآمدهای ارزی صادرات نفتی (میلیارد دلار)	۱۵/۳	۱۵/۱	۱۶/۳	۱۲/۰	-۶/۳	۰/۸
سهم دولت از کل درآمدهای ارزی خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	۲/۷	۲/۸	۱/۶	۱/۶	۶۶/۴	-۴/۴
سهم دولت از کل فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی (میلیارد دلار)	۳/۲	۳/۲	۳/۰	۲/۶	۷/۱	۰/۰
سهم دولت از منابع حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی (هزار میلیارد ریال)	۴,۳۴۶/۶	۴,۳۱۱/۰	۳,۷۴۳/۳	۲,۷۵۰/۲	۱۶/۱	۰/۸
سهم دولت از منابع حاصل از خالص صادرات گاز طبیعی (هزار میلیارد ریال)	۷۷۲/۷	۸۰۰/۲	۳۷۴/۶	۳۷۴/۶	۱۰۶/۲	-۴/۴
سهم دولت از منابع حاصل از فروش میعانات گازی به واحدهای پتروشیمی (هزار میلیارد ریال)	۹۱۸/۹	۹۱۸/۹	۶۹۲/۱	۵۹۳/۲	۳۲/۸	۰/۰
درآمد حاصل از تحویل نفت خام برای تولید مواد اولیه قیر و فروش آن به پالایشگاهها (هزار میلیارد ریال)	۲۰۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	-	-
کل درآمد نفتی دولت (هزار میلیارد ریال)	۶,۲۳۸/۱	۶,۰۳۸/۱	۴,۸۱۰/۱	۳,۷۱۸/۱	۲۹/۷	۳/۳

مأخذ: لایحه و قانون بودجه ۱۴۰۲، قانون بودجه ۱۴۰۱ و فروش ضمنی آن طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، سایر منابع غیررسمی و محاسبات تحقیق

و غیرمنقول دولتی معادل ۱,۰۸۰ هزار میلیارد ریال منابع در نظر گرفته شد که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ افزایش ۳۱۳/۸ درصدی را تجربه کرد. با این حال نسبت عملکرد به مصوب پایین این ردیف در سال‌های اخیر، حکایت از بیش‌برآوردی این ردیف در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ داشت. در مجموع، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به ترتیب با افزایش ۳۷/۵ درصدی و ۷۴/۳ درصدی نسبت به قانون و لایحه بودجه ۱۴۰۱، به ۷,۱۱۸/۱ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه ۱۴۰۲ رسید که سهم ۳۵/۹ درصدی از منابع عمومی دولت داشت.

از طرفی تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ رشد ۲۶/۰ درصدی را تجربه کرد. همچنین سهم این ردیف از مصارف عمومی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ معادل ۱۶/۵ درصد ثبت شد. به این ترتیب، تراز سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ به ۳,۸۳۸/۹ هزار میلیارد ریال رسید. به بیان دیگر بخشی از هزینه‌های جاری از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای پوشش داده شد.

علاوه بر این، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای حاصل از صادرات نفتی معادل ۴۰ درصد در نظر گرفته شد. بدین ترتیب و با توجه به فروش، سهم ۴۰ درصدی صندوق توسعه ملی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ حدود ۱۵/۸ میلیارد دلار محاسبه شده که به ترتیب افزایش ۰/۳ درصدی و ۳۲/۲ درصدی را نسبت به قانون و لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

به هر حال سهم دولت از درآمدهای نفتی (صادرات نفت، میعانات گازی، خالص صادرات گاز و سهم ۸۵/۵ درصدی فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی) معادل ۶,۰۳۸/۱ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شده که ۶۲/۴ درصد بیشتر از لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ بود و سهم ۳۰/۴ درصدی را از منابع عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۲ به خود اختصاص می‌داد. علاوه بر این، در بخش واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، وجود انبارهای از دارایی‌های دولت سبب شد تا با کاهش درآمدهای نفتی، فروش اموال منقول و غیرمنقول دولت گزینه‌ای مناسب برای پوشش مصارف بودجه به حساب آید و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ برای واگذاری اموال منقول

صادرکننده مواد خام و نیمه خام» با مبلغ ۶۰ هزار میلیارد ریال به این بخش مالیاتی اضافه شد. بدین ترتیب در قانون بودجه ۱۴۰۲، مالیات بر کالاها و خدمات با رشد ۲۲/۵ درصدی نسبت به لایحه به ۳,۰۴۰/۰ هزار میلیارد ریال رسید. همچنین مالیات بر واردات (حقوق ورودی) رشد ۱۵/۲ درصدی را نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۲ تجربه کرد که ناشی از رشد ۴/۰ درصدی حقوق ورودی سایر کالاها و رشد ۲۷/۶ درصدی حقوق ورودی خودرو بود. در بخش مصارف نیز هزینه‌های جاری با افزایش ۵۴۵/۴ هزار میلیارد ریالی (۳/۸ درصدی) نسبت به لایحه بودجه، به رقم ۱۵,۰۸۸/۴ هزار میلیارد ریال رسید تا سهم ۷۲/۵ درصدی از مصارف عمومی در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ داشته باشد. بدین ترتیب، کسری تراز عملیاتی با کاهش ۴/۵ درصدی، از ۴,۷۶۱/۱ هزار میلیارد ریال در لایحه به ۴,۵۴۷/۶ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۴۰۲ رسید.

علاوه بر این، در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، اگرچه سهم صندوق توسعه ملی از ۴۰ درصد در لایحه بودجه به ۴۲ درصد در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ افزایش یافت، اما ارقام ریالی برآورد درآمدهای نفتی بر اساس فروض ضمنی آن تغییری نداشت که به نظر می‌رسد حجم صادرات نفت از حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز در لایحه تقدیمی به حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه در روز در قانون بودجه آن سال افزایش یافته باشد تا کاهش مذکور درآمدهای نفتی سهم دولت (به واسطه افزایش ۲ واحد درصدی سهم صندوق توسعه ملی از صادرات نفتی) را جبران کند. از طرفی، درآمد حاصل از تحویل نفت خام برای تولید مواد اولیه قیر و فروش آن به پالایشگاه‌ها که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ فرابودجه‌ای لحاظ شده بود، در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ به درآمدهای نفتی دولت اضافه شد و اضافه کردن این ردیف به سقف درآمدهای نفتی در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ موجب افزایش ۳/۳ درصدی آن نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ شد تا به ۶,۲۳۸/۱ هزار میلیارد ریال رسیده و سهم ۳۰/۰ درصدی از کل منابع عمومی قانون بودجه ۱۴۰۲ داشته باشد. در مقابل، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رشد ۱۴/۴ درصدی از ۳,۲۷۹/۲ هزار میلیارد ریال در لایحه به ۳,۷۵۰/۰ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه رسید. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با کاهش ۶/۹ درصدی نسبت به لایحه، به ۳,۵۷۲/۵ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ بالغ شد.

واگذاری دارایی‌های مالی با رشد اندک ۰/۷ درصدی نسبت به لایحه، به ۲,۹۶۰/۰ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ رسید تا سهم ۱۴/۲ درصدی از منابع عمومی داشته باشد که نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کاهش ۰/۶ واحد درصدی را نشان می‌دهد. در این میان، انتشار اوراق بدهی دولت برابر با ۱,۸۷۰/۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد که نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۲ رشد ۱/۱ درصدی داشت. این افزایش به انتشار ۲۰ هزار میلیارد ریالی اوراق بدهی دولتی به منظور تامین ماشین‌آلات آب‌رسانی و راه‌سازی و طرح‌های آب و راه عشایری برمی‌گردد. در زمینه تملک دارایی‌های مالی، در فرآیند تبدیل لایحه به قانون کاهش ۱/۶ درصدی تجربه شد تا از ۱۷/۸٪، ۲۰ هزار میلیارد ریال به ۱,۹۸۴/۹ هزار میلیارد ریال برسد. بر این اساس، تراز مالی در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ برابر با ۹۷۵/۱ هزار میلیارد ریال برآورد شد که کاهش ۵/۷ درصدی را نسبت به لایحه آن سال ثبت کرد.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، مطابق معمول نظام بودجه‌ریزی در ایران، تلاش شد تا بخشی از ناترازی بودجه از طریق واگذاری دارایی‌های مالی جبران شود. در این میان، انتشار اوراق بدهی دولت برابر با ۱,۸۵۰/۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ رشد ۷۹/۶ درصدی داشت. انتشار اسناد خزانه اسلامی برابر با ۴۵۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ افزایش ۲۵/۰ درصدی داشت. همچنین ردیف انتشار سایر اوراق مالی اسلامی نیز در لایحه بودجه ۱۴۰۲ با کاهش ۴۰/۰ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱، برابر با ۳۰۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد. علاوه بر این، ردیفی ۱,۰۰۰ هزار میلیارد ریالی تحت عنوان «منابع حاصل از فروش اوراق مشارکت برای اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای» به زیربخش انتشار اوراق بدهی دولتی اضافه شد. واگذاری شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ رشد ۴۹/۳ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تجربه کرد. در مجموع، واگذاری دارایی‌های مالی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ با رشد ۶۶/۳ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به ۲,۹۴۰/۰ هزار میلیارد ریال رسید و سهم ۱۴/۸ درصدی از منابع عمومی داشت که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با افزایش ۲/۱ واحد درصدی مواجه بود.

تملك دارایی‌های مالی در لایحه بودجه ۱۴۰۲ رشد ۴۹/۵ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تجربه کرد و به ۲,۰۱۷/۸ هزار میلیارد ریال رسید. عامل اصلی این افزایش، انتشار روزافزون اوراق بدهی دولتی از سال ۱۳۹۳ به این سو محسوب می‌شود که بار بازپرداخت اصل اوراق مالی دولت را سنگین کرده است. بازپرداخت ۱,۷۳۵/۱ هزار میلیارد ریالی اصل اوراق مالی اسلامی، سهم ۸۶/۰ درصدی از کل تملک دارایی‌های مالی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ داشت. بر این اساس، تراز مالی در لایحه بودجه این سال برابر با ۹۲۲/۲ هزار میلیارد ریال برآورد شد.

نهایتاً لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ که در موعد قانونی تقدیم مجلس شده بود، پس از بررسی و انجام تغییرات توسط مجلس شورای اسلامی و اعمال ملاحظات شورای نگهبان، در واپسین روز کاری سال ۱۴۰۱ به عنوان قانون بودجه سال ۱۴۰۲ به تصویب رسید و برای اجرا ابلاغ شد. منابع و مصارف بودجه کل کشور در قانون مصوب کاهش اندک ۲/۲ درصدی را نسبت به لایحه تقدیمی دولت داشت. از طرفی، منابع و مصارف عمومی دولت از ۱۹,۸۴۰/۰ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه ۱۴۰۲ به ۲۰,۸۲۳/۳ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ افزایش یافت که حکایت از رشد ۵/۰ درصدی نسبت به لایحه تقدیمی دولت در سال ۱۴۰۲ داشت. در این میان، درآمدهای عمومی با افزایش ۷/۸ درصدی به ۱۰,۵۴۰/۸ هزار میلیارد ریال رسید. از جمله عوامل این رشد می‌توان به افزایش ۶۸۱/۶ هزار میلیارد ریالی (۸/۲ درصدی) درآمدهای مالیاتی اشاره کرد. شایان ذکر است مالیات‌های مستقیم نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۲ تغییر چندانی نداشت و حتی ردیف مالیات بر درآمد کاهش ۵/۷ درصدی را تجربه کرد. آنچه موجب تغییر در ارقام درآمدهای مالیاتی شد، به زیرمجموعه مالیات‌های غیرمستقیم برمی‌گشت، چرا که در قسمت مالیات بر کالاها و خدمات، ردیف مالیات بر ارزش افزوده با رشد ۱۸/۷ درصدی به ۱,۸۸۴/۴ هزار میلیارد ریال بالغ شد و همچنین ردیفی تحت عنوان «درآمد حاصل از وصول مالیات عملکرد شرکت‌های

۲-۳. عملکرد مالی دولت

در هنگام تهیه این گزارش، به جز وضعیت درآمدهای مالیاتی و انتشار اوراق بدهی دولت که توسط نهادهایی رسمی همچون توسط سازمان امور مالیاتی، مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اطلاع‌رسانی شده، هیچ اطلاعات رسمی دیگری از صورت وضعیت عملکرد منابع و مصارف عمومی بودجه در سال ۱۴۰۲ منتشر نشده و آمار و اطلاعات استفاده‌شده در این گزارش به استناد انعکاس آمار در برخی از منابع غیررسمی است. بر این اساس، کل منابع و مصارف عمومی دولت در سال ۱۴۰۲ به حدود ۲۱,۰۴۰ هزار میلیارد ریال بالغ شده است تا عملکرد حدوداً ۱۰۱ درصدی نسبت به رقم مصوب قانون بودجه این سال را ثبت کند.

در سال ۱۴۰۲، درآمدهای عمومی (درآمدهای مالیاتی و گمرکی و سایر درآمدهای دولت) حدود ۱۰,۸۷۷/۸ هزار میلیارد ریال بوده که نشان‌دهنده تحقق ۱۰۳/۲ درصدی نسبت به مصوب قانون بودجه این سال است. با توجه به هزینه‌های جاری ۱۶,۱۵۰/۰ هزار میلیارد ریالی دولت در همین مدت (تحقق ۱۰۷/۰ درصدی نسبت به مصوب قانون بودجه ۱۴۰۲)، کسری تراز عملیاتی در این دوره به ۵,۲۷۲/۲ هزار میلیارد ریال بالغ شده است. شایان ذکر است که اطلاعات در دسترس از سایر درآمدهای دولت صرفاً مربوط به هفت‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲ بوده و بنابراین برای برآورد این درآمدها در کل سال ۱۴۰۲، نسبت عملکرد به مصوب ۹۷/۷ درصدی این درآمدها در هفت‌ماهه نخست این سال، به کل سال تعمیم داده شده است.

در عین حال، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با رشد ۲۵/۱ درصدی، از ۴,۱۹۳/۷ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۱ به ۵,۲۴۶/۲ هزار میلیارد ریال رسیده و عملکرد ۷۱/۶ درصدی نسبت به رقم مصوب قانون بودجه در سال ۱۴۰۲ داشته است. به منظور برآورد ردیف فروش و واگذاری اموال منقول و غیرمنقول دولت، نسبت عملکرد به مصوب ۶/۳ درصدی در هفت‌ماهه نخست این سال (اطلاعات در دسترس) به کل سال تعمیم داده شده است. از طرفی، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (هزینه‌های عمرانی) با عملکرد ۲,۹۷۰/۰ هزار میلیارد ریالی، تحقق ۷۹/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۲ داشته است. در نهایت، تراز سرمایه‌ای (خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) در سال ۱۴۰۲ مازاد ۲,۲۷۶/۲ هزار میلیارد ریالی را تجربه کرده تا بخشی از کسری تراز عملیاتی دولت را پوشش دهد.

همچون سال‌های اخیر، خالص واگذاری دارایی‌های مالی نقش کلیدی در تامین بخش دیگر کسری تراز عملیاتی داشته است. عملکرد واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۲ معادل ۴,۹۱۶/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده که تحقق ۱۶۶/۱ درصدی را نسبت به قانون بودجه این سال نشان می‌دهد. به این ترتیب، بر اساس داده‌های منتشرشده از حراج اوراق مرابحه دولتی توسط بانک مرکزی، در کنار انتشار قابل توجه اسناد

خزانه اسلامی و نیز انتشار ۳۰۰/۰ هزار میلیارد ریالی اوراق بدهی دولتی (اسناد خزانه اسلامی) به منظور تسویه بدهی دولت به شرکت توانیر - بر اساس قانون الحاق یک بند به تبصره ۵ قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۲ مورخ ۲/۱۲/۱۴۰۲ - برآورد می‌شود که تامین مالی کسری بودجه از طریق انتشار اوراق بدهی دولتی در سال ۱۴۰۲ تحقق ۱۵۳/۲ درصدی را نسبت به مصوب قانون این سال داشته و به رقمی در حدود ۲,۸۶۴ هزار میلیارد ریال بالغ شده است. با توجه به این که اسناد خزانه اسلامی بدون کوپن سود دوره‌ای بوده و کل سود این اسناد از محل کسر از قیمت اسمی در زمان فروش حاصل می‌شود، در این محاسبه برای رقم تامین مالی از محل اسناد خزانه اسلامی کسر از قیمت حدوداً ۳۰ درصدی لحاظ شده است. همچنین، بنا بر گزارش سازمان خصوصی‌سازی، واگذاری شرکت‌های دولتی در سال ۱۴۰۲ حدود ۳۰۷/۵ هزار میلیارد ریال بوده است که از تحقق ۲۹/۰ درصدی نسبت به قانون بودجه این سال حکایت دارد. از آنجایی که صرفاً داده‌های عملکرد انتشار اوراق بدهی دولتی و واگذاری شرکت‌های دولتی برای سال ۱۴۰۲ در دسترس‌اند، با لحاظ عملکرد مصارف و منابع عمومی گزارش‌شده در سال ۱۴۰۲ توسط مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، عملکرد استفاده از منابعی همچون صندوق توسعه ملی، درآمدهای حاصل از دریافت اصل وام‌ها، استفاده از تسهیلات خارجی و برگشتی پرداخت‌های سال قبل مجموعاً حدود ۱,۷۴۴ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شوند. البته با توجه به کوچک بودن ارقام مصوب درآمدهای حاصل از دریافت اصل وام‌ها، استفاده از تسهیلات خارجی و برگشتی پرداخت‌های سال قبل، احتمالاً عمده این منابع از محل برداشت از صندوق توسعه ملی حاصل شده باشد. باید توجه داشت که استقراض دولت از سهم صندوق توسعه ملی در فروش نفت (زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی) در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ ممنوع شده بود، اما در هفت‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲ حدود ۲۵ هزار میلیارد ریال از منابع این صندوق برداشت و صرف امور جاری دولت همچنین، بنا بر گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، مجوز جدید دولت برای برداشت ۲۰ واحد درصد از سهم صندوق توسعه ملی از فروش نفت در سال ۱۴۰۲، برداشت حدود ۱,۴۶۴ هزار میلیارد ریالی از منابع این صندوق را در ماه‌های پایانی سال ۱۴۰۲ به دنبال داشته است. بنابراین احتمالاً برداشت دولت از منابع صندوق توسعه ملی در کل سال ۱۴۰۲ بالغ بر حدود ۱,۷۱۴ هزار میلیارد ریال باشد که حدود ۸/۱ درصد از کل منابع عمومی عنوان‌شده برای کل سال ۱۴۰۲ را تشکیل می‌دهد و به ردیف سایر در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی اضافه شده است. از طرف دیگر، کل تملک دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۲ حدود ۱,۹۲۰/۰ هزار میلیارد ریال ثبت شده است که حدود ۸۸/۰ درصد از آن مربوط به بازپرداخت اصل اوراق بدهی دولتی سررسیدشده است. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۲ به ۲,۹۹۶/۰ هزار میلیارد ریال بالغ شده که معادل ۱۴/۲ درصد از عملکرد منابع و مصارف عمومی است. جدول ۱۰ وضعیت عملکرد مالی دولت در سال ۱۴۰۲ را به تصویر می‌کشد.

جدول ۱۰. عملکرد مالی دولت در سال ۱۴۰۲ (هزار میلیارد ریال - درصد)

عنوان	عملکرد سال ۱۴۰۲	قانون بودجه سال ۱۴۰۲	لایحه بودجه سال ۱۴۰۲	نسبت عملکرد به مصوب سال ۱۴۰۲	سهم اجزا از عملکرد منابع و مصارف عمومی در سال ۱۴۰۲
درآمدهای عمومی	۱۰,۸۷۷/۸	۱۰,۵۴۰/۸	۹,۷۸۱/۹	۱۰۳/۲	۵۱/۷
مالیاتی و گمرکی	۹,۳۱۷/۸	۸,۹۴۴/۵	۸,۲۶۲/۹	۱۰۴/۲	۴۴/۳
سایر درآمدها	۱,۵۶۰/۰	۱,۵۹۶/۳	۱,۵۱۹/۰	۹۷/۷	۷/۴
اعتبارات هزینه‌ای (مخارج جاری)	۱۶,۱۵۰/۰	۱۵,۰۸۸/۴	۱۴,۵۴۳/۰	۱۰۷/۰	۷۶/۸
تراز عملیاتی	-۵,۲۷۲/۲	-۴,۵۴۷/۶	-۴,۷۶۱/۱	۱۱۵/۹	-
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۵,۲۴۶/۲	۷,۳۲۲/۵	۷,۱۱۸/۱	۷۱/۶	۲۴/۹
نفت و فرآورده‌های نفتی	۵,۱۷۷/۶	۶,۲۳۸/۱	۶,۰۳۸/۱	۸۳/۰	۲۴/۶
فروش و واگذاری اموال منقول و طرح‌های عمرانی	۶۸/۶	۱,۰۸۴/۴	۱,۰۸۰/۰	۶/۳	۰/۳
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (مخارج عمرانی)	۲,۹۷۰/۰	۳,۷۵۰/۰	۳,۲۷۹/۲	۷۹/۲	۱۴/۱
خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۲,۲۷۶/۲	۳,۵۷۲/۵	۳,۸۳۸/۹	۶۳/۷	-
واگذاری دارایی‌های مالی	۴,۹۱۶/۰	۲,۹۶۰/۰	۲,۹۴۰/۰	۱۶۶/۱	۲۳/۴
فروش و واگذاری اوراق مالی اسلامی	۲,۸۶۴/۱	۱,۸۷۰/۰	۱,۸۵۰/۰	۱۵۳/۲	۱۳/۶
واگذاری شرکت‌های دولتی	۳۰۷/۵	۱,۰۶۰/۰	۱,۰۶۰/۰	۲۹/۰	۱/۵
سایر (دریافت اصل وام‌ها، استفاده از تسهیلات خارجی، برگشتی‌های سال‌های قبل و استفاده از صندوق توسعه ملی)	۱,۷۴۴/۴	۳۰/۰	۳۰/۰	۵,۸۱۴/۵	۸/۳
تملك دارایی مالی	۱,۹۲۰/۰	۱,۹۸۴/۹	۲,۰۱۷/۸	۹۶/۷	۹/۱
خالص واگذاری دارایی‌های مالی	۲,۹۹۶/۰	۹۷۵/۱	۹۲۲/۲	۳۰۷/۲	-
کل منابع و مصارف عمومی	۲۱,۰۴۰/۰	۲۰,۸۲۳/۳	۱۹,۸۴۰/۰	۱۰۱/۰	۱۰۰/۰

مأخذ: لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۲؛ روزنامه کیهان، ۸۳ درصد درآمدهای نفتی بودجه ۱۴۰۲ محقق شد؛ مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت؛ سازمان امور مالیاتی؛ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

درصدی، پایین‌ترین عملکرد را در میان اجزای اصلی مالیات مستقیم داشته و در میان زیرمجموعه‌های آن، مالیات بر نقل و انتقال سهام با درصد تحقق ۹۰/۲ درصدی نسبت به رقم مصوب، حدود ۹۹٪ هزار میلیارد ریال عملکرد داشته است. در نقطه مقابل، مالیات بر خانه‌های خالی با تحقق ۰/۳ درصدی، کمترین مقدار تحقق را در میان سایر اجزای مالیات بر ثروت ثبت کرده است.

مالیات‌های غیرمستقیم در سال ۱۴۰۲ حدود ۹۸/۸ درصد محقق شده و بارشده ۸۷/۳ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱، به ۴,۴۴۳٪ هزار میلیارد ریال رسیده است. معادل ۷۲/۸ درصد این رقم را مالیات بر کالاها و خدمات و ۲۷/۲ درصد آن را مالیات بر واردات تشکیل می‌دهد. مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۲ با رشد ۸۲/۰ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ و سهم قابل توجه ۳۴/۷ درصدی از کل درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۲، به ۳,۲۳۳٪ هزار میلیارد ریال بالغ شده که تحقق ۱۰۳/۶ درصدی را در این سال نشان می‌دهد. در این میان مالیات بر ارزش افزوده که سهم ۶۴/۸ درصدی از عملکرد مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۲ دارد، تحقق ۱۱۱/۲ درصدی را نسبت به مصوب قانون بودجه سال ۱۴۰۲ ثبت کرده است. از سوی دیگر، اگرچه مالیات بر واردات در سال ۱۴۰۲ رشد ۱۰۳/۰ درصدی را نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته، نسبت عملکرد به مصوب ۸۳/۲ درصدی را ثبت کرده که در میان اقلام اصلی درآمدهای مالیاتی، کمترین نسبت تحقق محسوب می‌شود. جدول ۱۱ عملکرد درآمدهای مالیاتی را به تصویر می‌کشد.

در قانون بودجه سال ۱۴۰۲، کل درآمدهای مالیاتی برابر با ۸,۹۴۴/۵ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد که ۵۰/۳ درصد آن را مالیات غیرمستقیم (مالیات بر کالاها و خدمات و مالیات بر واردات) و ۴۹/۷ درصد را مالیات مستقیم (مالیات بر اشخاص حقوقی، مالیات بر درآمدها و مالیات بر ثروت) تشکیل می‌دهد. اطلاعات منتشرشده از سوی سازمان امور مالیاتی و برخی منابع غیررسمی، حکایت از تحقق ۱۰۴/۲ درصدی کل درآمدهای مالیاتی نسبت به رقم مصوب قانون بودجه ۱۴۰۲ دارد. در این سال مالیات‌های مستقیم نسبت عملکرد به مصوب ۱۰۹/۶ درصدی را ثبت کرده‌اند.

در زیرمجموعه مالیات‌های مستقیم، مالیات بر درآمد بالاترین نسبت عملکرد به مصوب (۱۲۴/۹ درصد) را تجربه کرده است. در این میان، مالیات مشاغل که ۳۶/۳ درصد از عملکرد کل مالیات بر درآمد را در سال ۱۴۰۲ تشکیل داده، ۲۶/۳ درصد بیش از رقم مصوب محقق شده است. همچنین، مالیات اشخاص حقوقی نسبت عملکرد به مصوب ۱۰۷/۸ درصدی را تجربه کرده و در میان زیرمجموعه‌های آن، مالیات عملکرد شرکت‌های دولتی با سهم ۸/۰ درصدی از عملکرد کل درآمد مالیات اشخاص حقوقی در سال ۲۲/۹، ۱۴۰۲، ۱۴۰۲ درصدی از رقم مصوب محقق شده است. علاوه بر این، مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی با سهم ۸۱/۱ درصدی از عملکرد کل درآمد مالیات اشخاص حقوقی در سال ۱۴۰۲، تحقق ۱۰۰/۵ درصدی نسبت به قانون بودجه این سال داشته است. مالیات بر ثروت با نسبت عملکرد به مصوب ۷۶/۸

جدول ۱۱. عملکرد درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۲ (هزار میلیارد ریال-درصد)

عنوان	عملکرد ۱۴۰۲	قانون بودجه ۱۴۰۲	عملکرد ۱۴۰۱	رشد عملکرد ۱۴۰۲ به ۱۴۰۱	نسبت عملکرد به مصوب ۱۴۰۲	سهم اجزا از عملکرد کل درآمدهای مالیاتی در ۱۴۰۲
درآمدهای مالیاتی	۹,۳۱۷/۸	۸,۹۴۴/۵	۵,۳۱۳/۶	۷۵/۴	۱۰۴/۲	۱۰۰/۰
مالیات مستقیم	۴,۸۷۴/۸	۴,۴۴۹/۶	۲,۹۴۱/۰	۶۵/۸	۱۰۹/۶	۵۲/۳
مالیات اشخاص حقوقی	۳,۱۶۴/۴	۲,۹۳۶/۶	۱,۸۹۸/۴	۶۶/۷	۱۰۷/۸	۳۴/۰
مالیات بر درآمد	۱,۴۲۴/۱	۱,۱۴۰/۱	۸۴۹/۷	۶۷/۶	۱۲۴/۹	۱۵/۳
مالیات بر ثروت	۲۸۶/۳	۳۷۲/۹	۱۹۲/۹	۴۸/۴	۷۶/۸	۳/۱
مالیات غیرمستقیم	۴,۴۴۳/۰	۴,۴۹۴/۹	۲,۳۷۲/۶	۸۷/۳	۹۸/۸	۴۷/۷
مالیات بر کالاها و خدمات	۳,۲۳۳/۰	۳,۰۴۰/۰	۱,۷۷۶/۶	۸۲/۰	۱۰۶/۳	۳۴/۷
مالیات بر واردات	۱,۲۱۰/۰	۱,۴۵۴/۹	۵۹۶/۰	۱۰۳/۰	۸۳/۲	۱۳/۰

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۴۰۲؛ سازمان امور مالیاتی؛ خبرگزاری ایرنا، «واریزی گمرک به خزانه در ۱۴۰۲ با افزایش ۵۴ درصدی به ۲۴۷ هزار میلیارد تومان رسید»

علاوه بر این، ۱,۲۰۹/۸ هزار میلیارد ریال از اوراق بدهی دولتی موضوع حراج، نهایتاً در بازار سرمایه (سامانه مظنه‌گیری سازمان بورس و اوراق بهادار و فرآیند پذیره‌نویسی بدون متعهد) به فروش رسید. بر این اساس در سال ۱۴۰۲، کل اوراق بدهی دولتی معامله شده در فرآیند حراج معادل ۱,۵۵۱/۱ هزار میلیارد ریال بود که ۵۰/۵ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۱ محسوب می‌شود. از طرف دیگر، بر اساس گزارش مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، میزان خرید اوراق بدهی دولتی توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در سال ۱۴۰۲ برابر با ۹۰/۱۰ هزار میلیارد ریال عنوان شده است که کاملاً متفاوت با ارقام درج شده در گزارش‌های بانک مرکزی است. مقایسه ارقام این دو نهاد گویای آن است که بانک‌ها حدود ۵۵۹/۶ هزار میلیارد ریال اوراق بدهی دولتی را به جای خرید مستقیم از کارگزاری بانک مرکزی در بازار پول، به صورت غیرمستقیم از بازار سرمایه خریداری کرده‌اند تا سهم بانک‌ها از خرید اوراق بدهی منتشرشده در سال ۱۴۰۲ به حدود ۵۸/۱ درصد برسد. جدول ۱۲ وضعیت عرضه، تقاضا و معاملات ثبت شده اوراق بدهی دولتی را در فرآیند حراج در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

انتشار اوراق بدهی دولتی در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ با افزایش ۸۱/۶ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ در سطح ۱,۸۷۰/۰ هزار میلیارد ریال تصویب شد. با این حال انتشار اوراق بدهی دولتی در سال ۱۴۰۱ در حدود ۲,۱۰۵/۷ هزار میلیارد ریال تحقق یافته بود. بنابراین انتشار اوراق بدهی در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ نسبت به عملکرد سال ۱۴۰۱ کاهش ۱۱/۲ درصدی را تجربه کرد. بر این اساس، بانک مرکزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی از مردادماه سال ۱۴۰۲ شروع به برگزاری حراج هفتگی اوراق بدهی دولتی در بازار بین بانکی (بازار پول) و بازار سرمایه کرد.

بر مبنای داده‌های منتشرشده از سوی بانک مرکزی در ارتباط با وضعیت انتشار اوراق بدهی نقدی در فرآیند حراج، این بانک تا انتهای اسفندماه سال ۱۴۰۲ در ۳۳ مرحله حراج، به طور تجمعی حدود ۵,۶۸۳/۱ هزار میلیارد ریال اوراق مرابحه بدهی دولتی با نماد «اراد» عرضه کرد که با تقاضای ۴۱۲/۸ هزار میلیارد ریالی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در این فرآیند مواجه شد و نهایتاً وزارت امور اقتصادی و دارایی به عنوان عامل اصلی تصمیم‌گیرنده، با ۳۴۱/۴ هزار میلیارد ریال آن موافقت کرد.

جدول ۱۲. صورت وضعیت انتشار اوراق بدهی نقدی دولت در حراج بازار پول و سرمایه (هزار میلیارد ریال-درصد)

ماه	۱۴۰۲			۱۴۰۱			رشد نقطه به نقطه میزان کل معاملات حراج در بازار پول و سرمایه	رشد نقطه به نقطه میزان معاملات حراج در بازار سرمایه	رشد نقطه به نقطه میزان معاملات حراج در بازار پول	رشد نقطه به نقطه میزان معاملات حراج در بازار سرمایه
	میزان عرضه اولیه	میزان تقاضای بانک‌ها در حراج	میزان معاملات حراج در بازار پول	میزان عرضه اولیه	میزان تقاضای بانک‌ها در حراج	میزان معاملات حراج در بازار پول				
خرداد	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۳۱/۲	۷۷/۲	۵۴/۰	۱۲۱/۱	۵۹۲/۸	۰/۰	۰/۰
تیر	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۷۴/۳	۵۴/۸	۱۹/۵	۱۹/۵	۴۹۶/۲	۰/۰	۰/۰
مرداد	۸۷۴/۲	۲۵۶/۵	۱۴۸/۴	۷۴/۶	۳۳/۹	۴۰/۷	۴۰/۷	۳۳۷/۳	۲۰۶/۹	۵۸/۵
شهریور	۶۲۸/۹	۰/۰	۰/۰	۱۲۰/۷	۶۱/۱	۵۹/۶	۶۳/۵	۳۱۴/۸	۱۶۴/۳	۱۶۴/۳
مهر	۷۵۳/۶	۹/۰	۹/۰	۴/۶	۴/۶	۰/۰	۰/۰	۲۶۳/۴	۶۰/۳	۵۱/۳
آبان	۸۱۶/۴	۱/۰	۱/۰	۸۷/۰	۸۶/۵	۰/۵	۰/۵	۲۵۸/۹	۲۸۷/۹	۲۸۷/۰
آذر	۵۷۸/۳	۱۹/۱	۰/۰	۳۷/۸	۰/۰	۳۷/۸	۴۲/۵	۳۲۲/۴	۱۲۶/۴	۱۲۶/۴
دی	۵۱۹/۷	۳۵/۷	۳۴/۵	۱۵/۷	۰/۰	۱۵/۷	۱۵/۷	۲۵۱/۶	۱۸۶/۳	۱۵۱/۸
بهمن	۴۵۴/۰	۰/۰	۰/۰	۳/۸	۰/۰	۳/۸	۳/۸	۱۹۸/۰	۶۵/۹	۶۵/۹
اسفند	۱,۰۵۸/۱	۹۱/۶	۱۴۸/۵	۴۸۱/۰	۴۵۷/۳	۲۳/۷	۲۹/۴	۵۹۱/۰	۴۵۳/۱	۳۰۴/۶
جمع سال	۵,۶۸۳/۱	۴۱۲/۸	۳۴۱/۴	۱,۰۳۰/۷	۷۷۵/۴	۲۵۵/۳	۳۳۷/۷	۳,۶۲۶/۴	۱,۵۵۱/۱	۱,۲۰۹/۸

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش هفتگی حراج اوراق بدهی دولت

میلیارد ریال) حدود ۳,۴۲۱ هزار میلیارد ریال آن واگذار شده است. با این حال از آنجا که این اوراق با کسر از قیمت اسمی به فروش می‌رسند، تامین مالی بودجه دولت کمتر از مقدار اوراق بدهی فروش رفته است.

از نیمه دوم مردادماه سال ۱۴۰۰ به این سو، معاملات بازار اوراق بدهی (مجموع بازار اولیه و ثانویه) به تفکیک فعالان اصلی این بازار (دولت، بانک مرکزی، بانک‌ها، صندوق‌ها و سایر) توسط شرکت فرابورس منتشر می‌شود. بر این اساس، از نیمه دوم مردادماه ۱۴۰۰ تا انتهای سال ۱۴۰۲، انباشت خالص خرید اوراق بدهی دولتی از سوی بانک مرکزی و صندوق‌ها به ترتیب حدود ۱,۸۴۵/۶ هزار میلیارد ریال و ۲,۲۸۳/۵ هزار میلیارد ریال گزارش شده است. باید توجه داشت که خرید اوراق بدهی دولتی از سوی بانک مرکزی در عرضه اولیه ممنوع است و رقم ذکر شده برای خالص خرید بانک مرکزی صرفاً مربوط به بازار ثانویه است. بانک‌ها نیز که از نیمه دوم مردادماه تا انتهای اسفندماه ۱۴۰۰ بیشتر به عنوان فروشنده اوراق بدهی در بازار ثانویه فعالیت داشتند (انباشت خالص خرید منفی ۵۵۶/۳ هزار میلیارد ریالی در بازارهای اولیه و ثانویه)، در سال ۱۴۰۱ عمدتاً در نقش خریدار ظاهر شده و حدود ۱,۲۱۳/۶ هزار میلیارد ریال اوراق بدهی به صورت خالص از بازارهای اولیه و ثانویه خریداری کردند. این روند در سال ۱۴۰۲ نیز تداوم یافت، به گونه‌ای که بانک‌ها در این سال حدود ۲۴۰/۰ هزار میلیارد ریال اوراق بدهی به صورت خالص از بازارهای مذکور خریداری کردند. بر این اساس، انباشت خالص خرید اوراق بدهی دولتی توسط بانک‌ها از نیمه دوم مردادماه ۱۴۰۰ تا انتهای سال ۱۴۰۲ حدود ۸۹۶ هزار میلیارد ریال برآورد شده است.

جدای از فرآیند حراج، دولت به دو شیوه دیگر هم دست به انتشار اوراق بدهی می‌زند: یکی پذیره‌نویسی اوراق مرابحه همراه با متعهد پذیره‌نویسی در بازار سرمایه (اینجا هم نماد اوراق مربوطه «اراد» است) و دیگری ارایه اسناد خزانه اسلامی به پیمانکاران طلبکار از دولت با نماد «اخزا».

در سال ۱۴۰۲ و طی فرآیند پذیره‌نویسی همراه با متعهد، ۶۰٪ هزار میلیارد ریال اوراق مرابحه به فروش رسید تا به همراه فرآیند حراج، کل اوراق مرابحه به فروش رسیده دولت در سال ۱۴۰۲ به ۱,۶۱۱/۱ هزار میلیارد ریال (۳۴/۷ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۱) بالغ شود.

افزون بر این، حدود ۱,۸۱۰/۰ هزار میلیارد ریال اسناد خزانه اسلامی در سال ۱۴۰۲ منتشر شد که نسبت به سال ۱۴۰۱ افزایش ۹۸/۹ درصدی را نشان می‌دهد. البته به طور دقیق مشخص نیست که از این میزان انتشار اسناد خزانه اسلامی، چه مقدار به طور نهایی به طلبکاران دولت از جمله پیمانکاران تخصیص یافته است و چه مقدار هنوز مرحله نهایی تخصیص را طی نکرده است. همچنین ۳۰۰ هزار میلیارد ریال از این مقدار بر اساس قانون الحاق یک بند به تبصره ۵ قانون بودجه کل کشور سال ۱۴۰۲ مورخ ۲/۱۲/۱۴۰۲، به منظور تسویه بخشی از بدهی دولت به شرکت توانیر بابت مابه‌التفاوت قیمت تمام‌شده با قیمت تکلیفی فروش برق، انتشار یافته است.

به این ترتیب با فرض واگذاری کامل اسناد خزانه اسلامی، از مجموع اوراق بدهی دولتی منتشرشده در سال ۱۴۰۲ (معادل ۳,۵۱۳/۲ هزار

۳-۳. خصوصی سازی

در بازه سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۲ به قیمت‌های جاری نشان می‌دهد. از سال ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸، واگذاری بنگاه‌های دولتی به شیوه نامناسب انتقال مستقیم بابت رد دیون و بابت سهام عدالت متوقف شده بود و واگذاری‌ها به عموم متقاضیان صورت می‌گرفت. این در حالی است که از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ دوباره انتقال مستقیم بابت رد دیون احیا و در دستور کار قرار گرفته است که حدود ۶/۵ درصد در سال ۱۳۹۹، ۱۰۰/۰ درصد در سال ۱۴۰۰، ۵۰/۹ درصد در سال ۱۴۰۱ و ۹۹/۲ درصد در سال ۱۴۰۲ از مجموع کل واگذاری‌ها سهم داشته است.

سازمان خصوصی سازی که از سال ۱۳۸۰ واگذاری‌های شرکت‌های دولتی را آغاز کرده بود، از ابتدای واگذاری‌ها تا پایان سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۴۷٪ درصد از کل واگذاری‌ها را از طریق بورس، ۴/۸ درصد را از طریق فرابورس، ۴۸/۲ درصد را از طریق مزایده و ۲۰٪ درصد را از طریق مذاکره به انجام رساند. همچنین ۵۶/۹ درصد از کل واگذاری‌ها بابت رد دیون دولت و تسویه بدهی دولت به طلبکاران اختصاص یافت و به این ترتیب این حجم از واگذاری‌ها از طریق سازوکار بازار صورت نگرفت. سهام عدالت نیز در این مدت ۳/۸ درصد از کل واگذاری‌ها را به خود اختصاص داد. جدول ۱۳ عملکرد سازمان خصوصی سازی را به تفکیک انواع روش‌های واگذاری

جدول ۱۳. عملکرد سازمان خصوصی سازی در انواع روش‌های واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به قیمت‌های جاری (هزار میلیارد ریال)

عنوان / سال	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۸۰-۱۳۹۳
فروش سهام یا دارایی به عموم	۵/۲	۱,۴۲۶/۳	۰/۰	۴۷۱/۸	۳۲/۲	۳/۷	۱۰/۷	۲۹/۹	۲۶/۲	۷۵۵/۰
انتقال مستقیم بابت رد دیون	۶۲۹/۹	۱,۴۸۰/۵	۸۲۳/۹	۷۵۳/۶	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۹/۰	۱/۲	۲۸۹/۲
انتقال مستقیم بابت سهام عدالت	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۲۶۶/۴
مجموع ارزش فروش	۶۳۵/۱	۲,۹۰۶/۸	۸۲۳/۹	۱,۲۲۵/۳	۳۲/۲	۳/۷	۱۰/۷	۴۸/۹	۲۷/۳	۱,۳۱۰/۶
درصد از کل واگذاری‌ها	۹/۰	۴۱/۴	۱۱/۷	۱۷/۴	۰/۵	۰/۱	۰/۲	۰/۷	۰/۴	۱۸/۷

مآخذ: سازمان خصوصی سازی، آمار عملکرد سالانه ارزش واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری.

نیز در این مدت ۲۰/۹ درصد از کل واگذاری‌ها را به خود اختصاص داد. جدول ۱۴ برآورد عملکرد سازمان خصوصی‌سازی را به تفکیک انواع روش‌های واگذاری در بازه سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۲ به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ بر مبنای شاخص قیمت مصرف‌کننده نشان می‌دهد. باید توجه داشت که لحاظ شاخص قیمت مصرف‌کننده برای محاسبه عملکرد واگذاری‌ها به قیمت‌های ثابت دقیق نبوده و صرفاً با هدف ارایه تصویری کلی در اینجا مطرح شده است.

متأسفانه در سال ۱۴۰۲ گزارش عملکرد واگذاری سهام و دارایی‌های بنگاه‌های مشمول واگذاری به قیمت‌های ثابت منتشر نشده، اما می‌توان برآورد کرد که به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ حدود ۱/۴ درصد از کل واگذاری‌ها در سال ۱۴۰۲ انجام پذیرفته است. افزون بر این و به قیمت‌های ثابت، از ابتدای واگذاری‌ها تا پایان سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۴۹/۶ درصد از کل واگذاری‌ها به عموم متقاضیان و ۲۹/۵ درصد بابت رد دیون و تسویه بدهی دولت به طلبکاران اختصاص یافت. سهام عدالت

جدول ۱۴. عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در انواع روش‌های واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد ریال)

عنوان / سال	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۸۰-۱۳۹۳
فروش سهام یا دارایی به عموم	۰/۵	۲۲۲/۸	۰/۰	۱۵۷/۸	۱۵/۹	۲/۶	۹/۸	۲۹/۹	۲۸/۵	۱,۹۱۹/۱
انتقال مستقیم بابت رد دیون	۶۴/۶	۲۳۱/۲	۱۸۸/۵	۲۵۲/۱	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۹/۰	۱/۳	۶۶۲/۷
انتقال مستقیم بابت سهام عدالت	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱,۰۰۷/۸
مجموع ارزش فروش	۶۵/۲	۴۵۴/۰	۱۸۸/۵	۴۰۹/۹	۱۵/۹	۲/۶	۹/۸	۴۸/۹	۲۹/۸	۳,۵۸۹/۶
درصد از کل واگذاری‌ها	۱/۴	۹/۴	۳/۹	۸/۵	۰/۳	۰/۱	۰/۲	۱/۰	۰/۶	۷۴/۶

مأخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار عملکرد سالانه ارزش واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری؛ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، شاخص قیمت مصرف‌کننده

خصوصی‌سازی را به تفکیک بازارهای عرضه به قیمت‌های جاری و جدول ۱۶ همین اطلاعات را به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد.

در سال ۱۴۰۲، حدود ۳۹/۹ درصد از واگذاری‌ها از طریق بورس و ۶۰/۱ درصد از طریق مزایده صورت گرفت. فرابورس و مذاکره هیچ نقشی در واگذاری‌ها در این سال نداشتند. جدول ۱۵ عملکرد سازمان

جدول ۱۵. عملکرد سازمان خصوصی‌سازی به تفکیک بازارهای عرضه به قیمت‌های جاری (هزار میلیارد ریال-درصد)

عنوان / سال	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۸۰-۱۳۹۳	سهم از واگذاری در سال ۱۴۰۲
بورس	۲۵۳/۲	۱,۴۲۶/۳	۹/۵	۷۶۰/۲	۲/۳	۰/۱	۱/۱	۱۲/۷	۲۱/۷	۸۱۲/۸	۳۹/۹
فرابورس	۰/۱	۰/۰	۰/۰	۱۲۹/۳	۲۹/۹	۰/۲	۰/۰	۰/۵	۳/۰	۱۷۰/۷	۰/۰
مذاکره	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۲	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱/۴	۰/۰
مزایده	۳۸۱/۸	۱,۴۸۰/۵	۸۱۴/۴	۳۳۵/۸	۰/۰	۳/۲	۹/۶	۳۵/۷	۲/۶	۳۲۵/۶	۶۰/۱
مجموع ارزش فروش	۶۳۵/۱	۲,۹۰۶/۸	۸۲۳/۹	۱,۲۲۵/۳	۳۲/۲	۳/۷	۱۰/۷	۴۸/۹	۲۷/۳	۱,۳۱۰/۶	۱۰۰/۰

مأخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار تفکیکی واگذاری

جدول ۱۶. عملکرد سازمان خصوصی‌سازی به تفکیک بازارهای عرضه به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد ریال-درصد)

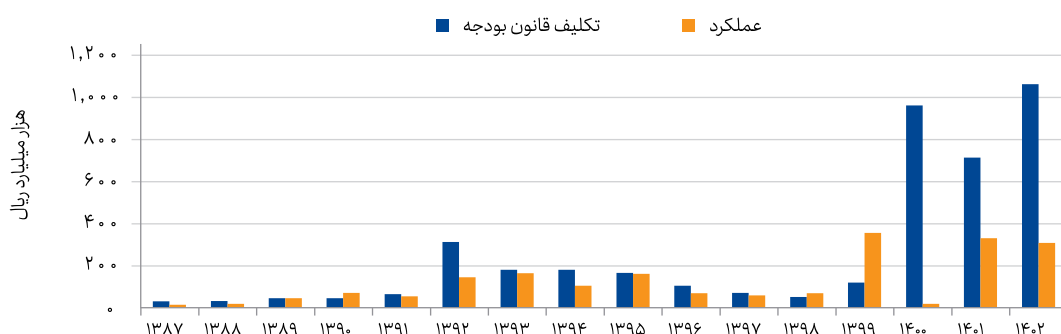
عنوان / سال	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۸۰-۱۳۹۳	سهم از واگذاری در سال ۱۴۰۲
بورس	۲۶/۰	۲۲۲/۸	۲/۲	۲۵۴/۳	۱/۱	۰/۱	۱/۰	۱۲/۷	۲۳/۶	۲,۴۳۹/۶	۳۹/۹
فرابورس	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۴۳/۳	۱۴/۷	۰/۱	۰/۰	۰/۵	۳/۲	۴۰۱/۴	۰/۰
مذاکره	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۲	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۴/۵	۰/۰
مزایده	۳۹/۲	۲۳۱/۲	۱۸۶/۴	۱۱۲/۳	۰/۰	۲/۲	۸/۸	۳۵/۷	۲/۹	۷۴۴/۱	۶۰/۱
مجموع ارزش فروش	۶۵/۲	۴۵۴/۰	۱۸۸/۵	۴۰۹/۹	۱۵/۹	۲/۶	۹/۸	۴۸/۹	۲۹/۸	۳,۵۸۹/۶	۱۰۰/۰

مأخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار تفکیکی واگذاری؛ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، شاخص قیمت مصرف‌کننده

است که در این مدت، واگذاری به صورت تهاثر با اشخاص در حدود ۳/۸ هزار میلیارد ریال ثبت شده است. نمودار ۳ صورت وضعیت تکلیف قانون بودجه و عملکرد واگذاری سهام و بنگاه‌های مشمول واگذاری را به تصویر می‌کشد.

طبق گزارش سازمان خصوصی‌سازی، در سال ۱۴۰۲ مجموعاً ۳۰۷/۶ هزار میلیارد ریال بابت واگذاری شرکت‌های دولتی به خزانه واریز شد که کاهش حدود ۶/۸ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ دارد. حدود ۲۷۳/۶ هزار میلیارد ریال از این رقم به حساب درآمد عمومی خزانه واریز شده و مابقی آن به حساب‌های خاص خزانه تعلق داشته است. قابل بیان

نمودار ۳. تحقق اهداف بودجه‌ای واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری

مآخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار تحقق اهداف بودجه‌ای واگذاری سهام و بنگاه‌ها توسط سازمان خصوصی‌سازی

۳-۴. صندوق توسعه ملی

صادرات نفتی معادل ۴۰ درصد لحاظ شد و با توجه به فروض برآورد درآمدهای دلاری، سهم ۴۰ درصدی صندوق توسعه ملی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ حدود ۱۵/۸ میلیارد دلار برآورد شد. در فرآیند تبدیل لایحه به قانون، سهم مذکور با افزایش ۲ واحد درصدی به ۴۲ درصد در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ افزایش یافت. بر این اساس، در قانون بودجه سال ۱۴۰۲، سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی با رشد ۹/۸ درصد (حدود ۱/۵ میلیارد دلاری) نسبت به لایحه بودجه آن سال به حدود ۱۷/۳ میلیارد دلار افزایش یافت. با این حال، بنا بر گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، در طول سال و با توجه به نیاز به تامین مالی کسری بودجه، به دولت مجوز برداشت ۲۰ واحد درصد از سهم صندوق توسعه ملی از فروش درآمدهای نفتی در سال ۱۴۰۲ داده شد تا احتمالاً برداشت دولت از منابع صندوق توسعه ملی بر مبنای وضعیت منابع و مصارف عمومی دولت در این سال در حدود ۱,۷۱۴ هزار میلیارد ریال ثبت شده باشد.

طبق گزارش تجمیعی صندوق توسعه ملی از ابتدای تأسیس تا پایان دی ۱۴۰۲، کل منابع ورودی این صندوق ۱۶۰/۸ میلیارد دلار ثبت شده است که ۹۳/۷ درصد آن (معادل ۱۵۰/۶ میلیارد دلار) به عواید حاصل

در اواخر سال ۱۳۸۷ و پس از قریب به یک دهه تجربه حساب ذخیره ارزی، ایجاد صندوق توسعه ملی با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و همچنین حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی از طریق اعطای تسهیلات ارزی به طرح‌های دارای بازده بخش‌های خصوصی و تعاونی و بنگاه‌های بخش عمومی غیردولتی مطرح شد. بر این اساس، در قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور، ۲۰ درصد از صادرات نفت خام و میعانات گازی به عنوان منابع ورودی صندوق توسعه ملی لحاظ شد و طبق قانون برنامه توسعه ششم، مقرر شد سالانه ۲ واحد درصد به این سهم افزوده شود. در اساسنامه صندوق توسعه ملی، مصارف این صندوق به صورت شفاف شرح داده شده و در هیچ کدام از آنها اجازه استفاده از این منابع برای مصارف دولتی داده نشده، در حالی که عمدتاً در قوانین بودجه، استقراض دولت از صندوق توسعه ملی مجاز برشمرد می‌شود. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ اما برخلاف سال‌های گذشته، دولت دریافت منابع از این صندوق را برای خود در نظر نگرفت. بر این اساس، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای حاصل از

انجام شده در بانک‌های سپرده‌پذیر در این مدت ۶/۰ میلیارد دلار ثبت شده است.

همچنین صندوق توسعه ملی طبق قوانین بودجه سالانه، «قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» و همچنین «قانون حمایت از توسعه و اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی»، تسهیلات ریالی نیز پرداخت کرده است. تا پیش از سال ۱۳۹۴ این فرآیند در چارچوب قراردادهای عاملیت با بانک‌ها بوده و از محل آن مبلغ ۲۱۰/۰ هزار میلیارد ریال به طرح‌ها و پروژه‌های معرفی شده پرداخت شده است. از ابتدای سال ۱۳۹۴ طبق قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)، صندوق توسعه ملی تسهیلات ریالی را در چارچوب قراردادهای سپرده‌گذاری ریالی در بانک‌ها اعطا کرده است. در این راستا صندوق تا پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ به منظور تامین مالی ۱۱۶,۷۵۵ فقره طرح مجموعاً ۸۵۰/۰ هزار میلیارد ریال در بانک‌ها سپرده‌گذاری کرده است. افزون بر این، به منظور حمایت از اشتغال روستایی، تامین مالی ۱۸۶ هزار فقره طرح به ارزش ۱۰۵/۰ هزار میلیارد ریال در این مدت در دستور کار صندوق توسعه ملی بوده است.

طبقه آخرین رتبه‌بندی مؤسسه صندوق ثروت ملی^۱، صندوق توسعه ملی ایران با دارایی ۱۶۲ میلیارد دلاری در میان ۱۰۰ صندوق ثروت ملی جهان رتبه ۱۶ را دارد که نسبت به رتبه‌بندی قبل‌تر این نهاد یک رتبه بهبود داشته است. میزان دارایی تحت مدیریت صندوق توسعه ملی در رتبه‌بندی قبلی آن ۱۵۰ میلیارد دلار عنوان شده بود که در رتبه‌بندی جدید با رشد ۸/۰ درصدی مواجه شده است.

از صادرات نفت بر می‌گردد. از طرفی، مجموع مصارف صندوق توسعه ملی در این مدت برابر با ۱۳۲/۱ میلیارد دلار عنوان شده است که ۸۶/۴ درصد آن (۱۱۴/۲ میلیارد دلار) تحت عنوان تسهیلات به طرح‌های دولتی و غیردولتی تخصیص یافته است. حدود ۷۴/۵ درصد (معادل ۸۵/۱ میلیارد دلار) از این تسهیلات پرداختی، به طرح‌های مختلف دولتی اختصاص یافته و تنها مابقی آن در حدود ۲۹/۱ میلیارد دلار در طرح‌های غیردولتی مصرف شده است. علاوه بر این، ۱۱/۲ میلیارد دلار تحت عنوان برگشت از منابع به بودجه (به عنوان مصارف صندوق توسعه ملی) عنوان شده و ۹/۶ میلیارد دلار نیز به عنوان کل بازدریافت‌ها ثبت شده است. بر این اساس، مانده موجودی حساب‌های ارزی صندوق توسعه ملی برابر با ۲۷/۱ میلیارد دلار برآورد شده است که ۷۶/۰ درصد از این مقدار یعنی ۲۰/۶ میلیارد دلار آن به عنوان مانده موجودی قابل مدیریت منابع ارزی صندوق قلمداد شده و مابقی آن (۶/۵ میلیارد دلار) مانده تعهدات صندوق است. به این ترتیب، منابع صندوق توسعه ملی که بنا بود به طرح‌های دارای بازده بخش‌های خصوصی و تعاونی و بنگاه‌های بخش عمومی غیردولتی اختصاص یابد، عمدتاً در بخش دولتی مورد استفاده قرار گرفته است.

از محل منابع صندوق توسعه ملی و در قالب قراردادهای عاملیت ارزی، از ابتدای تأسیس تا پایان دی‌ماه سال ۱۴۰۲، تعداد ۳۲۱ طرح ارزی به مبلغ ۳۰/۵ میلیارد دلار تامین مالی شده است. علاوه بر این، بخش دیگری از منابع ارزی صندوق توسعه ملی در راستای اجرای تکالیف بودجه‌های سنواتی کل کشور به سپرده‌گذاری ارزی در بانک‌های سپرده‌پذیر اختصاص یافته است تا این بانک‌ها از طریق اعطای تسهیلات، این منابع را به طرح‌ها و فعالیت‌های مرتبط از جمله بخش نفت، گاز، پتروشیمی، صنعت و معدن تخصیص دهند. بر این اساس، مبلغ سپرده‌گذاری ارزی

۵-۳. طرح هدفمندی یارانه‌ها

فرآورده‌های نفتی و برق کسر می‌شود و سازمان هدفمندی‌سازی یارانه‌ها منابع باقی‌مانده را به مصارفی از قبیل پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی به خانوارها، کاهش فقر مطلق، کمک به بخش سلامت و یارانه نان و خرید تضمینی گندم اختصاص می‌دهد. جدول ۱۷ منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ و رشد آن نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۱ را به تصویر می‌کشد.

در قانون بودجه سال ۱۴۰۲، برای ششمین سال پیاپی کل منابع و مصارف طرح هدفمندی یارانه‌ها در قالب یک جدول منعکس شد، در حالی که پیش از آن تنها به منابع و مصارف سازمان هدفمندی یارانه‌ها اشاره می‌شد. در واقع از محل فروش فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، برق و آب، مصارفی از قبیل سهم شرکت ملی نفت از فروش و صادرات فرآورده‌های نفتی، هزینه‌های توزیع و فروش حامل‌های انرژی و واردات

جدول ۱۷. منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها در قوانین بودجه ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ (هزار میلیارد ریال-درصد)

دریافتی‌ها (منابع)	قانون بودجه ۱۴۰۲			قانون بودجه ۱۴۰۱			رشد قانون ۱۴۰۲ به قانون ۱۴۰۱	بخش مربوطه	عنوان	پرداختی‌ها (مصارف)	رشد قانون ۱۴۰۲ به قانون ۱۴۰۱
	قانون بودجه ۱۴۰۲	قانون بودجه ۱۴۰۱	رشد قانون ۱۴۰۲ به قانون ۱۴۰۱	قانون بودجه ۱۴۰۲	قانون بودجه ۱۴۰۱	رشد قانون ۱۴۰۲ به قانون ۱۴۰۱					
دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۹۲۶/۸	۷۷۴/۰	۱۹/۷	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۱۲۱/۱	۹۸/۶	۲۲/۸	خزانه‌داری کل کشور			
دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی	۲,۹۱۸/۵	۲,۶۰۲/۰	۱۲/۲	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی	۳۶۴/۲	۲۱۶/۶	۶۸/۲				
دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی	۲,۷۵۳/۱	۸۵۱/۰	۲۲۳/۵	جمع خزانه‌داری کل کشور	۴۸۵/۳	۳۱۵/۲	۵۴/۰				
صادرات ال‌پی‌جی	-	۷۰/۰	-	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی	۲۴۳/۸	۲۰۰/۰	۲۱/۹				
اصلاح نرخ گاز سوخت	-	۹۴۴/۰	-	یارانه خرید گاز مایع برای خانوارهای ساکن مناطق فاقد لوله‌کشی گاز	-	۰/۰	-	شرکت ملی گاز ایران			
معوقات و مازاد درآمد	-	۲۵۸/۰	-	توسعه زیرساخت استفاده از گاز مایع در ناوگان حمل و نقل	-	۰/۰	-				
منابع حاصل از افزایش قیمت فرآورده‌های نفتی صادراتی	-	۶۰۶/۰	-	هزینه‌های حمل و نقل جاده‌ای فرآورده‌های نفتی	۱۸۸/۰	۹۵/۰	۹۷/۹	شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی			
فروش داخلی و صادرات اتان، ال‌پی‌جی و گوگرد- شرکت ملی گاز ایران	-	۲۶۰/۰	-	هزینه‌های انتقال، ذخیره‌سازی و پخش فرآورده‌های نفتی	۲۰۲/۰	۱۳۳/۰	۵۱/۸				
	-	۳/۷	-	اجرای طرح ایمن‌سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی‌ان‌جی	-	۳/۷	-				
	-	۳۲۹/۰	۵/۹	سهم ۱۴/۵ درصدی شرکت ملی نفت ایران از فروش داخلی و صادراتی فرآورده‌های نفتی بر اساس تحویل نفت خام و میعانات گازی به پالایشگاه‌ها	۳۴۸/۵	۳۲۹/۰	۵/۹	شرکت ملی نفت ایران			
	۹۸۲/۳	۷۶۰/۷	۲۹/۱	جمع هزینه‌های تولید، انتقال و توزیع	۹۸۲/۳	۷۶۰/۷	۲۹/۱				
حمایت از تولید در بخش انرژی	۱۱۰/۰	۱۲۰/۰	-۸/۳	تعهدهات دولت در بازپرداخت طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل	۱۱۰/۰	۱۲۰/۰	-۸/۳				
	۳۰/۰	۳۰/۰	۰/۰	تعهدهات سوخت صرفه‌جویی شده در نیروگاه‌ها	۳۰/۰	۳۰/۰	۰/۰				
	۱۴۰/۰	۹۵/۱	۴۷/۲	حمایت از توسعه و حفظ ظرفیت تولید، انتقال و پخش فرآورده‌های نفتی (با نرخ مالیاتی صفر)	۱۴۰/۰	۹۵/۱	۴۷/۲				
	۲۸۰/۰	۲۴۵/۱	۱۴/۲	جمع حمایت از تولید در بخش انرژی	۲۸۰/۰	۲۴۵/۱	۱۴/۲				
	۰/۵	۰/۶	-۱۶/۷	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز، برق و آب مصرفی	۰/۵	۰/۶	-۱۶/۷				
سایر	-	۲۰/۰	-۱۰۰/۰	ایجاد جایگاه‌های عرضه گاز مایع و استانداردسازی خودروها	-	۲۰/۰	-۱۰۰/۰				
	-	۲۶۰/۰	-۱۰۰/۰	طرح‌های جدید سرمایه‌گذاری شرکت ملی گاز ایران	-	۲۶۰/۰	-۱۰۰/۰				
	۰/۴	-	-	۲ درصد بهای سوخت تحویلی به هواپیماها	۰/۴	-	-				
	۰/۸۵	۲۸۰/۶	-۹۹/۷	جمع سایر	۰/۸۵	۲۸۰/۶	-۹۹/۷				
	۱,۷۴۸/۴	۱,۶۰۱/۶	۹/۲	جمع پرداختی‌ها	۱,۷۴۸/۴	۱,۶۰۱/۶	۹/۲				
مصارف هدفمندی	۴,۴۰۰/۰	۳,۰۵۸/۰	۴۳/۹	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها، اجرای طرح معیشت و یارانه کالاهای اساسی، نان و دارو	۴,۴۰۰/۰	۳,۰۵۸/۰	۴۳/۹				
	۴۵۰/۰	۱,۷۰۵/۴	-۷۳/۶	سایر مصارف هدفمندی	۴۵۰/۰	۱,۷۰۵/۴	-۷۳/۶				
	۴,۸۵۰/۰	۴,۷۶۳/۴	۱/۸	جمع مصارف هدفمندی	۴,۸۵۰/۰	۴,۷۶۳/۴	۱/۸				
جمع کل دریافتی‌ها	۶,۵۹۸/۴	۶,۳۶۵/۰	۳/۷	جمع کل پرداختی‌ها	۶,۵۹۸/۴	۶,۳۶۵/۰	۳/۷				

مأخذ: قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

و از سقف منابع و مصارف تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ حذف شده‌اند.

مصارف قانون هدفمندسازی یارانه‌ها در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ از دو بخش اصلی مصارف غیرهدفمندی (خارج از سازمان هدفمندی یارانه‌ها) و هدفمندی (مربوط به سازمان هدفمندی یارانه‌ها) تشکیل شده است. بخش مصارف غیرهدفمندی به زیربخش‌هایی از جمله خزانه‌داری کل کشور، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، شرکت ملی نفت، شرکت ملی گاز، حمایت از تولید در بخش انرژی و سایر تقسیم شده است. در قانون بودجه سال ۱۴۰۲، مصارف هدفمندی رشد ۱/۸ درصدی و مصارف غیرهدفمندی رشد ۹/۲ درصدی را در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تجربه کرده‌اند. علاوه بر این، سهم مصارف هدفمندی از ۷۴/۸ درصد در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به حدود ۷۳/۵ درصد در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کاهش یافته تا سهم مصارف غیرهدفمندی با افزایش ۱/۳ واحد درصدی مواجه شود. افزون بر این، در ارتباط با پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها، اجرای طرح معیشت و یارانه کالاهای اساسی، نان و دارو، رشد ۴۳/۹ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ تجربه شده تا ۹۰/۷ درصد از کل مصارف هدفمندی و ۶۶/۷ درصد از مجموع مصارف هدفمندی و غیرهدفمندی را به خود اختصاص دهد.

میزان کل دریافتی‌های طرح هدفمندی یارانه‌ها در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ با رشد ۳/۷ درصدی نسبت به قانون بودجه سال قبل از آن، معادل ۶,۵۹۸/۴ هزار میلیارد ریال برآورد شد که تمامی اقلام آن مربوط به درآمدهای حاصل از فروش حامل‌های انرژی است. در میان منابع مختلف این تبصره، دریافتی‌های حاصل از فروش فرآورده‌های نفتی داخلی و صادراتی به ترتیب رشدهای ۱۹/۷ درصدی و ۱۲/۲ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ ثبت کردند. همچنین درآمد حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با رشد ۲۲۳/۵ درصدی به حدود ۲,۷۵۳/۱ هزار میلیارد ریال بالغ شد. البته به نظر می‌رسد که افزایش قابل توجه این ردیف ناشی از تجمیع ردیف‌هایی چون صادرات ال پی جی، اصلاح نرخ سوخت و فروش داخلی و صادرات اتان و گوگرد و موارد مشابه دیگر باشد که در جدول این تبصره در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ حذف شده‌اند. شایان ذکر است که منابع حاصل از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی که در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به تبصره ۱۴ منتقل شده و از سرجمع درآمدهای نفتی در منابع عمومی خارج شده بودند، در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ همچون سال ۱۴۰۱ مجدداً به صورت ضمنی به منابع عمومی و درآمدهای نفتی اضافه شده و منابع حاصل از آن از تبصره ۱۴ خارج شده‌اند. از طرفی، در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ همچون سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۰، منابع و مصارف حاصل از فروش برق به مشترکین با احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده و منابع و مصارف حاصل از فروش آب، به عنوان ردیف‌های جمعی-خرجی منعکس شده

۴. تراز پرداخت‌های خارجی

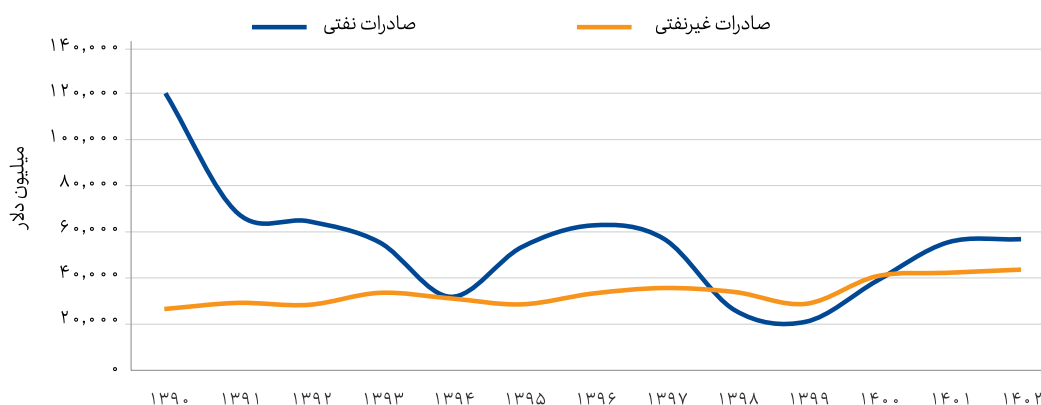
برآورد مقدماتی بانک مرکزی از موازنه پرداخت‌ها - حاصل جمع سه جزء حساب جاری، خالص حساب سرمایه و اشتباهات و از قلم افتادگی‌های محاسباتی - در سال ۱۴۰۲ معادل ۱/۹ میلیارد دلار بوده است. این در حالی است که در سال ۱۴۰۱ این رقم معادل ۴/۰ میلیارد دلار گزارش شده بود. بررسی اجزای مربوطه نشان می‌دهد که از یک سو مازاد ۱۴/۲ میلیارد دلاری حساب جاری در سال ۱۴۰۱ با ۲۷/۵ درصد کاهش به مازاد ۱۰/۳ میلیارد دلاری در سال ۱۴۰۲ تبدیل شده و از سوی دیگر، کسری خالص حساب سرمایه از ۱۵/۱ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ به ۲۳/۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ افزایش یافته است. در عین حال، اشتباهات و از قلم افتادگی‌ها در بازه زمانی مذکور از مثبت ۴/۹ میلیارد دلار، با حدود سه برابر افزایش به مثبت ۱۴/۹ میلیارد دلار رسیده است.

۲۱/۰ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ تقلیل پیدا کرد. باید اذعان کرد شیوع ویروس کرونا و متعاقباً افت شدید قیمت نفت نیز در کاهش ارزش صادرات نفتی ایران در سال ۱۳۹۹ تأثیر بسزایی داشت. اما صادرات نفتی ایران در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ رشد قابل ملاحظه‌ای را به ثبت رساند، به نحوی که ارزش صادرات نفتی به ۵۶/۸ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ افزایش پیدا کرد. رفع محدودیت‌های کرونا، تأثیر جنگ اوکراین و تنش‌های خاورمیانه بر قیمت جهانی نفت و مسامحه بیشتر دولت دموکرات آمریکا در اجرای تحریم‌های اقتصادی علیه ایران را می‌توان از دلایل رشد ارزش صادرات نفت ایران در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ عنوان کرد.

ارزش صادرات غیرنفتی ایران در خلال سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ عمدتاً کم‌نوسان و روند آن به طور نسبی صعودی بوده است. صادرات غیرنفتی ایران از ۴۲/۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ با ۳/۲ درصد افزایش به ۴۳/۶ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ رسیده است. نمودار ۴ ارزش صادرات نفتی و غیرنفتی ایران را در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

حساب جاری از چهار جزء حساب کالا، حساب خدمات، حساب درآمد و حساب انتقالات جاری تشکیل شده است. حساب کالا (تراز بازرگانی کالایی) که اختلاف ارزش صادرات و واردات کالاها را منعکس می‌کند، با افزایش جزیی از ۲۲/۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ به ۲۲/۵ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ رسیده است. در مجموع، تجارت کالایی کشور (مجموع ارزش صادرات و واردات) در سال ۱۴۰۲ حدود ۳/۰ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۱ رقم خورده است. ارزش صادرات کالا در سال ۱۴۰۲ معادل ۱۰۰/۴ میلیارد دلار و ۲/۸ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۱ بوده است. ارزش صادرات نفتی در سال ۱۴۰۲ حدود ۲/۵ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۱ رقم خورده است. از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴، با اعمال تحریم‌های اقتصادی، درآمدهای حاصل از صادرات نفت ایران به شدت تحت تأثیر قرار گرفت و ارزش صادرات نفتی ایران از ۱۱۹/۱ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۰ به ۳۱/۸ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۴ کاهش پیدا کرد. با انعقاد برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) در سال ۱۳۹۴، روند کاهشی صادرات نفتی معکوس شد و ارزش صادرات نفتی ایران ظرف سه سال به ۵۷/۰ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۷ افزایش پیدا کرد. با خروج یک‌جانبه ایالات متحده آمریکا از برجام در سال ۱۳۹۷ و اعمال مجدد تحریم‌های اقتصادی، ارزش صادرات نفت ایران تا

نمودار ۴. ارزش صادرات نفتی و غیرنفتی در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۲

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی، شماره‌های مختلف؛ سخنرانی رییس کل بانک مرکزی در سی و یکمین همایش سالانه سیاست‌های پولی و ارزی

ایران به دلیل واردات ناچیز گاز و فرآورده‌های نفتی در مقابل صادرات قابل توجه نفت و گاز، همواره مثبت بوده است. از سوی دیگر، سهم صادرات نفتی از کل صادرات کالایی کشور در سال ۱۴۰۲ با کاهش ۱٪ واحد درصدی به ۵۶/۶ درصد رسیده است. کسری حساب خدمات از ۶/۷ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ با افزایش ۶۶/۵ درصدی به ۱۱/۱ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ رسیده و در مقابل، کسری حساب درآمد^۲ از ۱/۱ میلیارد دلار به ۱/۰ میلیارد دلار در همین مدت تنزل یافته است. جدول ۱۸ جزییات موازنه پرداخت‌ها را نشان می‌دهد.

ارزش واردات کالا از ۷۵/۴ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ با ۳/۳ درصد افزایش به ۷۷/۹ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ رسید. از سوی دیگر، واردات نفتی و گازی^۱ ایران در سال ۱۴۰۲ حدود ۱/۲ میلیارد دلار بود که نسبت به رقم ۲۲۸ میلیون دلاری آن در سال ۱۴۰۱، با رشد قابل توجهی مواجه شده و احتمالاً عامل اصلی آن واردات بنزین بوده است. در نتیجه این تحولات، مازاد تراز بازرگانی نفتی در مقایسه با مدت مشابه سال قبل حدود ۰/۷ درصد بیشتر شده و کسری تراز بازرگانی غیرنفتی با ۰/۶ درصد افزایش به ۳۳/۱ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ بالغ شده است. تراز بازرگانی نفتی

جدول ۱۸. موازنه پرداخت‌ها در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ (میلیارد دلار)

درصد تغییر	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۲*	
-۲۷/۵	۱۴/۲	۱۰/۳	حساب جاری
۱/۰	۲۲/۲	۲۲/۵	حساب کالا
۲/۸	۹۷/۷	۱۰۰/۴	صادرات کالا (فوب)
۲/۵	۵۵/۴	۵۶/۸	صادرات نفتی
۳/۲	۴۲/۲	۴۳/۶	صادرات غیرنفتی
۳/۳	۷۵/۴	۷۷/۹	واردات کالا (فوب)
۴۲۶/۳	۰/۲	۱/۲	گاز و فرآورده‌های نفتی
۲/۰	۷۵/۲	۷۶/۷	سایر کالاها
۶۶/۵	-۶/۷	-۱۱/۱	حساب خدمات
-۶/۶	-۱/۱	-۱/۰	حساب درآمد
-۸۶/۹	-۰/۳	۰/۰	حساب انتقالات جاری
۵۴/۲	-۱۵/۱	-۲۳/۲	خالص حساب سرمایه
۲۰۳/۸	۴/۹	۱۴/۹	اشتباهات و از قلم افتادگی‌ها
-۵۱/۹	۴/۰	۱/۹	موازنه کل

مآخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی؛ سخنرانی رییس کل بانک مرکزی در سی و یکمین همایش سالانه سیاست‌های پولی و ارزی * برآورد مقدماتی

۱-۴. صادرات و واردات کالا

عمده صادراتی کشور در سال ۱۴۰۲ به چشم می‌خورد. بر اساس آمار سازمان توسعه تجارت ایران، در سال ۱۴۰۲ حدود ۴۷ میلیون و ۱۲۵ هزار تن محصولات پتروشیمی به ارزش ۱۸ میلیارد و ۶۵۶ میلیون دلار صادر شده است که به لحاظ وزن و ارزش به ترتیب ۱۱/۳ درصد و ۲۸/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. به عبارت دیگر، متوسط ارزش هر تن کالای صادراتی محصولات پتروشیمی از ۴۹۱ دلار به ازای هر تن در سال ۱۴۰۱ به ۳۹۶ دلار به ازای هر تن در سال ۱۴۰۲ کاهش یافته است.

بر اساس آمارهای گمرک، در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۳۸/۴ میلیون تن کالای غیرنفتی به ارزش تقریبی ۵۰/۱ میلیارد دلار از کشور صادر و حدود ۳۹/۶ میلیون تن به ارزش تقریبی ۶۶/۹ میلیارد دلار به کشور وارد شده است. بنابراین، کسری تراز تجاری کشور از حدود ۶/۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ به حدود ۱۶/۸ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۲ افزایش یافته است. در بررسی دلایل تضعیف تراز تجاری کشور طی این مدت، از یک طرف افزایش ۱۰/۹ درصدی (۶/۶ میلیارد دلاری) واردات کالا مشاهده می‌شود و از سوی دیگر، کاهش ارزش صادرات عمدتاً به دلیل کاهش قیمت جهانی محصولات

۱. شامل واردات گمرکی و غیرگمرکی فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، میعانات و مایعات گازی
۲. عمدتاً شامل دریافت و پرداخت‌های مربوط به جبران خدمات کارگران و درآمدها و هزینه‌های سرمایه‌گذاری

دلار گواشی تلفن همراه و یک میلیارد و ۹۳۶ میلیون دلار شمش طلا وارد کشور شده است. عامل اصلی رشد حدود ۱۰۰ درصدی واردات شمش طلا در سال ۱۴۰۲، ابلاغ بخشنامه رفع تعهدات ارزی صادرکنندگان از طریق واردات طلا به کشور از تابستان سال ۱۴۰۲ است. همچنین در سال ۱۴۰۲ حدود ۷ میلیارد و ۵۹۸ میلیون دلار اجزا و قطعات خودرو وارد کشور شده که نسبت به سال ۱۴۰۱ حدود ۳۱/۹ درصد افزایش را نشان می‌دهد. عامل اصلی رشد واردات اجزا و قطعات خودرو در سال ۱۴۰۲، افزایش واردات شرکت‌های مونتاژکننده خودرو از کشور چین است. همچنین در بین ده قلم عمده کالای وارداتی، بیشترین کاهش به لحاظ ارزش به گندم با ۵۰/۴ درصد، برنج ۴۲/۶ درصد و دانه سویا با ۲۴/۳ درصد اختصاص داشته است.

در سوی مقابل، سه قلم عمده کالاهای صادراتی در سال ۱۴۰۲ شامل گاز طبیعی مایع شده با ۳ میلیارد و ۹۰ میلیون دلار، پروپان مایع شده با ۳ میلیارد و ۶۲ میلیون دلار و قیر نفت با ۲ میلیارد و ۱۹۷ میلیون دلار بوده‌اند. در بین ده قلم عمده کالاهای صادراتی، بیشترین کاهش در ارزش صادرات به ترتیب متعلق به گاز طبیعی مایع شده با ۵۹/۱ درصد، اوره با ۳۲/۰ درصد و پروپان مایع شده با ۱۹/۲ درصد بوده است. دلیل اصلی کاهش ارزش صادرات محصولات مذکور، کاهش قیمت جهانی محصولات مذکور و ارایه تخفیف به مشتریان است. آمار تجارت خارجی کشور در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ در جدول ۱۹ آمده است.

طی سال ۱۴۰۲، صادرات کالایی کشور به لحاظ وزنی با افزایش ۱۱/۴ درصدی همراه بوده، اگرچه به لحاظ ارزشی ۷/۳ درصد کاهش داشته است. بنابراین متوسط قیمت صادراتی کالاها از حدود ۴۳۵ دلار در هر تن در سال ۱۴۰۱ به حدود ۳۶۲ دلار در هر تن در سال ۱۴۰۲ تنزل یافته است. از سوی دیگر، طی سال ۱۴۰۲، واردات کالایی کشور به لحاظ وزنی با افزایش حدود ۵/۹ درصدی و به لحاظ ارزشی با رشد ۱۰/۹ درصدی همراه بوده است. بنابراین متوسط قیمت وارداتی کالاها از حدود یک هزار و ۶۱۴ دلار در هر تن در سال ۱۴۰۱ به حدود یک هزار و ۶۹۱ دلار در سال ۱۴۰۲ رسیده است. بنابراین، متوسط قیمت هر تن کالای وارداتی بیش از چهار برابر متوسط قیمت هر تن کالای صادراتی کشور است. یکی از دلایل پایین بودن متوسط قیمت کالاهای صادراتی نسبت به متوسط قیمت کالاهای وارداتی، صادرات کالاهای با ارزش افزوده پایین خام یا نیمه‌خام در کشور است. البته سیاست‌های ارزی کشور نیز تشویق‌کننده کم‌اظهاری در صادرات و بیش‌اظهاری در واردات بوده است. از طرف دیگر، نسبت تمرکز بالا در مقاصد صادراتی، محدودیت‌هایی را در توسعه صادرات ایجاد کرده و به تبع آن، علاوه بر عدم امکان بهره‌مندی از مزایای تجارت با سایر کشورها، آسیب‌پذیری درآمدهای صادراتی کشور نسبت به تحولات سیاسی و اقتصادی شرکای تجاری افزایش یافته است.

بر اساس آمارهای گمرک ایران، سه قلم عمده کالاهای وارداتی در سال ۱۴۰۲ شامل ذرت دامی، گواشی تلفن همراه و شمش طلا بوده‌اند. در این مدت ۳ میلیارد و ۷۸۳ میلیون دلار ذرت دامی، ۲ میلیارد و ۹۰۶ میلیون

جدول ۱۹. تجارت خارجی کشور در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

درصد تغییرات	۱۴۰۱			۱۴۰۲			
	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	نسبت ارزش به وزن (دلار هر تن)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	نسبت ارزش به وزن (دلار هر تن)	
صادرات	۱۳۸,۳۷۶	۵۰,۱۲۰	۳۶۲	۱۲۴,۲۴۵	۵۴,۰۸۶	۴۳۵	-۷/۳
واردات	۳۹,۵۵۶	۶۶,۸۸۳	۱,۶۹۱	۳۷,۳۵۸	۶۰,۳۰۹	۱,۶۱۴	۱۰/۹
تراز بازرگانی گمرکی	۹۸,۸۲۰	-۱۶,۷۶۳	-	۸۶,۸۸۷	-۶,۲۲۳	-	۱۶۹/۴

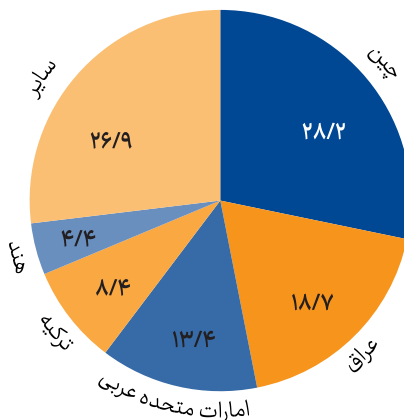
مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران، گزارش آمار مقدماتی تجارت خارجی طی سال ۱۴۰۲

درصدی، امارات متحده عربی با ۶/۷ میلیارد دلار و سهم ۱۳/۴ درصدی، ترکیه با ۴/۲ میلیارد دلار و سهم ۸/۴ درصدی و هند با ۲/۲ میلیارد دلار و سهم ۴/۴ درصدی از کل ارزش صادرات گمرکی کشور، در جایگاه‌های بعدی شرکای اصلی صادراتی ایران قرار گرفته‌اند. نمودار ۵ ترکیب مقاصد اصلی صادراتی کشور را طی سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

طی سال ۱۴۰۲، کشور امارات متحده عربی، با اختصاص رقمی بالغ بر

شرکای عمده صادراتی کشور طی سال ۱۴۰۲ تغییر چندانی نسبت به سال ۱۴۰۱ نداشته و همچنان کشورهای چین، عراق، امارات متحده عربی، ترکیه و هند در مجموع با سهم ۷۳/۱ درصدی از کل ارزش صادرات گمرکی کشور، به ترتیب پنج مقصد اصلی صادراتی کشور به شمار می‌روند. طی سال ۱۴۰۲، صادرات گمرکی به مقصد چین بالغ بر ۱۴/۲ میلیارد دلار بوده که سهم ۲۸/۲ درصدی را از کل ارزش صادرات گمرکی به خود اختصاص داده است. عراق با ۹/۴ میلیارد دلار و سهم ۱۸/۷

نمودار ۵. ترکیب مقاصد اصلی صادراتی کشور طی سال ۱۴۰۲، بر حسب سهم از ارزش کل صادرات گمرکی (درصد)

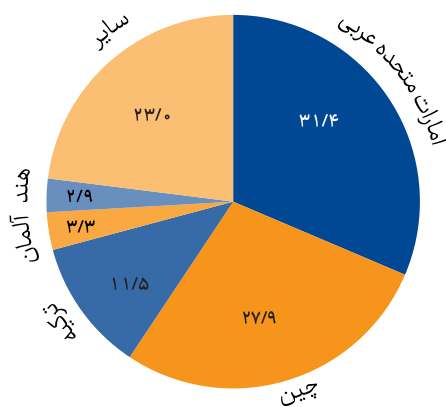

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران، گزارش آمار مقدماتی تجارت خارجی در سال ۱۴۰۲

از کل ارزش واردات کالای ایران، به ترتیب جایگاه‌های بعدی شرکای اصلی وارداتی را در اختیار دارند. این پنج کشور در مجموع سهم ۷۷/۰ درصدی از کل ارزش کالاهای وارداتی ایران را به خود اختصاص داده‌اند. نمودار ۶ ترکیب مبادی اصلی وارداتی کشور را در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

۲۱/۰ میلیارد دلار و سهمی در حدود ۳۱/۴ درصد از کل ارزش واردات، در جایگاه نخست کشورهای صادرکننده کالا به ایران قرار گرفته است. همچنین کشورهای چین با ۱۸/۷ میلیارد دلار و سهم ۲۷/۹ درصدی، ترکیه با ۷/۷ میلیارد دلار و سهم ۱۱/۵ درصدی، آلمان با ۲/۲ میلیارد دلار و سهم ۳/۳ درصدی و هند با ۱/۹ میلیارد دلار و سهم ۲/۹ درصدی

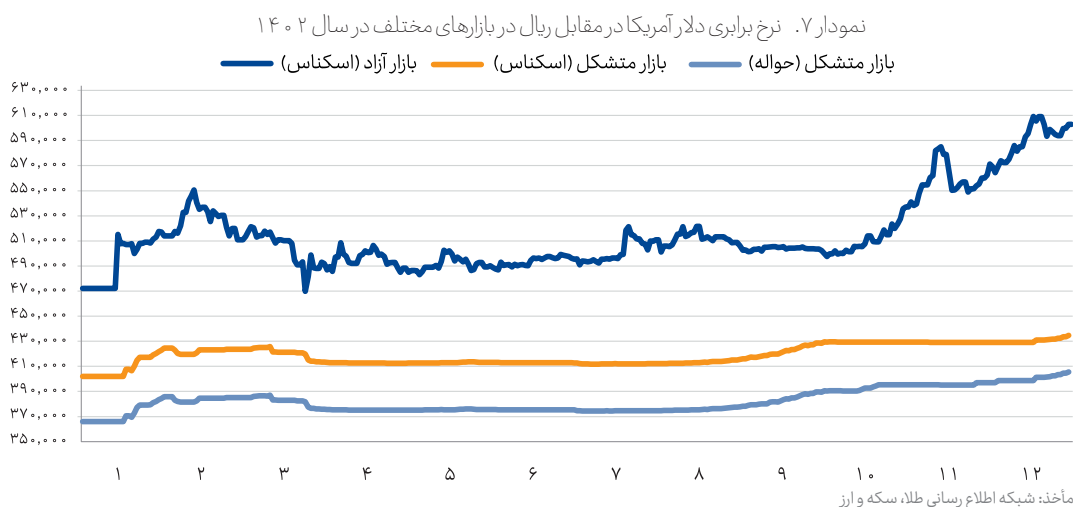
نمودار ۶. ترکیب شرکای اصلی وارداتی ایران در سال ۱۴۰۲، بر حسب سهم از ارزش کل واردات گمرکی (درصد)

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران، گزارش آمار مقدماتی تجارت خارجی در سال ۱۴۰۲

۵. بازار ارز

نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل ریال ایران سال ۱۴۰۲ را با رقم ۵۱۵/۰ هزار ریال در اولین روز معاملاتی بعد از پایان نوروز آغاز کرد و در یازدهم اردیبهشت آن سال به سقف ۵۵۰/۵ هزار ریال رسید. این افزایش قیمت در این دوره کوتاه پس از آغاز روزهای معاملاتی دیری نپایید و در اواخر فصل بهار (۲۱ خرداد ۱۴۰۲) قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد به حدود ۴۷۰ هزار ریال کاهش یافت. از آن مقطع به بعد نرخ برابری دلار آمریکا در مقابل ریال ایران کمی افزایش یافت و تا پایان پاییز ۱۴۰۲ با دامنه کمی در نوسان بود و نهایتاً به ۴۹۹/۸ هزار ریال رسید. در زمستان سال ۱۴۰۲، همچون زمستان سال ۱۴۰۱، بازار ارز با شوک افزایشی قیمت مواجه شد و دلار آمریکا در آخرین روز کاری سال ۱۴۰۲ حدود ۲۸ درصد در مقابل ریال ایران نسبت به مقطع مشابه سال ۱۴۰۱ تقویت شد. البته قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد در طول سال ۱۴۰۲ شاهد نوسان کمتری نسبت به سال قبل از آن بود. نمودار ۷ روند تغییرات نرخ برابری دلار آمریکا در برابر ریال ایران را در بازار آزاد و همچنین بازار متشکل ارزی در طول سال ۱۴۰۲ به تصویر می‌کشد.

ریالی بودجه دولت و همچنین استفاده از منابع صندوق توسعه ملی، در عمل باید دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در این مدت افزایش می‌یافت. بنابراین فروش ارز بانک مرکزی در این مدت حتی بیش از منابع ارزی نفتی حاصل شده بوده است. برخلاف سه فصل نخست ۱۴۰۲، بازار ارز در آخرین فصل آن سال مانند زمستان سال ۱۴۰۱ شاهد شوک افزایشی قیمت بود. در خصوص وقایع بین‌المللی تأثیرگذار بر بازار ارز ایران در واپسین فصل ۱۴۰۲ باید به زبانه کشیدن آتش جنگ در نوار غزه نیز اشاره کرد. میانگین ارزش هر دلار آمریکا در زمستان سال ۱۴۰۲ معادل ۵۵۴/۴ هزار ریال بود که نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۱ رشد ۲۸/۷ درصدی را نشان می‌دهد. برای کل سال اما میانگین قیمت هر دلار آمریکا در بازار آزاد ایران حدود ۵۱۵/۰ هزار ریال رقم خورد که از رشد ۴۹/۹ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۱ حکایت دارد. جدول ۲۰ وضعیت نرخ اسمی اسکناس دلار آمریکا در بازار آزاد ایران در سال ۱۴۰۲ را با سال ۱۴۰۱ مقایسه می‌کند.

بازار ارز در سه فصل اول سال ۱۴۰۲، در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از آن شاهد نوسان کمتری بود. آزادسازی بخشی از منابع ارزی بلوکه شده ایران توسط صندوق بین‌المللی پول در خردادماه، ادامه روند آزادسازی منابع بلوکه شده در لوگزامبورگ و بخشی از منابع بلوکه شده در عراق و نهایتاً مذاکره برای آزادسازی دارایی‌های ایران نزد کشورهای ترکیه و ژاپن از جمله وقایع مثبتی بود که به ثبات نسبی این بازار در سه فصل نخست سال ۱۴۰۲ یاری رساند. به علاوه، سیاست کنترل مقداری ترانزنامه بانک‌ها و در نتیجه کاهش نرخ رشد نقدینگی در سال ۱۴۰۲ را نیز می‌توان از جمله مؤلفه‌های اثرگذار بر ثبات نسبی بازار ارز در نظر گرفت. با این حال مهم‌ترین عامل کنترل نوسان بازار ارز در سال ۱۴۰۲، رشد صادرات نفتی در این سال و مداخله گسترده بانک مرکزی در این بازار بود. در یازده ماهه نخست سال ۱۴۰۲ حدود ۱,۷۲۰ هزار میلیارد ریال از دارایی‌های خارجی بانک مرکزی کاسته شد، در حالی که با واگذاری ارزهای ناشی از صادرات نفت به بانک مرکزی برای تأمین مخارج

جدول ۲۰. نرخ اسمی اسکناس دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد

میانگین	بالاترین نرخ	پایین‌ترین نرخ	انحراف معیار	ضریب تغییرات	
۲۸۹,۹۷۷	۳۳۰,۰۰۰	۲۶۲,۳۰۰	۱۸,۹۳۸	۰/۰۷	بهار ۱۴۰۱
۳۱۱,۳۸۸	۳۲۷,۵۰۰	۲۹۶,۱۰۰	۹,۴۱۷	۰/۰۳	تابستان ۱۴۰۱
۳۴۵,۷۸۹	۳۸۸,۳۲۰	۳۱۶,۶۶۰	۱۹,۱۹۵	۰/۰۶	پاییز ۱۴۰۱
۴۳۰,۸۱۶	۵۲۵,۰۰۰	۳۸۷,۵۹۰	۲۸,۵۶۵	۰/۰۷	زمستان ۱۴۰۱
۳۴۳,۵۳۶	۵۲۵,۰۰۰	۲۶۲,۳۰۰	۵۷,۰۶۸	۰/۱۷	کل سال ۱۴۰۱
۵۰۷,۰۹۸	۵۵۰,۵۱۰	۴۶۹,۸۳۰	۲۰,۱۶۳	۰/۰۴	بهار ۱۴۰۲
۴۹۳,۶۵۴	۵۰۸,۶۱۰	۴۸۳,۱۰۰	۵,۰۴۵	۰/۰۱	تابستان ۱۴۰۲
۵۰۶,۲۵۴	۵۲۱,۵۰۰	۴۹۲,۴۱۰	۶,۹۵۴	۰/۰۱	پاییز ۱۴۰۲
۵۵۴,۴۰۱	۶۰۹,۲۰۰	۴۹۹,۴۹۰	۳۴,۳۰۵	۰/۰۶	زمستان ۱۴۰۲
۵۱۴,۹۹۹	۶۰۹,۲۰۰	۴۹۶,۸۳۰	۳۰,۶۳۳	۰/۰۶	کل سال ۱۴۰۲

مأخذ: بانک مرکزی ایران، شبکه اطلاع رسانی طلا، سکه و ارز، محاسبات تحقیق

مدت، شکاف بین این دو نرخ در ۱۵ اسفندماه به اوج ۴۱/۹ درصد رسید تا توزیع رانت ارزی از این محل گسترش یابد. نرخ حواله دلار آمریکا در بازار متشکل ارزی نیز روندی مشابه نرخ اسکناس در آن بازار را طی کرد و شکاف بین نرخ حواله دلار در بازار متشکل ارزی و نرخ اسکناس دلار در بازار آزاد در ۱۵ اسفند قله ۵۲/۸ درصد را درنوردید. این در حالی است که هنوز برای واردات برخی از کالاهای اساسی، ارز با نرخ ۲۸۵ هزار ریال به ازای هر دلار تخصیص پیدا می‌کرد که اختلافی بیش از ۱۰۰ درصد با نرخ بازار آزاد داشت.

نرخ فروش اسکناس دلار در بازار متشکل ارزی نوسان به مراتب کمتری را در مقایسه با بازار آزاد در سال ۱۴۰۲ تجربه کرد. البته این مسأله منجر به افزایش مجدد شکاف میان دو بازار آزاد و متشکل ارزی شد. اختلاف نرخ اسکناس دلار آمریکا در بازار آزاد با نرخ اسکناس دلار در بازار متشکل ارزی در اردیبهشت امسال به حد بالای ۲۴/۳ درصد رسید و پس از آن روندی کاهشی در پیش گرفت تا در تابستان و پاییز سطوح بین ۱۹ تا ۲۱ درصد را تجربه کند. اما در پی افزایش نرخ اسکناس دلار در بازار آزاد در زمستان ۱۴۰۲ و ثبات نسبی این نرخ در بازار متشکل ارزی در همین

۶. بخش پولی و اعتباری

۶-۱. کل‌های پولی

این متغیر عمده پولی در سال ۱۴۰۲ به طور متوسط نرخ رشد ماهانه ۱/۸ درصدی را تجربه کرده که از سقف تعیین شده برای رشد ماهانه دارایی‌های بانک‌ها کمتر است. پایه پولی نیز در پایان سال ۱۴۰۲ به ۱۰,۹۰۶/۳ هزار میلیارد رسید که حاکی از نرخ رشد سالانه ۲۷/۶ درصدی این متغیر مهم پولی است و در مقایسه با نرخ رشد سالانه ۴۲/۹ درصدی در پایان سال ۱۴۰۱، کاهش قابل توجهی نشان می‌دهد. به این ترتیب، ضریب فزاینده نقدینگی که در پایان سال ۱۴۰۱ به ۷/۴۱ رسیده بود، در پایان سال ۱۴۰۲ به ۷/۲۲ کاهش یافت. همچنین اخبار منتشر شده از سوی بانک مرکزی حاکی از بازبینی اجزای پایه پولی است که با هدف بهبود دقت و کیفیت آماری این متغیر عمده پولی اعمال شده است. جدول ۲۱ تغییرات نقدینگی را بر حسب اجزای تشکیل دهنده آن در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

بر اساس آخرین آمار منتشر شده از سوی بانک مرکزی، در پایان اسفند ۱۴۰۲ نقدینگی به ۷۸,۷۷۴/۵ هزار میلیارد ریال رسید که حاکی از نرخ رشد ۲۴/۳ درصدی این متغیر پولی نسبت به پایان اسفند سال ۱۴۰۱ است. روند تغییرات نقدینگی نشان می‌دهد نرخ رشد سالانه نقدینگی که در پایان سال ۱۴۰۰ به ۳۹/۰ درصد رسیده بود، طی یک روند کاهشی در پایان سال ۱۴۰۱ به ۳/۱ درصد رسید و در سال ۱۴۰۲ نیز با کاهش ۶/۸ واحد درصدی مواجه شد. این کاهش نرخ رشد را می‌توان به سیاست کنترل مقداری ترانزاکت‌ها که از سال ۱۴۰۰ اجرایی شد نسبت داد. بر اساس این سیاست، بانک‌های تجاری ملزم به رعایت رشد ماهانه حداکثر ۲ درصدی و بانک‌های تخصصی ملزم به رشد ماهانه حداکثر ۲/۵ درصدی دارایی‌های خود به جز موارد استثنای مندرج در بخشنامه مربوطه^۱ شدند. آمار تحولات ماهانه نقدینگی نشان می‌دهد

جدول ۲۱. جزئیات نقدینگی و اجزای آن (هزار میلیارد ریال - درصد)

سهم اجزا از مانده نقدینگی	رشد در پایان		مانده در پایان			
	اسفند ۱۴۰۱	اسفند ۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۲		
نقدینگی برحسب اجزای تشکیل دهنده	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۱/۱	۲۴/۳	۶۳,۳۷۶/۸	۷۸,۷۷۴/۵
پول	۲۵/۷	۲۴/۳	۶۵/۲	۱۷/۵	۱۶,۲۹۶/۹	۱۹,۱۴۶/۴
اسکناس و مسکوک در دست اشخاص	۱/۹	۱/۹	۴۱/۹	۱۹/۸	۱,۲۲۶/۱	۱,۴۶۸/۸
سپرده های دیداری	۲۳/۸	۲۲/۴	۶۷/۴	۱۷/۳	۱۵,۰۷۰/۸	۱۷,۶۷۷/۶
خالص چک‌ها	۰/۳	۰/۷	۹۸/۵	۱۵۹/۹	۲۰۱/۱	۵۲۲/۶
شبه پول	۷۴/۳	۷۵/۷	۲۲/۴	۲۶/۷	۴۷,۰۷۹/۹	۵۹,۶۲۸/۱
قرض الحسنه پس انداز	۸/۷	۹/۶	۶۸/۵	۳۸/۳	۵,۴۹۷/۳	۷,۶۰۳/۵
کوتاه مدت	۲۵/۱	۲۱/۴	۱۶/۸	۵/۹	۱۵,۹۳۱/۳	۱۶,۸۶۵/۴
یک ساله	۲۳/۳	۱۸/۴	۳۷/۹	-۱/۶	۱۴,۷۳۹/۵	۱۴,۵۰۸/۷
دو ساله	۱۰/۸	۵/۳	-۲۸/۵	-۳۹/۱	۶,۸۶۸/۳	۴,۱۸۳/۵
سه ساله	۳/۷	۱۸/۳	-	۵۱۲/۹	۲,۳۴۶/۸	۱۴,۳۸۲/۹
چهار ساله	۰/۰	۰/۰	-۲/۷	۰/۰	۳/۶	۳/۶
پنج ساله	۰/۱	۰/۱	۳/۷	۲/۴	۶۳/۷	۶۵/۲
متفرقه	۲/۶	۲/۶	۳۵/۰	۲۳/۷	۱,۶۲۹/۴	۲,۰۱۵/۳

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی

۱. براساس بخشنامه شماره ۱۹۹/۴۲۱۹۲۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۷ بانک مرکزی، کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری مکلف‌اند سقف مقرر رشد ماهانه دارایی‌ها را رعایت نمایند. طبق ماده ۳ این بخشنامه، رشد اقلامی همچون موجودی‌های نقدی، موجودی نزد بانک مرکزی، اسناد خزانه اسلامی دولتی و اقلام زیر خط از رعایت سقف‌های مقرر شده مستثنی است.

بر اساس آخرین آمار در دسترس از اجرای نقدینگی، سهم سپرده‌های سه ساله از نقدینگی در اسفند سال ۱۴۰۲ به ۱۸/۳ درصد رسیده که نسبت به مقطع مشابه سال ۱۴۰۱ از افزایش ۱۴/۶ واحد درصدی حکایت دارد. بالاتر بودن نرخ سود سپرده‌های سه ساله از سایر سپرده‌ها بدون اعمال جریمه برداشت زودتر از موعد، در عمل باعث افت حدود ۴۰ درصدی سپرده‌های دو ساله و در مقابل رشد قابل توجه سپرده‌های سه ساله در پایان اسفند ۱۴۰۲ نسبت به اسفند ۱۴۰۱ شده است. با این حال، سپرده‌های کوتاه‌مدت، قرض الحسنه پس‌انداز و دیداری در پایان اسفند ۱۴۰۲ حدود ۵۳/۴ درصد از نقدینگی سهم داشتند که اگرچه حدود ۴ واحد درصد کمتر از مقطع مشابه سال ۱۴۰۱ است، اما در عمل، بالا بودن این نسبت بیانگر این واقعیت است که افراد انگیزه چندانی برای نگهداشت وجوه خود در قالب سپرده‌های بلندمدت نداشته و وفق تصمیم‌گیری آنها به شدت کوتاه‌مدت است.

بررسی نقدینگی به تفکیک پول و شبه‌پول نشان می‌دهد که در پایان سال ۱۴۰۲ حجم پول نسبت به مقطع مشابه سال ۱۴۰۱ معادل ۱۷/۵ درصد رشد کرده است. در مقابل، شبه پول در همین بازه زمانی شاهد افزایش ۲۶/۷ درصدی بوده است. سهم پول از نقدینگی که در فروردین ۱۴۰۲ به حدود ۲۶/۰ درصد رسیده بود، پس از اندکی افزایش در بهار ۱۴۰۲ وارد روندی کاهشی شد و در نهایت سال ۱۴۰۲ را با حدود ۲۴/۰ درصد به پایان رساند که مترادف با افزایش سهم شبه‌پول در نقدینگی است. رشد بالاتر شبه‌پول نسبت به پول و همچنین افزایش سهم آن در نقدینگی در سال ۱۴۰۲ را می‌توان به افزایش غیررسمی نرخ سود بانکی و البته افزایش رسمی این نرخ در قالب انتشار اوراق گواهی سپرده خاص با نرخ سود ۳۰ درصد نسبت داد.

با توجه به تصمیم اخیر بانک مرکزی در مورد چگونگی تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی (با توجه به کیفیت آنها) در سال ۱۴۰۲، صورت وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های این نهاد پولی در پایان سال ۱۴۰۲ مورد بازنگری قرار گرفت. همچنین بر اساس دستورالعمل صندوق بین‌المللی پول^۱، طبقه‌بندی اجزای پایه پولی، با در نظر گرفتن اصل قلمروی اقتصادی و اقامت در تهیه آمارهای پولی و مالی، دستخوش تغییر شد. به عنوان نمونه و طبق دستورالعمل یادشده، توصیه شده است که بدهی‌های ارزی دولت به بانک مرکزی که تا پیش از این جزئی از اقلام خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی بود، در سرفصل خالص بدهی‌های دولت به بانک مرکزی گنجانده شود. از جمله این بدهی‌ها می‌توان به حق عضویت در صندوق بین‌المللی پول اشاره کرد. از سوی دیگر در مورد کیفیت دارایی‌ها نیز می‌توان به دارایی‌های بلوکه‌شده و در دسترس اشاره کرد. بر اساس تقسیم‌بندی بازنگری‌شده اجزای پایه پولی از سمت منابع، به نظر می‌رسد دارایی‌های خارجی بلوکه‌شده که در عمل در دسترس این نهاد پولی نیست از سرفصل خالص دارایی‌های خارجی حذف و به سرفصل خالص سایر اقلام افزوده شده باشد.

با توجه به بازنگری انجام شده، اجزای پایه پولی برای سال‌های گذشته نیز به روزرسانی شد^۲، اگرچه طبیعتاً تغییر رقم سرجمع آنها بسیار جزئی و قابل اغماض بود. بر این اساس، نرخ رشد دوازده ماهه پایه پولی که در اسفند ۱۴۰۱ رقم ۴۲/۹ درصد را به ثبت رسانده بود با کاهش ۱۵/۳ واحد درصدی، سال ۱۴۰۲ را با رقم ۲۷/۶ درصد به پایان رساند. بررسی

پایه پولی از سمت منابع آن نشان می‌دهد که بر اساس طبقه‌بندی بازنگری‌شده این متغیر عمده پولی، خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی با رشد قابل توجه ۵۱۳ درصدی در سال ۱۴۰۲، سهمی معادل ۱۸۱/۵ واحد درصد در نرخ رشد سالانه پایه پولی (۲۷/۶ درصدی) در آن سال داشته که البته این امر به واسطه تغییر نرخ تسعیر ارز بوده است. نرخ تسعیر دارایی‌های خارجی در سال ۱۴۰۲ منطبق با نرخ بازار متشکل ارزی در نظر گرفته شده و اگر این نرخ را حدود ۴۰۵ هزار ریال به ازای هر دلار در نظر بگیریم، بدون لحاظ اثر تغییر نرخ تسعیر، خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی بر حسب دلار در سال ۱۴۰۲ و بر اساس طبقه‌بندی بازبینی‌شده نه تنها افزایش نیافته، بلکه کاهش ۳۶ درصدی (معادل ۲۶ میلیارد دلار) را تجربه کرده است. معادل آنچه بر اثر تغییر نرخ تسعیر بر خالص دارایی‌های خارجی افزوده شده، در قسمت خالص سایر اقلام تحت عنوان ذخیره تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک مرکزی کاسته شده تا اثر پولی آن خنثی شود. در واقع آنچه اثر واقعی پولی داشته، کاهش ارزش دلاری خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی بوده که از تلاش برای کنترل نرخ ارز و کنترل رشد پایه پولی از طریق فروش دارایی‌های ارزی بانک مرکزی حکایت دارد. به این ترتیب، خالص سایر اقلام به عنوان یکی از اجزای منابع پایه پولی به عنوان عامل کاهنده این متغیر عمده در سال ۱۴۰۲ عمل کرده و سهم منفی ۱۹۹/۱ واحد درصدی در نرخ رشد سالانه پایه پولی را به خود اختصاص داده است. البته مانده اجرای عملیات سیاست پولی به عنوان یکی از زیرگروه‌های خالص سایر اقلام با رشد ۶/۴٪ در سال ۱۴۰۲، سهم مثبت ۱۲/۳ واحد درصدی از رشد پایه پولی داشته که از عملیات سیاست پولی انبساطی بانک مرکزی در این سال حکایت دارد. به عبارت دیگر، اگر عملیات سیاست پولی انبساطی بانک مرکزی نبود، اثر منفی زیربخش خالص سایر اقلام بر رشد پایه پولی - عمدتاً ناشی از ذخیره تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های خارجی بانک مرکزی - بسیار شدیدتر می‌بود.

بنابراین بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی که به عنوان دومین عامل افزایش‌دهنده رشد پایه پولی دسته‌بندی شده، در واقع مهمترین و اصلی‌ترین عامل افزایش پایه پولی با سهم از رشد ۴۴/۵ واحد درصدی در سال ۱۴۰۲ بوده است. بر اساس گزارش بانک مرکزی از تحولات پایه پولی در سال ۱۴۰۲، افزایش اضافه برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی عامل اصلی افزایش بدهی بانک‌ها به این نهاد پولی در دوره یک ساله مورد بررسی بوده است. این در حالی است که عملیات بازار باز بانک مرکزی نیز به گواه رشد بیش از دو برابری مانده اجرای عملیات سیاست پولی، به شدت انبساطی بوده است. ترکیب این دو عامل می‌تواند نمایانگر ناترازی شدید سیستم بانکی در ایران باشد.

خالص بدهی بخش دولتی به بانک مرکزی با سهم از رشد ۰/۷ واحد درصدی عامل بعدی افزایش‌دهنده پایه پولی در سال ۱۴۰۲ است. در این زمینه رشد سپرده‌های بخش دولتی نزد بانک مرکزی کمتر از رشد بدهی‌های آن به این نهاد پولی بوده است. جدول ۲۲ تحولات پایه پولی را در سه سال گذشته آرایه می‌کند.

1. Monetary and financial statistics manual and compilation guide. Washington, D.C., International Monetary Fund, 2016.

۲. خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در اسفند ۱۴۰۱ بر اساس طبقه‌بندی قدیم ۶،۸۲۴/۳ هزار میلیارد ریال (حدود ۱۶۲ میلیارد دلار بر حسب نرخ رسمی ۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار) و بر اساس طبقه‌بندی جدید ۳،۰۲۴/۹ هزار میلیارد ریال (حدود ۷۲ میلیارد دلار بر حسب نرخ رسمی ۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار) گزارش شده که حاکی از تغییر ۵۵ درصدی (۳،۷۹۹/۴ هزار میلیارد ریال معادل حدود ۹۰ میلیارد دلار) این جزء از پایه پولی در پی بازنگری انجام شده است. از سوی دیگر، خالص سایر اقلام که در پایان سال ۱۴۰۱ بر اساس طبقه‌بندی قدیم معادل منفی ۱۵۱/۰ هزار میلیارد ریال بود، طبق طبقه‌بندی جدید مثبت ۳،۴۵۹/۶ هزار میلیارد ریال گزارش شده که حاکی از تغییر ۳،۶۱۰/۶ هزار میلیارد ریالی این سرفصل است.

جدول ۲۲. تحولات پایه پولی از ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ بر اساس طبقه‌بندی بازنگری‌شده

مانده در پایان (هزار میلیارد ریال)	رشد (درصد)		سهم از رشد (واحد درصد)	
	۱۴۰۲	۱۴۰۱ به ۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰ به ۱۴۰۱
پایه پولی	۱۰,۹۰۶/۳	۸,۵۴۸/۰	۵۹۸۱,۱	۴۲/۹
خالص دارایی‌های خارجی	۱۸,۵۳۷/۱	۳,۰۲۴/۹	۳,۰۹۳/۱	-۱/۱
خالص مطالبات از بخش دولتی	-۱,۷۸۶/۸	-۱,۸۴۸/۹	-۵۷۲/۸	-۲۱/۳
مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی	۴,۷۴۲/۸	۳,۲۹۳/۲	۲,۳۵۹/۸	۱۵/۶
سپرده‌های بخش دولتی نزد بانک مرکزی	۶,۵۲۹/۶	۵,۱۴۲/۱	۲,۹۳۲/۶	-۳۶/۹
مطالبات از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری	۷,۷۱۳/۵	۳,۹۱۲/۴	۱,۴۶۳/۴	۴۰/۹
خالص سایر اقلام	-۱۳,۵۵۷/۷	۳,۴۵۹/۶	۱,۹۹۷/۴	۲۴/۴
عملیات سیاست پولی بانک مرکزی	۲,۰۴۰/۰	۹۸۸/۴	۱,۰۱۲/۹	-۰/۴

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی

۲-۶. منابع و مصارف بانکی

این مدت داشته‌اند. در طرف بدهی‌ها نیز بدهی به بانک مرکزی، سایر بدهی‌ها و نهایتاً سپرده‌های بخش غیردولتی با نرخ‌های به ترتیب ۹۷/۲، ۳۴/۲ و ۲۴/۴ درصدی، بیشترین نرخ رشد را در دوره یک ساله مورد بررسی داشته‌اند. جدول ۲۳ خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی را ارائه می‌کند

بررسی ترانزنامه تجمیعی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی نشان می‌دهد که دارایی (بدهی) آنها بدون در نظر گرفتن اقلام زیر خط در پایان اسفند سال ۱۴۰۲ معادل ۲۸/۰ درصد نسبت به پایان اسفند ۱۴۰۱ رشد داشته است. در طرف دارایی‌ها، در طول سال ۱۴۰۲، سایر دارایی‌ها، بدهی بخش غیردولتی، و سپرده نزد بانک مرکزی به ترتیب با نرخ‌های رشد ۳۳/۰، ۳۰/۶ و ۲۹/۷ درصد بیشترین نرخ رشد را در

جدول ۲۳. خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی (هزار میلیارد ریال)

شرح	مانده در پایان دوره		سهم گروه‌های بانکی در اسفند ۱۴۰۲			درصد تغییر اسفند ۱۴۰۲ نسبت به اسفند ۱۴۰۱
	اسفند ۱۴۰۲	اسفند ۱۴۰۱	تجاری دولتی	تخصیصی دولتی	غیردولتی و غیربانکی	
دارایی‌ها (به غیر از اقلام زیر خط)	۱۴۲,۰۲۲/۳	۱۱۰,۹۳۰/۶	۳۲,۹۷۴/۶	۲۰,۲۳۱/۶	۸۸,۸۱۶/۱	۲۸/۰
دارایی‌های خارجی	۲۳,۸۵۴/۱	۲۰,۳۳۶/۴	۲,۸۵۲/۱	۵,۴۴۴/۸	۱۵,۵۵۷/۲	۱۷/۳
اسکناس و مسکوک	۱۹۱/۹	۱۹۳/۸	۶۳/۴	۲۰/۲	۱۰۸/۳	-۱/۰
سپرده نزد بانک مرکزی	۹,۲۴۵/۶	۷,۱۲۸/۱	۲,۳۶۵/۱	۵۸۰/۲	۶,۳۰۰/۳	۲۹/۷
بدهی بخش دولتی	۹,۷۴۹/۴	۷,۹۳۱/۸	۴,۵۰۰/۸	۱,۷۰۸/۱	۳,۵۴۰/۵	۲۲/۹
بدهی بخش غیردولتی	۶۶,۵۰۹/۰	۵۰,۹۳۴/۴	۱۳,۷۸۹/۳	۹,۲۸۸/۷	۴۳,۴۳۱/۰	۳۰/۶
سایر دارایی‌ها	۳۲,۴۷۲/۳	۲۴,۴۰۶/۱	۹,۴۰۳/۹	۳,۱۸۹/۶	۱۹,۸۷۸/۸	۳۳/۰
بدهی‌ها (به غیر از اقلام زیر خط)	۱۴۲,۰۲۲/۳	۱۱۰,۹۳۰/۶	۳۲,۹۷۴/۶	۲۰,۲۳۱/۶	۸۸,۸۱۶/۱	۲۸/۰
سپرده‌های بخش غیردولتی	۷۷,۳۰۵/۷	۶۲,۱۵۰/۷	۲۰,۰۴۳/۳	۷,۰۴۹/۲	۵۰,۲۱۳/۲	۲۴/۴
بدهی به بانک مرکزی	۷,۷۱۳/۵	۳,۹۱۲/۴	۲,۳۵۸/۸	۱,۶۳۱/۲	۳,۷۲۳/۵	۹۷/۲
وام‌ها و سپرده‌های بخش دولتی	۳۹۲/۰	۴۶۳/۲	۲۱۱/۹	۱۰۴/۶	۷۵/۵	-۱۵/۴
حساب سرمایه	۲,۵۹۹/۶	۲,۳۸۴/۳	-۴۶۴/۴	۱,۰۹۴/۲	۱,۹۶۹/۸	۹/۰
وام‌ها و سپرده‌های ارزی	۲۰,۴۷۹/۷	۱۷,۰۳۵/۵	۳,۲۰۹/۰	۴,۷۴۱/۵	۱۲,۵۲۹/۲	۲۰/۲
سایر بدهی‌ها	۳۳,۵۳۱/۸	۲۴,۹۸۴/۵	۷,۶۱۶/۰	۵,۶۱۰/۹	۲۰,۳۰۴/۹	۳۴/۲

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی

معادل ۲۶/۰ درصد - را نشان می‌دهد. پس از کسر سپرده قانونی از کل سپرده‌ها، نسبت تسهیلات به سپرده‌ها در پایان سال ۱۴۰۲ به ۸۵/۲ درصد می‌رسد که نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ تقریباً بدون تغییر بوده است. جدول ۲۴ مانده تسهیلات و سپرده‌های سیستم بانکی را نشان می‌دهد.

گزارش مانده تسهیلات و سپرده‌های بانک‌ها و مؤسسات اعتباری نشان می‌دهد در پایان اسفند ۱۴۰۲، مانده تسهیلات به ۷۰,۶۸۲/۳ هزار میلیارد ریال رسیده که نسبت به زمان مشابه سال قبل ۱۴,۸۴۹/۲ هزار میلیارد ریال - معادل ۲۶/۶ درصد - افزایش یافته است. مانده سپرده‌ها نیز در زمان مشابه به ۹۱,۶۲۹/۲ هزار میلیارد ریال بالغ شده که نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ رشد ۱۸,۸۸۶/۷ هزار میلیارد ریالی -

جدول ۲۴. مانده تسهیلات و سپرده‌های ریالی و ارزی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در پایان دوره (هزار میلیارد ریال)

درصد تغییر	اسفند ۱۴۰۱	اسفند ۱۴۰۲	تسهیلات سپرده‌ها
۲۶/۶	۵۵,۸۳۳/۱	۷۰,۶۸۲/۳	سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی
۲۶/۰	۷۲,۷۴۲/۵	۹۱,۶۲۹/۲	نسبت تسهیلات به سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی (درصد)
۲۶/۵	۶۵,۶۰۳/۳	۸۲,۹۷۴	
-	۸۵/۱	۸۵/۲	

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمارهای بانکی

گردش بوده که دارای بیشترین سهم در تسهیلات پرداختی به صاحبان کسب‌وکار بوده است. در سال ۱۴۰۲ از کل مبلغ پرداخت شده با هدف تامین سرمایه در گردش، ۴۱/۵ درصد معادل ۱۴,۶۱۸/۰ هزار میلیارد ریال به بخش خدمات و ۳۹/۰ درصد معادل ۱۳,۷۲۸/۸ هزار میلیارد ریال به بخش صنعت و معدن تخصیص داده شده است. همچنین از ۱۰,۳۳۸/۴ هزار میلیارد ریال تسهیلات پرداخت شده در سال ۱۴۰۲ به مصرف‌کنندگان نهایی، خرید کالای شخصی با ۴۱/۷ درصد دارای بیشترین و ودیعه مسکن با ۱/۷ درصد دارای کمترین سهم بوده‌اند. جدول ۲۵ تسهیلات پرداختی در سال ۱۴۰۲ را به تفکیک بخش‌های اقتصادی و هدف از پرداخت هر یک نشان می‌دهد.

بررسی عملکرد بانک‌ها در پرداخت تسهیلات در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد در طول این سال در مجموع ۵۶,۴۶۰/۳ هزار میلیارد ریال تسهیلات پرداخت شده که نسبت به سال ۱۴۰۱ معادل ۱۱,۱۹۳/۱ هزار میلیارد ریال افزایش داشته و حاکی از نرخ رشد ۲۴/۷ درصدی این متغیر متناسب با رشد مقداری ترانزاکشن بانک‌ها است. از کل تسهیلات تخصیص یافته در سال ۱۴۰۲، سهم صاحبان کسب‌وکار (حقیقی و حقوقی) معادل ۴۶,۱۲۲/۰ هزار میلیارد ریال بوده و مابقی آن به مصرف‌کنندگان نهایی (خانوارها) تخصیص یافته است. بررسی تسهیلات پرداخت شده در سال ۱۴۰۲ به تفکیک هدف از پرداخت نشان می‌دهد که ۷۶/۴ درصد از کل تسهیلات پرداخت شده به صاحبان کسب‌وکار معادل ۳۵,۲۴۴/۶ هزار میلیارد ریال با هدف تامین سرمایه در

جدول ۲۵. تسهیلات پرداختی به تفکیک بخش‌های اقتصادی و هدف از پرداخت در سال ۱۴۰۲ (هزار میلیارد ریال)

هدف از دریافت/بخش اقتصادی	صاحبان کسب‌وکار							کشاورزی	صنعت و معدن	مسکن و ساختمان	بازرگانی	خدمات	متفرقه	کل بخش‌ها	مصرف‌کننده نهایی (خانوار)	جمع کل
	کسب‌وکار	کشاورزی	صنعت و معدن	مسکن و ساختمان	بازرگانی	خدمات	متفرقه									
کل تسهیلات	۳,۰۶۴/۴	۱۶,۷۴۳/۰	۲,۶۰۳/۹	۴,۴۷۳/۸	۱۹,۲۲۴/۴	۱۲/۶	۴۶,۱۲۲/۰	۱۰,۳۳۸/۴	۵۶,۴۶۰/۳							
سهم اهداف در هر بخش (درصد)																
ایجاد	۲۳/۷	۱۱/۹	۵۷/۷	۶/۰	۱۷/۱	۲۸/۶	۱۶/۹	۰/۰	۱۳/۸							
تامین سرمایه در گردش	۶۷/۳	۸۲/۰	۳۶/۱	۸۶/۹	۷۶/۰	۶۶/۸	۷۶/۴	۰/۰	۶۲/۴							
توسعه	۶/۵	۵/۰	۳/۲	۶/۰	۴/۹	۳/۷	۵/۰	۰/۰	۴/۱							
قرض الحسنه بهزیستی	۰/۳	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۲	۰/۱	۰/۱	۰/۰	۰/۱							
قرض الحسنه کمیته	۰/۹	۰/۲	۰/۰	۰/۱	۰/۵	۰/۴	۰/۴	۰/۰	۰/۳							
قرض الحسنه سایر اشتغال	۱/۰	۰/۳	۰/۰	۰/۱	۰/۶	۰/۴	۰/۴	۰/۰	۰/۳							
تعمیرات	۰/۰	۰/۰	۰/۱	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۵							
جعاله تعمیر مسکن	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۱	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۶							
خرید مسکن غیرنوساز	۰/۰	۰/۰	۰/۷	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱/۰							
خرید مسکن نوساز	۰/۰	۰/۲	۱/۵	۰/۵	۰/۱	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۸							
خرید کالای شخصی	۰/۲	۰/۲	۰/۱	۰/۳	۰/۴	۰/۰	۰/۳	۰/۰	۷/۹							
خرید خودروی شخصی	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۵							
قرض الحسنه ازدواج	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۲/۴							
قرض الحسنه ضروری	۰/۱	۰/۰	۰/۰	۰/۲	۰/۱	۰/۰	۰/۱	۰/۰	۴/۲							
قرض الحسنه فرزندآوری	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۶							
ودیعه مسکن	۰/۰	۰/۰	۰/۴	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۳							

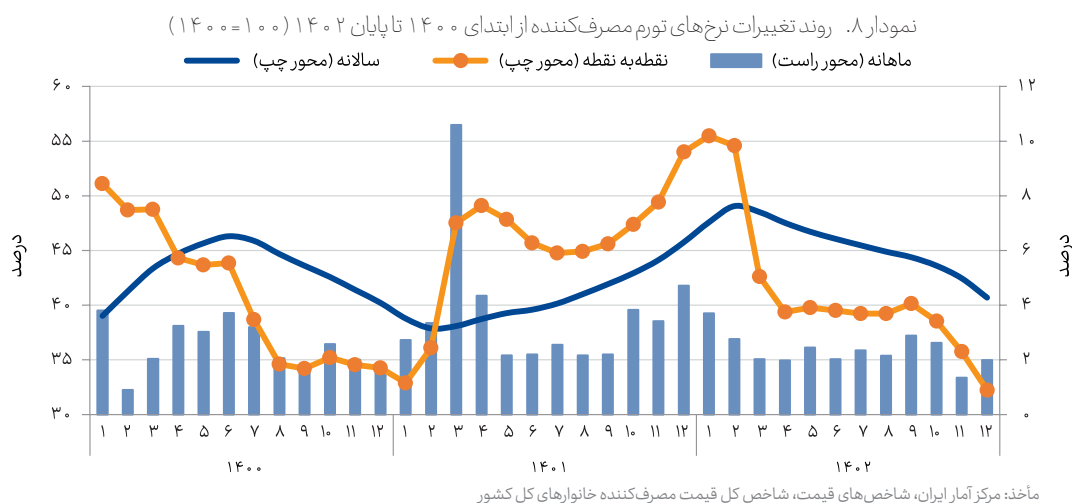
مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمارهای بانکی

۷. تورم

بررسی روند تغییرات تاریخی نرخ تورم در نیم قرن اخیر نشانگر وجود تورم مزمن در اقتصاد ایران است. تورم مزمن پدیده‌ای است که طی آن یک کشور نرخ‌های تورم بالایی را برای مدت چند سال یا چند دهه به دلایل متعدد از جمله رشد مداوم و بی‌رویه عرضه پول تحمل می‌کند. انتظارات تورمی شکل گرفته در جامعه ایران در نتیجه تورم مزمن همگام با تحریم‌های اقتصادی به ویژه از دهه ۱۳۹۰ به بعد، محدودیت‌های ارزی و سیاست‌های پولی و مالی نامناسب به استمرار این پدیده در اقتصاد ایران دامن زده‌اند. برای محاسبه انواع نرخ‌های تورم از شاخص‌های قیمتی مختلفی استفاده می‌شود که در میان آنها شاخص قیمت مصرف‌کننده دارای اهمیت قابل توجهی است، چرا که نرخ تورم این شاخص می‌تواند نشانگر تغییرات قدرت خرید افراد و به بیان دیگر سطح رفاه جامعه باشد. آمار نرخ تورم مصرف‌کننده پیش‌تر توسط دو نهاد بانک مرکزی ایران و مرکز آمار ایران منتشر می‌شد، حال آن که از سال ۱۴۰۱ به بعد تنها مرکز آمار ایران به انتشار رسمی آمار این متغیر کلان اقتصادی می‌پردازد و آمار محاسبه‌شده از سوی بانک مرکزی صرفاً به طور غیررسمی و پراکنده - عمدتاً حسب استعلام قوه قضاییه برای تعدیل مواردی همچون نرخ دیه و مهریه - انتشار می‌یابد.

که بسیار نزدیک به نرخ ۴۰/۲ درصدی سال ۱۴۰۰ بود به پایان رساند. نمودار ۸ روند تغییرات نرخ‌های تورم مصرف‌کننده را از ابتدای سال ۱۴۰۰ تا پایان سال ۱۴۰۲ به تصویر می‌کشد.

بر اساس آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران بر مبنای سال پایه ۱۴۰۰، نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده از اوایل سال ۱۴۰۲ روند متفاوتی نسبت به سال پیش از آن طی کرد و سال ۱۴۰۲ را با نرخ ۴۰/۷ درصد

۱۴۰۲ به ۴۹/۱ درصد رسیده بود، از آن ماه به بعد تغییر جهت داده و طی یک روند کاهشی ملایم، سال ۱۴۰۲ را با عدد ۴۰/۷ درصد به پایان رساند. نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده نیز پس از تجربه یک کاهش اندک در اردیبهشت ۱۴۰۲، از ۵۴/۶ درصد در آن ماه با کاهش قابل توجه ۱۲/۰ واحد درصدی به ۴۲/۶ درصد در خرداد فروافتاد و پس از طی یک دوره باثبات شش ماهه، مجدداً وارد روندی کاهشی شد و نهایتاً در اسفند ۱۴۰۲ رقم ۳۲/۲ درصد را به ثبت رساند که کمترین رقم از ابتدای سال ۱۴۰۰ بود. نرخ تورم ماهانه مصرف‌کننده در سال ۱۴۰۲ نوسان اندکی را در مقایسه با سال ۱۴۰۱ تجربه کرد و در بهمن ۱۴۰۲ به کمترین سطح خود

اثر حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی ۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار برای واردات کالاهای اساسی در اوایل سال ۱۴۰۱ موجب افزایش قابل توجه نرخ‌های تورم ماهانه و نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده در خرداد آن سال شد. نرخ تورم سالانه نیز که از اواسط سال ۱۴۰۰ روندی کاهشی را در پیش گرفته بود، از خرداد ۱۴۰۱ مجدداً وارد روندی افزایشی شد که تا فروردین ۱۴۰۲ نیز ادامه داشت. روند رو به رشد نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مصرف‌کننده که از مهر ۱۴۰۱ آغاز شده بود، در فروردین ۱۴۰۲ به اوج خود رسید و رقم ۵۵/۵ درصد را به ثبت رساند که از ابتدای سال ۱۴۰۰ به این سو بالاترین نرخ بود. نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده که در اردیبهشت

معادل ۱/۳ درصد رسید. روند کاهش نرخهای تورم سالانه و نقطه به نقطه مصرف‌کننده در سال ۱۴۰۲ را می‌توان تا حدی به سیاست کنترل مقداری ترانزنامه بانک‌ها که از سال ۱۴۰۰ آغاز شد، نسبت داد. بر اساس بخشنامه بانک مرکزی، بانک‌های تجاری ملزم به کنترل نرخ رشد ماهانه دارایی‌ها خود تا حداکثر ۲ درصد و بانک‌های تخصصی تا حداکثر ۲/۵ درصد بودند^۱. بر اساس آمار بانک مرکزی ایران، نرخ رشد دوازده ماهه نقدینگی که در سال ۱۴۰۰ از ۴۲ درصد تجاوز کرده بود، از اواسط آن سال روند کاهش مستمری در پیش گرفت تا سال ۱۴۰۲ را با ۲۴/۳ درصد به پایان برساند. در سال ۱۴۰۲، نرخ رشد ماهانه نقدینگی به طور متوسط معادل ۱/۸ درصد بود که کمتر از سقف تعیین شده برای رشد ماهانه دارایی‌های بانک‌ها محسوب می‌شود.

شایان ذکر است که با وجود عدم انتشار رسمی آمار نرخ تورم مصرف‌کننده از سوی بانک مرکزی در سال ۱۴۰۲، بر اساس برخی منابع غیررسمی و به استناد جدول محاسبه تأدیه بدهی و مهریه که شاخص‌های قیمت مصرف‌کننده محاسبه شده بانک مرکزی را در بر می‌گیرد، نرخ تورم سال ۱۴۰۲ بر مبنای جدول یادشده معادل ۵۲/۳ درصد و دارای اختلافی معنی‌دار با نرخ تورم اعلام شده از سوی مرکز آمار ایران است.

بر اساس گزارش مرکز آمار، بررسی شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک

جدول ۲۶. نرخ تورم در سبک کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کشور در اسفند ۱۴۰۲ (درصد)

شرح	ضریب اهمیت	نرخ تورم	
		ماهانه	نقطه به نقطه
شاخص کل	۱۰۰/۰۰	۲/۰	۳۲/۳
مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها	۳۶/۱۱	۲/۴	۴۱/۲
خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	۲۸/۸۲	۱/۶	۲۵/۰
حمل و نقل	۸/۹۳	۲/۷	۲۴/۳
بهداشت و درمان	۶/۶۸	۰/۵	۳۱/۱
پوشاک و کفش	۴/۵۲	۳/۳	۳۸/۶
کالاها و خدمات متفرقه	۴/۴۲	۳/۰	۳۴/۸
مبلمان و لوازم خانگی	۴/۴۰	۲/۰	۲۹/۷
ارتباطات	۲/۴۱	۱/۰	۱۷/۸
هتل و رستوران	۱/۳۵	۱/۸	۴۹/۰
آموزش	۰/۸۸	۰/۰	۴۱/۴
تفریح و فرهنگ	۰/۸۷	۱/۲	۳۶/۴
دخانیات	۰/۶۲	۱/۶	۳۷/۸
دوازده ماهه	۴۰/۷	۴۰/۷	۴۰/۷

مأخذ: مرکز آمار ایران، داده‌ها و اطلاعات آماری، شاخص‌های قیمت، اسفند ۱۴۰۲

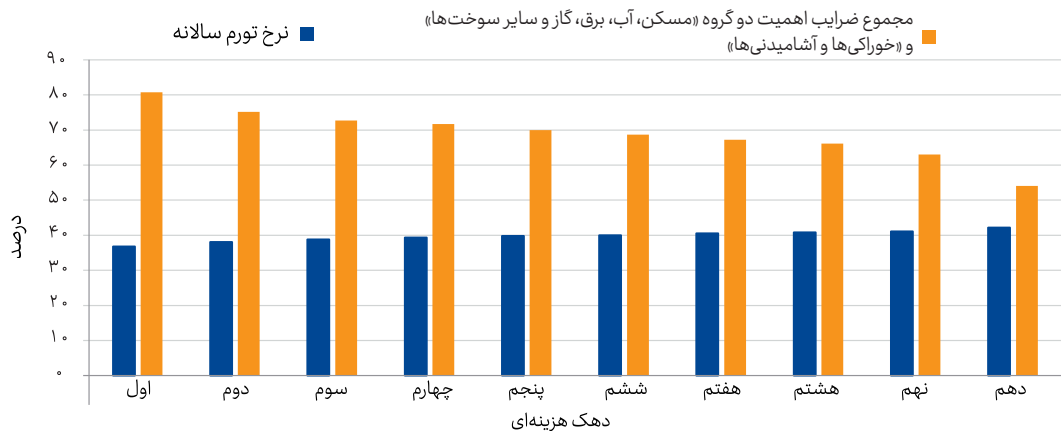
گروه‌های دوازده‌گانه کالاها و خدمات در سبک مصرفی خانوارهای کشور در پایان سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که بالاترین نرخ‌های تورم سالانه و نقطه به نقطه مصرف‌کننده در سبک کالاها و خدمات مصرفی متعلق به گروه «هتل و رستوران» و کمترین آنها مربوط به گروه «ارتباطات» بوده است. البته مجموع وزن این دو گروه در سبک مصرفی خانوارهای کشور بسیار ناچیز است. گروه «پوشاک و کفش» نیز در دوره مشابه دارای بیشترین نرخ تورم ماهانه معادل ۳/۳ درصد و گروه «آموزش» دارای کمترین نرخ تورم ماهانه معادل صفر درصد بوده است. تغییرات شاخص قیمت گروه‌های «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» که به ترتیب دارای بیشترین وزن در سبک مصرفی خانوارهای کشور نیز درخور بررسی است. با توجه به وزن قابل توجه این دو گروه در سبک مصرفی، تغییرات آنها به طور قابل توجهی توضیح‌دهنده تغییر در سطح رفاه خانوارهای کشور است. بر اساس آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران، نرخ‌های تورم سالانه و نقطه به نقطه گروه «مسکن، آب، برق و سایر سوخت‌ها» در سه ماه پایانی سال ۱۴۰۲ روند افزایشی ملایمی داشته و به ترتیب ارقام ۳۹/۲ درصد و ۴۱/۲ درصد در پایان سال ۱۴۰۲ به ثبت رسانده‌اند. در مقابل، نرخ‌های تورم سالانه و نقطه به نقطه گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» در مدت مشابه روندی کاهش را طی کرده و سال ۱۴۰۲ را به ترتیب با ارقام ۴۱/۲ درصد و ۲۵/۰ درصد به پایان رسانده‌اند. جدول ۲۶ نرخ‌های تورم مصرف‌کننده را در اسفند ۱۴۰۲ ارائه می‌کند.

حدوداً ۱۶ برابر هزینه‌های دهک اول درآمدی و نشان‌دهنده توزیع ناعادلانه درآمد در کشور بوده است. با توجه به سهم قابل توجه دو گروه «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» در سبک مصرفی دهک‌های پایین درآمدی نسبت به دهک‌های بالاتر، نرخ‌های تورم دو گروه یادشده در سبک مصرفی که شامل نیازهای اولیه زندگی است، سطح رفاه دهک‌های پایین درآمدی را با شدت به مراتب بیشتری تحت تأثیر قرار می‌دهد. نمودار ۹ نرخ‌های تورم سالانه و مجموع ضرایب اهمیت دو گروه «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» را به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای در پایان سال ۱۴۰۲ به تصویر می‌کشد.

بررسی نرخ تورم به تفکیک دهک‌های درآمدی در اسفند ۱۴۰۲ حاکی از این است که بیشترین نرخ تورم ماهانه و سالانه مصرف‌کننده به ترتیب معادل ۲/۲۶ درصد و ۴۲/۲ درصد مربوط به دهک دهم درآمدی و کمترین آنها معادل ۱/۶۲ درصد و ۳۶/۸ درصد مربوط به دهک اول درآمدی است. به علاوه، بیشترین نرخ تورم نقطه به نقطه مصرف‌کننده در زمان مشابه مربوط به دهک نهم درآمدی معادل ۳۲/۹ درصد و کمترین آن مربوط به دهک اول معادل ۲۹/۰ درصد بوده است. اختلاف نرخ تورم سالانه دهک اول و دهم تنها ۵/۴ واحد درصد است، حال آن که بر اساس گزارش درآمد و هزینه خانوارهای مرکز آمار ایران، هزینه‌های سالانه دهک دهم در سال ۱۴۰۱

۱. این بحث در بخش مربوط به متغیرهای پولی و اعتباری به تفصیل شرح داده شده است.

نمودار ۹. نرخ تورم سالانه ۱۴۰۲ به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای

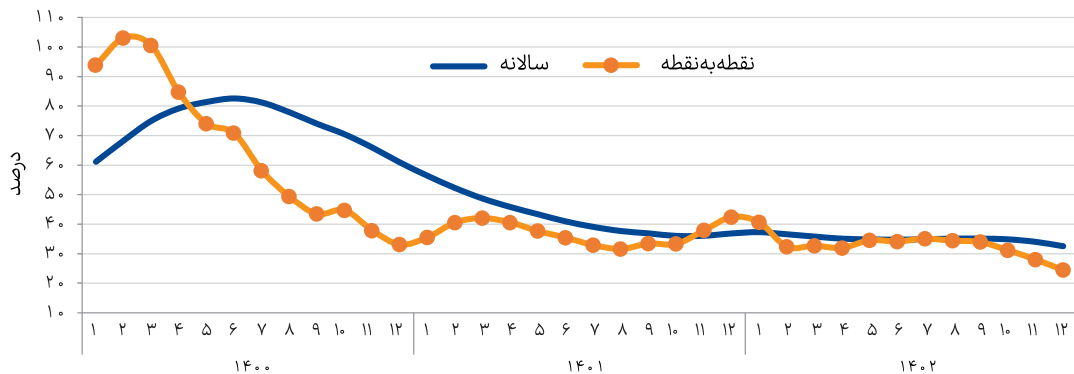
مأخذ: مرکز آمار ایران، داده‌ها و اطلاعات آماری، شاخص‌های قیمت، اسفند ۱۴۰۲

نقطه‌به‌نقطه تولیدکننده که در اوایل سال ۱۴۰۰ از ۱۰۰ درصد فراتر رفته بود، روند کاهشی قابل توجهی را تا پایان آن سال در پیش گرفت و در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ روند کم‌نوسانی را طی کرد و در اسفند ۱۴۰۲ به ۲۴/۵ درصد رسید. نرخ تورم سالانه تولیدکننده نیز که در شهریور ۱۴۰۰ به قله ۸۲/۶ درصد رسیده بود، تغییر جهت داد و سال ۱۴۰۲ را با نرخ ۳۲/۶ درصد به پایان رساند. برخلاف تفاوت مقداری شاخص قیمت تولیدکننده منتشر شده از سوی دو نهاد بانک مرکزی ایران و مرکز آمار ایران، روند تغییرات نرخ‌های تورم تولیدکننده از سوی این دو نهاد با یکدیگر هم‌سوایی دارد. نمودار ۱۰ روند تغییرات نرخ‌های تورم سالانه و نقطه‌به‌نقطه تولیدکننده را از ابتدای سال ۱۴۰۰ تا پایان سال ۱۴۰۲ بر مبنای گزارش‌های بانک مرکزی به تصویر می‌کشد.

بر اساس داده‌های مرکز آمار ایران، نرخ تورم سالانه در مناطق شهری به ۴۰/۷ درصد و در مناطق روستایی به ۴۰/۶ درصد در پایان سال ۱۴۰۲ رسید که نسبت به نرخ تورم سالانه ۱۴۰۱ کاهش قابل ملاحظه‌ای به ویژه در مناطق روستایی از خود نشان می‌دهد. همچنین در میان استان‌های کشور، بیشترین نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده ۱۴۰۲ متعلق به استان یزد با ۵۰/۴ درصد و کمترین آن متعلق به استان سیستان و بلوچستان با ۳۵/۹ درصد بوده است.

آمار شاخص قیمت تولیدکننده به عنوان متغیر پیشران و اثرگذار بر آینده شاخص قیمت مصرف‌کننده، از سوی بانک مرکزی ایران به صورت ماهانه و از سوی مرکز آمار ایران به صورت فصلی منتشر می‌شود. بر اساس آمار بانک مرکزی ایران و بر مبنای سال پایه ۱۳۹۵، نرخ تورم

نمودار ۱۰. روند تغییرات نرخ‌های تورم تولیدکننده از ابتدای ۱۴۰۰ تا پایان ۱۴۰۲ (۱۳۹۵=۱۰۰)

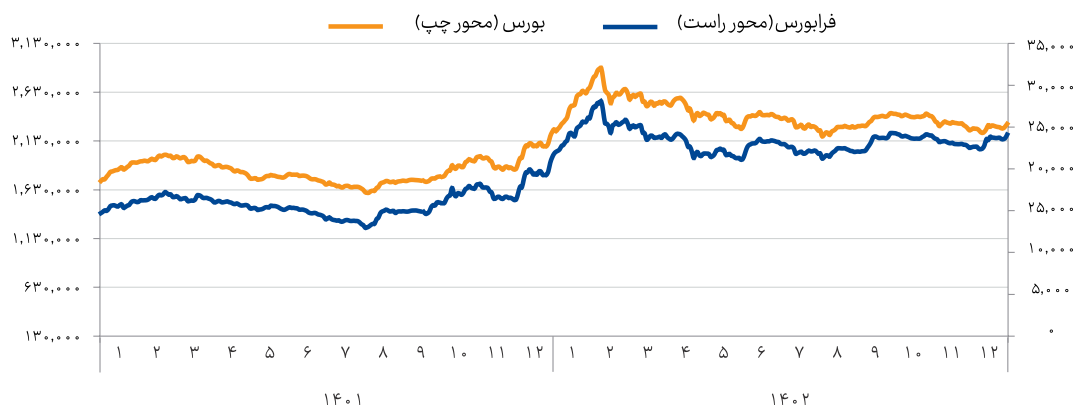

مأخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش شاخص قیمت تولیدکننده، شماره‌های مختلف

۸. بازار سرمایه

شاخص کل بورس اوراق بهادار از ۱,۹۶۰/۵ هزار واحد در انتهای اسفند ۱۴۰۱ با ۱۲/۰ درصد افزایش به ۲,۱۹۵/۱ هزار واحد در انتهای اسفند ۱۴۰۲ بالغ شد. شاخص هم‌وزن بورس اوراق بهادار نیز از ۵۸۵/۲ هزار واحد در پایان سال ۱۴۰۱ با ۲۶/۹ درصد افزایش به ۷۴۲/۶ هزار واحد در پایان سال ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل بورس به تغییرات قیمت و بازده سهام شرکت‌های بزرگ حساس‌تر است و در مقابل شاخص هم‌وزن به قیمت و بازده سهام شرکت‌های با اندازه‌های متفاوت، وزن‌های یکسانی می‌دهد. بنابراین می‌توان اظهار کرد که رشد قیمت سهام شرکت‌های کوچک حاضر در بورس تهران در سال ۱۴۰۲ از رشد نمادهای شرکت‌های بزرگ این بازار بیشتر بوده است. شاخص کل فرابورس نیز در روندی مشابه در انتهای اسفند ۱۴۰۲ به ۲۵,۳۶۷/۲ واحد رسید که نسبت به انتهای سال ۱۴۰۱، افزایش ۴/۰ درصدی را نشان می‌دهد. با توجه به کمتر بودن رشد شاخص‌های بورس و فرابورس از نرخ تورم در سال ۱۴۰۲، بازدهی واقعی بازار سرمایه در این سال منفی بوده است. نمودار ۱۱ تحولات روزانه شاخص‌های کل بورس و فرابورس را در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

نمودار ۱۱. شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

مأخذ: سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران، قابل دسترسی در <http://new.tse.ir> و فرابورس ایران، قابل دسترسی در <http://ffb.ir>

۸-۱. بورس اوراق بهادار تهران

۱۲/۳ درصد افزایش نسبت به انتهای سال ۱۴۰۱ به ۲,۸۵۱/۰ هزار واحد رسید. نزدیک بودن رشد شاخص آزاد شناور به رشد شاخص کل به معنی آن است که در سال ۱۴۰۲، رشد قیمت سهام شرکت‌هایی که شناوری سهام آنها کمتر است، تفاوت چندانی با شرکت‌هایی که شناوری سهام آنها بالا است، نداشته است. جدول ۲۷ اهم آمار و ارقام بورس اوراق بهادار تهران را نشان می‌دهد.

ارزش کل بازار بورس اوراق بهادار تهران^۱ در انتهای سال ۱۴۰۲ با ۵/۶ درصد افزایش نسبت به انتهای اسفندماه ۱۴۰۱ به ۷۹,۴۰۸ هزار میلیارد ریال بالغ شد. ارزش بازار سهام، صندوق‌های قابل معامله و اوراق بدهی به ترتیب حدود ۹۵/۹ درصد، ۳/۰ درصد و ۱/۱ درصد از کل ارزش بازار بورس اوراق بهادار تهران را در انتهای سال ۱۴۰۲ تشکیل می‌دهند. شاخص آزاد شناور^۲ بورس اوراق بهادار تهران در انتهای سال ۱۴۰۲ با

۱. ارزش بازار بورس اوراق بهادار، حاصل جمع ارزش بازار سهام، اوراق بدهی و صندوق‌های قابل معامله است که در اینجا به آمار منتشرشده از سوی سازمان بورس و اوراق بهادار استناد شده است.
 ۲. شناوری سهام یک شرکت نشان‌دهنده آن بخش از سهام شرکت است که توسط معامله‌گران کوتاه‌مدت خرید و فروش می‌شود. به عبارت دیگر، آن بخش از سهام شرکت که در مالکیت سهامداران بلندمدت، عمده و شرکت‌های بزرگ نیست. افزایش شناوری سهام شرکت‌ها در بازار سرمایه منجر به کاهش دستکاری قیمت، کاهش ریسک نقدشوندگی سهام و کاهش حساب قیمتی در بازار می‌شود. شاخص آزاد شناور بورس اوراق بهادار تهران، تغییرات ارزش شرکت‌ها در این بازار را بر وزن درصد سهام شناور آنها محاسبه می‌کند.

جدول ۲۷. برخی از شاخص‌های بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

شاخص آزاد شناور (هزار واحد)	شاخص صنعت (هزار واحد)	شاخص مالی (هزار واحد)	شاخص کل (هزار واحد)	شاخص هم‌وزن (هزار واحد)	ارزش بازار (هزار میلیارد ریال)	
۲,۸۵۱/۰	۲,۰۹۰/۰	۱,۹۱۷/۷	۲,۱۹۵/۱	۷۴۲/۶	۷۹,۴۰۷/۸	۱۴۰۲
۲,۵۳۸/۵	۱,۸۶۷/۴	۱,۷۰۶/۳	۱,۹۶۰/۵	۵۸۵/۲	۷۵,۲۱۲/۹	۱۴۰۱
۱۲/۳	۱۱/۹	۱۲/۴	۱۲/۰	۲۶/۹	۵/۶	درصد تغییر

مآخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار و سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران، قابل دسترسی در <http://new.tse.ir>

می‌رود که سهام شرکت‌های پروژه، صندوق‌های جسورانه و صندوق‌های خصوصی در آن عرضه می‌شوند. افزایش ۶۶/۸ درصدی ارزش معاملات صندوق‌های قابل معامله در سال ۱۴۰۲، عمدتاً متأثر از پذیره‌نویسی سه صندوق اهرمی در این سال بوده است. جدول ۲۸ ارزش معاملات بازارهای مختلف بورس اوراق بهادار تهران را در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ با هم مقایسه می‌کند.

مجموع ارزش معاملات بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱، حدود ۴۲/۴ درصد افزایش یافته است که تقریباً متناسب با نرخ تورم است. در سال ۱۴۰۲، بیشترین رشد ارزش معاملات در بورس اوراق بهادار تهران مربوط به بازار مشتقه با ۲۴۸/۲ درصد بوده است. همچنین بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای بورس اوراق بهادار تهران برای اولین بار در سال ۱۴۰۲ آغاز به کار کرد. این بازار، مانند بازارهای اصلی و فرعی بورس، یکی از بازارهای زیرمجموعه شرکت بورس تهران به شمار

جدول ۲۸. ارزش معاملات بازارهای مختلف بورس اوراق بهادار تهران در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ (هزار میلیارد ریال)

بازار	۱۴۰۲	۱۴۰۱	درصد تغییر
سهام	۱۳,۳۳۵/۸	۱۰,۰۶۲/۷	۳۲/۵
اوراق بدهی	۱,۱۷۵/۳	۱,۰۲۸/۰	۱۴/۳
مشتقه	۲۶۷/۹	۷۶/۹	۲۴۸/۲
صندوق‌های قابل معامله	۷,۵۷۷/۱	۴,۵۴۳/۹	۶۶/۸
سرمایه‌گذاری حرفه‌ای	۱۹/۶	-	-
مجموع	۲۲,۳۷۵/۶	۱۵,۷۱۱/۵	۴۲/۴

مآخذ: سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران، قابل دسترسی در <http://new.tse.ir>

۱۳۵/۶ میلیون ریال در سال ۱۴۰۱ به ۱۶۱/۸ میلیون ریال در سال ۱۴۰۲ افزایش یافته است. در جدول ۲۹ حجم، دفعات و متوسط ارزش هر دفعه معامله در بازار بورس اوراق بهادار تهران به تفکیک انواع بازار در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ عنوان شده است.

حجم معاملات بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۴۰۲ به ۲,۸۲۵/۴ میلیارد سهم یا ورقه رسید که حدود ۱۸/۵ درصد نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۱ افزایش یافته است. همچنین تعداد دفعات معاملات در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ حدود ۱۹/۴ درصد افزایش یافته است. متوسط ارزش هر دفعه معامله در بورس اوراق بهادار تهران از

جدول ۲۹. حجم معاملات، دفعات معاملات و متوسط ارزش هر دفعه معامله در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

بازار	حجم معاملات (میلیارد سهم یا ورقه)		دفعات معاملات (هزار دفعه)		متوسط ارزش هر دفعه معامله (میلیون ریال)	
	۱۴۰۲	۱۴۰۱	درصد تغییر	۱۴۰۲	۱۴۰۱	درصد تغییر
سهام	۲,۳۶۸/۹	۲,۰۲۹/۶	۱۶/۷	۱۱۳,۰۰۰/۰	۹۹,۴۴۷/۱	۱۳/۶
اوراق بدهی	۱/۲	۱/۱	۹/۸	۱۱/۵	۵۰/۴	-۷۷/۲
مشتقه	۲۸/۹	۵۶/۱	-۴۸/۶	۶,۲۰۱/۱	۲,۷۴۰/۰	۱۲۶/۳
صندوق‌های قابل معامله	۴۱۴/۶	۲۹۸/۰	۳۹/۱	۱۸,۸۷۳/۶	۱۳,۶۳۳/۸	۳۸/۴
سرمایه‌گذاری حرفه‌ای	۱۱/۸	-	-	۲۰۷/۶	-	-
جمع	۲,۸۲۵/۴	۲,۳۸۴/۸	۱۸/۵	۱۳۸,۲۹۳/۸	۱۱۵,۸۷۱/۳	۱۹/۴

مآخذ: سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران، قابل دسترسی در <http://new.tse.ir>

که در مجموع به تامین مالی ۱۵/۷ هزار میلیارد ریالی از این طریق منجر شد. در سال ۱۴۰۲، اولین نماد پذیره نویسی شده در بازار سرمایه گذاری حرفه ای بورس اوراق بهادار تهران (شگسترخ) به ارزش ۲۰٪ هزار میلیارد ریال تامین مالی شد. جدول ۳۰ جزئیات روش های مختلف تامین مالی شرکت های بورسی را در سال های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ با هم مقایسه می کند

شرکت های حاضر در بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۴۰۲ معادل ۲,۸۶۹/۳ هزار میلیارد ریال تامین مالی انجام دادند که ۸۷٪ درصد آن از طریق افزایش سرمایه (مطالبات و آورده نقدی یا اندوخته ها و سود انباشته) و ۷/۳ درصد آن از طریق انتشار اوراق بدهی و ۴/۵ درصد آن از طریق اوراق اختیار فروش تبعی صورت گرفت. همچنین چهار شرکت سهام خود را برای اولین بار در بورس اوراق بهادار تهران عرضه اولیه کردند

جدول ۳۰. روش های تامین مالی شرکت های حاضر در بورس اوراق بهادار تهران (هزار میلیارد ریال - درصد)

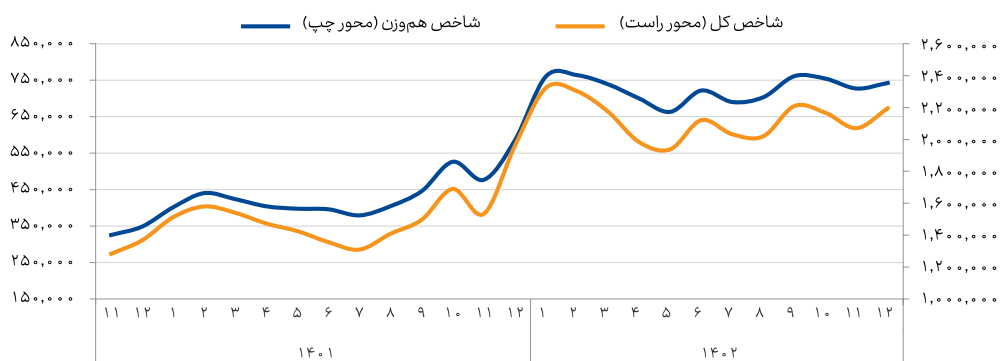
درصد تغییر ۱۴۰۲ به ۱۴۰۱	۱۴۰۱		۱۴۰۲		
	سهام از کل	ارزش	سهام از کل	ارزش	
۵/۱	۱۰۰/۰	۲,۷۳۲/۴	۱۰۰/۰	۲,۸۶۹/۳	جمع کل
۷/۱	۸۵/۴	۲,۳۳۱/۲	۸۷/۰	۲,۴۹۵/۸	افزایش سرمایه (به جز تجدید ارزیابی و صرف سهام)
-۴۰/۶	۱/۰	۲۶/۴	۰/۵	۱۵/۷	عرضه اولیه
-	-	-	۰/۷	۲۰/۰	پذیره نویسی
-۳۱/۶	۱۱/۱	۳۰۴/۳	۷/۳	۲۰۸/۲	انتشار اوراق بدهی
۸۸/۳	۲/۵	۶۸/۸	۴/۵	۱۲۹/۶	انتشار اوراق اختیار فروش تبعی

مأخذ: شرکت بورس اوراق بهادار تهران، مدیریت آمار و اطلاعات، گزارش تفصیلی ماهانه بازار، اسفند ماه ۱۴۰۲

اواخر فصل پاییز ۱۴۰۲، خبرهایی مبنی بر حذف قیمت گذاری دستوری خودرو و افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی دارایی ها (شرکت های بزرگ و بانک ها)، شاخص های بازار سرمایه را در مسیر صعودی قرار داد. در نهایت شاخص های کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در انتهای فصل پاییز ۱۴۰۲ نسبت به انتهای تابستان ۱۴۰۲، به ترتیب ۴/۲ درصد و ۱/۴ درصد افزایش یافتند. در زمستان سال ۱۴۰۲، بازار سرمایه ایران با چالش های متعددی مواجه شد. ابلاغ دستورالعمل انتشار گواهی سپرده با نرخ سود ۳۰ درصدی به سیستم بانکی کشور، محدودیت های خوراک گاز در صنایع پتروشیمی و فولادی، تشدید تنش در منطقه خاورمیانه و رونق در بازارهای موازی (رمزارها و طلا)، روند قیمت ها در بازار سرمایه را در دو ماه ابتدایی زمستان ۱۴۰۲ نزولی کردند، به نحوی که شاخص های کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در پایان بهمن ماه ۱۴۰۲ نسبت به پایان آذرماه ۱۴۰۲ به ترتیب حدود ۶/۳ درصد و ۶/۶ درصد کاهش یافتند. البته در ماه پایانی سال مقداری از این افت شاخص ها جبران شد تا بازدهی بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در زمستان ۱۴۰۲ به ترتیب منفی ۰/۷ درصد و منفی ۴/۶ درصد رقم بخورد. نمودار ۱۲ روند تحولات شاخص های کل و شاخص هم وزن بورس اوراق بهادار تهران را در سال های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نشان می دهد.

انتشار بخشنامه تغییر نرخ خوراک پتروشیمی ها در اردیبهشت سال ۱۴۰۲ به کاهش محسوس شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران منجر شد، اگرچه پس از آن سیاست گذار پیشنهاد اصلاح نرخ خوراک پتروشیمی ها را ارایه داد. قیمت خوراک گاز صنایع پتروشیمی در ایران مرجع تعیین قیمت گاز سوخت همه صنایع کشور است. با توجه به این که بخشنامه مذکور سودآوری بسیاری از شرکت های بورسی را به طور مستقیم تحت تأثیر قرار می داد، کاهش شاخص بورس اوراق بهادار تهران اجتناب ناپذیر بود. از سوی دیگر، بحران قطعی برق صنایع در تابستان و کاهش قیمت جهانی محصولات پتروشیمی و فولادی، روند نزولی بازار سرمایه را تشدید کرد. به این ترتیب شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران از ۲/۵ میلیون واحد در ۱۶ اردیبهشت سال ۱۴۰۲ به ۲/۱ میلیون واحد در پایان تابستان سال ۱۴۰۲ کاهش یافت. از فصل پاییز سال ۱۴۰۲، تنش در فلسطین و احتمال اشاعه آن به سایر کشورها و پیامدهای احتمالی آن در حوزه اقتصاد و سیاست ایران، شرایط ویژه ای را در بازار سرمایه ایجاد کرد. واکنش بازار سرمایه به تنش های منطقه ای خاورمیانه به حدی بود که شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران در ۱۶ مهر ۱۴۰۲ نسبت به روز گذشته آن حدود ۲/۵ درصد کاهش یافت تا بیشترین کاهش روزانه این شاخص در فصل پاییز سال ۱۴۰۲ ثبت شود. در

نمودار ۱۲. شاخص کل و شاخص هم وزن بورس اوراق بهادار تهران در سال های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

مأخذ: سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران، قابل دسترسی در <http://new.tse.ir> و فرابورس ایران، قابل دسترسی در <http://ifb.ir>

۲-۸. فرابورس ایران

ریال رسیده است که رشد ۳/۹ درصدی را نسبت به انتهای سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. این در حالی است که مجموع ارزش بازار سهام در بورس و فرابورس در انتهای سال ۱۴۰۱ رشد ۳۳/۱ درصدی را نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ ثبت کرده بود. حجم معاملات انجام شده در فرابورس در سال ۱۴۰۲ معادل ۴۴/۳ درصد نسبت به سال قبل از آن افزایش یافت و به ۱,۸۱۰ میلیارد ورقه بالغ شد. همچنین تعداد دفعات معاملات در این مدت افزایش ۴۷/۶ درصدی را تجربه کرد. جدول ۳۱ خلاصه اطلاعات سال ۱۴۰۲ را در مقایسه با سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

ارزش کل بازار فرابورس ایران در پایان سال ۱۴۰۲ با افزایش ۸/۸ درصدی نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ به ۲۴,۷۲۷ هزار میلیارد ریال رسید که حدود ۷۳/۵ درصد آن مربوط به ارزش سهام شرکت‌ها، ۲۱/۹ درصد مربوط به اوراق بدهی و ۴/۶ درصد دیگر مربوط به صندوق‌های قابل معامله و گواهی تسهیلات مسکن بود. اگر تنها بازار سهام فرابورس را در نظر بگیریم، ارزش بازار نسبت به سال ۱۴۰۱ افزایش ناچیز ۰/۵ درصدی را تجربه کرده است. در نتیجه، مجموع ارزش بازار سهام در بورس و فرابورس در انتهای سال ۱۴۰۲ به حدود ۹۴,۳۵۱ هزار میلیارد

جدول ۳۱. برخی شاخص‌ها و آمار مهم فرابورس ایران

شاخص کل (هزار واحد)	حجم کل معاملات (میلیارد ورقه)	ارزش کل معاملات (هزار میلیارد ریال)	ارزش کل بازار (هزار میلیارد ریال)	
۲۵,۳۶۷	۱,۸۱۰	۱۶۹,۷۱۹	۲۴,۷۲۷	سال ۱۴۰۲
۲۴,۳۹۴	۱,۲۵۵	۱۰۵,۵۹۷	۲۲,۷۲۲	سال ۱۴۰۱
۴/۰	۴۴/۳	۶۰/۷	۸/۸	درصد تغییر

مأخذ: فرابورس ایران، اداره آمار و تحلیل اطلاعات، گزارش آماری سالانه ۱۴۰۲

بازار ابزارهای نوین مالی‌اند که طی سال ۱۴۰۲ ارزش معاملات آنها به ترتیب حدود ۴/۴٪ و ۴۲/۶ درصد کاهش داشته است. از سال ۱۳۹۸ به این سو یک صندوق سرمایه‌گذاری خصوصی^۱ نیز وارد این بازار شده و جزو ابزارهای تازه وارد به این گروه محسوب می‌شود. علاوه بر این، در سال ۱۴۰۰ اولین صندوق سرمایه‌گذاری صندوق صندوق یا فراصندوق^۲ وارد بازار فرابورس شد. ارزش معاملات صندوق مذکور در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال ۱۴۰۱ کاهش ۱۴/۰ درصدی را به ثبت رساند. تا اواخر سال ۱۴۰۲، تعداد صندوق‌های بخشی در بازار سرمایه ایران به بیش از ۱۵ صندوق رسیده است. صندوق‌های بخشی به منظور سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های فعال در یک صنعت خاص طراحی شده‌اند و می‌توانند از فرصت‌های سرمایه‌گذاری در این صنایع بهره‌برداری کنند. گواهی تسهیلات مسکن که توسط بانک مسکن به منظور تامین مالی خرید مسکن منتشر می‌شود، در سال ۱۴۰۲ با افزایش ۳۹/۷ درصدی ارزش معاملات همراه بوده است. جدول ۳۲ ارزش و تعداد نمادهای معامله شده در بازار ابزارهای نوین مالی را به تفکیک نشان می‌دهد.

به غیر از اوراق مالکیتی، سایر اوراق بهادار موجود در فرابورس ایران در زیرمجموعه ابزارهای نوین مالی طبقه‌بندی می‌شوند. اگرچه بازار ابزارهای نوین مالی تنها حدود ۲۶/۵ درصد از کل ارزش بازار فرابورس را در سال ۱۴۰۲ تشکیل می‌دهد، اما نزدیک به ۹۶/۴ درصد از کل ارزش معاملات فرابورس در سال ۱۴۰۲ مربوط به این بازار بوده است. شایان ذکر است ارزش بازار و ارزش معاملات ابزارهای نوین مالی در سال ۱۴۰۲ به ترتیب رشد‌های ۴۱/۲ درصدی و ۶۱/۰ درصدی را نسبت به سال ۱۴۰۱ تجربه کرده‌اند. اوراق تامین مالی بخش مهمی از بازار ابزارهای نوین مالی را تشکیل می‌دهند و البته بزرگترین جزء آن در سال ۱۴۰۲ - همچون سال ۱۴۰۱ - اوراق مرابحه عام دولت است. ارزش معاملات اوراق مرابحه عام دولت از ۷۸,۴۸۳ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۱ با ۶۴/۹ درصد افزایش به ۱۲۹,۳۸۲ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۲ رسیده است. از طرف دیگر، اوراق موسوم به اخزا (اسناد خزانه اسلامی) که به منظور تامین مالی دولت برای پرداخت بدهی دولت به پیمانکاران منتشر می‌شوند، در بازار ثانویه وارد فرابورس می‌شوند. ارزش معاملات این اسناد در طول سال ۱۴۰۲ نزدیک به ۲۵,۴۷۲ هزار میلیارد ریال بوده است. صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله و جسورانه نیز دو بخش دیگر

۱. پذیره‌نویسی اولین صندوق سرمایه‌گذاری خصوصی با نماد نوآر و سرمایه ۵۰۰ میلیارد ریالی در اوایل اسفندماه ۱۳۹۸ صورت گرفت. صندوق‌های سرمایه‌گذاری خصوصی در میان ابزارهای بازار سرمایه برای کسب بازدهی در فعالیت‌هایی از پیش تعیین شده، مجوز فعالیت می‌گیرند. این صندوق‌ها از طریق تملک در شرکت‌هایی که نیازمند تجدید ساختارند - همانند شرکت‌های موجود در بازار پایه، شرکت‌های اخراجی از بورس و خارج از بازار سرمایه - شرایط ورود نقدینگی را برای آنها فراهم می‌کنند.

۲. صندوق در صندوق یا فراصندوق که در کتب مالی به آن Fund Of Funds (FOF) می‌گویند، یک صندوق سرمایه‌گذاری تلفیقی است که در انواع دیگر صندوق‌ها سرمایه‌گذاری می‌کند. به عبارت دیگر، پرتفوی آن شامل پرتفوهای مختلف سایر صندوق‌ها است.

جدول ۳۲. ارزش معاملات و تعداد نمادهای عادی معامله شده در بازار ابزارهای نوین مالی فرابورس

ابزار	۱۴۰۱		۱۴۰۲		درصد رشد ارزش معاملات
	تعداد نمادهای عادی معامله شده	ارزش معاملات (هزار میلیارد ریال)	تعداد نمادهای عادی معامله شده	ارزش معاملات (هزار میلیارد ریال)	
اسناد خزانه اسلامی	۳۹	۱۶,۵۵۲	۳۷	۲۵,۴۷۲	۵۳/۹
اجاره	۴۴	۴۱۵	۴۵	۴۶۰	۱۰/۹
خرید دین	۲	۱	۰	۰	-۱۰۰/۰
مشارکت	۲	۰	۰	۰	-۱۰۰/۰
مربحه	۱۳۰	۷۸,۴۸۳	۲۱۴	۱۲۹,۳۸۲	۶۴/۹
قرض الحسنه	۱	۱	۳	۵۰۱	-
گواهی اعتبار مولد	۲۲	۱۷۷	۱۸	۱۴۱	-۲۰/۴
منفعت	۱۵	۲,۳۰۵	۶	۱۳۹	-۹۴/۰
قابل معامله	۶۳	۳,۵۹۱	۸۰	۷,۳۴۰	۱۰۴/۴
صندوق در صندوق (فراصندوق)	۱	۲	۱	۲	-۱۴/۰
جسورانه	۱۵	۱	۱۴	۱	-۴۲/۶
املاک و مستغلات	۱	۵	۳	۱۹	۲۳۸/۹
بخشی	-	-	۹	۵۵	-
خصوصی	۴	۵	۶	۸	۶۷/۹
اوراق گواهی تسهیلات مسکن	۴۹	۵۴	۳۹	۷۶	۳۹/۷
مجموع	۳۸۸	۱۰۱,۵۹۴	۴۷۵	۱۶۳,۵۹۵	۶۱/۰

مآخذ: فرابورس ایران، اداره آمار و تحلیل اطلاعات، گزارش آماری سالانه ۱۴۰۲

جمعا ۱۶ نماد در بازار فرابورس ایران عرضه اولیه شده‌اند. مجموع تامین مالی شرکت‌ها در سال ۱۴۰۲ از طریق بورس و فرابورس ایران، با ۲۷/۴ درصد افزایش نسبت به سال ۱۴۰۱ به ۶,۶۲۷/۸ هزار میلیارد ریال رسیده است. تامین مالی شرکت‌ها از طریق بانک‌ها در سال ۱۴۰۲ با ۴۶,۱۲۲/۰ هزار میلیارد ریال، حدود ۷ برابر تامین مالی شرکت‌ها از طریق بورس و فرابورس در این سال است. جدول ۳۳ جزئیات روش‌های تامین مالی از طریق فرابورس را در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

در سال ۱۴۰۲ بالغ بر ۳,۷۵۸/۶ هزار میلیارد ریال تامین مالی از طریق فرابورس ایران صورت گرفته که ۵۲/۰ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۱ بوده است. از این مقدار ۶۵/۰ درصد شامل پذیره نویسی (شامل اوراق مربحه عام دولت) و ۱۹/۵ درصد مربوط به اسناد خزانه اسلامی بوده است. در این سال شرکت‌های حاضر در فرابورس حدود ۴۸۱/۷ هزار میلیارد ریال - بدون محاسبه تجدید ارزیابی دارایی‌ها - افزایش سرمایه داده‌اند و نزدیک به ۹۹/۵ هزار میلیارد ریال نیز عرضه اولیه سهام شرکت‌های تازه وارد به فرابورس صورت گرفته است. لازم به ذکر است که در سال ۱۴۰۲

جدول ۳۳. روش‌های تامین مالی از طریق فرابورس (هزار میلیارد ریال)

درصد تغییر ۱۴۰۲ به ۱۴۰۱	۱۴۰۱		۱۴۰۲	
	سهام از کل (درصد)	ارزش	سهام از کل (درصد)	ارزش
۵۲/۰	۱۰۰/۰	۲,۴۷۲/۴	۱۰۰/۰	۳,۷۵۸/۶
۱۲۹/۴	۱/۸	۴۳/۴	۲/۶	۹۹/۵
۵۷/۸	۱۸/۸	۴۶۵/۵	۱۹/۵	۷۳۴/۵
۵۳/۱	۶۴/۵	۱,۵۹۵/۹	۶۵/۰	۲,۴۴۲/۸
۳۱/۰	۱۴/۹	۳۶۷/۷	۱۲/۸	۴۸۱/۷

مآخذ: فرابورس ایران، اداره آمار و تحلیل اطلاعات، گزارش آماری سالانه ۱۴۰۲

۹. محیط کسب و کار

منظور از محیط کسب و کار مجموعه عوامل تأثیرگذار بر عملکرد یک بنگاه است که در کنترل مدیران آن نیست. به طور کلی این عوامل به دو گروه درونی و بیرونی تقسیم بندی می شوند. از جمله عوامل درونی می توان به منابع و کارکنان و از جمله عوامل بیرونی می توان به مشتریان و بازارها اشاره کرد. بهبود فضای کسب و کار لازمه حضور مؤثر و موفق بخش خصوصی در اقتصاد است. دولت به عنوان شکل دهنده نهادها و قواعد مؤثر بر عملکرد بنگاهها تأثیر قابل توجهی در مساعد یا نامساعد کردن محیط کسب و کار دارد. دولت می تواند از طریق کاهش مداخلات غیرضروری در امور بنگاهها، به رسمیت شناختن آزادیها و حقوق مالکیت صاحبان کسب و کار و همچنین اجتناب از توزیع رانت به طرق مختلف بین فعالان اقتصادی، اعتماد سرمایه گذاران و کارآفرینان را جذب کرده و زمینه دستیابی به رشد اقتصادی را فراهم کند. چندین مؤسسه معتبر بین المللی به صورت سالانه محیط کسب و کار را در کشورهای مختلف بررسی می کنند و نتایج را در قالب چند شاخص گزارش می کنند. در نظر گرفتن مجموع این شاخصها تصویر جامعی از محیط کسب و کار در کشور و الزامات و اولویتهای بهبود آن در آینده به دست می دهد.

اولیه آن در جمع کشورهای مورد بررسی نخواهد بود و قرار است از سال ۲۰۲۶ به بعد به جمع کشورهای مورد ارزیابی اضافه شود.

همچنین انتشار گزارش معتبر مجمع جهانی اقتصاد از شاخص رقابت پذیری جهانی که به رتبه بندی کشورها در چهار مؤلفه کلی عوامل مربوط به توانمندسازی محیط، سرمایه انسانی، بازار و عوامل مربوط به پویایی و نوآوری فضای کسب و کار می پرداخت، از سال ۲۰۲۰ به این سو متوقف شده است.

یکی از شاخصهای مهم در این زمینه شاخص انجام کسب و کار بانک جهانی بود که از سال ۲۰۰۳ تا سال ۲۰۲۰ در قالب گزارشهای سالانه به ارزیابی محیط کسب و کار از منظر ده شاخص اصلی می پرداخت. متأسفانه به دلیل افشای پاره‌ای از تخلفات در زمینه دستکاری داده‌های برخی از کشورها از جمله داده‌های مربوط به عربستان سعودی در گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۲۰، انتشار گزارش از این سال به بعد متوقف شد و قرار است از سپتامبر سال ۲۰۲۴ گزارش جدیدی با عنوان Business Ready جایگزین آن شود. این گزارش نیز به ارزیابی محیط کسب و کار بر اساس ده شاخص می پردازد که در سه فاز تهیه خواهد شد. البته ایران در فازهای

۹-۱. بررسی محیط کسب و کار کشور از نظر آزادی اقتصادی و فساد

۶/۵۹ از ۱۰۰ (رتبه ۷۹) و بدترین آن مربوط به آزادی تجارت بین المللی (امتیاز ۲/۳۹ از ۱۰۰ و رتبه ۱۶۵ بوده که هر دو نسبت به سال ۲۰۲۰ در وضعیت نامطلوب تری قرار گرفته اند. در مؤلفه اندازه دولت، زیرشاخص سرمایه گذاری دولتی امتیاز ۹/۳۷ و زیرشاخص یارانهها و پرداختهای انتقالی امتیاز ۷/۹۹ را کسب کرده اند که نسبت به سال ۲۰۲۰ تغییری نکرده اند. در مقابل امتیاز زیرشاخص مصرف دولتی در سال ۲۰۲۱ معادل ۴/۴۷ و زیرشاخص تملک داراییهای دولتی معادل ۴/۱۴ ارزیابی شده که کمتر از ارقام مربوط به سال ۲۰۲۰ است. باید توجه داشت که هر چه زیرشاخصهای مربوط به اندازه دولت کوچکتر باشند، امتیاز این مؤلفه بالاتر ارزیابی خواهد شد. در مؤلفه تجارت بین المللی امتیاز زیرشاخص نرخ ارز بازار غیررسمی صفر، امتیاز زیرشاخص کنترل تحرک سرمایه و افراد ۰/۶۸، امتیاز زیرشاخص موانع تجاری نظارتی ۳/۵۲ و امتیاز زیرشاخص تعرفه‌های تجاری ۵/۳۷ محاسبه شده است. در مؤلفه

چند مؤسسه بین المللی به صورت سالانه به ارزیابی درجه آزادی اقتصادی در کشورها می پردازند که مؤسسه فریزر با معرفی شاخصی در نشریه آزادی اقتصادی جهان^۱ و مؤسسه هریتج با ارایه شاخصی به نام شاخص آزادی اقتصادی^۲ از مهمترین آنها به شمار می روند. ارزیابی مؤسسه فریزر از درجه آزادی اقتصادی کشورها بر اساس پنج مؤلفه اندازه دولت، سیستمهای قانونی و حقوق مالکیت، ثبات پولی، آزادی تجارت بین المللی و نظارت (مربوط به بازار اعتبارات، بازار کار و کسب و کار) صورت می گیرد. آخرین گزارش مؤسسه فریزر که در سال ۲۰۲۳ منتشر شده، حاوی نتایج ارزیابی آزادی اقتصادی ۱۶۵ کشور جهان در سال ۲۰۲۱ است که در آن ایران با کسب رتبه ۱۶۰ و امتیاز کلی ۴/۵۳، نسبت به سال قبل از آن یک پله تنزل داشته است. به ترتیب کشورهای یمن، سودان، سوریه، زیمبابوه و ونزوئلا، وضعیتی بدتر از ایران داشته اند. بهترین رتبه ایران در بین این پنج مؤلفه مربوط به اندازه دولت (امتیاز

1. Economic Freedom of the World (EFW)

2. Index of Economics Freedom (IEF)

درجه آزادی اقتصادی بالا نسبت به گزارش قبلی این مؤسسه تقریباً به نصف کاهش یافته است.

شاخص آزادی اقتصادی مؤسسه هریتج بر حسب ۱۲ مؤلفه حقوق مالکیت، اثربخشی قضاوت در دادگاه، یکپارچگی دولت، فشار مالیاتی، هزینه‌کرد دولت، سلامت بودجه‌ای، آزادی کسب‌وکار، آزادی نیروی کار، آزادی سیاست‌گذاری پولی، آزادی تجارت، آزادی سرمایه‌گذاری و آزادی مالی مورد محاسبه قرار می‌گیرد. بر اساس گزارش این مؤسسه در سال ۲۰۲۴، جایگاه ایران در بین ۱۷۶ کشور مورد مطالعه تغییر نکرده و همچنان در رتبه ۱۶۹ قرار دارد. تنها کشورهای اریتره، برونی، زیمبابوه، سودان، ونزوئلا، کوبا و کره شمالی وضعیتی بدتر از ایران داشته‌اند. البته کشورهای عراق، افغانستان، لیبی، لیختن‌اشتاین، سومالی، سوریه، یمن و اوکراین در این رتبه‌بندی مورد ارزیابی قرار نگرفته‌اند. ایران در بین ۱۴ کشور منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا نیز رتبه آخر را کسب کرده است. وضعیت ایران در مؤلفه‌های مربوط به اندازه دولت (هزینه‌کرد دولت، فشار مالیاتی و سلامت بودجه‌ای) نسبت به سال قبل بهبود یافته است. بر اساس این گزارش، بدترین امتیاز ایران در بین مؤلفه‌های آزادی اقتصادی کشور به ترتیب مربوط به آزادی سرمایه‌گذاری، آزادی مالی و یکپارچگی دولت و در مقابل بهترین امتیاز مؤلفه‌ها به ترتیب مربوط به هزینه‌کرد دولت، فشار مالیاتی و سلامت بودجه‌ای بوده است. جدول ۳۴ وضعیت ایران را در این شاخص نشان می‌دهد

جدول ۳۴. وضعیت ایران در شاخص آزادی اقتصادی مؤسسه هریتج (امتیاز از ۱۰۰)

مؤلفه	امتیاز ۲۰۲۴	امتیاز ۲۰۲۳	امتیاز ۲۰۲۲	امتیاز ۲۰۲۱
هزینه‌کرد دولت	۹۵/۳	۹۴/۸	۹۴/۸	۹۰/۱
فشار مالیاتی	۸۱/۱	۸۱/۱	۸۱/۱	۸۰/۸
سلامت بودجه‌ای	۶۲/۵	۵۸/۸	۵۴/۷	۸۲/۸
آزادی نیروی کار	۴۸/۸	۵۰/۷	۴۹/۴	۵۰/۱
اثربخشی قضایی	۱۸/۸	۲۶/۳	۲۹/۴	۲۸/۳
آزادی کسب‌وکار	۳۷/۹	۳۸/۹	۳۸/۹	۵۷/۱
آزادی تجارت	۵۵/۸	۵۵/۸	۵۹/۲	۵۴/۲
یکپارچگی دولت	۱۷/۱	۱۹/۶	۱۹/۸	۳۱/۸
حقوق مالکیت	۲۳/۸	۲۵/۰	۲۶/۶	۳۳/۵
آزادی پولی	۳۸/۲	۴۰/۶	۴۲/۳	۴۲/۱
آزادی سرمایه‌گذاری	۵	۵	۵	۵
آزادی مالی	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰

مأخذ: مؤسسه هریتج، شاخص آزادی اقتصادی، سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۴

سال ۲۰۲۴ /۰۴ واحد نسبت به سال ۲۰۲۲ کاهش یافته و جایگاه منطقه‌ای ایران با یک پله صعود در رتبه ۱۳ در میان ۱۵ کشور قرار گرفته است. از سوی دیگر، در زمینه شاخص ادراک فساد^۳ که از سوی مؤسسه شفافیت بین‌الملل^۴ منتشر می‌شود، ایران در سال ۲۰۲۳ با یک واحد کاهش امتیاز نسبت به سال قبل از آن، تنزل رتبه دو پله‌ای را تجربه کرده و در جایگاه ۱۴۹ در میان ۱۸۰ کشور مورد بررسی قرار گرفته است.

ثبات پولی امتیاز ایران ۵/۹ رقم خورده که از امتیاز سال قبل از آن کمتر است. در این مؤلفه، زیرشاخص آزادی تملک حساب بانکی ارزی امتیاز کامل ۱۰ را کسب کرده، زیرشاخص رشد پول امتیاز ۸/۶ را گرفته، امتیاز زیرشاخص انحراف معیار تورم ۳/۶۹ بوده و امتیاز زیرشاخص تورم ۱/۳۲ محاسبه شده است. در مؤلفه سیستم قانونی و حقوق مالکیت، امتیاز ایران ۳/۲۶ ارزیابی شده است. در این زمینه، زیرشاخص حقوق مالکیت کمترین امتیاز (۲/۱۱) و زیرشاخص محدودیت‌های نظارتی در فروش اموال غیرمنقول بیشترین امتیاز (۸/۱۷) را کسب کرده است. در مؤلفه نظارت امتیاز ایران ۴/۴۹ ارزیابی شده است. امتیاز زیرشاخص نظارت بر بازار اعتبار ۶/۴۱، امتیاز زیرشاخص نظارت بر بازار کسب‌وکار ۲/۸۶، امتیاز زیرشاخص نظارت بر بازار کار ۴/۷ و امتیاز زیرشاخص آزادی رقابت ۴/۶۱ بوده است.

گزارش مؤسسه هریتج درباره وضعیت آزادی اقتصادی ۱۷۶ کشور جهان نشان می‌دهد که امتیاز شاخص آزادی اقتصادی جهان از ۵۹/۳ در سال ۲۰۲۳ به ۵۸/۶ در سال ۲۰۲۴ تنزل یافته تا کمترین مقدار آن از سال ۲۰۰۱ به این سو رقم بخورد. این گزارش بدتر شدن وضعیت کلی آزادی اقتصادی در جهان را ناشی از اثرات باقی‌مانده از سیاست‌های نادرست دوران همه‌گیری کرونا، جنگ روسیه و اوکراین و نهایتاً ناآرامی‌های به وجود آمده در منطقه خاورمیانه می‌داند. برخلاف گزارش قبل، تنها چهار کشور امتیاز ۸۰ و بالاتر را کسب کرده‌اند که نشان می‌دهد تعداد کشورهای با

همچنین در رابطه با حقوق مالکیت و ادراک فساد که در میزان درجه آزادی فعالیت‌های اقتصادی مؤثرند، آخرین گزارش شاخص بین‌المللی حقوق مالکیت^۱ که توسط اتحادیه حقوق مالکیت^۲ منتشر می‌شود و مربوط به سال ۲۰۲۳ است، نشان می‌دهد که ایران در بین ۱۲۵ کشور مورد بررسی در جایگاه ۱۱۳ جهانی قرار گرفته، حال آن که در سال ۲۰۲۲ در بین ۱۲۹ کشور دارای همین جایگاه بود. امتیاز ایران در این

1. International Property Right Index
2. Property Right Alliance
3. Corruption Perception Index
4. Transparency International

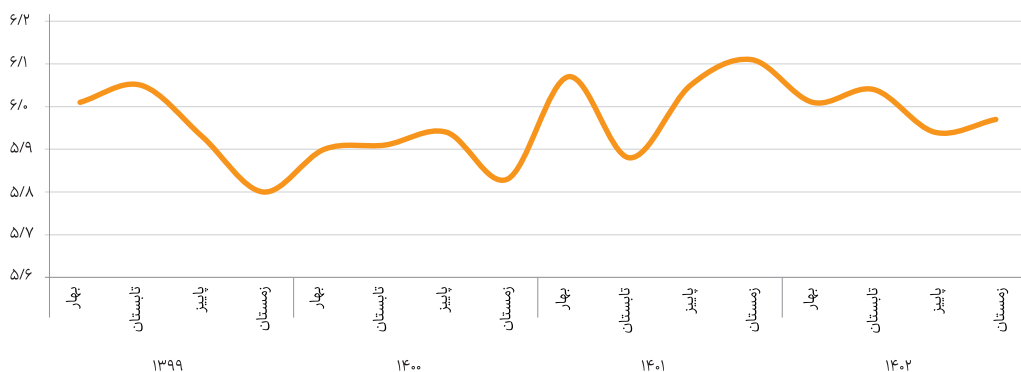
۲-۹. نتایج پایش محیط کسب و کار از سوی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

بر اساس نتایج این گزارش، شاخص ملی محیط کسب و کار در زمستان ۱۴۰۲ به عدد ۶/۰۴ رسیده است که در مقایسه با شاخص ۶/۱۱ واحدی در زمستان سال ۱۴۰۱، از بهتر شدن نسبی محیط کسب و کار در مقایسه با فصل پایانی سال ۱۴۰۱ حکایت دارد، اگرچه نسبت به شاخص ۵/۹۸ واحدی در پاییز ۱۴۰۲، اندکی وضعیت بدتر شده است. لازم به ذکر است که این شاخص عددی بین ۰ و ۱۰ است که عدد ۱۰ بدترین وضعیت ممکن را نشان می‌دهد. در زمستان ۱۴۰۲، فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پایش، سه مؤلفه غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، دشواری تامین مالی از بانک‌ها و نهایتاً بی‌ثباتی سیاست‌ها و قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی را - همچون سال‌های گذشته - نامساعدترین و سه مؤلفه محدودیت دسترسی به آب، نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارایه خدمات و محصول و محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...) را همچون چند فصل گذشته، مساعدترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار معرفی کرده‌اند. نمودار ۱۳ روند شاخص کل محیط کسب و کار را به صورت فصلی از بهار ۱۳۹۹ تا زمستان ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

به موجب قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب سال ۱۳۹۰، اتاق‌های بازرگانی کشور موظف‌اند به منظور اطلاع سیاست‌گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین کرده و به طور سالانه و فصلی و حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی اعلام کنند. در ابتدا مرکز پژوهش‌های مجلس مسئولیت انتشار این گزارش‌ها را بر عهده داشت، اما در سال ۱۳۹۴، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با همکاری اتاق‌های تعاون و اصناف در قالب یک طرح پژوهشی اقدام به شناسایی و معرفی شاخص‌های ملی پایش محیط کسب و کار کرد و از سال ۱۳۹۵ به این سو تهیه گزارش در مرکز پژوهش‌های مجلس متوقف شد.

در گزارش مربوط به زمستان ۱۴۰۲، داده‌های پیمایشی از ۲ هزار و ۶۵۸ فعال اقتصادی زیرمجموعه سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف و با استفاده از روش تکمیل پرسشنامه الکترونیکی و همچنین آمارگیری تلفنی با کمک رایانه جمع‌آوری شده و داده‌های آماری نیز از منابع آماری رسمی کشور تهیه و مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نمودار ۱۳. روند شاخص کل محیط کسب و کار*

مأخذ: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب و کار، شماره‌های مختلف * کاهش شاخص نشان‌دهنده بهبود وضعیت محیط کسب و کار است.

در زمستان ۱۴۰۲، از نظر فعالان اقتصادی کشور وضعیت محیط کسب و کار در بخش خدمات نامناسب‌ترین بوده و پس از آن به ترتیب بخش‌های کشاورزی و صنعت قرار دارند. البته اختلاف شاخص بین این بخش‌ها بسیار اندک است. همچنین عدد شاخص برای بخش صنعت و خدمات در زمستان ۱۴۰۲ نسبت به زمستان ۱۴۰۱ نشان از بهبود نسبی دارد، اما برای بخش کشاورزی تغییری در عدد شاخص مشاهده نمی‌شود. همچنین در هر سه بخش، نامساعدترین مؤلفه غیرقابل

پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات بوده است. مساعدترین وضعیت در دو بخش کشاورزی و صنعت مربوط به مؤلفه نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول بوده و صرفاً در بخش خدمات است که مؤلفه محدودیت دسترسی به آب بهترین وضعیت را دارد. جدول ۳۵ شاخص محیط کسب و کار را به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی در گزارش مذکور که بر اساس اعداد زمستان ۱۴۰۲ از بیشترین به کمترین مرتب شده‌اند، نشان می‌دهد.

جدول ۳۵. شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف در سال ۱۴۰۲

مؤلفه‌های پیمایشی محیط کسب و کار	زمستان	پاییز	تابستان	بهار
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸/۲۳	۷/۹۸	۸/۲۶	۸/۳۹
دشواری تامین مالی از بانک‌ها	۷/۸۴	۷/۵۵	۷/۷۰	۷/۵۹
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷/۲۶	۷/۲۲	۷/۴۱	۷/۴۹
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۶/۸۲	۶/۷۳	۶/۸۶	۶/۷۸
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶/۶۰	۶/۵۳	۶/۶۹	۶/۷۳
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای در بازار	۶/۵۶	۶/۳۹	۶/۳۴	۶/۴۴
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶/۵۰	۶/۴۰	۶/۴۶	۶/۴۵
فساد و سوء استفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶/۴۸	۶/۴۹	۶/۶۱	۶/۵۰
موانع در فرآیندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶/۳۷	۶/۴۶	۶/۶۷	۶/۵۴
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد مؤثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶/۳۷	۶/۱۴	۶/۲۳	۶/۴۵
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	۶/۳۴	۶/۱۷	۶/۲۶	۶/۳۱
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶/۳۱	۶/۱۲	۶/۰۷	۶/۰۶
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	۶/۱۶	۶/۲۱	۶/۳۹	۶/۲۶
رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تامین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۶/۱۵	۶/۲۵	۶/۲۶	۶/۳۳
کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۶/۰۶	۶/۱۳	۶/۱۷	۶/۰۹
عرضه کالاهای و محصولات قاچاق در بازار ایران	۶/۰۴	۶/۱۴	۵/۹۹	۶/۱۶
کمبود نیروی کار ماهر	۵/۹۴	۵/۹۶	۵/۸۹	۵/۷۶
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵/۸۳	۵/۸۸	۵/۸۶	۵/۶۲
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	۵/۶۷	۵/۷۱	۵/۵۹	۵/۵۹
کمبود تقاضا در بازار	۵/۴۷	۵/۴۷	۵/۴۸	۵/۴۲
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تامین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۳۹	۵/۴۳	۵/۵۸	۵/۷۲
بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	۵/۳۵	۵/۴۰	۵/۵۶	۵/۶۰
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵/۳۲	۵/۲۸	۵/۲۰	۵/۴۶
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۵/۲۸	۵/۱۴	۵/۴۰	۵/۲۷
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌ رغبتی به خرید محصولات ایرانی	۵/۲۳	۵/۱۱	۵/۰۱	۵/۱۶
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)	۴/۱۱	۴/۲۷	۴/۷۹	۴/۳۶
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۳/۹۱	۴/۲۹	۴/۱۱	۴/۲۱
محدودیت دسترسی به آب	۳/۷۹	۳/۸۹	۴/۱۸	۳/۸۹

مأخذ: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب و کار

اندازه بنگاه، بنگاه‌هایی که کمتر از ۵ نفر کارکن دارند نامساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار و بنگاه‌هایی که بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر کارکن دارند مساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار را داشته‌اند، اگرچه اختلاف عدد شاخص بین این دو گروه تنها ۰/۱۸ واحد بوده و قابل چشم‌پوشی است. از نظر سابقه فعالیت بنگاه، در بنگاه‌هایی که فعالیت اقتصادی آنها بین ۶ تا ۱۰ سال است، نامساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار اعلام شده و بنگاه‌های اقتصادی با سابقه فعالیت کمتر از ۲ سال، مساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار را گزارش کرده‌اند، اگرچه در این زمینه هم اختلاف بسیار ناچیز بوده و معنادار نیست. بنگاه‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این طرح به طور متوسط با ۴۲/۱ درصد از ظرفیت اسمی خود فعالیت داشته‌اند که نسبت به زمستان ۱۴۰۱، کاهش ۲/۱ واحد درصدی را نشان می‌دهد.

ارزیابی زمستان ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که استان‌های کردستان، فارس و خراسان رضوی به ترتیب دارای نامساعدترین و استان‌های مرکزی، قم و خوزستان به ترتیب دارای مساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار بوده‌اند. اختلاف عدد شاخص وضعیت محیط کسب‌وکار در بهترین و بدترین استان معادل ۰/۸۴ واحد است. همچنین در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی، رشته فعالیت‌های «حمل و نقل و انبارداری»، «خدمات مربوط به تامین جا و غذا» و «اطلاعات و ارتباطات» به ترتیب دارای بدترین وضعیت محیط کسب‌وکار و «هنر، تفریح و سرگرمی»، «مالی و بیمه» و «املاک و مستغلات» به ترتیب دارای بهترین وضعیت محیط کسب‌وکار در مقایسه با سایر رشته فعالیت‌های اقتصادی در کشور بوده‌اند. در این زمینه اختلاف عدد شاخص وضعیت محیط کسب‌وکار در بهترین و بدترین رشته فعالیت معادل ۰/۷۵ واحد است. از نظر

۱۰. نکات کلیدی

- برای چهارمین سال متوالی، در سال ۱۴۰۲ نیز رشد مثبت اقتصادی بالای ۴ درصد تجربه شد، اگرچه این رشد تا حد زیادی مرهون بخش نفت بود. تولید نفت در پایان این سال به سطح قابل توجه ۳/۲ میلیون بشکه در روز افزایش یافت.
- با وجود افزایش تولید و صادرات نفت، کسری بودجه دولت (واگذاری دارایی‌های مالی) در سال ۱۴۰۲ معادل ۶۶/۱ درصد بیشتر از رقم برآوردشده در قانون بودجه رقم خورد.
- برخلاف افزایش میزان صادرات نفت، مازاد حساب جاری در سال ۱۴۰۲ کاهش یافت و به موازات کسری خالص حساب سرمایه در تراز پرداخت‌های خارجی کشور افزایش ۵۴/۲ درصدی را تجربه کرد.
- پس از یک روند افزایشی از اولین روز معاملاتی سال ۱۴۰۲، در اواخر فصل بهار قیمت دلار آمریکا در بازار آزاد به حدود ۴۷ هزار ریال کاهش یافت و تا پایان پاییز ۱۴۰۲ با دامنه کمی در نوسان بود. بازار ارز در زمستان سال ۱۴۰۲ با شوک افزایشی قیمت مواجه شد، اگرچه به طور کلی در طول سال
- ۱۴۰۲ شاهد نوسان کمتری نسبت به سال قبل از آن بود.
- نرخ رشد سالانه نقدینگی که در پایان سال ۱۴۰۰ به ۳۹/۰ درصد رسیده بود، طی یک روند کاهشی در پایان سال ۱۴۰۱ به ۳۱/۱ درصد و در پایان سال ۱۴۰۲ به ۲۴/۳ درصد رسید. نرخ رشد پایه پولی نیز در پایان سال ۱۴۰۲ به ۲۷/۶ درصد رسید که در مقایسه با نرخ رشد سالانه ۴۲/۹ درصدی در پایان سال ۱۴۰۱، کاهش قابل توجهی را نشان می‌دهد. به موازات کاهش نرخ رشد کل‌های پولی، نرخ تورم سالانه مصرف‌کننده از اوایل سال ۱۴۰۲ روند متفاوتی نسبت به سال پیش از آن طی کرد تا با سیری نزولی به ۴۰/۷ درصد در انتهای این سال برسد.
- ارزش کل بازار برای بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در پایان سال ۱۴۰۲ نسبت به انتهای سال ۱۴۰۱، به ترتیب ۵/۶ درصد و ۸/۸ درصد افزایش یافت که بسیار کمتر از نرخ تورم تجربه‌شده در این سال بود. بازار سرمایه در این سال تنها ۱۲/۶ درصد از تامین مالی کل اقتصاد سهم داشت.

منابع

- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب‌وکار؛ اوپک، گزارش‌های ماهانه؛
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۲؛
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش‌های هفتگی حراج اوراق بدهی دولت؛
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی؛
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش‌های تحولات بازار مسکن شهر تهران؛
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش‌های شاخص بهای مصرف‌کننده؛
- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمارهای بانکی؛
- سازمان امور مالیاتی کشور؛
- سازمان برنامه و بودجه کشور؛ لوایح و قوانین بودجه سالانه.
- سازمان بورس و اوراق بهادار، گزارش‌های آماری وضعیت بازار سرمایه؛
- سازمان خصوصی‌سازی، آمار عملکرد سالانه ارزش واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری؛
- شرکت بورس اوراق بهادار تهران، مدیریت آمار و اطلاعات، گزارش‌های تفصیلی ماهانه بازار؛
- صندوق توسعه ملی، گزارش عملکرد سالانه؛
- فرابورس ایران، اداره آمار و تحلیل اطلاعات، گزارش‌های آماری سالانه؛
- گمرک ایران، آمارهای مقدماتی تجارت خارجی ایران؛
- مرکز آمار ایران؛ شاخص قیمت مصرف‌کننده؛
- مرکز آمار ایران؛ نتایج طرح آمارگیری نیروی کار سال ۱۴۰۲؛
- مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛ گزارش‌های تحلیلی بودجه؛
- مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت؛ ویژه نامه ۱۴۰۲؛
- مؤسسه فریزر؛
- مؤسسه هریتج؛ گزارش‌های شاخص آزادی اقتصادی.

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

ساختمان ادارات مرکزی بانک خاورمیانه

تهران، خیابان احمد قصیر (بخارست)، نبش خیابان پنجم

تلفن: ۴۲۱۷ ۸۰۰۰ فکس: ۹۱۲۱ ۲۳۸۳

کدپستی: ۱۵۱۳۶۴۵۷۱۷ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۴۴۵

www.middleeastbank.ir info@middleeastbank.ir